Pallya Celestin

kodjék velem. Én most betyáréletre adtam magamat és nem tréfálok!

Nagyobb nyomaték kedvéért kivette a pisztolyt is.

— Pénzt vagy életet!

Boldizsár nem tudta, nevessen-é, vagy bosszankodjék. Végre is kivett a zsebéből három ezüstforintot.

— No, jól van no! Elég lesz ennyi?

— Magától elég lesz, mert atyámfia... No isten megáldja, Boldizsár bátyám.

Elnyargalt gyorsan és Boldizsár álmélkodva nézett utána. Azután mosolyogva dörmögte:

— Ügyesen megpumpolt a kölyök! Jó jogász lesz belőle!

Ebédidőre ért be Váradra György úrfi. A „Bundá"-ba ment és kikötötte a lovát az udvaron. Ő pedig bement a füstös, bolthajtásos korcsmába, amelyben a megyei urak szoktak volt mulatozni néhanapján.

Leült egy asztalhoz és bort rendelt. No meg valami harapnivalót, mert nem evett tegnap este óta.

A szomszéd asztalnál jogászfiúk söröztek, azok megismerték mindjárt.

— Szervusz Gyurka! Hát te mit csinálsz itt?

Szilajon válaszolta:

— Én most nem vagyok Gyurka! És annyit mondok, hogy pusztuljon innen mindenki! Magam akarok mulatni!

Kirántotta a pisztolyát és körülforgatta a csövét a szobában. A fiúk rémülten szaladtak ki.

— Megbolondult a Gyurka!

Elmondották az eseményt a rendőrkapitánynak is, aki rögtön loholt a korcsma felé:

— Majd én tapintatosan elintézem.

Két könyökére borulva ordította éppen a fiu torkaszakadtából a Bogár Imre nótáját:

Korcsmárosné szentem,
Csak egy a kieriesem!
Száz itce bort, száz szál gyertyát
Adassiek ke niekem!

Beszólott hozzá a rendőrkapitány szeliden:

— Gyurka! Mit csinálsz, Gyurka?

A fiu fölpattant és vadul kiáltotta:

— Aki bejön, a halál fia! Nem adom olcsón az életemet!

— De Gyurka, kérlek...

— Elmenjen innen, csendbiztos úr, mert belélövök, Krisztus Mária uccse!

A „csendbiztos" nevetve káromkodott, hanem azért visszahúzódott szépen. A fiu pedig odapattant a szoba közepére, egy üveget a falhoz vágott és járni kezdte magában a lassút:

Már ien többet nyalka legény nem leszek,
Kalapomhoz kokas-talút nem teszek,
Mert a kokas kukoriekul hajnalba,
Kikukurékolja, hún jártam az ieicaka!

De már akkor híre futott az esetnek, hogy megbolondult a Vápássy Gyurka. Tele lett a „Bunda" környéke kíváncsi néppel.

Délután ért oda könnyü bricskával idősebb György úr. Izgatottan kérdezte:

— Hol a fiam?

De hiszen nem is kellett kérdeznie. Kihallatszott a fiu rekedt bömbölése, amint torkaszakadtából danolta Bogár Imre nótáját.

Amint meglátta az édesapját, sötéten mondotta:

— Be ne jöjjön, édesapám, mert főbe lövöm magamat!

— Lövöd ám a kis kutyát, ebadta himpellérje!

Odaugrott György úrfihoz és megragadta a fülét:

— Mars! Megyünk haza!

A fiu eleresztette a pisztoly ravaszát, de a töltetlen fegyver csak gúnyosan csettentett egyet. Megtörve, alázatosan mondotta:

— Legalább ne így, édesapám, szégyenszemre...

— Csak gyere... Majd odahaza megkapod a többit!

És fülönfogva a kocsihoz vezette a huszadik század utolsó lovas-betyárját.

Nagy Endre

Az utolsó károlyi boszorkány

Néhai való jó Szalárdi János uram, a váradiak derék arkiváriusa, amikor siralmas kántálásai közben Czene Juliánnáról megemlékezik, a mosolygástól szélesre gömbölyödik a szája. Nem is csoda, mert aki az ékes leányzót látta, annak megmozdult a szive csücske. Darázs-dereka, alabástrom-arca volt a „károlyi boszorkánynak" s ezt még Járai Ézsaiás uram, a károlyiak tudós prédikátora sem tagadja, feljegyezvén suhogó pergamentlapokra a Czene Juliánna szomoru történetét.

Pedig bizony nem indult úgy, hogy szomoru legyen. Az Urnak 1632-ik esztendejében még maga Batári főbíró uram se hitte volna, hogy a Czene Juliánna neve Nagykároly város annáleseibe kerül. Odakerült s azok a lapok nagyon feketék, nagyon szomorúak.

Szegény, ágrólszakadt parasztasszony volt özvegy Czene Menyhártné asszonyom ebben az időben. A Somos-utca egyik patics-házába húzta meg magát, miután Károlyi László uram ő kigyelme, tekintettel özvegyi és felettébb nyavalyás voltára, a robotmunkát elengedte neki. Vele lakott a lánya, Juliánna. A fehér liliomszál volt az öreg asszony minden reménye. Barkász Demeternek, egy gazdag paraszt fiának szánta feleségül. Jó dolga lesz amellett és gondtalan élete, ő meg velük, egy csendes zugban majd csak lemorzsolja hátralevő napjait.

Hanem tapasztalta, hogy a leány-szívre épp úgy nem lehet építeni, akár a homokra. Barkász Demeter messze lakott — Tasnádon — Bujdosó Jóskának azonban csak a kert-sövényen kellett átkönyökölni, hogy a lány kökényszemébe belenézzen.

A sín nélküli automobilvonat

Pállya Celesztin: Terefere

Az Eggenberger-féle művészeti szalonból

A szép Juliánna viszonozta a forró tekintetet addig, amíg egy szép vasárnap reggelen a deli legény ünneplőbe nem vágta magát s meg nem jelent nagy tisztességtudással az özvegyi portán, hogy elkérje hitvestársul az iruló-piruló hajadont.

Az öreg asszony elkezdett jajveszékelni az ékesszavakban bővelkedő leánykérésre.

— Szerelmes Isten, hogy éppen az én portámra talált kegyelmed! Mikor annyi a szép leány a városban, sőt itt az utca környékén is. És mind nemes . . . míg az enyém csak földönfutó paraszt, lábakapcája mindeneknek . . . Mit szólna hozzá a város, édes ura apja? Bujdosó uram tud valamit a szándékáról?

— Tud. Az apám nem mondott se igent, se nemet.

— No lássa. De ez vóna a kevesebb baj. Mit szól majd hozzá a város, ha a tiszteletreméltó főcéhmester fia parasztlányba veszekedik?

— Nem a városnak veszek feleséget, — felelt az ifju setéten.

Híre szállt rögtönösen a Bujdosó József szándékának s egészen felturbálta a város nyugalmát. A lányos mamák szapulták, megszólták a leányt — ők tudják miért, — a gubás céh legényei pedig valósággal forrongani kezdtek.

— Ha egy csizmadia — mondották — úgy eltévelyedik, hogy parasztlányt választ élettársul: gyalázat éri annak a céhnek minden egyes tagját. Azért is már az első vasárnap kijelentették a gubás legények, hogy a templomban csizmadiákkal egy kórusra nem ülnek mindaddig, amíg a csizmadia-céh be nem ismeri, hogy folt esett a nemesi becsületen s Bujdosó József, a szerelmes legény, le nem mond a tisztes mesterségüket eleve meggyalázó szándékáról. S a gubás legények nem mentek be a templomba, hanem Isten dicsérete alatt kint álldogáltak a cinteremben, tüntetően mutogatván, hogy a csizmadiákkal ezután nincsen semmi közösségük.

A szerelmes legény apja azonban nyakas ember volt és kálvinista. Amikor a szállongó hírek a fülébe jutottak, azt mondotta kesergő fiának:

— Most már csak azért is feleséged lesz a leányzó. Elvégzem azt én a céhvel, hiszen főcéhmester vagyok, vagy mi a fránya.

Csakugyan. A csizmadia-céh — hümmögve ugyan — de magáévá tette az ügyet. A gubásoknak, ha nem tetszik a szent házasság — tegyenek róla.

Azok pedig tettek s a csizmadiák és gubások között általános lett a verekedés. Ma ebben az utcában, holnap azon a közön suhogott a fütykös, villogott a bicska, s főbíró uram majd kiszaladta a lelkét muskétásaival, amíg szétkergette a haragos perlekedőket.

A város két pártra oszlott. Egyik a szerelmesek pártján volt, a másik pokol fenekére kívánta mind a kettőt. Teltek a napok, a hetek s a két párt mind kegyetlenebb gyülölködéssel acsarkodott egymásra. A véres verekedésekben mind több és több haláleset történt, amikor Stahrenberg gróf kassai kapitány sarcot vetett a városra, kívánván a károlyiaktól kétezer aranyforintot, háromszáz szekér buzát és ötszáz pár csizmát. A derék vitéz meg is okolta a sarcot: a felséges császár Buda visszafoglalására készül, siessenek hát a károlyiak lendíteni a haza állapotján, mert felperzselteti és kőrakásokra hányatja széjjel a nyomorult fészket.

De biz azok nem siettek. A csizmadiák a csizmát, a gubások a búzát tagadták meg, szemére hányván mindkettő a szenátusnak, hogy az ellenpárttal tart. Fizessen hát a másik, ha az becsesebb.

Szenátor uraimék felettébb megrökönyödtek. Hiába járták sorra be a várost, kérve, könyörögve, kapacitálva, fenyegetve: mindenki a másikra utalt.

Már-már úgy állt a dolog, hogy a csökönyös város elpusztul — nem lévén hajlandó fizetni a sarcot, — amikor (bizonyára a kanyargos eszü főbíró jóvoltából) váratlan valami történt. Czene Julcsát följelentették a tanácsnál, hogy anyjával egyetemben a sátánnal cimborált. Esküvel bizonykodó tanu is akadt rá öt: Fekete Kovács Jánosné, Persenczki Márton, Hadadi Nagy István, Cservenyák Ábrahám. Az ötödikről nem emlékezik meg a följegyzés. Csak az bizonyos, hogy volt.

A főbíró rögtön befogatta a két asszszonyszemélyt s darabont-hajdúkkal börtönre vettette. Egy hét se telt el, s már megkezdődött a boszorkány-per tárgyalása.

A városház-tér tömve volt kíváncsiakkal. Izott, forrongott az egész város. A csizmadia-pártiak is ott voltak, de most már ők ítélték el legjobban a leányt. Bujdosó József, a meggondolatlan szerelmes, bent volt a tárgyaláson.

Röviden végeztek az asszonnyal is, a leánnyal is. A tanuk esküdöztek, hogy az özvegy megront embert és házi marhát egyformán, viharos éjszakán a szőllő-úton seprűn lovagol stb.... A lány is az ördögnek adta magát, s valami bájitalt kotyvasztott, hogy elvegye a város nyugalmát, a sátán parancsára végveszedelembe zúdítsa.

Anya és leánya szótlanul ültek a rettenetes vád hallatára. A lány csak akkor emelte fel a fejét, amikor szerelmesét hívták tanuságtételre.

— Öcsém, adott-e neked valami bájitalt e leány? — kérdezte a főbíró.

— Nem adott, — felelt habozva a legény.

— Szereted-e?

— Nem, — hangzott a csüggeteg válasz.

A szép lány a szívéhez kapott s zokogott.

— Igazán nem szeretsz? — kérdezte jajongva a legénytől.

— Nem. Félek tőled. Rossz vagy, gonosz vagy, tanúk esküsznek reá, s mióta ismerlek: nincs nyugalmam . . .

És a lány bátran, büszkén vallotta be, hogy boszorkány. Megerősítette a tanúk vallomását s a tanács halálra ítélte anyjával egyetemben.

1638-ban, Urnapján égtek el a máglyán. A város pedig megnyugovék a bölcs ítéletben s kifizették Stahrenberget, akinek ártatlan áldozata volt a szép Czene Juliánna, az utolsó károlyi boszorkány.

Syn.

A Pálffy-ház

Budapest, julius 11.

Egy dátum és e dátummal szorosan egybefüggő név fölelevenítenek a multból egy olyan emléket, amely dacolt közel másfél századon át az idők rombolásával s mai napig fönmaradt a nevezetes idők és nevezetes események hírmondójaként. A régi

Uj Idők. 1906. XII. 30. sz.

A Könyves Kálmán kiállításából

PÁLLYA CELESZTIN: DINNYEVÁSÁR

honvédezredes özvegye fölkérte, hogy vállaja el gyermekei fölött a gyámságot. Többször megfordult ott ebben az ügyben. Jókainé megtudta, ellenezte és megígértette férjével, hogy semmiesetre se fogadja el a gyámi tisztet. Jókai megígérte, hanem úgy látszik, később még sem tudott ellentállni az özvegy rábeszéléseinek, elvállalta, de a felesége előtt most már titokban tartotta, s hogy az asszony ne járhasson hozzá, ő kereste azt föl lakásán, hol két gyermekével, fiával és szép szőke leányával, a tizennyolc éves Ottiliával, szűkös anyagi viszonyok között élt.

A gyámatya látogatásai egyre sűrűbbek lettek s a viszony közte és a bájos L. Ottilia kisasszony közt egyre bizalmasabb, melegebb színt öltött, míg végre kölcsönös szerelemmé nőtte ki magát. Az anya gyorsan, váratlanul meghalt s a két gyermek gondja most mán a Jókai nyakába szakadt. Ehhez járult még az Ottilia betegsége, ki a tüdővészesek szomorú osztályához tartozott.

A költő a bekövetkező nyáron egy balatonfüredi villában helyezte el beteg gyámleányát egy nénje felügyelete alatt s napjainak szabad részét a bájos leányka oldalánál tölté, oda álmodva magát vele a Senki szigetére. A kisasszony is ábrándos, költői természetü lény volt, valóságos képmása hajban, termetben, arcban az „Aranyember" Noemijának. Amiről nappal beszéltek, amit éreztek, amit elgondoltak, azt este a költő beleöntötte az „Aranyember"-be. Igy készült a regény, az egyik a világ számára, a másik nagy titokban.

Hanem hát a füredi pletyka útján fülébe jutott Jókainénak is valami, de nem sok, a dologról, Jókai mégis okosabbnak látta Aracsra küldeni a leányt, ahol nincs gonosz fürkésző szemek előtt s könnyen meg lehet látogatni.

A sorvadó leány később Meránba, a tüdőbetegek utolsó állomására került. Ott egy tanítónénál volt elhelyezve ápolásra, ahol a szegény kis Noemi meg is halt. A tanítóné, haldokló ágyán kijelentett akaratához képest, egy csomagban visszaküldte Jókainak a tőle származó emléktárgyakat és lángoló hévvel írt német szerelmes leveleit. A meráni csomagot, nem lévén otthon Jókai, a felesége bontotta fel s látván a kétségbevonhatatlan bizonyítékokat, sokáig volt nehéz, keserü szívvel eltévelyedett Mórica irányában. Okunk van egyébiránt hinni, a levelek tartalmát se hagyva figyelmen kívül, hogy ez a viszony is inkább volt plátói. És bár a hajfürt, melyet Ottilia az arany medaillonnal együtt visszaküldetett, már egyik legutolsó fürtje lehetett a költőnek; az izzón lobogó szenvedély veszedelmesen hasonlít a legelső szerelmekhez.

Az „Aranyember" után, míg Ottilia Aracson tartózkodott, ismét új regényt írt: az „Eppur si muove" („És mégis mozog a föld") címűt, amely a Kazinczy-, Kisfaludy-korszak íróinak keserves úttörői munkáját festi. A költött alakok közt felismerni véljük egyikét-másikát régi jeles íróinknak, s a korszak rajza, leszámítván a túlzásokat, elég hü; gondosabb tanulmányra, mélyebb bepillantásra vall, mint közönségesen.

A regény főalakja ebben a regényben is elromlik. Jenői Kálmán ekképpen rajzolva, nem képes az író nyilvánvaló célját szolgálni. A küzdelem és a vele járó nyomor, mely a hős osztályrészeül kell hogy jusson, a vezérlő alapeszme kidomborítása céljából, nem ébreszt se részvétet, se kellő hangulatot az olvasóban, mert Jenőinek csak be kellene ülni a végén már semmi föltételhez nem kötött vagyonrészbe, ahelyett, hogy úgyszólván éhen pusztul el a csizmadia-Mecénásnál. Ez a szegénység épp úgy nem rázza meg az olvasó lelkét, mint ahogy például nem rázná meg az „Arany Sas"-fogadó egykori híres cinikus lakójának évtizedekig tartó önkéntes szobafogsága. „Hát mért nem jött ki?" mondaná méltán vállat vonva az olvasó.

Hanem annál gazdagabb a regény rendkívül sikerült mellékalakokban. Tseresznyés uram a csizmadia, Bányavári színidirektor a megszólamlásig élethívek. Tseresznyés uramon még szinte a csirizszag is érzik. És ezeknél is sikerültebb Korcza ügyvéd, kinél tökéletesebb alakot Jókai soha sem teremtett. Hogy Jókai az efajta emberek közt tényleg élt, imhol annak az erőteljes gyümölcse; nagy változatosságot és eleven vér-

A sárga ház és lakói

Mikszáth Kálmán megírta Jókai Mór életét és korát. A tárgy és a szerző fölöslegessé teszik, hogy a címhez csak egy sornyi kommentárt is fűzzünk. Fölöslegessé teszik az ajánlást is. Ellenben megszerezzük olvasóinknak azt a gyönyörüséget, hogy a munka egyik fejezetét bemutatjuk, amely Jókait a 70-es évek elején mutatja be. A könyv Révai Testvérek kiadásában jelent meg.

Falernum bora és az isteni nektár nem hoz olyan kéjes mámort, mint a dicsőség bájitala. De ártalmas is. Az ópiumnál is rosszabb. Az ópium csak a szervezetet pusztítja el, a dicsőség elpusztítja az egész embert. Az eddigit. Egy új, kiállhatatlan vagy pöffeszkedő fráter buj a bőrébe. A bajokat, veszedelmeket, csapásokat sok ember éli át nyom nélkül (némelyik meg sem ösztil), de a dicsőséget ritka koponya bírja meg, hogy bele ne szédüljön.

A mi Jókainkat nem változtatta meg. A régi jó csendes ember maradt. A szerénységből nem hullt le egy morzsányi se a tapsok alatt. Szinte csodálatos volt, hogy észre sem látszott venni a saját dicsőségét. Sokan azt hitték, hogy ez tettetés, fölvett szinpadias modorral takarja el valódi lényét. Valószinünek is látszott, de ha játszotta ezt, olyan jól játszotta, hogy igaznak kell venni, mert ha a szeg nem bujik ki a zsákból soha, míg a zsák tart, okvetlenül úgy kell venni, hogy nem volt benne szeg.

A hivalkodás nem kenyere. Az embernek szinte megszúrja az eszét az a gondolat, hogy ugyan minek ennek a Jókainak a nimbus, hiszen nem élvezi ki, nem megy sehová? Otthon van, ha országgyülés nincs, egész nap, s otthon ő a legkisebb ember. Dolgozószobája a télire eltett leanderekkel és mindenféle délszaki virágokkal megrakott üveges folyosóról nyilik, abban hét-nyolc órát tölt naponkint. Tizennégy szoba van az épületben, de abból éppen a legalkalmatlanabb az övé; a Stáció-utcára néznek ablakai, ahol egész nap zörögnek a furmányos szekerek, melyek az úgynevezett losonci indóházzal érintkezésben szállítják oda és onnan a tehernemüt. Máskülönben elég kedélyes és lakályos otthon volna, ha nem lenne benne nagy rendetlenség, pókháló és sok por. Hisz minden tárgy élete egy-egy érdekes mozzanatára emlékezteti. Nem boltban vett közömbös holmi ez, hanem valóságos hozzátartozandóság. Itt van az esztergapadja, kedves képei, többnyire elhalt jóbarátok arcmása, mindenféle sajátkezü dedikációkkal ellátva. A szögletben különféle alaku botok, melyeket ő maga faragott. Az asztalon egy csomó Jókai-fénykép, ezekkel tiszteli meg érdekesebb látogatóit. Ezer és ezer apróság hever tarka összevisszaságban mindenütt, egy handzsár, egy mentegomb, egy csomag spanyolviaszk, egy krikri, ami most divatos zajt okozó gépecske, egy himzett sallangos dohányzacskó, valami parlagi Maecenas prezentje, egy öreg lópatkó, ami szerencsét hoz, egy gyémántgyürü, az öreg Karagyorgyevics hercegtől való, különböző diplomák különböző tokokban és táblákban, egy elmésen kifundált házisapka kakastarajjal, a miskolci hölgyek ajándéka, világos célzással Kakas Mártonra, egy ezüstkoszoru, egy aranytoll, egy kertészkés, két pakli francia kártya és isten a megmondhatója, mi minden. A szekrényekben ott látni a csigáit, egy még nagyobb szekrényben összes müveit különböző kiadásokban és nyelveken. Bizony, öröm lehet ezeket elnézegetni. Egy másik zárt szekrény a „sanctuarium", s itt vannak a nagy mesebányák, ritka külföldi példányok száz antikváriustól összehordva, irott naplók, bünesetek gyüjteményei, csodálatos történetek följegyzései, történelmi adomák és legendák tára, olyanok egy irónál, mint a konzervek a hajón, ha nincs friss anyag, ezekből lehet főzni. Itt bizony nem únhatta el magát. Azonfölül most már látogatói is voltak, pesti képviselő lévén, senkit se lehet elkurgatni. Szívesen fogadott mindenkit, majdnem egyforma szívesen azokat, akiket ismert és azokat, akiket nem ismert. Mert ő nem tudta, kiket ismer. Semmi memoriája nem volt az arcokhoz és a nevekhez, úgy, hogy későbbi életfolyamán, majdnem minden kerületből e fogyatékossága miatt bukott ki. Mert hasztalan volt e derék emberek előtt a természetnek mind az a pazarlása, amelylyel Jókait tehetségekkel elárasztotta, ha nem adta meg neki azt az egyet, hogy főkorteseire és irányadó embereire, midőn azok meglátogatták, ráismerjen. Szokásos kérdése: „Kihez van szerencsém?" egyszerre száz, vagy kétszáz voksot ölt meg, aszerint, amilyen tekintélyes volt a látogató „Haluska".* Másik rossz szokása: a levelezéstől való élénk tartózkodás, szintén hozzájárult ahhoz, hogy soha kétszer meg ne válaszszák egy helyen. Általában nem szeretett olyat irni, ami nem kerül nyomtatás alá, se olyat, aminek a megirási eszméje nem tőle származott. 1858-ban egy Shakespeare lefordítására vállalkozott irói társaság őt is rávette, hogy a munkában részt vegyen s neki VIII. Henriket osztotta ki. Kilenc évig ígérte, de sohase csinálta meg. Ezért aztán egész életén át „lusta embernek" tartotta ez a társaság, nem gondolva a gigászi munkára, melyet végzett, hanem csak a be nem szállított VIII. Henrikre.**

Az új mandátum és az új Ház betöltötte minden vágyát. Nem kívánt már semmit (különben nem volt soha stréber), csak békét, csendet, nyugalmat, hogy kedvére átadja magát muzsájának, mert az alkotás vágya hevítette.

A terézvárosi képviselő mindamellett nem fogja föl a maga dolgát jól. Nem jár a polgári gyülhelyekre, sörházakba és mindenféle terézvárosi klikkekbe, hanem dolgozik. Mindjárt a választás után hozzáfog a „Fekete gyémántok" megirásához, amelynek leiró részei páratlanok az irodalomban s Hugo Viktor fönséges leirásával versenyezhetnek. Berend Iván, a mindentudó ember már szinte azon a határon van, hogy a kulcslyukon is be tudjon lépni, mint az Ezeregyéj szellemei és dzsinjei. A következő évben az „Aranyember", a legpoétikusabb regénye születik. Oly szép, mint a hajnali álom. Valahányszor Komáromba megy témáért, mindig aranyat hoz. Komárom az ő Clondyke-ja. Az „Aranyember"-t Balaton-Füreden irta, még pedig összesen csak nyolc hétig. Egyik ismerőse, akit bámulatba ejtett a téli Balaton nagyszerü leirása, azt kérdezte tőle, látta-e már a rianást és hallotta-e a hangját?

— Se nem láttam, se nem hallottam.

— Hát hogy tudtad úgy leirni?

— Huray beszélt róla egyszer-másszor . . .

Érintettük már, hogy az „Aranyember" külső története egy Komáromban élt kalandos ember életfolyamatából van megszőve a komáromi hagyományok szerint, de biztosan merjük állitani, hogy a bűbájos Noemi és a Timár Mihály belső világa a Senki szigetén másünnen fakad. Ez talán az egyetlen regénye, mely közvetlen a Jókai élő érzéseiből táplálkozik és nem pusztán a fantáziájából.

Egy vagy legfeljebb másfél évvel az „Aranyember megalkotása előtt egy özvegy úriasszony L . . . né kereste föl Jókait stáció-utcai házában és mint volt

* A választó gúnyneve abban az időben. M. K.

** Mint fordító is igen ügyes volt, bár erre igen ritkán vesztegette erejét. Puskintól a „Cigány leány" című nagy költeményt fordította s közölte a „Szabadság a hó alatt" című regény végén, amelyben sokszor van szó a költeményről. Ugyancsak Coburg Fülöp herceg egyik vadászkastélyának falára felirandó verseket fordított németből annyira szabadon, hogy jobbak, mint az eredetiek. M. K.

Szmerkovszky Gyurka erre a Napoleon fülébe kiáltott:

— Hát én meg negyvenkét éves vagyok, urambátyám! Negyvenkettő. Korántsem olyan vén ember, mint te.

Napoleon legyintett és kedélyesen nevetett:

— Mindegy az, kapitány. Tökéletesen mindegy. Az én nagyapám még nyolcvan esztendős korában házasodott, azóta a húszéves ifjak is aggastyánok. Satnyulunk, Szmerkovszky Gyurka. Határozottan satnyulunk.

Így beszélt Gaál Napoleon és ravaszkodva nézett Gyurkára bozontos szemöldöke alól. Gyurka fújt, hümmögött, zörgött a sarkantyujával, végre megkérdezte:

— Tán bizony azt hiszed, Napoleon, hogy már elkéstem a házasságtól?

Napoleon fölemelte a mutatóujját:

— Talán még nem. De mindenesetre sietned kell, kapitány.

— Magam is azt gondolom. Add nekem tehát a Julcsa leányodat, Napoleon. Julcsa már nem olyan fiatal gyermek. Meg aztán a minap is eldugta a kalapomat . . .

— Dehogy is Julcsa dugta el a kalapodat, kapitány, — felelt nevetve Napoleon. — Özvegy Gaálné dugta el a kalapot. Julcsa lányom talán még egy gróf kalapját se dugná el. Legalább is nem engedném neki.

Szmerkovszky Gyurka ismét csak ott tartott, hogy összevesszen Gaál Napoleonnal. Az özvegyasszony, akit az öreg úr említett, nem lett volna talán nagyon csunya, ha egyedül van a háznál. De négy fiatal leány között, bizony csak nénike volt már Gaál Mária. A dolga az volt, hogy rendben tartsa a bátyja házát, ügyeljen az anyátlan leányokra és ha nagyon kellett, hát táncra perdüljön az öreg urakkal, akik a Gaál-portán megfordultak. A macska hitte volna, hogy még kalapokat is dugdos. Hiszen már ezüstözött itt-ott a haja, a halántékán.

Szmerkovszky kapitány megint csak elmaradt egy hónapig. Napoleont nem ismerte, a kisasszonyokat elkerülte és agglegényes, régi házából alig mozdult ki. Ha el is ment odahazulról, tovább nem ment, mint a patikáig. Ott csufolódva bekiáltott az ajtón, Bornáckaihoz, a patikushoz:

— Van-e itt elég pirosító? A Gaál-kisasszonyokat nagyon halványnak látom az utóbbi időben.

Máskor egy ócska huszársipkát küldött a kisasszonyoknak. Ne unatkozzanak, dugdossák a huszársipkát.

A hegyesnyelvü Gaál Sári visszaüzent:

— Inkább egy eleven huszárt küldött volna, Szmerkovszky bácsi!

— Eleven huszár! — dünnyögte a kapitány. — Hát én már meghaltam talán?

És ugyancsak bosszankodott, pedig nevetni szeretett volna.

Ugyan hogyan csípjen egyet azokon a pajkos Gaál-kisasszonyokon? Azokon a nevető, csúforkó kisasszonykákon, akik mindjárt kinevetik a férfiut, amint egy kicsit nem bírja a lábát! Mintha bizony volna olyan láb, amely örökké tartana!

Még a vén Napoleon is úgy billegtette a kopasz fejét, amikor a kapitányt meglátta, mintha szörnyen mulatságosnak találná Gyurkát.

Csupán egy tagja volt a Gaál-familiának, aki sohasem gúnyolta ki Szmerkovszky kapitányt. Ez özvegy Gaálné volt. Szelíden, alázatosan sütötte le a szempilláit, ha a kapitányt látta, mintha állandóan bocsánatot kért volna azért, amiért egyszer a kalapját eldugta. De Szmerkovszky nem az az ember volt, akit szelíd pillantásokkal meg lehetett volna puhítani. Mikor az özvegy már azt hitte, hogy lassan-lassan kibékíti Gyurkát, a kapitány egy kemény kalapot küldött az özvegynek. Egy kemény, kopott kalapot.

Özvegy Gaálné korántsem haragudott meg az ajándékért. Sőt mintha még örült volna is a kalapnak. Azt üzente Szmerkovszky Gyurkának:

— Köszönöm a kalapot, kapitány. De annak örülnék, ha a kalapért eljönne egyszer.

Szmerkovszky Gyurka csak ennyit dörmögött a fogai között:

— Soha, soha . . .

Ez a soha pedig csak két hétig tartott, mert Szmerkovszky Gyurkának senki el nem dugta a kalapját ezen idő alatt, — ejnye, hogy nem jutott eszébe senkinek eldugni a kalapját! — senki kedveskedve nem nevetett rá, sőt még szíves szóval se fordult hozzá senki. Szmerkovszky Gyurka szörnyen unatkozott. Mit is ér az élet akkor, ha senki se dugja el az ember kalapját!

S egy szép napon csak beállított Gaál Napoleonhoz ismét. Napoleon pipával, borral kínálta. A kapitány kalapját a divánra helyezte és félszemmel vigyázta. Özvegy Gaálné ott járt-kelt körülötte s a kapitány dobogó szívvel várta, mikor fogja eldugni a kalapját.

De a kalap sokáig nem akart eltünni. Ott feküdt a kopott, vén vadászkalap, mint ahogy az ócska kalapok heverni szoktak a diván sarkában. Senki ügyet sem vetett rá:

Szmerkovszky Gyurka szívében keserü gyanu támadt. Hátha elkésett már, hátha nem dugja el többé senki a kalapját? Nyugtalanul izgett-mozgott helyén, Napoleon bácsi mosolyogva nézte bozontos szemöldökei alól.

— No, megyek is már, — mondotta végül a kapitány nagyon szomorúan.

A kalapja után nyult és a kalap — nem volt a helyén. Eltünt, eldugták.

A kapitánynak kivörösödött az arca és mély torokhangon nevetni kezdett.

— Kutya máját! Ugyan ki dugta el a kalapomat?

— Ki dugta el? — nevetett Napoleon bácsi. — Ki dugta volna el. Özvegy Gaálné dugta el.

Szmerkovszky György megsodorta a bajuszát.

— Helyes, nagyon helyes, — mormogta. — Akkor rendben van a dolog, ha Gaálné dugta el.

Napoleon bácsi nevetett bozontos szemöldöke alatt, később jókedvüen a kapitány vállára csapott:

— Ördöngős fickó vagy, Szmerkovszky. Az én kalapomat már húsz esztendeje nem dugta el senki. Hiába! Satnyulunk, öcsém. *Krúdy Gyula*

ÓH NE MONDJON . . .

Óh, ne mondjon engem senki csapodárnak,
Nem hagytam el senkit hűtlenül soha.
Engem is csüggesztett keserűség, bánat,
S könyekre fakasztott a más mosolya.

Sok ragyogó órám: csak álom, csak emlék,
Gyászból, szenvedésből kijutott nekem,
Ha fellobog újra fiatal szívem még,
Elfödi a multat rózsás jelenem.

Nem bűn hát, ha újra a mezőket járom
S szívem szerelemmel, dallal van tele:
— A madár se nótáz tovább olyan ágon,
Ahol más fészeknek is akad helye.

Endrődi Béla

A Könyves Kálmán kiállításából PÁLLYA CELESZTIN: ÚJPESTI HETIVÁSÁR

lehetett elmenni. Nem is adták elő addig a csizmát, amíg valamelyik leányt meg nem kérte az illető.

De hát ugyan kinek jutna eszébe ezért haragudni a Gaál-kisasszonyokra? Ők már ilyennek születtek. A kedvességük, szépségük lenyomta minden hibájukat. Régi nóta, hogy a szép hölgyeknek sok minden meg van engedve.

Szmerkovszky Gyurka, a nyugalmazott kapitány nem volt se fiatal, se gazdag, sőt éppen az ellenkezője volt annak, amit férfi-ideálnak neveznek. Mogorva, zordon, öreges legény volt már ekkor a kapitány, még keresztkomának se nagyon kellett senkinek, mert a mulatozás hevében a kapitány verekedni kezdett rendesen. Az pedig életében nem történt meg a kapitánynyal, hogy a kalapját eldugták volna a hölgyek. A Gaál-kisasszonyok mégis eldugták a kalapját, mert a család öreganyja, Ziza néni már abban az időben úgy nevelte a leányokat, hogy mindegy az, akármilyen a férfi, csak bajusza legyen. Nos, a kapitánynak volt bajusza.

Addig dugdosták a kalapot a kisasszonyok, amíg Szmerkovszky Gyurka kötélnek állott és egy őszi napon így szólt Napoleonhoz, a Gaál-lányok apjához:

— Nagy gazember vagy, Napoleon. Megfogtál, elvarázsoltál, guzsbakötöttél. Add nekem a Sárikát.

Az öreg Napoleon erre csak nevetni kezdett, hogy a könnyei is kicsordultak a nevetéstől.

— Megbolondultál, kapitány uram? Éppen Sárikára vásik a fogad! A legkisebbre, a legszebbre, a legkedvesebbre. Nem, kapitány uram, nem ilyen vén medvének neveltem én Sárit. Talán, ha egy eleven herceg jönne Sáriért, még akkor is meggondolnám előbb a dolgot.

Szmerkovszky Gyurka nagy haragra gerjedt. Félelmetesen forgatta a szemét és úgy ment el a Gaál-házból, mint aki oda többé soha vissza nem jön. Pedig dehogy is nem jött vissza. Meg volt már babonázva a zordon férfiu, nem tudott meglenni anélkül, hogy a kalapját soha el ne dugják; nem tudott meglenni a Gaál-kisasszonyok kedves nevetése, jókedve, nótája nélkül. Vágyott vissza abba a virágos kertbe, ahol eleven rózsák nyilnak és mindegyik rózsa úgy kínálja magát a leszakításra, mintha az volna a legfőbb vágya. Pedig dehogy is lehet leszakítani! Olyan Gaál-kisasszony még nem volt, akit leszakítottak volna azelőtt, mielőtt a pap arra engedelmet nem adott. Csakhogy a férfiak sohase okosodnak meg, mindegyik azt hiszi, hogy ő kivétel; ő szerencsésebb, mint a többi. Egyszer csak azon veszi magát észre, hogy valamelyik Gaál-kisasszony a felesége.

A kapitány egy hónapig tartotta a haragot. Napoleon urat nem ismerte meg az utcán; a kisasszonyok, ha szembejöttek, látták a kapitányt a tulsó oldalra igyekezni a térdigérő falusi sárban. Egy hónap alatt senki se dugta el a kapitány kalapját, hát mégis csak beállított egyszer ismét. Napoleon bácsi úgy fogadta, mintha misem történt volna. Megveregette a kapitány széles hátát, borral, pipával kínálta és csak úgy odavetőleg jegyezte meg:

— Az asszonyokról pedig ne beszéljünk. Nem ilyen öreg legényeknek való téma az.

Szmerkovszky Gyurka dühében csaknem kettéharapta a csutorát.

— Nono, — mormogta mérsékelt haraggal, — hány esztendős vagy, Napoleon?

— Tudom is én, — felelt Napoleon. — Nem az esztendők teszik, hanem a kor.

— De mégis, — sziszegte a kapitány, — közelebb vagy a hetvenhez, mint a hatvanhoz?

— Olyanformán.

Például magát, Mák Pista, aki mindeddig rébusz volt nekem, egészen más szemmel nézem, mint eddig...

— Meg vagyok fejtve?

— Le van leplezve. Abszolute nem hiszek a maga szerelmében. Maga egy tetőtől-talpig őszintétlen lélek, aki boldogtalan lenne abban a pillanatban, amelyben meghallgatnám. Mert akkor nem tudna többé a szenvedéseiről beszélni és a búbánatáról verseket írni. Béluska sokkal különb legény, mint maga, Béluska igazi szerelmes. Neki nem arra kell a szerelem, amire magának. Magánál, Mák Pista, a szerelem valaminek a kezdete, nála a szerelem: mindennek a vége. Ő csak a szerelemnek, csak a szerelemben él, semmi egyébbel nem törődik. Maga csupa hazugság, ő csupa őszinteség, hit, bizalom. És éppen ezért Béluska sokkal hamarabb fog vigasztalódni, mint hiszi és mint maga képzeli. Még százszor lesz boldog szerelmes és ugyanannyiszor boldogtalan és mindannyiszor mesésen boldog és kétségbeejtően boldogtalan. Azok a szerelmi sebek, amelyeket ő kap, nem gyilkolnak. Ellenkezőleg, éltetnek és erősítenek, ahogy dicső csaták emlékei bátorságot adnak új harcokhoz...

— És maga?

— Én?

— Igen, maga. Ha már benne van a jövendőmondásban, hadd hallom a maga szerelmi jövőjét is..

Vilma vállat vont.

— Nekem nincs jövőm. Látja, látszólag én vagyok ebben az ügyben a gonosz és a szívtelen, holott a valóságban én vagyok az áldozat. Sohasem szerettem senkit, csak Béluskát, és érzem, hogy soha mást nem is fogok szeretni...

— De neki azt mondta, hogy mást szeret?

— Persze, hogy azt mondtam. Különben sohasem lett volna vége az ügynek... De magának megmondhatom az igazat. Az én szívemben ezzel a kalanddal befejeződött minden. Azt, amit én kívánok a szerelemtől, úgy, ahogy én képzelem, én érzem a szerelmet, azt semmiféle emberi hatalom, de még isteni csoda sem bírja megvalósítani. Az fantasztikus mese, gyönyörű lehetetlenség és hihetetlen ostobaság, mert ahhoz két olyan ember kellene, mint... én... és Béluska...

Mák Pista megilletődött:

— No Vilma, majd meglátja, hogy leszek én még boldog harmadik maguk mellett, mint akkor a Hüvös-völgyben...

Vilma nevetett:

— Lehetetlen! Az ilyesmi nem ismétlődik kétszer egy életben... És különben is, nagyon sok dolgom van, az igazgató mesés szerepeket ígért...

Megérkeztek a ház elé.

— Eljön holnap a színházba? — kérdezte Vilma.

— Hogyne! Csak írok az első előadásról, vagy mi? És ha Béluskával beszélek, elmondhatom neki...?

Vilma elkomolyodott. Egyszer még fölidézte a lelkében az elmult nyarat, mindazt a gyönyörűt, mindazt a boldogságot, amit ők ketten átéltek. Oh, ha még egyszer együtt lehetne Béluskával, úgy, ahogy a Mária-utcai kis szobában együtt voltak. Csak egy órára, egy percre. Aztán... Aztán azt mondta Mák Pistának:

— Ne mondjon semmit! Majd egyszer... talán én magam megmondom neki...

Beszaladt a kapu alá. Odafönt a szobalány mosolyogva nyitotta ki az ajtót:

— A gróf odabent van! — súgta titokzatosan.

Vilma a szemére szorította a zsebkendőjét. Azután jókedvűen nyitott be a szobába:

— Hát maga itt van? Azt hittem, hogy sohasem látom többé...

Vége

AZ ERDŐ ÁLMA

Álmodnak a fák, a virágok
Erdőben, tikkadt nappalon.
S míg bólogatnak álmaikban,
Susognak szellem-hangokon.

Testükben zsibbadt kábulás ül
Göröngyök rablakóinak, —
De képzelmük száll illatszárnyon,
Sző bűvös csoda-álmokat.

Álmodnak egy nem ismert, sejtett
Más élet örömeiről,
Virág léténél mámoritóbb
Szabad független lét felől.

Álmodnak színes pillangókról,
Szitakötőknek ezrirül,
És csillogó bogárka-hadról,
Mely mind futos, libeg, repül.

Gyíkról, mely fű között iramlik,
Madárról, mely ott fönn kereng,
Álmodnak, zsibbadt néma szívvel
Dalról, mit ég lakója zeng.

S álmodnak, mintha bokron által
Hatalmas úr csörtetne ím,
A sejtett élet nagy királya
Szabad, hatalmas, büszke gím.

. . . Álmodnak a fák, a virágok,
Vágytól susognak ajkaik,
Epedve tárják szirmaik fel,
Sóváran nyujtják karjaik.

De mozdulatlanul, lekötve
Csak állnak szótlan, sorvatag,
Csak zúgnak-búgnak tehetetlen,
S hajolva rázzák lombjukat.

Palágyi Lajos

A kapitány kalapja

Furcsa lett volna, ha Szmerkovszky Gyurka lovaskapitány amidőn falusi magányában a házasságra szánta magát, jövendőbelijét nem a Gaál-kisasszonyok közül választotta volna. Vajjon honnan is választhatta volna? Hisz voltak, lehettek másféle kisasszonyok is a környéken, de hát azok csak azért voltak ott, hogy lássák a nagy különbséget közöttük és a Gaál-kisasszonyok között. Minden Gaál-leány született primadonna volt, nem igen lehetett velük versenyre kelni. Meg aztán a hagyomány, a tradició révén a Gaál-leányoknak mintha több lett volna megengedve, mint más származásu kisasszonykáknak. Ugyan kinek jutott volna eszébe azon megütközni, hogy Gaál Terka például leejtette volna a kontyát táncközben. A térdig érő hajfonatokat megbámulták a férfiak. De bezzeg bomlott volna föl a haja más kisasszonynak! Az egész vármegye őt szapulta volna. Meg aztán az is köztudomásu volt, hogy a Gaál-kisasszonyok nem nagyon válogatósak az eszközeikben, ha valakihez férjhez akarnak menni. Addig mesterkednek, amíg csak elvétetik magukat. Éppen Szmerkovszky Gyurkával történt meg, hogy nem tudta sohase megtalálni a kalapját, valahányszor Gaálékhoz vizitbe ment. De volt már olyan házasulandó férfiu is a Gaálok történetében, akinek a csizmáját dugták el a kisasszonyok. Csizma nélkül nem

A Könyves Kálmán kiállításából

PÁLLYA CELESZTIN

MEGVAN AZ ALKU

A legédesebb álmomból vert föl és hajnalig beszélt nekem magáról. Érti ezt? Ő beszélt nekem magáról, nekem!

— És miket mondott?

— Badarságokat. Azt, hogy meghasad a szíve, hogy ő ezt nem éli túl, hogy ő öngyilkos lesz, mert maga nélkül nem tud élni. Szóval olyan dolgokat, amiket már maga is hallott éntőlem. Én aztán megnyugtattam őt.

— Megnyugtatta?

— Elmagyaráztam magát neki.

— Megmondta, hogy ki vagyok?

— Meg. Mert most utólag már nem volt semmi értelme a diszkréciónak.

— Mit mondott neki?

— Elmondtam a maga egész históriáját a Szívutcától le egészen Rátóthy grófig. Ez volt az egyetlen mód arra, hogy a fiu egy kicsit magához térjen.

— És magához tért?

— A jó Isten tudja. Az ilyen dolgok sorsa nem dől el egy perc alatt. Az ember az egyik pillanatban azt hiszi, hogy vége, a másikban aztán annál jobban érzi, hogy csak most kezdődik igazán. Ahogy én látom az ügyet, Béluska nem egyhamar fogja kiheverni azt a sebet, amelyet magától kapott, óh Kalotaszegi Vilma.

— Szegény fiú — sóhajtott Vilma. — De hát mit csinálhattam volna? Hiszen maga ismer mindkettőnket... Hát lehetett ezt az ügyet másként is befejezni? Nézze, én egypár napig egészen komolyan gondoltam arra, hogy a Béluska felesége leszek. De azután megszólalt a jobbik eszem...

— A maga gyönyörű jobbik esze, amelyet az isten akárhová tegyen. Hogy az mindig a kellő pillanatban szólal meg!

Vilma megállt:

— Hallja, Mák Pista, tréfál maga?

— Dehogy! Csak bámulom, csodálom, irigylem magát, hogy az életét olyan gyönyörűen tudja berendezni. A nyár elején elhatározza magát egy nagy ostobaságra és testtel-lélekkel beleveti magát abba, olyan hévvel, amely száz nő közül kilencvenkilencnek végzetes lett volna. De maga kiszámította magának, hogy ennek az ostobaságnak augusztus harmincadikáig szabad tartani és ezen a napon nyugodtan, hidegen, józanul visszatért a rendes életébe...

— Körülbelül igy van, csak egyben téved. Nem tértem vissza nyugodtan és hidegen, mert bizony egy kicsit fáj a szivem Béluskáért... Ne higyje, hogy ő már közönyös nekem. Esküszöm magának, hogy bármikor az életben látni fogom, meg fog dobogni a szívem és a józanságom cserben fog hagyni. De ennek nincs értelme. Azért szöktem meg előle és azért félek most egy kicsit... Maga elárult; hátha Béluska most újra fölkeres...

— Ne féljen, nem fogja fölkeresni. Ő, aki magát a Mária-utcai kis hónapos szobában látta, meg a madame Zéphirine boltjában, ezt az emléket akarja megőrizni. A kis masamódleányét, nem pedig a finom színésznőét. Beszéltünk erről és én igazat adtam neki. „Ha már álom volt, — mondta Béluska — legalább én ne ébredjek föl belőle."

— Rosszakat mondott rólam?

— Imádja magát. Örökké szeretni fogja magát. Én ismerem ezt a fiút, ez nem tréfál. Az elébb azt mondtam magának, hogy nem egyhamar fogja kiheverni ezt a sebet. Hát most őszintébben beszélek: Béluska élete végéig arról fog koldulni, hogy a sors egypár pillanatra nekiajándékozta magát...

— Azt hiszi, hogy boldogtalan lesz?

— Bizonyos ideig föltétlenül..

Vilma lehajtotta a fejét és elgondolkozott.

— Én mégsem tehetek róla, — mondta azután. — Két gyönyörű hónapot ajándékoztam az életemből Béluskának, az övé voltam, szerettem, bolondok, részegek, gyerekek, istenek voltunk mind a ketten... ezért cserébe szabad egy kicsit szenvedni is. Meg azután mondok magának valamit Mák Pista. Ezalatt a két hónap alatt én nagyon sokat tanultam. Sok mindent értek most már abból, amit eddig nem értettem.

Uj Idők 1906. dec. 16.

betelt vele, nagyot sóhajtva áll meg az udvarban. Lassan elhalad a tanyaház hátulsó végéhez, ahol a padlásajtó van, előtte a létra. A létrán fölhalad a padlásra. Nem igen van ugyan ott olyan holmi, amivel dolga lehetne, inkább ugyancsak üres az egész padlás. Egy darab oldalas szalonna van fölakasztva a kelemen-fára, néhány füstölt disznócsülökkel, egy sarokban egy széjjelszáradt öreg teknő, más semmi. Azonban mégis csak igen. A kémény háta mögött, a kémény falához támasztva áll egy zsák, gondosan bekötve. Azt kibontja és régi, elványadt, kopott ruhaféléket szedvén ki belőle, maga elébe terítgeti és nézi nagy szomorúan ezen kopott ruhákat öreg Nyári János, amíg a szeme bele nem fájdul. Azelőtt sírt is, de könyei már régebben kiapadtak . . .

*

Nem ilyen világ volt itten mindig ebben a tanyában. Valaha fiatalabb gazdaember is volt öreg Nyári János és volt a tanyában felnőtt deli legényfiu is. A fiu azonban egyszer elment, mert akkor neki is el kellett mennie a többiekkel. A pusztaságokra is kihaladt a hir, hogy hadba menjen aki bír és ment a kiáltás tanyáról-tanyára: lóra magyar, lóra! Fölült hát lóra a fiu is, elbúcsuzott a szülei háztól és elment, sokáig hírt sem hallottak felőle. A hírnek arrajáró madara nem volt, a fiu járta a csatákat, azt sem tudták él-e, hal-e? Csak már úgy Világos tájéka körül történt, hogy egy éjjel lódobogás zaja veri föl az udvart, ugatnak a kutyák és hallatszik valami halk, suttogó beszéd is, de nem lehet érteni. Sietve megy ki a világítóval a gazda, akkor látja, hogy megjött a fiu.

Ott volt a legény a lovon, de már akkor éppen csakhogy benne a nyeregben, arcán pedig elfolyott vérének sápadtsága. Szép piroszsinóros ruhája megvagdalva, megtépve, vérrel elkeverődve. Csak épp úgy leomlott apja karjába a lóról.

— Fiam, fiam, — mondta az apja, — Jani fiam, — azonban ott már nagyon keveset használt a beszéd.

— El van már veszve minden, apám, — sóhajtotta a félholt fiu.

Anyja is előjött, bevitték, hogy ápolják és ajnározzák. Nem sokat ért. Orvos nem volt még azon időben a tájon, amit titokban hozzávinni lehetett volna, amúgy meg a városokra nem lehetett vinni a bujdosó sebesültet. Hanem inkább titkolni és dugdosni kellett, mert járkáltak már utánuk az idegen hatalom katonái. A beteg fiut a kamrában rejtegették, ott vetettek neki ágyat, ott vigasztalta suttogó szavakkal Nyári János. Szép ruházatát, fegyvereit, lószerszámját is zsákba kellett tenni, aztán fölkerültek dugott helyre, a padlásra a kémény fala mögé. Ott bújt el a nemzeti cimeres csákó, a piroszsinóros atilla, el a kard, amelynek kicsorbult éle beszédesebb volt, mint a történeti könyvek.

Így voltak ők és várták az időknek jobbra fordulását az idő azonban, mint ez már olykor szokása neki, inkább balra fordult, mint jobbra. Már a nyergek iránt is parancsolatot adott ki a zsandár, hogy azt mind be kell adni, úgy gondolta ugyanis a jámbor, hogyha nyereg nincsen, nem bír a magyar fölülni a lóra. Hát a maga nyergét, ha már így elkivánták, odaadta, de amaz odafönt maradt a padláson, a zsákban.

És a fiu, az eldugott bujdosó sebesült fia mondta egyszer, hogy ruházatát, fegyvereit, lószerszámait kivánná látni. Hogy azok látásától talán éledne.

Minden tartózkodást elvetett ezen kívánsággal szemben Nyári János. Hanem ment föl a padlásra sietve és hozta le a zsákot. Mire leért s mire a kamrába beért velük, halva találta a fiút, mert elhalt sebeinek vérelfolyásában.

A halál hideg szellője hogy hirtelen a házat így érintette volna, mindnyájan a rettentő megrendülésbe sülyedtek. Zokszónak és jajszónak lenni nem volt szabad, Jani halálát tudtul adni senkinek sem lehetett. Csak ami történt, titokban történhetett. Koporsóját nem állhatták körül, éneket nem mondhattak, ellenben titokban készített Nyári János koporsót és eltemették éjszakának évadján a tanya közel földjébe, sötétben, némán és szótalanul, Janit. Keresztet fölébe nem hogy tehettek volna, de még a frissen ápolt föld nyomát is el kellett takarítani, nehogy másnap jövén az idegen hatalom katonasága, kérdezhetné: hé, mi titkot átatok el itt? Igen, ez így mondandó, mert úgy történt, Jani mély, sötét lakhelyének enyhe domborulatát egyszínüvé kelle tenni a többi földdel úgy, hogy örökös lakóhelyének bizonyos jele sem maradt. S a jelzés nélkül való helyek elmosódnak. Vetés került a földbe, más oldalon fák nőttek, ismét más oldalon a földre borultak a szél hatalma előtt, a sír bizonyossága im így eltünt. Tudva van, hogy hol van, hogy mely darab földben tartózkodik, de tökéletes bizonyossággal úgy elébe állni, mint ahogy ember sirhant elébe szokott: nem lehet.

*

Janinak bizonyos és meghatározott emléke így elpusztult. Minden egyebek is pusztulóban voltak a tanyán, anyja igen régen elkivánkozott utána, a többi gyerek is elmúlt a haladó idővel, nem maradt meg egyéb, csak öreg Nyári János és a szomoru emlékezet. Öreg Nyári János följár a padlásra, a zsákból kiszedi a holmikat és nézi. Az attilát a padláson faágra teríti és tekintgeti egyre bágyadóbb szemmel, belegondolva Janit. Fogja a kardot és suhint vele, mint ő tette valamikor. Kézbe fogván a csákót, maga elől messze eltartja és úgy tekint reá gyöngéd szerelemmel:

— Jani, Jani . . .

Lehozhatná már a padlásról holmijait régen. Rakhatná bárhova, tarthatná dicsőséges ereklye gyanánt, de a vén ember a padláson tartja mégis, az ő kálváriája ott tartózkodik. Kopnak a holmik, egyre kopnak a piros zsinórok foszlanak s egyre nagyobbodnak azok a hasadások, amiken át az ártó fegyver szegény Janiba beszolgált. Öreg Nyári János szivén is egyre nagyobbodik a hasadás, alighanem úgy lesz, hogy egyszer majd leborul ő is ott a padláson Jani holmijai fölé végképp.

Retour de Jérusalem

Ez a címe Maurice Donnay négyfelvonásos színművének, amelyet vagy négy hete, hogy bemutattak a párisi Gymnase-színházban s azóta emlegetik, vitatják, támadják és dicsérik az egész világsajtóban. Színdarab évek óta ilyen szenzációt nem keltett. A párisi előadások minden este tüntetések közt folynak.

A darab vidéken, az öreg Aubier kastélyában kezdődik. Nagy vadász az öreg, szereti a borocskát is, afféle vig, jókedvü farmer-gentleman. Vendégei éppen búcsuznak, szorongatják egymás kezét, a viszontlátásra! . . . Végre, a történendők főszereplőivel maradunk. Ott az öreg úr fia, Michel Aubier s ennek felesége Suzanne, továbbá a fiatal pár barátnője: Henriette de Chouzay. Az utóbbi egy pillanatra távozik a szalonból s ezalatt, néhány gyorsan váltott megjegyzés révén megtudjuk, hogy ki ez a Henriette de Chouzay.

Zsidó; leánykorában Judith Fucciani volt a neve s miután arisztokratikus házasságra vágyott: kikeresztelkedett. Különben nagyműveltségü, sokat tanult, tudományosan és irodalmilag képzett: hat nyelvet beszél, bakkalaureátusi vizsgáját férjével, Chouzayvel együtt tette le s ő vizsgázott jelesebben és éppen e réven hódította meg Chouzayt; azóta eszével uralkodik a férjén s kissé bizony perverz jellegü bájával is. A Chouzay pár nem boldog. Judith nem sokra becsüli férjét, a tartalékos

A Műcsarnok téli tárlatából — A Könyves Kálmán jogosításával

PÁLLYA CELESZTIN: ZÖLDSÉGPIAC

Öreg Nyári János

Irta TÖMÖRKÉNY ISTVÁN

Az öreg Nyári János a tanyában egyedül él. Messze kint van a tanya egészen a legelők felé, ott már igen pusztaságos, elhagyatott világ van. Kevesen járnak arra, mert ott már elfogynak a tanyák, csak a nagy, buckás mezőségek következnek, amelyeken a barom él és járja a gulyások őrizete alatt a határt. Ez egészen olyan magánakvaló-embernek való tájék, mint amilyen az öreg Nyári János. Megroskadt agg ember, hosszú ősz haját fésűvel szorítja rendbe, a szemei is rosszabbodnak, mert elhaladta a kilencven esztendőt régen az öreg. Minden családja elhalt mellőle, ő maga megmaradt állván egyedül, mint mérföldmutató a pusztában, bús gondolatokkal és szomoru öregséggel. Várja halálát, de nem jön. Éppen nem bánná, ha rendelné neki a távozást az Úr, hogy menne a többiek után a nyugalomnak csöndes éjjelébe, közanyánk ölébe, de nem mehet. Nem bír. Rendelve van neki, hogy éljen, úgy lehet a száz esztendőt s azon túl való időket is megéri. Mindenki elpusztult, elhalt pedig már azok közül, akikkel ő valaha együtt volt, még a tanyák öregjei, a hetvenéves emberek is gyerekek ő hozzá képest. Egész családok elhaltak, és kihaltak, hogy helyükbe ujak következzenek, csak éppen ő nem bír elmenni utánuk: itt felejtette a halál.

Gondolt ugyan rá olykor, hogy meg lehetne tréfálni ezt a halált. Nagy egyedülségében telvén a hallgatagság unalmas, hosszú napjai, szeme olykor önkénytelenül rátéved a pányvakötélre, ami még abból az időből maradt meg, mikor tehén is volt a háznál. Rátéved a szeme a pányvakötélre és amint élete sorsát agg fejében forgatná, támad a gondolat, hogy ez a kötél meghozhatná a halált. Más esetben nézi a tanyaház falán a régi fegyvert, amelylyel valaha, hosszú idők előtt a mezőkön vadászgatott. Ez is megtenné... ámbátor a kötél mégis csak ajánlatosabb. Mert az bizonyos halál.

Így elgondolkozik a dolgok felől az öreg Nyári János, azonban e gondolatok mindig csak gondolatok maradnak. Sóhajt reájuk egyet-kettőt és éli tovább egyhangu, szomoru szótalan életét, amelytől megválnia nem lehet, mert olyan emlékek és emlékezetek kötik az élethez.

Más semmi sem köti, csak egy titkos emlék s annak él, mert másnak minek élne ő, aki néha héten át sem beszél emberrel. Ő nem megy senkihez, ő hozzá csak nagy ritkán tévednek be, ha például valamely járókelő kocsi eltévesztette a pusztaszélben az utat. Meg a felesgazdája olykor. Mert öreg Nyári János, mióta elhaltak mellőle mind a család, nem gazdálkodik. Földjét odaadta fele használatra egy jó embernek, ha majd meghal, alighanem arra is marad végképp. Nem sok az a föld különben, de mégis csak van valamennyicske: Öreg Nyári Jánost eltartatja, annyi bizonyos, de még marad belőle fölös is. Ezt nem kell titkolni, ő rá úgysem törnek rossz emberek, őt már a százesztendős kor tisztetelete jobban megvédi, mint a fegyveres hatalmak. A felesék tanyájáról átjön olykor maga a gazda, vagy a felesége, vagy a lánya, élelmet hoznak. Tojást vagy tejet, olykor húst, vagy a burgonyát, turót vagy sajtot s jó nagy kenyeret, amivel el van az öreg másfél hétig is.

Aztán némi segítségül vannak, a tanyát kimeszelik, leginkább tavaszszal, továbbá mosnak is rá. Más dologgal el van egymaga is. Ha a szél összehorzsolta az udvart, fölsepri. Ha a kút vizét nem tartja rendes tisztának, kimeri belőle az egész vizet, hogy hadd fakadjon bele friss forrásvíz. A tüzelni való galyat, kukoricaszárat, szalmát is úgy hozzák neki pénzért, valamint a világító olajat meg a faggyugyertyát. Ambár nem sok kárt tesz bennünk, mert mit csinálna fenn egymaga a pusztai éjek kietlen némaságában. Ilyenkor korán elteszi magát holnapra. Másnap virradatkor felérzik, fölkel. Egy kis mézes pálinka a reggeli meg egy darab kenyér, azután az udvarra megy. Kerítése az udvarnak nincsen, valaha volt, de fölfűtötte, hát így az udvarról messze el lehet látni. Szétnéz. Előbb kelet felé, azután oldalt fordul és más tájra tekint.

Így elálldogál, nézvén a vidéket, amely mindig ugyanaz, legföljebb csak a messzi fák nőnek időnkint nagyobbra, hogy mikor nagyra nőttek, kiszáradjanak. Minden és mindig ugyanaz, öreg Nyáry János azonban újra meg újra végignézi ezt az ugyanazonosságot. Amikor

Uj Idők 1904. X. 16 r.

OLGA.

Eredeti regény.

Irta: WERNER GYULA.

(Folytatás.)

A világ bajnoka kézzel-lábbal erősködött, hogy sajnálja leányát, a rossz izlése miatt. Ám a fiatalok nem várták be a mentegetődzések végét.

Solymosi az öklét rázta utánuk.

— Nem kell nektek az orrom, a melyért hercegnők rajongtak? A lányom mosolya kell? A halacska kellene? Barázdabillegetők!

Aztán lassanként megnyugodott a változhatatlanban.

Valóban, az eszmélés e pillanatában öregnek, igen öregnek látszott a világ bajnoka; sokkal öregebbnek, mint a hogy évei mutatták.

A föllebbent sátornyiláson hideg levegő s fakó fény hatolt be, amelytől fázott.

S ime, leánya és vőlegénye, ugyane világításban rózsás arccal, ragyogó szemmel, egymást átfogva, jöttek be.

A sivár, elhibázott életre itt volt a kétségbeejtő öregség. Az az öregség, amelynek még a virágzásában is a hervadás képe tünik elő; amely lefelé zuhanás a megállás minden reménysége nélkül.

Mert két szó az egész élet: fölfelé és lefelé. S a világ bajnoka, a szegény, reszkető, megdöbbent Solymosi csak esett, esett, mint visszahulló kő, növekedő súlylyal és sebességgel — lefelé.

Mielőtt László Pálnak ideje lett volna felocsúdni a varázsból, amelyet reá Matild gyakorolt, a végzetes lépés meg volt téve: elvette a leányt. Megindulásra fogékony lelki állapotban lépett be a világ bajnokának sátorába. Érzékeny szíve megszánta a kis leány szomorú sorsát; a bátorság, amelylyel ez a parányiság az élettel harcra kelt: csodálatra birta. Vegyük hozzá a leány szépségét, Pálnak huszonegy évét; minden körülmény elragadta sajkáját, mint valami hatalmas vizesés.

Jöttek a házasság első hetei. Mintha galambok ültek volna vállaira, s puha szárnyuk folytonos ütésével elkábitották volna fejét: ugy érezte magát a mézes hetekben.

Mindketten fiatalok, egymásba szerelmesek voltak, s ez a legnagyobb boldogság a siralom völgyében.

De egy csekélység mindjárt az első hetekben lehangolta a fiatal férjet. Ha könyveihez fordult, az ő »egyetlen üdvössége« csakhamar elálmosodott mellette. Rómeó örökszép vallomásai, Anyegin felszított szenvedélye, a híres vasuti monolog a »Füst«-ben, Tolsztoj Másája, a bájos délután Rosselliné boltjában, — mindez, mint egy csomó aranyos darázs röpködött a Matild fejecskéje körül, de hatást nem tett reá.

Egyszer el is aludt karosszékében. A fiatal férj bosszusan tette félre könyvét, de az alvó oly szép volt! A fiatal vér áttört áttetsző bőrén s lecsukott szemhéjján; szoros mellénykéje ingerlően mozgott...

Ez Éva volt, a teremtés hajnalának minden üdeségét magában egyesítve; a paradicsom lombtengerének hivogató árnyékában Ádámnak tiltott gyümölcsöt szakitva; Éva, fülében a sátán kisértésével s annyi villamossággal telve, mint egy nyári zivatar.

A férfi lelkében eszmények éltek, amelyeket ha emlegetni kezdett, kis felesége csókkal zárta le ajkát.

— Ne kínozz ilyen beszéddel, kedves emberem, mondta csodálatos őszinteséggel. Nem értelek meg úgy se.

Pál elkedvetlenedve válaszolt:

— A zárkózott ember kedélye megromlik, mint a zárt szoba levegője. Én is érzem az őszinteség szükségét, édes virágszálam. Gondjaimat, fellengő reményeimet, névtelen bánatomat, lángoló hitemet hogy zárjam magamba?

— Közöld, kedvesem, közöld, mondá Matild, vidám nevetés fényével fekete szemében. Csak rakodj ki bátran, mint hetivásárkor a singes kereskedő. Ide vele, a mi selyemkendőd, ruhaszöveted, szallagod van. Mennyiért adod, édes uram? Hanem a fekete szövetedből, gyászfátyolodból, egyszóval a szomorúságodból nem igen kérek. Úgy van, úgy! A könyveidet pedig szívesen olvasgatom, habár csak ostobácska asszony vagyok.

Pál felderült s ölébe vonta a tudatlan kis asszonyt, azután folytatta hamleti töprengéseit:

— Két életet élek ám én, asszonykám. Egyiket, — s ez a szebb, élletteljesebb, — veled; a te fehérfüggönyös szobádban. A másik életem a tudományoké, és homályos dolgozó szobámban kell eltöltenem. Úgy szeretném, hogy ezt a második helyet is a te fiatal szépséged fénye sugározná be.

— — — Jött az anyagi szükség. Az öreg ingyenélő sokba került, s a fiatalok inkább éheztek, csak meglegyen a borocskája s a fekete kávéja, amelyet annyi előkelőséggel fogyasztott el.

Kabátját levetve, mellénye felső három gombját kigombolva, ült ott s a világosság felé tartá poharát, mig a bort belőle halk sóhajtások közt itta.

— Jaj, haj Bécsben! más idők voltak azok...

Történt egyszer, hogy beteg lett. Kétségbeesve jajgatott, s bár Pál és Matild felváltva virrasztottak ágyánál, sohase fogyott ki a panaszból.

— Elhagytok veszni, — nyögte keservesen, megfordulva ágyában. — Orvos kéne és gyógyszerek. Futni készülő erőmet pecsenye és ó bor tarthatná csak vissza; de ti koldusok vagytok.

A többi szava görcsös köhögésben veszett el, a mely — mint öreg fa ágát a szél, — megrázta egész testét.

Pál, mikor hazajött, sokszor kapta őket suttogáson. Matild szeme ki volt sírva, a »világ bajnoká«-nak arcán rideg, zárkózott fenyegetés látszott.

— Pénzt, pénzt szerezzetek, sikoltá lázasabb perceiben. A pénz: egészség. Én nem akarok meghalni.

Rémitő volt hallgatni.

Pál eladta nélkülözhető ruháit, egynémely dísztárgyát és könyveit. A két kis szoba, amelyben laktak, napról-napra üresebb lett. Végül a Matild fülönfüggőire került a sor és nem volt több eladnivalójuk. S mindez az öreg emberért, a ki puffadtan, megkékülve, — mintha az egész ember egy nagy botütés nyoma volna, — átkozza a sorsot, az eget, s veritékben fürdik betegágyában.

Egy éjjel Pál felriadt álmából. Ugy tetszett neki, hogy a betegszobából heves szóváltás hangját hallja. Felkelt s zaj nélkül nyitotta rájuk az ajtót. A világ bajnoka kikelt arccal, fogcsikorgatva a Matild hosszú selyemhaját tekerte kezére.

— Megteszed, hörgé. Meg kell tenned. Én nem akarok meghalni.

Ágyára rántotta a hajánál fogva, s vékony ujjaival ragyogó nyakát szorongatta. Azt a nyakat, amelyen Pál annyiszor függött önfeledt szerelemmel.

-ROHAM.

Pállya Celestin festménye.

az csak szállt, szállt a verőfényes levegőben, magosan a pajták fölött.

Elcsodálkozva néztem utána s villámként ötlött eszembe: »Ez a gézenguz engem bolonddá tett«. Nosza hamar felgyűrni ujra a kabátom ujját és megvizsgálni a faüreget.

Hát biz abban nem volt egy akkora madárfiók se, mint a mákszem. A ravasz Pipi becsapott, kieszelvén a közelgő veszélyben, hogy azt a látszatot kell adni a dolognak, mintha ott csupasz fiókok volnának (a kiket végre is nem szokás bántani) s kinyujtván rozmaringlevél-alakú nyelvecskéjét megnyalogatta vele csalódásba ejtő ügyességgel az ott kotorászó ujjamat. Ah, milyen tálentum ez a kis huncut! Ha embernek születik, ma okvetetlenül miniszter.

Ez az odvas fa tehát az ő titkos rezidenciája, vagy csak véletlenül tévedt volna bele? No majd utána járunk.

A gyerekek abban a véleményben voltak, hogy a fa állandó tanyája a Pipinek és inditványozták, hogy éjjel, mikor lefekszik, fogjuk el.

— No ugyan mit csinálunk vele, ha elfognók?

A Laci fiu igy okoskodott:

— Mert látod, apám, a szegény Pipi már nem mer velünk se reggelizni, se ebédelni, mivel tudja, hogy a macska bosszut áll rajta a szeméért, de ha elfognánk, én tudnék azon segiteni.

— Hogyan?

— Azt olvastam valahol, hogy a macska borzad, undorodik a kék színtől.

— Hát aztán?

— Befesteném a Pipit kékre, mert ha nem igaz is, hogy a macska borzad a kéktől, de legalább nem ösmerne rá.

Tetszett az okoskodás s még aznap este elfogtuk Pipit az odvas fában. Vergődött, hánykolódott, csipogott is valamit, talán azt, hogy az én házam az én váram, de biz' az nem használt semmit, azért mégis csak elfogtuk.

Éjjel egy szakajtó alatt hált, reggel a gyerekek hozzáláttak, kimázolták hupikékre. Sőt, hogy különösebb legyen, a Bercike bemártotta ecsetjét az arany festékébe, a szárnyain körösközül szegélyül egy aranycsíkot huzott és a fejét is aranyosra festette. Szép volt, valami fölséges volt, mikor megszáradt a festék s feje, szárnyai fénylettek, mint egy mesebeli aranymadáré. Bizony az édes anyja se ösmert volna rá a hajdani Pipire.

Mikor azután készen volt, odavitték a tükör elé, nézze meg magát az uj ruhájában. Meg is nézte magát, de csak még szomorúbb lett.

— Ostoba madár vagy — pirongatta Berci — hiszen olyan szép lettél, mintha Tündérországból jöttél volna ide. Aztán a Micitől se kell ám többé félned, te oktondi!

Hanem azért mégis csak bús maradt a Pipi. Jobban értette ő a maga dolgát.

— Lássuk csak, tudom én mi a te bajod, bukkant rá a Laci. A szabadság kellene, ugy-e? No hát eredj Isten hirével!

Kivitték és eleresztették.

De a Pipi nem szállt fel örvendezve, nem ugrándozott fürgén, (olyan nagyon nehéz volt rajta az a festék!) hanem félénken meglapulva nézett körül s kedvtelenül, lomhán bandukolt a lyceum-sövény felé, ott bebujt és ki sem jött többé.

Nem is láttuk azután elevenen.

Falusi gyerekek beszélték aznap déltájban, hogy nagy verébsereg üldözött a Kovácsék kertjében fűzfától fűzfához egy menyszinű, aranyfejű madarat.

Öreg uzsonna táján megtalálták fiaim a holttestét ezer csőrtől megszaggatva, összedúlva, egy borzagbokor mellett. A ruha, amelyet immunitásul szántunk neki a macska ellen, halálának lett okozója.

Ő sejtette azt, ösmerte a saját fajtáját. Milyen hatalmas, kimagasló verébelme volt! Kevélyek lehettek volna rá a verebek s megölték! . . . Milyen ostobák! Majdnem olyan ostobák, mint az emberek.

A fiaim, mint a hogy a gyerekek szokták, megsiratták a kis halottat, sírt ástak neki a szilvafa alatt, amelynek ágain utolsó diadalát élvezte a macska felett, azután bezárták földi maradványait egy szivardobozba, a szivardobozra madzagot kapcsoltak és azt rákötötték a Mici farkára, hogy a Mici vigye ki a sírhoz a szerencsétlen Pipi koporsóját.

De a félszemű Mici nem akarta húzni a koporsót, mert a Mici karakter volt. A Bercike tehát még a Mici nyakára is kötött madzagot és ugy vonszolta a Micit koporsóstul a hosszú gyászuton a szilvás felé.

A Laci pedig elől vitte a keresztet, ráirván ceruzával a helyesírási hibáktól hemzsegő epitáfiumot:

»It nyukszik a Pipi akit a társai megőltek mert külömb tola volt ö náluk«.

Az *Uj Idök* egyedül jogosított reprodukciója.

TÜZÉ

1894. I. 2.

Pályi István épületei

NÉPSZABADSÁG

Parador a víziárosi barokk házban

Paradoroknak nevezik Spanyolországban azokat a kis, családias és nem drága szállodákat, amelyeket műemlékekből – egykori kolostorokból, kisebb kastélyokból, városi lakóházakból – alakítottak ki. Az egész nagy ország bejárható paradorról paradorra, bárhol vagyunk is, biztos, hogy elérhető távolságon belül akad legalább egy. Aki lakott valaha valamelyikben, mindig emlékszik a meghitt műemléki hangulatra, a bolthajtásos szobákra, a stílus és a kényelem harmóniájára.

Minden értékre gondosan ügyeltek

HETÉNYI ZOLTÁN FELVÉTELE

Magyarországon a műemlékvédelem hosszú ideje hiába küszködik, hogy valami hasonlót nálunk is létre lehessen hozni. A nyugati országrészben még csak-csak sikerült, máshol azonban nem. Szállodának nagyon is alkalmas kastélyok sora árválkodik üresen, családi jellegű panziókat pedig leginkább a villanegyedek újgazdag csodáiban nyitottak. A közelmúlté az öröm, hogy megnyílt Budán, a Vám utca és az Iskola utca sarkán az első fővárosi „parador".

Négylakásos, műemlékileg védett, egyemeletes barokk ház volt. A hatvanas évekig vele szemben és átellenben is fontos műemléki épületek álltak: a Vám utca 5. például Budapest talán legszebb copf lakóháza volt. Az esztelen pusztítás azokat elsöpörte, helyükön rossz új beépítés éktelenkedik. Ez a kis ház valahogy megmenekült. L alakú alaprajzával, kis udvarával, tömegével, részleteivel az egykori kisvárosias Víziváros egyik, mára oly ritka emlékeinek egyike. Az udvar végében egy harmadik szárny épült. Jól illeszkedik a meglevő architektúrához, a térhatás talán még meghittebb is lett. A műemlékek helyreállításakor, bővítésekor mindig kérdés: milyen legyen az új épületszárny? Ha túlságosan más, rontja az összképet, ha viszont túlságosan azonos, akkor a hamisítás gyanújába keveredik. Itt mindkét veszélyt sikerült elkerülni. Tizenkét szobát, illetve apartmant tudott a tervező (Pályi István) így elhelyezni. Tizenkettőt, de tizenkét különbözőt. Nem úgy, mint az uniformizált szállodákban, ahol a véget nem érő folyosókon minden szoba egyforma. Itt szerencsére nem érvényesül az egyes szállodaláncok reklámja, hogy náluk a vendég előre tudja, mit fog kapni. Itt minden szobának megvan a maga egyénisége, annak ellenére, hogy az új bútorok, amelyekkel berendezték őket, egyformák. Nem tévesztették szem elől, hogy műemlék az, amit átalakítanak, minden értékre gondosan ügyeltek. Találtak egyszerű, naiv falfestéseket: bemutatták, restaurálták. Nagyon jól mutatnak az új táblás parkettával együtt. Beépítették a tetőteret, megtalálván hozzá azt az ablakformát, amely még harmonikus, s nem teszi tönkre a ház összképét. Étteremnek már nem jutott hely benne – vagy nem volt rá igény –, de reggelizni lehet.

Hány budapesti műemlék lenne még alkalmas szállodának, panziónak, fogadónak! Évek óta üresen áll a Váci utca 54., ez a kis barokk ház, amely a pesti oldal első paradorja lehetne. De csak az V. kerületben is még négy másik műemlék épület várja üresen, elhanyagoltan, de a vendéglátás céljára még mindig gazdaságosan átalakítható állapotban sorsa jobbra fordulását. Van köztük kisebb, van nagyobb, de egyben mind hasonlít egymásra: olyan szállodákat lehetne bennük teremteni, mint az egykori Tigris vagy a hajdani Angol Királynő. Patinát nyernének hamar, mert patinás a ház, amelyben létesülnének.

Román András

HANGVERSENY

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 6-án 19.30-tól a Magyar Állami Hangversenyzenekar koncertje. Vezényel: Fischer Ádám. Műsoron Mahler: 9. szimfónia.

TÁRLATOLGATÓ

ADY-EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4–6.) Ady Endre otthona.

ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (XI., Pentele u. 8.) Római kori ásatások. Az Első Magyar Repülőgépgyár. Egyháztörténeti kiállítás. Borgyűjtemény Albertfalván.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Gyógyszerészet a reneszánsz és a barokk korában.

AULART ISKOLA-GALÉRIA (XIII., Karikás Frigyes u. 3.) Lukács János festőművész kiállítása.

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld A. u. 16.) 100 éves a Vígszínház.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BENEDEK ELEK ÁLTALÁNOS ISKOLA (XVIII., Tövishát u. 8.) A dr. Széky Endre Pestszentimre Történeti Társaság mozitörténeti kiállítása.

BERZSENYI DÁNIEL ÁLTALÁNOS ISKOLA (XIX., Berzsenyi u. 8.) Fejezetek Kispest oktatástörténetéből.

BOCSKAI GALÉRIA (XI., Bocskai út 47–49.) Dr. Szinay Miklós és a Tri-entalis Csoport fotókiállítása.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, -vázák.

BUDAPEST BÁBSZÍNHÁZ BLATTNER GALÉRIÁJA (VI., Andrássy út 69.) Bródy Vera életmű-kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA (V., Szabadsajtó út 5.) Érzelmek transzformátora – a kilencvenes évek lengyel művészete.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása. Szlaukó László iparművész kiállítása.

BUDAPEST TÖRTÉNETI MÚZEUM (Budavári Palota, E épület) Buda középkori királyi várpalotája. Gótikus szobrok a budai királyi várpalotából. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Budapest – Féner Tamás fotóművész kiállítása. Középkori ribillió – Kiszely Melinda kiállítása.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.) Kanyó Ferenc fotóművész Mediterrán mozaik című kiállítása.

FŐRDŐS LÁSZLÓ ÖTVÖS-IPARMŰVÉSZ MŰHELYGALÉRIÁJA (III., Bécsi út 81.) Egyedi ékszerek és fémtárgyak. Máté János ötvösművész kamarakiállítása.

FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 14.) Szilágyi Teréz Szárnyak mint szárnyak című kiállítása. G. Heller Zsuzsa kiállítása.

GALÉRIA 56 (V., Falk Miksa utca 7.) Yoko Ono Add Colour painting című kiállítása.

GLÓRIA ART STÚDIÓ (V., Kecskeméti u. 6.) Epres 14 című kiállítás.

GROMEK FOTÓGALÉRIA (V., Magyar u. 26.) Kovács Melinda fotókiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Tizenhárom nap... 1956. október 23.–november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédség, 1922–1945. Katonák, várak, fegyverek (vármakett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896–1686. Buda vára a miénk – emlékkiállítás Budavár 1849. május 21-i visszavételére. Szervátiusz Jenő szobrászművész emlékkiállítása. Honfoglalás és történelmi csaták. Huszárok – egy könnyűlovas csapatnem évszázadai. Katonaiskolák az ezeréves iskolatörténetben.

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM (VI., Andrássy út 103.) Délkelet-ázsiai buddhista művészet.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.) Művészet és mesterség. Historizmus és eklektika. Szecesszió – a XX. század hajnala. Az Iparművészeti Múzeum palotájának építéstörténete.

JÁTÉKSZEREK ANNO... (VI., Teréz krt. 54.) Hajdanvolt játékszerek kiállítóterme és hasonmásainak boltja. Anker kőépítőszekrények.

JÁTÉKSZÍN (VI., Teréz krt. 48.) Lacza Márta kiállítása.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

KEMPINSKI GALÉRIA (V., Erzsébet tér 7–8.) A Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely vendégkiállítása.

KISCELLI MÚZEUM, FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli u. 108.) Válogatás a Fővárosi Képtár gyűjteményéből. Az Arany Oroszlán patika. Pest-budai nyomdák a XVIII–XIX. században. Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Barokk szoborcsarnok. Pető Zsuzsa és Pólya Zoltán Falak című kiállítása.

TERÍTÉKEN

Az álarcos lova

Mint aki rosszkor csönget be egy ismerős házaspárhoz. Nem tudni, mit csináltak egy perccel korábban, veszekedtek vagy csókolóztak, de biztos, hogy nem most kellett volna jönni. A férfi üres tekintettel mered a levegőbe, és minden kérdésre azt feleli: tessék? Az asszony villámló tekintettel ajánlja föl a kávét. Csókolóztak?

Nem, inkább veszekedhettek Marquise de Salade-éknál, a Hajós utcában. A bejárati ajtó üvege törött, odabent fúj az északi szél. Az üveg kicserélésének módja a személyzet szinte teljes szellemi kapacitását leköti. Összevesznek azon, hogy most mi legyen. Jöjjön ki az üveges vagy ők menjenek? Vigyék magukkal a bejáratot vagy elegendő mértéket venni a hiányzó tábláról? Ideges a hangulat, elvégre nem babra megy a játék.

Babra éppen nem, de céklára, spenótra, padlizsánra, paradicsomra annál inkább. Jó salátaválaszték várja a belépőt, biztatóan indul az ebéd. A biztatásnak azonban hamar vége szakad. Talán itt kellett volna abbahagyni, és gyorsan átmenni egy másik helyre. Saláta márki salátát ígért, súlyos hiba tőle, hogy étlapot is tart. Már maga az étlapnak nevezett, helyesírásában bizonytalan, külsejében idomtalan kártya is hiba. Az árváltozásokat tűzögéppel felerősített cédulák jelzik, az anyanyelvről nem lehet eldönteni, hogy angol, francia vagy magyar.

Nagy nemzetközi sztárparádét ígérnek, de idő leves nagy a coq au vin-t u csirkemellből is ban émelygősen noman fűszere az étlap oroszna ra kissé spártai száraz, morzsalé

Pincérünk m hogy nem szeret tán hosszú öt p ahol valaki minc ból sugárzott d nyünk, csak a te is előkerül. Újsz oldás a telefonhi lán az étlaphoz r bilkészüléket is.

Hol vagyunk? tabárban? Az álr tó, a berendezés is állandó a lelep zatban van, bort egyáltalán nem messég. Hulljon ze meg a segéde

Kiszolgálás: ros
Konyha: de mer

UM, LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota A épület) Nemzetközi kortárs művészet.

KÖRMENDI GALÉRIA (II. Nagybányai út 25.) Várady Róbert Axiómák című kiállítása.

KÖZÉLETI MOZGALOM (II., Keleti Károly u. 22.) Kiss Ilona képzőművész kiállítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) A közúti közlekedés története. A városi közlekedés története. 100 éves a magyar autóközlekedés. 100 éves a magyar állami hajózás. 150 éves a magyar vasút. 100 éve és ma – közlekedéstörténeti kiállítás. 100 éve alapították a Közlekedési Múzeumot.

című kiállítás. A múzeum hétfőn és kedden zárva tart.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) A pénzkibocsátás Magyarországon (a kiállítás csütörtöki napokon 9–14 óráig látogatható).

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Disz tér 17.) Középkori és reneszánsz kőtár. Középkori faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Késő reneszánsz és barokk művészet. XIX. századi festészet, szobrászat. XX. századi festészet, szobrászat és éremművészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. Habsburg nádori kripta. Sós László és Kemény Éva grafikusművészek 2000?! című környezet- és természetvédelmi kiállítása.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14–16.) A koronázási jelvények. „Őseinket felhozád..." A honfoglaló magyarság. Magyarország története István királytól a millenniumig. Magyarország története a

Pállya Celesztin

Ujpest város képviselőtestülete szerdán délelőtt diszközgyülést tart, ahol a város diszpolgárává választják Pállya Celesztint,

a kitünő festőmüvészt hetvenötödik születésnapja alkalmából.

12.

Budapest, 1893. A

Hétfő Reggel

1939. márc. 27

Jelen nyilatkozatomnak tudomásul vételét kérem, s köszönöm a megbízatásomkor irányomban tanúsított bizalmat.

Teljes tisztelettel Budapesten, 1893. jan. 19-én. *Ballagi Aladár.*

*

A Bizottság föntebbi jegyzőkönyveiben, tudományos vállalatról lévén szó, sajnálatosan nélkülözzük a tudományos argumentumokat. Hogy nem közöltem elég adatot, hogy hiú vagyok, hogy arrogans vagyok stb. stb. ezek nem annyira argumentumok, mint inkább illetlenkedések, melyekre rákényszerült a Bizottság, mivelhogy fölmentésem igazi okát nem vallhatta be.

1890-ben Beőthy és Gyulai közt erős antagonismus támadt. Beőthyék egy művelődéstörténeti társulat és folyóirat alapításán fáradoztak. Ezzel Gyulaiék az akademia részéről megindítandó irodalomtörténeti folyóiratot kívántak szembeállítani. Mindkét párt engem szemelt ki szerkesztőnek, és én végtére is engedve Gyulai és köre (Heinrich, Szilády és Szász) rábeszéléseinek, — saját szavuk szerint — »hajlandó voltam a szerkesztés elvállalására«. Ők bennem *pártembert* kerestek, de már az első füzet kiadásakor belátták, hogy *csalódtak*, s mindjárt az első füzet után, ugyanazok, a kik teljes támogatásukat kilátásba helyezve, belevittek a vállalatba: megindították ellenem a támadások sorozatát.

Miként folyt e küzdelem, előbb a Budapesti Szemlében, aztán a Philologiai Közlönyben; miként tették, a Bizottságból 1892. *máj. 5-én* történt kibuktatásom után, erkölcsi lehetetlenséggé visszalépésemet a *máj. 6-iki* manöverrel, s másod-

Pállya Celesztin

— **Pállya Celesztin Ujpest diszpolgára.** Pállya Celesztint, az országoshirü festőművészt, aki most töltötte be 75. életévét, Ujpest város képviselőtestülete szerdán délelőtt 11 órakor tartandó diszközgyülésén a város diszpolgárává választja. A diszközgyülésre meghivták *Hóman Bálint* kultuszminisztert, valamint a képzőművészeti tanácsot.

Pesti Hírlap

1939 márc. 28.

mészettudományi, orvosi, g[illegible] szolgáló reáliskolát. Kevés számú gimnáziumunk lesz, de azokba örommel és kitartóan menő ifjak fogják átvenni Athené és Róma nemes tradícióit.

Ezek a gondolatok — relata refero — vezetnek az *a)* és *b)* betetőzéséhez:

c) A felső tagozat kétféle: gimnáziális (latin-görög) és reális (második modern nyelv s természettudományok), mindenikben gondoskodva, az egyes tanári testületek által lehető szabadon fakultative szembeállítható tárgyakkal, a tanulók különböző hajlamairól és a főiskolákra való előkészítésről.

Ilyen módon a kiválóan tehetséges tanulók mostani semmibevevése is enyhülne. Gondoskodjunk mi is róluk ne csak banális tanjegyekkel, hanem hozzájuk illő szellemi táplálékkal. Bizonyos intézményekre van szükség és nem elég őket a véletlenre, egy-egy esetleg annál az intézetnél levő hozzáértő és lelkesedni tudó tanárra bízni. A *c)* ily irányú gondoskodás is. Kulturpolitikánk éppen eleget pártolta évtizedek óta a gyönge tehetségű és a hülye tanulókat, hogy most a kiváló tehetségeknek és a zseniknek is juttasson nehány morzsát. Meghálálják: krisztusi öt kenyérként adják majd vissza a morzsákat a nemzetnek és az emberiségnek.

*

Iparkodtunk oly alapokat találni, melyek ellentétes, de még mindig komolyan veendő nézetekben közösek. De azért nem gondoljuk, hogy az ó-klasszicizmusnak a felső tagozatba való utalása miatt már annyiszor mozgósított érvekkel még nagyon sokszor nem fogunk találkozni. Az agitáció leglényegesebb kelléke nem az eszmei tartalom, sem a meggyőződés, hanem a minél sűrűbb — ismétlés. Ebben pedig nincs

volt! De nekem nem
életemet mentse meg!

gatás?! — kiáltott vissza
semmi baj sem lesz!
iakat is elfogta a harag,
ább határozott hangon
lást. De hogy ez sem
s elszánt magyar föl-
khez és a vihart túl-
pitányra:
Ha rögtön vissza nem
é dobom!
nt a torzonborz olasz
a szócsőbe, megfordí-
át és a hajó lassan,
megfordult és himbá-
e, mintha megrészegült
felé.

nem mult el. A hajós-
dolgoztak, a gépész és
sürgött-forgott a gép
en nyaldosták a hajó
l csapták habos tara-
asszonyok sopánkod-

hajó... És alig, hogy
a révésznek, a hullá-
ndig messzebb és messz-
a kikötőtől, a szem-
kkó elült.
. Asszonyok, férfiak,
elé.
! El, el innen!
nindenki baj nélkül a
asszony hirtelen el-

ünkkel?
szemű hölgyecske volt,

r-retúr jegyet váltot-
sza a pénzünket!
sem akart a fizetésről.
inni a hölgyeket és

Delescluze gúnyosan köszönt s eltávozott. Egy csomó nemzetőr, abban a hitben, hogy meg akar szökni, egy lengyel tiszt vezetése alatt utána futott. Ez a csapat egészen a Rampon-utczáig követte, a hol úgy tetszett, hogy be akar lépni egy kapu alá, mire egy nemzetőr az őt követők közül rálőtt. A golyó homlokát surolta. Delescluze egy megvető mozdulatot tett s folytatta útját. E pillanatban a franczia csapatok felől, az utcza másik végéről, golyó találta és elbukott. Próbált fölemelkedni, de visszaesett s valószinű, hogy rögtön meghalt, mert a vizsgálat kideritette, hogy sebe feltétlenül halálos volt. Két napig feküdt ezen a helyen, akkor fölszedték, konstatálták kilétét s eltemették.

Ezalatt Vermorel is az egyik barrikádon halálos sebet kapott.

Másféle alak volt Eudes tábornok, egy félbemaradt orvosnövendék, a ki abban az időben, mikor Franczia ország legelső véres sebeit kapta, 1870 augusztus havában, Lavilletteben lázadásra szólította föl a katonai őrséget s mivel ez nem hallgatott reá, egyet lelőtt közülök. Börtönbe került, de szeptember 4-ikén onnan kiszabadult. Ez a merénylet bizonyos hirnevet szerzett neki a forradalmi világban és Párisban rögtön megválasztották a 138. számú nemzetőri zászlóalj parancsnokává. A porosz fegyverekkel szemben nem igen exponálta magát, ellenben tevékeny részt vett a kommün-mozgalom előkészítésében. A hirlapokba is irt s ilyen mondásokban tetszelgett magának: *Szerencséje az Istennek, hogy nincs, mert ha volna, főbe lövetném.* Márczius 26-ikán megválasztották a kommün tagjává s rögtön rá is bizták a hadügyminiszterséget, de ezt a hivatalt csak egy hétig viselte. Ő volt a kommün hadseregének legczifrább katonája, tele fényes gombokkal, sujtással és paszománttal. Bajtársai fölött megvolt az a nagy előnye, hogy meg tudta ülni a lovat s ezzel imponált a párisi utcza népének. Egész udvart szervezett magának, mely törzskarával együtt huszonnégy

tam ott a színházat miatta, hogy egy rongyos [illegible]

Pállya Czelesztin : Vásár.

Az Eggenberger-féle m

Vas. Ujs. 1910. 167. l.

tani), — apa elesett a lépcsőn . . . Azt beszélik, hogy szélhüdés érte . . .

— Az nem lehet igaz! — válaszolt kétkedően Guidó, akiben esztendők óta megerősödött már a hit, hogy az öreg Avarffy halhatatlan.

De azért dobogó szívvel lépett be a felesége után az öreg úr lakásába. Édesapja ott ült a nappaliban, pipával a szájában. Az asztalán egy üveg tokaji bor állott. Épnek és erősnek látszott, mint egy százesztendős tölgyfa.

— Hogy van, kedves apa? — kérdezte a szép asszony.

— Nagyon jól. Az imént elcsúsztam a lépcsőn, de annak az átkozott szőnyeg az oka.

— Hál' Istennek, hogy így van, — mondotta Guidó, miközben leroskadt egy székre.

A főispán és a grófnő is ott voltak a szobában. Imre úr az ő rendes, ostobán-titokzatos szfinksz-arcát csinálta és mélységesen hallgatott. A felesége pedig úgy volt öltöztetve, mint egy jobb angol házban szolgáló szakácsnő.

— Olvasom, hogy neked gratulálni lehet, — szólott Guidóhoz az öreg úr.

— Nekem?

— A lapok azt írják, hogy négyszázezer forintot nyertél kártyán.

Guidó dühösen fölkacagott.

— Legfőbb ideje, hogy behozzák a botbüntetést az ujságírók számára. Négyszáz forintot vesztettem pókeren és a nyavalyások azt írják, hogy ezer annyit nyertem. Se éjjelem, se nappalom azóta a hitelezőimtől.

— Igy is gratulálok neked, hogy van veszteni való négyszáz forintod, — elmeskedett az öreg.

E pillanatban Pálma lépett be. Egy nagyon fantasztikus és kissé asszonyos pongyola volt rajta. Hidegen bólintott a grófnő felé, akit ő sem állhatott ki, Guidónénak pedig azt mondta, hogy: szervusz. Egy névjegyet tett az asztalra.

— Ezt Mihály hozta. Ez az úr künn van a folyosón és beszélni akar apával.

Az öreg megnézte a névjegyet.

— Ez az úr menjen a pokolba. Én nem veszek gazdasági gépeket.

— Gépügynök? — kérdezte Pálma.

Most nézte csak meg a névjegyet: *Frank Huszt-Hudson.*

Mihály, egy kiéhezett öreg ember, aki valami érthetetlen okból ragaszkodott Avarffyékhoz, belépett.

— Kérem, az az úr odakünn azt mondja, hogy levelet hozott Lándory gróf őnagyméltóságától . . .

— Akkor jöjjön be.

Guidóné elpirult, Pálma arca pedig elfehéredett, midőn belépett az, akire éppen gondoltak: az ő vasuti milliárdosuk.

Folytatjuk

volt, hol sáson és piócán kívül még csak csíkhal és hideglelés termett. Idővel azonban lecsapolódtak a vadvizek és Avarffy uram óriás kiterjedésü, elsőosztályu buzaföldek urává lett. Az öreg úrnak az volt a híre, hogy jeles gazda. Gazdálkodó módszere egyébként fölötte egyszerü volt: ami neki járt, azt lehetőleg duplán megvette, amit pedig tőle követeltek, azt elvből nem adta meg. Módszeréhez szívós következetességgel ragaszkodott. A háztartása szükségleteit is mindig hitelbe vásárolta. Számlát nem fizetett. A kereskedő vagy várt, vagy perelt. Ha perelt, akkor egy szívós, gőgös, nagybefolyásu, a törvénycsavarás minden fogásában járatos, tagadásra, esküre, fölebbezésre és perújitásra kész ellenféllel találta magát szemben, aki akkor nyult csak a zsebébe, ha már semmiképpen sem kerülhette el az árverést. Tíz kereskedő közül nyolc egyáltalában nem perelt. Úgy okoskodott, hogy egyszer, — ha előbb nem, hát Avarffy uram halála után — csak megkerül a pénzük. Bebizonyított dolog, hogy a nagy vagyon erkölcsi kamatokat is hajt, amelyek után az ügyes ember megélhet, anélkül, hogy hozzá kellene nyulnia a valódi kamatokhoz. És különös, hogy Avarffy uram, bár apró piszkosságairól mindenki tudott, nem volt rosszhirü ember. Csak különc volt.

Az öreg úr az esztendő egy részét a budai palotájában töltötte. Az emeleten ő maga lakott Pálma leányával, a földszinten Imre fia, a második emeleten pedig Avarffy Guidó lakott. Mindakét fiu házas ember

lentétje volt a földszinti gromboknak, a képzelhető legrosszabb lábon élt; míg ugyanis Imréné teljesen a maga képére formálta a főispánt, addig Guidóné szakitott pénzszerző őseinek minden hagyományaival és szakasztott olyan vidám és könnyelmü lett, mint volt a képviselő úr.

Lássuk azonban, hogy mi történik az Avarffy-palotában. Guidó éppen e pillanatban érkezett haza. Az első emeleten, édesapjának ajtaja előtt, összetalálkozott a feleségével, akin nagy és kellemes fölindulás nyomai látszottak.

— Guidó, — kiáltotta suttogó hangon az asszony (mert bizonyos, hogy suttogva is lehet kiál-

Az új gazda — Pállya Celesztin festménye

Uj Idők 1907. XII. 18 sz.

UTOLSÓ EST ODAHAZA

Midőn utólszor simogattad arcom
Az elválás könnyosztó estelén,
Míg én feküdtem elmerülve, némán
S reánk borult az éjfél feketén,
Nem sejti senki: hogyan áldtalak
S a puha ágyban hogy' sirattalak.

Édes kezed vetette ágyamat meg.
Hozzá hasonló nyughely nincs sehol!
A kis szobában minden régi tárgyon
A béke és a szeretet honol.
Találhatnék ezernyi palotát,
El nem feledném azt a kis szobát!

Ha könny fürészti arcom záporával,
S szivem csapások terhitől remeg,
Eszembe jutsz és bánatom megenyhül,
Szelid képed betölti lelkemet,
Fölszárad könnyem, és úgy álmodom,
Hogy lágy kezed pihen az arcomon...

BÁN ALADÁR

Vadász-komédiák

Irta BÁRSONY ISTVÁN

I.

A mi házigazdánk

Géza barátom egyike a legvidámabb embereknek, akikkel a sors összehozott. Ha Budapestre jön, — ami átlag minden hónapban megtörténik egyszer, — se vége,

Hanem ezuttal még ez sem riasztott el bennünket. Ej, mondtam, csak azért is gyerünk ki hozzá. Lesz, ahogy lesz. Hátha a vasutnál akad szekér. A legrosszabb esetben pedig kutyagolunk. Abba sem halunk bele; s csak annál nagyobb lesz a meglepetés.

Így is cselekedtünk. Összebeszéltünk hatan; a pályaudvaron találkoztunk hárman; az utolsó percben ebből is visszalépett egy; maradtunk rendíthetetlen vállalkozók ketten: Guszti, meg én. Mi azután szerencsésen meg is érkeztünk arra a bizonyos vidéki állomásra.

Szekeret bizony nem kaptunk, hanem az a helyzetet csak érdekesebbé tette. Elindultunk gyalogosan a „Gyurgyalag pusztára".

Vagy másfélórai katonás menet után megérkeztünk arra a tanyára, amit nekünk Géza már részletesen leírt. Csinos úriház volt ott, körülötte jó rendben tartott gazdasági épületekkel. Már az első pillanatban is nagyon biztatónak tetszett minden. Csupán csak egy kellemetlenség ért bennünket. Az, hogy egy alamuszi kuvasz hátulról nekünk rontott, s Gusztiról hamarjában leszedte a vadásznadrágot.

— Még szerencse, — mondta Guszti, — hogy nincs asszony a háznál, aki előtt most röstelkednem kéne. Hanem erre a kutyára még ma hajtóvadászatot tartok, — tette hozzá.

Mindez nem történt zaj nélkül, s minthogy a többi kutya is előkerült s ránk támadt: végre megjelent valaki. Egy idős és púpos nőszemély, aki előtt szurtos kötény volt. Vasvilla-szemmel mért végig bennünket.

— Ez babázott volna meg? — tünődött Guszti, arra a bizonyos táviratra gondolva.

— Itthon van az úr? — kérdeztem otthonosan.

A púpos nő komoran felelt:

— Nincs, de nemsokára megjön.

— Akkor hát mi szépen letelepszünk, — szóltam. — Legjobb barátai vagyunk az úrnak, s Budapestről jöttünk.

A Műcsarnok téli tárlatából

PÁLLYA CELESZTIN: CSÁRI HOÓ!

— Szálljanak meg az urak; mindjárt lesz min-

— Hogy én ki vagyok? . . . No, ez nem rossz. Azt

Pállya Czelesztin : Nagyvásár.

A buta verébtömeg pedig megint csak megnyugodott.

Akkorra az alkonyat is leszállt.

Az elcsendesedő verebek most még jobban hasonlítottak kerek falevelekhez, a mint a tollukat a hidegben felborzolták.

A NORVÉG NEMZETI ÜNNEP.

A napoleoni háborúkban Dánia együtt küzdött szövetségesével, a franczia császárral s bűne megtorlásául a koalicziós nagyhatalmak kényszerítették, hogy mondjon le a vele unióban élő Norvégiáról s adja át a svéd királynak. A szent szövetség uralkodói nem törődtek a nemzetek érzéseivel és jogaival s annál nagyobb meglepetéssel hallották hirét, hogy a norvég nemzet nem fogadta el a diplomatizálás és a tölte november 4, ő ettől a naptól akarta számítani a norvég királyságot. Május 17-ikének ünneplésében alkotása, személye ellen irányzott támadást látott.

1827-ben a király egy elejtett szavából azt hitték, hogy talán még sem bánja e nap ünneplését s május 17-ikén nagy nemzeti ünnepet ült az egész ország, élén a parlamenttel. De a királynak nagyon rosszul esett s a dolog annál inkább elmérgesedett, mert az őszön, november 4-én a krisztiániai szinházban kifütyültek egy svéd szinész truppot, mert egy nagyon rosz darabbal próbálta ünnepelni a népszerűtlen napot. Azt beszélték, hogy a darabot fütyülték ki, de a király végtelen haragra lobbant s azonnal elbocsátotta a helytartót s a parlament egy küldöttségét, mely pár nap mulva újszülött

kikötőbe a hajó, *Wergeland*, a norvégek Petőfije elkiáltotta magát: «Éljen a konstituczió, hurrá!» A tömeg egyszerre tüzet fogott, éltetni kezdte a konstitucziót, az alkotmányt, a függetlenséget s énekelte a nemzeti himnuszt. A rendőrség azonnal közbelépett, de a tömeg nem akart szétoszlani. Nemsokára jött a helytartó, a nép megéljenezte s dalolt tovább. Rendetlenkedés, zavargás nélkül fölvonult a hatalmas áradat a nagy piaczra s énekelt, éljenzett tovább. Kilencz órakor a helytartó elrendelte, hogy ha egy óra alatt szét nem oszlik a tömeg, katonai hatalommal kell szétverni. Tiz órakor megjelent a piaczon a magisztrátus, lámpát hozatott s világa mellett fölolvasta az alaptörvénynek a zendülésről szóló paragrafusait. A tömeg, mint Wergeland írta, kikaczagta «Diogenest lámpásával együtt». Pár percz mulva lovasság és gyalogos vadászok érkeztek s a nép a sebesültek és elgázoltak ordítása, jajgatása között szaladt szanaszéjjel. Nehányan meghaltak, sokan megsebesültek, a király szigorú vizsgálatot rendelt el, de a norvég kormány nem akarta még tovább mérgesiteni a dolgot, nehány polgárt vád alá helyeztek, felmentettek; nehány tanulót megintettek. A dolognak egyelőre vége lett, el volt fojtva május 17-ikének ünneplése.

Lassankint azonban a helyzet megváltozott. A mint meghalt az első király, a ki megcsinálta az uniót, vesztett érzékenységéből az uralkodóház s a hatvanas évek óta nem törődött vele, csak félrehuzódott Stockholmba, ha a norvégek megünnepelték függetlenségük napját. A nemzet pedig attól kezdve gyarapodó lelkesültséggel, több és több fénynyel ünnepli a napot. A nyolczvanas évek elején *Björnson*, a nagy költő kezdeményezésére egy csodálatos részlettel bővült az ünnep. Reggel a nagy piaczon, a *storlorgon* összegyűl az egész országból minden gyermek, a ki Krisztiániába bir jutni,

raj, abban az irányban, a melynek a légvonala körülbelől a keleti pályaudvarra vinne. Jön az első csapat után, — kisvártatva, néha annak szorosan a nyomán — a második, a harmadik; — azután néha perczek, néha másodperczek mulva a negyedik, — ötödik, — a tizedik, — a huszadik falka. Egyik a másik után, — vagy egymás mellett; de mind ugyanabból a főirányból.

Eleinte mindegyik magasan van, némelyik igen is magasan. A Szent István tornyánál is jóval magasabban. De a tér fölött hirtelen meghőkölnek; lendülő, könnyed, egyenletes röpülésük hebe-hurgya keveredéssé válik; s esnek-buknak, suhannak lefelé, még ugyan folyvást az együvé tartozás látszatával, de egymással már alig törődve, minthogy mindegyik minél hamarabb akarja kiválasztani a maga galyacskáját, a hol éjjeli szállása lészen.

Némelyik rajban alig van öt-hat veréb, némelyikben van ötven is, sőt száz is. Van olyan raj is, a melyik hasonlít egy hosszú szalaghoz, a mit néhol csak kevés szál tart össze, úgy elszakadozott.

A széles Népszinház-utcza lakosai, kivált a kiknek az ablakuk délnek néz, (mint az enyém,) a lakásból is végignézhetik ezt a verébhúzást, a mi mind oda igyekszik az Erzsébettér felé. Régóta lesem, figyelem, tanulmányozom. Néha az egész huzást végig nézem az ablakomból. Gyönyörködöm a rajok furcsa, ingatag, hol eső, hol emelkedő vonulásában. Alig jelenik meg az egyik, már látni a másikat. A repülésük akkor még egyenletes; *a szabálytalanságában* is egyenletes. Mint annak az embernek az irása, a kinek a betűi hol kisebbek, hol nagyobbak; — de az egész irás pompásan ugyanaz, ezer közül is rögön megismernénk. Csak a tér fölött változik meg ez a bukdácsoló gyors vonulás, a mikor szinte lerohan a sok veréb a fákra.

*

Csak ennyit végignézni is mulatságos annak, a ki az apró proletárnép szokásait érdemesnek tartja a megösmerésre. Sajnos, annyira már nem terjeszthetem ki a megfigyelésemet, hogy ugyan hova mennek ki, illetőleg ugyan honnan jönnek vissza az Erzsébet-tér verebei, a melyeknek a városon kívül kell valahol állandó «napi

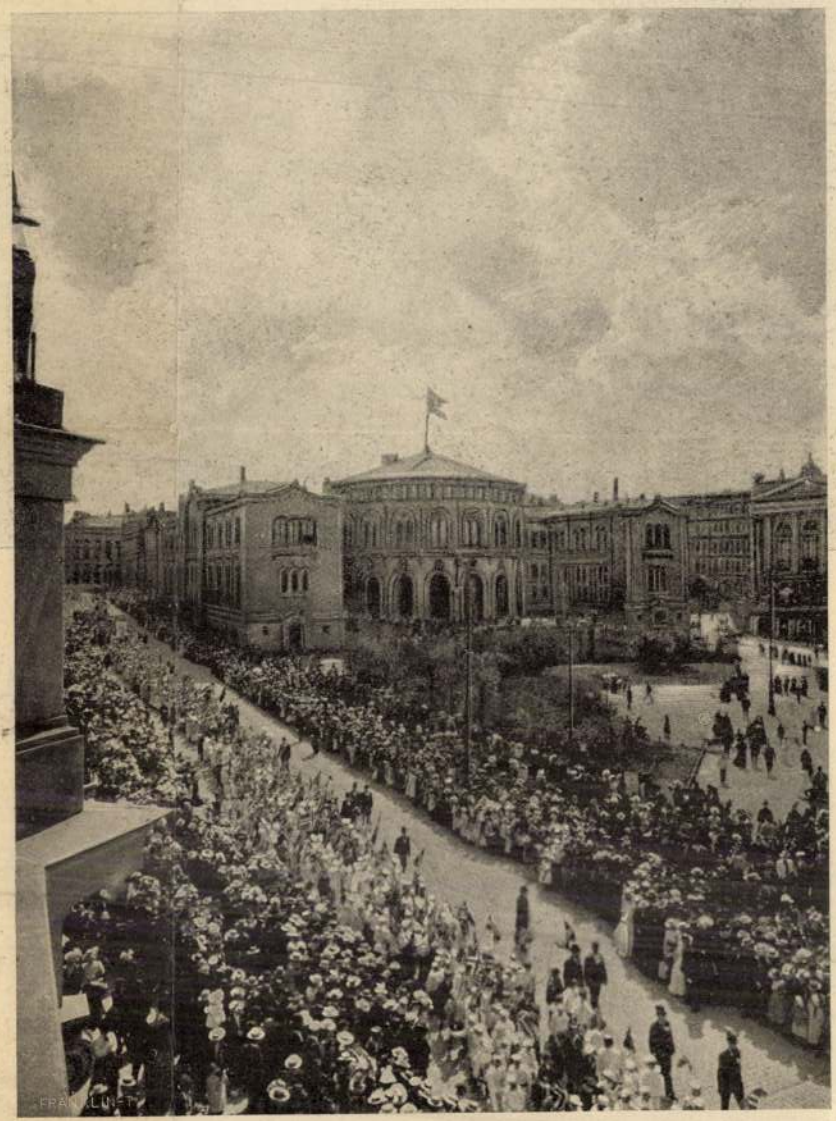

A GYERMEKEK FÖLVONULÁSA A MÁJUS 17-IKI NORVÉG NEMZETI ÜNNEPEN.

Pally a Celestin

VÁSÁR

AZ ÚJ IDŐK MŰMELLÉKLETE.

PÁLLYA CELESZTIN RAJZA.

1909. XV. 22. sz.

10,399.627 korona 76 fillérre rugott, mely összegből 6,482.000 korona 91 fillér, mint dijtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege: 74,455.970 korona 86 fillér.

A szállitmánybiztositási ágban a dijbevétel kitett 7,730.895 korona 18 fillért, ebből viszontbiztositásra fordittatott 3,346.580 korona, ugy hogy a tiszta dijbevétel 4,384.315 korona 18 fillérre rugott, mely összegből 2,549.074 korona 44 fillér helyeztetett tartalékba.

Károkért a társaság 1899-ben 28,174.407 korona 04 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 661,663.927 korona és 90 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből *hazánkra 123,186.550* korona *69* fillér esik, mely összeget a társaság *181.032 káresetben* fizette ki.

A *nyereségtartalékok* közül, melyek összesen *14,034.239* korona *11* fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az *értékpapirok árfolyamingadozására* alakitott tartalék, mely a 2,507.733 korona 74 fillér külön *tartalék*, úgy szintén az évi nyereségből kihasitott 413,251 korona 38 fillérrel 8,624.239 korona 11 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlitendő még a 160,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka*. Ezeken kivül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 153,073.167 korona 61 fillérről *162,608.919* korona *18* fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 29,782.502 kor. 61 fillér. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 14,245.324 korona 74 fillér. 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 1,466.107 korona 99 fillér. 4. Értékpapirok 103,401.469 korona 40 fillér. 5. Tárcza váltók 814.150 korona 26 fillér. 6. A részvényesek biztositott adóslevelei 7,350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 5,548.364 korona 18 fillér. Összesen 162,608.919 korona 18 fillér.

Ezen értékekből *42 millió korona magyar értékekre esik.*

A mint a jelentésből kitünik, a társaság a *betöréses lopás elleni biztositás* üzemét is felvette ügykörébe. Erről a legközelebb szétküldendő körlevelek fognak bővebb felvilágositást nyujtani.

HALÁLOZÁSOK.

Charousek Rezső, a hírneves magyar sakkmester meghalt április 18-ikán a főváros melletti Tétényben, 27 éves korában. A tüdővész már három évvel ezelőtt mutatkozott a fiatal emberen s nem volt rá orvosság. Charousek a csehországi Klein-Lometzben született 1873-ban, de már öt éves korában Debreczenbe került és magyar volt nyelvében, érzelmeiben. Középiskoláit Debreczenben, Miskolczon, a jogakadémiát Kassán végezte. Mindenütt föltünt már sakkjátékával. Öt évvel ezelőtt vett részt az első sakkversenyen a budapesti Sakk-körben; a huszonkét éves fiatalember mesteri fogásokkal verte le a játékban megőszült versenytársait és elnyerte az országos verseny első díját. Az 1896-iki nürnbergi versenyen az első díjat, ugyanabban az évben a budapesti nemzetközi mérkőzésben s a berlini kis versenyben a második díjat szerezte meg. Az 1898-iki kölni versenyeken pedig Csigorinnal és Cohnnal megosztozott a második, harmadik és negyedik díjban. A sakkjáték elméletében is munkálkodott. Charousek éles fölfogásával, játékának merész, ötletes formáival sok nagy mesteren túltett. A kölni versenyben már betegen vett részt, aztán több versenyben nem is játszott. A sakkozók mély megilletődéssel fogadták korai halálát. (Charousek arczképét az ezredévi sakkverseny részvevői között lapunk 1896 évi 47. számában közöltük.)

Szabó László, volt országgyűlési képviselő e hó 17-ikén Zentán meghalt. Vezető embere volt a függetlenségi pártnak Zenta városában, mely háromszor egymásután választotta meg képviselőjévé, a legutóbbi választáson kisebbségben maradt. Halálát özvegye és egyetlen leánya, Szilágyi Lajos törvényszéki biró neje gyászolja.

Elhunytak a közelebbi napokban: Pacséri Rezsny János ügyvéd, Bács-Bodrogmegyei nyug. árvaszéki ülnök, 1848—49-ben volt országgyűlési képviselő, életének 82-ik évében, Zomborban. — P. Gmitter Alfonz, minorita szerzetes, ki a szepes-csütörtökhelyi Zápolya-kápolna restaurálásának ügyét vezette. — Schneeberger János, evang. lelkész, 76 éves korában, Új-Verbászon. — Dr. Klempa István, fővárosi orvos, József főherczeg udvari orvosa 62 éves korában, Budapesten. — Orosz János, kir. főmérnök, életének 48 dik évében, Budapesten. — Id. Witkowsky Sándor, 48-as honvéd 71 éves korában Budapesten. — Neuschlosz Miklós, fővárosi épitő vállalkozó, ki több vasut, folyószabályozás s nagyobb épitkezések munkáját végezte, Budapesten. — Karasszon József, m. kir. postatakarékpénztári pénztárnok és a történelmi társulat pénztárnoka 41-ik évében, Budapesten. — Davidsohn Mór, az osztrák-egyiptomi bank volt igazgatója, 68 esztendős korában, Budapesten. — Lángráf Gábor, nagykereskedő, s több pénzintézet igazgatósági tagja, 76 éves korában, Székesfehérvárott. — Kozma Márton, államvasuti ellenőr 56 éves korában, Csapon. — Kovács István, gyógyszerész 33 esztendős korában, Hajdu-Böszörményben. — Czacher Jenő ügyvéd, 58 éves korában, Nagy-Kikindán. — Becker Lajos, ellentengernagy, a fiumei tengerészeti akadémia igazgatója. Bécsben született, és tudományosan képzett katona volt és több expediczióban vett részt. Ferencz Ferdinánd főherczeg 1892—93-iki földkörüli útja alkalmával ő volt a főherczeg hajójának, a «Kaiserin Elisabeth»-nek parancsnoka. — Nilkovszky Sándor, ki a szabadságharczot mint főhadnagy végig küzdötte, 71 éves korában, Budapesten. — Fridrich József ügyvéd, 56 éves, Komáromban. — Szentmiklósy János, dettai ügyvéd, 55 éves korában. — Szépe Pál, volt községi igazgató tanító, 53 éves, Komáromban. — Sebők Zsiga, Sebők Zsigmond iró és a «Budapesti Hirlap» dolgozótársának, s neje, szül. Rákosi Erzsébetnek egy esztendős fiacskája, Budapesten.

Özv. gróf Schweinitz Gyuláné, szül. gróf Nemes Ilona, számos jótékonysági egylet és más intézmény elnöknője, életének 67-ik évében Kolozsvárott, hol nagy részvéttel temették el. — Özv. Pauszner Nándorné, szül. Markocsán Klára 80 éves, Debreczenben. — Özv. Kék Lászlóné, szül. Rezelly Leopoldina, Balassa-Gyarmaton, 72 esztendős korában. — Özv. Ehrnberger Antalné, szül. Ferentzy Constanczia, 58 éves korában, Kolozsvárt. Dr. Ehrnberger Ferencz ezredorvos, az elhunytban édes anyját gyászolja. — Blaskovich Albertné, sz. Karász Irén, 68 éves korában, Abonyban, s holttestét Tápió-Szent-Mártonba szállították. — Özv. Kurz Ferenczné, szül. Mócsy Janka, Tolnamegye árvaszéki elnökének anyja 80 éves korában, Bölcskén. — Ignácz Lászlóné, szül. Fehérdi Amália, a kovásznai ref. lelkész neje, 31 esztendős korában. — Bornemisza Anna, Bornemisza Boldizsár m. kir. államrendőrségi főparancsnok és neje Hanzély Hermin 18 éves leánya Budapesten.

Pállya Czelesztin: Egy kis baleset.

Szerkesztői üzenetek.

Régi vendég. Kétkedés. Pásztortűz. Többet érnek, mint a mennyit fogyatékos külformájuk miatt a felületes olvasó talál bennük. Néhol szinte látjuk, mint küzd a tartalom a formával; néhol egy-egy szép versszakra is akadunk. Az utolsó hosszabbacska versben azonban nemcsak a kezdetleges forma a hiba, hanem az is, hogy képet-képre halmoz, rendszer nélkül, compositio nélkül.

Olvasó-kör. Bloemfonteint Blúmfontejn-nek ejtik ki, jelentése pedig: virágforrás. Mintegy 4000 lakosu, csinos, nagyon egészséges fekvésü város s az egész környék gyapjúkereskedésének központja. A boer szót úgy kell kiejteni hogy: búr; jelentése pedig: paraszt, földmivelő. Egyébiránt a boerok nem igy nevezik magukat, hanem burgher-eknek, vagyis polgároknak.

A nevető örökös. *Elbeszélés.* Gyenge, érdektelen meséje van s hogy az történt főhősével Balázs bátyjával, a mi történt, az ugyan vajmi kevéssé elégitené ki az olvasót. A nyelvezet is meglehetősen szintelen s telve hibás magyarsággal.

Papnak készülök. Tehetségre vall. Csak az a kár, hogy nagyon el van nyújtva; tömörebben, erőteljesebben kellett volna elmondani.

Nem közölhetők: *Ábránd és való.* Azt kérdezi, versének mi a hibája. A vers utolsó sora maga megfelel rá: «értelme nincs.» — *Oh, mondd szeretsz. A csalódott.* Mind a kettő alantjáró próza, költői képzeletnek, erősebb hevületnek, a nyelv és rythmus zenéjének nyoma sincsen benne. — *Hazaszeretet.* Megcsendül benne egy-két erőteljesebb hang, de az egész vers gyakorlatlan működvelőre vall. — *Szép Gyergyóné.* Szerző balladának nevezi; de a hosszú, áradozó dictiók épen nem balladai tulajdonságok. Az elbeszélés is gyönge; a verselés pedig oly kezdetleges, minővel mai napság már alig találkozunk.

Pállya Czelesztin: Hazatérés.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

SAKKJÁTÉK.

2164. számu feladvány. Mackenzie A. F.-től.

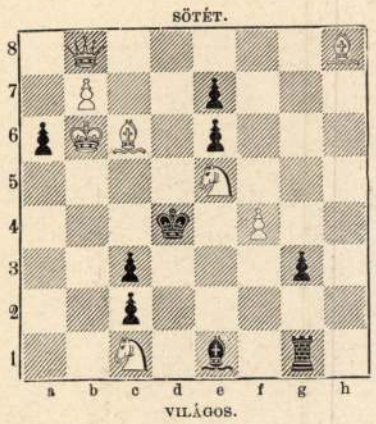

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2146. sz. feladvány megfejtése. Erlin K.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fc5—b6	g7—g6 (a)	1. ---	---	d6—d5 (b)
2. Fc6—h1	Kc4—b5	2. Fc6—b5 †		Kc4—b5 :
3. Ka7—b7	t. sz.	3. Ka7—b7 stb.		
4. V mat.				

Világos.	*Sötét.*
1. --- --- ---	e6—e5
2. Fc6—e4 ---	Kc4—b5
3. Fc4—d3 † stb.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *Lipótvárott:* Hoffbauer Antal. — *Losonczon:* Demeter J. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

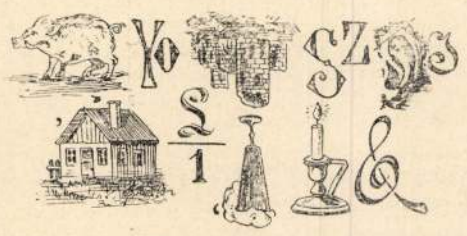

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 14-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Sok ember csak a szemével lát, mivel szive nincsen.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Gummiáruk, betegápolási czikkek *sérvkötők (óvszerek* F. Bergueránd párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők *Polgár Sándor* egyetemi kötszerésznél, Bpest, Erzsébet-körut 50. 6734

NYILT LEVÉL.

Tekintetes gyógyszerész úr!

24 éves kellemetlen viszketegségi bajomat az Ichtiol-Salicyl kenőcse 2 heti használat után teljesen elmulasztotta — annyira — hogy a baj vissza sem jött többé. Hogy ezen kitünő gyógyszer házamnál legyen, kérem ismét küldeni 1 tégelylyel belőle.

Tisztelettel
Spánik Mihály
érsekudvar.

Eger, 1899 julius 28.

Az «Ichtiol-Salicyl» 8430
teljesen ártalmatlan és szagtalan! Orvosok által is **legjobbnak** elismerve, mindennemü viszketeggel járó sömörbajok, ótvar, bőrrepedezés, bőrhámlás és kipállott testrészek ellen: Megrendelhető: Erényi Béla Szabadszállás. Nagybani raktárak: Török gyógytár Király-utcza 12., Nádor gyógytár Váczi-körut 17.

Ára egy nagy tégelynek utasitással 3 korona!
Minden gyógyszertárban kapható.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
5

Védjegy
Salvator S Salvator
Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által
a Lithion-forrás
Salvator
kitünő sikerrel rendelve lesz. 7529
Húgyhajtó hatású!
Kellemes izü! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Szeplő
májfolt, bőrhámlás, bőratkák, (Mittesser) **pattanás** eltünnek a Raditz-féle **Mirtus créme** által, azonnal finomitó szépitő **kézi** és **arccréme** kis tégely **1** kor., nagy tégely **2** korona.

3 kiállitási kitüntetés.
Zsirtalan és ártalmatlan, hozzá a Pulcharadin-szappan 80 fillér, poudre 1 kor.
8456

Készíti, szetküldi az **Apostol gyógyszertár, Budapest József-körut 64 c.**

CRÈME DE FANCHON
a 3 sziv védjegygyel.
Rögtön finomitó és szépitő arckrém. Leg jobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!
Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K.
Főraktár: „URSITS"-gyógyszertár Budapest Rákóczy-tér.
Vidékre 10 fillér többlet beküldése után franko

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE BUDAPESTEN (BUDÁN)
Idény kezdete április 1-én.
Kiváló gyógyhatással bir női bajokban és altesti bántalmakban.
Rendelő orvos:
Dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.
Közvetlen villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

I. oszt. 1/8 sorsjegy 75 kr.

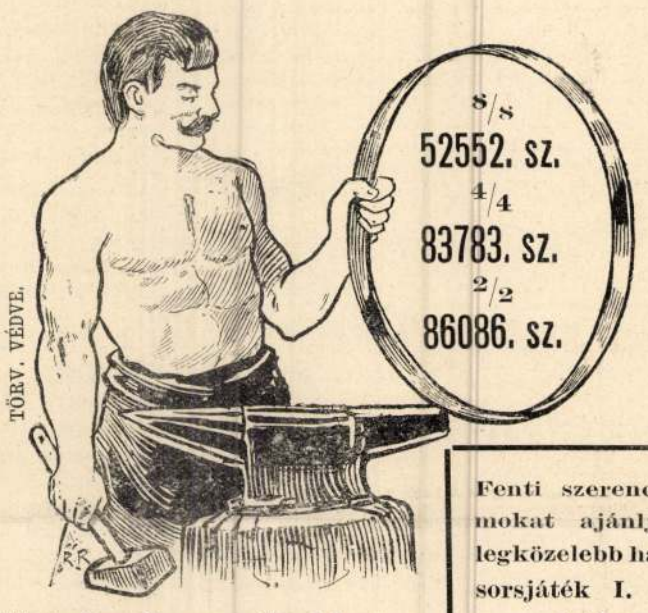

Mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Fenti szerencseszámokat ajánljuk a legközelebb hatodik sorsjáték I. osztályához.

TÖRÖK A. és T^SA.
BANKHÁZA, BUDAPEST,
osztálysorsjáték osztály,
főáruda: Váczi-körut 4.
Fiók: Muzeum-körut 11. sz.

I. oszt. 1/4 sorsjegy 1 frt 50 kr.

I. oszt. 1/1 sorsjegy 6 frt.

I. oszt. 1/2 sorsjegy 3 frt.

Michelstädter S. E. és H.
Sajátkészitményü czipök nagy raktára
Váczi-utcza 3. sz. BUDAPEST, Erzsébet-körut 15.
«Triumph» czipők — gombolás, füzés és zug nélkül — egyedüli készitője.
Dr. Hőgyes-féle asbest-talpbetéttel ellátott czipők nagy raktára.
Fiók-telepek: Debreczen, Becskerek, Sopron, Ujvidék, Zágráb, Brassó, Varazsd, Szatmár.
Minden czipő talpába az ára bele van nyomva.

Foulard-selyem-ruha
8 frt 40 krtól
feljebb! — 14 méter — postabér és vámmentesen szállitva! Minták kiválasztásra, nem különben fekete, fehér és szines «Henneberg-selyem» blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.
Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!
HENNEBERG G.
selyemgyáros Zürichben.
Cs. és kir. udvari szállító. 8554

A Műcsarnok téli tárlatából

PÁLLYA CELESZTIN: CSÁRI HOÓ!

UTOLSÓ EST ODAHAZA

Midőn utólszor simogattad arcom
Az elválás könnyosztó estelén,
Míg én feküdtem elmerülve, némán
S reánk borult az éjfél feketén,
Nem sejti senki: hogyan áldtalak
S a puha ágyban hogy' sirattalak.

Édes kezed vetette ágyamat meg.
Hozzá hasonló nyughely nincs sehol!
A kis szobában minden régi tárgyon
A béke és a szeretet honol.
Találhatnék ezernyi palotát,
El nem feledném azt a kis szobát!

Ha könny fürészti arcom záporával,
S szivem csapások terhitől remeg,
Eszembe jutsz és bánatom megenyhül,
Szelid képed betölti lelkemet,
Fölszárad könnyem, és úgy álmodom,
Hogy lágy kezed pihen az arcomon...

BÁN ALADÁR

Vadász-komédiák

Irta BÁRSONY ISTVÁN

I.

A mi házigazdánk

Pallya Celesztin

Hanem ezuttal még ez sem riasztott el bennünket. Ej, mondtam, csak azért is gyerünk ki hozzá. Lesz, ahogy lesz. Hátha a vasutnál akad szekér. A legrosszabb esetben pedig kutyagolunk. Abba sem halunk bele; s csak annál nagyobb lesz a meglepetés.

Így is cselekedtünk. Összebeszéltünk hatan; a pályaudvaron találkoztunk hárman; az utolsó percben ebből is visszalépett egy; maradtunk rendíthetetlen vállalkozók ketten: Guszti, meg én. Mi azután szerencsésen meg is érkeztünk arra a bizonyos vidéki állomásra.

Szekeret bizony nem kaptunk, hanem az a helyzetet csak érdekesebbé tette. Elindultunk gyalogosan a „Gyurgyalag pusztára".

Vagy másfélórai katonás menet után megérkeztünk arra a tanyára, amit nekünk Géza már részletesen leírt. Csinos úriház volt ott, körülötte jó rendben tartott gazdasági épületekkel. Már az első pillanatban is nagyon biztatónak tetszett minden. Csupán csak egy kellemetlenség ért bennünket. Az, hogy egy alamuszi kuvasz hátulról nekünk rontott, s Gusztiról hamarjában leszedte a vadásznadrágot.

— Még szerencse, — mondta Guszti, — hogy nincs asszony a háznál, aki előtt most röstelkednem kéne. Hanem erre a kutyára még ma hajtóvadászatot tartok, — tette hozzá.

Mindez nem történt zaj nélkül, s minthogy a többi kutya is előkerült s ránk támadt: végre megjelent valaki. Egy idős és púpos nőszemély, aki előtt szurtos kötény volt. Vasvilla-szemmel mért végig bennünket.

— Ez babázott volna meg? — tünődött Guszti, arra a bizonyos táviratra gondolva.

— Itthon van az úr? — kérdeztem otthonosan.

A púpos nő komoran felelt:

rint még soha annyi látogatót nem vonzott, mint ma.

Kettős sorokban állnak az emberek és jó 20—25 percig tart, amig valaki bejut az üvegtartályokban lubickoló halak közé. Csak itt látja az ember, hogy micsoda változata van a magyar folyók és tavak halainak. A ponty, csuka és harcsa mellett a márnák, compók, kárászok, bodorkák, sügérek, déverek különleges fajtái uszkálnak a vizben, nem szólva a halászati pavillon legnépszerübb halairól: *a pisztrángokról*, amelyek a Felvidék visszacsatolása után már az olcsó és népszerü halak közé fognak sorakozni.

Persze a sikerben bőségesen kivették a részüket azért a lovak, sertések, bikák és szarvasmarhák, de elegendő nézője akadt *az ipari anyagok pavillonjainak is.*

A kormányzó pár, — akik egyébként az idén, mint kiállitók is szerepelnek a vásáron — még a késő déli órákban is a vásár területén tartózkodtak és elragadtatással szemlélték az egyes pavillonok gyönyörü anyagát.

Uj, pompás sportélet a hazatért Kárpátokban

Haberl Aladár sibajnok a magyar sport uj, fantasztikus lehetőségeiről

Amikor a magyar honvédség az *Erdős-Kárpátokban* elérte az ezeréves határokat, a sielők és turisták szive — ha lehetséges — *még nagyobbat dobbant egy-két akkorddal, mint a többi magyar emberé.* Ezek a sportágak ugyszólván *most jutottak élethez* és hiveiknek tömegei lelkesen várják a pillanatot, amikor a Magyarországhoz visszacsatolt *északkeleti Felvidéken* kezdhetik meg barangolásaikat.

Óriási szerep jut a Kárpátalja *sportbeli feltárása és kiaknázása körül a siszövetségnek.* A 2000 méteres hegyek honában olyan siterepek kinálkoznak nagy számmal, amelyek *Európa leghiresebb helyeivel vetekednek.*

A siszövetség elhatározta, hogy

a vidék tanulmányozására küldi ki Haberl Aladárt, a volt kiváló bajnokot, a sportbizottság előadóját.

Haberl boldogan indul ennek a régen várt feladatnak a megoldására.

Beszéltünk a kiváló bajnokkal, aki *elragadtatással nyilatkozott azokról a nagyszerü lehetőségekről, amelyeket a Kárpátok és a Felső-Tisza völgye a magyar sportember számára nyujtanak.* Mert hogy a sisport szenzációs fellendülése előtt állunk az *Erdős-Kárpátok* nyujtotta lehetőségek révén, *ezt Haberl Aladár már tanulmányutja előtt megállapithatja.*

Kétezer méteren felül

— Kárpátalja hazatérésével egészen

fantasztikus lehetőségek nyiltak meg előttünk. A Kárpátok Európának egyik leghódusabb vidéke. A déli levegő itt találkozik az orosz sikságok levegőtömegeivel és itt a legbőségesebb a hóesés.

Azután meg nem sziklás havasokat találtunk itt, hanem gyephavasokat és ez a legkitünőbb siterep. Elmondhatjuk, hogy sísportunk most jutott életlehetőséghez!

Novembertől május végéig rendezhetünk versenyeket, ha tetszik.

A vidék legérdekesebb része a mi szempontunkból a Felső-Tisza völgye. Felderitő utunkat ott kezdjük el, ahol már van valami *si-kultura,* legalább is néhány menedékház formájában. Ez *Rahó* környéke.

Itt találjuk a Koverla hegyet, 2057 méter magas.

— Nem tulzok, ha *azt mondom, hogy a vidék si-szempontból Kitzbühel vidékével egyenrangu.* Tirolban sincs alkalmasabb terep a lesiklásra. *Tiszaborkutnál például a völgyben 535 méterre vagyunk a tenger szine felett, a község körül ellenben 1800 méteres hegységek emelkednek.*

Ezerháromszáz méter a nivódifferencia, a sielők tudják, hogy ez mit jelent. Ausztriában alig akad ennél nagyobb.

A legszebb, legnevezetesebb helyeken 1000—1400 méter a nivókülönbség ott is.

A siszövetségnek nagy tervei vannak az *Erdős-Kárpátokkal.* Mint a sportbizottság előadója, a szövetség megbizásából

a jövő hónap végén utnak indulok, hogy megkezdjem a vidéknek a mi szempontunkból való feltárását.

Azzal már tisztában lehetünk, hogy weekendező hely nem lesz belőle, mert nincs közelebb, mint Salzburg vagy Zell am See. Ötszázötven kilométer az ut vasuton. *Rahó* környékét azonban autóval jól meglehet közeliteni. Itt vannak az állami erdőbirtokok és *Aknaszlatina, Nagyszőllős, Ungvár* felé jó beton- és bitumenut vezet. *Rahó* egyébként zipszer-település, ahol a *sisport nyomait már megtalálhatjuk, miért is a vidék feltárását errefelé kell megkezdeni a Fehér- és Fekete-Tisza gyönyörü völgyében.*

A Kárpátok természeti kincsei

— A sielők ide fogják áthelyezni ausztriai tréningtáborukat — egyébként pedig *a sisport számára ezen a vidéken fogunk tömegeket szerezni.* Jól emlékszem, hogy a *Garmisch-Partenkircheni* téli olimpián igen *jó helyezést ért el egy Mihalák nevü addig teljesen ismeretlen szlovák versenyző.* Csakhamar megtudtam, hogy az illető

postás a Magas Tátra egy kis községében és szolgálati utja közben naponta 32 kilométert tesz meg sitalpakon.

Ez a Mihalák egyik legjobb versenyzőnket 18 kilométeren 31 perccel verte, de ez nem is csoda, mert az illető a havasok világában él és naponta siel. Nékünk is az őslakosságot, az ittlakókat kell megtanitani a sielésre.

— Hogy turisztikai szempontból mit jelent az *Erdős Kárpátok* visszatérése, arról azt hiszem, felesleges bővebb fejtegetésekbe bocsátkozni.

A vidék turisztikai értéke felbecsülhetetlen.

De vessünk egy pillantást a vidék *vizrendszerére* és állapitsuk meg, hogy

a kajakosok is életlehetőséghez jutottak itt, a sebesfolyásu, vad hegyi folyókon.

És a horgászok sem panaszkodhatnak, mert egész uj halfajtákat találnak itt és azt is tudják, hogy

az Erdős Kárpátokban pisztrángos tavak is akadnak.

— A vadászok lelkesedése sem csekélyebb, mert ők meg *medvére, fajdkakasra, zergére vadászhatnak ezentul. A medve «lelőhelye» szempontjából a Kárpátok köztudomás szerint a legjobb terület egész Európában. Örülnek is vadászaink, akiknek eddig szarvassal és őzzel kellett megelégedniök.*

— Dehát nem vitás, hogy

az összes sportágak közül a sielők és a turisták nyertek az Erdős-Kárpátokkal a legtöbbet.

Április végén a szövetség megbizásából azért utazom el, hogy megtekintsem a lehetőségeket, ezekről jelentést tegyek és igy *megállapithassuk a legsürgősebb teendőket. A nyáron azután felkerekedek és bebarangolom a Kárpátok egész gerincét. Szamáron, őszvéren járok majd az égbemeredő havasok ösvényein és ahol nincs menedékház — ott majd sátrakban lakom. Oly régen vártam már erre az utra...*

(somogyi)

LUXUSAUTOCAR UTAZÁS ÁPRILIS 7-10-IG

LILLA-FÜREDRE

Részvételi dij a Palota-szállóban való elhelyezéssel

P 67.—

Az utasok elhelyezése a jelentkezés sorrendjében történik

Jelentkezést elfogad az ESTI KURIR Utazási Irodája, Vilmos császár-ut 34. T. 12-54-05

Jelentkezési határidő április hó 4

MELEGEDIK AZ IDŐ

A Meteorológiai Intézet jelenti csütörtökön délben:

Budapesten a hőmérséklet déli tizenkét órakor 9 Celsius fok volt.

Várható időjárás a következő 24 órára:

Északkeleti szél; az Alföldön még erős, az ország nyugati felében már gyengébb. Felhőátvonulások. Néhány helyen — főleg a keleti megyékben — kisebb eső, a magasabb hegyeken kisebb havazás. Mérsékelt hajnali fagy. A nappali hőmérséklet kevéssel a mai fölé emelkedik.

Részletesebb időjelzés Budapestre a következő tizenkét órára:

Mérsékelt északi szél. Felhőátvonulások (eső nélkül vagy csak kevés esővel). Esti hőmérséklet 5—7 fok között.

— **Házasság.** Mindszenti *Lichtenberg* Pál, néhai dr. mindszenti *Lichtenberg* Pál és Janet *Thurlow Prior* fia eljegyezte *Láng* Judit Máriát, dr. *Láng* Lajos felsőházi tag és neje *Schulz* Ilona leányát.

x **A csizi jód-, bróm-, konyhasós gyógyfürdő** ivó- és fürdőkurája és inhalatóriuma pótolhatatlan. Prospektust küld: Fürdőigazgatóság Csizfürdő (Gömör megye).

FILLÉRES HAJÓUTAZÁS WIENBE

április 6—10.

A hajójegy ára oda-vissza

P 12.80

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:

érvényes utlevéllel utazók számára április 3.

Jelentkezéseket elfogad az ESTI KURIR UTAZÁSI IRODÁJA, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 34. Telefon: 12-54-05

Ujpest város disz-polgárrá választotta Pállya Celestint

Ujpest város képviselőtestülete tegnap tartott diszközgyülésén diszpolgárává választotta Pállya Celestint, az európai hirü festőművészt.

A diszközgyülés egyetlen tárgya az ötven éve Ujpest falai közt élő Pállya Celestin megválasztása volt. A diszközgyülést dr. *Pohl* Sándor polgármester nyitotta meg, aki magasszárnyalásu meleg szavakkal üdvözölte az ünnepelt Pállya Celestint és a nagyszámban megjelent ünneplő közönséget.

Az ünnepi beszédet *Aggházi* Tibor képviselőtestületi tag mondotta. Szivből jövő, meleg szavakkal méltatta Pállya Celestin müvészetét,

a magyar élet, a magyar táj, a magyar szekér festő-krónikását.

aki az ország minden részét bejárva, kis deszkalapjaira festett uti élményeit hozza haza, a magyar levegő, a magyar élet, ezer szinben pompázó ecsetre vett alkotásait.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos a Képzőművészeti Társulat, a Munkácsi Céh, a Fészek Klub és az összes képzőművészek nevében üdvözölte Pállya Celestint. Magasszinvonalu, benőséges szeretettel átitatott szavakkal emlékezett meg Pállya Celestin müvészetéről, mely müvészet a magyar képzőművészet értékes, gyöngyösbokrétája. Amikor világnézetek vivják kaotikus öldöklő harcukat, jóleső biztositásul veszi a magyar müvészet minden egyes tagja, hogy

Ujpest városa nem egy politikust, hanem egy művészt választ diszpolgárává.

Ezután *Bánó* Vince tanácsos olvasta fel a diszoklevelet, majd Pállya Celestin meghatottan köszönte meg az őt ért megtisztelő kitüntetést.

*

Pállya Celesztin 1864 március 9-én Genuában született, apja kisczétényi Pállya Gyula Olaszországba emigrált magyar, nemsokára visszatért Magyarországra családjával együtt. Pállya Celesztin először *Morelli* Gusztáv hires fametsző tanitványa volt, 17 éves korában aranyérmet nyert: Arany János. «Éjféli párbaj» cimü kompozíciójára. Megkezdett müvészi tanulmányait a bécsi, majd a müncheni akadémián fejezte be, majd idehaza előbb Lotz Károly s aztán Benzur Gyula tanitványa lett.

Mint történelmi festő indult, s Szolnak-Doboka vármegye felhivására megfestette „A cserhalmi ütközet" cimü képét. Majd Feszty Árpád „Magyarok bejövetele" cimü körképen a lovas csoportok nagy részét festette meg.

1900 tavaszán Budapesten rendezte meg az első kollektiv kiállitását, majd sorra következtek a többi nagy magyar és külföldi városok: Velence, Róma, Bécs, Berlin, Páris, Barcelona stb. Párisban a kiállitáson Mention Honorable-t, a római kiállitáson kitüntetést nyert. Számos külföldi és magyarországi dijai között a *Páilk Béla-dij*, a *Wolfner Gyula-dij* és müvészi munkásságának betetőzéseként a Társulati nagy dijat kapta.

Genre-képein a magyar levegő, a napsütötte magyar táj, a borongós őszi este, a szines magyar vásár, a magyar lélek, a magyar élet ezer szinben ragyogó mozgása él. És a 75 éves ősz mester ujabb és ujabb alkotásai hirdetik a magyar géniusz törhetetlen akaraterejét.

A belügyminiszter kritikája a főváros költségvetéséről

Tegnap délután megérkezett a városházára *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter leirata, amely *az 1939. évi költségvetés jóváhagyásáról intézkedik.* A belügyminiszter a költségvetést jóváhagyta és általában

elismeréssel nyilatkozik a főváros vezetőségének és az önkormányzatnak működéséről.

A kisérő leirat egyébként több érdekes megjegyzést tartalmaz. Mindenekelőtt rámutat arra, hogy *a személyi kiadásoknál évről évre emelkedés jelentkezik.*

Ez az emelkedés óvatosságra inti a főváros illetékes tényezőit, már csak azért is, mert a tisztviselői létszám állandó emelése természetszerüleg maga után vonja *a nyugdijterhek emelkedését is.* A beruházásokra előirányzott összegeket a mult évvel szemben a költségvetés

egymillió pengővel csökkenti.

Helyesli a belügyminiszter a költségvetési egyensulyra irányuló törekvést, de szükségesnek tartja, hogy *minél több munkaalkalmat nyujtson a főváros.* A rendkivüli közmunkákat már hetekkel ezelőtt külön leiratban engedélyezte a belügyminiszter s most hangsulyozza, hogy

késedelem nélkül gondoskodni kell ezknek a munkáknak mielőbbi végrehajtásáról.

Utal a belügyminiszter arra, hogy előreláthaóan az év folyamán *uj kiadások is felmerülnek majd, épp ezért törekedni kell a bevételek fokozására s végső eszközként számolni kell a pótadó felemelésével.*

A leirat *indokolatlannak* mondja, hogy az *Elektromosmüvek* másfélmillió pengővel kevesebbet szolgáltat be a községi háztartás pénztárába, ugyanakkor, mikor az *üzem bevételei emelkednek.* Nagyon érdekes a leiratnak az a része, amely a *HÉV-vel* foglalkozik.

A HÉV deficitje évről-évre jelentkezik és 1939-ben már 2,777.000 *pengőre emelkedik.* Tájékoztatást vár a belügyminiszter arra vonatkozólag, hogy

a főváros milyen intézkedések életbeléptetésével kivánja a HÉV veszteségeit mérsékelni,

illetve a deficit fedezéséről miként kiván gondoskodni. *A nagytétényi sertéshizlaló is deficites üzem* s ezért felhivja a miniszter a fővárost, hogy a deficites gazdálkodás megszüntetése érdekében az üzem gazdálkodását mielőbb vegye behaló vizsgálat alá.

A *légoltalmi kiadásokra* nem tudtak a költségvetésben fedezetet előirányozni és ezeket a kiadásokat uj kölcsönből fogja fedezni.

A miniszter megjegyzi, hogy

a kölcsönről még tárgyalnak

és arra vonatkozóan elhatározását később közli. Szükségesnek tartja a miniszter, hogy a mellékilletmények előirányzatának további emelését föltétlenül mellőzzék. *Nem engedélyezi az Elektromos Müvek ideiglenes havidijaslétszámának fölemelését s a gáz- és vizmüveknél sem járul hozzá az ideiglenes havidijasok létszámának emeléséhez.* Elvi okokból helyteleniti, hogy ezeknél a nagyüzemeknél irodai munkakörben munkáslétszámban szereplő *óradijas alkalmazottakat* foglalkoztatnak. A belügyminiszter végül változtatás nélkül hagyja jóvá a főváros költségvetését.

Olvassa naponta az ESTI KURIR kishirdetéseit. Biztosan akad köztük, ami Önt érdekli!

Beck utjának jelentősége

London, március 30.

(Daily Telegraph and Morning Post.) A *Daily Telegraph* diplomáciai tudósitója azt irja, hogy *Beck* lengyel külügyminiszter jövő heti londoni látogatásának fontossága egyre világosabb lesz. Habár *Anglia diplomáciai uton megtett mindent annak az akciójának befejezésére, amelyet Csehország bekebelezése után megkezdett,*

a lengyel külügyminiszterrel való személyes tanácskozásnak mégis rendkivüli fontossága van.

Az angol vezérkar is arra az álláspontra helyezkedett, hogy *Lengyelország, Románia és Jugoszlávia területi épségének támogatása egyenesen nemzeti érdeke Angliának.* Angol kormánykörök természetesen azzal is foglalkoznak, hogy

hogyan segithetnének ezeknek az országoknak adottt esetben.

Ebben a vonatkozásban nyilvánvaló, milyen nagy értéke van Szovjet-Oroszország együttmüködésének és éppen ezért lord *Halifax* már tárgyalásainak legelső fázisában érintkezésbe lépett az orosz kormánnyal. *Lengyelország* és *Románia* azonban, mint olyan kisebb nemzetek, amelyek két nagyhatalom — Oroszország és Németország — közt fekszenek, azt kivánták Angliától, hogy *politikai téren minden szomszédjukkal szemben megőrizhessék független cselekvőképességüket.* Erre való tekintettel

a most folyó tárgyalások inkább csak Lengyelországot és Romániát fogják érinteni, mint a Szovjetet,

ez azonban — irja a *Daily Telegraph* diplomáciai tudósitója — *nem jelenti azt, hogy Franciaország és Anglia elhatározták a Szovjet kihagyását az uj védelmi blokkból.*

Danzig és a korridor kérdése

Varsó, március 30.

(Inf.) Miedzinski ezredes, a lengyel szenátus elnöke szerdán este zárt körben előadást tartott a külpolitikai helyzetről s állitólag azt mondotta, hogy

Lengyelország nem adhatja hozzájárulását ahhoz, hogy Danzigot visszacsatolják a német birodalomhoz, vagy pedig német birodalmi autómüutat épitsenek a keletporoszországi lengyel korridoron keresztül.

Beck ezredes külügyminiszter szerdán hosszabb megbeszélést folytatott a nemzeti egység pártjának elnökével, *Skwarczinskivel a németlengyel kérdésekről. Szembeck* gróf külügyi államtitkár *Noel* francia nagykövet látogatását fogadta.

A kelet-felsőszileziai *Rybnik* városából érkező jelentések szerint *szélsőjobboldali szervezetek tagjai szerdán végigjárták az ottani német vendéglőket és felszólitották a vendégeket, hogy ne beszéljenek németül.*

Három napig marad Beck Londonban

Varsó, március 30.

(Inf.) **Beck ezredes lengyel külügyminiszter angliai látogatásának programját hivatalosan közzétették. A lengyel külügyminiszter három napig tartózkodik majd Londonban. A hivatalos program szerint a lengyel külügyminiszter látogatást tesz Halifax lord külügyminiszterenél, majd Chamberlain miniszterelnöknél. Az uralkodó a lengyel külügyminisztert a windsori kastélyban kihallgatáson fogadja. Végül tervbe vették, hogy a lengyel külügyminiszter az angol admiralitás vendége lesz Portsmouthban.**

A lengyel nagykövetBonnetnál és Daladiernál

Páris, március 30.

(Inf.) A Quai d'Orsay köreiben jelenleg különösen *a kelet- és délkeleteurópai államok magatartását* kisérik nagy figyelemmel. A francia külpolitikát egyébként továbbra is a *Bonnet* külügyminiszter által Londonban megkezdett tanácskozások folytatása foglalkoztatja.

Szerdán délután Bonnet külügyminiszter Lukasiewicz párisi lengyel nagykövetet fogadta, aki a délelőtt folyamán Daladier miniszterelnöknél tett hosszabb látogatást.

A lengyel nagykövet után *a jugoszláv és a bolgár követ* kereste fel *Bonnet* külügyminisztert.

Nagy összegek gyülnek a lengyel belső kölcsönre

Varsó, március 30.

(Inf.) A lengyel légvédelmi célokra kibocsátandó *belső kölcsön* jegyzését hivatalosan még meg sem kezdték, máris

nagy összegek gyülnek össze a kölcsön céljaira.

Mint ismeretes, a lengyel kormány tervbe vette, hogy 1200 millió zloty összegü belső kölcsönt bocsát ki. A *kölcsön kibocsátását megelőzőleg máris 30 millió zlotyt jegyeztek magánosok.* A kölcsönjegyzők közül sokan vannak, akik

ékszereiket bocsátották rendelkezésre

a kölcsönjegyzés céljaira.

Német-holland gazdasági megegyezés

Berlin, március 30.

(Inf.) Német gazdasági körökben *a Hollandiával kötött gazdasági megegyezésnek* is hasonló nagy jelentőséget tulajdonitanak, mint a német-román gazdasági szerződésnek. A kölcsönös gazdasági előnyökön tul

ezeknek a megegyezéseknek nagy politikai fontosságát is hangsulyozzák,

mert e szerződések megkötésével Németország egész Európa közvéleménye előtt bebizonyitotta békés szándékait.

A német-holland gazdasági tárgyalások március 23-án kezdődtek és március 25-én *teljes megegyezéssel* véget értek. A tárgyalások a legbarátságosabb szellemben folytak és mindkét tárgyaló fél arra törekedett, hogy a megkötendő szerződés a két ország szükségleteit szem előtt tartva, minél nagyobb áruforgalmat biztositson.

A német-holland gazdasági megegyezés április elsején lép életbe

és bizonyára nagyon jó hatással lesz a két ország gazdasági kapcsolatainak elmélyitésére. Egyébként ez az első hosszabb lejáratu gazdasági egyezmény Németország és Hollandia között, mert egészen *1940 december 31-ig marad érvényben.*

Nem szünik meg a protektorátus

Prága, március 30.

(Inf.) A cseh nemzeti népközösség bizottságának szerdai ülésén *Hruby* bizottsági elnök mindenekelőtt közölte, hogy egyrészről *Hácha* elnök és a cseh kormány, másrészről *Henlein* tartományi helytartó és *Pachmann* miniszterelnök között tárgyalások folytak, amelyekből világosan megállapitható

azoknak a hireszteléseknek valótlansága, amelyek a Cseh- és Morvaország fölött gyakorolt német protektorátus megszüntetéséről, vagy korlátozásáról terjedtek el.

Hruby elnök kijelentette, hogy a *protektorátust tiz napon belül megszervezik és minden ellenkező hireszteléséért a jövőben a hirterjesztők szigoru büntetéssel lakolnak.*

A bizottság elnöke leszögezte a továbbiakban, hogy *Hácha* elnök álláspontja szerint a feloszlatott cseh parlament jogköre nem szállt át a bizottságra, mert ez ellentétben állana annak tulajdonképeni feladatával és a *Hitler* proklamációjában lefektetett államjogi helyzettel.

A newyorki világkiállitásra meghivták a román királyt

Bukarestből jelentik: A newyorki világkiállitás vezetősége meghivta *Károly* román királyt a világkiállitásra.

A lapok közlik Grover *Whalen*, a newyorki világkiállitás elnökének beszédét, amelyet *Gusti* professzor, a világkiállitás román kormánybiztosának tiszteletére rendezett banketten mondott és amelyben kijelentette, hogy abban az esetben, *ha Károly király el akarna jönni a világkiállitásra, ugy az amerikai kormány külön hajót bocsátana rendelkezésére.*

— **Bajtársi találkozó.** A volt m. kir. budapesti 1. honvédhuszárezred Bajtársi Köre április 1-én, szombaton este fél 8 órai kezdettel bajtársi összejövetelt tart a «Makkhetes»-féle vendéglő különhelyiségében, Rottenbiller-utca 52. A Bajtársi Kör vezetősége ezuton értesiti a volt ezredbajtársakat, hogy a március hó 26-ára előkészitett ezredbajtársi találkozót, a változott körülményekre való tekintettel, bizonytalan időre elhalasztotta.

MEGJELENT
A MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI RT MONORI MAGKERESKEDÉSÉNEK
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7
UJ TAVASZI KÉPES FŐÁRJEGYZÉKE!
Bárkinek kivánságára ingyen megküldik

MA NYITOTTA MEG A KORMÁNYZÓ a Mezőgazdasági Kiállitást

Az idén az időjárás is megkegyelmezett a *Mezőgazdasági Kiállitásnak*, s a már törvényszerü zuhogó eső helyet tlangyos tavaszi napsütésben nyitotta meg ma délelőtt *Horthy* Miklós kormányzó a vásárt.

Már 10 óra előtt valóságos autókaraván vonult végig a *Kerepesi- és Stefánia-uton*, a kiállitás feldiszitett kapujához.

Egymásután érkeztek *Serédi* Jusztinián hercegprimás, a kormány tagjainak az autói, majd *10 órakor egetverő éljenzés közben Horthy Miklós kormányzó és a kormányzóné lépett a vásár területére.* A kormányzóné egy hatalmas fehér orgonacsokrot kap a rendezőbizottságtól, amelynek nevében gróf *Teleki* Béla főispán, gróf *Somssich* László, az OMGE elnöke, *Konkoly-Thege* Sándor, *Rédly* Gyula és *Herodes* Sándor fogadtá az előkelőségeket.

Tiz óra után néhány perccel a kormányzó feleségével és kiséretével *megjelenik a piros drapériával boritott disztribünön, ahol gróf Teleki Mihály földmivelésügyi miniszter üdvözölte az államfőt, s felkérte a kiállitás megnyitására.* Néhány pillanattal később a napsütéses égbolt felé *500 fehér postagalamb röppent fel és csattogva hasitott az ország négy tája felé.*

A kormányzó megnyitottnak nyilvánitotta a kiállitást s megkezdődött a nagy térségen *a dijazott állatok és fogatok pompás felvonulása.* Egymás után lépkedtek el a disztrübön előtt a remek bikák, nagyszerü magyar paripák, fogatok és a kormányzói pár gyönyörködve nézte a káprázatos képet, amelyet ujabb és ujabb felvonulások követtek.

Az ünnepi «premierre» természetesen az egész kiállitás diszbe öltözött. A hatalmas kocák, tenyészbikák, lovak és baromfiak egyformán igyekeztek magukra terelni a figyelmet. Elvégre *191 ló, 1000 szarvasmarha, 413 hussertés, 1130 mangalica, 816 juh, többezer baromfi, galamb, házinyul, 500 kutya és mérhetetlenül sok hal között kell a zsürinek a dijakat kiosztania* és e széditő versenyben nem könnyü feladat elé kerülnek a birálóbizottság tagjai.

A napos délelőtt és a kormányzó megjelenése természetszerüleg *óriási publikumot* vonzott ma délelőtt a kiállitás területére. Hosszu sorok vonultak el az egyes pavillonok előtt és az erdészeti és halászati pavillonokban rendőröknek kellett már fenntartaniok a rendet. Az erdészeti pavillon különösen hatalmas tömegeket vonz, itt ugyanis *állandóan szines filmeket pergetnek, amelyek a magyar erdész életét vetitik a közönség elé.*

A szines film és a világitó szines üvegképek mellett persze megtalálja itt a látogató kicsinyben az egész magyar erdővilágot. A tölgyet, a jegenyét, a fenyőt, az akácot, de *azokat a különleges fákat is, amelyeket messzi földrészekről, Japánból, Kanadából vagy Argentinából telepitettek a magyar földbe.*

A halászati pavillon szakértők sze-

AZ ANGÓRATENYÉSZTÉS
örökös havi 500 pengőt
JÖVEDELMEZ
Kérjen részletes ismertetést. Válaszbélyeg
TUMA ZOLTAN
angóratenyészete.
PÉCEL, PEKARI-UTCA 23.

Pállya Czelesztin: Ujpesti piaczi részlet.

A NEMZETI SZALON ÉS A KÖNYVES KÁLMÁN KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Ujs. 1911. 1025. f.

tövében friss virágot látott és kesergőn konstatálta: még mindig nagyon szereti. Mintha ellenséges áramok szállnának feléje a leborított emlék felől, olyan messzire húzódott.

Elállt az eső és vidámabb lett a társalgás; az első mondatokra teljes erejéből figyelt, de azután nem tudott tovább érdeklődni. Az utat leste, nem jön-e már s a mikor semmit sem látott, végig hordozta szemét a temető látnivalóin. A sablonos fekete, vagy fehér obeliszkek között akadt néhány modern művészibb siremlék is. Itt-amott cziprusok hintették szeliden sötétlő árnyat a kövek csillogására. Távolabb ferdén letört, rovátkos oszlopot pillantott meg. Öngyilkos, gondolta és önkénytelenül megborzongott. Megfordult. Abban az irányban kopár mezőség fogadta. Valamivel távolabb frissebb sirok következtek, némelyiken még zöldelők a koszorúk, de a legtöbbön sárgák, elfonnyadtak. Messze-messze hatalmas mauzoleumot látott és a mint nézte szemmeresztve a távolság ködétől eltakart, csak tudatában élő temetőfalat, túl, túl rajta hallotta elhaló zajjal, mint robognak a villamosok. Puha gördülés riasztotta föl; kocsi jött s azt hitte, az asszony érkezett. Más volt. A letakart emléket nézte. Nem ismerte a férjet és a lepel alól való kidomborodásokból igyekezett megállapítani, milyen lehetett. Ráemlékezett, hogy az özvegynél látta a síremlék tervrajzát; pillavillanásig kínos érzés gyötörte, miért nem emlékezik a halott férj arczára, de azután elsimultak az arczán keletkezett redők, mert eszébe jutott, hogy akkor még nagy, fehér folt volt a fej helyén.

totta a fiatal embert. Haragosan nézte egy ideig a közönyös arczot s azután megértette, hogy nem, ez nem lehet vőlegény, hiszen a boldogság különben ott csillogna a szeme tükrén. Akkor az asszonyt vizsgálta és azt igyekezett kiolvasni vonásaiból, hogy él-e még benne a halott uráért való rajongó szerelme, a melyet annyiszor dicsőített előtte, mindannyiszor végtelen kinjára, végtelen szomorúságára. Nem látott benne semmi olyasmit: hideg maradt az özvegy szeme akkor is, a mikor a szeme a beburkolt emlékre tévedt. Úgy vélte, ez az elhidegülés csak jót jelent a maga számára és ebben a pillanatban teljességgel érthetetlennek találta, miért nem sietett, miért nem szorított elsőül kezet az asszonynyal, a ki most már egyedül az övé. Pótolni akarta a mulasztását, de már fölállott az lső szónok és nem volt bátorsága megrontani azt megilletődöttséget, a mi ebben a pillanatban elfogott minden jelenlevőt.

Hallotta ugyan a czirkalmos szavakat, de közben folyton az özvegyet látta. Gyanakodó, kétségeskedő lelke újabb meg újabb bizonyságokat követelt arra, hogy az özvegy csakugyan nem szereti többé az urát, a halott urát. Megnyugtatták az észlelődései és ébredező, vidám bonhomiával mulatott a meghatottságot követelő díszszavakon, ám rövidesen teletömődtek fülei a halott erényeinek örökös magasztalásával és úrrá lett rajta a meghatottság. A szónok odaért: «Nagy voltál és örökkön közöttünk marad neved, emlékezeted»; ebben a pillanatban nem birt érzéseivel és sírás rázta a testét. Könnyező szemmel nézte szerelmesét, az özvegyet és kétségbeesetten látta,

szorongatások. Nem merte az asszony elé vinni a magáét, mert úgy érezte, valami szörnyen megszentségtelenítő, valami vásári van ebben a tömeges kézfogásban. Azután biztatni kezdte magát: én majd utoljára maradok. Újra úgy érezte, neki valahogy különváltan kell találkoznia az asszonynyal s megindult abban az irányban, a merre az özvegy kocsijának kellett haladnia. Azt remélte, útközben talál valamit, a minek bámulásával indokolttá teheti, miért áll, a mikor mindenki hazafelé siet. Valami vizcsap mellett állt meg. Sok kocsi ment el; nem tekintett föl, tudta, nem az özvegy siet mellette. Hallani vélte a hangját. Körültekintett, senki sem volt a közelében. Már elfeledte, hogy voltaképen miért állott ide. Most szörnyű illetlenségnek tűnt föl előtte, hogy magányosan, különváltan, szinte kihivóan plántálja magát az özvegy elé, úgy érezte, az lett volna helyes, ha a többivel együtt, a tömegben közelg feléje. Messzi szeretett volna lenni innen. Közvetlen közelben kocsikerék gördülése zúgott a fülébe: reszketett és rászögezte szemét valami piczi kagylódarabra. Míg elhaladt mellette a kocsi, attól tartott, megfúl, annyira összesűrűsödött a levegő. Hála istennek, nem vett észre, ez volt első gondolata és a míg nézte az eltávolodott kocsit, dühösen gyávának nevezte magát. Hirtelen megindult s abban a balga reményben, hogy előbb ér a temetőkapuhoz, mint a vágtató lovak, előre sietett.

Mire a kapuhoz ért, lépései egészen lassúdakká váltak.

———

Pállya Czelesztin: Őszi szántás.

Vas. ujs
1911. 1025. P.

mére és semmiképen sem tudta arra határozni magát, hogy kimenjen másnap a temetőbe. A mint töpreng és évődik, egyszerre maga előtt látja az özvegyet és erre úgy határozott, kimegy, de csak akkor, ha szép idő lesz. Másnap borúlt volt az ég és lágy esőcseppek peregtek kalapja karimájáról, a mint előre botorkált a temető ösvényein. Készítgette magát a gyönyörűségre, a mikor kezet fog az asszonynyal.

Míg előrehaladt, aggódott egy keveset, vajjon rátalál-e a síremlékre, de alap nélkül való volt e félelme, mert egyszeribe megpillantotta a gyönyörű, magasba nyúló sírkövek közt a durva zsákvászonnal befödöttet. Ez az, mondta és megdobbant a szive. Esernyők alatt nagyon sok feketeruhás úr állt a sír körött, kissé megzavarodott, a mikor a maga öltözetére nézett. Sok úr, sok hölgy érkezett már, de az asszony még nem volt itt. Távolabb néhány üres kocsit látott és elégülten gondolta: ő is kocsin jön. Szétnézett a megérkezettek között, de semmi kapcsot nem talált a vontatottan tereferélő társaság és a maga érzései között. Az özvegygyel való ismeretsége révén kissé fölöttük állónak érezte magát és úgy közeledett a leborított síremlék felé, a mint rokonok szoktak közeledni. Biztosan és az együttéltség megszokottságával. Hideg futott át a testén, a mikor az emlék

[illegible] volt, [illegible] de ezt a megöregedést a mai nap izgalmainak tudta be és olyannak, a mely el is múlik a mai nappal. Mégis némi kiábrándulást hozott magával ez a megállapítása és régi szerelmét már csak akkor érezte megélemedni, a mikor észrevette, hogy az előkelő urak, az előkelő hölgyek mily kész hódolattal járulnak alázatos kézfogásra eléje és mily büszke öntudatossággal, a maga értékességének tökéletes ismerésében fog kezet velük; hidegen, de azért mégis felette szeretetreméltóan. Meghatotta ez a jelenet, könnyek tolultak a szemébe és úgy szeretett volna most közeledni, odamenni a büszke szépséghez, hogy mint a többi, alázatosan ő is kezet fogjon vele. Megbecsülhetetlen értéke volt előtte e pillanatban az özvegy kézfogásának és úgy képzelte, hogy az mint valami ragyogó udvar pompázó királynője lehet csak igazi, szépségét, lelkét, külsejét méltón megillető helyén. Olyan kicsi, olyan jelentéktelen volt e mellett az asszony mellett mindenki, a ki csak feléje közeledett. Megismert néhányat közülök; nagyhirű irók, szobrászok, festők, egy államtitkár, de mind e ragyogó neveket megindultság, fölényességük megérzése nélkül mormolta el. Nézte, nézte, úgy vélte, igen távol van, elérhetetlen az ő számára és akkor megpillan-

nem igaz?», szerette volna folyton közbekiáltani, de rövid ideig tartott az indulatoskodása. Az özvegy és a bronzfejű férj szemei összeolvadásából úgy látta, olyan gyönyörű, olyan igaz szerelemmel teli frigyet szakított itt félbe a halál, hogy blaszfémia, szörnyű blaszfémia küzdeni megzavarásáért. Most érezte csak valójában, hogy mennyire igazak, menynyire szentek voltak az özvegy urát dicsérgető kijelentései és ebben a pillanatban érezte meg, botorak, milyen czéltalanok voltak az asszony meghódításáért folytatott küzdelmei. Újra az asszonyra nézett és eszébe ötlött, most, hogy azt gondolta az özvegy megérkezésekor: csak a mai nap izgalmai tették enynyire megtörtté. Még nem tudta, mire akar e megállapításából következtetni, de rájött rövidesen. Bizony ostobaság volt azt remélnem, hogy itt éled meg a mi szerelmünk; itt, a hol mindenki a halottat dicsőíti, sőt a hol annyira közelebb érzi az özvegy a messzire elköltözöttet. Valami reménykedés lopakodott e következtetése mögött, de nem merte öntudatosan is végiggondolni, hagyta, hadd zsongjon kialakulatlanul az lelkében, mint egy szép napon amúgy is testre erősödő árnyék.

Véget ért az utolsó beszéd is, letették az utolsó koszorút is és előlről kezdődtek a kéz-

Pálya Celestin

Pállya Celesztin

Pállya Celesztin, a kiváló festőművész 75 éves.

*

Képes Pesti Hírlap

1939 márc. 9.

Pálya Celestin

— **Ujpest megfestette a kormányzó fényképét.** Ujpest városa a kormányzó hetvenéves születésének évfordulóját nagyszabású ünneppel teszi emlékezetessé. Dr. *Pohl* Sándor polgármester javaslatára a város kulturbizottsága megbízta *Pálya* Celesztin festőművészt a kormányzó arcképének megfestésével. A kitünően sikerült képet a művész csütörtökön délután mutatta be a bizottságnak. Ugyancsak csütörtökön délután határozták el, hogy az arcképleleplezési ünnepélyt június 18-án délelőtt 11 órakor tartják meg a Városháza dísztermében. Ujpest polgármestere egyúttal már most elrendelte erre a napra a teljes munkaszünetet. Az ünnepélyre a város meghívja felettes hatóságát és a kormányhatóság képviselőit is.

Esti Ujság

1938. máj. 22

Pállya Celesztin

— **Pállya Celesztin megfestette a kormányzó arcképét.** Ujpest képviselőtestülete közgyülési terme számára megfesttette a kormányzó arcképét. Megfestésével az Ujpesten élő érdemes Pállya Celesztint bízta meg. A kormányzó egy izben modellt is ült a képhez, amelyet teljesen készen csütörtökön adott át Pállya Celesztin a városházán. Az ünnepélyes átadáson jelen volt a kormányzó István fia is, akinek a kép nagyon tetszett.

Újság 1938

máj. 20.

Pálya Celesztin

— **Pálya Celesztin elkészült a kormányzó portréjával.** Ujpest képviselőtestülete elhatározta, hogy megfesteti a közgyülési terem számára a kormányzó portréját. Pálya Celesztin festőművésszel. A kormányzó egy izben modellt is ült a képhez, amelyet teljesen készen csütörtökön adott át Pálya Celesztin a városházán. Az ünnepélyes átadáson részt vett a kormányzó fia, *Horthy István* is, akinek a kép nagyon megtetszett és ezért elismerését fejezte ki a festőművésznek.

Pesti Napló

1938 máj. 20.

MŰSZERÉSZ

egédeszköze a jó és üzembiztos töltő-
ud produkálni az ember.
ronja elromlik, küldje be hozzánk,
en szakszerűen kijavítjuk és mun-
garanciát vállalunk.
táron tartjuk, minden kéznek, vala-
egyet tudunk adni.
látogatását s vagyunk

alázatos tisztelettel

TOLL ÉS TÖLTŐIRÓN
Ó ÉS JAVITÓ MŰHELY

g, hogy érdemes-e azt esetleg megjavitani.

Palotás Mária

festő

PALOTÁS MÁRIA Erdélyből áttelepült festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a szegedi sajtóház művészklubjában. A bemutatott alkotásoknak Erdély hegyei, fenyvesei, patakjai, ligetei, folyópartjai voltak az ihletői. A tárlat egy hétig látogatható.

Népnaplóság, 1988. nepl. 20.

1938 junius 21

ÚJ MAGYARSÁG
képesmelléklete

Katonai kerékpáros sportünnepély Karcagon

A derby-győztes Alibi, Festetich György herceg lova

A diszpáholyban: (balról-jobbra) Zentay őrnagy, Béldy Alajos dandárparancsnok, Sánta Miklós dr. polgármester, Kéley Lászlóné és Vass János rendőrtanácsos

Vitéz Kéley László alezredes beszédet mond

„A halálbrigád fegyverharca"

Kerékpáros ügyességi verseny

„Római kocsiverseny"

Lovagi torna

A kormányzó hetvenedik születésnapját ünnepli az ország

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó Kenderes népének hódolatát fogadja kastélya bejáratánál. Fent: vitéz Imrédy Béla miniszterelnök a nemzet nevében a rádión át köszönti a hetvenéves kormányzót.

A kenderesi ünnepély

Magyarruhás kislányok hódolata a kormányzó előtt

Regősök köszöntője a kenderesi kastély parkjában

A kormányzó fogadja a szerencsekivánságokat. Mellette felesége, lánya, fiai, Horthy István és ifj. Horthy Miklós és veje, ifj. Károlyi Gyula gróf

A tiszti kaszinó a kormányzó születésnapján ünnepi lakomát rendezett. Az első sorban, középen Rátz Jenő gyal. tábornok, honvédelmi miniszter, jobbján Sónyi Hugó gyal. tábornok, a honvédség főparancsnoka, Denk Gusztáv lov. tábornok és Bangha Imre altábornagy, balján Keresztes-Fischer Lajos altábornagy, a honvédvezérkar főnöke, Zách Emil altábornagy és vitéz Bartha Károly altábornagy (Macsi felv.)

A HONSz nagygyülésén vitéz árváthfalvi Nagy István köszöntőt mond a kormányzóra. Középen vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, jobbján vitéz Kenyeres János országy. képviselő, balján vitéz árváthfalvi Nagy István országy. képviselő és Horváth Károly ezredes

JÓZSEF FŐHERCEG FOGADJA A 2. HONVÉDGYALOGEZRED TISZTELGÉSÉT.

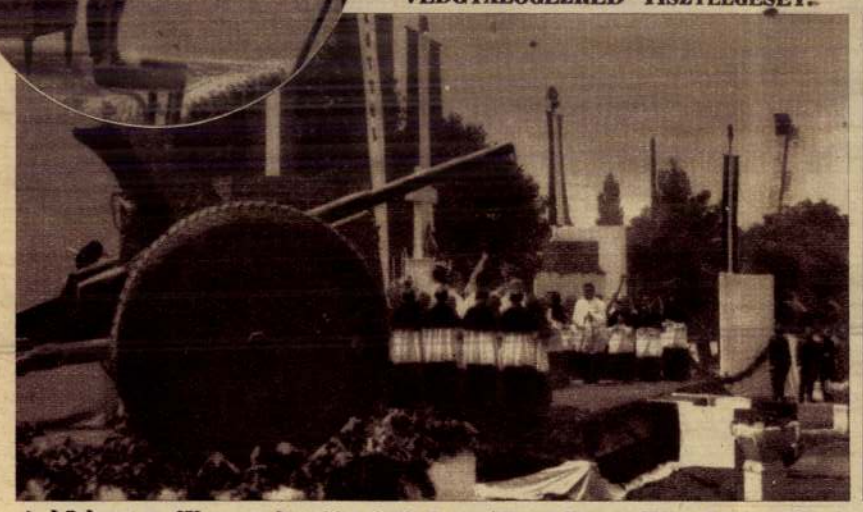

A körben: a főherceg beszédet intéz katonáihoz. Lent: Hász István tábori püspök beszél

A NEMZETI FRONT NAGYGYÜLÉSE.

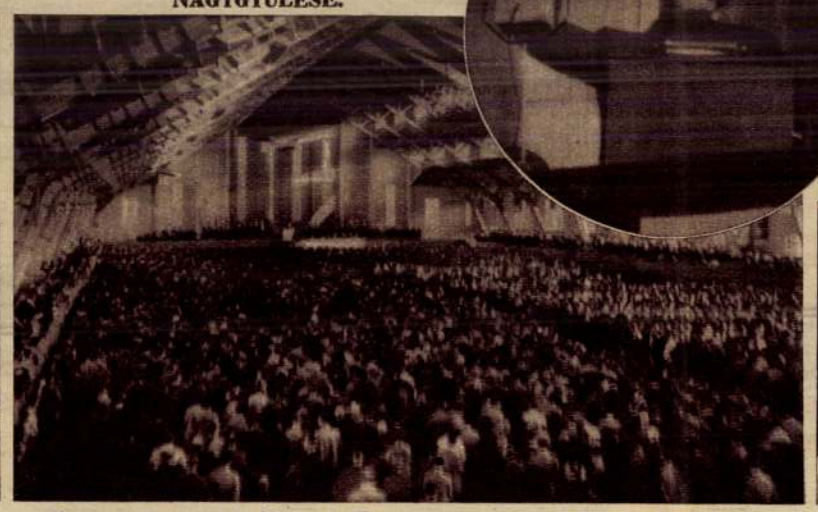

Tizezres tömegek a Nemzeti Front magyar szocialista néppárt nagygyülésén a Tattersallban. A körben: Rajniss Ferenc országy. képviselő beszédét mondja

MIKECZ ÖDÖN IGAZSÁGÜGY-MINISZTER BERLINBEN.

Mikecz Ödön igazságügyminiszter előadást tart a berlini jogakadémián

Mikecz Ödön látogatóban Frank birodalmi miniszternél

Az ujpesti városházán leleplezték a kormányzó arcképét. Pohl Sándor polgármester felavató beszédet mond (Jakab felv.)

PALOTÁS JÓZSEF SZOBRAI
Stúdió Galéria

Opálos fényű, kitárt szárnyú pillangók lebegnek a Stúdió kiállítótermében. Szépek, könnyedek ezek a hatalmas üvegszárnyú lepkék. Palotás József egyéb munkái is megragadják a figyelmet: fából és üvegből készített térkompozíciói jó ritmusúak, harmonikusak, átgondoltan szerkesztettek. De nemcsak a szerkesztés, hanem a finom, kitűnő mes-

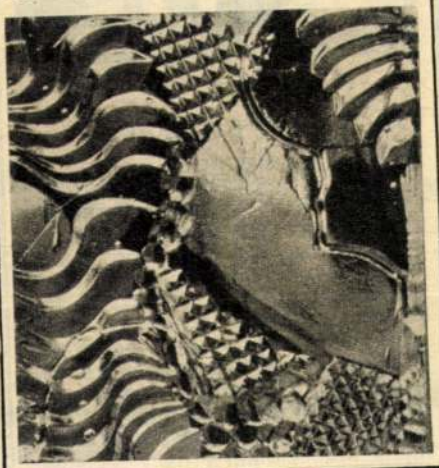

terségbeli tudásra valló megmunkálás is jellemző ezekre a plasztikákra. A fának, az üvegnek és a fémnek gyöngéd összhatását teremti meg, s annyira meggyőzően sugárzik ezekből a tárgyakból a művészi munka hitele, hogy a kompozíciókat minden bizonnyal még az is befogadhatónak érzi, aki különben idegenkedik a nonfiguratív plasztikáktól.

A fiatal művész kiállított érmeivel győz meg igazán a tehetségéről. Láthatóan sokat tanult Kiss Nagy Andrástól, de Bartók-sorozatai már feltétlenül az önálló látásról, a művész egészen bravúros felbontó- és komponálóképességéről tanúskodnak. Ez a két éremsorozat nem ürügynek használja Bartókot, hanem célnak. Pontosabban, amit Bartók *jelent*, a muzsikáját, annak érzelmi, gondolati modernségét és tisztaságát volt képes *megfogalmazni*, *plasztikai* kompozícióvá alakítani a művész. Jó néhány mindenáron meghökkenteni akaró kiállítást láthattunk itt az elmúlt időben. Örömmel írjuk le: Palotás József tárlata is meghökkent, de azért, mert az esztétikai értékkel jelentkező eredetiség az első pillanatra gyakran meghökkentő. *(Képünkön a művész egyik üveg-plasztikája)*

Harangozó Márta

4.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖZPONTI HIVATALA
MUNKAVÉDELMI SZERVEZETE

dr.Marosi Ernö elvtársnak,

a Müvészettörténeti Kutatócsoport
igazgatóhelyettese

B u d a p e s t

Kedves Marosi

A 12/1982.(AK.4.) MTA-F.sz. u

retben. Kétségtelen, hogy Varga szobrai nem függenek méretektől, így a *Madáchnál*, a nagy síkokban

3

szocialista lévén ellenezte az oktalan vérontást. Tárgyal a törzsfőnökkel, átszervezi a hadsereget, saját irodát nyit szárnysegéddel és szép lassan csinos kis Napóleonná növi ki magát a dzsungelben. Békésen el is háborúznának így az idők végezetéig, ha egy hírnök nem közli velük, Európában kitört a béke.

Kíváncsi volnék, vajon a franciák is jól szórakoztak-e Annaud mulatságos filmjén. Az amerikaiaknak például nagyon tetszett, Oscar-díjjal jutalmazták.

Sz. G.

Hanglemez

RIBARY-MÜVEK

subprior mondottak köszönetet. A kiskáptalan *Mericzay* Aladár dr. polgármesterhelyettes-főjegyző cancellar mély gondolatu felszólalásával ért véget.

Az urnapi körmenetben a corporatio mind három tagozata résztvett a zászló alatt, élén a vezetőségével.

„Egyesült erővel . . ,"

A kispesti Emericana egész évi működésében a legnagyobb magyar elvét tartotta szem előtt és a következő esztendőben is az lesz majd a kitüzött cél: „Egyesült erővel iparkodjunk azon, hogy Magyarországon egy ember se legyen kenyér és ruházat nélkül, födél és szakismeret nélkül és az erkölcsi müveltséget senki se nélkülözze." *(Secretarius.)*

A Pestkörnyéki Gazdakörök Szövetsége

az elmult vasárnap impozáns gazdagyülést rendezett Békásmegyeren. Környéki magyar és sváb gazdák testvéri találkozója volt ez a gyülés, amelyet a Magyar Hiszekegy után P. *Varga* Vince nyitott meg.

— Örömmel üdvözlöm — ugymond — a pestkörnyéki gazdák közös frontját.

A továbbiakban azt hangoztatta: ellensége a gazdaérdekeknek, aki éket igyekszik verni a magyar és sváb gazdák közé.

Kussbach Ferenc dr. ünnepi beszédében hangsulyozta, hogy a Pestkörnyék gazdatársadalma csak egységes fellépéssel, egymás testvéri támogatásával érheti el a gazdaérelmek orvoslását. Elismeréssel emlékezett meg vitéz *Endre* László alispán gazdaérdekeket támogató tevékenységéről is.

A gyülésen, ahol sorra megvitatták a pestkörnyéki őstermelők sérelmeit, *Zboray* Géza dr., a pomázi járás főszolgabirája mondott záróbeszédet.

Ez aztán rekordteljesitmény . . .

A mátyásföldi gimnázium évzáró tornaünnepélyén feltünt egy diákatléta, a hatodikos *Tóth* Pál, aki nem kevesebb, mint kilenc dijat nyert a különböző versenyszámokban. A pompás teljesitményt zajos óvációval honorálta az ünnepség közönsége. Sokan üdvözölték ez alkalommal a rekorder *Tóth* Pál apját, *Tóth* Pál László dr. tanárt, a pestvidéki törvényszék nagytudásu orvosszakértőjét, aki Rákosszentmihálynak községi főorvosa és aki — egyetemista korában — maga is ismertnevü atléta volt.

A tornaünnepségen minden müsorszám nagy tetszést keltett. A közönség a versenyek után meleg ünneplésben részesitette *Sarlós* tanárt, a mátyásföldi gimnázium kitünő testnevelési vezetőjét.

Vecsés példát mutatott...

Husz sokgyermekes családnak épit otthont a 150 éves fennállását jubiláló község

Vecsés követendő példát mutatott arra, hogyan kell a sokgyermekes családokat felkarolni. A 150 éves fennállását ünneplő község elhatározta, hogy 20 sokgyermekes családnak épit otthont. Tábori misével kezdődött a jubileumi ünnepség, amelyet *Fehér* János prelátus celebrált a helybeli papság segédletével s ugyanő vezette be az ünnepi beszédek sorát. Utána *Krüger* Aladár országgyülési képviselő mondott magasszárnyalásu beszédet, majd *Ujhelyi* Jenő, *Agoston* József és *Kopa* Károly főszolgabiró méltatta a nap jelentőségét. Nagyszerü énekszámokkal szerepelt a vecsési dalkör *Hortobágyi* karnagy vezetésével és müvészi zeneszámokat adott elő a levente zenekar.

Majd megkezdődött a községi képviselőtestület ülése, amelyet vitéz *Egedy* Kálmán főszolgabiró nyitott meg. Magasnivóju beszédét megkoronázta *Boross* Imre főjegyző előterjesztése a husz házhely és családiház alapitására. Ha a vármegye jóváhagyja a határozatot, a sokgyermekes családok már tél előtt beköltözhetnek a lakásba.

A főjegyző szava elhangzott, a megafon az egybegyültekhez továbbitotta. Csend. A közönség hirtelenében meg sem értette, miről van szó. Sokgyermekes családról való gondoskodás! Hát ki törődik nálunk a sokgyermekes családokkal? Fényes szólamok hallatszanak erről, de tettek nem kristályosodnak ki. Hát csakugyan, a sok gyermekre is gondol valaki!

De feleszmél a közönség és hatalmas taps s a szemekben felcsillanó könny kiséri a főszolgabiró szavait, amikor kimondja, hogy Vecsés község képviselőtestülete egyhangulag megszavazza a 20 házhelyet és 20 családi házat. Nagyfontosságu volt a határozat. Amikor Vecsés megalakult, 50 családdal alakult meg. Most pedig 20 sokgyermekes családdal indul egy uj jubileum felé. Legyen dicsőség az Istennek, hogy megérintette Vecsés vezetőinek szivét és dicséret illeti a község főjegyzőjét a szép eszméért.

Az ünnepség rendezésében dicséretreméltó buzgalommal működött közre a Szent Szaniszló cserkészcsapat. Az oltárt ő épitette, 100 gyermek részére pompás ebédet főzött és más, hasonló munkát végzett cserkészszeretetből.

A 150 év előtt letelepedett 50 család ma 19.000 lélekszámu községgé fejlődött.

(—.)

Rosszul sikerült a pestszenterzsébeti baloldal „kardcsörgetése"

A város közgyülése Décsei tanácsos-plébános inditványára bizalmáról biztositotta az alispánt

A baloldalra nézve furcsa eredménnyel végződött Pestszenterzsébet pénteken megtartott rendkivüli közgyülése. *Pécsi* Illés demokrata városatya 30 aláirással kérte ennek a rendkivüli közgyülésnek összehivását. Még pedig azért, hogy a közgyülés felebbezze meg a mult hét keddjén tartott pestszenterzsébeti részleges tisztujitás eredményét, mert *Endre* László alispán, aki a tisztujitószéken elnökölt, nem helyesen alkalmazta a törvényt, amikor közfelkiáltással is választatott.

Mielőtt erre az ügyre sor került volna, lélekemelő aktus következett. *Chikán* Béla polgármester nemesveretü szavakkal méltatta *a kormányzó történelmi munkásságát* az államfő 70. születésnapja alkalmából.

Pécsi Illés városatya közigazgatási birósági itéletek felolvasásával bizonyitgatta ezután, hogy az alispán nem tartotta meg a községi törvény rendelkezéseit a pestszenterzsébeti részleges tisztujitáson.

— Az alispán ur itteni működésével kapcsolatban semmiféle kritikát vagy megjegyzést nem engedek tenni, — figyelmeztette az elnöklő polgármester *Pécsit*, — mert az alispán ur nemcsak nekem, de a képviselőtestületnek is felettes hatósága! . . .

Décsei Géza tanácsos, plébános a baloldal „kardcsörgetésével" szemben inditványozta, vessék el *Pécsi* inditványát, ne felebbezzen a közgyülés a tisztujitással kapcsolatban, sőt: *szavazzon bizalmat Endre László alispánnak.*

Chikán Béla polgármester is *Décsei* inditványát pártolta annak hangoztatásával, hogy Pestmegye legnagyobb megyei városa ne helyezkedjen szembe a keresztény és nemzeti irányban működő alispánnal. A város közgyülése ezután 46—20 arányban elvetette a baloldal inditványát és *bizalmáról biztositotta az alispánt.*

KÖRNYÉKI HIREK

Budafok

— (A budafoki premontrei kanonokrendi Szent István gimnázium) junius 12-én tartotta első tornaversenyét az Anna-utcai iskola tornatermében. Az intézet tanulói *Jaszlits* László testnevelési tanár vezetésével szabadgyakorlatokat, gimnasztikát és játékokat mutattak be és többen ezüst- és bronzérmeket nyertek. Végül *Kolumbán* Virgil igazgató beszéde zárta be a jól sikerült ünnepséget.

— (Budafok diszközgyülésen ünnepelte a kormányzót.) Szombaton a kormányzó 70-ik születésnapját impozáns külsőségek közt ünepelték meg Budafokon. Ünnepi istentiszteletet tartottak a város templomaiban. Este a budafoki képviselőtestület *Záborszky* Nándor polgármester elnöklésével diszközgyülést tartott a Városháza tanácstermében. A polgármester emelkedetthangu megnyitója után *Bokor* Pál képviselőtestületi tag méltatta *Horthy* Miklós kormányzó történelmi érdemeit nagyhatásu ünnepi beszédében. A budafoki Polgári Dalkör a Magyar Hiszekegyet, majd befejezőül a Himnuszt énekelte el az ünnepségen.

Kispest

— (A kispesti Katolikus Legényegylet) junius 13-án tartott összejövetelének előadója *Szunyogh* Xavér bencés tanár volt. Ugyanakkor *Pollinger* Jánost dékánná választották.

Pestszenterzsébet

— (Helle László dr. pestszenterzsébeti városi főjegyzőt), akit a mult évben a fővárosi Közmunkák Tanácsához osztottak be szolgálattételre, a miniszterelnök előterjesztésére a kormányzó jelenlegi szolgálati helyén meghagyva, miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. A pestszenterzsébeti városi főjegyzői állást, amely ezzel a kinevezéssel megüresedett, rövidesen betöltik.

Rákospalota

— **(Rákospalota képviselőtestülete)** szerdán tartja közgyülését. Ezen a közgyülésen szervezik meg a községi polgári fiu- és leányiskolában szükséges *5 óradijas és 2 helyettes tanári uj állást* s rendezik a *fogalmazási gyakornokok* tiszteletdijját. A gyakornokok 1000 pengős évi tiszteletdijat kapnak, *a jövőben 2 évenként havi 20 pengővel emelik tiszteletdijukat.* A *Gyóni Géza*-téri iskola épitésére *zártkörü* pályázatot irnak ki, döntenek a *Zápolya* és *Dugonich*-utca jobboldali aszfaltjárdájának épitéséről és a *Pázmány-*, valamint *Dugonich*-utca vizlevezetőjének pótmunkáiról. Ez a vizlevezető különben a mult heti nagy felhőszakadás során *kiállta próbát.* Több pincét elöntött mégis az áradat, de a nagyteljesitményü árvizszivattyu *gyorsan végzett a pincékbe tódult vizzel.*

— (Pót-hirdetmény.) Hivatkozással a f. évi április hó 19-én kelt 1161—1933. kig. sz. s a rákospalotai *Széchenyi-tér, Szent Imre-tér* stb. rendezésére kiirt eredeti tervpályázati hirdetményre, az abban megállapitott pályázati határidőt f. évi *junius hó 23-ig* meghosszabbitom azzal, hogy az eredeti tervpályázati hirdetmény másirányu rendelkezéseit mindenben változatlanul fenntartom. *Rákospalota,* 1938. junius 2. Dr. *Szőcs* József polgármester. *)Lörinlá t;b hkevenis9jztetáó* ihl etao etaoi

— (Kifüggesztették a keresztet Rákospalotán) a közgyülési teremben s a polgármester jelenti be ezt a nagy helyesléssel fogadott intézkedést.

Ujpest

— (Ujpest pénzt kap a fővárostól.) A főváros szerdai közgyülésén 10.597 pengőt szavaznak meg arra a célra, hogy *Ujpest* részére a BUR területhasználati részesedése cimén kifizessék. Mostanában rendszeresen fizeti a főváros ezt a területi használati dijat. Az emlitett összeget 1918—1924. évekre visszamenően téritik meg.

— (Ujpesti gyermekek juniálisa.) Az ujpesti Vörös Kereszt junius 29-én nagyszabásu juniálist rendez a megyeri dombokon. 500 gyermeket visznek ki a tanitók erre az ünnepségre. A közönség uzsonnával együtt 1 pengőért válthatja a jegyeket a vezetőségnél.

— (Negyven kereskedőt) elitéltek *Ujpesten,* mert nem tettek eleget a kereskedelmi miniszter ama rendeletének, hogy üzletük fölé *a nevüket is irják ki.*

— (Az Egyesült Keresztény Párt) *ujpesti* szervezete meleghangulatu vacsorán ünnepelte *Pohl* Sándor polgármestert, akit *Láday* Győző elnök, *Praznovszky* Zsigmond, *Grecz* Árpád és mások üdvözöltek a társasvacsorán való részvétele alkalmából.

Vegyes

— (Zászlóavatás.) A m. kir. Póstaaltisztek Országos Egyesületének gyömrői csoportja vasárnap rendezte zászlóavatási ünnepélyét. *Teleki* Tiborné grófné zászlóanya vezetésével nagyszámu közönség jelenlétében *Prause* József gyömrői esperes-plébános szentmise keretében szentelte fel a gazdagon himzett Szüz Máriás zászlót, melyet a protestáns egyházak lelkészei is megáldottak. A diszközgyülés keretében *Buri* József csoportelnök megnyitó beszéde után *Boross* Gyula dr. járási főszolgabiró ünnepi beszéde és a zászlószegek elhelyezése következett. Az ünnepélyen ott volt *Teleki* Tibor gróf koronaőr, *Hoyos* Béla gróf, dr. *Teleki* László gróf, *Terstyánszky* Ákos államtitkár, a pósta vezérigazgatója, *Bényi* Károly dr., *Kuzmich* Gábor dr. és *Kiss* Ödön dr. főigazgatók és sokan mások.

— (HANAUER Á. ISTVÁN MEGYÉSPÜSPÖK) Rákosszentmihályon junius 22-én osztja ki a bérmálás szentségét. Mintegy 500-an bérmálkoznak.

— (Szinház Rákosszentmihályon.) *Deák* Lőrinc szinigazgató társulata Rákosszentmihályon megkezdte a szinházi szezont. — Hölgyeim és Uraim! Nyolc évi távollét után hazatértem Rákosszentmihályra, ahová mindig visszavágytam, — mondotta a megnyitó előadás felvonásközében a függöny előtt *Deák* szinigazgató és a közönség nagy tapssal ünnepelte. A szintársulat valamennyi tagja kitünő erő. Paxy Teri, Hortobágyi Artur, Nagy Gábor, Kis Vilma, Markovits Andor, Tihanyi Márta, Bánó Mihály, Kőszegi Géza, Rónai Kató és maga a direktor erősségei a szintársulatnak. — *Árpádföldön* Tóvári Béla szinigazgató társulata a Noszkó-vendéglő udvarán kezdte meg a hat hétre tervezett szinházi szezont.

— (A Mátyásföldi Nyaralótelepek Egyesülete) Szent Péter és Pál napján, junius 29-én ünnepli fennállásának ötvenéves jubileumát. Az ünnepség délelőtt tiz órakor ünnepi istentiszteletekkel kezdődik. Délután fél 6-kor a gimnázium tornatermében diszközgyülés. *Körmendy-Ékes* Lajos ny. főispán elnöki megnyitója után *Janczer* Gyula titkár mond ünnepi beszédet, majd emlékmü létesitéséről határoznak. Este: ünnepi vacsora a Teniszklubban.

Kispest megyei város polgármesterétől.

8910/1938. kig.

Tárgy: **Az országgyülési képviselőválasztók névjegyzékének összeállitása a 1938. évi XIX. törvénycikk alapján való összeállitása.**

HIRDETMÉNY.

Az 1938. évi XIX. törvénycikk 223. és 228. §§-ai alapján kibocsátott 500/1938. B. M. sz. rendelet értelmében Kispest megyei város közönségére vonatkozólag az alábbiakat teszem közhirré:

A választók névjegyzékének összeállitása a lakosság vallomásszolgáltatása alapján hivatalból történik. A kötelező vallomásszolgáltatás megtagadása vagy elmulasztása az 1925:XXVI. törvénycikk 162. §-a szerint 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Vallomásszolgáltatásra köteles minden 19-ik életévét betöltött férfi és nő. A vallomást az állandó lakóhelyen, 1938. junius hó 19-én fennálló állapotnak megfelelően, igazolvánnyal ellátott közegeim által junius hó 19—21-ike között kiosztandó egyéni számlálólapon kell szolgáltatni, junius 27-ig. Ideiglenesen távollevők részére, valamint azokét, akik testi fogyatkozás miatt vagy más okból nem tudják sajátkezüleg kitölteni, az illető egyén viszonyait ismerő hozzátartozója tölti ki a számlálólapot. A részletesen kitöltött számlálólapokat közegeim junius hó 27-ike és julius hó 6-ika közötti időben szedik össze.

A számlálólapokon feltüntetett adatokat alkalmas okiratokkal közegeim előtt igazolni kell. Ezek beszerzése az érdekelt fél kötelessége. Csak méltánylást érdemlő esetben szereztetnek be ezek hivatalból.

A névjegyzék tervezetében a számlálólapok felülbirálása után felvétetnek azok a férfiak és nők, akik az 1938. évi XIX. törvénycikk 19., illetőleg 20. §§-ai alapján választójogosultsággal birnak és nem esnek a hivatkozott törvény 26—28. §§-ainak kizáró hatálya alá. A hiányosan kitöltött számlálólapok tulajdonosa választójogosultságuk megállapitása és igazolása céljából személyes megjelenésre fogom kötelezni. Felhivom az érdekelteket, hogy a választójogosultság igazolásához szükséges okiratokat (születési, házassági akvi. kivonat, állampolgársági vagy illetőségi, iskolai bizonyitvány, lakásbizonyitvány, esetleges rokkant minősége, tüzharcos minősége, Károly csapatkeresztre való igényjogosultságot igazoló bizonyitvány, stb.) tartoznak állandóan kéznél tartani, hogy azokba az összeiró közegeim betekinthessenek, vagy beidéztetésük esetén azokkal pontosan megjelenni tudjanak.

Bár a választói névjegyzéknek készitése hivatalból történik, választói jogosultságának igazolása végett bárki személyesen megjelenhetik hivatalomnál Városháza II. em. 51. sz. szobájában julius hó 12-éig bezárólag, ahol igazoló adatairól és okmányairól jegyzőkönyvet veszünk fel a hivatalos idő alatt.

Kispest, 1938. junius 14-én.

Dr. Molnár József s. k.,
polgármester.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
Dr. BERKES RÓBERT.

Nyomatott a PALLAS IROD. ÉS NYOMDAI R.-T. körforgógépein. Budapest. V., Honvéd-utca 10. (Felelős vezető: Győry Aladár igazgató.)

GRÓF KÁROLYI LÁSZLÓ URADALOM
házhelyparcellázásai

UJPESTEN: Villatelkek a Horthy Miklós-ut környékén. Családi házak épitésére alkalmas telkek Megyeri uton az O. F. B. házhelyek mellett. RÁKOSPALOTÁN: Szilaspatak melletti terület családi házaknak. A telekárakat lényegesen csökkentettük és a törlesztési feltételeket könnyitettük. Telkek 100 négyzetöltől felfelé, igen előnyös részletfizetések. Telkek telekkönyvileg azonnal átirhatók.

Minden irányu felvilágositás GRÓF KÁROLYI LÁSZLÓ telekeladási hivatala: Ujpest, József-utca 38, d. e. 8—12, d. u. 3—4-ig. Telefon: 95—1—99.

BUDAPEST KÖRNYÉKE

SZÁZÉVES

évfordulóját ünnepli közelesen Pestkörnyék nemcsak lélekszámra első nagyközsége, az 1838. évi árvíz után ujraépült Csepel. Fényes ünnepi programmal teszik emlékezetessé a jubileumot annak a férfiunak irányitásával, aki Csepel életében az ujjáépités óta lepergett évszázad alatt talán a legnagyobb alkotónak bizonyult. Koncz János csepeli főjegyző nemcsak a magyar jegyzői karnak disze és tekintélye, de tekintélyt és diszt jelent az a munkássága is, amellyel Csepelt a fejlődés országutján előrevitte. Csepel ünnepi hete, a százéves évforduló ünnepségsorozata junius 26-án kezdődik és julius 3-ig tart. Az egy hétig tartó ünnepséget a junius 26-án, vasárnap a reviziós emlékmű leleplezése vezeti be. Az ünnepi beszédet Nagy Emil dr. volt igazságügyminiszter mondja. Az ünnepi hét további rendje: vasárnap délután sportünnepély az Erzsébet-uti Levente-sportpályán. Junius 27-én, hétfőn képviselőtestületi diszközgyülés délután 5 órai kezdettel a községháza tanácstermében. Este társasvacsora a Kulturházban. Junius 28-án, kedden Regősest és magyar divatbemutató a csepeli vitézek rendezésében este fél 9 órai kezdettel a Kulturházban. Junius 29-én, szerdán Szent Péter Pál napján délelőtt 10 órakor az Országos Stefánia Szövetség csepeli fiókja anya- és csecsemővédelmi bemutatót rendez a Kulturház előtti téren. Este fél 9-kor sétahangverseny a Szent Imre-téren. Junius 30-án, csütörtökön a Csepelsziget Duna Egyesület közgyülése Bornemisza Géza iparügyi miniszter elnöklésével délután 5 órakor a Kutlurházban. Utána kirándulás a Király-erdőbe. Julius 1-én, pénteken járási népmüvelési nap délután 6 órai kezdettel a Kulturházban. Julius 2-án, szombaton este 8 órakor a Kulturházban, az Országos Stefánia Szövetség csepeli fiókjának mükedvelői előadják a Sárga csikó cimü népszinművet. Julius 3-án, vasárnap délelőtt tüzoltóverseny az Erzsébet-uti sporttelepen. Népünnepély a Királyerdőben, vándordijas országuti országos kerékpárverseny. Az ünnepi hét tartama alatt községfejlődési kiállitás lesz a községi polgári iskola termeiben.

A GAZDÁK

panaszát tette szóvá egyik kisgazda bizottsági tag Pest vármegye kisgyülésén. Megdöbbentő adatokat sorolt fel arra nézve, hogy a pestkörnyéki gazdák milyen nehezen kapnak elegendő munkáskezet s hogy mióta a németországi mezőgazdasági munkásexport megkezdődött, láthatatlan kezek bolygatják a mezőgazdasági munkások életét. Az alispán igen erélyesen válaszolt erre a felszólalásra, megigérte, hogy rendet teremt, ahol ez az ő hatáskörébe tartozik.

Idáig rendben volna a dolog, de mégis foglalkozni kell ezzel a kérdéssel, mert a ki nem mondott szavak mögött megdöbbentő háttér rejtőzik. Nem irtunk róla, de tudtuk, hogy az Eucharisztikus Kongresszust megelőzően bizonyos zavartkeltő körök előre verték a mellüket, hogy a kongresszusnak nem lesz sikere. Az bizonyos, hogy minden nyugtalanság, amit ebben az országban előidéztek, külföldön ártott, nemcsak a kongresszusnak, hanem az ország jóhirének is.

Miért csinálták ezek az emberek? Nem tudjuk és nem kutatjuk, de egyszer már rá kell mutatni arra, hogy a komoly dolgozó polgárságnak és munkásságnak nem érdeke ez a nyugtalanság. Megzavarhatja a gazdasági életet, kárt okozhat kereskedőnek, iparosnak, munkásnak egyaránt. Most pedig ugylátszik a mezőgazdasághoz értek el a láthatatlan kezek, hogy saját hatalmi, politikai céljaik érdekében ujabb zavart keltsenek. Veszélyes játék ez az emberek jóhiszeműségével. Hiszen nemcsak annak ártanak, akit „elagitálnak" a mezőgazdasági munkától, de ártanak az országnak és mindenkinek, ki nyugalomban élni akar.

Nem vagyunk egyoldaluak, nem téveszt meg bennünket, hogy a szociáldemokraták, akik nemrégiben még ugyanilyen „fenegyerekek" voltak, hasonlóan viselkedtek s előttük se lebegett más cél, mint a pártérdek, most feltünően csendesek. Akármilyen oldalról jön az izgatás, a munka elleni felbujtás, az ország és annak lakossága érdekében könyörtelen intézkedéseket követelünk mindenkivel szemben, aki a békés munkát, homályos politikai elgondolások érdekében zavarni merészeli.

Diszközgyülésen leplezték le a kormányzó arcképét Ujpesten

A városházi ünnepség után megkoszorúzták az ellenforradalom vértanuinak sirjait

Ujpest, Budapest után az ország legnagyobb ipari városa különös fénnyel köszöntötte 70. születésnapján a kormányzót. A városházán szombaton délben diszközgyülés keretében leplezték le az államfő arcképét, mely Pálya Celesztin festőművész alkotása.

A nagy ünnepség zenés ébresztővel kezdődött, majd délelőtt 10 óra után a városháza körüli téren gyülekeztek a diszegyenruhás vitézek, frontharcosok, leventék, cserkészek, az ujpesti társadalmi egyesületek zászlók alatt, az iskolák tanulói, magyarruhás lányok és a város ünneplő közönségének sokezerfőnyi tömege keretezte ezt a szinpompás képet. A gyárak táblák alatt felvonult munkássága, diszruhás rendőrök, magasrangu katonatisztek, csendőrszakasz tették még teljesebbé a szemgyönyörködtetően szines felvonulást. A zászlódiszbe öltözött városháza örökzöldekkel, girlandokkal volt diszitve. A közgyülési terembe vezető lépcsőkön cserkészek álltak sorfalat.

Nemzetiszinü és Ujpest piros-sárga szineivel volt ékes a tanácsterem is, ahol *Pohl* Sándor polgármester délelőtt 11 órakor a város diszközgyülését megnyitotta. Az *Ujpesti Dalkör* Magyar Hiszekegye után először a miniszterelnöktől és a kormány tagjaitól érkezett táviratokat olvasta fel a polgármester, majd meleg szavakkal köszöntötte vitéz *Endre* László alispánt, vitéz *Zákány* Győző tábornokot, Pest vármegye vitézi székének kapitányát, a katonatiszti küldöttségeket, a Juniusi Bajtársak küldöttségét, *Schwartz* Gusztáv pápai prelátus, rákospalotai plebánost és az egyházak vezetőit, *Szőts* József rákospalotai polgármestert, *Pálya* Czelesztin festőművészt és másokat.

A polgármester, akinek beszédét csak ugy, mint az ünnepség egész lefolyását megafonok közvetitették a városháza körül sorfalat álló tizezernyi tömegnek, azt hangoztatta ezután, hogy Ujpest nemzeti szellemének demonstrációja ez a nap és Ujpest egész közönsége a szív rádióhullámain át küldi hódolatteljes üdvözletét Kenderesre, a hetvenedik születésnapját ünneplő kormányzónak!

A közgyülés tagjai, akik között Ujpest ipari életének kiválóságai is jelen voltak, élükön *Ujpesti-Wolfner* Györggyel és *Aschner* Lipóttal, felállva lelkesen ünnepelték percekig a kormányzót.

Pohl polgármester bejelentette ezután, hogy a mai napon a város hivatali szobáiban kifüggesztette a keresztet.

Csik József apátplebános, országgyülési képviselő mondott ezután nemesveretü ünnepi beszédet *Horthy* Miklós kormányzó nemzetépitő, történelmi munkásságáról.

— A kormányzó személye nemcsak szimbolum — mondotta —, hanem az a szikla, melyen Magyarország jövőjének temploma felépül.

Az épitő- és alkotóvezért jellemezte ezután *Horthy* Miklósban megragadó szónoki erővel, majd rámutatott arra, hogy a kormányzó uj lelkiséget adott a nemzetnek: a kereszténység lelkületét, amelyre felépülhet a második ezredév.

Csik József nagyhatásu beszéde után lehullott a lepel a kormányzó arcképéről, majd *Bánó* Vince tanácsnok előterjesztette a javaslatot az Ujpest által felajánlott két vitézi telek adományozásáról. Vitéz *Zákonyi* Győző tábornok mondott köszönetet a telekadományozásért, majd *Pohl* polgármester felolvasta a városnak a kormányzóhoz intézett üdvözlő táviratát.

A dalárdák Himnuszával végződött a diszközgyülés.

Ezután megindult a menet a temetőbe, ahol az ellenforradalom hét ujpesti vértanujának sirját koszorúzták meg. A temetőben *Szigethy* Gyula mérnök, az ujpesti ellenforradalmi csoport elnöke mondott ünnepi beszédet, amelyet azzal fejezett be, hogy: Boldog az a város, amelynek mártirjai vannak!...

Többezerfőnyi közönség előtt koszorúerdőbe borították ezután a vértanuk sirjait. Ujpest város koszorúját *Pohl* Sándor polgármester helyezte el a következő szavakkal:

— A nemzeti becsület hőseinek sosem muló kegyelettel Ujpest városa!...

A rákospalotai vizvezeték ügye a vármegye kisgyülése előtt

Rákospalota képviselőtestületének a vizvezeték és csatornázás létesitésére vonatkozó határozata is szerepelt a vármegye kisgyülésének keddi ülésén. Az egész városban nagy érdeklődéssel várták, *hogyan dönt a kisgyülés ebben a nagyfontosságu ügyben. Pálházy* főjegyző ismertette a vármgyeházán a rákospalotai vizvezetékről és csatornázásról szóló közgyülési határozatot és az alispán javaslatát. A kisgyülés egyhanguan ugy határozott, hogy *elvileg jóváhagyja Rákospalota határozatát, mielőtt azonban a szabályrendelet ügyében véglegesen döntene, megkeresi a belügyminisztériumot és a pénzügyminisztériumot és megkérdezi azoknak a véleményét.*

Beavatottak szerint a kisgyülési határozatnak ez a része összefüggésben van azzal, hogy *az emlitett két minisztérium Imrédy miniszterelnök kivánságára a legbehatóbban foglalkozik a vizellátási kérdésekkel* és esetleg Rákospalota problémáját is a nagy vizellátási kormányprogram keretében fogják megoldani.

Máskor hangszóróval...

A kispesti közgyülésen nehéz megérteni az előadói javaslatokat

Bizony, hiányzott nagyon a hangerősitő-készülék Kispest keddi közgyülésén a város vezetőségének asztaláról. Mégpedig nem azért, mintha cérnavékony hangon terjesztették volna elő a hivatalos javaslatokat. Azért hiányzott a megafon, mert az amugy is rossz akusztikáju nagyterem hatalmas ablakait kinyitották az afrikai hőségben s amily mértékben sikerült ilymódon lehüteni a levegőt, ezzel egyenes arányban csökkent az amugy is keserves hangvisszaverődés. Még szerencse, hogy a hallószervét igy sem kellett tulságosan megerőltetnie senkinek. A polgármesteri előterjesztéseket ugyanis hozzászólás nélkül fogadták el. De máskor, kánikulában, nyitott ablakoknál talán jó szolgálatot tenne mégis a hangszóró...

Kispest közgyülése egyébként három helybeli vállalkozó közt megosztva odaitélte az ugynevezett „kertváros" — Pestszentlőrinctől átcsatolt terület — vizvezeték közcsőfektetési munkálatait. Elfogadták a gyámpénztár 1937. évi mérlegét. Rendezték az evangélikus egyház templomterületét. Elhatározták, hogy az Arany János és Kisfaludy-utcák közt a Szent Imre herceg-uton csatornát épitenek.

A tárgysorozat után egy interpelláció következett. *Hisz* József meggyőző érvekkel mutatott rá arra, hogy a kispesti strandfürdőben vissza kell állitani a kedvezményes belépőjegyeket az ifjuság számára.

— Majd intézkedünk — mondta *Molnár* József polgármester. — S már vége is volt a közgyülésnek...

A zöldsapkások ünnepe

Zászlószentelés, avatás, tisztujitó-kiskáptalan Kispesten

A kispesti Emericana Suburbana corporatio zászlószentelési és a pestszentlőrinci Laurentia corporatioval közösen rendezett avatási ünnepélye fényes külsőségek közt ment végbe az elmult vasárnap. Egy év munkája, a corporatio tagjainak önzetlensége és Kispest szegényeinek nemesszivü jótevője, az emericánás hölgyek vezetője: *Bráz* Jánosné domina buzgósága tették lehetővé, hogy junius 12-én lelkesitő szavak után megszenteltette *Merva* Imre prépost, a corporatio nagyura a Szent Imre képével diszitett zászlót. A felszentelt zászlóval a zöldsapkás társadalom először a Hősök szobra elé vonult tisztelegni, ahol a Himnusz sziveket egybefogó akkordjai után az emericánás kisasszonyok egy-egy szál virág elhelyezésével áldoztak a nemzet hőseinek.

Kispesten alig látott gyönyörü menetben vonult ezután a zászló nyomában büszkén, csillogó szemmel a corporatio Suburbana: élén *Molnár* József dr. polgármester nagyurral, *Esterházy* Móricné grófnő zászóanyával, *Molnár* Józsefné patronával, *Bráz* Jánosné dominával és *Haller* József dr. priorral a Máv. fuvószenekarának pattogó ritmusa mellett az Ipartestületnek nemzeti és corporatios szinekkel ékesitett nagy termébe, ahol *Bitter* Illés clairvauxi apát, commendator áldásával kezdetét vette az avatókáptalan.

Kereszt körül — a szeretet jegyében

A zászlóavató beszédet *Molnár* József dr. polgármester, nagyur mondotta, aki kiemelte, mily szükséges az ifjuságnak a Kereszt körül való szervezése, mert az ifjuság csak igy, a szeretet, az igazság, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés s az összefogás jegyében alkothat és teremthet boldog Magyarországot. Ezután került sor a dominus, a nagy- és kisasszony s a levente avatásra, melynek során a commendator 25 suburbánást és 10 laurentiást fogadott az Emericana nagy rendjébe. A felavatottakhoz *Haller* József dr. ügyvéd és *Dvorák* Viktor dr. törvényszéki biró, priorok, *Mericzay* Aladár polgármesterhelyettes-főjegyző, cancellar, *Bráz* Jánosné domina, *Dankó* Gyula jh. és *Németh* József bh. seniorok intéztek beszédet. A szónokok mindegyike a szociális és keresztény Nagy-Magyarországért komoly munkára, áldozatos hazaszeretetre és összefogásra hivta fel a káptalan tagjait. A felemelő ünnepség a Himnusszal végződött. Az avató káptalant közös ebéd követte. Az ünnepség példás megrendezését sok fáradozással *Geletey* D. Ervin subprior végezte.

Bráz Jánosné — főasszony

A corporatio egész évi munkásságának és elért eredményeinek számvetése volt *Haller* József dr. prior elnökletével junius 14-én tartott évzáró és tisztujitó kiskáptalan. *Haller* József priornak a szentistváni gondolatról tartott megnyitó szavai után a kiskáptalan egyhangu lelkesedéssel *Bráz* Jánosnét főasszonnyá választotta a corporatio érdekében kifejtett hatalmas és lelkes munkájának elismeréséül. *Dankó* Gyula lelkes senior szavai után *Bráz* Jánosné volt domina, főasszonynak a familia működéséről szóló beszámolója után *Horvay* Béla pénztári jelentése után került sor a megürült tisztségek betöltésére. Subprior *Geletey* D. Ervin, polg. isk. tanár, delegatus: *Holvay* János városi tanácsnok, cancellar: *Mericzay* Aladár dr., domina *Mericzay* Aladárné dr.-né, vicaria: *Budanovits* Tiborné, háziasszony *Szentirmay* Lászlóné dr.-né, senior: *Bognár* János bh., consenriorok: *Merényi* Gyula jh. és *Pammer* Béla jh. [illegible] megválasztottak nevében *Mericzay* Aladárné dr.-né domina, *Bognár* János senior és *Geletey* D. Ervin

ters als freie
enschaft; nur
tigen Vorstel-
i dieser zeigen
en Auffassun-
Funktion der
igsfeld betont:
Zahlengeset-
Beda Venera-
d die Reihung
chaften, wenn
hr zugewiesen
t diese Bedeu-
ie Musik kann
n sein. Auch
behauptet, daß
nie von Tönen
r Himmel sich
t. Die Musik
den Sinn auf

Sterblichen, die Mühen zu ertragen, und die Ermüdung bei jeder Arbeit wird durch Gesang gelindert. Die Musik kräftigt verwirrte Seelen, da sie Kopfschmerzen und Traurigkeit beseitigt, unreine Gedanken, schlechte Stimmungen und Mattigkeit vertreibt... Sogar Reptilien, Wassertiere und Vögel tröstet die Musik durch ihre Süße...«

In diesen Ausführungen denkt er nicht nur an David, der durch sein Saitenspiel die bösen Geister aus Saul vertreibt, sondern auch an den mythischen Sänger der Antike, Orpheus, der durch seinen Gesang die Tiere um sich sammelt. Ein strenger Unterschied wird aber zwischen produzierenden und reproduzierenden Musikern gemacht, denn »der Unterschied zwischen Musikern und Sängern ist sehr groß. Die einen tragen vor, die anderen wissen, was die Musik ausmacht. Wer aber tut, was er nicht versteht, wird ein Tier genannt « (Guido von Arezzo, um 990 bis um 1050). D. h., praktische Ausübung der Musik, ohne gleichzeitiges Verstehen der mathematischen Zusammenhänge und metaphysischen Grundlagen, wird als minderwertige Tätigkeit eingestuft; sie wird daher den »artes mechanicae« zugerechnet und steht somit auf gleicher Stufe mit der Weberei oder dem Ackerbau, aber auch mit Betätigungen auf dem Gebiet der bildenden Kunst, denn auch diese werden den »artes mechanicae« zugerechnet. Sind die »artes liberales« dazu bestimmt, dem geistigen Verlangen des Menschen Rechnung zu tragen, so dienen die »artes mechanicae« dazu, die materiellen Bedürfnisse zu erfüllen. Sie umfassen daher die menschlichen Betätigungen, die sich mit der Verarbeitung organischer Stoffe beschäftigen, dann das technische Handwerk, den Handel, die Garten- und Landwirtschaft, die Lebensmittelproduktion, die Heilkunst und die Schauspielkunst.

Die »artes liberales« bilden die theoretische Basis; innerhalb der »artes mechanicae« dominieren der Gedanke an handwerkliche Fertigkeit – der Fertigkeit, eine bestimmte Materie zu bearbeiten, sie nutzbar zu machen und somit einer praktischen Verwendung zuzuführen – und das Ziel, einen praktischen Zweck zu

(Albertus Magnus, um 1193–128
scheidet sich von den anderen »a
cae«, da sie auf einer Wissen
»geometria« – gründet. Sie ist zug
sche Basis und praktische Anwe
umsonst waren die wichtigsten Ba
Architekten auch als Theoretiker
fentlicht, um nur ein Beispiel zu
Leiter der Regensburger Domba
thäus Roriczer, 1486 »Das Büch
Fialen Gerechtigkeit« und etwa e
»Die Geometria Deutsch«. Mit so
wird das theoretische Wissen f
aufbereitet. Architektur ist also
Wissenschaft, indem sie theoret
zur Erfüllung materieller Bedürf

Rutinos játékkal keltették életre Verdi remekművét

Rigoletto a Barlangszínházban

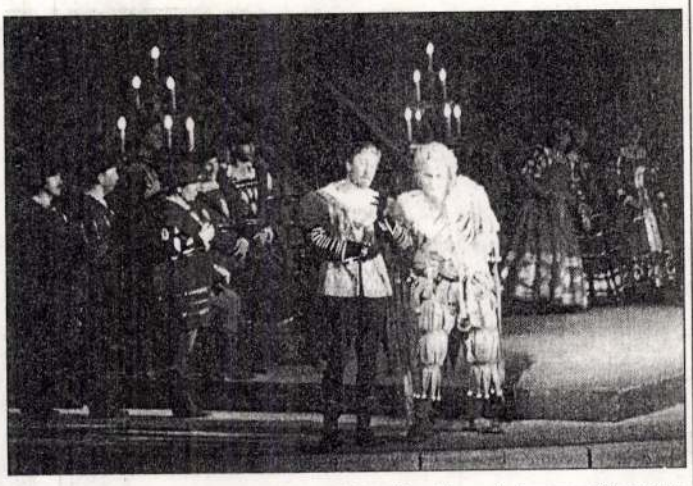

„Meg vagyok magammal elégedve és azt hiszem, nem fogok tudni jobbat alkotni" – mondta Verdi az 1851-es velencei diadalmas bemutató után, a Rigoletto elsőpró sikerét látva. A mű meghódította a világot, Magyarországot is, és az idei ünnepi heteken eljutott a fertőrákosi Barlangszínházba. A trubadúr, Aida, Don Carlos, Nabucco, Álarcosbál, Simone Boccanegra Verdi-operák után a Magyar Állami Operaház társulatának közvetítésével. Mindkét előadását telt házas forró siker koronázta. Verdinek ez a remekműve Victor Hugo A király mulat című drámájából írt Piave-szövegkönyvre készült, a cenzúra miatt megváltoztatott címmel. Három felvonásra tagolódik. Mantovában játszódik a XVI. században három képzelt fő helyszínen: a hercegi palotában, Rigoletto háza körül, Sparafucile kocsmája előtt. Szereplői fő- és közrendűek, udvaroncok, lovagok, apródok, alabárdosok.

A Barlangszínház ideális világában a magyar operajátszás fiatal, új színész-énekes gárdája és kitűnő zenekara rutinos összjátékkal keltette életre Verdi remekművét *Palcsó Sándor* rendező, *Dénes István* karmester koncepciózus irányításával, egyszerű, lényegre törő, természetes környezetbe simuló díszletezéssel, korhű jelmezekkel. A főbb szerepeket *Daróczy Tamás* (mantuai herceg, tenor), *Gurbán János* (Rigoletto, udvari bolond, bariton), *Szűcs Márta* (Gilda, Rigoletto leánya, szoprán), *Egri Sándor* (Monterone, basszus), *Hantos Balázs* (Sparafucile, bérgyilkos, basszus), *Gémes Katalin* (Maddalena, a bérgyilkos nővére, mezzoszoprán) játszotta, énekelte. Elmondhatjuk, hogy valamennyi szereplő – a jó, találó szereposztás következtében – hitelesen, rátermetten formálta meg szerepbeli figuráját, a drámai szituációkat, a jellemekből és helyzetekből fakadó konfliktusokat. A zenekar ábrázoló, kifejező erővel muzsikált, egybeforrt a cselekménnyel, a színpadi történéssel. Tetszettek az opera fülbemászó, közismert áriáinak, duettjeinek újrafogalmazásai, a harmadik felvonás híres négyese, az ötletes rendezői megoldások, a jól alkalmazott világítási technika. A felvonások közötti kényszerű szünetek illúziórombolók voltak, szárnyát szegték a tragédiába torkolló cselekménynek, az empátiának, az igazi, mély katarzisnak.

Nagy Alpár

Soproni Ünnepi Hetek

Madrigálkomédia

Holnap 18 órától a várkerületi bástyánál a Soproni Ifjúsági Fúvószenekar térzenéjét hallgathatják meg az arra járók. Az együttest *dr. Friedrich András* vezényli.

A Petőfi Színházban holnap 20 órai kezdettel O. Vecchi L'Amfiparnaso című madrigálkomédiáját élvezhetik az érdeklődők a Cantus Corvinus énekegyüttes előadásában. A kórus művészeti vezetője és karnagya *Klembala Géza*.

Haza, mintha a szülőhazámba jönnék

Egy soproni házaspárral (*Jászberényi Klára* és *Bugyi Sándor*) történt véletlen találkozásom után kerültem kapcsolatba Sopron városával és lakóival. Az a katerini találkozás azóta szoros baráti és testvéri kapcsolattá fejlődött.

Az én kedves barátaim, testvéreim meghívására bemutathattam ikonjaimat, a Soproni Ünnepi Hetek alkalmával, a vendégszerető, kedves soproniaknak és megismerhettem csodálatos, festői szépségű városukat.

Ezúton szeretném megköszönni a lehetőséget, amely – most már úgy érzem – a személyes barátságon túl Sopron és Katerini, valamint Magyarország és Görögország kapcsolatát is jelenti.

Megígérem, hamarosan visszajövök fiatal újságíró, tévériporter barátommal, kísérőmmel és tanítványommal, *Theoharisz Bikiropoulosszal* együtt. Úgy érzem, szerelmes lettem Sopron városába és ide ezután mindig hazajövök. Haza, mintha a szülőhazámba jönnék.

Jorgosz Fesszasz
festőművész,
a Pieriai Művészeti Szövetség elnöke

Idegenforgalmi konferencia Velencében

Idegenforgalmi alternatív útvonal a művészetek városaiban címmel rendeznek kétnapos konferenciát Velencében, amelyen Rendekiné *Stánicz Krisztina*, Sopron idegenforgalmi felügyelője is részt vesz.

A pénteken kezdődő nemzetközi konferencián elsősorban az önkormányzatok idegenforgalmi szakemberei tanácskoznak, ismertetik hazájuk, illetve városuk adottságait, helyzetét, turizmusát, s előadásokat tartanak. Stánicz Krisztina videofilm és prospektusok segítségével mutatja be Sopront.

Szeminárium a fuvarozásról

Szállítmányozási és fuvarozási szeminárium kezdődik holnap a Hotel Sopronban. Az évente egy alkalommal megrendezett szakmai találkozón négy napon át cserélik ki ismereteiket a résztvevők.

A világ számos országából érkeznek közlekedési szakemberek a szemináriumra és az Európai Közösség is delegál egy szaktanácsadót.

Holnap délelőtt 10 órakor *Fejes Zoltán*, Sopron polgármestere és *dr. Józan Tibor*, a Győr-Sopron-Ebenfurt Vasút Rt. vasútigazgatója köszönti a nemzetközi konferencia résztvevőit, s nyitják meg a szemináriumot.

CIPŐVÁSÁR! CIPŐBÖRZE!
TAVASZI–NYÁRI LÁBBELIK!
MAJDNEM FÉLÁRON!
ÖBLÍTŐK, HABFÜRDŐK DISZKONTÁRON!
Június 23-án, 9–18 óráig
KAPUVÁR,
Művelődési Központ,
Június 24-én, 9–18 óráig
SOPRON,
Liszt F. Műv. Ház. (29276/109)

Méltón köti össze a biennálék sorát – a Lábasház egész nyáron várja a látogatókat

Az érembiennále díjazottjainak kiállítása

A soproni Lábasház nyárra újra az érmészeké, a IX. Országos Érembiennále díjazottjainak kiállítását láthatjuk itt. A tárlaton a díjazott művészek érmeit és kisplasztikáit állítottuk ki.

A IX. Országos Érembiennále fődíjasa *Meszes Tóth Gyula*, akinek a következő, X. biennálén retrospektív éremkiállítása lesz. Ezúttal régebben alkotott portréit nézhetjük meg. A különféle anyagokból, különféle technikával készített portrék jól tükrözik a művész sajátos, ironikus látásmódját. A portrék egyenként más-más karaktert hangsúlyoza a megformálás és az anyagválasztás is.

Meszes Tóth Gyula: Kati portréja

Kalmár János, aki a Művelődési és Közoktatási Minisztérium díját nyerte el, megszokott, finom ívű, lapos plasztikájú érmein kívül a természetben talált – és egy kicsit megformált, „megbütykölt" – kavicsait és fáit is kiállítja. Ezek a kavicsok, fadarabkák ugyanolyan tenyérbe foghatók, mint bronzérmei. A rátalálás, a belelátás játékosan komoly munkája azért is érdekes, mert a művész a maga alkotta és a talált tárgy közötti sajátos összefüggésre hívja fel a látogatók figyelmét.

Sz. Egyed Emma a „Civitas fidelissima" (a leghűségesebb város) díj nyertese, az ismerős tisztelgő portréérmein, festményeket idéző érmein túl számos olyan érmet mutat be, amelyet e város ihletett. Ezeken az érmeken szép soproni épületeket, udvarokat, kapukat ismerhetünk föl. Sz. Egyed Emma évek óta visszatérő kedves témája ez a város, ennek terei, házai. Érdekes megfigyelnünk, hányféle hangulatát képes megörökíteni finoman rajzos, vagy épp erősen plasztikus megformálású érmein.

Péter Ágnes az Érembiennále Rendező Bizottságának díjazottja Fehér, Vörös, Fekete címmel vasból készített kompozíciós variációkat mutat be. A nehéz anyag természetét az érdes megmunkálás jól követi, a kisplasztikák kompozíciója a modern szobrászat kombinációs megoldásaival élve fejezi ki a művész gondolatait. A hegyes, erőteljes, érdes formák az emberben feszülő indulatokat és egyfajta monumentalitást közvetítenek a nézőnek.

Kalmár János: Lépcsők

Palotás József a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének díját nyerte el. Bronzérmein sajátos, olykor nemi szimbólumokat idéző és kitalált formákkal fejezi ki gondolatait. Érdemes megfigyelni érmein, hogy a felismerhető és az absztrakt formákat milyen finoman munkálja meg, domborítja ki, vagy mélyeszti be az éremlap síkjain. Vasból készített érmeit a patinával festőívé, színessé teszi, így oldja föl az egyszerűbb geometrikus, vagy lágy domborítások súlyosabb formáit.

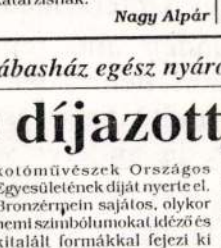

Sz. Egyed Emma: Pro urbe Sopron

Ligeti Erika a Kontó Kft. Symposion díjának nyertese, szellemes érdekesen játékos kisplasztikákkal, érmekkel jelent itt meg. Horror éremsorában éppúgy megmutatkozik kedves humora, mint „Vernisage" című kompozíciójában, amelyben egy csokornyakkendős lépő alak széles mellén „viseli" az egész tárlatot. Ha az Önhárpiát, vagy A szobrok egymás között című műveket nézzük, ugyanez a szolid irónia érzékelhető. Gábriel című kisplasztikáján elbüvölő az angyali üdvözlet interpretálása: A szép reneszánszt idéző méltóságos angyal mellett, fölött a megtisztelteltéstől megriadt Mária pici alakja kucorodik egy oszlop tetején. Így lesz a téma igazán emberközeli.

Horváth László a Képző- és Iparművészeti Lektorátus díjazottja. Kisplasztikái ugyanolyan nehéz anyagból, vasból, acélból készültek, mint érmei. E plasztikák a konstruktív szobrászi hagyományokhoz kötődnek az áttört és zárt háromszögekre épülő műveken. A konstrukciók egyszerűsége és tisztasága mellett megfigyelhetjük, milyen részletgazdag a megmunkálásuk, noha nem titkolja el azok gépiességét. Olyasfajta szépségeket idéz, mint egy csapágy, egy gép formája, részletei.

Laborcz Flóra a Magyar Honvédség díját kapta. Önálló plasztikáin és érmein a legfőbb motívum a felhő, – felhők úsznak a székeken, tükröződnek, lógnak, lebegnek az érmeken, furcsa fantáziavilágot alkotva. Mindemellett megjelennek nosztalgikusan régi hétköznapi dolgok is, Vilma néni csipkéi az érmek egy során. Így keveredik a valóság és játékos fantázia Laborcz Flóra művein.

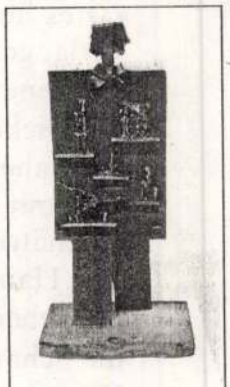

Ligeti Erika: Vernisage

Fritz Mihály Szabó Géza ötvösmester a legjobb vertérem tervezőjének szánt díját nyerte el. Ezúttal öntött érmeiből is válogattunk, melyeken a megmunkálás érzékenysége, a finom reliefek formáiból építkező művész formai gazdagsága mutatkozik meg. Vert érmeinek segítségével e gazdag hagyományos műfaj változatosságát, a művész témáinak gazdagságát figyelhetjük meg. E pici felületeken a rajz és a plasztika elevenségét, leheletszerűségét és pontosságát élvezhetjük.

Tornay Endre András a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének díjazottja, ezúttal fából készített szobraival van jelen. Emberalakjai, „Lovasa", „Harcosa" kevés szóval, egyszerű formákkal mutatják meg az alakok monumentalitását. Legömbölyített, a végsőkig egyszerűsített figurái mégis elénk állítják „A Harcos", „A Lovas" büszkeségét, az ember méltóságát.

Fritz Mihály: Zsigmond

Úgy gondoljuk, a kiállítás méltón köti össze a biennálék sorát, általa talán sikerül még egyszer „kifényesíteni" a díjul kapott jelképes érmeket. A kiállítás egész nyáron látható a Lábasházban.

Askercz Éva
művészettörténész
Fotó: *Pluzsik Tamás*

Mozgófényképszinházak műsora

ROYAL FILMSZINHÁZAK

ROYAL APOLLO. Erzsébet-körut 45. Telefon: 429—46, 419—02.) **Csak látásból ismerem!** (M. Schneider, W. Forst és Olga Limburg. — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

FORUM FILMSZINHAZ. (Kossuth Lajos-u. 18. Telefon: 895—43 és 897—07.) **Csibi.** (Gaál Franciska, Leopoldine Konstantin, Herrman Thimig, Halmay Tibor. — **Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

DECSI FILMSZINHAZ. (Teréz körut 28. Tel: 213—43, 259—52.) **Csibi.** (Gaál Franciska, Leopoldine Konstantin, Herrman Thimig, Halmay Tibor. — **Magyar Világhiradó.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CASINO FILMSZINHAZ. (Eskü-ut 1. Telefon: 831—02.) **VIII. Henrik magánélete.** Főszereplő: Charles Laughton. — **Magyar Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

PALACE. (Erzsébet-körut 8. Telefon: 365—23.) **A csata.** Főszereplők: Annabella, Charles Boyer, Inkissinoff. — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Leszállitott helyárak! Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CITY FILMSZINHAZ. (Vilmos császár-ut 36—38. Telefon: 111—40.) **VIII. Henrik magánélete.** (Charles Laughton). — **Magyar és Fox Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap félhelyárakkal.

CORSO. (IV., Váci-utca 9. Telefon: 87—4—02.) **Éjfél vallomás.** Vigjáték. (Jenny Jugo, Heinz Rühmann, R. A. Roberts és Louis Graveure). — **Csipi a sztratoszférában.** (Burleszk). — **Fox és Magyar Hiradó.** — Előadások kezdete mindennap háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor. A hétköznapi első előadás félbelyáru.

KAMARA MOZGÓKÉPSZINHAZ. (Dohány- és Nyár-utca sarok. Telefon: 440—27.) Prolongálva! **Dalol a vágy!** (Josef Schmidt, Szőke Szakáll és Lilian Dietz). — **Magyar Hangos Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. — Az első előadás mindennap félhelyárakkal.

OMNIA FILMSZINHAZ. (VIII., Kölcsey-utca 2. Telefon: 301—25.) **A tenger asszonya.** (Edward G. Robinson, Zita Johann.) — **Nem vagyok bolond.** (Fatty). — **Betlehem—Jeruzsálem.** (Riportfilm.) — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap félhelyárakkal.

Metro Goldwyn Mayer **RADIUS** METRO FILMPALOTA — Nagy mező-utca 22—24

Tel.: 220—98.) 3-ik hétre prolongálva! **Krisztina királynő.** (Gr. Garbo, J. Gilbert, Lovis Stone.) — **Reggel, délben, este.** (Trükkfilm). — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 2—6-ig folytatólagosan, azután 6, 8 és 10 órakor, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

URANIA FILMSZINHAZ. (Rákóczi-ut 21. Tel.: 460—45, 460—46.) **Zsuzsi rendet csinál.** (Dolly Haas, R. A. Roberts). — **Rhodos szigete.** — **Jancsi és Juliska. Hiradók.** Előadások hétköznap fél 4, fél 6, fél 8, fél 10, vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Az első előadás félhelyárakkal.

UFA FILMSZINHAZ. (Teréz-körut 60. Telefon: 197—67, 197—68.) **Éjfél vallomás.** (L. Graveure, J. Jugo, H. Rühmann és R. A Roberts). — **Csipi a sztratoszférában.** (Amer. burleszk). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás félhelyárakkal.

CORVIN FILMSZINHAZ (József-körut és Üllői-ut sarok. Tel.: 389—88, 395—84) **Éjfél vallomás.** (L. Graveure, J. Jugo, H. Rühmann). — **Csipi a sztratoszférában.** — Előadások hétköznap fél 4, fél 6, fél 8, fél 10, vasár- és ünnepnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8, fél 10 órakor. Az első előadás félhelyárakkal.

ELDORADO. (Népszinház-utca 33. Tel.: 331.71.) **A dezertőr.** (Történet az idegenlégióból). — **Szív a törvény előtt.** (Irene Dunne). — **Karácsonyi mese.** (Szines rajzfilm). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasárnap fél 2 órától folytatólag. Az első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal.

FESZEK MOZGÓ. (József körut 78. Tel.: 460—40.) **A láthatatlan ember.** (H. G. Wells regénye). — **Egy leány, aki mindent tud.** (Dolly Haas). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 10 órakor, vasár- és ünnepnap fél 2 órától folytatólag. Az első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal. — Vasárnap délelőtt 10 és 12 órakor matiné.

GLORIA FILMSZINHAZ. (Thököly-ut 56. Tel.: 448—00.) **Viktor vagy Viktória?** (Renate Müller és Hermann Thimig). — **Egy lány, aki mindent tud.** (Dolly Haas, Harry Liedtke, H. A. Schlettow.) — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és fél 10 órakor, vasár- és ünnepnap fél 2 órától folytatólag.

HOMEROS MOZGÓ (Hermina-ut 7. Tel.: 961—00) **A láthatatlan ember.** — **A vidám király.** (Emil Jannings). — **Hiradók.** — Előadások hétköznap fél 4, 7 és fél 10 órakor, vasárnap 2 órától folytatólag. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

PATRIA MOZGÓ. (Népszinház-utca 13. Telefon: 456—73.) **A láthatatlan ember.** — **Egy leány, aki mindent tud.** (Dolly Haas). — Hiradók. Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasár- és ünnepnap fél 2 órától folytatólag. Az első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal.

VIZÁLLÁS:

A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztálya jelenti.

A Duna Regensburgnál és Stein—Mohács között apad, máshol árad, Bajáig alacsony, lejebb közepes vizállásu.

Mai dunai vizállások: Passau 168, Struden 115, Stein minusz 74, Bécs 88, Pozsony 81, Komárom 250, Budapest 204, Paks 128, Baja 231, Mohács 260, a Dráva Barcsnál minusz 6.

A Tisza Tiszafüredig apad, lejebb árad. Vásárosnaményig alacsony, Záhonynál közepes, Tokajtól lefelé magas vizállásu.

Mai tiszai vizállások: Tiszabecs 29, Vásárosnamény 146, Tokaj 489, Tiszafüred 506, Szolnok 526, Csongrád 450, Szeged 454, a Szamos Csengernél 128, a Körös Békésnél 172, Gyománál 272.

A Balaton Siófoknál 94.

A Tiszáról ma jeget már nem jeleztek.

Közgazdaság

A zománcedénykartel megalakitását még nem jelentették be

A zománcedénygyárak között hosszu időn keresztül kiméletlen verseny folyt. A versenynek meg volt az a jó eredménye, hogy a fogyasztók olcsón vásárolhattak zománcedényt, mert mint ahogy szokott lenni, minden egészséges versenynél olyan ár alakul ki, amely a kereslet és a kinálat szabad alakulásának felel meg. A verseny annyira kiélesedett már, hogy legutóbb az egyik nagy zománcgyár a használt zománcedények becserélését kezdte meg és mint mondották, azzal a szándékkal foglalkozik, hogy *a használt zománcedényeket ujjáalakitva, feleáron dobja a piacra.* A zománcedénygyárak között folyó verseny ekkor érte el a tetőpontját.

A gyárak csakhamar belátták azonban, hogy számukra nem előnyös a versenynek folytatása s megindult közöttük a tárgyalás, hogy árkartelt hozzanak létre. A megbeszéléseknek rövidesen az az eredménye lett, hogy az illető gyár a régi zománcedények becserélésének akcióját abbahagyta és visszaállitotta azt az árat, amely a cserélési akció megindulása előtt volt érvényben. A verseny fegyverszünete egymagában az árak 15—20 százalékos emelkedését eredményezte. Ipari körök véleménye szerint ez az ár sem marad végleges, mert mihelyt a gyárak a piac felosztása, az eladási feltételek megállapitása és az árkérdésben meg tudnak egyezni, *a mainál magasabb fogyasztói árak lépnek életbe.*

Legutóbb már az a hir terjedt el, hogy a gyárak között folyó karteltárgyalás eredménnyel végződött és a kartel létrejött. A karteltörvény értelmében minden kartelt be kell jelenteni, ezért érdeklődtünk aziránt, hogy a kartelbejelentés megtörtént-e. *Mindezideig* — értesülésünk szerint — *a zománcedény-kartel bejelentése nem futott be a kereskedelemügyi minisztériumba.* A való helyzet ténylegesen az, hogy a karteltárgyalás még folyik és olyan irányba terelődött, hogy megegyezés várható. Ha a megegyezés létrejön, ugy kartelmegállapodást a gyárak nemcsak egymás között, hanem megállapodást létesitenek a zománcedénykereskedőkkel is, mert az eladási ár szigoru betartására törekednek. Hogy a zománcedények kartelára mekkora lesz, még nem lehet tudni. A gyárak nem hagyhatják figyelmen kivül, hogy *a zománcedények forgalma, megtartása és növelése érdekében mennél alacsonyabb árra van szükség.* Mindenesetre a zománcedények áralakulását az elkövetkezendő időben érdemes lesz figyelemmel kisérni.

A hulladékpapirkartel nem engedett két hadirokkantat dolgozni. Sokféle kartel van *Magyarországon* s ezek közül nem egy került már összeütközésbe a hatóságokkal. Amikor valamelyik kartel olyat tesz, amit nem szabad, a nagyközönség akkor értesül róla, hogy ilyen is van. Legutóbb a hulladékpapirkereskedők karteljének ügye foglalkoztatta az illetékeseket. A hulladékpapirkartel, amelynek mintegy *tizenöt tagja* van, egyike a legjobban megszervezett karteleknek. A karteltagok ügynökei járják körül a várost és szedik össze a hulladékpapirokat és rongyokat, amelyeket a kartel fix áron vesz át és adja tovább a gyáraknak. Ezeket a hulladékokat csak az tudja értékesiteni, akitől a kartel átveszi. Igy történt, hogy *két hadirokkant* hulladékok gyüjtésével kezdett foglalkozni, azonban *a kartel megtagadta tőlük a hulladékok átvételét,* amivel nyiltan kifejezésre jutott, hogy olyan elemeket akiket nem tart kivánatosnak, nem enged a szakmában dolgozni. *A két hadirokkant panasszal fordult a kereskedelemügyi minisztériumhoz,* amely azonnal eljárt az ügyben. A minisztérium közbelépésére a kartel megigérte, hogy *a két hadirokkant tevékenysége elé nem gördit akadályt.*

Miniszteri elismerés a negyvenéves Magyar Tudakozódó Egyletnek. Dr. *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a Magyar Tudakozódó Egylet elnökségéhez, amelyben a kárelőző hitelvédelem közcélu intézményének további eredményes sikerei reményében meleghangu elismerését fejezi ki az Egyletnek a hitelbiztonság tudakozószolgálata terén *négy évtizeden át végzett közhasznu munkásságáért.*

A Pesti Tőzsde 16 oldalas uj száma a római tárgyalásokról, Fiuméről és Trieszt'ről, az orosz-magyar expertüzletek lebonyolitásáról, a kötvény- és gabonahaszról, a legujabb bankmérlegekről, a várható osztalékokról, az uj utépitésekről, a svéd-magyar tárgyalásokról, a Bauritról, a Stummerről, Gumiról stb. rendkivül érdekes riportokat és információkat közöl. Nyilatkozik a lapban: dr. Hottowetz v. cseh kereskedelmi miniszter. Szenzációs és friss textil, biztositási, vas- és gépiparl, vegyészeti rovatok egészitik ki a kitünően sikerült uj számot.

Megegyeztek az angol és amerikai jegybankok? *Londonból* jelentik: A Financial News newyorki levelezője a newyorki jegybankkal szoros összeköttetésben álló egyik banktól értesült, hogy *az amerikai jegybank és az Angol Bank között legutóbb folyt megbeszélések megegyezéssel végződtek,* amely megegyezés kisérletszerü pénzrögzitésnek tekinthető. Az Angol Bank kötelezte magát, hogy *a font-dollárárfolyamot lehetőleg a jelenlegi szinvonalon tartja,* hogy megakadályozza *Franciaország további aranyveszteségeit.* Ez egyszersmind azt jelentené, hogy az Angol Bankot biztositották, hogy egyelőre nem tervezik az arany dollárárának további módositását.

Mezőgazdaság

Ujabb terv a gabonaértékesités megoldására

Az uj termés értékesitésének problémájáról a Magyar Közgazdasági Társaság ülésén *Balkányi* Béla előadást tartott, amelyben mindenek előtt utalt arra, hogy a mai világbuzaválságban, amelynek hatását Magyarországon a szomszédos országok elzárkozása folytán fokozottabb mértékben érezzük, feltétlenül *mesterséges árbeavatkozásra* van szükség. Behatóan foglalkozott a gazdák válságbizottságának és a nagymalmoknak ismeretes monopoliumtervével, amelynél a sok ismeretlen tényező minden szilárd számitási alapot kizár. Ezután sorravette a többi intervenciós tervet és ismertette az uj rendszer tervét, amely szerinte, a különböző megoldási tervek hátrányai nélkül juttat segitséget a gazdáknak.

Az uj rendszer szerint a *belföldi buzafelhasználását étkezési célra minimálisan 12 millió, a rozsfelhasználást minimálisan 4 millió métermázsában irányoznák elő.* Az *őrlési adó* ugy a kereskedelmi, mint a vámőrlésnél *16 pengőt tenne ki* a beszállitott rozs, vagy buza mázsája után. A buza- és rozstermelő gazdák, ugy szintén az arató, cséplő munkások és a gazdasági alkalmazottak *12 millió mázsa buza és 4 millió mázsa rozs adómentes őrlésre jogositó igazolványt kapnának.* Az igazolvány kiséretében a malomba beszállitott buza és rozs után a malom nem fizetne adót. Az igazolványok szétosztását egyszerü módon lehetne elvégezni. Vármegyénként, vagy kerületenkint megállapitanák, hogy *minden gazdaság* szántóföldjének kataszteri holdja után 10 korona kataszteri jövedelemig átlagosan például egy mázsa, vagy 120 kilogram, azontul az átlagos kataszteri jövedelem minden koronája után holdankint további 4 kg. *adómentes őrlési igazolványra tarthat igényt.* Ilyen módon az egész szétosztandó igazolvány-menynyiséget *előre lehetne megállapitani* és már julius 1-ére, amikor az őrlési adó életbelép, minden gazdának *kézbesitenék az egész évre megállapitott őrlési igazolvány* mennyiségének 20 százalékát, mig a *többit havi részletekben kézbesitenék.*

A gazda köteles lenne a részes arató és cséplő munkásokat ugyszintén gabonaellátásban részesülő alkalmazottait *őrlési igazolvánnyal ellátni.* Eszerint a terv szerint minden gazda átlagos termésének mintegy 60 százalékára adómentes őrlésre jogositó igazolványt kapna, tehát például 1000 mázsa buzatermésnél mintegy 600 mázsa buzára. Miután a gazda cselédkonvencióra, arató, cséplőrészre mintegy 350 mázsának megfelelő igazolványt kiadna, maradna még olyan 250 mázsa buza őrlésénél felhasználható igazolványa, amivel az *eladott buza után mázsánkint 16 pengővel magasabb árat tud az exportáron felül elérni.* A további 400 mázsa buzáját *exportáron értékesitené,* vagy az exportnál valamivel magasabb árban az *adógabona céljaira ajánlaná fel.* Igy az a gazda, akinek összesen 650 mázsa eladó gabonája van, *4000 pengős felárat ér el.*

Az előadó szerint az *exportkereskedelem szabad lenne, a malmok is szabadon vásárolhatnak,* de meg kellene fizetniök külön az őrlési igazolvány árát. A *vámmalmok tovább is müködhetnének és a vámot magasabb értékü gabonában kapnák.* Mivel a gazda csupán termésének meghatározott kontingense után tudna jobb árat elérni, tartózkodna attól, hogy a *gabonatermelést más jövedelmezőbb termelési ágak rovására kiterjessze.* A kontingensen felüli termést exportra, takarmányozásra, vagy adógabona fizetésére lehet felhasználni s ezt az adógabonát a különböző közmunkáknál alkalmazott munkások természetben való dijazására használhatná fel az állam. A terv végrehajtása az *állam szempontjából sem pénzáldozattal, sem kockázattal nem jár.* Az előadást vita követte.

Országos vásárok. Március 11-től 17-ig a következő helyeken tartanak országos vásárokat: Március 11-én, vasárnap: Battonya, Budapest, Elek, Gyoma, Mezőr, Szegvár. — Március 12-én, hétfőn: Badacsonytomaj, Bonyhád, Bugyi, Csorna, Csögle, Dunaszekcső, Esztergom, Füzesabony, Gádoros, Hercegfalva, Jászfényszaru, Kálló, Kaposszekcső, Karád, Kecskemét, Kéthely, Kisvárda, Körmend, Kunszentmiklós, Nagyatád, Nagydorog, Ózd (országos), Perkáta, Ráckozár, Répcseszentgyörgy, Sajószentpéter, Somogysámson, Szécsény, Tarcal, Vajszló, Veszprém (alsóváros), Zalaszentgrót. — Március 13-án, kedden: Borsodnádasd, Gönc, Kálló, Nagybajom, Simontornya, Sóskut, Szécsény. — Március 14-én, szerdán: Csorna (havi), Gérgeteg, Gyöngyöspata, Hosszuhetény, Polgár, Simontornya, Somogyjád, Székesfehérvár (havi). — Március 15-én, csütörtökön: Nyirábrány. — Március 16-án, pénteken: Attala, Balatonendréd, Békés, Csenger, Szentdienes, Vasvár. — Március 17-én, szombaton: Békés, Hódmezővásárhely, Makó.

Gazdatiszti állásközvetitő szakosztály alakult az országos gazdatiszti egyesület kebelében. Az állásnélküli okleveles gazdák elhelyezése érdekében a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete külön állásközvetitő szakosztályt állitott fel. Szerdán délelőtt tartotta a szakosztály alakuló ülését *Legény* Ödön elnöklésével s inditványára dr. *Reichenbach* Béla egyetemi tanárt választották meg a szakosztály elnökévé, dr. báró *Czikann-Zichy* Móricot társelnökévé, *Solty* Ernőt és dr. *Révész* Zoltánt pedig előadóivá. *Faber* György igazgató ismertette a szakosztály programját, amelynek kapcsán a szakosztály felveszi az érintkezést a különböző gazdasági jellegü intézményekkel, szövetkezetekkel és érdekeltségekkel okleveles gazdák alkalmazása céljából. *Reichenberg* Béla egyetemi tanár, elnök részletesen ismertette a tennivalókat. Megdöbbenéssel vette tudomásul a szakosztály dr. báró *Czikann-Zichy* Móric közlését, mely szerint az államilag alkalmazandó 800 diplomásból csak 60 okl. gazda van kandidálva alkalmazásra. A létszám felemelésére sürgős akcióba lépett a szakosztály s március 9-én küldöttségileg kéri *Hómann* Bálint kultuszminisztertől a sérelem kiküszöbölését. Megállapitották, hogy a fővárosnál kinevezendő 100 gyakornokból is csak 4 okl. gazda van.

Kisipar

Ismét kiujult a harc a mészáros és hentes ipartestületek egyesitése körül. Az 1922. évi XII. t.-c. a rokoniparok gyakorlását a hentesek és mészárosok számára *külön képesités nélkül* megengedte s ennek következtében ugy a mészárosok, mint a hentesek száma megkétszereződött. Ezzel napirendre került a fővárosi hentes és mészáros testület egyesitésének ügye is. Ez a kivánság ugyan inkább egyoldalu, amennyiben *a mészárosok tulnyomó többsége hallani sem akar róla,* mégis többizben tárgyalták már a kérdést a mészáros ipartestület közgyülésein, de minden alkalommal nagy többséggel leszavazták. A hentesek szerint a közös ipartestület esetén *csak egy tagdijat kellene fizetni* a rokonszakmákban dolgozó iparosoknak: a mészárosok erre azzal felelnek, hogy *az egyesités sem változtatna a mai tagdijakon.* A törvény értelmében ugyanis most is szakmánként egyik, vagy másik ipartestületnek állatdarabonkint fizetik a tagdijat, ez a helyzet az egyesités esetén sem változna meg, mert *a vágott állatok után a közös ipartestület is behajtaná a tagsági dijakat.* A henteseknek arra az érvére, hogy egy ipartestület hatékonyabban képviselné a két szakma érdekeit, a mészárosok azzal válaszolnak, hogy *a két szakma közt oly nagyok az érdekellentétek, hogy a közös ipartestület csak zavarokat és felesleges háboruskodást okozna* és akadályozná az ipar békés továbbfejlődését. Az egyesités hivei *öt csoportba soroznák a közös ipartestület tagjait* s ezek élére állitanák a közös elnököt. *Nincs olyan elnök* — mondják a másik oldalon —, *aki ezt az öt különböző érdekeltséget közös nevezőre hozná,* hiszen eddig is az érdekellentétek miatt volt szükség önálló ipartestületekre. Az egész világon *csak Németországban dolgoznak közös husipari testületben a mészárosok és hentesek,* de itt is rájöttek a nehézségekre és máris a szakmai csoportokra bontás tervével foglalkoznak. Érdekes tünet egyébként, hogy az *egyesitést nemcsak a mészárosok ellenzik, hanem a hentesek egy része is,* akik szakmai érdekeik veszélyeztetését látják a fuzióban. A harc a *Budapesti Mészáros Ipartestület* vasárnap délelőtt fél 10 órára, a Sütők Ipartestületének disztermébe (Hársfa-utca 21.) összehivott közgyülésén dől el. A testület tagjai szerint *az önállóság hivei nyerik el a többséget* és ismét *Kollár* Gábort, az eddigi elnököt állitják a testület élére. A másik irányzat viszont *Koch* Gyuláé, a hentes ipartestület elnökét jelöli a mészárosok elnöki méltóságára is, hogy ha másként nem, a közös elnök személyén keresztül, *ipartestületi personál unióval,* hajtsák keresztül terveiket, a két testület egybeolvasztását.

A Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete kiállitása

A *Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete* az Andrássy-uti képtárban bemutatja azt az anyagot, amelyet az egyesület husz év alatt (1913—1933.) vett, szerzett, gyüjtött és azután ajándékképen átadott a müvészeti muzeumoknak. Az egyesület tehát mecenása a muzeumoknak és pedig a legjobb értelemben: áldozatkészen, szenvedélyesen és tökéletes szakértelemmel. Ezt a kis kiállitást *Petrovics* Elek, a Szépmüvészeti Muzeum főigazgatója és *Végh* Gyula, az Iparmüvészeti Muzeum főigazgatója, az egyesület vezetői rendezték. Egy kis termet megtölt a husz évi gyüjtés anyaga és ez nagyon sokat jelent, ha az elmult husz esztendő egyre fokozódó gazdasági nehézségeire gondolunk és különösen ha figyelembe vesszük, hogy minden darab valóban muzeális értékü mükincs. Az a hatalmas méretü falkárpit például, amelyet még Ferenc József király ajándékozott boldogabb időkben az egyesületnek, egészen ritka példány, amelynél szebb és értékesebb kevés akad Európában. *Szinyey-Merse* Pál két olajképe is a mester legszebb alkotásai közül való, aminthogy *Mányoky* Ádám mindkét képe is kivételes érték. Egy remek *Maulbertsch* és egy ugyancsak kiváló *Dorfmeister*-kép mellett meglepetést jelent *Stock* János Márton XVIII. századbeli meglepően finom női képmása és *Ferenczy* Károly *Hegyibeszéd* cimü hatalmas kompoziciójának első s talán legfrissebb változata, amelyet a nagymester 1896-ban Nagybányán festett. *Benczur* Gyulának egy kis női képmása is meglepetés, mert ez a kis kép olyan franciásan közvetlen, hogy noha 1868-ban készült, modern európai értéket jelent ma is. Két remekmivü holicsi tál, egy 1692-ből való faragott és festett remekbe készült szepesi kelengyeláda, ezüstkorsók, zománcdiszes aranyövek, XVI. századbeli ajtókopogtatók, két évszázados porcelláncsoport, aranyozott ezüstkapu, drágaköves diszboglár és két gyönyörü antik szőnyeg tartoznak még bele az iparmüvész gyüjteménybe és külön is ki kell emelni Györgyi (Giergl) Alajosnak a mult század derekán készült, meglepően finom és karakteres önarcképét.

A *Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete* büszke lehet erre a kiállitásra, a müvészeti muzeumok és az egész magyar kulturélet pedig hálás lehet az egyesületnek.

A megnyitás ünnepélyes keretek között csütörtökön délben történt s a gyengélkedő kultuszminisztert ifj. báró *Wlassics* Gyula helyettes államtitkár képviselte, akit *Ugron* Gábor, az egyesület elnöke üdvözölt meleg szavakkal. A kiállitás, amely csak két hétig lesz nyitva, mindennap délelőtt 10-től délután félkettőig külön belépődij nélkül megtekinthető.

— Basilides Mária dalestje. A hangversenyidénynek minden alkalommal kimagasló művészi eseménye *Basilides* Mária dalestje és a kiváló művésznőt csütörtökön este is lelkes közönség ünnepelte a Zeneművészeti Főiskolán. Basilides Mária klasszikus veretü, nagyszabásu műsorán ez alkalommal Bach- és Händel-műveket, néhány mély áhitatot keltő kantátát, továbbá a hires Händel-féle Te Deum néhány magasztos szólamvezetésü részletét adta elő klasszikus művészettel. A közönség hálás elismeréssel tüntetett az európai hirü énekművésznő mellett, akit *Kósa* György tökéletes alkalmazkodással kisért zongorán.

— Pénteken nyilik meg az Erzsébetvárosi Szinház. Az *Erzsébetvárosi Szinház* (Dembinszky-utca 54. szám) pénteken este fél 9 órakor nyitja meg kapuit. Az uj szinházat is *Erdélyi* Mihály, a Kálvária-téren nemrég megnyilt *Józsefvárosi Szinház* igazgatója vezeti. Az *Erzsébetvárosi Szinház* premierjén az igazgató sok sikert látott darabja, a *Fehérvári huszárok* kerül szinre.

— Operaház. Verdi egyik legérdekesebb alkotását, a Falstaff cimü vigoperát ujitotta fel hosszu szünet után csütörtökön este az Operaház. A cimszerepet dr. *Palló* Imre énekelte sok kedvvel, egyéni humorral tarkitva Shakespeare mulatságos figurájának vidám történetét. Palló Imre értékes, művészi megnyilatkozása mellett legelsősorban *Halász* Gittát, ugyszintén az Operaház művészi együttesének többi tagját, *Farkas* Sándort, *Somló* Józsefet, *Závodszky* Zoltánt, *Szügyi* Kálmánt, *Komáromi* Pált, *Orosz* Juliát, *Budanovits* Máriát és *Tutsek* Piroskát illette az elismerés a szórakoztatóan kedves, művészi élményért. A közönség egyébként lelkesen tüntetett a művet bravurosan vezénylő *Failloni* karnagy mellett és az egyik felvonásközt csaknem teljes egészében áttapsolta.

— Szombaton tartja hangversenyét a „Homeros" énekkar. A „Homeros" énekkar, amely évenként egyszer tartott akadémiai hangversenyén a legtökéletesebb kórusmüvészetet tolmácsolja, március 10-én, szombaton este fél 9 órakor tartja ezévi hangversenyét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. A kiváló kar ez alkalommal kizárólag magyar szerzők müveit — köztük sokat elsőnek — mutatja be. A hangversenyen közreműködik *Molnár* Anna hárfaművésznő és *Jármer* Lajos zongoraművész. Az énekkart *Schnitzl* Gusztáv igazgató-karnagy vezeti.

Szinház, művészet

Csodagyerekek a Zeneakadémián

A fölserdülő művésznemzedék, amelynek szép jövőre jogosult tagjai egyremásra mutatkoznak be a Zeneművészeti Főiskola nyilvános hangversenyein, csak legutóbb mutatott fel olyan kiváló tehetséget, mint a fiatal *Ciffra* Gyurit, akinek zsenge fiatalságához képest egyenesen bámulatos művészi teljesitményei fölhivták nemcsak a művészi körök és a nagyközönség, hanem az egész sajtó érdeklődését is. Most azután *két ujabb kivételes tehetség* mutatkozott be a csütörtök délutáni zenekari hangversenyen, amelynek első részében *Ihring* Géza, *Váczi* Károly tanár nagytudásu fiatal növendéke komoly készültségre valló zenei biztonsággal adta elő *Mozart* A-dur *klarinétversenyét*. Lelkes tapssal fogadott produkciója után került sor a hangverseny tulajdonképpeni eseményére, az alig 13 esztendős *Wehner* Tibor és a vele egykoru *Gonda* Lucy bemutatkozására. Ez a két gyermek, akiket nyugodt lelkiismerettel sorozhatunk a *csodagyerekek* közé, olyan bravuros technikai készséggel, tökéletes stilusérzékkel — és ami ritkaság — korukhoz képest egyenesen meglepő elmélyüléssel adták elő a *Mozart* A-dur és a *Beethoven* c-moll zongoraversenyeket, hogy ehhez hasonlóan tökéletes teljesitményt már régen hallottunk gyermekművészektől. A kis *Wehner* Tibor, aki egyébként tudomásunk szerint *Wehner* Géza, a nagynevü orgonaművész és tanár rokona, kristályosan tiszta billentéssel, a dinamikai hatások finoman stilizált szembeállitásával valóban eszményien adta elő a *Mozart*-versenyművet. Tanárnője, a kiváló *Senn* Irén méltán büszke lehet fiatal növendékére, aki előtt kétségkivül ragyogó művészi pálya áll. *Gonda* Lucy, *Hegyi* Emánuel növendéke, aki a *Beethoven*-hangversenyt játszotta a *Liszt*-kadenciával, *előadása ha lehet, még kiforrottabb*. Ugy zongorázik ez a még gyermekcipellőkben járó kisleány, mint a sok dicsőséget aratott, világhirü pianisták és az elragadtatás, amelyet a közönségből kiváltott, valóban csak gyenge visszhangja volt helyenkint szinte klasszikus magasságokba emelkedő játékstilusának. Mindezek után még csak annyit: *Cziffra* Gyurinak jószivvel tanácsoljuk, álljon a sarkára, különben egy-kettőre „lezongorázzák" őt kis versenytársai. A hangverseny egyébként forró és lelkes siker jegyében folyt le. Résztvettek a ritka érdekességü eseményen *Hubay* Jenő vezetésével csaknem testületileg a Zeneművészeti Főiskola tanárai és a közönség szünni nem akaró tapsszal jutalmazta a kis csodazongoristákat, ugyszintén a Zeneakadémia növendékeiből álló kitünő zenekart, amelyet *Zsolt* Nándor, a kiváló tanár vezényelt lendületesen. *(d. f.)*

LOUIS GRAVEURE
a newyorki Metropolitan Opera világhirü tenoristájának az egész világon óriási sikert aratott filmje:
Éjféli vallomás
Jenny Jugo, Ralph A. Roberts és Heinz Rühmann-nal
PREMIER MA!
UFA * CORSO * CORVIN

— József Ferenc főherceg drámája a Belvárosi Szinházban. A *Columbus, József Ferenc* főherceg drámája, tavaly Szegeden került szinre s az illusztris szerző első szinpadi műve a bemutatón szép sikert aratott. A *Belvárosi Szinház* társulata jóléti alapja javára a legközelebb bemutatja a *Columbust*. A darab főszereplője a budapesti előadáson *Beregi* Oszkár lesz. Ezt a szerepet a premieren *Táray* Ferenc játszotta. A Belvárosi Szinház társulata már próbálja is a *Columbust*. Az elmult délutánon *József Ferenc főherceg személyesen is megjelent az egyik próbán* és résztvett a szinészek munkájában. A nem mindennapi előadás természetesen theatre-paré keretében fog leperegni és nemcsak művészi, de nagy rsatádalmi esemény is lesz a Belvárosi Szinház előadása.

— Öt évig az eszkimók között. Peter *Freuchen* dán iró, aki most *Eszkimó* cimü regényével és szindarabjával világhirre tett szert, az egyetlen fehér ember, aki tökéletesen érti az eszkimók nyelvét. Peter *Freuchen* 1914-ben, mint a sarkvidékek kutatója, egy eszkimó faluban telepedett le és letelepedése után néhány hónappal kitört a világháboru, ugy hogy teljes öt évig ott kellett maradnia az eszkimók között. Mikor a *Metro-Goldwyn* filmexpediciója W. S. *van Dyke* rendező vezetésével a sarkvidékre ment, hogy Peter *Freuchen Eszkimó* cimü regényét filmre vegye fel, maga az iró is csatlakozott az expedicióhoz és az ő tolmácsolásával sikerült a *Trader Horn* nagynevü rendezőjének eszkimó bennszülöttekkel a világ legérdekesebb filmjét elkésziteni.

— Miért vált meg az Ufa Teréz-köruti szinházától? A moziszakma nagy szenzációja, hogy az *Ufa rt.* megvált a terézköruti *Ufa*-szinháztól, amelyet tiz esztendőn át tartott birtokában. Az *Ufa* budapesti igazgatóságának ezt a lépését különféleképpen magyarázták filmkörökben. Az *Ufa* igazgatósága, hogy az ügyben teljesen tiszta képet nyerjen mindenki, most közli a nyilvánossággal, hogy *azért lépett vissza a terézköruti szinház bérletétől, mert megfelelő bérengedményt nem tudott elérni*, jóllehet már két év előtt pert inditott a bérösszeg leszállitása érdekében. *Az Ufa ezentul minden erejét másik két szinháza fejlesztésére kivánja forditani.* Az egyik az *Uránia*, amelyet Európa egyik legszebb mozgókép szinházává épitett át, a másik pedig a *Corvin*, Budapest legnagyobb befogadóképességü filmszinháza.

— Operaest Székesfehérvárott. Kitünően sikerült előadásban mutatták be *Gounod „Faust"* cimü népszerü romantikus dalmüvét *Székesfehérvárott*, a Városi Szinházban. A főszerepeket *Báthy* Anna és *Laurisin* Lajos, az Operaház kiváló müvészei alakitották a szokott tudással. Kellemes feltünést keltett és megérdemelt sikert aratott a fiatal *Penninger* Antal, dr. *Székelyhidy* Ferenc tehetséges növendéke, aki *Valentin* szerepét alakitotta. A közönség lelkesen ünnepelte a müvészeket.

— Dr. Jazz. *(Bemutató a Bethlen-téri Szinpadon.) Kellér* Dezső zenés vigjátéka inkább operett, kedves, szórakoztató történet, amely mulatságos helyzetkomikumával, néhány jól meglátott és még ügyesebben megrajzolt figuráival sikerre számithat. Ehhez az ügyes, épkézláb kis operettmeséhez *Salli* Géza és *Darvai* László komponáltak muzsikát, amely ugyan csak néhány slágerből tevődött össze, de kétségtelen, hogy kellemes hallgatni. A kis szinház a maga erejéből a lehető legjobbat produkálja. *Vajda* Pál ebben a könnyed és sulytalan müfajban is megtalálta a szinpadi hatáshoz szükséges eszközöket. A szereplők közül a tehetséges *Bodó* Ica, a temperamentumos *Gábor* Mara, a jómegjelenésü *Jermy* Edit válnak ki. *Gellért* Lajos, *Ormos* és *Zilahi* a részben nem is nekik való szerepekben is nagyon jók. *(—ba)*

— Pállya Celestin 70 éves. A Mücsarnok egyik multheti kiállitásán a szokottnál nagyobb anyaggal szerepelt *Pállya* Celestin, a kiváló festőművész és *ezermester*. *Pállya* Celestint nem alap nélkül ruházták föl tisztelői az *ezermesteri* cimmel, mert ő nemcsak festőművész, hanem grafikus és muzsikus is, sőt a hegedüt, amelyből csodálatos zengésü hangokat tud kicsalni, szintén maga készíti és egyéb csodálatos faragványokat is művel. A teljes elvonultságban élő festőművészt, aki soha sem volt barátja a hangos népszerüségnek, most azon a cimen kell megzavarnunk nyugalmában, hogy születésnapját üli és az örökifju Pállya Celestin immár *70 éves*. Müvészete összeforrott a magyar piktura utolsó ötven esztendejével, belföldön és külföldön meghajoltak tehetségek a tudása előtt és mint a magyar zamatu és szingazdag zsánerfestés egyik legkiválóbb képviselője máris bevonult a müvészethistóriába.

Uj filmek

Zsuzsi rendet csinál

Költői szépségü tájak között jutunk el a titokzatos főuri kastélyhoz, amelynek pincéjében el van rejtve a „kincs". Ezért indul meg a mulatságos és gyakran váratlan fordulókkal zsufolt hajsza. A kastély házikisasszonya azonban, mint a film cime is jelzi, mindent rendbe hoz s a nagy rendcsinálás közepette vőlegényt is szerez magának. A történetnek különösen az exponálása jó, olyan remekül indul, hogy később némi csalódás fogja el a nézőt, a befejezés azonban annyi érdekes fordulatban és az ifju főszereplők részéről olyan sok üdítő életvidámságban bővelkedik, hogy ezt a filmet is Dolly *Haas* legjobb filmjei közé lehet sorozni. Ezuttal azonban nemcsak az ennivalóan kedves kis groteszk primadonnán van a hangsuly, hanem a mellékszereplőkön is, akik valamennyien hozzájárulnak pompás játékukkal a sikerhez.

Jön A 3 CSÁSZÁRVADÁSZ kedden a Kamarába

— Uj mozi a Muzeum-körúton. A Közmunkák Tanácsa *Kormos* Oszkár és *Rottenberg* Rezsőné által a VII., Dob-utca 7. szám alatt tervezett, ugyszintén a *Bornemissza* Félix által a II., Margit-rakpart 14. szám alatt tervezett mozgószinház engedélyezéséhez nem járult hozzá, ellenben másodfokon megengedte *Krajner* Margitnak, hogy a Muzeum-körut 41. számu házban mozgóképszinházat létesittessen bizonyos kikötésekkel.

— Jonny Weissmüller uj filmje. Jonny *Weissmüller*, az egykor verhetetlen uszóbajnok és világrekorder — mint ismeretes — sportkarrierjének váratlan befejezése után filmszinész lett és *Tarzan*-filmjével világszerte nagy sikert aratott. A kitünő sztárnak most készült el uj filmje, amelynek cime *Félmeztelen igazság*. Ebben a filmben Jonny *Weissmüller partnere Lupe Velez, a hires mexikói müvésznő.*

— Brigitte Helm uj filmje. Brigitte *Helm* uj filmje, melynek cime *„A milliomos titkárnője"*, a modern dolgozó nő problémájával foglalkozik. Partnerei között ott szerepel Paul *Wegener*, ez a hatalmas színész, akinek ez a szerep egyik legnagyobb alakitása. Szerepelnek még Otto *Wallburg*, Willy *Eichberger* és Charlotte *Serda*, egy fiatal színésznő.

— A mult év tiz legjobb filmje. A legnagyobb amerikai mozi magazin: a Film Daily az év végén megszavaztatta közönségét, melyik volt sor szerint az *1933-as év tiz legjobb filmje*. A szavazás eredménye a következő: I. Cavalcade. II. Tündöklő asszonyok. III. VIII. Henrik magánélete. IV. Dáma egy napra. V. State Fair. VI. Dübörög a föld. VII. She Done Him Wrong. VIII. Szökevény vagyok. IX. Lányok az intézetben. X. Rasputin és a cárnő. A filmek javarészét már ismeri a budapesti közönség is s most kerül sor a *Dáma egy napra* cimü nagy Columbia-filmre, amely a szakemberek szerint mindenképen megérdemelte az előkelő negyedik helyet.

— Pirandello-bemutató a Kamaraszinházban. A Szinmüvészeti Akadémián diplomát nyert ifju szinmüvészek március 11-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Kamaraszinházban (VI., Paulay Ede-utca 35.) diszelőadást tartanak. A bevezetőt Antonio *Widmar*, az olasz királyság budapesti követségének sajtófőnöke mondja. Bemutatásra kerül Luigi *Pirandello: Gondold meg Giacomino* cimü háromfelvonásos vigjátéka.

— A „Tavaszi Szalon" kiállitásának beküldési határideje. Március 31-én délután fél 6 órakor nyilik meg ünnepélyes keretek között a *„Tavaszi Szalon"* kiállitása a *Nemzeti Szalon Müvészeti Egyesület* termeiben. Beküldési határidő folyó hó 26—27-én délelőtt 9-től délután 1 óráig. A kiállitásra bárki beküldheti műveit. A főkönyvi lapok a Nemzeti Szalon irodájában váltandók meg. Odaitélésre kerül a *Nemes Marcell-féle utazási ösztöndij és néhány kisebb dij.*

Szinházak müsora

MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ. Péntek: Pillangókisasszony (Bérletszünet); szombat: Karenina Anna (D. 20); vasárnap délután: János vitéz (Bérletszünet); este: Aida (Bérletszünet). (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Péntek: Őszi szivárvány (A.); szombat: Cserebogár; vasárnap délután: Rokonok (E.); este: Őszi szivárvány. (C.). (3, fél 8).

VIGSZINHÁZ. Péntek: Fizető vendég; szombat és vasárnap este: A vörös bestia; vasárnap délelőtt: Matiné; délután: Tovaris. (11, fél 4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Egész héten minden este: A párisi vonat; vasárnap délután: Bál a Savoyban. (3, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Péntek: Dr. Praetorius; szombat, vasárnap délután és este: Helyet az ifjuságnak. (4, 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Sárga liliom; vasárnap délelőtt: Dörmögő Dömötör (gyermekelőadás). (11, fél 4, 8).

KIRÁLY SZINHÁZ. Egész héten minden este: Őméltósága soffőrje; vasárnap délután: Kék Duna. (Fél 4, 8).

VÁROSI SZINHÁZ. Szombat, vasárnap délután és este: Szabad a csók. (Fél 4, 8).

BETHLEN-TÉRI SZINPAD. Mindennap fél 6 és fél 9 órakor: Dr. Jazz. Vasár- és ünnepnap 3 órakor: Kincses bácsi gyermekszinháza.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Mindennap fél 6 és fél 9, vasárnap fél 4, 6 és fél 9 órakor: Fehérvári huszárok.

ANDRASSY-UTI SZINHÁZ. Minden este, vasár- és ünnepnap délután: Oh! Papa! (4, 9).

TERÉZ-KÖRUTI SZINPAD. Minden este és vasárnap délután: Pest mégis pest! (4, 9).

ROYAL ORFEUM. Minden este fél 9, csütörtök, szombat és vasárnap délután: fél 4-kor: Szegény Fehérvári és a nagy variété müsor.

KOMÉDIA KABARÉ. Minden este és vasárnap délután: Tejet az ifjuságnak. (Fél 5, háromnegyed 9).

PALOTÁS DEZSŐ

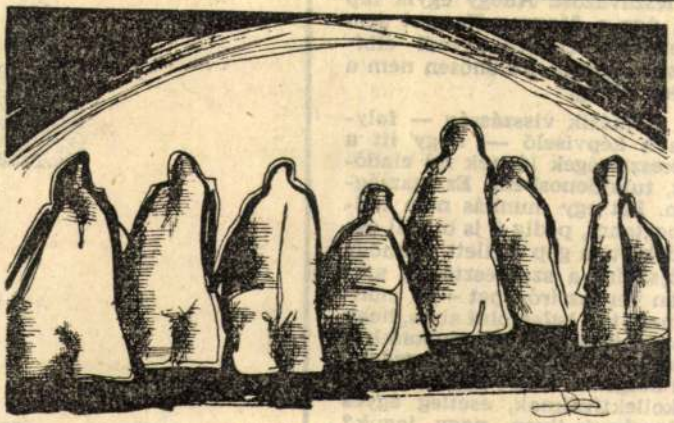

Palotás Dezső rajza

MAGYAR NEMZET p.p. 900908.

PALOTÁS DEZSŐ"

Magyar Nemzet

Palotás Dezső rajza

90.10.12

lépése azonban félreérthetetlenül „a *levegőben van*" s ez voltaképp-

ónyay utcában

tnyi egy Ló- ut- totta a. A űnik lem- NE az llemű sban, z or- meg- og. Ez t a ki- alokat onfor- al és idején nelték" politika zallását, galéria ipektusa „na-ne, ..." tar- ban csú- ria nem ól és író- neve, ennefog-

laltatik bizonyos önirónia is, nevezetesen az, hogy a NA-NE csoport tagjai nem tartják magukat sem vesztesek-nek, sem győzteseknek, csupán olyan alkotóknak, akik ragaszkodnak egyfajta szemlélethez és koncepcióhoz, és hisznek törekvéseik igazában.

A NA-NE Galériát egyébként a META—R Művészeti és Kereskedelmi Kft. alapította, amely már eddig is tekintélyt vívott ki a Fészek klubban eszközölt kiállításaival. A küllemében rendhagyó — mondhatni, fiatalosan szertelen — kiállítóterem belső kiképzése *Bachman Gábor* fantáziáját dicséri; ugyanő tervezte a húszas évek orosz-szovjet konstruktivizmusát felidéző, hatásos portált is.

A NA-NE Galéria két kiállítással nyitott, a jobb oldali, kisebb helyiségben *Tóth György* Pia Reyesről készített remek portréfotóit láthatjuk, a baloldali két szobácskában pedig a NA-NE-

Bachman Gábor portál terve

csoport nyolc reprezentánsa mutatja be Raik Lászlóval és Bachman Gáborral az élen két tucat munkáját. Mint megtudtuk, ezt az első bemutatót egyben *manifesztumnak* is szánták a galéria művészei és vezetői, amely manifesztum természetesen nem lép fel a kizárólagosság igényével, csupán új, más színt kíván meghonosítani kortárs művészetünk palettáján.

T.

PALOTÁS JÓZSEF

Trónmásolatot a Nemzeti Emlékhelyre – Az Esztergomban őrzött, XII. századi márványtrón másolatát szeretné elkészíttetni, Palotás József szobrászmesterrel, majd a székesfehérvári Nemzeti Emlékhelyen felállítani a III. Béla Lovagrend. A szervezet ezt a szándékát vasárnap Székesfehérvárott, egy történelmi ceremónia keretében erősítette meg. *(MTI)*

Magyar Hírlap

2002. okt. 14.

1978 OCT 14
Monday Night

TELEGRAM 24 TO JAG

Pálosy Judit, művészettörténész

23. Vasárnap.

23 VASÁRNAP SUNDAY

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
Művésztelepek a század elején
(XX. századi állandó kiállítás)
Vezeti: Pálosy Judit művészettörténész

15.00
TIT TÁRLATVEZETÉS
XIX. századi művészet
Vezeti: Pálosy Judit művészettörténész

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. december.

MAGYAR VENZET 900700

PALOTAS DEZSO

Palotás Dezső rajza

A szakadék szélén

végiggondolni a magyar színházak működtetésének optimális rendszerét. *Lázár* György, a Madách Színház ügyvezető igazgatója évek óta. Gyakorlati ember, mondja magáról. Megpróbálta felmérni , hol állnak a budapesti színházak — gazdaságilag.

nézőszám

1990-ben azonban *nagyon erőteljesen csökkent a nézők száma.* Az általános tendencia: a társadalom szegényedése és egyesek gazdagodása egyaránt visszaveti a látogatottságot. A humán értelmiség, a diákság nem tud már színházba járni évente tízszer. Az 50 ezer gazdag néző számára egyre kevésbé számít eseménynek, mit játszanak Pesten; Bécsbe, *Az Operaház fantomjára,* párizsi balettbemutatóra járnak. Az év első felében 15—20 százalékkal csökkent a budapesti színházak nézőinek száma.

— Mit gondol, mennyiben minősíti ez a tény a budapesti színházak mostanában nyújtott teljesítményét, s mennyiben vezethető vissza gazdasági szükségszerűségekre?

— A jelenlegi struktúrában a kettő nehezen választható szét. Információm szerint *nyugaton az en suite* rendszerű színházakban egyszer felépítik a látványos, impozáns csodadíszletet, s a díszlet addig játszik, amíg van közönség. Aztán lebontják. Igaz, hogy a látvány a színház fontos tényezője. A közönség is nagyon igényli de nálunk, repertoár-színházban nap mint nap cserélni mindent a növekvő bemutatószám mellett... Sem szervezni sem megfizetni nem tudjuk. *A repertoár színházak működése mind gazdaságilag mind szervezetileg a szakadék szélén áll.* Megsínyli a színész. Nem bírja a műszak nap-mint nap reggel öttől este tizenegyig talpon lenni. A fiatalokat nem is vonzza ez a pálya.

— S a többlet-igénybevétel persze meg drágítja a munkaerőt is.

— Sokkal drágább a munkaerő. Sajnos, az általunk kifizetett összegnek jó, ha a 30 százalékát kapják meg a színészek, a alkalmazottak. Számoljunk egy kicsit 100 forintból a többletmunkánál már 4 százalék a személyi jövedelem, 10 százalék a nyugdíjjárulék és minderre jön még 43 százalék társadalombiztosítási járulék... Ebben a szakmában ez tarthatatlan nálunk mindent emberek csinálnak, a gépesítés lehetősége minimális. Summa summarum: struktúra-váltásra van szükség.

Palotás József archan

A múlt hitet adott mindenkor a jövőbe is

(Folytatás az 1. oldalról)

ről szól, majd így folytatta: „Sokan vádolnak azzal, hogy a múltba nézünk. Ostoba ember az, aki azt hiszi, hogy a múltba nézés a jelen elhanyagolása és a jövőbe tekintés elmulasztása. Múlt nélkül nincs jövő."

Az államalapító ünnepének, az évezredes államiságnak jelentőségét értékelve a kormányfő ezután Szent István örökségéről szólt. Ez az örökség azt jelenti — fejtette ki Antall József —, hogy az önállóság és a nemzeti függetlenség mindenekfölött való. Ez a függetlenség és önállóság azonban csak akkor maradhat fenn, ha mély erkölcsi alapokban gyökeredzik és egyidejűleg a szilárd államhatalmat jelenti. A szilárd államhatalom egyben a jogállamiság garanciája is, mert a káosz anarchiához vagy diktatúrához vezet. Az államalapító hagyta örökül azt is, hogy a magyarság, a kereszténység, az európaiság egymástól elválaszthatatlan és ebben gyökeredzik egész szellemiségünk, európaiságunk — szögezte le Antall József.

Szent Istvánnak Imre herceghez intézett intelmeit idézve a kormányfő arra hívta fel a figyelmet, hogy a magyarság mindíg befogadó nemzet volt. Antall József a továbbiakban visszapillantott az államiság, az önkormányzatiság, a megyerendszer történetére, majd megállapította: az államalapító öröksége nem csak a belső állami fejlődést jelenti. Hazánk ugyanis a történelmi és stratégiai erővonalak mentén fekszik. Ez a hely a népek országútja volt, itt minden háború keresztül ment, újra és újra eltapostak bennünket. Ezért nem tehetjük meg, hogy vigyázó szemünket egy pillanatra is levegyük a lehetséges veszélyforrásokról. Függetlenek és önállóak vagyunk, ezzel azonban tudni kell élni, a kapott lehetőséggel jól sáfárkodni. Bízzunk abban, hogy a világ bölcsebb lesz, a térségben nem lesznek újabb háborúk — mondta a miniszterelnök, majd azzal folytatta, hogy a világot azonban nem a ráció, hanem gyakran agyrémek és indulatok vezérlik. Kis nemzetünknek ezért — már az egységesülő Európa, egy távolabbi jövőben pedig az egész atlanti térség részeként kell biztosítania helyzetét és biztonságát.

Az ünnep előestéjén Göncz Árpád köztársasági elnök és felesége, Antall József miniszterelnök és hitvese, valamint Szabad György házelnök és felesége fogadást adott a Parlamentben. Az eseményen megjelentek a hazai politikai, tudományos és kulturális élet jeles személyiségei. A vendégek előtt Göncz Árpád rövid pohárköszöntőben méltatta az ünnepet, az államalapító Szent István király jelentőségét.

Most Nyugat és Kelet minden békét, szabadságot, megújhodást és modern világot akaró erejével össze kell fogni — hangoztatta a kormányfő, majd rámutatott: a világ új kihívások előtt áll, hazánknak is, más országoknak is súlyos örökséggel kell megküzdenie. Nem kerülhetett volna sor ugyanis békés átalakulásra, ha nem kerül súlyos válságba a világkommunizmus, és az előző rendszer nem engedi át a kormányzást, ha nem látja, hogy az ország szakadék felé tart és súlyos gazdasági bajokkal küzd. Az átalakulásnak ára van — mondta a miniszterelnök. Az alkalmazott gyógymód mellékhatásai azonban súlyosan érintik az országot és nem könnyíti helyzetünket a gazdaság világszerte tapasztalható, elhúzódó visszaesése sem.

Mindezt szem előtt tartva, hittel és munkával kell a nemzetnek arra törekednie, hogy felemelkedjen.

Antall József eztán elmúlt augusztus huszadikák, régvolt augusztusok emlékét idézte: megcsalt augusztus 20-ákat, amikor Szent István szellemiségét eltakarni ugyan nem merték, az ünnepnek azonban más nevet kellett adni, a szintén augusztusban történt világosi fegyverletételt és Mohácsot, súlyos vereségeinket, amelyek közepette államalapító István királyunktól erőt kellett merítenünk.

Emlékeztetett a kormányfő a történelem iróniájára is, hogy 1968-ban augusztus 20-án kellett a magyar katonáknak Csehszlovákiába bevonulni.

„Minden magyar embernek ez az augusztus 20-a azt kell, hogy jelentse: megőrizzük múltunkat és mindent megteszünk a hazáért" — mondta a kormányfő, majd az egykori amerikai elnök, Kennedy szavait idézve így fogalmazott: ne azt kérdezzétek, hogy mit kaphattok a hazától, hanem hogy mit tehettek érte.

Évezredes történelmünket, annak minden fontos mozzanatát őrizze meg nemzeti tudatunk, mert csak ezzel lehetünk európaiak és jó értelemben vett világpolgárok is — zárta nagy tapssal fogadott beszédét a miniszterelnök. (MTI)

Szent István városa őrzi az örökséget

(Folytatás az 1. oldalról)

Tízezer forintos felajánlásához kérte képviselőtársainak csatlakozását.

A közgyűlés ezt követően elfogadta a költségvetés első féléves végrehajtásáról szóló beszámolót, és döntött arról, hogy az áfa módosítás miatt jóváhagyja a városban a helyi autóbusz tarifák emelését. Egy autóbuszjegy ára 25 forint lesz.

Az ünnepi közgyűlést a Városház téren tartották. Balsay István polgármester beszédében Szent István örökségéről is szólt, amelyet a város, az államalapító városa híven, európaiakhoz méltón , cselekvő módon kíván őrizni. Ezután kitüntetéseket adtak át.

A város díszpolgára címet vehette át Deák Dénes, aki képzőművészeti gyűjteményét Fehérvárnak adományozta és továbbra is gyarapítja. Fa Nándor sportember a díszpolgári címet a nyáron Franciaországban kapta meg, most a hozzá járó pénzjutalomban részesült.

Pro civitate kitüntetésben részesítette a közgyűlés Mihályi Gyulánét zenepedagógiai, dr. Mohácsy Károlyt irodalompedagógiai és dr. Nagy Sándort agrárpedagógiai munkásságáért. Jávor Ottó irodalmi tevékenységét is e címmel ismerték el, a kitüntetett betegsége miatt a díjat lánya vette át.

Székesfehérvárért-díjat kapott az Alba Regia Néptáncegyüttes, Deli József gyógypedagógiai munkájáért, Hudoba György tudományos ismeretterjesztő tevékenységéért, Kneifel Ferenc zenepedagógiai teljesítményéért, dr. Kralovánszky Alán régészeti tudományos, M. Tóth István festőművészeti munkásságáért, Molnár Jánosné bölcsődei, Pordán H. Ferenc városépítészeti tevékenységéért, Sobor Antal írói, pedagógiai teljesítményéért, és a Tilinkó Zenekar népzenei sikereiért.

Fehérvár tiszteletbeli polgára lett Jan Cornelis Roodenburg a Philips Video Magyarország Kft. igazgatója, Bertrand Weil a Tulipán Francia-Magyar Ruhaipari Rt. tulajdonosa, George Loranger Loranger Ipari Kft. ügyvezető igazgatója, Rudolf Ambruster az Alcoa Köfém ügyvezető igazgatója.

Az Alba Regia Népiegyüttes barokk táncokat mutatott be a Városház téri szinpadon, méltóan az ünnep hangulatához

E kitüntetést Larry Hinkle a Ford Hungária Kft. vezérigazgatója az Amerikai Kereskedelmi Kamara augusztus 31-ei látogtatásának alkalmából veszi majd át. Dr. Hans Imhoff a Stollwerck ÁG felügyelő bizottsága elnöke, pedig a fehérvári üzem alapkőletételekor kapja meg a kitüntető címet..

Az ünnepségen adták át a Lánczos Kornél — Szekfű Gyula Alapítvány ösztöndíját kilenc fehérvári alkotónak illetve közösségnek.

A Deák Dénes-díjat idén Ujházy Péter festőművész kapta.

M.L.

Megfogyatkozott bennünk a hit

(Folytatás az 1. oldalról)

A nagy park fái alatt a kirakodóvásár szomszédságával, az ácsolt alkalmi színpadon, zenekarok, néptáncegyüttesek szórakoztatták az összegyűlt közönséget.

Szabó Iván pénzügyminiszter nem ritka vendég Fejér megyében, csákvári kötődései több évtizedesek. Szívesen fogadta hát a Szent István-napi meghívást. Az új kenyér megszegése előtt rövid ünnepi beszédet mondott. Nem történelmi visszatekintésre vállalkozott, az államállapító király fiához intézett intelmeiből azonban a legfontosabb gondolatokat kiemelendőnek találta.

A szentistváni hit-értelmezés sem csupán a keresztény isten hitét jelentette kizárólagosan, hanem az ember jövőbe, cselekedeteibe vetett hitét. Manapság e hit fogyatkozott meg bennünk, — mondotta a miniszter — pedig erre van leginkább szükségünk. Az ország, a nép életében most is döntő fordulat következett be, ám ha csak visszatekintünk, s nem előre, bizakodva a jövőbe, akkor nem lesz elegendő erőnk az átmeneti nehézségeket leküzdeni. A társadalomnak hinnie kell a jövőben, s befogadó türelmes szeretettel viseltetni egymás és mások iránt. Az államalapítás évfordulóján az előretekintés az egyetlen lehetséges követendő út.

Zsebők Lajos országgyűlési képviselő az MDF tagja Csákváron él. A nemzeti színű szalaggal átkötött új kenyeret ő szegte meg, de a szép szokás hagyományt fölelevenítő aktusa mellé a jelenlévő pénzügyminiszterhez intézte szavait. A kenyér leszelt kisebbik végét Szabó Iványnak nyújtotta át, majd magához ölelte a nagyobbik darabot. „Miniszter úr! Ne feledje el, a nagyobbik kenyérnek mindig nálunk, a népnél, az embereknél kell lenni!" A csákvári sportkombinátban a helyi MDF szervezet meghívására, kötetlen beszélgetésen vehettek részt az érdeklődők a miniszterrel. **zs.m.**

Ópusztaszeri emlékezés

(Folytatás az 1. oldalról)

beszédében megemlékezett Árpád vezér és István király máig ható tevékenységéről, s utalt arra, hogy csak magyar lélekkel, magyar szellemmel vagyunk képesek újabb évszázadokra biztosítékát adni az ország fennmaradásának.

Szabad országban ünnepelünk, de közel határainkhoz háború dúl — figyelmeztetett a szónok, majd hangsúlyozta: erős, stabil központi kormányzás teremtheti csak meg az ország biztonságát.

Az új kenyér megszegése után kezdetét vette az estig tartó vidám, szórakoztató program.

Délután a politikai pártok fórumára várták az érdeklődőket, ötletét korábban az MDF Csongrád megyei szervezete vetette fel. Ennek ellenére sem az MDF, sem a KDNP nem vett részt a pártok fórumán. Távollétüket a sajtóban megjelent nyilatkozataikban azzal indokolták, hogy az augusztus 20-i ünnepség szellemiségétől idegen a politikai vita.

A fórumon a Köztársaság Párt, az SZDSZ, a Nemzeti Kisgazda Párt, a Független Kisgazdapárt, az MSZP, az Agrárszövetség és a Nemzeti Demokrata Szövetség képviselői válaszoltak a szép számmal megjelent érdeklődők kérdéseire. (MTI)

Zászló- és szoboravatás Cecén

Az Oscar-díjas operatőr díszpolgár lett

Kiemelkedő eseménye volt a fennállásának 800. évfordulója alkalmából rendezett cecei ünnepségsorozatnak az a képviselőtestületi ülés, amelyet augusztus 20-án délelőtt, a művelődési ház udvarán tartottak szépszámú érdeklődő jelenlétében. Ekkor került ugyanis sor — a testület határozata alapján — Cece kék-fehér színű zászlajának, és címerének felavatására.

A pajzsalakú címer motívumai Csók Istvánra, a település nagy festőjére, — a paprika által — a község híres és kiváló termékére, az öt ezüst színű, párhuzamos sáv révén pedig a Cecén áthaladó utakra utalnak.

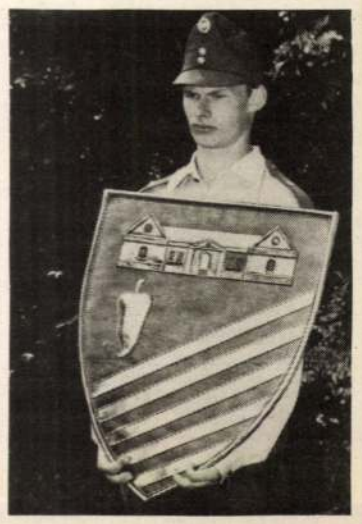

Cece új címere

A zászlót felszentette a településen katolikus plébánosa, és megáldotta református lelkésze is.

Cecén ez alkalommal adományoztak első ízben díszpolgári címeket. Posztumusz elismerésben részesítették *Illyést Gyulát*, akit sok gyermekkori emlék, családi kötelékek fűztek a faluhoz. Ugyancsak halála után kapta meg a díszpolgári címet *Radics József*, aki több mint három évtizedig szolgált lelkipásztorként a községben. Személyesen vette át a tanúsító oklevelet *Móré Imre*, a cecei születésű, Svédországban élő labdarúgó szakember. *László Kovács*, a Szelíd motorosok Oscar-díjas operatőre, aki szintén helybéli születésű, elfoglaltsága miatt nem tudott hazautazni az USA-ból a díszpolgári cím átadására.

Illyés Gyula mellszobrát a cecei iskola előtt leplezték le, s az intézmény ettől fogva a nagy író nevét viseli

Az ünnepségsorozat ezután a cecei általános és szakiskolánál folytatódott, amely Illyés Gyula nevét vette föl. Ekkor leplezték le az író márványból készült mellszobrát, *Palotás József* alkotását. A közeli Rácegrespusztáról származó klasszikus munkásságát, melynek — szavai szerint — a szolgálat volt a lényege, *Horváth Lajos*, Vajtán élő pedagógus, író méltatta.

A rendezvénysorozat — mások mellett — a református templomban megrendezett hangversennyel, ünnepi misével, szombaton és vasárnap is folytatódik. **(b.k.l.)**

„Akiknek a munkásságát ma elismerik, azok a jövőt szolgálták"

Szent István-napi kitüntetések

Az államalapító Szent István király ünnepe előtt egy nappal az Országház Kupolatermében magas állami kitüntetéseket adott át a köztársasági elnök — a honi tudományos és művészeti élet kiemelkedő személyiségeinek, magasrangú katonáknak, valamint a közélet és a sajtó jeles képviselőinek. Az ünnepségen részt vett Antall József miniszterelnök, Szabad György, az Országgyűlés elnöke, a kormány több minisztere és államtitkára. Göncz Árpád rövid üdvözlő beszédében méltatta államalapító királyunk történelmi szerepét, majd azt hangsúlyozta, hogy akiknek a munkásságát ma elismerik, azok a jövőt szolgálták. A kitüntetések átadásakor az államfő, a kormányfő és a házelnök kezet fogott a kitüntetettekkel. A kupolatermi ünnepséget követően a kitüntetettek és vendégeik tiszteletére adott fogadáson Szabad György mondott rövid pohárköszöntőt.

A Magyar Köztársaság elnöke — a miniszterelnök előterjesztésére — augusztus 20-a, az államalapító Szent István király ünnepe alkalmából a

Magyar Köztársaság Érdemrend Nagykeresztje polgári tagozata kitüntetést adományozza *dr. Kosáry Domokos* Állami-díjas történésznek, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje polgári tagozata kitüntetést adományozza *Láng István* akadémikusnak, az MTA volt főtitkárának, *dr. Legány Dezső* Erkel Ferenc-díjas zenetörténésznek, a zenetudományok doktorának, *Tarján Imre* akadémikusnak, Kossuth- és Állami díjas fizikusnak, az MTA Természettudományi Kutatólaboratórium tudományos tanácsadójának, *Wass Albert* írónak.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje katonai tagozata kitüntetést adományozza *Urbán János* vezérőrnagynak, *Tabódy István* nyugalmazott vezérőrnagynak.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje polgári tagozata kitüntetést adományozza *dr. Boros Józsefnek*, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság nyugalmazott megyei bírósági tanácselnökének, *Delly Rózsi* operaénekesnek, kiváló művésznek, a Magyar Állami Operaház örökös tagjának, *dr. Gedai Istvánnak*, *Hary Béla* karmesternek, a Kolozsvári Állami Magyar Opera főzeneigazgatójának, *dr. Kállay Miklósnak*, *Simon Károly* balatonfüredi polgármesternek, a Balatoni Szövetség elnökének. *Tamás Lajosnak*, Magyarország kambodzsai nagykövetének.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje katonai tagozata kitüntetést adományozza *Böde József* mérnök ezredesnek, *Horváth László* ezredesnek, *dr. Kónya Béla* ezredesnek, *Mócsai József* ezredesnek, *Nagy Béla* ezredesnek, *Sári Béla* ezredesnek, *Bődi Ferenc* alezredesnek, *Egry József Ferenc* alezredesnek, *Kakuk László* alezredesnek, *Ketler István* alezredesnek, *Kolozsi Sándor* alezredesnek, *Tobak Tibor* nyugalmazott ezredesnek, *Bódis János* nyugalmazott ezredesnek, *Adorján Gyula* nyugalmazott alezredesnek.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje polgári tagozata kitüntetést adományozza *Bajor Nagy Ernő* újságírónak, a Hírlapkiadó Vállalat nyugalmazott rovatvezetőjének, *Botár Endrének*, a Nemzeti Színház színművészének, *Buzás Árpád* Munkácsy Mihály-díjas textiltervezőnek, *Fery Antal* grafikusművésznek, *dr. Fodor Ernő* ügyvédnek, *Huszti Zoltán Ferencnek*, Zalaszántód polgármesterének, *Metzger Mártának*, a Magyar Állami Operaház magántáncosának, kiváló művésznek, *Probstner János* keramikusművésznek, *Szabó Istvánnak*, a Magyar Televízió osztályvezetőjének, *Takács Józsefnek*, a Voice of America programtanácsadójának, *dr. Olofsson Károly* Placid bencés szerzetes tanárnak, *Boros Lajosnak*, *Gyuricza Lászlónak*, *Orgoványi Istvánnak*, *Sövény Károlynak*.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje katonai tagozata kitüntetést adományozza *Takácsi Lászlónak*, a Külügyminisztérium munkatársának, *Nyiri József* nyugalmazott alezredesnek, *Sánta László* nyugalmazott alezredesnek, *Krisár Miklós* nyugalmazott őrnagynak, *Varga József* nyugalmazott őrnagynak, *Darvas István* nyugalmazott őrnagynak, *Fuchs Aladárnak*, *Horváth Gyulának*, *Solti Molnár Istvánnak*, *Zalavári Pálnak*.

A Pénzügyminiszter előterjesztésére

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést adományozza *Rádfai Tibornak*, az Állami Számvevőszék igazgatóhelyettesének.

Dr. Pungor Ernő tárca nélküli miniszter előterjesztésére

Ágoston Györgynek, a Magyar Televízió Műszaki Igazgatósága igazgatóhelyettesének, *Horváth Miklósnak*, a Magyar Televízió Műszaki Igazgatósága főosztályvezetőjének, *Kiss István Károlynak*, a Magyar Televízió Fejlesztési és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének, *Sági Lászlónak*, a Magyar Televízió Fejlesztési és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének, *Török Bélának*, a Magyar Televízió Fejlesztési és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének.

A közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter előterjesztésére

Vértes Istvánnak, a Vibesz Vízgazdálkodási Egyesülés ny. igazgatójának.

A Művelődési és Közoktatási Miniszter előterjesztésére

Koroknay Gyulának, a nyíregyházi Jósa András Múzeum nyugalmazott munkatársának.

A Belügyminiszter előterjesztésére

Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést adományozza *Baji Józsefnek*, *Bakos Józsefnek*, *Dr. Báder Ferencnek*, *Bánhidi Gábornak*, *Berentés Tamásnak*, *Csizik Pálnak*, *Dr. Dobovics Miklósnak*, *Domján Lajos Lászlónak*, *Domonkai Antalnénak*, *Dr. Ernst Ervinnek*, *Farkas Károlynénak*, *Fekete Ivánnak*, *Gimes Györgynek*, *Homola Istvánnak*, *Juhász Istvánnak*, *Kassay Kázmérnak*, *Dr. Keményfi Bélának*, *Kertész Jánosnak*, *Kiss Gyulának*, *Kocsis Lajosnak*, *Kőrösmezey Miklósnak*, *Krasznay Bélának*, *Kubinyi Istvánnénak*, *Lázár Kálmánnak*, *Lucza Bélának*, *Maár Imrének*, *Mester Lászlónak*, *Mirkovics Margitnak*, *Monoki Gyulának*, *V. Nagy Józsefnének*, *Nánási Istvánnak*, *Dr. Németh Árpádnak*, *Papszász Lászlónak*, *Pataki Istvánnak*, *Pintér Lajosnak*, *Rákóczi Katalinnak*, *Sajó Ernőnek*, *Sunderlik Imrének*, *Szabó Lászlónak*, *Szedlák Bélának*, *Dr. Szedlák Tibornak*, *Szepesi Arturnak*, *Szíjártó Lajosnak*, *Torma Lajosnak*, *Udvarhelyi Tivadarnak*, *Úry Lászlónak*, *Vargha Lajosnak*, *Várhidy Györgynek*.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt katonai tagozata kitüntetést adományozza *dr. Konkóly Thege Dezsőnek*.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést adományozza *dr. Hevessy Józsefnek*, Debrecen polgármesterének, *Kadler Tamásné* doktornak, a Győri Köztársasági Megbízotti Hivatal tanácsosának, *Vázsonyi Józsefnének*, a Bokodi Önkormányzat jegyzőjének.

A honvédelmi miniszter előterjesztésére

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt katonai tagozata kitüntetést adományozza *Kocsis László* tartalékos őrnagynak, *Márton Lajos* tartalékos őrnagynak.

A művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésére

A Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést adományozza *Szakács Domokosnak*, a Magyar Állami Népi Együttes tánckarvezetőjének.

A honvédelmi miniszter előterjesztésére

A Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt katonai tagozata kitüntetést adományozza *Tóth II. László* törzszászlósnak.

*

Szent István ünnepe alkalmából Boross Péter belügyminiszter kitüntetéseket és elismeréseket adott át szerdán délelőtt.

Rendőrtanácsosi címet kapott egy rendőrtiszt, aranygyűrűt vehetett át 18 személy, miniszteri dicséretben, jutalomban részesült 46, a belügyi szervek, illetve a területi és helyi közigazgatás különböző területein dolgozó tisztviselő.

*

Heller Farkas szakmai díjat adományozott csütörtökön Szabó Iván pénzügyminiszter. A század első felének kiemelkedő magyar közgazdászáról elnevezett díjat az idén *Koblencz József*, Heller Farkas egykori tanítványa kapta.

*

Augusztus 20-a alkalmából szerdán kitüntetéseket adtak át a Földművelésügyi Minisztériumban. Az elismeréseket Szabó János földművelésügyi miniszter nyújtotta át. Négyen **Fleischmann Rudolf-díjat** vettek át a növénynemesítés területén végzett kiváló munkájukért, **Tolnay Sándor-díjban** pedig három, az állategészségügyben dolgozó szakember részesült. Emellett első alkalommal adták át a Szabó János miniszter kezdeményezésére alapított **Aranykoszorús Gazda** és **Aranykoszorús Gazdasszony** kitüntetéseket, amelyekkel 20 magánvállalkozó tevékenységét ismerték el.

*

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kitüntetési ünnepségén a **Bugát Pál Emlékérmet** *Irlanda Dezső* a kémiai tudományok népszerűsítője, *Székely Gábor*, a TIT audio-vizuális nyelvoktatás szakmai megalapozója és *Horn Péter*, a TIT tudományos kiadványainak szerzője kapták. **Kiváló Ismeretterjesztésért Emlékérmet** nyolcan kaptak, küztük *Simon János* (TIT Fejér Megyei Egyesülete). A kitüntetéseket Bod Péter Ákos, a TIT ügyvezető elnöke adta át.

ALBA REGIA
AKCIÓ !!!
20 % KEDVEZMÉNY
augusztus 30-tól az
ALBA REGIA Rt. üdülőjében
BALATONVILÁGOSON
vízparti területen 3-4 ágyas
szobákban félpanzióval.
Érdeklődni lehet:
Tel.: 22/327-017 Fax:
22/327-040. 54680

A MAI NAP KRÓNIKÁJA

„Hatalmi egyensúly"

Létezik egy primitív nemzetközi rendszer, amit már évszázadok óta „hatalmi egyensúlynak" neveznek. Ez tulajdonképpen nem más, mint egyfajta legitimizációja a nagyhatalmi erőszaknak, mégpedig olyan formában, hogy az érintettek egymás között megegyeznek abban, hogy az őket zavaró harmadik felet miképpen regulázzák meg. Bár a mai történetünk a történelmi Lengyelország első felosztása körül játszódik, azért nehéz nem figyelmen kívül hagyni azt a párhuzamot, amit a hónap és nap (csak pár évszázaddal későbbről) „összehoz". A lényegi kérdés pár évszázaddal ezelőtt is az volt, hogy milyen jogon lépett fel Lengyelország ellenében az a pár nagyhatalom... és pár évszázaddal később pedig vajh hogyan egyezhettek meg a kis és nagy szocialista hatalmak mondjuk Csehszlovákia lerohanásának jogszerűségét illetően?!

Szinte tökéletesen mindegy, hogy milyen személyekről beszélünk, merthogy II. Katalin, aki a „szívében köztársaságinak" vallotta magát, mégiscsak cárnő volt és egy keleti autokrata uralkodó. Kosciuszko pedig a maga naiv lengyel forradalmiságával ugyanúgy lehetett a francia eszmék embere — fölötte és népe fölött is — átnyúlt az orosz, porosz és osztrák érdek, merthogy közöttük nem bonthatta föl egy kis lengyel birtok a „hatalmi egyensúlyt". Ilyesmiről is szól a mai történetünk.

1773-ban ezen a napon Mária Terézia Ausztria részére birtokba vette Galicia jórészét, II. Katalin Oroszországa pedig eljutott a Dnyeper-Dina vonaláig, a poroszok pedig megszerezték Nyugat-Poroszországot és egyesítették a brandenburgi részekkel. A lengyeleknek ekkor még megmaradt Danzig és Thorn (német lakosokkal) mint kijárat a tengerre. Nagy Frigyes roppant módon meg volt lepődve a „hölgyek étvágyán", no de már évek óta tartott a területtel kapcsolatban az említett hatalmak vetélkedője, úgyhogy a porosz kijelentéseiben sokkalta nagyobb volt a tettetés, mint az őszinteség. Ugyanis még 1763-ban III. Ágost halálakor elkezdődött a harc, mert II. Katalin cárnő lengyel embert kívánt a trónra és nem mást, mint a férfifaló uralkodónő akkori kedvencét, Poniatowskyt, aki egyben persze a régi lengyel uralkodói család, a Czartorskiak jelöltje is volt. Volt ellenjelölt is, mégpedig Branicki koronatábornok személyében. Őt Bécs és Párizs támogatta, valamint a „patriótáknak" nevezett csoport. Az oroszok úgy vélték, hogy érdekeik megkívánják, hogy a saját jelöltjük győzzön és ezért bevetették az orosz seregeket is. Ennek következtében a „hatalmi egyensúly" az orosz értelmezés szerint helyreállt, de... Poniatowsky Szaniszlo úgy vélte, hogy a hatalomra kerülése után neki is reformokat kell végrehajtania. Ez a furcsa helyzet egyben nem egyezett az orosz ortodox államigazgatási felfogással és bizonyos értelemben sértette a kiszorított „patriótákat" is, aki egy úgynevezett „radomi konföderációban" szövetkeztek is ellene. Most az oroszok a radomiakat támogatták, de közben a szászok és az osztrákok egy katolikus liga szervezésére is adtak pénzt. 1768-tól ebből pedig egy véget nem érő polgárháború kerekedett, amelyben időlegesen csak az oroszok teremtettek néha-néha szünetet. Amikor pedig az oroszok és a törökök lekötötték egymás erejét, akkor a harcok ismételten kiújultak. Ekkor merült fel Nagy Frigyes ötletéből az, hogy Lengyelországot három részre kellene felosztani és úgy pacifikálni. Mária Terézia úgy kóstolgatta a témát, hogy legelőször is 1770-ben megszállta azokat a szepességi városokat, amelyeket még Zsigmond magyar király zálogosított el a lengyeleknek... 1772-ben már az újabb felosztásról is szó esett, amit már csak azért is inspirált Ausztria, mert az orosz-török háborúk nyomán az orosz hatalom nagyon megerősödött a Balkánon (jobbnak vélték, ha a hódítás irányt vált). 1773-ban aztán bekövetkezett a felosztás, amiről a történet elején szóltunk. A lengyel országgyűlés kénytelen volt elfogadni a döntést, de nyugodalom csak 1791-ig volt, amikoris a „patrióták" államcsínyszerűen egy új alkotmányt fogadtak el és létrehozták az örökös királyságot a szász dinasztia uralma alatt, egy modernnek számító szenátussal és a polgárság bevonásával megteremtett képviselőházzal. Megszervezték a független hivatalnok-bíráskodást és eltiltották a föderációkat (amely a nemesi köztársaság egyfajta továbblépése volt). A gond ott kezdődött, hogy a szomszédos uralkodók immáron a francia forradalommal egyenértékű veszélyt láttak az újszerű szervezkedésben és maguk a szászok sem nagyon óhajtották ezek után a lengyel trónt. Az új alkotmány a honiak jó részének sem tetszett és ellenében létrehozták a „targowicei konföderációt", amely elsősorban az orosz segítségre épített a „lengyel szabadság megvédésének" érdekében. A patrióták vezére az a Tadeusz Kosciuszko volt, aki a franciákkal együtt harcolt az amerikai szabadságharcban is. A francia eszmék ilyen megjelenése hamar a szövetségbe terelte a „hatalmi egyensúly" elvesztésének rémétől hajtott — egyébként ellenérdekelt feleket — a poroszokat és az oroszokat. Kosciuszko 1792-ben Dubienkánál meg is verte az oroszokat, de hamarosan menekülnie kellett, mert a király is átpártolt a targowicei konföderációhoz és a porosz csapatok is megérkeztek. Az oroszok és poroszok ezután csak 1/3 részt hagytak a lengyeleknek addigi országukból. A grodnói országgyűlés néma hallgatással fogadta el a döntést (a teremben ugyanis orosz katonák álltak). Katalin cárnő még olyan szerződést is kierőszakolt, hogy mindenféle reform az ő beleegyezéséhez kötött és a lengyel sereg felét el kellett volna bocsátani. 1794-ben aztán Kosciuszko Krakkóban termett, miközben Varsó fellázadt és lemészárolták az oroszokat. A poroszok ismét beavatkoztak a „hatalmi egyensúlyt" megőrzendő és a muszkákkal együtt ... legyőzték a lengyeleket... Kosciuszkot egy súlyos sebbel elfogták, de az akkor már uralkodó I. Pál cár azzal az ígérettel elengedte, hogy az oroszok ellen nem viselhet többé háborút (nem is vett részt még a napóleoni harcokban sem). Poniatowsky lemondott és cári kegydíjat kapott, de az 1795-ös osztozkodáson már csak az „egyensúly végett is" részt vett Ausztria is. Mária Terézia megszerezte Krakkót és a maradék Galíciát, és a többiek egymás között felosztották, megszüntették Lengyelországot.

Lehet, hogy törvényszerű nagyhatalmi gondolkodás, hogy a polgárháború sújtotta országokat egyszerűen és simán három felé kell szétszedni?!

D.L.

Debrecenben

Kiállították a Golgotát

Immár a nagyközönség is megtekintheti Debrecenben Munkácsy Mihály monumentális alkotását, a Golgotát: a Déri Múzeum Munkácsy-termét csütörtökön pontosan délben nyitották meg a látogatók előtt, akik most első ízben csodálhatják meg egymás mellett a művész passiósorozatának két eredeti darabját, az Ecce homot és a Golgotát. Előbbi a múzeum tulajdona, utóbbit pedig az Amerikában élő Bereczki Csaba, a New York-i Pannónia Galéria tulajdonosa adta tíz évre letétként a Magyar Nemzeti Múzeumnak. Debrecenbe a Nemzeti Múzeum letétjeként került a festmény, ahol méltó környezetben, számos Munkácsy-kép között, s az Ecce homo mellett láthatja a közönség.

Munkácsy születésének közelgő 150. évfordulója alkalmából a Nemzeti Galériából Debrecenbe érkezett a trilógia harmadik darabjának, a Krisztus Pilátus előtt című alkotásnak feles másolata is. Gazda László, a Déri Múzeum igazgatója reményét fejezte ki, hogy valamikor együtt mutathatják be Debrecenben a passiósorozat mindhárom, eredeti darabját. Ennek érdekében megpróbálják felkutatni az eredeti Krisztus Pilátus előtt című festmény mindeddig ismeretlen kanadai tulajdonosát, aki 1988-ben árverésen jutott hozzá a nagyértékű alkotáshoz. (MTI)

Külföldi vállalat alkalmazottat keres,
aki alkalmas vezetői tevékenység ellátására.
Leendő munkahelye: Fejér megye
Feltételek:
a német nyelv tárgyalási szintű ismerete,
szervezőkészség,
saját gépkocsi.
A jelentkezéseket írásban, rövid önéletrajzzal mellékelve
Pf.: 138.
8901 Zalaegerszeg címre kérjük.

RÉGI NÉVVEL, ÚJ HELYEN!
VÁLTOZATLAN MEGBÍZHATÓSÁGGAL!
PLANT AGRÁRIUS BT SZÉKESFEHÉRVÁR
Seregélyesi út 93.
VÁLLALKOZÓI KÖZPONT
(volt szovjet laktanya)
Tel: (22) 328-120/152 mellék Fax: (22) 328-110.
GUMIÁRUK, MŰSZAKI CIKKEK NAGY- ÉS KISKERESKEDELME.
— igen kedvező árakon, sokszínű márka- és méretválaszték személy, teher, targonca és mezőgazdasági gépek gumiabroncsaiból, tömlőiből,
— tehergépkocsi és mezőgazdasági gépalkatrészek,
— villanymotorok, villamossági cikkek.
UDVARIAS KISZOLGÁLÁSSAL VÁRJUK RÉGI ÉS ÚJ VEVŐINKET!
Nyitva tartás: 8-16 óra (héttő-péntek)
Üzenet hagyható: (22) 318-504. 54224

— **Fej-, váll- és ágyékrheumánál,** idegfájásoknál, szaggatásnál és zsábánál a természetes **„Ferenc József"** keserűviz rendkivül hasznos háziszer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztitja. Egyetemi klinikákon szerzett tapasztalatok tanusitják, hogy a valódi **Ferenc József keserűviz gyors és biztos hatásu,** kitünő gyomor- és béltisztitó szer

képességétől semmi sem tesz nagyobb bizonyságot és észlelhetőbb tanuságot. Az a társadalom, amely nem tud ellentállani a bünnek, lehet méreteiben nagy, de erkölcsi méreteiben lezsugorodott és sokkal kisebb, mint azok a társadalmak, amelyek kétségben uszták meg a nagy lelki válságok évtizedeit.

Ugyanez vonatkozik többé-kevésbé a francia politikára is, amely egy győzelmi mámor káprázatába kábultan termelte ki a Stavisky-ügyeket és az egyéb visszaéléseket s a korrupciót. Nagyon jól tudjuk, hogy a francia nép maga távol van ettől a szellemtől, de az intézmények, amelyek a francia nép életét igazitják, már telitve vannak miazmákkal s ott is jelentkezik az amerikanizmus, a pénzhajsza szelleme s ennek árnyékában a bün s a megtorlatlan bünök sorozata. S ugyanazok, akik ma hiába keresik a megtorlott igazság mártirjának igazságait, pálcát törtek a magyar állapotok felett akkor, amikor a törvényes magyar bíróság rablógyilkosokat itélt halálra, vagy börtönre. Ugyancsak az emberi jogok ligájába állva magas érctalapzaton törtek pálcát felettünk, mint akik egy felsőbbséges világrendet és életszemléletet képviselnek velünk szemben. Minálunk nem lehetne egy vizsgálóbirót büntetlenül meggyilkolni, nálunk nem szaladgálhatnak szabadon a megszervezett banditák, nálunk a bün még elveszi büntetését. Nálunk jogbiztonság és jogrend van, mindenkinek egyenlő mértékkel mérünk s nem vagyunk hajlandók a magunk dolgait mások politikai igényeihez és felfogásához igazitani.

A nagy erkölcshirdető társadalmak, a felsőbbséges nyugati szellem képviselői megbuktak a velünk való párhuzamban: mi lehetünk szegények, meggyötörtek, kifosztottak, megcsonkitottak, de erkölcsi épségünket és tisztességünket nem tudta megtörni senki sem. Nem megyünk amerikai és francia példák után, amikor saját erkölcsi rendszerünkről van szó, megmaradunk a magunk utján, a magunk irányelvei mellett. Ez a felsőbbség nekünk adatott meg s ezt megfogjuk tartani mindvégig, a jövőben is.

A FÖLDREFORMTÖRVÉNY MÓDOSITÁSÁT SÜRGETIK AZ OMGE KÖZGAZDASÁGI SZAKOSZTÁLYÁNAK ÜLÉSÉN

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya csütörtökön este a Köztelek székházában ülést tartott, amelyen először gróf *Somssich* László, az OMGE elnöke elnökölt, aki rendkivül meleg szavakkal parentálta el gróf *Hadik* Jánost, a közgazdasági szakosztály nemrégiben elhunyt kiváló elnökét. A szakosztályi ülés gróf *Somssich* László inditványára a szakosztály uj elnökéül dr. *Ivády* Béla v. földmivelésügyi minisztert, társelnökéül pedig *Bud* Jánost és gróf *Bethlen* Pált, a pénzügyi és adóügyi bizottság elnökévé ugyancsak *Bud* Jánost, ugyanezen bizottság társelnökeiül pedig *Koós* Zoltánt és *Szontagh* Jenőt választotta. Az elnöki széket ezután *Ivády* Béla, az uj elnök foglalta el, aki székfoglaló beszédében kifejtette, hogy a szakosztálynak mindenben alkalmazkodnia kell a mai nehéz gazdasági viszonyok szülte helyzethez. *Ma nem lehet elméleti kérdéseken pepecselni, hanem csakis gyakorlati célokat szabad magunk elé tüzni.* A közgazdasági helyzet európaszerte olyan sorsdöntő problémákat vet fel, amelyek évekre terjedő feladatokat rónak a szakosztályok elé.

Az uj szakosztályi elnök bemutatkozó beszéde után dr. *Debreczeni* Sándor tett inditványt a *földreformtörvény módositására.* Rámutatott arra, hogy ujabban *több egykori földigénylő terhesnek találja magára nézve a fizetési kötelezettséget* és ezért a *kapott földterület eredeti tulajdonosa ellen a legképtelenebb jogcimeken pert indit a szerződés érvénytelenitése érdekében.* Az eredeti tulajdonost *számos esetben jelentékeny károsodás érte.* Hogy ez elkerülhető legyen, feltétlenül szükség volna a földreformtörvény módositására. Több felszólalás után dr. *Ivády* Béla elfogadásra ajánlotta az inditványt azzal a módositással, hogy az OMGE csakis *általánosságban hivja fel a földreformtörvény hiányosságaira a kormány figyelmét.* Ezután dr. *Mutschenbacher* Emil az OMGE ügyvezető igazgatója azt inditványozta, hogy a *fa fázisadójára vonatkozó kormányrendelet módositása tekintetében az OMGE forduljon előterjesztéssel* a pénzügyi és a földmivelésügyi kormányzathoz. Ezzel kapcsolatosan ismertette a rendeletnek a gazdákra nézve sérelmes intézkedéseit. Végül *Reichenbach* Béla, valamint báró *Harkányi* János a gyümölcstermelők egyes adósérelmeit tették szóvá.

A VILÁGPOLITIKA ESEMÉNYEI

A szovjet üzletet csinált a távolkeleti konfliktusból

London, március 8.

Már két év óta megfigyelhető, hogy a távolkeleti helyzetben a szovjet aszerint élezi ki, vagy enyhiti a Japánnal, illetve Mandzsuriával szemben fennálló konfliktusát, hogy tud-e üzletet csinálni, vagy sem, a keletázsiai vasuttal. A konfliktusban most lényeges enyhülés állott be, mert a Szovjetnek sikerült a nagy üzletet megkötnie a mandzsu kormánnyal. A *Daily Herald* jelenti *Tokióból*, hogy a mandzsuriai hatóságok *megállapodtak a szovjetkormánnyal a kinai keleti vasutak eladásában.* A megállapodás, amelynek részleteit egyelőre titkolják, valószinüleg *lényegesen enyhiti majd a Szovjet, Japán és Mandzsukuo között fenyegető feszültséget.* A Szovjet kardcsörtetése most alábbhagy. A fordulat megmagyarázza, hogy *Japán miért foglalt el állandóan fölényes, hideg magatartást* a konfliktusban: tudta, hogy *a szovjet csak üzletet akar.*

Törvénytelen az Erdélyi Lapok végleges betiltása

Nagyvárad, március 8.

Az *Erdélyi Lapok* betiltása törvénytelenül történt: a román alkotmány a lapok végleges betiltását nem ismeri s a kormányok ezt a megtorló eljárást eddig nem is alkalmazták.

Szerdán délelőtt az *Erdélyi Lapok* kiadóhivatali igazgatója dr. *Scheffler* Ferenc idézést kapott a rendőrségre, ahol dr. *Popovics* Valér rendőrkvesztor minden további magyarázat nélkül átadta a hadtestparancsnokság által megküldött belügyminiszteri távirati rendelet másolatát. A rendelet, amely mindössze három sorból áll, a következő:

Román királyi belügyminisztérium 17.978/1934. Nagyvárad város prefektusának. A belügyminiszter az *Erdélyi Lapok cimü napilapot véglegesen betiltja.* A rendelkezés közlendő a hadosztályparancsnoksággal, a rendőrséggel és a cenzurahivatallal. *Aláirás, pecsét, dátum.*

A betiltó rendelkezés *nagy izgalmat okozott Nagyváradon* s ezt fokozta az is, hogy a rendelet semmi indokolást nem tartalmazott. *Az erdélyi magyar sajtó egyetemlegesen tiltakozik az Erdélyi Lapok betiltása ellen.* A lapok rámutatnak arra, hogy a betiltást *törvényes alap nélkül adták ki.* A rendtörvény értelmében *csupán ideiglenesen* lehet megvonni egy lap megjelenési jogát és megtorló intézkedéseket lehet alkalmazni a lap államellenes magatartása miatt, ami azonban a jelen esetben nem is forgott fenn. Rámutatnaka lapok arra is, hogy a statárium bevezetése óta egyes városokban igy *Nagyváradon is előzetes cenzura van, tehát a lehetősége sincs egy ujságnak arra, hogy államellenes közleményeket jelentessen meg.* A *Brassói Lapok* és a *Keleti Ujság* a magyar közvélemény nagy kiábrándulásának adnak hangot, amikor rámutatnak arra, hogy a lakosság a cenzura eltörlését várta, miután megszüntek azok az okok, amelyek miatt azt életbeléptették és ehelyett a *magyar lapok megfélemlitését és betiltását* kapta cserébe.

CÁFOLJÁK A SZERB VASUTI PANAMA MÉRETEIT

Belgrád, március 8.

A jugoszláv közlekedési minisztérium vasutépitési szerződéseinek botránya csütörtökön ismét foglalkoztatta a *szkupstinát. Uzunovics* miniszterelnök szólalt fel és hangoztatta, hogy szó sem lehet arról, mintha a kifogásolt szerződések révén a jugoszláv állam *800 millió dinárral károsodott volna,* amint ezt Sztanics képviselő állitotta és a külföldi sajtó hirdeti. Az állam semmiképen sem károsodott *ilyen hatalmas összeggel.* A miniszterelnök felszólitotta a külföldi sajtót, vegye tudomásul helyreigazitását. Belgrádban rámutatnak arra, hogy a miniszterelnök az összeg nagyságát és nem magát a panamát cáfolta.

MEGHOSSZABBITOTTÁK A MAGYAR–TÖRÖK BARÁTSÁGI SZERZŐDÉST

Ankara, március 8.

A török nemzetgyülés *a magyar—török barátsági szerződés meghosszabbitó* jegyzőkönyvet tegnapi ülésén *egyhangulag* elfogadta. A török külügyminiszter ez alkalomból rámutatott arra, hogy az a tény, hogy a nemzetgyülés a *magyar—török* barátsági szerződést és Törökországnak a *Balkánállamokkal* kötött szerződéseit *egyidejüleg* tárgyalta és erősitett meg, kétségtelen bizonyitéka annak a békés politikai iránynak és lojalitásnak, amely Törökországot mind a Balkánon, mind Közép-Európában vezérli.

AZ EMKE VÁLASZA A ROMÁN TÁMADÁSOKRA

Bukarest, március 8.

Sándor József, az EMKE elnöke magyarpárti szenátor, az erdélyi magyar párt alelnöke csütörtökön válaszolt a szenátusban *Oprean* szenátor szerdai magyarellenes beszédére. Válaszában Sándor József elmondotta, hogy az EMKE huszonöt évvel a Román Irodalmi és Közművelődési Egyesület, az „Astra" után jött létre és éppen az „Astra" alapszabályait és célkitüzéseit tartotta szem előtt. Amikor még Erdély Magyarországhoz tartozott, kiadványaira vonatkozólag cserepéldány-viszonyban állott az „Astrá"-val, — még pedig *éppen akkor, amikor Goga Octavian volt az „Astra" főtitkára — és hogy a magyar parlamentben és főrendiházban soha a román képviselők közül senki egy szóval sem panaszkodott a román lelkek emez állitólagos „akasztófája" ellen. A hires memorandumban sem volt szó az EMKE-ről.* Sándor József végül Opreannak azzal a kijelentésével foglalkozott, hogy *a magyarság ázsiai nép* és felvetette a kérdést, vajjon a románok s *az összes európai népek nem szintén Ázsiából származnak-e.*

IDEÁLIS ÖRÖKLAKÁSOK BUDÁN

Városmajor-u. 3/b, Németvölgyi-út 1/a, Nagyboldogasszony-utja 92, Logodi-utca 57. alatti társasházakban, 1—2 szobás garszon, 1—2—3 szobás hallos, komfortos öröklakások kaphatók, azonnali, május és augusztus 1-i beköltözésre. Elsőrangú tőkebefektetés 9%-os jövedelemmel. Ideális fekvés, jó közlekedés. Bemutatja a Budapesti Ingatlan Bank r. t. müszaki osztálya, VII., Rákóczi-ut 10. Telefon: 34-6-05, vagy Mikle Károly épitész, IV., Molnár-utca 13. sz. Telefon: 88-2-60. Előnyös BIB kölcsönnel is megszerezhető.

AZ ALSÓAUSZTRIAI PARASZTSZÖVETSÉG DOLLFUSSHOZ CSATLAKOZOTT

Bécs, március 8.

Dollfuss szövetségi kancellár csütörtökön este az alsóausztriai parasztszövetség tanácsának gyülésén bejelentette, hogy az uj rendi alkotmány Feltámadás napján élő valósággá válik. Az alsóausztriai parasztszövetség, amely *százezer tagot számlál,* bejelentette, hogy teljes szervezetével csatlakozik a *Hazafias Fronthoz.*

BARTHOU ELHALASZTOTTA BRÜSSZELI UTJÁT

Páris, március 8.

A francia kormány a külpolitikai kérdések megvitatása céljából hétfőn minisztertanácsot tart. *Barthou* külügyminiszter emiatt elhalasztotta brüsszeli utazását. A brüsszeli ut halogatása politikai körökben nagy feltünést és némi idegességet keltett.

Hymans magyarázza Broqueville-t

Brüsszel, március 8.

Hymans külügyminiszter a szenátusban mondott ujabb nyilatkozatában hangoztatta, hogy Belgium állandóan szoros kapcsolatot tart fenn Franciaországgal, Angliával és Olaszországgal.

— Broqueville miniszterelnök legutóbbi beszédét *nyilván félreértették* — mondotta a külügyminiszter. — Senki sem tételezheti fel, hogy Belgium támogassa Németország ujrafegyverkezését. Mivel azonban a nagyhatalmak a versaillesi szerződés katonai intézkedéseinek kereteit az uj körülményekhez képest módositották, *Belgium sem ragaszkodhatik ezekhez a keretekhez.*

ELKESEREDETT HÁBORUSÁG

egy filmleiratot gyártó magyar találmány körül

Amikor a beszélő filmeket forgalomba hozták a filmvállalatok, igen nehéz kérdést kellett megoldaniok: gondoskodni kellett arról, hogy az idegen országokba kerülő filmekre *az illető ország nyelvén készült feliratok kerüljenek.* Amig néma filmeket vetitettek a mozikban, igen könnyü volt megoldani ezt a kérdést, mert a megfelelő nyelven elkészitett magyarázó szövegrészeket beleragasztották a filmtekercsbe és igy minden különösebb nehézség nélkül játszhatták a darabokat. Ugyanezt az eljárást azonban nem lehetett alkalmazni a hangos filmeknél, mert *a kisérő zene folytonossága megszakadt volna a magyarázó szövegrész betoldásával,* vagy előfordult volna az is, hogy miközben a magyarázó szöveget vetitik a filmen, csak a gép zöreje hallatszik a moziban.

A különböző filmlaboratóriumok régóta kerestek olyan eljárást, amellyel gyorsan és olcsón meg tudják oldani a különböző nyelvü feliratoknak a készitését. Hosszu kisérletezés után *Hruska* Rudolf budapesti gépészmérnöknek sikerült olyan eljárást feltalálnia, amellyel igen egyszerü módon és gyorsan lehetett a filmekre rámaratni a feliratokat. A fiatal magyar mérnök ezt a találmányát szabadalmaztatta nemcsak Magyarország területére, hanem az egész világra és majd minden országban már az ő találmányával készitik a feliratokat. Az ő eljárása abból áll, hogy *a kész filmeket vékony lakkréteggel vonja be és az igy preparált filmet keresztülvezeti egy preciziós gépezeten.* A gépben billentyük vannak, amelyek rágépelik a megfelelő helyekre a szöveget. Ennél a „rágépelésnél" a betühöz tapadt lakkréteg helyén fedetlenül marad a film. Amikor a gépből az egész tekercset kiveszik, speciális összetételü vegyi fürdőbe helyezik a filmet. Ez a vegyszer a pusztán maradt betü helyén kioldja a festékanyagot a filmből, ugy hogy csak a fehér film marad meg. Igy keletkezik a képeken a fehér szinü felirat.

Hruska Rudolf mérnök Magyarországra a *Diatip* nevezetü filmlaboratoriumnak adta el a szabadalom használati jogát és a megkötött szerződés értelmében az egész országban *ez az egyetlen vállalat készithette a filmfeliratokat az uj eljárással.* A vállalat emberei hónapokkal azután, hogy a feliratok készitését megkezdték, észrevették, hogy ugyanolyan feliratok más magyar laboratoriumban is készülnek. Rájöttek, hogy ezeket a feliratokat a *Kovács és Faludi* filmlaboratorium készíti. Megfigyelték a konkurrens cég munkáját és megállapitották, hogy ugyanolyan eljárással készíti a feliratokat, mint ők. Erre a felfedezésre *Hruska* Rudolf mérnök feljelentést tett a bíróságnál a *Kovács és Faludi* cég ellen *szabadalombitorlás* cimén. Feljelentésében kérte a bíróságot, hogy vegyék zár alá a Kovács és Faludi-laboratorium feliratkészitő apparatusát és büntessék meg a vádlottakat.

Dr. *Nagy* Benő büntető járásbiró dr. *Zernek* Ernő miniszteri tanácsos gépszakértővel együtt kiment a Kovács és Faludi cég laboratoriumába és megvizsgálta a berendezést. A szakértő hosszas vizsgálat után megállapitotta, hogy a gépberendezések teljesen megegyeznek a Hruska-féle gépekkel. Erre a biróság *zár alá vette a feliratgyártó gépet,* a különböző müszereket, valamint azt a filmet, amit éppen a gépbe szerelve talált a biróság. A vállalat főnökei tiltakoztak a zárlat elrendelése ellen, mert szerintük *az ő eljárásuknak semmi köze sincs a Hruska-féle eljáráshoz és nem is követtek el szabadalombitorlást.*

A biróság, hogy teljesen tisztán lásson ebben a kérdésben, helyszini tárgyalást rendelt el. Kötelezték a Kovács és Faludi céget, hogy a saját laboratóriumában mutassa be eljárását. Most tartották meg a helyszini tárgyalást, de a kényes kérdést még mindig nem lehetett megoldani. Mindaddig, amig az eljárásnál a vegyi fürdőbe nem kellett rakni a filmet, részletesen bemutatta a Kovács és Faludi cég saját eljárását, de amikor a „fürdetésre" került volna a sor, *a munkások kijelentették, hogy a tartályokban nincs megfelelő vegyiszer és igy nem tudnak tovább dolgozni.* A szakértők megállapitották, hogy a bemutatott eljárás mindenben megegyezik a *Hruska*-féle módszerrel, csak azt nem tudják, hogy *Hruska* találmányának legfontosabb része, a kioldó vegyszer *azonos-e a két eljárásnál.*

A biróság ujabb helyszini tárgyalást rendelt el, amikorra a *Kovács* és *Faludi* cégnek be kell szereznie a szükséges vegyszert, hogy az egész eljárást bemutathassák. Hruska mérnök ügyvédjének, dr. *Bulissa* Károlynak kérelmére a biróság elrendelte, hogy a következő tárgyaláson *vegyész szakértő is jelenjen meg,* aki mindjárt szakvéleményt mondhat arról, vajjon a két „vegyi fürdő" összetétele között van-e valami különbség, vagy pedig a Kovács és Faludi laboratórium mindenben a Hruska-féle szabadalom alapján készíti feliratait.

Teljes heti rádióműsor-melléklet

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése: A szél gyengülése, erősebb éjjeli lehülés (a nappali hőmérséklet lényeges változása nélkül); egyes helyeken még lehet eső

NEMZETI ÚJSÁG

XVI. évfolyam 55. szám ◆ PÉNTEK ◆ Budapest, 1934 március 9

Papen római utját megcáfolták — Chiappe szenzációs vádja Frot volt belügyminiszter ellen — A magyar-török barátsági szerződést meghosszabbították

Barthou külügyminiszter teljes erővel dolgozik a francia—olasz közeledésen

Pálya Celesztin festőművész 70 éves

Zibolen Endre és

Kerékgyártó Árpád gimnáziumi igazgatók az Actio Catholica budapesti szervezetének uj szakosztály-elnökei

Akik fölöttünk ítéltek . . .

Az Egyesült Államok egész rendőri hálózata hajszolja és nyomozza John Ditlinger bandität, akit életfogytiglani fegyházra ítéltek s aki valósággal vigjátéki trükkel tört ki börtönéből. Franciaország rendőrsége Prince vizsgálóbiró gyilkosai után szimatol s az amerikai milliárdosok külön testőrséggel vétetik körül magukat, mert minden sarokból, minden sikátorból emberrablók leselkednek személyükre és dollárjaikra. Önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy micsoda társadalom lehet az, ahol a gyilkosok ereje egyensulyban van a büntető hatóságok erejével, ahol a banditizmus akkora feszitő hatalom, mint a megtorló igazságszolgáltatás. Micsoda társadalom az, ahol a bünöző a büntető tényezők egymással alkuba állva, megegyeznek s ahol a rblógyilkosok külön hálózatba állva élhetik az alvilág életét. Hol van a kultura, amely ellensulyozza a gangstereket, a banditákat, a csempészeket, a hamisitókat, az emberrablókat, a gyilkosokat? A dollárhajsza idegeket szaggató ütemében fejlődött ki az amerikai banditizmus, az emberi hitványság e borzalmas rendszere, amelyet aztán az amerikai tucatirodalom külön romanticizmussal hangolt fel. A nagy világvárosok villanyfényes körutjain bizonytalanul suhannak az autók, mert nem tudják, hogy mikor kerülnek bele egy géppuska szórásába, a gazdag családok gyermekeinek élete örök rettegés, mert nem tudják, mikor tünik el a legkedvesebb fiu, vagy az egyetlen leány.

Ez az a társadalom, amelyre évtizedekig felfelé nézett egész Európa, a gazdaságilag gyöngébbek csodálkozásával. Ez az a társadalom, amelynek hősei munkakerülők, kulturátlan sihederek, akik bünügyi rekordokkal tették magukat ismertté. Ebből a társadalomból nőtt ki az a szellem, amely az üzletet mindenek fölött valónak tartja és a dollárnak mindent megbocsájt, de semmit sem néz el a szegénységnek. És ugyanez a társadalom valamikor emberi jogok ligájába állva tiltakozott, az ugynevezett magyar atrocitások ellen s egy kulturfölény gránitsziklájára hágva itélte el a magyar önvédelmi harcot. Azt a harcot, amelyet mi folytattunk a mi banditáink, a mi vörös rohamkéses gyilkosaink és kinzóink ellen.

A magyar társadalom még a legválságosabb időkben és órákban sem jutott odáig, hogy a gyilkosok szabadon garázdálkodhassanak, hogy az emberrablók és a banktolvajok szövetkezetbe tömörülve, élhessék az előkelő polgárok életét és a mi társadalmunkba nem szivódott be ugy a korrupció mérge, mint abba a társadalomba, amely a gangsterek romantikáját s az emberrablók vérlázitó valóságát adta a fehér civilizációnak. Nálunk a bünös elveszi büntetését s a büntető hatalom nem hajlandó kiegyezni ötven százalékra semmiféle gyilkossal, semmiféle banditával, semmiféle gazemberrel. Mennyivel nagyobb erkölcsi erő, önfegyelem és tisztesség van a mi szerencsétlen közéletünkben, mint az amerikai közgondolkodásban! Mi nem tartjuk hősnek a bandität, ha ügyesen megszökik és nem vagyunk hajlandók félistennek tartani a sportrekordert, vagy a szerencsés kártyajátékost. Nálunk még a régi erkölcsi elvek uralkodnak a közéletben és a magánéletben s a mi szemléletünkbe még nem ette be magát a yankeméreg, amely a kettős könyvvitel és a dollár sugártörésén keresztül veszi mértékre a tárgyakat, jelenségeket, embereket, életsorsokat s közjelenségeket.

Mennyivel fölötte vagyunk ezeknek a mi kis lezsugorodottságunkban, nyomoruságunkban és szegénységünkben! Az omlásból és a ránkszakadó történelmi sziklagörgeteg elsöprő ereje alól megmentettük nagy erkölcsi jogfolytonosságunkat és erkölcsi életünket. Nekünk lelki életünk is van és a pénz szemléletén tul más felé vetjük szemünket, ott, ahol a nagy erkölcsi javakat őrizzük utódaink számára. A mi társadalmunk soha sem lépett fel, mint hipokrita erkölcsbiró, amely felháborodik emberi igazságtalanságokon. Elintéztük a magunk dolgait, eilntézzük a jövőben is. Nem engedjük, hogy kitenyésztődjék a pénz és a pénzhajsza árnyékában az amerikai bünszellem, megóvtuk magunkat minden hatásától és következményétől. Erre igazán büszkék lehetünk, mert társadalmunk ellenálló-

CSÖPPI ANYJA

IRTA: **KELEMEN GÉZA**

Az autó kürtje még egyszer rikoltott, azután már csak a berregés távolodó zaja üzente: Csöppit elvitték . . .

A doktorkisasszony a szobája ablakából nézett az autó után. A matrózruhás apróság tétován intett visszafelé, de már nem látott senkit.

A folyosókon ijedt csend feküdt; még az apró gyermekágyakkal zsufolt teremben is nyöszörgéssé halkult a sirás. Az orvosi szoba előtt résztvevő arccal surrantak el a gondozónők. Az egyik sóhajtva sajnálkozott:

— Szegény doktorkisasszony!

Ilus, a „szegény doktorkisasszony" két éve került a kis vidéki intézetbe. Ugyanazon a napon hozták be Csöppit is nagyon betegen.

— Gyenge fiucska ez... — tette Ilus elé a gyereket a temetés költségeitől rémüldöző rokon-asszonyság. — Mikor jön a doktor ur?

— Én vagyok a „doktor ur" — mosolygott szeliden Ilus és kibontotta a szürkés pólyából a sápadozó kis beteget.

— Dinnyét evett a kicsi... — vallotta az asszony —, mert hogy ugy megkivánta.

Ilus szeme haragosan villant:

— Megölik a gyereket . . . — mondta, de az asszony már eltünt.

És Csöppi mégis meggyógyult. Éjjelnappal ott volt az ágyánál a fiatal doktorkisasszony. Szörnyü küzdelem volt, de sikerült. Jutalmul ő kapta az anyának szánt első vágyakozó gyermekölelést, az első gügyögő, gurgulázó szavakat.

Később már rejteni kellett Csöppit, mert kinőtt a csecsemősorból s nem maradhatott a csecsemőotthonban. Ilus szabad perceiben rohant a „fiához". Az pedig repdesett a karjával, nagyokat rikkantva, boldogan kiáltozott, ha Ilust közeledni látta. Az „uj mama" Isten ajándékaként fogadta a feléje áradó szeretetet.

— De mi lesz azután? — töprengett, mikor késő este fáradtan elpihent szobájában. — Mi lesz ezzel a gyerekkel, se apja, se anyja; Isten tudja hová kerül? Ő megtartaná, dehát ez lehetetlen. Igaz, most van állása, ám mi történik, ha valamelyik nagyhatalmu városi pártvezér orvosfiának akarják juttatni az ő állását? Hiszen a város sokat áldoz erre az intézetre.

Még most is vérbeborult az arca, ha idejövetelére gondolt. Udvariasságból kellett bemutatkoznia az egyik helybeli pártvezérnek, aki gyakran szónokolt az erkölcstelenség ellen. És mikor belépett hozzá, a szigoru vezér feketén villogó patkányszemei ugy végig perzselték fejétől a cipője sarkáig, hogy a torkában akadt a számára elgondolt beszédke. Ennek az embernek magyarázza ő, hogy milyen gyötrelmes boldogság volt a friss oklevél? A készülődést az Istentől rendelt munkára, miközben a nagytekintélyü tanár mellett dolgozott Budapesten? Hogy álmatlan éjszakákon mennyi szép terv forrósitotta a lelkét: megfogni az elkeseredett szegény anyák kezét és vezetni őket; odaállni a temetők kapujába és visszaparancsolni a korán földbe induló picinyke koporsókat? Nagy társadalmi mozgalmat szervezni, a kisváros minden tanult emberét bevonni ebbe a gyönyörü munkába, amelynek befejezése után egészséges, pirosarcu gyermekek uj és uj kórusa áradozza az élet diadalénekét?

— Csinoska... — ennyit hallott csak, mikor az ajtón kivül volt.

...A könny még ott csillogott a szemében; még az ablaknál állt, ahonnan utoljára látta Csöppit. Ezt a hálásszivü nevető angyalt, aki elcsititotta lelkében a másik vágyakozást is. Mert hiába a komoly, tanáros vonás az arcán, hasztalan lobog a lelkében a hivatás magasztossága; — ha esténkint már langyos szellő hárfázott az ablaka alatt vonuló telefonhuzalokon és suttogó párok andalogtak a virágba boruló fák alatt, az ő szive is hevesebben vert. Valakiért, aki még nem jelentkezett, akiről nem tudja, hogy kicsoda, de aki egyszer eljön és megfogja a kezét, ahogyan még senkisem fogta s azután közös erővel harcolnak az egyetemen álmodott nagy célokért.

Ám ez a Valaki nem jött. Csöppi nélkül nagyon nehéz lett volna a várakozás. Most pedig Csöppit elvitték. Örökre. Talán nem fájna ugy, ha a városban marad valakinél. Kisérletezett is ezzel gyermektelen házaspároknál. Az egyik társas-teán órahosszat dicsérte az „ő gyermekét" a jószivéről ismert ügyvédnének, végül is amaz igy szólt hozzá:

— Jaj, Iluskám! Szép dolog a gyerek. Nekem azonban most más bánatom van. Ugy teleettem magamat, hogy pukkadok. Gyere szivem velem és segitsd kiengedni a füzőmet...

Nemsokára ezután messze-vidéki házaspár jelentkezett Csöppiért. Nem adta oda. Addig furfangoskodott, mig Csöppi öccsét vitték magukkal. Mert ez is hozzákerült.

Sulyos lelkivivódás után bólintott igent az ujabb jelentkezőnek. Gyermektelen, idősebb házaspár, vagyonosak, a férfi főmérnök, külföldön élnek. Jó élete lesz Csöppinek. Tanulhat. És most elvitték...

A főgondozónő kopogott az ajtón:

— Doktorkisasszony, a tizenkilences hánykolódik, lázas . . .

— Jövök — nyelte le könnyeit Ilus.

A lépcsőházban hirtelen megtorpant. Mintha a szivverése is megállt volna. A szomszédos házból a rádió harsogta:

— A francia külügyminiszter szerint ez háborus veszedelemmel járhat . . .

— Istenem! — suttogta —, Csöppi külföldi honosságu lesz s ha az ő korában kitör a háboru, édes testvérére kell fegyvert emelnie... Talán meg is öli, vagy az Csöppit . . .

Reszkető kézzel kapaszkodott a karfába. Néhány pillanat alatt végigélte a katonafiáért gyötrődő anya minden szenvedését és fájdalmát.

Még akkor is szédülten támolygott, mikor a kisbeteg ágyához lépett. Azután meleg hullám ömlött át a szivén.

— Még ma irok — hadarta —, Csöppi legyen orvos. Azt nem engedik nagyon közel a harchoz. S talán Isten kegyelme azt is megengedi, hogy testvéröccsén — akit akkor már nem is ismer — ő segitsen . . .

— Csöppi orvos lesz — sóhajtott megkönnyebbülten s hogy igy minden lelkébe zsufolt anyaságot kiélt, felnevelt, pályára mozditott s haláltól óvott egy gyermeket, mosolyogva hajolt a tizenkilences ágy apró betegének láztól tüzes mellére, hogy riadt szivdobogását figyelje. Sokezer gyereknek lett még orvosa, Csöppinek mindvégig — anyja maradt.

Lapunk mai száma 16 fillér

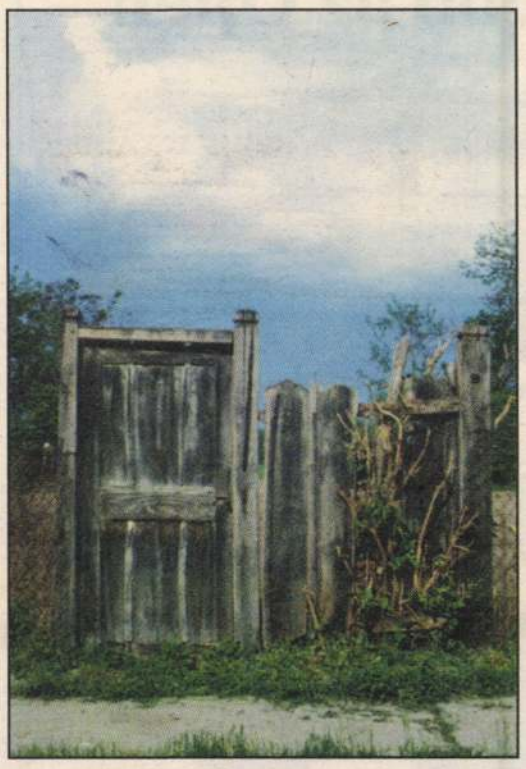

„Népi Építészet a Kisalföldön”

Század eleji rajzok

Emlékezés Pálos Ede főreál-iskolai tanárra

Szenzáció kell legyen ez nekünk, akik Győr vidéken élünk, hogy a véletlen épp kezünkre játszotta – megmosolyogva az időgépet – a négy vázlatfüzet-töredéket.

Miről is van szó? A május 25-i lapszámban rövid cikk számolt be arról, hogy Győrött, a *Xantus János Múzeumban* konferencia tartatik. A cikk fölött alkalomhoz illő fotó, hangulata stimmel, a felirata is majdnem, mert nem közönséges utca látható azon a képen, hanem a *gyarmati Újhegy pincesora*, ahogy ott mondják: „gunyhó”-i. E tanácskozás tiszteletére – nézni való előadásként – egy kiállítás rendeztetett *Pálos Ede* főreál-iskolai tanár rajzaiból, melyeket *a Kisalföld községeiben készített 1905 és 1908 között*. A képek házakról, kapukról, bútorokról, ember készítette eszközökről mesélnek, följegyezve mindhez helyet, tulajdonost, készítőt, s ami még szükséges. Egy lapon említve kályhát és ágasfát, mestergerendát és kútágast. Kisbaráthegyi szövőszék, vásárosfalui korcsmárosné, tarjánpusztai igabélfa, kulcsodi házoromzat, és így tovább.

Néprajzi szempontból is hatalmas érték a képen megőrzött tárgyi anyag, de túl ezen műhelyet is mutat, s erőst úgy látszik, ebből, s még egy kicsiből kell összeállítanunk a valaha itt élt tanár portréját.

Hol itt a véletlen? Ott, hogy ezelőtt nyolc esztendővel kerültek elő a füzetek Pesten, nem múzeumból, és nem hagyatékból, hanem egy kapualjból. Egyetemi oktatóm bízta rám, mondván, földim volt.

Elhatároztam, hogy a II., III., V., VI. vázlatfüzet mellé megkeresem a hiányzókat, s kinyomozom, ki volt Pálos Ede. Több füzet – egyelőre – nem került elő, s a nyomozás eredménye kevéske, mert háború dúlta szét a nyomokat, s mert a tanár úr nem azzal foglalkozott, hogy magát megörökítse. Még illetékességének bejegyzését sem kérte Győr városától, melynek *huszonhét évig lakója* volt.

Rövid életútja: 1870-ben Máriaradnán született. Eredeti neve *Pawlas*, melyet már a magyari királyi mintarajziskola és rajztanárképző elvégzése után, 1895-től kezdődő győri tartózkodása alatt változtat meg. A reáliskolában *Ruby Miroszlav* tanszékét veszi át. Munkássága sokoldalú. *Révai Miklós rajzhagyatékát*, és munkásságának más dokumentumait gyűjti össze, és e kutatásait rendszeresen publikálja. Ő honosítja meg a cserkészetet az iskolában, csónakázóegyletet vezet és kirándul.

A kirándulásokon rajzol, így gyűjti össze a *„Győrvidék kapuſái”*-t (Néprajzi Értesítő, 1906. VII. 3-4. 161–193. oldal), és „A Rábaköz és Győr vidékének népművészete”-t (Néprajzi Értesítő, 1911. XII. 2. 150–173. oldal). A két dolgozaton érezni azt a szellemet, amely megíratta a Malonyay-köteteket. (A magyar nép művészete I-V., 1907–1922). Nincs rá bizonyíték, de feltételezhetjük, a VI. kötet megírása volt célja Pálos Edének, s ezért járta tanítványaival a vidéket.

A sors azonban mást rendelt. A háború után már csak arra volt ereje, hogy a meglévő vázlatokat részben feldolgozza, miközben gyakran betegeskedett. A Rákóczi Ferenc utca 2. sz. alatti házban élt, egyedül. Halála után (1922. december 18.) lassan a feledésbe merült. A cserkészcsapat ugyan fölveszi nevét, tanítványai lassan szétszélednek. Lesz közülük rajzoló, építész: *Weichinger Károly, Németh Lajos* nevét maga jegyzi föl vázlatfüzetébe, és nincs tovább. Nincs sírhelye sem. Nem váltotta meg senki.

Nézem a rajzokat, a kidolgozottakat és vázlatosakat. Olvasom a megjegyzéseket, nézem az egyetlen fényképet, és beszélgetek vele.

A füzetekben megtalálhatók a kerek, egész publikációk egyes rajzai, mégis: a hiányos vázlatfüzetek anyaga az értékesebb, mert az alapos és jó szemű gyűjtő nem koncepciózusan rajzolt, hanem alázatosan, és szempontjai ma is korszerűek. A papírral ugyan sokszor spórolósan bánt, bízva abban, hogy kidolgozhatja... nem sikerült. Illetve: nem tudjuk.

Kérem, hogy aki tud bármi adatot, anyagot róla, tőle, keressen meg a Xantus János Múzumon keresztül, mert szándékunk minél teljesebb formában publikálni e véletlenül föllelt hagyatékot, *megkésett tiszteletadásként*. S hogy e rajzok érdemesek erre, meggyőződhetnek, ha *június 16-ig megnézik Győrött az Apátúrházban* látható időszaki kiállítást, ahol a mintegy háromszáz rajz java látható együtt a Néprajzi Múzeumban őrzött, kidolgozott táblákkal, s érdekességként a képekkel „párhuzamos” tárgyakat válogattunk a múzeum néprajzi gyűjteményének tárgyi anyagából.

Kottmayer Tibor
néprajzos, műemlékvédelmi felügyelő

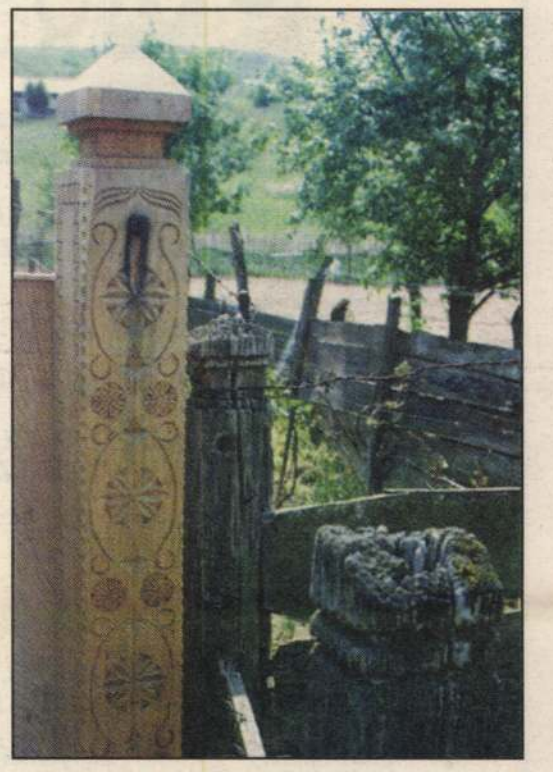

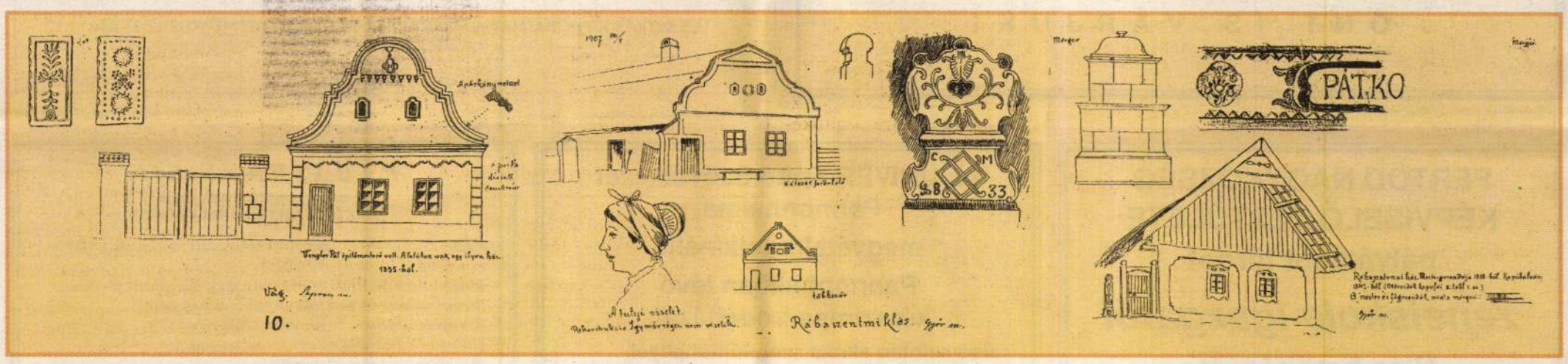

DOMUS: a nyugodt üzleti erő

Nekünk, a vásárlók, áruházlátogatók többségének valószínűleg fogalmunk sincs róla, hogy egy bútoráruházban mennyire fontos az önbizalmat sugárzó nyugodt légkör, s az emberi képzeletet szárnyára engedő jól berendezett tágasság. A Domus Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, Borsy Enikő, valamint a Domus Győr Kereskedelmi Kft. ügyvezető igazgatója, Tóth Dezsőné azonban beszélgetésünk közben valamit sejtetni enged ebből az üzletfilozófiából.

A nyugodt légkörhöz, az önbizalomhoz bizonyosan elengedhetetlen egy üzletnek az a fajta pénzügyi biztonsága, amelyet az állami vállalat 1991 közepén történt átalakításával megteremtettek. A részvénytársaságot új tulajdonosok bevonásával, alaptőke-emeléssel hozták létre. Az önálló üzleti egységek korlátolt felelősségű társaságokká alakítva, holdingszerűen működnek.

Ha valaki pénzügyileg jól áll, s nem szorul hitelre, akár maga válhat hitelezővé. A Domustól nem volt idegen ez a gondolat; Tóth Dezsőné emlékeztet tavalyi, nagy sikerű „50 + 50”-es akciójukra. A vásárlók már 50 százalék befizetésével hazavihették a kiválasztott bútort. A hátralékot maga az áruház hitelezte meg, hat hónapra, kamatmentesen. Különböző termékcsoportokra szinte minden hónapban adtak ezenkívül 5–10 százaléknyi árengedményt, hogy „akinek vásárlási szándéka van, azt döntésre késztessék”. Mondhatnánk, „ennek ellenére” tisztes nyereséggel zárták a tavalyi évet. Az idén tehát nem riadnak vissza a fejlesztésektől. Borsy Enikő vezérigazgató éppen ez ügyben járt tegnap a győri Domusban: az áruház alapterületét ugyanis a nyári hónapokban 900 négyzetméterrel bővítik. Az alsó szinten most készült el egy exkluzív üzleti szárny. Érzékelvén a kereslet polarizálódását, a magasabb igényeket elégítik ki az itt található angol bőr ülőgarnitúrák, elegáns szekrénysorok. Az emeleten és a raktártér felső szintjének beépítésével kialakítandó új szárnyon továbbra is marad a hagyományos, elérhetőbb árú termékkínálat.

Az átalakítás ideje alatti apróbb kellemetlenségek – homokkupacok, építőanyagok kerülgetése – ellentételezésére a győri Domus egy kellemes kedvezménnyel, a vásárolt áru ingyenes házhoz szállításával kedveskedik vásárlóinak!

(X)

Pálos Ede

QUANTUM MAGÁNISKOLA

felvételt hirdet 1993. szeptemberében induló képesítő tanfolyamaira

SZAKIRÁNYÚ KÖZÉPISKOLÁT VÉGZETTEKNEK, DIPLOMÁSOKNAK FELSŐFOKÚ SZAKKÉPESÍTŐK

- vendéglátó menedzser,
- kereskedelmi menedzser,
- idegenforgalmi menedzser,
- idegenvezető,
- marketingmenedzser,
- reklámmenedzser.

Képzési idő: 1 tanév. Iránytandíj: 35.000,– Ft.

ÉRETTSÉGIZETTEKNEK, SZAKMUNKÁSOKNAK KÖZÉPFOKÚ SZAKKÉPESÍTŐK

- kereskedő (boltvezető vállalkozó, ügynök-üzletkötő)
- vendéglátó (üzletvezető vállalkozó)
- szállodás,
- reklám ügyintéző,
- kisvállalkozások gazdasági ügyintézője (könyvelés, bér, TB-ügyintézés, levelezés)
- idegenforgalmi ügyintéző,
- menedzserasszisztens (gép- és gyorsírás, számítógépkezelés, titkárnői ismeretek),
- személyi számítógép-szoftver üzemeltető (saját számítógépteremben).

Képzési idő: 1 tanév. Iránytandíj: 25.000,– Ft.

8 ÁLTALÁNOST VÉGZETTEKNEK, ÉRETTSÉGIZETTEKNEK ÁGAZATI SZAKMUNKÁSKÉPZÉS

- ABC áruházi eladó,
- divat- és rövidáru eladó,
- hús- és hentesáru eladó,
- vendéglátó eladó,
- vendéglátóipari gazdaasszony,
- közétkeztetési szakács,
- textil- és ruhaipari varrómunkás,
- áruházi-üzletházi eladó (érettségizetteknek)
- híradástechnikai eladó. (érettségizetteknek)

GYAKORLAT BIZTOSÍTÁSA SAJÁT TANMŰHELYEKBEN!
Iránytandíj: 22.000,– Ft.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 1993. augusztus 15.

Jelentkezés és információ: Quantum Magániskola
9023 Győr, Buda u. 12. Tel.: 96/322-018.

ÖNT IS VÁRJUK!

(52725/1H)

Egyre közelebb az Opel!

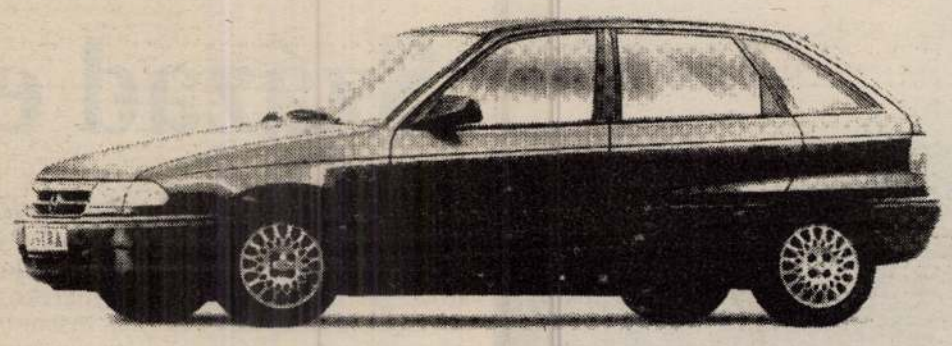

A GENERAL MOTORS HUNGARY örömmel értesíti a jelenlegi és jövőbeli Opel-tulajdonosokat, hogy márkakereskedői hálózata ismét bővült.

AUTENTIK KFT.
9200 MOSONMAGYARÓVÁR
Barátság u. 2.
Tel.: 98/317-244
Fax: 98/315-208

A márkakereskedés az Opel gépkocsik gazdag választékát kínálja, valamint teljeskörű szerviz- és alkatrészellátást nyújt.

OPEL

AZ ASTRÁT KIPRÓBÁLHATJA MÁRKAKERESKEDÉSÜNKBEN JÚNIUS 12-13-ÁN:

FERTŐD NAGYKÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETE pályázatot hirdet

zeneiskola igazgatói

állás betöltésére.

Az állás betöltéséhez szükséges:

- szakirányú felsőfokú végzettség
- legalább 5 év szakmai gyakorlat.

Bérezés:

az érvényes jogszabályok alapján.

Az állás betölthető: szeptember 15.

A pályázat benyújtásának határideje:

a megjelenéstől számított 30 nap.

A pályázatot Fertőd Nagyközség Polgármesteréhez kell benyújtani.

Érdeklődni lehet:
Fertőd Nagyközség Polgármesterénél 99/370-934 telefonszámon.

Pályázatok elbírálásának ideje:
augusztus 10.

(52923/1H)

A Bábolna–Győri Baromfifeldolgozó Kft. felvételt hirdet baromfifeldolgozó munkakörbe, kétműszakos munkarendbe, női munkavállalók részére.

Kezdőbér: 85,– Ft/óra

Győri illetve Győr környéki munkavállalók jelentkezését várjuk.
Jelentkezés: Győr, Kandó Kálmán út 7. (tel.: 96/326-666) a feldolgozó üzem vezetőjénél.

(52901/1H)

Az UNIVER Építő Szövetkezet Pannonhalma,

megvételre felkínálja Pannonhalmán lévő kétszintes irodaházát,

- alsó szinten aknás szerelőműhellyel, nagy udvarral, üzlethelyiségekkel, vendéglátó egységgel, tekepályával,
- felső szintes irodahelyiségekkel.

Felkínálja továbbá megvételre Nyúlon található ipari telephelyét műhelyekkel, raktárakkal, szociális helyiségekkel.

Részletes információ:

Németh Béla 06-96/370-194, 370-133, 370-114, vagy személyesen
Pannonhalma, Petőfi S. út 8/B.

(52903/1H)

RÁBATRANS Kft.

az alábbi szolgáltatásait ajánlja TISZTELT MEGRENDELŐI felé:

- *RÁBA és különböző típusú tehergépkocsik, pótkocsik javítása és műszaki vizsgára felkészítése;*
- *Bolgár, cseh ill. NDK gyártmányú dieseltargoncák javítása;*
- *Személygépkocsik műszaki vizsgára előkészítése;*
- *Környezetvédelmi vizsgáztatás (zöldkártya);*
- *Dieseltargonca-alkatrészek forgalmazása;*
- *Mitsubishi- targoncák forgalmazása.*

Telefon: 96/312-111/11-36
96/314-711/11-36

- *Nemzetközi és belföldi közúti árufuvarozás;*
- *7 és 16 tonnás autódaru és kosarasdaru szolgáltatás;*
- *Autómentő szolgáltatás tehergépkocsik és autóbuszok részére;*
- *Teljeskörű szállítmányozás.*

Telefon: 96/312-053, 320-879 6–15 óráig.

Levélcím: 9027 Győr, Budai u. 1.
Telefonügyelet: 96/321-879 14–22 óráig.
Telefax: 96/312-053.
Megközelíthető: RÁBA Rt. Vasúti Jármű 2-es porta bejárón keresztül.

(52637/1H)

A KÖGEL Építő-Tervező és Szolgáltató Kft. felvételre keres:

- **építésvezetőt magasépítési munkákra,** szakirányú végzettséggel, 10 éves építőipari vezetői gyakorlattal. Számítógépes ismeret és németnyelv-tudás előnyt jelent.
- **raktárvezetőt raktárvezetői gyakorlattal,** számítógépes ismerettel, 5 éves építőipari, raktározási, anyagkezelői gyakorlattal.

Pályázni lehet kézzel írott szakmai önéletrajzzal június 25-ig.
Levélcím: 9400 Sopron, Martinovics út 6.

Továbbá felvesz:

- **2 fő éjjeliőrt saját gépkocsi használattal,** maximum 40 éves életkorig. Saját tulajdonú őrzőkutya előnyt jelent.

Érdeklődni lehet a 99/318-064-es telefonon, vagy a kft Sopron, Martinovics út 6. sz. alatti irodájában 7–14 óráig.
Fizetés megegyezés szerint.

(52915/1H)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Bezenye Községi Önkormányat Képviselő-Testülete pályázatot hirdet:

NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA óvodavezetői állásának betöltésére.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:
- felsőfokú szakirányú végzettség,
- legalább 5 év szakmai gyakorlat.

A PÁLYÁZATHOZ CSATOLNI KELL:
- kézzel írott szakmai önéletrajzot,
- 3 hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítványt.

BÉREZÉS: a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. XXXIII. törvény alapján.
Az intézmény vezetőjének megbízatása 5 évre szól.
A megbízás időpontja: 1994 január 1.
A pályázat benyújtásának határideje: szeptember 30.
Helye: Polgármesteri Hivatal, 9223 Bezenye, Szabadság út 50.
A pályázat elbírálásának határideje: december 1.

(52766/1H)

(*) Színháznyitás. A *Bethlentéri Színház* szeptember hetedikén, pénteken kezdi meg idei szezónját. Jack *Gordin* »Anyaszív« című zenés színjátéka kerül színre, amelyet az elmult szezónban ötvenszer játszott a színház együttese.

(*) Brigitte Helm elgázolt autójával egy nőt és idegsokkot kapott. Brigitte *Helm* éjszakai felvételről indult haza autóján Berlinben a műteremből. Egy sötét uccán Brigitte Helm autója elgázolt egy elegánsan öltözött nőt. A súlyosan sérült nőt kórházba szállították. Brigitte *Helm* napokig nem vehet részt a filmfelvételeken, mert az ijedtségtől idegsokkot kapott.

(*) Lucienne Boyer búcsúja. Lucienne *Boyert*, a híres francia sanzonénekesnőt, aki gramofónlemezeivel egész Európát meghódította, Amerikába szerződtették. Mielőtt útrakelt volna, a *montecarlói* kaszinóban nagyszabású búcsúestélyt rendeztek tiszteletére, nagy belépti díjakkal. Az estélyen teljes számban megjelentek a Monte Carlóban nyaraló előkelőségek, de a bentlakók is olyan nagy tömegben jelentkeztek, hogy már délelőtt tíz órakor minden jegy elfogyott és a terem ajtajait be kellett zárni, hogy a közönség erőszakkal ne hatoljon be.

(*) Bársony István mondja:

— *Emőd* Tamással és *Nádor* Mihállyal a *Magyar szivárvány* átalakításán dolgozunk. Az a tervünk, hogy ezt a produkciót közelebb visszük a külföldi publikumhoz. Olaszországban szerzett tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a *Magyar szivárvány* külföldön mindenütt nagy érdeklődésre számíthat, ha úgy alakítjuk át az egyes számokat, hogy azok teljes mértékben érthetővé váljanak azok előtt is, akik eddig azt sem tudták, hogy hol van Magyarország.

(*) A Budai Dalárda ezredik hangversenye. A *Budai Dalárda* ebben az évben rendezi ünnepélyes keretek között ezredik hangversenyét, amelynek próbái szeptember 7-én este 7 órakor kezdődnek.

(*) Bulla Elma első budapesti fellépése. A *Belvárosi Színház* megszerezte előadásra Rudolf *Lotharnak A nagy ultimó* című színdarabját, amelyet *Szép* Ernő fordított magyarra. A nagy ultimó lesz a Belvárosi Színház idei harmadik újdonsága és ebben a darabban mutatkozik be a budapestieknek a magyarszármazású *Bulla* Elma, akit a színház egész szezónra szerződtetett.

(*) Gellért Lajos mondja:

— Egyelőre egyik pesti színházhoz sem szerződtem. Az a szándékom, hogy nem kötöm le állandóan magam egy színházhoz sem és csupán azokban a szerepekben lépek fel, amelyek legjobban megfelelnek művészi képességeimnek és vágyaimnak. Legutóbb *Segesdy* László társaságában lefordítottam *Harry Hoodnak »Mr. Cambell estélye«* című darabját. Az egész darab tulajdonképpen egy helyszíni nyomozás. A fordítás bizonyos mértékben az amerikai darab *átdolgozása* is. Ez a munkám a közeljövőben kerül színre az egyik budapesti színházban.

(*) Palásthy Irén Amerikába utazik. *Palásthy* Irén, aki Európában most már huzamosabb idő óta nem lépett színpadra, szeptember első felében visszautazik Newyorkba. Palásthy Newyorkban új operettben lép fel és ezzel az operettel turnéra indul. A turné végig fog vezetni egész Amerikán.

(*) Egy tizenhatéves híres amerikai hegedűművésznő Budapesten fog hangversenyezni. Guila *Bustabo* a neve annak a tizenhatéves amerikai hegedűművésznőnek, aki nemrég tűnt fel Amerikában. *Newyorkban, Csikágóban* és *Philadelphiában* a helybeli filharmonikusokkal adta hangversenyeit és mindenütt szokatlanul nagy sikert aratott. Az amerikai kritikusok szerint Guila *Bustabo* egyike a világ legnagyobb hegedűművészeinek. Októberben indul európai turnéra, amely januárig tart. Budapestre is eljön. Itt novemberben adja a hangversenyét.

(—) A Szekeres-zeneiskolában a beiratkozások megkezdődtek. Új tanárok: G. Kiss Zsuzsa (Berlin) zongora, Pallós Tivadar (a Pallós-Lady-k karnagya) és Somló József (ének).

(—) Haraszti Sári iskolájában a beiratások megkezdődtek. Testarányosító, mozdulatművészeti tánc és ritmikus gimnasztikai csoportok, dolgozó és társaságbeli asszonyoknak és lányoknak, fejlődésben lévő gyermekeknek (orvosi utasítás szerint gyógytorna) V. ker., Gróf Tisza István u. 1. Tel.: 82—8—22.

(—) Dr. Biharinè Kádár Klára áll. kép. okl. *hegedűtanár* tanítását megkezdte. Teréz körút 8. Tel.: 196—48.

SZÍNHÁZAK KEDDI MŰSORA

Vígszínház (a Beketowban): A cirkusz csillaga (8). — **Fővárosi Operettszínház:** Dubarry (½9). — **Budai Színkör:** Dorozsmai szélmalom (főpróba; 8). — **Terézkörúti Színpad:** Nincs előadás. **Komédia Kabaré:** Nyelvbotlás, Oh! (9).

FORRADALOM!

Jelentjük Budapest érdemes közönségének, hogy a színházi helyárak leszállítása terén forradalmi újítást létesítünk!

Legdrágább hely 1.80
Legolcsóbb hely 20 fill.

Legközelebbi újdonságunk, Erdélyi Mihály

Dorozsmai szélmalom

című operettje már az új helyárakkal kerül színre

A **BUDAI SZÍNKÖR** igazgatósága

(*) Szeptember 20-ig meghosszabbították a Magyar Őstehetségek kiállítását. Az a nagy érdeklődés, mely a Nemzeti Szalónban rendezett »Magyar Őstehetségek« kiállításával kapcsolatban megnyilvánult, arra késztette a kiállítás rendezőségét, hogy az eredetileg szeptember 2-ig tervezett kiállítást szeptember 20-ig meghosszabbítja. A kiállításon még a tegnapi nap folyamán is a látogatók százai fordultak meg s vasárnap tekintette meg *Kállay* Miklós földmüvelésügyi miniszter is, aki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a »Magyar Őstehetségek« kiállításáról.

Mozi műsor **Admirál mozgó** (Margit körút 5. Tel.: 537—07): Márciusi mese (Kahos, Törzs). Gyertyafénynél (Lukács Pál). Híradók. (½4, ½7, ¾10-kor.) — **Alkotás mozgó** (Alkotás ucca 11. szám. Telefón: 553—74): Párizs démona (Adolphe Menjou). Pardon egy szóra (James Dunn). Texasi kalandok (Tom Mix). (¾4, ½7, ½10 órakor.) — **Belvárosi mozgó** (Irányi ucca 21. Telefón: 833—29): Varsói bál (Charlotta Susa). Égi posta (Glória Stuart). (Előadások: Jobbterem: 5, ½8, 10. Balterem: ½9 órakor.) — **Budai Apolló** (Széna tér. Telefón: 51—5—00): A kolostor gyermeke (Dorothea Wieck). A három pajtás (John Boles). Híradók. (½4, ½7, ½10.) — **Capitol filmpalota** (Baross tér 32. Keleti pu. mellett. Telefón: 343—37): Erős férfi — gyenge nő (Max Baer). Solti Hermin és Radó Sándor személyes fellépése. Híradók. (Előadások: 5, ½8 és ½10 órakor.) — **Casino filmszínház** (Eskü tér 5. sz. Tel.: 881—02): Feketeszárú cseresznye (Kay Francis). Híradók. (Előadások: 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **City filmszínház** (Vilmos cs. út 36. T.: 111—40): Tizennyolcadik hétre prolongálva! 750. előadás! Kacagó tarka tavasz! Legújabb 5 színes trükkrajz: 2 eredeti Micky-egér és 2 híradó. (Előadások: 4, ½6, 7, ½9, 10.) — **Corso mozgó** (Váci ucca 9. Telefón: 87—4—02): Búcsú az írógéptől (Jean Murat). Gyertyafénynél (Lukács Pál, Elissa Landi). (Előadások kezdete: ½4, ½7 és ½10 órakor.) — **Corvin filmszínház** (József körút és Üllői út sarok. Telefón: 389—88): A kolostor gyermeke (Dorothea Wieck) és a kísérő műsor. (Előadások kezdete: ½6, ½8 és ¾10 órakor.) — **Décsi mozgó** (Teréz körút 28. szám. Telefón: 213—43): Bolero (egy káprázatos tánc keletkezése és egy gigolo tündöklése; főszr.: George Raft). Híradók. (4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Elit hangos mozgó** (Lipót körút 16. szám. Telefón: 161—51): Búcsú az írógéptől (»Mesék az írógépről« folytatása). Gyertyafénynél (Lukács Pál, Elissa Landi). (Előadások: 4, 7, 10.) — **Fórum filmszínház** (Kossuth L. ucca 18. Tel.: 897—07): Mi lesz veled, emberke! (Margaret Sullivan). Híradók. (4, 6, 8, 10.) — **Glória filmszínház** (Thököly út 56. szám. Telefón: 448—00): Palo nászútja (Rasmussen expedíciós filmje). Hazug csókok, igaz könnyek (Hansi Niesen). Híradók. (4, ¾7 és ½10-kor.) — **Kamara mozgó** (Dohány ucca és Nyár ucca sarok. Telefón: 440—27): Bolero (egy gigolo élete és halála; George Raft). Híradó. (4, 6, 8 és 10 órakor.) Szép idő esetén nyitott tetői! — **Kert mozgó** (Aréna út és Vilma királynő út sarok. T.: 130—17): Egy asszony, akiről beszélnek (John Boles). Macska—kanáriháború (trükkfilm). Félig agyonlőve, de élve hozzátok őket haza (trükkfilm). Híradó. (Előadások kezdete: ½8, ½10-kor.) — **Márkus Park-mozi** (Múzeum körút és Rákóczi út sarok. Telefón: 347—37): Salamon Béla és társulatának vendégjátéka: Siralomház, Első férfi (Nóti Károly két bohózata). Filmen: Almatlan éjszakák (Stanley Lupinó). Alomország (színes Micky-kép). (Előadások kezdete: ½8, 10.) — **Olympia mozgó** (Erzsébet körút 26. Telefón: 429—47): Búcsú az írógéptől (Jean Murat). Palo nászútja (grönlandi expedíciós film). Hindenburg temetése. Híradók. (4, 7 és 10.) — **Omnia filmszínház** (József körút és Kölcsey u. sarok. Telefón: 301—25): Tanja, a moszkvai lány (Kay Francis). Színes gyermekálom. Dalos Castilia. Rubinoff jazzband. Híradó. (4, 6, 8 és 10-kor.) — **Palace mozgó** (Erzsébet körút 8. T.: 365—23): Prolongálva! Bestiák (Frank Buck élet-halálküzdelme a fenevadakkal. Konferál Pluhár István). Híradók. (Előadások: 4, 6, 8 és 10.) — **Pátria mozgó** (Népszínház ucca 13. szám. Telefón: 456—73): Búcsú az írógéptől (Jean Murat). Soha más asszonyt (Iréne Dunne). Főzőcske (vigjáték). (Előadások: 4, ¾7 és ¾10-kor.) — **Phönix mozgó** (Rákóczi út 68. T.: 379—10): Búcsú az írógéptől (Mary Glóry). Soha más asszonyt (Iréne Dunne). (4, ¾7, ½10.) — **Rádius filmszínház** (Nagymező ucca 22—24. szám. Telefón: 220—08, 29—2—50): Ma még az enyém vagy! (Carola Lombard). Sportfilm. Rajzos film. Zenefilm. Híradók. (Előadások kezdete: 3, 5, ½8 és ½10 órakor.) — **Royal Apolló** (Erzsébet körút 45. sz. Telefón: 429—46 és 419—02): Harmadik hétre prolongálva! Feketeszárú cseresznye (Hunyadi Sándor színműve; főszr.: Kay Francis). Kuba, a rumba hazája. Akik legyőzték a halált. Willy a dsungelben. Híradók. (4, 6, 8 és 10 órakor.) — **Scala filmszínház** (Teréz körút 60. szám. Telefón: 197—68): Megnyitó előadás szeptember 5-én! Tarzan és pajtása (Johnny Weismüller). Boxbajnok a mellényzsebben (trükkfilm). Élő labdák (artistabravúrok). Előadások kezdete: ½3, 5, ½8 és ½10 órakor.) — **Tivoli mozgó** (Nagymező ucca 8. sz. Telefón: 230—49): Soha más asszonyt (Iréne Dunne). Almatlan éjszakák (Stanley Lupinó). Szökés az ördögszigetről (Ronald Colmann). Híradók. (Előadások: ½4, ¾8 és ½10.) — **Turán mozgó** (Nagymező ucca és Mozsár ucca sarok. Telefón: 264—20): Három pajtás (John Boles). Ma éjszaka várlak (Jenny Jugó). Palo nászútja. (Előadások: ½4-től folyt., utolsó előadás: ½10.) — **Uránia filmszínház** (Rákóczi út 21. sz. Telefón: 460—45): A Méltóságos asszony trafikja (Nagy Kató, Willy Fritsch). Repülőgépen az Alpeseken át (kultúrfilm). Híradók. (Előadások: 5, ½8 és ½10 órakor.) — **Vesta mozgó** (Erzsébet körút 39. Telefón: 326—39): Soha más asszonyt (Iréne Dunne). Vadlovak völgye (Rodolf Scott). (Előadások: ½4, ½7 és ¾10-kor)

Rádió műsor Szeptember 4. **Budapest I. 6.45:** Torna. Utána hanglemezek. **9.45:** Hírek. **10.00:** Somlay Károly elbeszéléseiből. (Felolvasás.) **10.40:** Tíz perc egészségügy: Babonák a szemgyógyítás körül. (Felolvasás.) **12.00:** Harangszó. Időjárásjelentés. **12.05:** Szervánszky-szalónzenekar. **Közben:** Hírek. **1.20:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** A m. kir. államrendőrség zenekara. Vezényel Szöllössy Ferenc. **2.40:** Hírek; árak. **4.00:** Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása.) **4.45** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5.00:** 1. A mozigépész. 2. Életem kész regény, kérlek. Török Sándor elbeszélései. **5.30:** Dr. Vincze László gordonkázik zongorakísérettel. **6.15:** Zenél a természet. Csürös Zoltán előadása. **6.45:** Veres Lajos és cigányzenekara. **8.15:** A Budapesti Hangverseny Zenekar műsorának közvetítése a székesfővárosi Állat- és Növénykertből. Vezényel Komor Vilmos. Közreműködnek: Szabó Ilonka, Elek Szidi, Laurisin Lajos, Hollay Béla, Erdy Pál, Penninger Antal, Borissza Pál. **Szünetben kb. 9.15:** Hírek, ügetőversenyeredmények. **Utána:** Időjárásjelentés. **10.50:** A Dunakorzó-jazz műsorának közvetítése. Vezeti Setét György. — **Budapest II. 9.50—10.30-ig:** A Royal-jazz-zenekar műsorának közvetítése. — **Közvetítőállomások: 9.40-ig:** Budapest I. műsora. **9.50—10.30-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Telefónhirmondó:** Egész nap Budapest I. műsora.

KAY FRANCIS ragyogó filmje:

Tanja, a moszkvai leány

és színes, zenés kultúr kísérőfilmek. — **KIZÁRÓLAG: OMNIA**

SPORT

Nagyszerű nemzetközi mezőny részvételével indul a teniszbajnokság

Magyarország nemzetközi teniszbajnoki versenye kedden délután kezdődik a felsőszigeti pályákon. Az előzetes hírek nem sok jót igértek, csökkentette a kilátásokat a most induló lidói verseny iránt megnyilvánult nagy nemzetközi érdeklődés is. A nevezési zárlat ilyen előzmények után *csupa örvendetes meglepetés.*

Csehszlovákiából a zsolnai *Hecht, Vodicska* és *Caska* indul. *Hecht* pár évvel ezelőtt *Kehrlingünk* legyőzésével érkezett be a teniszvilág első vonalába. Fejlődése azóta töretlenül haladt és ma nyugodtan tekinthetjük őt a magyar bajnokság egyik legnagyobb favoritjának. *Vodicskát* tavalyról ismerjük, azóta sok nemzetközi sikert ért el. *Caska* a tehetséges fiatal cseh gárda egyik kiválósága.

Lengyelországból *Tloczynszki* és *Wittmann*, két neves Davis Cup játékos indul.

Ausztriát *Artens* és *Metaxa* képviseli. Tavaly *Metaxa* még csak »fiatal tehetség« volt. Azóta egy csomó hírességet kényszerített megadásra.

Lengyelországból érkezik Budapestre *Stalics* és *Zachosz*, Görögország két Davis Cup válogatottja.

A német tenisz képviseletében a fiatal *Henkel* és *Lund* jelenik meg. *Henkel* a német tenisz új csillaga, de *Cramm mellett máris legjobban ragyogó csillaga.* Az idei német Kampspielen természetesen *Cramm* mögé került, de nemcsak a férfipárosban győzött *Denker* társaságában, hanem *a vegyespárost* is megnyerte *Aussem* kisasszonnyal. *Hecht* mellett kétségtelenül *ő lesz a budapesti bajnoki verseny legérdekesebb és megfigyelésre leginkább méltó alakja.*

A női bajnokságon Németországból *Schomburgkné*, — a Kampfspiele hölgypáros bajnoka — Ausztriából *Krauss* kisasszony, Angliából Miss *Travers* indul.

A pompás külföldi mezőnnyel szemben igen nehéz helyzete lesz a magyar gárdának. *Straub* jó szereplésében nagyon bízunk, de — *a bajnokságot legfeljebb Gabrovitz mentheti haza.* De csak *a jó* Gabrovitz...

A svéd atléták legyőzték a németeket

Stockholm, szeptember 3.

A német-svéd atlétikai mérkőzésen végeredményben Svédország 101⅓ ponttal győzött Németország ellen, amelynek 100⅔ pontja volt. A második nap eredményei: 100 m síkfutás: 1. *Borchmeier* (Németország) 10.7 mp, 2. Hornberger (N) 10.9 mp, 3. Strandberg (Svédország) 11.1 mp. — 1500 m síkfutás: 1. *Ny* (S) 3 p 55.2 mp, 2. Schaumburg (N) 3 p 57 mp, 3. Paul (N) 3 p 58.8 mp. — 10.000 m: 1. *Syring* (N) 31 p 42.8 mp, 2. Magnusston (S) 31 p 44.4 mp, 3. Bre (N) 31 p 55 mp. — 400 m gát: 1. *Scheele* (N) 54.2 mp, 2. Dahlgren (S) 55.3 mp, 3. Lundgren (S) 58.8 mp. — 3000 m akadályfutás: 1. E. *Larson* (S) 9 p 19.6 mp, 2. H. Ekman (S) 9 p 20.4 mp, 3. Dompert (N) 9 p 37.8 mp. — Hármasugrás: 1. E. *Svenson* (S) 14.68 m, 2. Holmberg (S) 14.56 m, 3. Gottlieb (N) 13.88 m. — Rúdugrás: 1. *Wegner* (N) 390 cm, 2. Müller (N) 390 cm, 3. Ljungberg (S) 390 cm, 4. Lindblad (S) 380 cm. — Diszkoszvetés: 1. H. *Andersen* (S) 49.97 m, 2. Sievert (N) 48.23 m, 3. A. Karlsson (S) 47.71 m. — Gerelyvetés: 1. *Atterval* (S) 66.14 m, 2. Weimann (N) 65.67 m, 3. Stöck (N) 64.50 m.

A 4×400 méteres stafétát Svédország nyerte 3 p 16.8 mp-cel, 2. Németország 3 p 17.4 mp.

Bodosi és Ignátz nélkül utaznak az atléták ma reggel Torinóba

Az atlétikai szövetségben hétfőn este befejezték az európabajnoki utazás előkészületeit, ma, kedden reggel ½8-kor indul a Déli pályaudvarról a magyar válogatott gárda Torinóba. Dr. *Szerelemhegyi* Jenő vezeti a csapatot, egy masszőr egészíti ki az expedíciót: *technikai biztosíték* a nagy versenyekre.

Az utolsó napon véglegessé vált, hogy *a magasugrás* európabajnoki reményeiről le kell mondanunk. *Bodosi* Mihály, a pécsiek nagyszerű atlétája szerencsétlen véletlen következtében éppen akkor betegedett meg, mikor legnagyobb szükség lett volna rá, s mikor élete egyik legnagyobb sikerének lehetősége nyilt meg előtte. *Bodosi lemondott a torinói útról*, a magasugrásban nem indul magyar, mert a pótnevezéseket elutasították, *Késmárkinak* tehát — akinek különben sem lett volna sok keresnivalója a versenyen — *le kell mondania a kirándulásról.*

A versenyre nevezett atléták közül még egy fog hiányozni a starttól: *Ignátz.* Őt sem viszik, mert kevés a pénz és akár 800-on, akár 1500-on — *egyformán reménytelen volna a helyzete.*

Az atlétacsapat tagjainak végleges névsora: *Str, Kovács, Forgács, Gyenes, Paizs, Barsi, Szabó, Kelen, Szilágyi, Galambos, Dombóvári, Koltai, Somló, Remecz, Donogán, Darányi* és *Várszegi.* Koltai az orvosi vizsgálat megállapítása szerint teljesen rendben van. A kéthetes kényszerpihenő nem nagyon javíthatta a formáját, de rendkívüli tehetsége talán átsegíti az akadályokon.

— **Építeni!** — a *Pesti Napló* mai számának melléklete, az *Iparos és Kereskedő Napló*, sok tízezer iparos és kereskedő kérését és követelését tolmácsolja első cikkében. Helyet kapnak a lapban a kárpitosok, a sütők, a cipészek panaszai és védelmet sürget az *Iparos és Kereskedő Napló a vámhivatal túlbuzgalmával szemben.* A *Pesti Napló* népszerű keddi melléklete minden sorában az iparosokért és a kereskedőkért harcol és így érthető az a várakozás, ami az *Iparos és Kereskedő Napló* megjelenését megelőzi.

— **Halálos baleset a pardubitzi motorkerékpárversenyen.** *Prágából* jelenti tudósítónk: Vasárnap szerencsétlen körülmények között folytak le *Pardubitzban* a legnagyobb cseh motorkerékpárversenyek. Egyik fordulóban *Poldervaart* holland versenyző meg akart előzni egy másik motorkerékpárt, fölborult járművével és olyan szerencsétlenül zuhant le, hogy *a motorkerékpár villája fejébe fúródott. A helyszínen meghalt.* Rajta kívül a német Sebastian *Roth* és az osztrák Artur *Raab* is szerencsétlenüljártak és komolyan megsérültek. *(Telor.)*

— **Nagyjelentőségű kezdeményezések a bécsi osztrák-magyar idegenforgalmi tanácskozáson.** *Bécsből* jelentik: *Fabinyi* magyar és *Stockinger* osztrák kereskedelmi miniszter megbeszélései alapján hétfőn *Fuchs* Alfrédnak, a kereskedelmi minisztérium közlekedési osztályfőnökének elnöklete alatt tanácskozás folyt az osztrák kereskedelmi minisztériumban *az osztrák-magyar idegenforgalom fejlesztésének részletkérdéseiről.* A megbeszélések, melyeken magyar részről *Válkay* Bertalan miniszteri tanácsos, *Senn* Ottó MÁV-elnök és *Lahner* Kornél helyettes elnök vett részt, *teljes egyetértésre* vezettek. Mindkét részről további *menetdíjkedvezmények, tarifa- és menetrendkérdések és rendszabályok* kerültek szóba, valamint a különvonatos társasutazások *egységes tarifája, a vasút-, hajó- és légiforgalom kombinálása,* továbbá *vízumkedvezmények. Közös osztrák-magyar reklámkampányt, propagandaheteket* is terveznek, valamint *a főutak* rendszeres kiépítését s *a devizarendeletek enyhítését.* Beszéltek még *a magyar diákság ausztriai téli sportjának* nagyobbfokú kedvezményezéséről is.

— **Orvosi hír.** Dr. *Rónainé* dr. *Hauser Emma* nőorvos, a MABI rendelő orvosa szabadságáról visszaérkezett, újból rendel, V., Alkotmány u. 21. Tel.: 292—63.

Dr. *Krausz* Ernő v. szanat. főorvos, szülész-nőorvos szabadságáról visszaérkezett; újból rendel (IV., Kecskeméti utca 5.).

— **Dániában kiütött a gyermekparalizis — egyszerre kétfajta új szérummal támadnak reá.** *Londonból* jelentik: Dániában *rendkívül heves gyermekbénulási járvány* pusztít. A betegek zsúfolásig töltik a kórházakat. Csak Fargoeből *120*, Odenseéből pedig *34* új megbetegedést jelentenek. A londoni *Lister*-intézet a dán állami szérum*intézetnek egy nemrég feltalált angol védőoltószert* küldött, mellyel ma az odenseei helyőrség egész legénységét beoltották. Ugyanekkor *newyorki* jelentés arról számol be, hogy John *Kolmer*, a filadelfiai bőrgyógyászati kutató intézet igazgatója a *gyermekparalizis ellen immunizáló védőoltást* fedezett fel. *Kolmer* kísérleteinek egyrészét *sajátmagán*, valamint egyik munkatársán, Miss Anna *Rule*-on hajtotta végre.

— **Az őszi Lakberendezési vásáron** feltűnést keltett *Diósy* János cég az »Elegáns világ fogasa« új modelje és a »Guri guri« függönytartó új típusa, amelyet kizárólag a Diósy János cég Rákóczi út 24 árusít.

— **A világítóudvarra zuhant és lábát törte Pállya Celesztin.** *Pécsről* jelentik: Súlyos szerencsétlenség érte hétfőn délután Pécsett *Pállya* Celesztin európai nevű magyar festőművészt. A hetvenegyéves ősz mester a baranyamegyei *Ikondán* nyaral. Néhány nappal ezelőtt pécsi barátainak meghívására Pécsre érkezett és egy ottani szállóban szállt meg. Hétfő délután a folyosón menve, eltévesztette az ajtót, a kijáró ajtó helyett *a világítóudvarra nyíló ajtót nyitotta ki és két méter magasból lezuhant a kövezetre.* A szálloda személyzete rémülten rohant hozzá, felsegítette szobájába, orvost hívtak hozzá, aki megállapította, hogy az ősz festőművész *az egyik lábát eltörte.* Pállya Celesztint nyomban beszállították a pécsi Erzsébet Tudományegyetem sebészeti klinikájára.

— **Ki akarta irtani a családját, mert augusztus közepe óta hajléktalanok.** Hétfőn este Óbudán, a Fő téren izgalmas jelenetek játszódtak le. *Fekete* Ferenc 30 éves kútásó feleségével és három gyermekével haladt az uccán, egyszerre csak *előkapta bicskáját, rátámadt az asszonyra, majd a három gyerekére emelte a kést és folyton ordítozott, hogy ki fogja irtani a családját.* A járókelők elfogták, rendőrnek adták át, aki az egész családot előállította a főkapitányságra. Kiderült, hogy Fekete Óbudán, a Kerék ucca 9. számú házban lakik. Nem fizette a lakbérét s ezért *augusztus 14-én kilakoltatták.* Azóta az uccán bolyong feleségével, hétéves és ötéves fiaival és 17 hónapos leányával. A főkapitányság központi ügyeletén Fekete elmondotta, hogy elkeseredésében határozta el, hogy kiirtja családját, mert nem bírja nézni szenvedéseiket. A rendőrségen Feketét *őrizetbe vették.*

— **A Nyugat szeptember 1-i számának** élén *Babits* Mihály »Könyvről Könyvre« c. rovatában többek közt Trockij önéletrajzáról, Bródy Sándorról, új magyar regényekről és egy versantológiáról ír. *Földi* Mihály »Jelszavak ellen« c. cikke az író feladatát jelöli ki a mai világválságban. A botrányos magyar regényfordításokról *Gyergyai* Albert rajzol szemléltető képet Malraux-esszéjében. A szám ára 2 P, negyedévi előfizetési díj 10 P. Kiadóhivatal Budapest, V., Vilmos császár út 34.

— **A demokrácia — vagy a demokraták krízise.** *Prágából* jelenti tudósítónk: Megnyílt a nyolcadik nemzetközi filozófiai kongresszus, amelyen húsz európai és tengerentúli állam *800 vezető filozófusa vesz részt.* A kongresszus napirendjén a szociálpolitika aktuális kérdései szerepelnek, elsősorban *a demokrácia krízise. Benes* külügyminiszter üdvözlő megnyitó beszédében is ezzel a kérdéssel foglalkozott. A külügyminiszter tiltakozott az ellen, hogy a demokrácia krízisbe jutott, nézete szerint csak *a demokraták kríziséről* lehet szó és arról, hogy a felelős demokratáknak sikerülni fog-e a demokrácia követelményeit a gyakorlatban is keresztülvinni. *(Telor.)*

— **Sztrájkolnak a havannai munkások és alkalmazottak.** *Newyorkból* jelentik: A havannai politikai helyzet súlyosbodott. Hétfőn a munkások és alkalmazottak *tiltakozó sztrájkba fogtak,* mert az ABC forradalmi szervezet *három tagját agyonlőtték.* A baloldali radikálisok, akiket a nacionalisták támogatnak, életre-halálra szóló harcot üzentek meg *Mendieta* elnöknek. A kaszárnyákat és a rendőrséget készenlétbe helyezték. A háztetőkön őrjáratok helyezkedtek el, amelyek óriási fényszórókkal világítják meg a belvárost, hogy a tüntetők összeverődését megakadályozzák. *(Telor.)*

— **Új repülősebességi világrekord — és mégsem világrekord.** *Clevelandból* jelentik: Douglas *Davis*, az ismert repülő, *sebességi világrekordot* állított fel háromkilométeres egyenes távon. *Davis 495 kilométeres óránkénti sebességet ért el,* amely két mértfölddel több, mint *Willys* és *Wedd ll* eddigi világrekordja. Az új világrekordot azonban *nem fogják hivatalosan elismerni,* mert a feltételek szerint a régi világrekordot csak akkor tekintik megdöntöttnek, ha *legalább öt mérfölddel* javították meg.

— **A paraguayi hadsereg győztesen vonul előre.** *Londonból* jelentik: A paraguayi hadsereg a Granchaco-hadjárat folyamán — asunciói jelentés szerint — eddig 70.000 négyzetkilométernyi területet foglalt el Boliviától. A jelentés szerint a boliviaiak vesztesége meghaladja a *40.000* embert.

— **Legyőzték és múzeumba viszik az Adria legnagyobb cápáját.** *Belgrádból* jelentik: A horvát tengerparton levő Kraljevica közelében halászok *óriási cápát zsákmányoltak, amelynek hossza hét méter 80 centiméter, súlya 1800 kiló.* Tíz halász két óra hosszáig viaskodott a szörnyeteggel, amely többízben majdnem felborította a nagy és súlyos halászbárkát. Ez a cápa a legnagyobb amelyet hosszú évek óta fogtak a jugoszláv Adrián. A hatalmas állat csontvázát *a susáki tengeri múzeumban* fogják őrizni.

— **Ellopott autó.** Hétfő este a főkapitányságon bejelentette *Weininger* Béla igazgató, hogy a *Falk Miksa* ucca és *Lipót* körút sarkán ellopták *BD 068.* rendszámú Tátra-autóját. A rendőrség keresi a tolvajokat.

— **Sorsdöntő lehet** az Ön életében a f. hó 26-ika. Ezen a napon dől el, melyik sorsjegyszám nyeri meg a 32. m. kir. osztálysorsjáték szenzációs 300 000 pengős jutalmát. Van is izgalom a sorsjegytulajdonosok között és aki csak teheti, mindent elkövet, hogy sorsjegyszáma az utolsó pillanatig a szerencsekerékben legyen. A kisebb nyereményeket nyerő sorsjegytulajdonosok pedig sietve cserélik ki a kihúzott számokat, illetve *pótsorsjegyet* kérnek.

— **A vörös hadsereg tiszti expedíciójának sikerült megmásznia az Elbruszt.** *Londonból* jelentik: A vörös hadsereg 89 tisztből álló hegymászó expedíciója — mint Moszkvából jelentik — megmászta Európa legmagasabb hegycsúcsát, a kaukázusi *Elbrusz* hegyet, amelynek magassága *5642 méter.* Az expedíció hordozható rádióleadókészülékén jelentette, hogy *elérték a hegycsúcsot.*

— **Az őszi mezőgazdasági kiállítás.** Szeptember 29-ikén nyílik meg Budapesten a páratlanul nagyszabású mezőgazdasági kiállítás és vásár, amelynek célja, hogy a magyar és külföldi érdeklődőknek bemutassa mindazokat a terményeket, amikből Magyarország kiválót produkál s amiket a legutóbbi évek agrárkultúrája igen nagy színvonalra fejlesztett. A kiállítás vidéki és külföldi látogatói javára az államvasút *50%-os menetdíjkedvezményt engedélyezett.* A külföldi látogatók vízummentességet élveznek, csupán itt Budapesten, a kiállítás területén székelő vízumkirendeltség szolgáltatja az utólagos vízumot.

= **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek** megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe, természetes »Ferenc József« keserűvíz azáltal, hogy a tápcsatorna tartalmát kiméletesen levezeti és az emésztőrendszer működését biztosan elősegíti.

= **Balatonfüred** igazgatósága szeptember hónapra olcsó pausálárakat léptetett életbe. Felvilágosítás: Balatonfüreden és Budapesten, VI., Eötvös ucca 20. Telefón: 25—8—50.

= **Új fiú- és gyermekruhaüzlet.** Schnur Henrik férfiruha cégnek Rákóczi út 15. szám alatt most megnyílt különleges készítményű fiú- és gyermekruhaosztályát olvasóink szíves figyelmébe ajánlja. A legremekebb fiúöltönyöket, felöltőket, raglánokat és télikabátokat olcsó áron lehet vásárolni.

PAJOR LÁSZLÓ
SZŰCS- és SZŐRMEÜZLETÉT
megnyitotta.
Nagy választék olcsó és legfinomabb prémekben
IV., Kossuth Lajos ucca 2. (Városház ucca sarok)
a Belvárosi Divatház helyiségeiben.

SZINHÁZ

Csortos és Rátkai a külvárosban

A Kálvária téren van a Józsefvárosi Színház, a Dembinszky uccában az Erzsébetvárosi Színház. Az előbbi előadásait 500 ember nézheti végig, az utóbbiét 640. A Józsefvárosiban játszik néhány nap óta *Csortos* Gyula, az Erzsébetvárosiban pedig *Rátkai* Márton. Nyolc előadás után Rátkai átmegy a Józsefvárosi Színházba, Csortos pedig az Erzsébetvárosiba. Szerződésük van, hogy mindkét helyen nyolc-nyolc napon lépnek fel. Ez ellen a két fellépés ellen a legnagyobb felháborodással tiltakoznak a színigazgatók és azok, akik igazat adnak a színigazgatóknak. Azt mondják: Méltatlan *Csortos* Gyulához és *Rátkay* Mártonhoz, hogy fillérekért a külvárosban mutogatják magukat. Azt mondják: *megengedhetetlen, hogy ezek a sztárok* most olyan színházakban lépjenek fel, amelyekben a legdrágább hely ára *egy pengő* körül van, de a téli hónapok nagyrészére pedig olyan színházakhoz szerződtek, melyekben a legdrágább hely 6—8 pengő. Nem lesznek bolondok az emberek, — mondják a gáncsoskodók — hogy drága pénzt fizessenek *Csortos* és *Rátkai* meghallgatásáért a városban akkor, amikor fillérekért élvezhetik művészetüket a külvárosban.

A színészek oldalán ezzel szemben azt mondják, hogy nincs igazuk azoknak, akik kifogást emelnek Csortos és Rátkai külvárosi szereplése ellen. Igaz ugyan, hogy a »külvárosi« színházakban egy pengő és egy pengő húsz a legdrágább hely ára s a város szívében a legdrágább hely nat és nyolc pengőbe kerül, csak éppen az nem igaz, hogy a legdrágább helyeknek a város szívében *— ilyen drágáknak kell lenniök! Tessék leszállítani a helyárakat, tessék megreformálni a ruhatári árakat* s meglátják a békétlenkedők, hogy a város szívében is meg fognak telni esténként a színházak, nemcsak a felhánytorgatott »külvárosban«. Mert, kérem, mit csinálhat mást a közönség, mint amit csinál, és mit tehet mást a »sztár«, mint amit tesz? A közönség elszegényedett és lerongyolódott. Ha mégis van néhány krajcárja, a pesti közönség szívesen áldozza színházra. A két külvárosi színházban egy pengő húsz fillér a legdrágább hely és *tíz fillér a ruhatár,* amiért megőrzik a felöltőjét, kalapját, sárcipőjét és esernyőjét. A város szívében a színházi ruhatár egy többtagú családnak annyiba kerül, amennyiből egész nap meleg ételt ehetik. (A jegy áráról már nem is beszélünk!) A város szívében a színházak legnagyobb része úgy keletkezik, hogy a színigazgatók horribilis pénzért bérbeadják a ruhatárat. A ruhatáros azért ad horribilis pénzt a ruhatárért, hogy ezen a pénzen rendesen kereshessen. No már most, vajjon *kin* keres a ruhatáros? A *színházlátogatón!* Bírja ezt a színházlátogató, akit már megnyomorítottak egyszer a színházjegy indokolatlanul nagyon magas árával? *Nem bírja.* Tehát?

Tehát a színházlátogató elmegy a »külvárosi« színházakba, ezekbe a »filléres« színházakba, ahol a »ruhatáros« magas a *színigazgató.* A külvárosi színház igazgatója nem engedheti meg magának, hogy ruhatári árakkal is megnyomorítsa *saját* közönségét.

És... Miért ne mennének boldogan az elsőrendű színészek a »külvárosba« játszani? Ezek az elsőrendű színészek a legjobb esetben is *nyolc, vagy nyolc és fél hónapos* szerződést kapnak a város szívében. De az év *tizenkét* hónapból áll. Miből éljenek négy vagy három és fél hónapig? Azt talán felesleges is megjegyeznünk, hogy milyen nagy anakronizmus *ma* »túlfizetett« sztárokról beszélni... Ugyan kérem, hiszen ezek a sztárok kilencven százalékban egyáltalán nincsenek *megfizetve* sem. Sőt, legtöbb esetben *sehogyan* sincsenek megfizetve. Mert a legtöbb sztár nem nyolc, vagy nyolc és fél hónapig játszik, hanem sokszor összehasonlíthatatlanul kevesebb ideig. Ismerünk olyan sztárokat, akik heteken keresztül próbáltak egy új darabot, amely azután összesen csak négyszer, vagy ötször került színre. Mit jelent ez? Azt, hogy ezek a sztárok *négy, vagy öt estére kapták úgynevezett óriási gázsijukat.* Csortos és Rátkai *egy-egy* próba után *tizenhat napra* kaptak szerződést *a külvárosi* színházban. Tizenhat napra kaptak szerződést és tizenhat napra kapnak gázsit. Mert *megkapják* a gázsijukat. Erre mérget lehet venni a — *külvárosban.* A város szívében nem mindig és nem minden színigazgatónál...

Egész csomó olyan kitűnő színészt ismerünk, akik a nyári hónapokban kénytelenek voltak Rákóczi-úti cukrászdákban fellépni vagy olyan hozzájuk valóban nem méltó helyeken, amelyek igazán semmi másra nem voltak jók, csak arra, hogy biztosítsák számukra a tisztességes betevő falatot. Ezeknek a »sztároknak« annyi talán mégis csak kijárna, hogy a legforróbb nyári napokat boldog pihenéssel töltsék, hogy számukra is jusson egy kis öröm, hogy ők is kinyujtózkodhassanak a nap alatt, a virágok között. Ennyi talán mégis megilletné őket?... Sokkal inkább ez, mint az, hogy támadják őket »külvárosi« kiruccanásaikért. Majd ha elérkezik annak az ideje, hogy a város szívében minden színházat egyformán a legszolidabb eszközökkel fognak gründolni és vezetni, akkor elkövetkezik, egész biztosan elkövetkezik az az idő is, amikor a színésznek érdemes lesz csak ezekben a színházakban játszania és a közönségnek lehetséges lesz *csak* ezekbe a színházakba járnia!... **(f. i.)**

Pálmai Rita, a Kecskeméti Katona József Múzeum történésze.

-Az egykori Kecskemét a hires város, talán egyik legszebb báltermében folytatjuk most a beszélgetést, Pálmai Ritával, a Kecskeméti Katona József Muzeum történészével, arról, hogy az urikaszinónak ez a bálterme, ugyis nevezték, hogy Pávásterem, a mennyezetre fülfestett, fülrajzolt szép pávákról, voltaképp kiállitásoknak méltó hely-e? És ha igen, akkor milyen profilu kiállitásokat lehet itt rendezni?

-Mindenképpen méltó helye időszaki kiállitásoknak, elsősorban a szecesszió képző- és iparművészeti irányzatait bemutató időszaki kiállitás sorozatot kezdünk meg, a Pávásteremben, 1983 novemberében, amikor a Kós Károly életművét és a köré csoportosuló fiatal, többek között Kecskeméten is alkotó, épitészeknek a munkáiból, mutatunk be egy válogatást, A második ebben a sorozatban a mostani Lesznai Anna, képeit, himzéseit, könyveit, mesekönyveit, könyvillusztrációit, és éltelének egy-két dokumentumát bemutató kiállitás, ami amüvész 1918 ban megjelt n, verseskötetéről, Édenkert cimet kapott, Nemcsak a verseskötet szép és tavaszis ahngulatu cime, kinálta a lehetőséget arra, hogy ezt a cimet adjuk a kiállitásnak, hanem az is, hogy elsősorban a 10-es években alkotott müvek, a természet szépségét akarják bemutatni, szinte gyermeki derüvel, Lesznai Anna a magyar professziónak, Lukács Györgynek, Balázs Bélának, a körhöz tartozott, Ő elsősorban költőnek és irónak vallotta magát, A kiállitás több mindent összekapcsol, a könyvekkel, a korabeli kritikákból idézetekkel, Kicsit megpróbáltuk ezt a 10-es évek második felének, fellendülő baloldali, ideológiai áramlatát is, bemutatni, ami hát jövőre, valószinü különösen az érdeklődés homlokterébe fog kerülni, Lukács György egyidős Lesznai Annával, és 1985-ben lenne 100 éves, illetve hát akkor ünnepelhetjük születésének 100, évfordulóját Ezt is megpróbáltuk egy kicsit előre jelezni, és felidézni ezzel a kiállitással, A továbbiakban, junius 30-án, Kéve-kör alkotóinak müveiből láthatnak egész nyáron át nyitvatartó időszaki kiállitást, Kora ősszel, előreláthatólag, szeptemberben pedig, a bécsi szecessziós butor, és ennek a magyarországi hatása, cimmel, egy butor kiállitást, ami, hát biztos nagyon szépen fog illeszkedni ennek a teremnek az adottságaihoz, Megpróbáljuk, kihasználni, ennek a teremnek

1984. III. 22. Petőfi 13.00 (Sz. Ivár).
Kapcsoljuk a szolnoki stúdiót.

-6-

azt a komoly előnyét, hogy itt szivesen leülnek a látogatók, Minden időszaki kiállitásunkhoz, illetve hát egyéb eseményekhez, kapcsolódva is, előadásokat hirdetünk meg, A Kós Károly kiállitás, ideje alatt Makovetz Imre és Csete György épitészmérnökök, akik a mai magyar épitészetben, talán a leghübb tanitványai, a nagy erdélyi mesternek, tartottak előadásokat, amik hát komoly érdeklődést váltottak ki, Most a Lesznai kiállitás alatt, április 16-án, Vezér Erzsébet irodalomtörténész, Ady-kutató fog előadást tartani Lesznairól az iróról és a Vasárnapi Körről, A későbbiek során pedig, hát hasonló formában, közvetlenül a kiállitott anyaghoz, illetve más érdeklődésre számottartó témákból szeretnénk, vetitett képekkel, vagy videokazettával gazdagitott előadásokat meghirdetni, illetve tartani, Általában hétfőn délután, a muzeumbaráti köröknek szokásos összejöveteli időpontja,

-Kedves hallgatóink, Képtár a Cziffra-Palotában cimmel, a szolnoki stduió müsorát hallották, A szerkesztő-riporter: Pálréti Ágoston volt.

Pállya Celesztin Képzőművészeti pályázat

Az újpesti önkormányzat kétévente teszi közzé az 1936-ban díszpolgár címmel kitüntetett festőművész, Pállya Celesztin emlékére meghirdetett képzőművészeti pályázatát, amelyre újpesti művészek alkotásait várja. A pályázatra beérkező műveket zsűri rangsorolja, és a legjobbnak ítélt alkotások az Újpest Galéria kiállítótermében tekinthetők meg. Az 1996. évi pályázatra 82 pályamű érkezett, 47 pályázótól.

A zsűri tagjai: Horváth György művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese, dr. Zsigmond Attila, a Budapest Galéria igazgatója, valamint Sinkovits Péter művészetörténész, az Új Művészet főszerkesztője voltak.

A zsűri döntése alapján I. díjat kapott Banga Ferenc grafikusművész, II. díjat: Butak András képzőművész, III. díjat: Szunyoghy András képzőművész.

A honoráriumok kifizetése szeptember 3—4—5-én lesz a szerkesztőségben

(1085 Rezső tér 15.)

1996 aug. 30

hogy Martynak igaza van… Freud annyit sem ér, mint a papír, amire nyomják
Peter van Straaten rajza

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(1052 Budapest, Vármegye utca 11.)

tisztelettel meghívja

Pallos Sch. Jutta

erdélyi szász festőművész
kiállításának

1994. január 13-án 17 órakor tartandó megnyitójára.

A tárlatot megnyitja: László Gyula, professzor

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

✉ 1675 Budapest, Postafiók 133.
☎ 118–8148
MNB 217–98089–5421

A tárlat megtekinthető 1994. március 10-ig,
kedd, szerda, csütörtök, péntek 10–18 óráig.

Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(1052 Budapest, Vármegye utca 11.)

Bardoli István
MTA Művészettörténeti Intézet
Magyar Művészek Lexikona

Budapest
Úri utca 49.

NYOMTATVÁNY

1014

Pallós Kornélia
/+36/06 30 432 4693

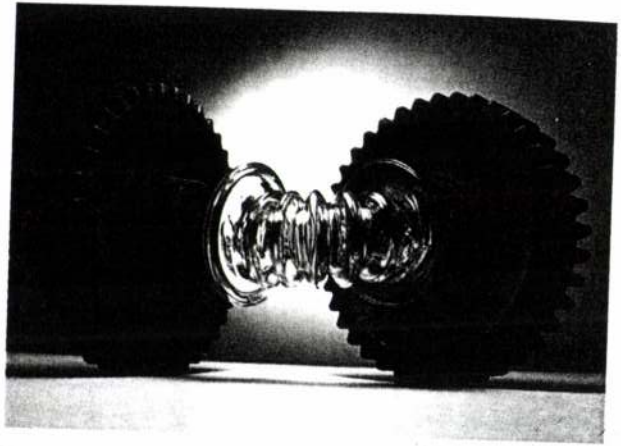

PALLÓS KORNÉLIA

Fiatal Üvegművészek
Egyesülete

Karácsony napja.

HUBER KÁROLY.

Elhozta ajándékait ujra a «boldog» karácsony, örömére az emberiségnek, mely a hit meleg sugarát táplálja még keblében. Szelid engesztelődés száll a szivekbe s a szeretet élő tanui népesitik be a családi szentélyt, kifogyhatatlan forrásaként a vallásos kedélynek, mely ünnepi felmagasztosulás érzetével emelkedik ahhoz, a ki a világot piczi bölcsőjével áthidalta s az egymáshoz tartozás tudatával füzte össze a sziveket. Mély és nagy bölcselem tanusága a megszentelt jászol, mely messze lövelli piros fényét az utczák haván; együgyü versei, melyeket tréfás pásztorok csepüszakállaikból hangoztatnak, az érzések legtisztább mélyéből erednek s megrezeg bennök az évezredes visszaemlékezés könyje arra, a ki megváltani jött el bennünket a bűn és halál fertőjéből.

A természet érzi a forongást, mely az emberi lét nagy alkotásában pezsdül meg a Megváltó születése napján, talán azért hálózza oly szeliden téli tájával a hegyvölgyeket, azért hallgat oly ünnepélyes némasággal, hogy annál jobban érthessük azt a szót, mely belülről hangzik örök intelem gyanánt. Minden nagy ünnep a természet ős titkainak kultuszával áll kapcsolatban a népek történetében s a karácsony rég már, mielőtt a kereszténység eszméje megszületett volna, a tenyészetnek a leghosszabb téli éjt követő uj zsendülését ünnepelte, mely felszabaditja bilincseiből a folyót s tavaszi fuvallat melegét önti végig a téres rónákon. Hogyne volna kétszeres ünnep nekünk, a kik a természet ujjáébredésében egyszersmind az ember ujjáébredését is ünnepeljük; az anyagi felszabadulás jelképével együtt a szellem felszabadulásáét is.

Falun és városon, erdőkben és pusztaságon, az elvonult kunyhókban és a büszke palotákban, mindenütt megérzi a lélek az angyalok lépteinek nesztelen suhanását, a mint végig lebegnek fejünk fölött s békét hirdetnek az emberek között. Gyermekek gügyögnek játékszereik aranyos csillámaival s a meglett embernek emlékei nyitnak édes látképet a multnak eltemetett boldogságába, melynek varázsa ujra meg ujra megvált és leköt, bearanyozva sugarával a föld rögeit. «A földé vagyok ujra» — zokogja túláradt kebellel leborulva Göthe «Faust»-ja, a hajnali harangok kongását hallva, s mint nála, ugy nálunk is és mindenkinél a hit az a lélektani fordulópont, mely kétségeink között az erkölcsi ember diadalát jelenti, — a hit, melynek legszebb, legköltőibb kifejezése a karácsony.

Ezért oly drága ünnep a karácsony a szegényeknek, az elhagyatottaknak, a lesújtottaknak, a gyöngéknek és a szerencsétleneknek. Arany látcső, mely egy darab mennyországot mutat előre abból az életből, a mely után sorsa gyámoltalanságában eped s ha kondul a harang hivogató szava a kis templomban s álmosan bóbiskoló fejek felrettennek igéző álmaikból s talpig beburkolózva csoportosan, pezsgő tréfa közt in-

MOHAMEDÁN CZIGÁNYOK TÁNCZA NISBEN. Pállya Czelesztin eredeti rajza.

dulnak az éjféli misére — mint a hogy müvészünk oly élethűen tette itt papirra — lehet-e buzgóbb, áhitatosabb ima, mint a mely ekkor száll a hivők suttogó szavában a mennyország zsámolya elé?

PETŐFI KIADATLAN LEVELEIBŐL.

Ezen érdekes három levél közül kettő az időben keletkezett, midőn Petőfi összeveszvén későbbi neje apjával, ez Petőfinek megtiltotta a házhoz járást s leányának azt mondta, hogy e házasságból nem remélvén mindkettőjökre nézve boldogságot, apai kötelességének tartja, legalább egy évig akadályozni, s ezért megtiltja a vele való levelezést is. Csakhogy ez intézkedés mérgének is kitalálta a véletlen az ellenszerét s igy szokatlan uton, legnagyobb titoktartás mellett, mindkettejük bizalmát bíró közvetitő segélyével érkeztek meg a levelek. *S. K.*, az urodalmi postakezelő, ugyanis Petőfinek jó barátja, Juliának s az ügynek hive lévén, bizonyos jeladásra mindig kézhez adhatá azokat, mig végre ennek is nyomára nem jöttek. A leveleket időszaki rendben im itt bemutatjuk:

1.

*Sass Károly barátomnak — Erdődön.** Édes Károlyom! Kérlek add e levelet az illető kezébe, hisz tudod kiébe? S mondd meg neki, hogy a példányt összes költeményeimből már ezelőtt másfél vagy két héttel átadtam a Károlyi-házhoz, honnan N.-Károlyba viszik s ő Térey Mari kisasszonytól fogja megkapni. Ha választ ir levelemre, neked fogja átadni s te azt küldd bátyád levelében hozzám, mert most Sz. György napra szállást változtatok s még nem tudom hova megyek. Pista majd át fogja nekem adni. Te is irj különösen ő róla mindent, mindent, a mit tudsz, mert róla a világon minden érdekel. Isten veled. Igaz barátod *Petőfi Sándor.*

2.

Károly barátom! Mindenek előtt arra kérlek, hogy e sorokat csak magad olvasd s mihelyt elolvastad, égesd hamuvá a papirost. Második kérésem pedig az, hogy e levelkét, mely e boritéka** alatt volt, add át Juliának, de a legirtózatosabb titokban, tudod-e? Mind e kettőt elvárom barátságodtól. Annak a J . . . . niczkynek meg (vagy hogy hívják) mondd meg, hogy ha azt meri állitani, hogy én bizonyos naplóról beszéltem neki: ugy ő *a legalávalóbb hazug gazember.****
Mondd meg ezt Juliának is. Barátod *Petőfi Sándor* m. k.

3.

Szalonta, jun. 8. 1847. Édes Károlyom! Képzeled nyugtalanságomat, vagyis képzelheted vagy tulajdonképen nem is képzelheted, mióta elveszitém szemeim elől rőt szakállodat. Annak okáért markolj tollat, szeretett öcsém és illetőleg hazámfia, markolj tollat, mondom, de abban a szempillantásban, a melyben szemed négy lovas kocsija végig nyargalt e sorokon, s irj meg nekem mindent, a mi azóta a várban történt, de mindent. Ugy iparkodjál, hogy leveled circa 18. junius Pesten legyen a Pillwax kávéházban, mert legfölebb 20-kán indulok a külföldre. Juliának már két levelet irtam; kérdezd meg, hogy megkapta-e? s mondd, siessen nekem irni, hogy levele ott találjon még Pesten. Ma egy hete értem ide Szalontára Arany Jánoshoz s holnapután azaz 10. juniusban indulok Pestre. Kérlek még egyszer Károlykám, irj rögtön és irjon Julia is, ha kétségbe nem akar ejteni. Isten veled! Ölel őszinte barátod *Petőfi Sándor.*

Közli *dr. Sass István.*

HUBER KÁROLY.

1828—1885.

Zeneéletünk egyik jelentékenyebb alakja, a ki évtizedeken át mint előadó művész, mint zeneszerző, mint tanár s mint a zeneművészetet ápoló körök buzgó szervezője nem közönséges sikerrel müködött zenei viszonyaink fejlesztésében, *Huber* Károly, az országos dalárszövetség karnagya, az országos zeneakadémia és a nemzeti zenede tanára, e hó 20-án hirtelen elhunyt, 57 éves korában, férfi-ereje teljében, a midőn még sokat használhatott volna hazai zeneművészetünknek, melynek életéből 35 évet szentelt lelkesedéssel, odaadással.

Temesmegyében 1828 julius 1-én született Varjason, hol atyja mint főtanitó müködött. Németajku szülőktől származott, német körökben növelkedve, csak itt Pesten, a nemzeti szinháznál kezdett tanulni magyarul, hogy aztán testtel-lélekkel igaz magyar legyen.

Már kora ifjuságában élénk hajlamot árult el a zene iránt s tiz éves korában Aradra adták szülői, hogy ott Hendl János jó nevü zenedei igazgató vezetése alatt nyerje kiképeztetését. Hat évig volt e jeles tanitó keze alatt, a hol annyira vitte, hogy tizenhat éves korában már nyilvános hangversenyben is fölléphetett hegedü-játékával.

A fővárosba 1844-ben jött s hangversenyt adott, a melyen annyira megnyeré ugy a szakkörök, mint a közönség tetszését, hogy Erkel Ferencz a nemzeti szinház zenekarához szerződteté első hegedüsnek. 1851-ben Bécsbe ment s ottani hangversenyével oly tetszést aratott, hogy az operaházhoz magánhegedüsnek szerződtették.

Bécsben azonban nem sokáig maradt, már egy év mulva visszatért s ismét elfoglalta állását a nemzeti szinház zenekarában s a nemzeti zenedében is tanár lett. Ugyanez évben megnősült. 1856-ban a Doppler testvérekkel körutat tett Németországban, Angliában és Belgiumban s Londonban és Brüsszelben a legelőkelőbb magyar menekültek körében játszott s ekkor irta «Emlékezés Aradra» czimü zeneábrándját, mely időtől kezdve komoly becsvágygyal szentelte magát a zeneszerzésre.

A külföldről visszatérve, megirta első operáját, a «Székely leány» czimü vig dalmüvet, mely 1859 ben került előadásra a nemzeti szinpadon, mely alkalommal Hollósy Kornelia énekelte a czimszerepet. A dalmü szép sikert aratott.

Huber ezután megirta az első magyar hegedüiskolát s a zenei izlés fejlesztése czéljából quartett-társaságot szervezett. Ő volt az első, ki Volkmann Róbert négyeseit a közönségnek bemutatta.

Később megirta a «Vig czimborák» czimü operettjét, mely talán legsikerültebb szinpadi alkotása. 1862-ben adták elő a nemzeti szinházban, hol az tetszéssel találkozott.

Wagner zenéjét is Huber honositotta meg Budapesten. Ő volt az uttörő, ki minden ellenszenv daczára azon volt, hogy Wagner «Lohengrinje»-je müsorra kerüljön, melynek betanitásával őt bizta meg a szinház intendánsa. Ez nehéz munka volt, de Huber fáradozása teljes sikert aratott: Lohengrin 1866 decz. 2-án szinpadra került s mind azóta megmaradt a müsoron. Wagner maga levélben köszönte meg Hubernek a szép sikert.

Huber 1871-ben meghasonlott a szinház akkori intendansával, b. Orczyval s 30 évi szolgálat után megvált a szinpadtól és nyugdijba lépett. De nem vonult nyugalomba, sőt annál több buzgalommal müködött a zenedében, az országos dalárszövetség szervezése körül, a dalünnepek élén és a zeneszerzés terén. A zenede felsőbb hegedü-osztályait magas fokra emelte s az országos dalárünnepeken fényes sikereket aratott. Irt mintegy hatvan férfi-karéneket, köztük igen népszerüeket, minő a «Szabadságdal,» «Nemzeti zászló». Kiadott hegedü-ábrándokat s 1875-ben, midőn a népszinházat megnyitották, ő irta Berczik Árpád «Király csókja» czimü operettjéhez a zenét. Szerzett azon kivül egy «Udvari bál» czimü vig operát, mely még elő nem adatott. A mult években, midőn a zeneakadémiát fölállitották, a közoktatásügy minisztere őt hivta meg a hegedü-osztály tanárának.

Az országos dalszövetségnek is karnagya levén, ennek müsorát is gazdagitotta. A Rákóczi-indulót nagy férfi-karra irta át s utóbb Szentirmay Elemér dalaiból szerzett férfi-négyest. Ezek voltak utolsó művei.

Férfi-négyesei közkedveltségnek örvendenek s a hazai dalegyletek müsorán sürün találkozunk velök. Legnagyobb sikereit azonban a tanári pályán aratta. A nemzeti zenedének 33 éven át volt tanára s az alapos készültségü zenészeknek több nemzedékét ő képezte ki annyira, hogy rájuk az ország méltón büszke lehet.

Elhunytát nem előzte meg betegség, csupán fejszakgatásról panaszkodott. Szombaton egy zeneestélyen még ő játszotta az első hegedüt, másnap rosszul lett s mielőtt segély érkezett volna, meghalt szívszélhüdésben neje és leánya karjai között. Fia, dr. Hubay Károly már csak hült tetemét láthatta.

Másik fia, Hubay Jenő szintén jeles zenész, ki fiatal kora daczára már nagy hirt szerzett magának s jelenleg a brüsszeli zeneakadémia tanára. Leánya, Aranka a szini pályára készül.

Huber Károlynak ezeken kivül még három kis gyermeke maradt második házasságából, kik most kora árvaságra jutottak atyjuk elhunytával. Az atya érdemei bizonyára javára fognak szolgálni a szegény árváknak is a közrészvétben, melylyel a szomoru hir országszerte fogadtatott.

MOHAMEDÁN CZIGÁNYOK NISBEN.

Nis városa, az utolsó török-szerb háboru végével Szerbiához csatoltatván, mai nap már csak részben mutatja a régi török várost. Nagyobb része a városnak a szerb kormány által szabályozás alá vétetett, főhelyein a török házak, a szük utczák már eltüntek. Azon a helyen, hol a 18 török mecset körül fából, földből és agyagból épült alacsony török házak állottak, most szabályszerü egyenes utczák s a várkapuval szemben tágas piacz van.

A városon kivül a vasut felé van az ugynevezett *czigány negyed*. Ez nagyszámu fa- és földkunyhóból áll, a melyeknek lakói mohamedán vallást követő czigány családok. A mi családi életüket illeti, az a mi vándorló oláh czigányainkéhoz hasonló. A legöregebb a család feje minden családban, s a legöregebb az egész negyedben a biró, a kinek birói itéletét mindenki tisztelni köteles. Megvan bennök bizonyos nemes tartás, büszkeség s még akkor is, a midőn alamizsnáért szólitják meg az idegent, nem intézik kérésüket oly alázatossággal és nyomort kifejező arczczal, mint a mi czigányaink. A mi a mohamedán czigány tisztaságát illeti, ruhája hétköznap rongyos ugyan és kivülről szennyes is, de ha arczbőrét megfigyeljük, megláthatjuk, hogy testét tisztán tartja csakugy a férfi, mint a nő; erre a vallása is kényszeriti, mert a mohamedán a mosdást sokszor köteles gyakorolni napközben.

A czigányok a mohamedán ünnepek alkalmával tánczmulatságokat tartanak, mely alkalommal tánczot járnak: a szerb kolót.

Ez a táncz a magyar körtánczhoz hasonló. Nők és férfiak vegyest kezet fognak és körben előrehaladva, egymásután járják a tánczot. Az első személy, legyen az nő vagy férfi, az előtánczos, rakja lábait a zene-ütemre, a mily czifrán csak birja, a többi pedig utánozza, ki-ki a maga módja szerint. Itt mutatja be legjobban e faj büszke magatartását. Különösen érdekes festői öltözetük ugy a nőknek, mint a férfiaknak. A nők nem ugy, mint a többi török nők, fedett arczczal, hanem nyilt és büszke tekintettel jelennek meg, bogár-fekete lángoló szemekkel, fekete hajjal s gyakran valódi szép vonásokkal, szép növésü testtel, a mely jobban kitünik a derekukon átkötött bő török nadrágban, mintha szoknyát viselnének; a férfiak félig szerb, félig török módon vannak öltözve, vörös fezzel a fejükön. A zenéjök egy vagy két klarinet-féle hangszerből és egy nagy dobból áll. Mig e hangszerrel majd mindig ugyanazt a nótát fujják, a nagy dobot ütő zenész egyik kezében a dobverővel üti a nagy dobot, a másikban pedig vékony pálczával a dob másik oldalát veri sebesebb tempóban, ugy, hogy ez a kisérete a zenének. Persze a zene és dob közt az egyetértés nem igen szigoru.

Nis városában a török világ emlékeiből még sok kutat találni. Nagyobb részben forrásvizek. Egyik képünk egy törököt és egy mohamedán czigánynőt ábrázol, a kik vizért jöttek a kuthoz. Asszonyok, gyerekek meritenek az örökösen folydogáló sárgaréz csapok alatt. Török munka e kut is. Sok ilyen nyilvános kutat lehet a Balkánon találni, mind megannyi egyes jószivü, gazdag töröknek köszöni létét. Áldja is érte sok vándor, sok utas. Az ivóviz vezetése a modern tekhnika egyik legnehezebb problemája. Milyen precizióval, milyen könnyü szerrel és ügyességgel oldották ezt meg a törökök. Vajjon eltanulták-e tőlük a szerbek?

* Eredetije gr. Wimpfenné szül. b. Sina urnőnél Érden.

** E levél borítékra van irva.

*** Itt bizonyára pletykába keverték szegény fejét.

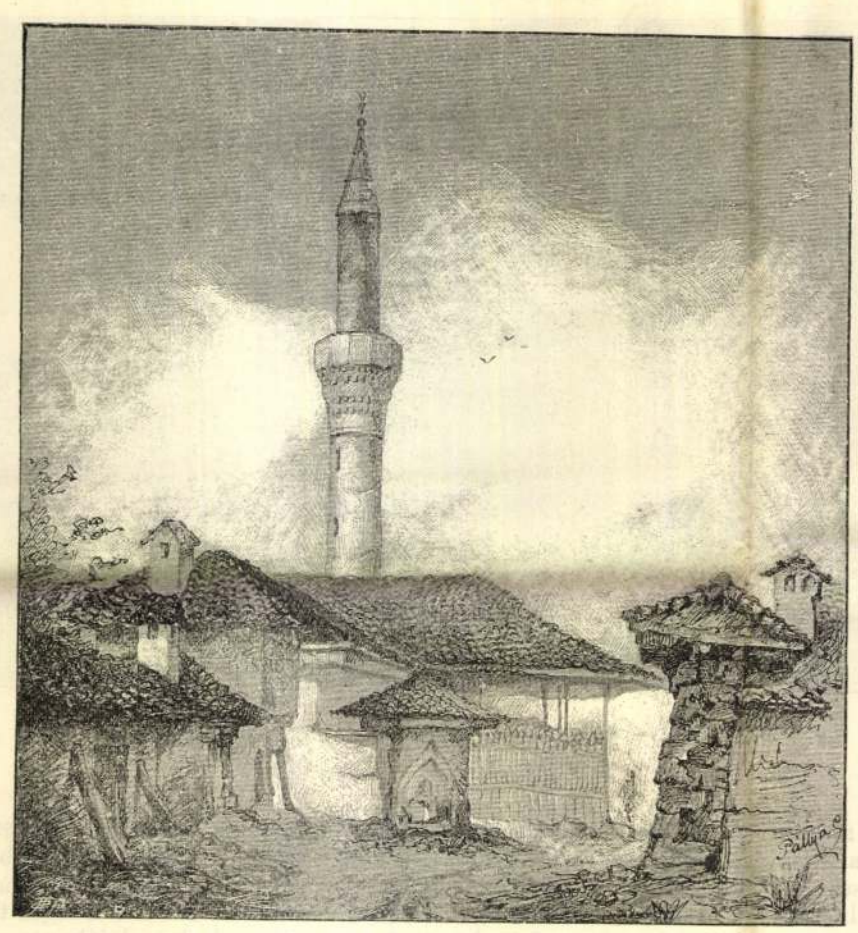

DZSAMIA (TÖRÖK IMAHÁZ) NISBEN. Pállya Czelesztin rajza.

rosoknál szokásos festői jellegtől. Szerbia déli részén, azon városokban, melyek még néhány év előtt török birtok voltak, az egyetlen disz a török épitkezési maradványok. Még most is minő festői szépséget kölcsönöznek a helységeknek az elhagyott dzsamiák, magas fehér minaretjeikkel, melyek a sürü fák között szétszórt házak fölött nyulnak ki.

STRAUSZ ADOLF.

A SZERB-BOLGÁR HÁBORUBÓL.

A Balkán-félszigeten most az előbbi zajhoz képest elég csendes a világ. A harczias kedv, a «testvérek» gyülöletes versenygése épen nem szünetel ugyan, de legalább egyelőre az európai hatalmak által reájuk kényszeritett fegyverszünet s még inkább a teljes zordonságában beállott téli idő félbeszakitotta a háboruskodást. Képeink, melyeket jelenleg bemutatunk, tehát a szó szigoru értelmében már nem napi érdekü képek, de mint csak az imént lefolyt jelenetekről a helyszinén tett vázlatok után készült rajzok, még mindig igényt tarthatnak az érdeklődésre.

Az egyik a bolgár tábort ábrázolja *Czáribrod* közelében. Véres csaták után történt, nov. 23., hogy a bolgárok elfoglalták e helyet, ugyanazt, mely pár nappal előbb a szerbek első diadalának volt szinhelye, a honnan Milán király diadalmasan vezette előre 40,000 főből álló seregét, hogy — mint hitte — nehány nap mulva Szófiába győzedelmesen bevonulhasson. A Dragoman-szorostól egész odáig folytonosan tartó harcz között kellett visszavonulniok, mérföldeken át kisérték nyomon az üldözők, úgy hogy még a sebesültek és haldoklók nyugalma sem volt biztositva. Menekültek s csak midőn már a Czáribrodba vezető völgy közepéig hatoltak, hol már a bolgár földet el kellett hagyniok, itt állottak még egyszer szemben az ellenséggel, megszállva a halmokat és cserjéket. Hat óráig tartott a harcz. Lépésről-lépésre vesztették el a szerbek állásaikat s rövid idő mulva a bolgár földről elvonult az ellenség. Este Sándor fejedelem is megérkezett Czáribródba, ugyanazt a lakást foglalván el, mely előbb Milán királyé volt, hol még okiratokat és előre elkészitett szerb ukázokat is találtak. Itt a város körül ütötte fel tanyáját a diadalmas hadsereg: onnan vonult át már másnap egy része a szerb határon.

A visszavonuló szerbek állapotát tünteti föl két képünk. Az egyiknek tárgya a háborus világ mindennapi jelenetét, egy elszabadult gazdátlan lovat s mellette a csonka holttetemet mutatja, méltó volna Verescsagin ecsetjére. A másikon egész karaván látunk, sebesülteket s lábbadozókat, a mint a zord időjárással s más nehézségekkel küzdve, nagy fáradsággal vonszolják magukat Nis felé. Mindennapi esemény ez is háborus világban: halnak és sebesülnek, de senki sem tudja, miért.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBEN.

czimű vállalatnak II-ik füzete is megjelent. E füzet nyitja meg a Rudolf trónörökös kezdeményezésével és közreműködésével megjelenő népismertető irodalmi vállalatnak *Magyarországra vonatkozó részét.*

A két ívre terjedő e második füzetet is a trónörökös bevezető czikke kezdi meg, Benczur Gyula szép allegorikus képével, mely az ország czimerére támaszkodó Pannonia s a földmivelés, a bányászat és a halászat alakjait tünteti föl. A bevezető czikk ugyanavval a melegséggel van irva, mely a fenséges szerző irataiban mindannyiszor megrezdül, valahányszor Magyarországról beszél. Az őszinte szeretetről tanuskodó czikket egész terjedelmében im itt közöljük:

Előszó.

Magyarországon és társországain, a természet ajándokaival gazdagon megáldott e nagy és szép területen vezetjük végig olvasóinkat.

Magas hegylánczolatok, mély ősrengetegek, szelid, halmos vidékek, suttogó tölgyesek, terjedelmes tavak, halakban dús és hajózható nagy folyamok, végtelen sik puszták, jól mivelt rónaságok, szőlővenyigével koszoruzott hegyoldalak, északi tájak szakadékai Galiczia határán, délszaki pompában viruló növényzet a fiumei öböl partjain: mind ezt meg fogjuk látni és ismerni «irásban és képben».

Ez a mi Magyarországunk Istentől megáldott ország; hegyeiben még kincsek rejtőznek, s szűz földjei vannak még nagy darabokban. Oly ország, mely a fölvirágzásnak még folyamatán van, s melyre nézve ma még inkább gazdagsági forrásainak föltalálása és haszonra forditása, mint azok fáradalmas és mesterséges föntartása a legközelebbi föladat.

A nyugati és északi jelleg, a déli hév és a keleti népjellem egymásba vegyülve találkoznak itten.

Szent István koronájának birodalma természetrajzi tekintetben is nevezetes birodalom: különböző állatfajok s földrészünk három égalji növényzetei határosak itt egymással. Mind természeti lényegében, mind tájképi jellegében ki van fejezve az átmenet a Kelet és Nyugat között.

De nemcsak a természetvizsgáló talál Magyarországnak változatokban oly annyira gazdag vidékein tanulmányai számára folyton új anyagot, hanem a népismertető iró is, ki a nép életének, fejlődésének és sajátosságának tanulmányozását tette feladatává. A népvándorlás utolsó hullámvetései rendkivül érdekes csoportozatait hozták itt létre a különböző nemzetiségeknek. A germán törzs nyelvi határának tőszomszédságában találjuk az északi és déli szlávokat hegyeken és rónákon; keleten a románokat; magok a magyarok az ország szivében telepedtek le, csaknem kizárólag a rónákat szállva meg, kivéve egy törzset, a székelyt, mely egy osztatlan tömegben az ország keleti határát választotta lakóföldének; németek a hegyes vidékeken s elszórtan a síkságokon is laknak; e főbb néptörzseken kivül vannak még ruthének, örmények, bolgárok és czigányok is.

Ime mind ezen népfajokat föl fogjuk keresni a maguk lakóhelyén; meg fogunk ismerkedni szokásaikkal és viseleteikkel, a jelenre ugy, mint a multra tekintve; meg fogunk ismerkedni történeteikkel és kifejlődésükkel; látni fogjuk őket előhaladásukban és mivelődésükben; egy szóval meg fogjuk ismerni egész életét és lényét a népnek, a hogy az keletkezett s a hogy az általa lakott földhöz alkalmazkodott.

Annyi jó és balszerencse után, annyi viszontagságok változásain keresztül, annyi véres harcz multán, egy ezer éves küzdelem végén ma is ugyanazon haza földén élnek a magyarok, melyet egykor Árpád vezérlete alatt elfoglaltak s Szent István koronájának a természet által oly dúsan megáldott országaiban gazdag közmivelődési életet, eleven előhaladást s gyors fölvirágzást tudtak maguknak teremteni a magyar állam népei. És midőn ma a kelő nap Erdély határhegyei közül kiemelkedik, s ifjító sugaraival bearanyozza a gyönyörű rónákat, a ragyogó folyókat, a bujazöld mezőket, a szép városokat s a sötét erdőket: akkor egy olyan országot üdvözöl, mely magát eseményekben gazdag, hosszu történelem után a fölvirágzás és biztos gyarapodás boldog korszakához küzdte föl, — a mi szép Magyarországunkat».

E bevezető czikk után *A magyar szent korona birodalmának földrajzi alakulatát* ismerteti Hunfalvy János, tudományos alapossággal, de mégis vonzó, világos modorban irott czikkel, mely számos képpel van diszitve. Igy az ország tájainak különböző természetéhez képest be van mutatva a Duna Dévény várának romjaival, Ligeti Antal bekezdő képében; a magyar Alföld egy hortobágyi tanyát ábrázoló szép képben, melyet Mészöly Géza rajzolt; a Magas-Tátra, az Öt-tó környékének Divald fényképe után készült rajzában; a délkeleti Kárpátok, a Propaszta völgytorokkal Brassó vidékén, Déchy Mór fényképe után; a magyar Tengermellék Fiuméval (Háry Gyula rajza).

Erre «*Magyarország története*» következik, nevezetesen az őskorra vonatkozó rész (a kelták, a rómaiak) Pulszky Ferencztől, a régészet ez eleven tollu jeles ismerőjétől, külön czimképpel (Benczur Bélától), mely a hajdani fegyverek különféle nemeiből összeállitott festői csoportozatot tüntet föl, és egy bevezető képpel (Dörre Tivadartól), mely bronzkori jellemző tárgyakat mutat, mint szintén egy másik kép is, magyar földön talált bronzkori emlékek alakjaival. Egy cameo-kép Tiberius diadalmenetét, végül a Trajanus-oszlopáról vett dombormű rajza «a dákok városának fölgyujtását» s «a dák vezérek megmérgezését» mutatja.

E füzet is 30 krért kapható a mű terjesztésével megbizott Révai-testvérek budapesti könyvkereskedésében, valamint minden hazai könyvárusnál.

JÓKAI MÓR LEGELSŐ VERSEI.

A magyar közönség előtt nem ismeretlen koszorus irónknak az a nyomtatásban is megjelent s gyermeteg hangja mellett is oly igazán megható verse, melyet egy elmeháborodott zsidó kis fiucskáról irt. Most mi abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy Jókai Mórtól még sokkal korábbi keletü verseket is közölhetünk. A költő testvérbátyja, Jókai Károly találta meg a megőrzött családi irományok között s küldte meg leányának, Hegedüs Sándorné urnőnek, ki azokat közlés végett szives volt lapunknak átadni.

A kis versek mindenike névnapi köszöntő s

A DRAGOMÁN-SZOROS.

NIS.

Mikor én Nisben voltam, akkor ez a város központja volt a mozgósitott szerb hadseregnek. Nehány hét mult el azóta, és Nis ismét központja a szerb hadseregnek, melyet egy szerencsétlen hadjárat a legszomorubb helyzetbe sodort. Pedig milyen szép hadsereg volt, s a város is milyen rendkivül érdekes volt akkor. A merre a szem látott köröskörül sátortáborok, szekérvárak, gyakorló katonák, száguldó lovasok. Mindenütt élet, mozgás volt. A szemet káprázat fogta el. Olyan katonai képek tárultak ujból meg ujból elénk, melyek változatosságukkal felülmultak minden képzeletet. Jobbról a régi nagy török kaszárnya körül több száz apró sátor állt hosszu rendekben. A sátor négy vékony czölöpén kukoricza-tető nyugodott. Ügyesen voltak szerkesztve. Nem csoda; kukoriczacsősz volt a mesterük. Száz, meg száz paraszt gazda hordta ide a szénát. A kaszárnya körül lovakat jártattak még föl nem öltöztetett katonák. Segédtisztek, parancsnokok, vezérkari tisztek vágtatva siettek a gyalog ösvényen keresztül kasul. Dobpergés, kürtszó, éles vezényszavak hallatszottak mindenfelől, közbe füttyentett a gőzös, próbalövések dördültek el, miktől a szemben levő hegység tizszeresen visszhangzott. A glavni uliczának képe páratlan volt. A népek tizezrei hömpölyögtek azon szörnyü tarkaságban. Katonák, idegenek, fényes egyenruhák, nemzeti öltözetek, európai öltözetü és tarka himzésü festői öltözetü falusi asszonyok, hol csizmás, hol opankás bakák vegyest. Majd minden házban korcsma vagy kávéház volt.

Nis két fő részből áll: a várból és városból. Mindkettőt a Nisaván keresztül vezető csinos fahid köti össze. Kiváló épületek a kaszárnyák, a minaretes dzsamiák, a raktárak, a várban levő magas óratorony, a királyi konak, a görög bazilika, mely azonban egészen düledező félben van. A bazilika mellett egy nagy iskola áll. Ebben tartja a skupstina üléseit. Kellemesen lepi meg az idegent Nisben, hogy néhány széles, rendezett utczája van. Könnyü dolog ilyet valamely keleti városban teremteni. Nem nagy port ver föl, ha érte nehány régi utczát lerombolnak, mert a régi házak legtöbbje favázas. Azonban csupán a nagy utczák képviselik a nyugoti stilust. Mihelyt befordulunk a mellékutczákba, ott még abban a tiszta törökös formában találjuk a házakat, mint voltak azelőtt. Sajátságos benyomást tesznek a szemlélőre. Tulajdonképen csak amolyan kutyaszoritók ezek, a hol az utczára ablak nélküli falak, keritések néznek. A házak belül vannak. Többnyire két részből állanak. Az egyik az udvaron, ez a férfi lakása, a másik a kerti részben, ez a női lakosztály volt. E kerti házacskák ablakain még most is ott vannak a muzebakkok, vagyis azok az ismeretes farácsok, melyek a nőket a kiváncsi szemek elől elrejtették. Most már ezek az ablakrácsok egészen felesleges dolgok, mert a szerb asszonyoknak eszökbe se jut szépségüket elrejteni.

A királyi konak Nisben két egymással összeköttetésben levő egy-emeletes házból áll. Egyszerü favázas épületek barnapirosra kimeszelve. Az utczára eső ablakai a Nisavára vagyis a várra néznek. A balról eső házban van az őrségi laktanya s a cselédség elhelyezve. Jobbról a király lakik. A királyi laktól jobbra, az egész konakot körülfutó falazat sarkában van a régi fürdő. Amolyan kis közönséges török hamam ez, melynek tégla-kupolájában a szokásos apró üregek vannak. Ezek kölcsönözik a helyiségnek azt a sajátságos gyér világitást, melyet minden keleti fürdőben tapasztalunk. Köröskörül számos nemzeti szinre festett faőrház áll. Néhány száz baka végzi az őrséget. Kivül-belül minden ajtónál állanak őrszemek, a többi a baloldali épület előtt gulában tartja fegyverét. A gulák végében áll az ezred zászlója. Nagy, zivataros multja van ezeknek a zászlóknak, legalább azt bizonyitja rongyos voltuk. A rendes katonai őrségen kivül, van még a konakban számos rendőr és a lóval ellátott testőrség. A királyi lak nem erre a czélra épült. Egy török pasa ajándékozta meg vele a szerbek királyát, mielőtt az országot elhagyta volna. Valóban nemes és szép tett volt tőle, megérdemli, hogy följegyezzük. A konak tetején selyem zászló leng annak jeléül, hogy a király most itt tartózkodik.

Azt meg kell adni, hogy Nisben sokat épitettek utóbbi időben, de aránylag nem sokkal többet mint akár Vranján, akár Leskováczon. Vranjában legalább kellemesen lepi meg az embert az épitkezés. Lehet ott legalább egy pár jó, szolid, uj épületet látni, a mit Nisben hiába keresünk. Az általános nagy épitkezést európai modorban az a rendelet idézte elő, hogy a török modorban épült favázas házak helyébe csupán kőházakat szabad emelni. Ezek a téglából emelt házak minél szabályosabban épülnek, annál inkább megfosztják az utczákat a keleti vá-

KÜLVÁROSI UTCZA NISBEN.

SZERB DISZNÓPÁSZTOR NIS VIDÉKÉN.

Pállya Czelesztin eredeti rajzai.

Griffenfeld gróf V. Frigyes Keresztély dán trónörökös születése emlékeül ujra fölelevenitette. 1808 ban VI. Frigyes egyszerü érdemkereszttéváltoztatta, a mikor meglevő négy osztályához még egy ötödiket is kapott, a polgári osztály kitüntetésére, nyugdijjal és segélypénzzel egybekötve. Az első osztályuak kapták a tarka jelvényeket s a katonai czimet és rangot, az alsóbb osztályuak pedig az alsóbb fokozatokat és pénzalapitványt.

A svéd szeráf-rend is már jó félezer évet hagyott háta mögött, bár sok viszontagságok között, mert sokszor szüntették meg és ujitották fel ujra. A svéd rendjeleket szokás szalagjaik szine után is nevezni, s igy van kék, sárga, fekete és zöld szalag-rend. A szeráf-rend a tulajdonképeni kék szalag-rend, melyet I. Magnus király 1276 és 1290 között az evangeliumi hit védelmére alapitott, de ma már merőben udvari disz lett. Körülbelől hasonlóan áll a dolog Oroszország fehér sas-rendjével, melyet a «singes» vagy «rövid» melléknevü lengyel IV-dik Ulászló alapitott 1325-ben fiának, Kázmér herczegnek egy lithván herczegnővel való házassága emlékére hű szolgálatok megjutalmazásául.

Polgári és katonai érdemek elismerésére alapittatott a hires angol térdszalag-rend is amaz ezerszer és ezerszer elcsépelt jelszóval: «honny soit qui mal y pense.» («Szégyen rá, a ki roszszat gondol róla.») Erre a magyarázó megjegyzésre szükség is van az előtt, a ki nem ismerős e rend keletkezése történetével, mely rang és tekintely dolgában első helyen áll minden rendjel között. A térdszalag-rend — order of the garter — 1350-ből ered, midőn IV. Edward uralkodott Anglia felett. A tény az, hogy a király egy kék harisnyakötőt emelt rendjellé, de hogy ez ő felségéé magáé, vagy pedig az általa kegyelt Salisbury grófnőé volt, s hogy vajjon a grófnő egy tánczmulatság alkalmával vesztette-e el, mire a király fölvette a földről s a fentebbi emlékezetes szavakkal nyujtotta át bájos tulajdonosnőjének, vagy pedig a VI. Fülöppel a franczia koronáért vivott crecy-i ütközetben keresendő e eredete, a mikor állitólag Edward király egyéb hiján egy lándsájára tüzött kék térdszalaggal adott jelt a támadásra — e felett eltérnek a vélemények. Mindenesetre az utóbbi magyarázat a valószinübb, bár kevésbbé népszerü. A krónikások hozzá teszik, hogy Franciaországból visszatérve, III. Edward maga köré gyüjté a crecy-i ütközet legvitézebbjeit, s nekik a kék jelvényt átnyujtotta. E minden rendjelek legdiszesebbike eredetileg csak egy sötétkék térdszalag volt arany szegélylyel s rajta a «Honny soit qui mal ypense» felirással, néha még gyöngyökkel s rubinokkal is kirakva. Később azonban mindinkább gazdagodott jelvényekben, lánczokban, czimerekben, csattokban, csillagokban, szalagokban s hozzájárulva a rendruha is, mind nagyobb lett fénye és tekintélye. VIII. Henrik király még jobban kibővitette e rend statutumait s oly fényüzővé tették annak viselését, hogy például az orániai herczeg térdszalagján, 1733-ban nem kevesebb mint 13 nagy és 300 kicsiny gyémánt volt, melyek közül csak a középső értéke 150,000 frtra rugott; Kingston herczegnek térdszalag-rendje pedig 1719-ben 100,000 forintos lakomába került. Pedig ezenkivül a köteles felavatási dijak is az uj lovag rangja szerint felettébb magasra voltak szabva.

Még egy furcsa eredetü rendjele van az angoloknak, és ez a Bath-rend, vagy fürdő-rend, mely nevét onnan veszi, hogy 1399-ben IV. Henrik király, a Shakespere-i drámák e vig kedélyü hőse, koronázása napján hivei társaságában átdorbézolva az éjt, reggel józanitóul mindnyáján fürdőt vettek. s a király czimboráit a fürdő-rend lovagjaivá ütötte. Látható ebből, hogy kis okok néha mily nagy eredményeket vonnak magok után. Mindamellett a fürdő-rend is, melynek tiszteletbeli, rendes és számfeletti tagjai vannak, egyszer már csaknem kiment a divatból, s ekkor I. György király volt az, a ki 1725-ben nagy pompával föltámasztá halottaiból. A rend, melynek vörös szalagja van, ép oly eredeti devise-ekkel bir, mint maga a rend. A latin devise Nagy-Britannia három czimerének es jelképének egyesitését mutatja, az arany koronát, a vörös rózsát és a skót tövist; a német pedig a fekete herczegnek (Edwárd, walesi herczegnek) egy mondására vonatkozik, a ki 1556-ban Poitiersnél 8000 angollal 80,000 franczíát vert meg, de azért vonakodott a foglyul ejtett Jó János franczia király asztalához ülni, azzal mentegőzvén, hogy «alattvaló vagyok — szolgálok».

Szintén a XIV-dik század gyermeke a legmagasabb szárd rend, az Annunziata, vagy nyakszalag-rend, melyet VI. Amadeus, a XIV-dik szavoyai gróf — zöld fegyverzetéről zöld grófnak is neveztetve — alapitott. E polgári és katonai rend devise-e maga is egész rejtély — F. E. R. T. Ugyanazon kezdőbetük, melyek I. Tamás szavoyai gróf siremlékén (1233-ból) egy kutya nyakkötőjén olvashatók. (Fortitudo Ejus Rhodum Tenuit?) Minden, a mi e rend alapitásával összefügg, nagyon bizonytalan. Összeköttetésbe hozták bizonyos szerelmi emlékkel is, valamely földi madonnára, a ki az alapitónak hajából font nyakszalagot adott emlékül, s állitólag innen az arany nyakláncon látható rózsák és szalagok is. A rend statutumainak szerzője egy más Amadeus (VIII.) volt, gróf és pápa 1409-ben. Ugyanez 1451-ben hat társával Ripailleban remeteségbe vonulva kolostort alapitott. Az Annunziata-rend csak régi és tiszta nemeseket illet s minden Annunziata-lovag temetésénél a többinek hosszu szürke karthauzi ruhát kelle viselni.

Különös német képezik a rendjeleknek a török rendjelek, a mennyiben ezek csak külföldön szerzett érdemekért szoktak osztogattatni. Igy a félhold és a dicsőség rendjele, amaz 1799-ben III. Szelim szultán által alapitva, ez 1831-ben II. Mohamed által. Mikor Szelim szultán a félhold-rendet alapitotta, ezt az angoloknak 1798. aug. 1-én a franczia flotta felett Abukirnál nyert győzelme fölötti örömében tette s Nelson is volt az első a ki kapta, a következő évben, a francziáknak Egyiptomból való kiüzetése után még 800 más angollal osztva meg a dicsőséget. De minő változékonysága a politikai hangulatnak! Hét évvel később ugyanez a rendjel egy franczia tábornoknak, Sebastiáninak jutott osztályrészül, a miért Konstantinápolyt védte — az angolok ellen. A félhold-rendnek négy osztálya van s a negyediket épen a francziáknak Egyiptomból való kiüzetése után történt tömeges adományozása alkalmával kapta.

II. Mahomed dicsőség-rendje szintén négy osztálylyal bir, a legfelsőbb foku brilliántokkal van kirakva s mint az előbbi, szintén csak külföldieknek adományozható. E török érdemrendhez egy diploma is járul, mely dagályos szavakban adja elő a kitüntetendő érdemeit.

Az osztrák rendjelek közt, mert magyar rendjelekről szoros értelemben véve nem lehet szó, régisége tekintetében az elsőség a csillagkeresztes hölgyeké, mert már 1658-ban alapitotta Gonzaga Eleonora, III. Ferdinánd neje e rendet, a szent kereszt egy ereklyéjének csodálatos megmentése emlékére, a császári Burgban előfordult egy tüzeset alkalmával. Kezdetben sok tagja volt s csupán I. Lipót felesége, Eleonora Magdolna Terézia 34 év alatt mintegy 1000 hölgynek adományozta a csillagkeresztet, mely csak herczegnőket és főranguakat illetett meg. Ellátásban azonban ezek sohasem részesültek, mint a négy bajor női rend, a két szent Anna, egy Erzsébet s Therézia-rend tagjai, vagy mint a pompás orosz szent Katalin-rendéi, melyet Nagy Péter a törökökkel kötött béke után alapitott neje, Katalin emlékére, a kinek sikerült az ellenséges táborba bejutva a nagyvezért megvesztegetni. E gazdag rendjel bőven van gyémántokkal diszitve s széles piros a szalagja, jelmondata pedig «Szeretetért és hazáért!» Sokkal egyszerübb a porosz Lujza-rend, mely III. Vilmos király nejének van Lujzának és Németország áldozatkész nőinek emlékére, e devisevel: «Istennel a királyért és hazáért», a fekete-zománczos kis kereszten fehér-fekete szalaggal, L. betüvel és 1813—14. évszámmal, rang- és vallásküloönbség nélkül adományoztatik.

A franczia becsületrendet, melynek jeligéje: «Honneur et patrie» (becsület és haza) tudvalevőleg I. Napoleon alapitotta, mint első konzul 1802-ben s midőn az államtanácsban szemére vetették, hogy e skarlátpiros szalag az «uralkodók játékszere»: azt felelte, hogy «játékszerrel vezetik az embereket».

TÖRÖK KUT NISBEN. Pállya Czelesztin eredeti rajza.

A jelenleg létező mintegy 300 rendjel között azonban kevés van, mely a titulus mellett vitulussal is járna. Ilyenek: a johannita- és a német rend, a porosz vaskereszt, a legtöbb bajor és orosz rendjelek, a franczia becsületrend, s még néhány bel- és külföldi rendjel, mindössze 30—40. A katonai rendjelekkel is vannak néha fizetésemelések és egyéb gratifikácziók egybekötve.

A porosz érdemrendek legmagasabbikáról, a fekete sas-rendről is illő lesz egyetmást elmondani. Ezt I. Frigyes 1701. jan. 18-án alapitotta, koronázása napján s mindjárt eleinte 19 lovagnak adományozta, 1847-ben a rend belföldi tulajdonosainak száma 30-ra emeltetett.

A rendjel kékes zománczu nyolczcsúcsu kereszt, széles, narancsszinü szalaggal, mely a balválltól a jobb csipőre van vetve s itt egy ezüst csillag, repülő fekete sassal tartja össze. Korábban egész ornatus tartozott a rendhez, mely állott kék selyem kabátból, felette bibor-szin, selyem köpennyel, mellén zsinorzattal és rojtokkal, továbbá egy rendlánczból, a király névaláirásával és sasokkal. A lánczon csüngött a nagy kereszt. Baloldalán a köpenyt himzett ezüst csillag diszitette. A föveg fekete selyem barett volt fehér tollal. Ma azonban csak a köpeny és láncz maradt meg az egész fényes öltözetből.

A szerb Takova-rend.

Alkalomszerü lesz most még két napirenden levő államnak, Bulgáriának es Szerbiának rendjeleiről is szólani. A *bolgár szent Sándor-rend*, melyet a jelenlegi fejedelem 1881. deczember 25-ikén alapitott, katonai és polgári érdemekért egyaránt adományoztatik. A rend dignitariusai I-től V-ik osztályu lovagokig soroztatnak, s az ez osztályoknak megfelelő nagykeresztet, főtiszti, parancsnoki, tiszti és lovagi jelvényeket viselik. Fejedelmeknek a nagykeresztet adják, aranylánczon, melynek szemei érmekből és koronát tartó oroszlánokból állnak (a hesseni

A bolgár Sz. Sándor rend.

ház családi jelvénye). A felső négy osztály érme fehér zománczos nyolczszögletü aranykeresztből áll, közepén vörös medailonnal, mely czirill betükben Szent Sándor jelmondatát, a körülötte levő szélen pedig aranybetükkel e bolgár jelmondatot: «Isten velünk» mutatja, alján pedig két keresztbe tett arany babérág. Az érem tulsó fele a san-stefanoi békekötés napjának dátumát 1878 febr. 19. — viseli. Az ötödik osztályu kereszt szintén fehér zománczu, de ezüsttel montirozva, a parancsnokoké, főtiszteké és nagykereszteseké felett királyi koronával. A rendszalagok pirosak. Van még egy VI. osztályu rendjel is zománcz nélkül ezüstből, továbbá arany-, ezüst- és bronzérmek.

A Milán király által felujitott *Takova-rend* a franczia becsületrend mintájára van szabva és öt osztályu tulajdonosai vannak: lovagok, tisztek, parancsnokok, csillagrendesek és nagykeresztesek. A Takova-rend egy keresztből áll, fehér zománczczal, máltai formában, nyolcz hegyén arany gombokkal s keresztül téve rajta az András-kereszt két ferde aranyrudja. A közeppaizs az összefonódott O. M. betüket mutatja (Obrenovics Milán), felette a koronával, s alatta III. római számmal. Mind csupa aranyból vörös mezőben. E kerek paizsot egy kék zománczos szalag övezi körül e körirattal: «Hitért, fejedelemért és hazáért,» arany cyrill-betükben; majd még a szalagon kivül egy arany babérkoszoru fonódik össze. A sima arany hátlap közepén Szerbia dombormüvü czimerét mutatja, s a kereszt arany pánttal van a koronához erősitve. A rendszalag piros, keskeny fehér és kék csikokkal.

A SZERB-BOLGÁR HÁBORUBÓL.

A Balkán-félszigeten november hóban vivott háboruk végső szakaszából mutatunk be képeket olvasóinknak. Midőn Sándor fejedelem a czáribrodi győzelem után 50,000 emberével átlépte a szerb határt, a szomszédos, túlnyomóan bolgár népességü, de a berlini béke által Szerbiához csatolt *Pirot* városa volt az Eris almája a csatázó felek között. Mindkét sereg katonái vitézül viselték magokat, azonban a diadal végre mégis a bolgároké lett.

November 26-án a város falai alatt élénk küzdelem volt, a szerbek kénytelenek voltak Pirotból kitakarodni, az arzenált levegőbe röpitették s a szomszéd dombokra vonultak. Éjjel azonban, mivel tudtokra esett, hogy a bolgároknak csak egy kis része vonult be a városba, óvatosan visszamentek s Pirotot ismét hatalmukba keritették.

Másnap reggel 6 órakor kezdődött meg a valódi döntő csata, talán a legvéresebb az egész hadjárat alatt. A városon kivül, majd benn az utczákban folyt a vérengzés; a szerbeket a magaslatokról elüzték s a városban délután három óráig nem annyira lövöldözéssel, mint inkább ember-ember ellen, szuronyokkal küzdöttek. Mindkét részről igen nagy volt a veszteség, maguk a szerbek egy ezredes s egy alhadnagy vesztegét beismerték, bár másrészt azt hirdették, hogy száz bolgár foglyot hoztak magukkal Belapalanka és Nis felé. A csata elvesztését részben annak tulajdonitották, hogy Pirot bolgár lakosai alattomban az ablakokból is lövöldöztek a szerb katonákra, mi által azok között nagy zavar támadt. A bolgárok azonban ezt a segitséget nem igen nemesen hálálták meg. Sándor fejedelem tudta nélkül ugyan, de tényleg órákon át szabad zsákmánya volt a város a bolgár katonáknak, kik nemcsak minden lehetőt elraboltak, de a pinczékbe menekült fegyvertelen lakosokat is meggyilkolták s mint némely külföldi harcztudósitó irja, sokszor kiszámitott kegyetlenséggel.

A szerbek, kiket az ellenség immár saját tüzhelyökön támadott meg, egészen megzavarodva s fejöket vesztve futottak vissza. Diadalra biztosan számitva kezdték meg a háborut, haditudósitásaikban egész a szlivniczai nagy vereségig mindenkor csak rózsás képeket láttak, s igy a váratlan veszteség annál lesujtóbb volt rájuk.

Legszomorúbb volt a szegény sebesültek helyzete. Mivel kellő orvosi segitségről, elég könyelmüen, nem is gondoskodtak, a sebesültek nagy részénél, addig is, mig a kényelmesebb vasuthoz szállitották volna, a baj jelentékenyen sulyosbodott; igen soknál tisztán az elhanyagolás idézte elő a halálos veszélyt. A nis-belgrádi vasut egyes állomásain különösen a parasztnők jelentek meg nagy számmal a sebesültszállitóvonatok előtt, aggodalmasan nézve, nincsen-e férjök vagy fiuk a hazajöttek között s még inkább rettegve, hogy többé meg sem látják őket, legfeljebb a sirdombjukat a szlivniczai közös temetőben. A sebesülteket Nisben idegen országok küldöttei, köztök a magyar vöröskereszt megbizottjai s a máltai lovagok veszik át ápolás végett. «A látvány — irja Villiers angol rajzoló, kinek képét erről most bemutatjuk — a látvány, melyet a nisi vasuti állomás a legutóbbi napok alatt nyujtott, teljesen elég hatással birt arra, hogy a legszenvedélyesebb harczos is megóhajtsa békét.»

Meg is jött a béke, vagy legalább a fegyverszünet, a hatalmak közvetitése mellett. Pirotban még ott áll a bolgár s Viddin mellett a szerb. A téli idők beállottak, a két sereg pihen, ez alatt egyik-másik seb begyógyul. Az e hó 22-én aláirt fegyverszünet megállapodásai szerint a szerbek e hó 25-éig, a bolgárok 27-éig tartoznak kivonulni az általok elfoglalt területekből s a két ország határán három kilométer szélességü semleges területet mértek ki, melyet a hadviselő felek tiszteletben kötelesek tartani — jövő év márczius 1-éig.

SZÓLÁSMÓDOK ÉS KÖZMONDÁSOK EREDETE.

III.

Lövei Klára, kinek fennebbi czim alatt közölt czikkünkre tett megjegyzéseivel közelebbről foglalkoztunk, ujabban is hozzá szól szólásmódjaink eredetének érdekes kérdéséhez, s e tárgyban a következő érdekes észrevételeket küldte be hozzánk:

«Figyelemmel olva tam a «Vasárnapi Ujság»-ban azokat a megjegyzéseket, melyek az általam közlött szólásmódokra tétettek. S én is elismerem azt, hogy vannak a mi nyelvünkben is szólásmódok, melyek más idegen nyelvekben is léteznek. Például: *Nem kell az ördögöt a falra festeni!* ez épen igy használtatik nálunk is a nép között, mint más nyelvben. De vannak ismét olyanok, melyek egy értelemben ugyan, de más kifejezéssel vannak használva, s épen itt rejlik a magyar nyelv eredetisége.

Most például nagyon kezdik használni, különösen a hirlapokban azon mondást: *Mindenki mossa a maga szennyesét.* Erre pedig a magyarnak saját kifejezése van: *Mindenki a maga házánál szapuljon.* * Ez mindenesetre eredetibb, szebb és nem tünik föl forditásnak, mint az, a mi egészen a franczia «laver le linge sale»-ból forditottnak látszik. Továbbá ez a mondás is nagyon el van terjedve:

«*Addig jár a korsó a vizre mig eltörik.*» **

Erre aztán rá lehet mondani, hogy szórulszóra van forditva a németből. A nép között eredetileg ugy mondják: *Addig uszik a tök a vizen mig el nem merül.*

Vannak ismét olyan szólásmódok, melyeket szeszélyből másként használnak némelyek, vagy talán az eredetit nem ismerik. Ilyen például: *Sok lud disznót győz.* Ez pedig eredetileg a magyar nép között igy használtatik: *Sok lud farkast győz!* És ez nemcsak, hogy eredetibb, hanem természetesebb is, mert a lud ellensége nem a disznó, hanem a farkas.

Azon példákhoz, hogy a magyar nyelvben is léteznek olyan szólásmódok, melyek idegen nyelvben is épen ugy vannak használva, eszembe jut még egy:

«*Nem mind arany a mi fénylik.*» Ezt a nép is igy mondja, s átalánosan használt. És pedig a franciában is épen igy van: «Tout ce qui brille n'est pas or.»

Vannak ismét olyan szólásmódok használatban, melyeknek az eredetére, hogy honnan származhatott, nehéz rájőni, de az is igaz, hogy a nép nem használja. Ilyen a következő: «*Köd előttem, köd utánam.*» Ezen értelemre a magyar nép azt mondja: «*Ütheti bottal a nyomát!*»

Továbbá vannak szólásmódok, melyeket némely helyütt másként használnak, mint a magyarság legnagyobb része közt. Például: egy esztergomi nőtől hallottam e kifejezést: «Elment, azt sem mondta hogy papucs!» A nő azt állitá, hogy azon a vidéken ugy mondják. De ez nem eredeti. A tősgyökeres magyarok között ugy szokták mondani: «*Elment, azt se mondta, hogy be fellegzett!*» Némely helyütt még ugy is mondják:

* Talán még elterjedtebb igy: Mindenki a maga háza előtt *seperjen.* — *Czikkiró.*

** Nem épen közönyös annak kiemelése, hogy a nép még az átvett szólamnak is több reliefet ád. Igy a tisztelt iróné által idézett közmondás eredetien igy hangzik: Addig jár a *korsó a kutra* mig *nyaka szakad.* Itt mi a *korsó* és *kutra* szavak közt például szándékos álliteratiót látunk. — *Czikkiró.*

mediu predilect, de alţii ca stadiu secundar pentru experimente de limbaj sau ca etapă pregătitoare a lucrărilor în ulei, acuarela modernă românească a produs, de-a lungul timpului, opere de valoare, care s-au bucurat în unele cazuri şi de referinţă europeană [1].

Oglindind în evoluţia ei întregul drum al picturii moderne autohtone, istoria acuarelei noastre consemnează, în timp, contactele semnificative cu diversele şcoli de pictură occidentale şi cu acele curente de importanţă majoră care au avut un rol în gîndirea plastică mondială a veacului nostru. Îndeosebi perioada postimpresionismului francez este cea care influenţează şi domină viziunea celor mai mulţi acuarelişti români din epoca interbelică. Trebuie amintite însă şi influenţele directe ale neoimpresionismului (la Dărăscu, de pildă), sau consonanţele cu expresionismul german (la Mattis-Teutsch), care lărgesc sfera stilistică a domeniului.

Privirea retrospectivă asupra picturii în culori de apă dintre cele două războaie mondiale permite observaţia că acuarelişti au abordat tehnica aceasta cu precădere pentru peisaj, arareori pentru portret sau în compoziţie. Astfel, acuarela s-a menţinut într-o condiţie limitată ca importanţă faţă de celelalte tehnici picturale, fiind considerată « gen minor », în ciuda incontestabilelor sale reuşite de execuţie şi a valorilor superioare de viziune, de interpretare a realităţii.

În al treilea pătrar al veacului al XX-lea, în spaţiul spiritual al societăţii româneşti contemporane s-a cristalizat un nou mod de a concepe raporturile cu lumea, cucerirea cunoaşterii optice a realităţii prin limbajul specific al artelor plastice şi-a impus noi sarcini. Modificările esenţiale în înţelegerea funcţiei sociale a artei, orientarea programatică a creaţiei artistice spre conţinuturile realităţilor sociale, în această epocă aflată în continui şi profunde transformări revoluţionare, au determinat adoptarea — începînd din perioada deceniului al cincilea — a realismului, chiar considerarea lui drept unică metodă de creaţie, drept singură modalitate de reprezentare a concretului realităţii. O tematică de o mai mare pondere figurativă a înlocuit treptat conceptul de motiv preluat din impresionism, caracteristic picturii cu funcţie esenţialmente lirică a artei româneşti moderne. De asemenea, în judecata de valoare asupra operei artistice, elementele de conţinut au dobîndit ponderea unui criteriu important — şi uneori precumpănitor faţă de limbajul plastic propriu-zis, — eficacitatea intervenţiei în actualitate a creaţiei apreciindu-se sub triplul aspect al cuprinderii dimensiunii sociale, al forţei interpretative a realităţii şi al capacităţilor inovatoare [2].

Subordonată picturii de şevalet — deşi avînd modalităţi de expresie proprii —, acuarela contemporană românească a urmat o evoluţie asemănătoare cu pictura în ulei, dar o mutaţie esenţială s-a produs în tehnică prin adaptarea ei la tematica socială, ştiut fiind că în trecut acuarela a fost folosită cu precădere pentru peisaj cît şi pentru o restrînsă gamă de subiecte intimiste, de o agreabilă decorativitate.

Trecerea de la notaţia spontană a motivului pictural la temă — deci la construcţie compoziţională şi implicaţii de subiect literaro-narativ — a determinat în acelaşi timp modificări importante în factura acuarelei; astfel, într-o etapă iniţială a perioadei de care ne ocupăm, în structura imaginilor se constată prevalenţa netă a grafismului faţă de elementul pictural, a liniei faţă de culoare, a construcţiei compoziţionale prin arabesc grafic în locul convenienţei sectoarelor cromatice armonizate.

Adoptînd pictura în acuarelă, deopotrivă cu pictura în ulei şi cu grafica pentru oglindirea noilor fenomene cu semnificaţie istorică şi socială la care sînt martori, acuarelişti lărgesc

[1] Ampla expoziţie internaţională organizată în 1972 la *Haus der Kunst* din München a conturat momentele esenţiale ale evoluţiei acuarelei în şcolile picturale din Europa apuseană, în ultimele cinci veacuri. Avînd rolul să prefigureze o istorie ştiinţifică a genului, asemenea manifestări de prestigiu ar fi util ca în viitor să cuprindă contribuţiile valoroase ale pictorilor acuarelişti din toate ţările europene, inclusiv pe cele ale interpreţilor români reprezentativi, atît din trecut, cît şi din şcoala naţională contemporană.

[2] Aspecte ale procesului complex de transformare a concepţiei despre artă în societatea noastră, în etapa construirii socialismului, s-au prezentat în volumul *Artele plastice în România după 23 August 1944*, Bucureşti, 1959; a se vedea de asemenea articolele lui Radu Bogdan, *Implications d'histoire et de sociologie dans les problèmes de l'art roumain contemporain*, în R.R.H.A. (Série Beaux-Arts), tome VIII, 1971, p. 6, şi Theodor Enescu, *Repere pentru o viitoare istorie a artei contemporane româneşti*, în *Arta*, 1973, nr. 1—2, p. 31.

MUTAŢII TEMATICE ŞI FORMALE ÎN ACUARELA ROMÂNEASCĂ A ULTIMULUI SFERT DE SECOL

VIORICA ANDREESCU

În ansamblul creaţiei plastice contemporane din ţara noastră, locul acuarelei — tehnică slujită cu strălucire în trecutul şcolii româneşti de pictură — apare îndeajuns de timid şi nu rareori se pot auzi păreri ale artiştilor sau comentatorilor fenomenului plastic autohton, conform cărora interesul pe care-l suscită astăzi acuarela este redus. Un prim şi important argument îl oferă modica prezenţă a genului pe simezele expoziţiilor republicane care, periodic, pot să oglindească etapele de evoluţie ale artei noastre actuale. Expuse doar, se argumentează, la saloanele de desen şi gravură, din motive organizatorice (acuareliştii ţin de secţia grafică a Uniunii de creaţie), cît şi dintr-o greşită apreciere a specificului tehnicii, provocatorul de confuzii fiind suportul de hîrtie, picturile în culori de apă sînt strivite numericeşte de cantitatea veşnic crescîndă a operelor datorate tehnicilor gravurii, iar frăgezimea cromaticii lor, cu transparenţe delicate ca ale laviurilor, nu rezistă comparaţiei cu forţa şocantă a restului imaginilor, de alb-negru sau de culoare, ale graficii din cadrul aceluiaşi ansamblu expoziţional.

Evidentul anacronism între această palidă reprezentare a genului în manifestările plastice colective şi numărul important al expoziţiilor personale, din capitală şi din oraşele provinciale, în care creaţia în acuarelă se impune atenţiei prin talente prestigioase, unanim apreciate, ar putea fi înlăturat prin organizarea unui *Salon al acuarelei*, care să înmănunchieze periodic cele mai valoroase realizări ale genului în creaţia autohtonă. Totodată necesitatea unei studieri mai atente şi pe o arie mai largă a acuarelei contemporane se adaugă, în chip firesc, dezideratului mai sus menţionat. Articolul de faţă îşi propune în acest scop să prezinte rezultatele unei asemenea cercetări, consemnînd — fără pretenţia investigaţiei exhaustive (dealtfel practic imposibilă datorită nu numai numărului mare al lucrărilor, ci şi împrăştierii lor în nenumărate colecţii publice şi particulare, din ţară şi de peste hotare) — tendinţele înnoitoare în evoluţia genului, mutaţiile evidente atît în conţinutul, cît şi în limbajul acuarelei româneşti contemporane.

*

Contactul cu arta Occidentului european şi îndeosebi cu cea franceză, la începutul veacului al XIX-lea, a introdus în arta din ţările române, odată cu pictura de şevalet, primele elaborări imagistice în tehnica acuarelei, datorate în special pictorilor-călători francezi care au venit în Principatele Române, unii în trecere spre Orient, alţii stabiliţi pentru mai îndelungată vreme, în căutarea clientelei. În aceeaşi epocă, lucrările unor tineri artişti ardeleni care-şi desăvîrşiseră studiile în mediul academismului vienez — centru important în istoria europeană a genului — au contribuit la răspîndirea gustului pentru acuarelă în viaţa artistică autohtonă. Exemplară pentru rolul său promotor este opera de mare amploare a clujeanului Carol Popp de Szathmáry. Mai tîrziu, prin creaţiile lui Aman, Grigorescu şi Luchian, iar în prima jumătate a secolului nostru prin cele ale lui Iser, Tonitza, Şirato, Ressu, Pallady, Petraşcu, Dărăscu, Mattis-Teutsch, Rodica Maniu, Lucia Dem. Bălăcescu, George Juster sau M. W. Arnold — pentru a numi doar pe cei mai importanţi interpreţi ai genului — tradiţiile acuarelei în şcoala de pictură din ţara noastră se consolidează. Folosită de unii ca

Virginia Baz-Baroiu, *Liniște.*

acestuia, tendința spre analiza semnificațiilor profunde, filozofice ale esențelor realității se resimt cu pregnanță în limbajul metaforic al unuia dintre cei mai valoroși reprezentanți ai artei noastre actuale, Octav Grigorescu. Cu toate că în preocupările acestuia acuarela ocupă un loc relativ restrîns față de alte tehnici picturale — și mai cu seamă grafice — prin care își formulează expresia, originalitatea viziunii sale îl înscrie în rîndul celor mai importanți interpreți ai genului. În structura imaginilor sale, țesătură fragilă de linii fine în arabescuri continue, se încheagă forme în perpetue metamorfoze și osmoze între semnele construind reprezentări ale realului și semnele abstracte.

Figura umană, la care artistul revine cu insistență, printr-un apel necesar la legătura cu realitatea, este concepută la granița dintre reprezentare și forma plastică în sine — ajungînd pînă la reducerea la semn —, uneori cu aparența clară a desenului, alteori contopită între liniile celorlalte forme. « Discursul » plastic al imaginilor sale are, sub țesătura ornamentelor aparent neorganizate, o riguroasă construcție interioară, deși nu urmărește o logică a narării. În acest sens, sînt semnificative confesiunile artistului: « Căutînd mijloace de expresie pornesc de la ideea că lucrarea de artă este o realitate valabilă prin sine și nu suportul unei ficțiuni. Încerc să mă eliberez de tendința de a da lucrării de plastică sensul unui intermediu, al unui tălmaci. Nu cred că ea poate avea sens ca oglindă a unei alte realități, decît a sa însăși. Pentru mine, însă, realitatea ei constă în modul cum reflectez eu lumea. Dacă desenez sau pictez o floare, nu pictez floarea din fața mea, nici imaginea ei, ci floarea din tablou. E inutil să discut dacă această floare este reală. Materia cu care lucrez — hîrtie sau pînză — îmi dictează cu exactitate ce trebuie să fac. Efortul meu este să o ascult. Altfel, orice formă, culoare, volum rămîn inerte și lipsite de logică, deși ajung să imite diverse realități. Mi se pare că acest proces de cunoaștere a materiei cu care lucrez este principala sursă a expresiei plastice » [10].

[10] *Prin ateliere. Pictura comunică adevărurile ei* (un interviu cu Octav Grigorescu), în *Contemporanul*, 1967, mai 5.

vechi (cu recuzita documentară de decor interior țărănesc, de vestimentație, țesături și ceramică — cum se întîlnea în acuarela lui Walter Widman sau Traian Bona) la interpretarea motivului artistic popular prin exprimarea lui esențializată. În lucrările acuarelistei timișorene Virginia Baz-Baroiu, de pildă, geometrizările specifice artei țărănești apar în compoziții ca elemente ale naturii (de ex. la coroana copacului), iar motivul păsării stilizate, al rozetei sau al portalului sculptat revin în structura peisajelor ca un ecou al universului folcloric local.

Dorința de cercetare a specificului țărănesc în mediul spiritual ardelenesc a determinat-o pe artista clujeană Jutta Pallos să studieze epica secuiască, alegînd un ciclu de balade pe care le-a ilustrat în acuarelă. Compuse din imagini de concentrată expresivitate, cu personaje în ipostaze semnificative, aceste balade sînt o cronică a vieții oamenilor de pe aceste meleaguri transilvănene și a raporturilor lor sociale (*Balada lui Budai Ilona*, a *Femeii Agnes*, balada lui *Kadar Kata*). Tinzînd spre concentrarea imaginilor în compoziții închise, compacte, circumscrise conflictului central, artista a eliminat adîncimea perspectivală, cît și elementele de sugerare a atmosferei (decor natural, surse de lumină, umbre). Factura predominant grafică a acuarelelor este accentuată prin reducerea substanțială a gamei cromatice și îngroșarea liniilor, în scopul obținerii contrastelor mai puternice cu albul hîrtiei.

O preocupare similară pentru căutarea surselor spiritualității locului din tezaurul mitologiei populare se descifrează în creația recentă a Iuliei Hălăucescu. Ciclul său *Legende vechi și noi de pe valea Bistriței* înmănunchează cîteva dintre cele mai reprezentative narațiuni populare de pe meleagurile de la poalele Ceahlăului, împletind elemente ale realului cu fabulații izvorîte din faptele istoriei sau din credințe mistice (legenda Pietrei Teiului, legenda Panaghiei, sau cea a Ceahlăului — intitulată *Cogheonul lui Zamolxes și Dochia* — care evocă istoria legendară a formării poporului român). Tema acuarelei *Cultul morților* este izvorîtă dintr-un fapt autentic: în satele evacuate în vederea amenajării lacului de acumulare de la Bicaz, populația a dezgropat morții transmutîndu-i în cimitire noi. Această legătură spirituală puternică între trecut și prezent, cultivată din generație în generație, a sugerat artistei ideea unității timpului, a unității — pe plan filozofic — între viață și moarte.

În anii din urmă, îndeosebi, creația Iuliei Hălăucescu revelă valențe către un lirism încărcat de semnificații filozofice. Alături de interpretările sale figurative, pictorița a alcătuit, de pildă, un ciclu de evocări plastice ale poeziei lui Blaga, în care transpune prin metafore picturale sensurile profunde ale liricii acestuia: « La Blaga am ajuns mai întîi prin poezie, iar la poezie m-a condus pictura. Blaga e pictural pentru că e un om al pămîntului în cel mai cuprinzător înțeles, mai precis al pămîntului românesc. Poezia lui e sunet și culoare. Găsesc în ea imagini răscolitoare și un anume fior de ceva durut, acea tristețe metafizică pe care mi-o transmite de pildă și muzica lui Beethoven »[9]. *Fum căzut*, *Somn*, *Dați-mi un trup voi munților*, *Tristețe metafizică*, *Strigăt în pustie* sau ciclul *Dorul — Jalea — Urîtul* (inspirat din *Trilogia extatică*) sînt lucrări de remarcabilă sensibilitate, în care sugestia realului concret se îndepărtează prin ecrane metaforice, dezvăluind un univers de simboluri evocatoare, de trăiri sufletești profunde — corespondențe spirituale ale poeziei blagiene cu pictura. Capacitatea sugestivă a acuarelei este pe deplin pusă în valoare de această viziune în care formele realității concrete dispar, solicitînd din partea contemplatorului disponibilități pentru înțelegerea unor valori spirituale superioare.

Spre un lirism asemănător, de esență suprarealistă, se îndreaptă și acuarelista timișoreană Virginia Baz-Baroiu în ciclul compozițiilor sale imaginare, cu personaje legendare în decoruri fantastice. Urmărind să « scoată miezul emoțional » din motivele alese, artista a ajuns în peisagistica sa la viziuni care pierd contingențele cu reprezentarea realității; în peisajele sale apar structuri imaginare de forme tectonice răscolite, sub ceruri cu nori învîrtejiți în mari volute, spre care înaintează șirurile unor siluete de făpturi ireale.

Necesitatea spirituală a artistului contemporan de cunoaștere aprofundată a sensurilor lăuntrice ale universului uman mai presus decît de reprezentare a fațetelor exterioare ale

[9] Al. Arbore, *Convorbirile « Cronicii » cu Iulia Hălăucescu*, în *Cronica*, 1970, mai 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Utcenz
22 ív 1
Pallós Sch. Jutta

Lovi

Pallós Sch. Jutta: Tavaszvárók

dolgokat": ez nem a líra
alamilyen eldologiasodásának
megteoretizálása, hanem az
esztetizáltság dzsungeleiből
jra emberközelbe, a minden-
apok emberének közelébe
ozott líraiság igénye. Furcsa
ódon szolgálja mindezt Pa-
csay Zsigmond költői vissza-
úzódása a huszadik század
égének nagyvárosaiból — er-
őbe, mezőre, tenger partjá-
a, Delta nádasaiba, hegyi pa-
akokhoz, az alig-alig műve-
ésbe vett természeti világba.
Mert közben a költő nem ad-
a fel magában (és nem a-
latja fel bennünk, velünk
em) korunk civilizációját,
nindig visz magával belőle e-
yet s mást viszonylagos va-
lonjába; de önmagát s a má-
ik embert keresve, társkere-
és közben újra meg újra ki-
ár „civilizációnkon túlra",
ogy emberséges álmokat ál-
nodjék odakinn. És ez Palo-
saynak — s nem egy költő-
ársának — a szép önellent-
nondása: miközben szabadul-
i igyekszik minden elavult
írai „kacattól", új líraiságot,
új mesét, testünkhöz alló „új
nítoszt" igyekszik teremteni a
ersben.

Erdőn, mezőn, tenger part-
án, nádasban, hegyi patakok-
ál — vagy a *Nyíresben*.
Nyíresbe mentem, / tündért
eresve / lestem — szerte, /
adarral, szondával, / infra,
enta / hexazöld / y-sugárral
kutattam, / mert kell ne-
tem, / tündérke ma kell ne-
tem, / nyíresben itt lakik, /
— meglelem... / Mit röhög-
ök?!" Aztán elindul a tün-
dérke-kutató móka, mese;
majdhogy drámát nem mon-
dunk, mert elég drámai dolog
ez a tündérszomj; míg végül
nyírek igazítják el a kutatót:
„Feküdj le ágyba... / ne bajl-
ódj a kondikával... / s a
tündér akkor felkerested, /
küld majd két medvét / utá-
nad szánnal, / — ne bajlódj
a kondikával; / kapcsolj ki

poézisban Palocsay Zsigmond,
mégis úgy kajtat utána, mint
éhes mackó. Mézízű lett tehát
a szánk is, máskor meg jajbe-
keserű, amikor sorra fejtegettük szórejtvény-szerű verseit.
Mert olyan csodálatos módon
kopár ez a költészet, hogy ko-
pársága színpompaként hat a
Palocsay-mesékkel megbarát-
kozó olvasóra.

Megfelelő adagolásnál és
tálalásban. Amikor aprócska
„bográcsokban" főzi előttünk
„mesés" lírájának meglepőbb-
nél meglepőbb leveit. Amikor
azonban egy vége, hossza sincs
mesefolyam mentén, valóságos
„versgyárak kazánjaiban"
fortyogtatja költőiségének tan-
mesékkel, mindenféle epikum-
mal mérhetetlenül felhígított
árját — akkor egyszeriben
nagyon nehéz helyzetbe hozza
verseinek barátait is. Mert
egyfelől látják, hogy ugyanaz-
zal a költészettel van dolguk,
amelyet annyira megszerettek,
másfelől viszont úgy érzik,
hogy a költő maga oldja fel —
olvasói „szeme láttára" — új-
féle varázslatot kereső és ki-
náló művészetét.

Mintegy *3000* verssort tar-
talmaz Palocsay Zsigmond
„verses meséjének", az *Aki
búsul, megöregszik*nek ez a
Daciánál megjelentetett tizen-
két éneke (Kolozsvár-Napoca
1976). Mind a háromezret át-
itatja Palocsay fentebb jel-
lemzett költőisége. Nemcsak
a szerző ráskaileás lapszéli
„sóhajtásait" — [„Igaz, csak
másért mentem / (és ezért lá-
bon várok), / *rúgós* felemmel
hátul állok, / mint a lovak a
pusztán éjjel; / ha lesz mit,
holnap folytatom; / a tengerit
nem hagyom én sem veszni." //
(Jobb süive megenni két csö-
vel, / mi nem járhat föve
kócmarósnak: / magamfa-da-
losnak)" vagy másutt: „— Jó
napot, szegényember! Viszont-
látás'! / könnyű szállást! /
(És nekem allas-t / szőke
bummal: / olcsóbb rummal!)"
vagy másutt Gotyormad-

dásai, (végső soron célba talá-
ló) lírai gonoszkodásai mind
rendkívüli eredetiséggel rob-
bantak ki apró borháncsi,
cegei, deltai csalimesékből —
addig ez a mostani vershalmaz
tulajdonképpen édeskés tan-
mese-sorozat, amolyan erdő-
széli életképkiállítás, újdonsá-
gok nélküli neorobinzonád, a-
melyben mindenki mindent
jókedvvel bocsát meg Farkas-
barkasnak, Görény-börénynek,
a szomszédjának és önmagá-
nak (hogy hát „ilyenek« va-
gyunk, mit csináljunk...), s
végül el se tudjuk dönteni, ki
a legjobb ember vagy a leg-
jobbra menendő: Katamama,
János bá, a medveember Ig-
nác, a két eltévedt gyerek,
vagy a Mesemondó maga, bár
az ő láthatárán fel-felkísért
néha egy-egy jajkeserves szá-
razvillám. Így aztán Palocsay
líraiságának a lényege kerül e
háromezer sorban ellentétbe
e háromezer sor epikumának
a lényegtelenségével, illetőleg
ennek az epikának a terjen-
gőssége mossa el a költő kó-
péskodásainak lírai esszenciá-
it.

Valamit Palocsay is sejtett,
írás közben is, ebből az el-
lentmondásból. Egy helyen
így ígér a verses mesében
szűkszavúságot: „(Mondanám,
de semmi áron / nem térek
el, amit rám rótt / karvaly-
körmű hattyútollam: / folyta-
tom, mert titokólam / attól
telik, nincs körítés, / délignyí-
ló tova- és -tés / kúszó-inda

teljes lélekkel
válaszolta a Bö
a kerékpárjára
volt a vesszőp
ha sokat bic
fiatal marad.

Nos, a *Kil*
című Méhes-l
szép öregkort
néni vesszőpar
örökre fiataln
hajtók, vagyis
replői: a tö
az vesszőparip
Nagyfőnök, az
Anyu, Nagyfő
és Vilmos at
testi-lelki jó b
durka néni, V
végezetül pedi
agglegény, Na
mos atya közö
lamennyiüknek
ga vesszőparip
lékszereplők: N
és Anyu néni
Vilmos atya és
fia és lánya
még vesszőpar
felháborítóan
mint lakodalm
azok gyerekei,
rősök — valar
vesszőparipáj
A könyv há
golódik.

Az első r
mennek a lán
nöké is, a Vil
két apa tiltak
mégis férjhez
mák nem tilta
lanak a lagzi

Az Újvilág kapuja, a rettegett Ellis Island, ahol az amerikai bevándorlók sorsát i

A kikötői vizsgálóbiztos egy kínai bevándorlóleányt hallgat ki. A leány mellett a kínai tolmács

Legjobb barátja: a cica

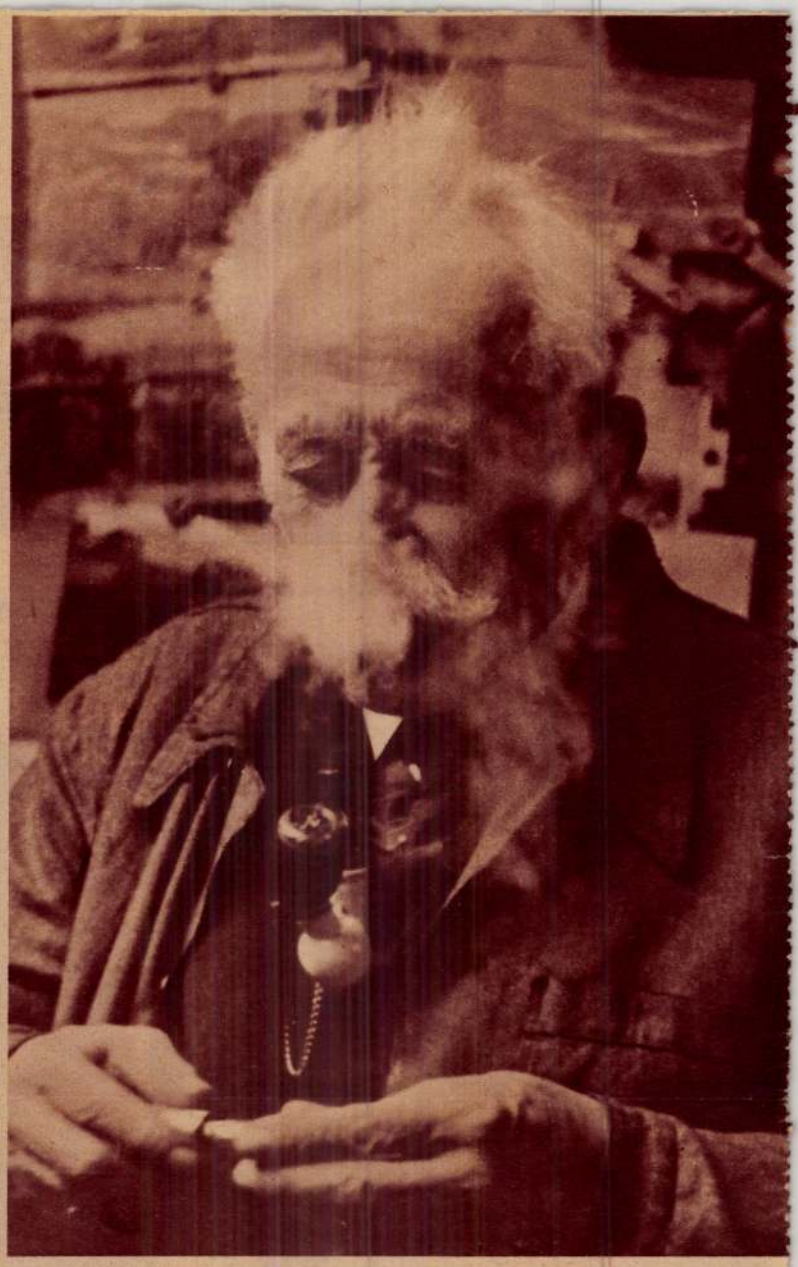

Hatalmas, bodros füstfelhőket ereget a pipájából

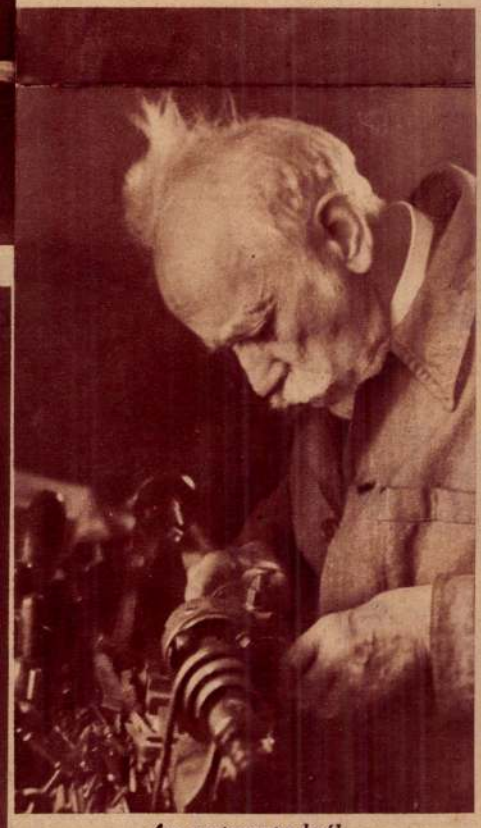

Az esztergapadnál

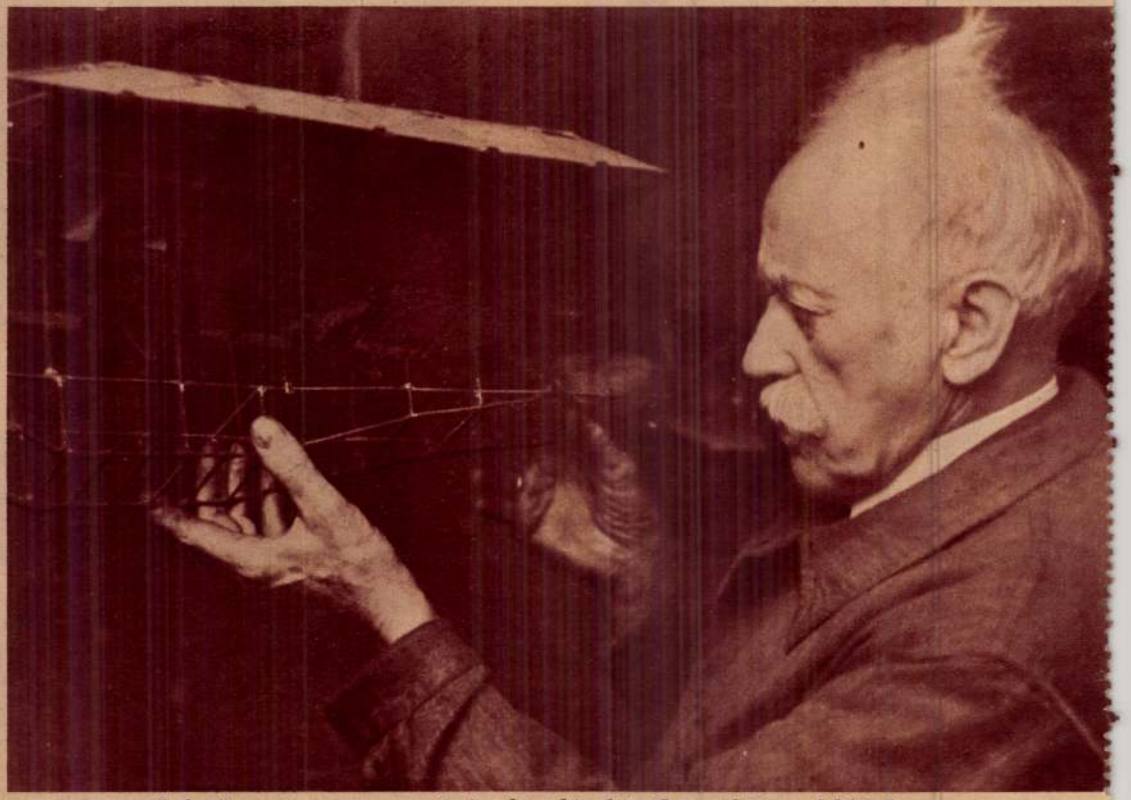

A festő-ezermester negyvenöt évvel ezelőtt készült repülőgépmodelljével

(Escher Károly felvételei)

UTAK ÉS UTASOK

❶ A Szentendrei úton, a Pók utcai lakótelepnél mindkét oldalon sávlezárás és sáveltolás nehezíti a közlekedést csatornaépítés miatt.

❷ A Kacsóh Pongrác úti felüljáró középső ágát átadták a forgalomnak, így a Hungária körútról már fel lehet hajtani az M3-as autópályára, illetve onnan le lehet térni az Árpád híd irányába. A 32-es autóbuszok ismét az eredeti útvonalukon járnak.

❸ A Könyves Kálmán körúton, a Kőbányai úti csomópontban aszfaltoznak, emiatt minden irányban sávlezárás nehezíti az áthaladást.

● Szintén a Könyves Kálmán körúton az Elnök utcánál megváltozott a forgalmi rend: a körútról nem lehet a Népliget felé balra kanyarodni. A 75-ös trolibuszpótló autóbuszok is kerülővel közlekednek.

● Filmforgatás miatt tilos parkolni: a Szent Gellért téren a Budafoki út és a Szabadság híd között, valamint a Felvonulási téren az Ajtósi Dürer sor és a Damjanich utca között.

● A Belvárosban, az Alkotmány utcában, a Hold utcától a Bajcsy-Zsilinszky út felé vezető oldalon a parkolósávot felbontották közműépítés miatt.

● A VI. kerületben, a Jókai téren megváltozott a forgalmi rend. Az Andrássy út felé vezető útpályát lezárták, a másik oldalt pedig egyirányúsították az Andrássy út felé a hagyományos karácsonyi vásár miatt.

● Az Aradi utcába, a Székely Bertalan utca és a Bajza utca közötti szakaszra nem lehet behajtani építkezés miatt.

● A Dohány utcában, a Rózsa utca és a Rottenbiller utca között a bal oldali sávot lezárták.

● A Huszár utcát sétálóutcává alakítják át, ezért ott nem lehet közlekedni. A korlátozás miatt a Munkás utca mind az Alsó erdősor, mind a Rottenbiller utca felől zsákutca lett.

● A Soroksári úton az Ipar utcánál megváltozott a forgalmi rend, ezentúl az Ipar utcába balra is be lehet kanyarodni.

A várhatóan leginkább zavaró útakadályok

Forrás: Fővinform NÉPSZABADSÁG-grafika

● A IX. kerületben, a Nádasdy utcában, a Tőth Kálmán utca és a Vágóhíd utca között leszűkül az útpálya, távfűtővezetéket építenek.

● A IX., Páva utcát a Tompa utca és a Tűzoltó utca között lezárták útépítés miatt.

● A XVIII. kerületben, a Haladás utcában egy szakaszon útszűkületre számítsanak, közműépítés miatt.

● Soroksáron, a Grassalkovich úton, a Haraszti út és a Vecsés út között a felüljáró mellett a befelé vezető oldalon csak egy sáv járható.

● Az I. kerületben a Fiáth János utca és a Toldy Ferenc utca egy-egy szakaszon zsákutca közműépítés miatt.

● A XI. kerületben, a Kőérberki úton, a Repülőtéri úttól kezdődően útszűkületre és sebességkorlátozásra kell számítani, mert azon a részen vízvezetéket építenek.

● Javítják az útburkolatot (FKF Rt.), munkagépek okoznak útszűkületet egy-egy szakaszon: Budán, az Attila úton, a Szentendrei úton, a Nagytétényi úton, a Hengermalom úton és a Nagyszőlős utcában, Pesten a Kerepesi úton az Örs vezér terénél, a Maglódi úton, a Cinkotai úton és a Szentmihályi úton.

Forrás: Fővinform

Nyárias őszutó, télváró árak

Bolond ez az év – mondogatják a piacon az ismerős vevők és eladók a szokott röpke beszélgetésekben. Joggal, hiszen mi egyebet lehet mondani olyan esztendőről, amelyikben húsvétkor már, Erzsébet-nap után még szinte nyárias az idő. Még nincs télváró hangulat, egyelőre hihetetlennek tűnik, hogy egy hónap múlva karácsony. A természet szokott rendjét legfeljebb az évszak gyümölcsei, a piaci áruféleségek sorrendje jelzi, bár különlegességek abban is akadnak.

Szokatlan például, hogy november végén még kapható sóska, spenót. Tisztítva háromszáz forintért kínálták kilóját a palotai csarnokban. Ugyanígy a darabonként 50–80 forintért árusított saláta és a csomónként 35-45 forintos piros retek sem tartozik igazán az évad jellegzetes zöldségei közé. Inkább késő őszinek számít a csúnyácska, de finom naspolya, amit Magyarországon nem kedvelnek igazán. Legutóbb 190 forintért láttuk kilóját.

Az őszutó kínálatában elmaradhatatlan a sütni való tök: aki szereti, negyven forintért veheti meg a vitaminban gazdag csemegét. Ha másért nem, hát otthonos, édes illatáért érdemes megpróbálkozni a birsalmasütéssel is, és persze ez a nyersen ehetetlen, félvad gyümölcs idén szegfűszeggel megfőzve vagy bablevesek ízét pikánsan gazdagító adalékként is kiváló. Az olcsó, ötven-hatvan forintért kínált fejes káposzta nyers salátának, párolva vagy akár kőedényben, hordócskában savanyítva is sokféleképpen felhasználható. Hasonló árban van most a karfiol is, kilónként hetven forintért már szép fejeket adnak. A család vitaminszükségletét kielégíthetjük a hetven-nyolcvan forintos céklával, a százszázötven forintos jégcsapretekkel is. A levesbe való fehér- és sárgarépa vegyesen 128–248, a zeller 178–198 forint. Sárgarépát külön valamivel olcsóbban, már egy százasért is lehet kapni.

Továbbra is olcsó a szép alma: általában legalább háromfélét szinte minden zöldséges standján találhatunk, változatos, 48–198 forint közötti áron. Körtéből leginkább a télálló fajtákat adják, 98–280 forintért, a szilva is fogyóban van, egy helyen szép nagy szeműt majdnem háromszáz forintért kínáltak. Olcsóbb szőlőből is egyre kevesebb akad, általában inkább a négy-ötszáz forintos csemege különlegességet láthatjuk a pultokon.

Drága a tojás: kis szerencsével 18, amúgy 19,50–22 forintért vehetjük meg. A tésztaárusok kínálatán is látszik, hogy drágább a tojás és a liszt: három darab negyedkilós csomagot 100–110, egy csomag csigatésztát 60–65 forintért adnak.

A tél közeledtét jelzi a mák és a dióbél tömege: mákot 450–580, tisztított dióbelet ezer forint körül vásárolhatunk. Megjelentek a piacokon a mikulásos édességek, a karácsonyi csomagolóanyagot kínáló árusok, akiktől a kiskereskedelmi árnál valamivel olcsóbban lehet vásárolni.

Cs. K. É.

A PIACI MINIMUM- ÉS MAXIMUMÁRAK 2000. NOVEMBER 21-ÉN (Ft/kg)

Termék/Piacok	Vámház téri	Fény utcai	Hunyadi téri	Vörösvári úti	Lehel téri	Nagybani	Monor	Érd	Gödöllő
Burgonya	48-88	68-88	58-85	48-70	50-78	37-50	50-60	45-60	70-80
Bab, száraz	348-700	280-580	-	400-600	280-600	240-400	450	500	500-700
Vöröshagyma	88-120	98-128	98	98-120	98	63-67	70-90	80-100	90-100
Fokhagyma	348-398	340-380	398-498	360	248-400	200-330	260-300	240-300	300
Sárgarépa	68-148	98	98-148	98	88-150	50-73	90-100	85-98	80-100
Petrezselyemgyökér	198-498	298	198-298	298	150-298	100-165	280-300	250-290	280-300
Zellergyökér	180-198	198-248	198-228	198	168-198	30-50	250-260	120-240	80-100
Paradicsom	150-680	240-380	68-148	280-298	98-248	120-210	320-320	300-340	290-330
Uborka	148-240	320-380	218-268	240-348	248-288	150-270	220-300	300	250-300
Karfiol	68-128	48-128	98	98-148	68-100	85-110	93-100	88-110	80-100
Fejes káposzta	48-68	78	58-98	68-78	48-50	30-33	50-60	39-60	60-70
Kelkáposzta	68-128	148-168	128-148	128	98-100	60-70	120	120-138	130-140
Karalábé	80	88-98	98-128	98	88	20-40	130-140	110-128	120-140
Zöldpaprika	168-498	140-340	78-198	180-360	68-320	100-310	300	160-250	220-290
Spenót	220-396	300	278-298	280	240-300	140-200	300	-	270-310
Alma	59-298	68-148	48-118	68-118	68-128	45-120	60-80	60-100	60-120
Termesztett gomba	248-360	198-380	338-398	248	220-328	200-400	370-400	360	350-380
Csemege szőlő	278-798	198-480	168-498	168-680	198-480	150-550	-	-	-
Tyúktojás, db	22-25	21-22	20-21	21-25	21-23	18-22	20-22	20-23	20-22

AKII, Piac-információs Szolgálat

budapest@nepszabadsag.hu

Az olvasók vonala

Keressenek bennünket Budapesttel kapcsolatos kérdéseikkel, lakóhelyi problémáikkal. Megpróbálunk segíteni, és beszámolunk arról, hogy mi történt telefonjaik nyomán. Cikkeinkről szóló észrevételeiket is szívesen fogadjuk. Munkatársunk délelőtt tizenegy és délután négy óra között várja hívásaikat. Telefonszámunk: **436-4653.** Fax: **388-6038.** Rovatunk e-mail címe: **budapest@nepszabadsag.hu**

Ma *Schmidt Gábor* várja hívásaikat.

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

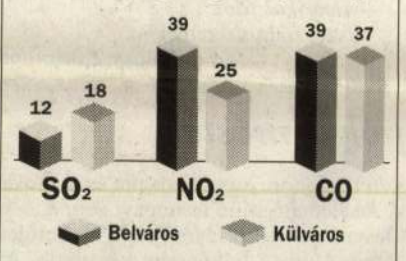

Általában **alacsony** a főváros levegőjének szennyezettsége, csupán a forgalmasabb csomópontokban érik el a koncentrációk a **mérsékelt** fokozatot. Ma nem várható lényeges változás, holnap pedig – bár élénkebb lesz a szél – kisebb növekedésre számíthatunk.

A minősítés négy fokozata: **alacsony, mérsékelt, szennyezett, erősen szennyezett.**

* Előrejelzés a napi átlagokra a levegőminőségi határérték százalékában.

CIVIL BUDAPEST

Finn barátok

A finn kultúra népszerűsítését, a kapcsolatok ápolását célul kitűző Kalevala Baráti Kör ma este hattól tartja közgyűlését a Deák téri Evangélikus Gimnázium dísztermében, hogy beszámoljon idei tevékenységéről, jövő évi terveiről. Örömmel fogadják új tagok jelentkezését.

Nagyvilág-estek

A Kultúraközvetítők Társasága és a Virányosi Közösségi Ház (XII., Szarvas Gábor utca 25/C) Nagyvilág-estek sorozatában holnap este hét órától Paul Celan költészetéről és magyar fordításairól beszélgethetnek a meghívott vendégek *Lator László* és *Schein Gábor* műfordítókkal. Közreműk

A család egészségéért

Az Oltalom Alapítvány vasárnap 10–13 óra között családi egészségügyi napot rendez a Fővárosi Szakszervezetek Művelődési Házában (XI., Fehérvári út 47.). Az előadók: *Tóth Gábor* élelmiszer-ipari mérnök és *dr. Végh József* gyermekpszichológus. Tanácsadást, receptcserét és gyermekfoglalkozásokat is tartanak.

Természetes házi patika

A Flóra Bioklub legközelebbi összejövetelén, hétfő délután öt órától a házi patikában nélkülözhetetlen gyógynövényekről, egyes növények betegségmegelőző hatásáról hallhatnak előadást az érdeklődők a Budafok-Tétény Művelődési Ház-

Mikulás a nyitott ajtóban

A Marczibányi téri Művelődési Központ keddenként délután három órától Nyitott ajtó címmel foglalkozást tart fogyatékos gyerekeknek, fiataloknak. 28-án Mikulás-váró diszkó várja a vendégeket, akik Mikulás-figurákat is készíthetnek.

Ifjú hegedűsök

Az Óbudai Társaskör Komolyzenei Klubjában (III., Kiskorona utca 7.) *Vermes Mária* hegedűművész és növendékei adnak koncertet szerda délután öt órától.

Gondolatok Vörösmartyról

A Művészetbarátok Egyesületében Vö-

Hatalom fehér Ladán

Nem tudják a székely himnuszt a fiatalok – panaszkodik Pallos Gábor festőművész

A Köztársaság tér egyik áldozatáról, Jean-Pierre Pedrazziniről festett művét egyenesen a francia nemzetnek ajándékozta, Nagy Imrét ábrázoló életnagyságú képe pedig tegnaptól látható a külkereskedelmi főiskolán. Pallos György festőművész számos alkotása foglalkozik az 56-os forradalommal és az azt követő megtorlással, ám az ötvenkét éves férfi készített már vicces cégtáblákat, hiperrealista képeket is, miközben három éve néhány hónapot előzetes letartóztatásban töltött.

Nagy Imre képe a festő műtermében

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

– Miért 56?

– Hogy ne felejtsük el soha, milyen súlyos háborús bűncselekmények történtek a forradalom alatt és után. Kevesen tudják, de még Kijevben is akasztottak ott tanuló magyar egyetemistákat.

– Akkor miért Pedrazzini?

– Mert az ő sorsa jól példázza a szabadságharc leverésének kegyetlenségét. Pedrazzini a Paris Match fotóriportere volt, nászútra jött Budapestre. Amint meglátta, mi folyik itt, hazaküldte feleségét, majd elkezdett fényképezni. Egy sorozat végzett vele a Köztársaság téren, összesen harminchat golyót találtak a testében.

– Ön nyolcéves lehetett ekkor.

– Viszont rengeteg dologra emlékszem. Váci úti lakásunkban épp az ablaknál álltam, amikor egy orosz tankból belőttek hozzánk. Még mindig meg tudnám mutatni, hová csapódott a golyó, mert én gipszeltem be a nyomát.

– Politikus alkat?

– Művész vagyok, aki politizál. Petőfi épp ilyen volt.

– Ön viszont viccesnek szánt cégtáblái-ra is rálop aktuálpolitikai utalásokat.

– Nekem ez a természetes. Megfestettem már Bokros Lajost nyeles fésűvel a farzsebében, rajzoltam építőanyag-hirdetésre lehallgatóval felszerelt téglát, egy alkalmi ruhákat reklámozó képemen pedig egy nénike cserépben cipeli az utolsó szabad magyar földet.

– Ki veszi komolyan ezeket?

– Én feltétlenül.

– Néha úgy tűnik, nem áll meg a festésnél. 1997-ben Ekrem Kemál Györggyel együtt alkotmányos rend elleni szervezkedéssel vádolták.

– Évekkel ezelőtt készítettem egy zászlót az 56-ban kivégzettek névsorával, amelyet egyszer egy terepszínű ruhás ember kezdett nézegetni. Ő volt Ekrem Kemál. Beszélgetni kezdtünk, de nem vont bele semmibe. Egyik este kommandósok törtek rám, és letartóztattak. A vége az lett, hogy nyolcvanhét nap fogság után megszüntették ellenem a nyomozást. A névjegyemre akkor írattam: „Hornék által bebörtönzött reklámgrafikus és festő".

– Ha ártatlan volt, miért kapott felfüggesztett szabadságvesztést?

– Fegyverrejtegetésért. Valamit mindenképp a nyakamba akartak varrni.

– Kik?

– A hatalom. Azok, akiket zavartak a nézeteim. Én, kérem, mélyen nemzeti érzelmű ember vagyok, ükapám a pákozdi csata őrnagyaként harcolt a szabadságért. Egyszer kanadai emigránsokkal beszéltem, ők figyelmeztettek, hogy vigyázzak, mert az igaz magyarokat előbb-utóbb megpróbálják kicsinálni.

– És megpróbálták?

– Többször rám lőttek, éjszakánként fenyegető telefonokat kaptam, egy ízben pedig fehér ladás ismeretlenek égő keresztet támasztottak a kerítésemnek.

– Ők lettek volna a hatalom emberei?

– Nem tudom, kik voltak, de nem éreztem magam biztonságban. Fegyverviselési engedélyt kértem, ám hiába tettem le ehhez minden szükséges vizsgát, évekig nem küldték ki a papírokat. Úgy döntöttem, akkor engedély nélkül védem meg magamat. Az Ekrem Kemál ügyében tartott házkutatás során találtak nálam egy vadászpuskát és egy pisztolyt, ez volt az alapja az ítéletnek.

– Egyszer azt mondta, ha nagyon elege lesz, kimegy Ausztráliába.

– Maradtam, pedig már elegem van. A politikusok eladták a fél országot, az árak a csillagos égig szöktek, bűnözők rohangálnak az utcákon. A fiatalok kiábrándítóak, Erdélyt Romániának mondják, nem tudják a székely himnuszt.

– Szélsőjobboldali politikusoktól hallani efféle mondatokat.

– Semmi közöm hozzájuk. A VIII. kerületben például, ahol rengeteg a cigány, kórházak, gyermekorvosi rendelők szobáit festettem ki teljesen ingyen. Még mielőtt megkérdezné: nem vagyok tagja egyetlen pártnak, szervezetnek, csoportosulásnak sem. Azt viszont nem titkoltam soha, hogy magyarnak tartom magam. Az udvaromban is magyar zászló lobog.

– Ekrem Kemált mikor látta utoljára?

– Hónapokkal ezelőtt. Megmondtam neki, hogy hagyjon engem békén, és visszakértem azt a videokazettát, amit a fiának adtam kölcsön.

– Mi volt rajta?

– A Specialista, Sylvester Stallonéval a főszerepben.

– Amerikai film.

– Attól még szerethetem.

Falusy Zsigmond

A szándékom tiszta volt – mondja a polgármester

Tegnap délután három órakor leplezték le *Pallos György* festőművész Nagy Imréről készített képét a külkereskedelmi Főiskolán, ahonnan az 56-os miniszterelnököt annak idején elhurcolták. Az eseményen egészségügyi okokra hivatkozva nem jelent meg Nagy Imre lánya, *Nagy Erzsébet,* valamint férje, *Vészi János,* a Nagy Imre Társaság alelnöke. A festmény elkészítése meglehetős vihart kavart az azt megrendelő önkormányzatnál, hisz nemrég kiderült, Pallost három éve még a szélsőjobboldali nézeteiről elhíresült *Ekrem Kemál Györggyel* együtt alkotmányos rend elleni szervezkedéssel gyanúsították.

– Az az érzésem, hogy kellemetlen politikai háttér keveredik a feltétlenül tiszteletre méltó törekvéssel – nyilatkozta lapunknak Vészi János, a Nagy Imre Társaság alelnöke, aki korábban nem is hallott a festőről. Elmondása szerint Pallos pár hónapja hívta fel először telefonon, egy fényképet és adatokat kért a készülő képhez. Az életnagyságú festményt sem ő, sem felesége nem látta. A festményt Pallos György a XVI. kerületi polgármester, *Szabó Lajos Mátyás* felkérésére készítette. Az MSZP-s politikus emlékezete szerint a festő még a nyáron egy 56-ról készülő nyolctáblás panorámaképéhez kért tőle segítséget. Akkor javasolta Pallosnak a Nagy Imre-kép megfestését, melyért háromszázezer forintot ígért. A hétfői testületi ülésen a Fidesz-frakció vezetője kérte tőle számon, hogy „szélsőjobboldaliakkal készítteti el az egykori miniszterelnök képét". Szabó kiderítette, hogy a festővel szemben alkotmányos rend elleni szervezkedés bűntettében megszüntették a nyomozást.

– Rosszul érzem magam, hogy a legtisztább szándékú terv rosszul alakult – mondta Szabó Lajos Mátyás.

Az Elmű áll a vizsgálat elébe

A Budapesti Elektromos Művek (Elmű) Rt. nem tiltakozik a Magyar Energia Hivatal (MEH) a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel közösen átfogó vizsgálata ellen. A két szervezet a közeljövőben megvizsgálja az éves számlázási rendszerre való átállás során vélelmezett eljárásbeli hibákat. A társaság azért is bizakodó, mert néhány napja maga kezdeményezett konzultációt az energiahivatal főigazgatójánál – tudtuk meg *Boross Norberttől,* az Elmű kommunikációs igazgatójától. Az Elmű szeretné bemutatni a hazai szolgáltatók közül elsőként létrehozott kétszintű panaszkezelési rendszert, és az rt. telefonos ügyfélszolgálatát, a Call-centert.

A vizsgálattal összefüggésben *Gonczlik Tamás,* a társaság számlázási főosztályának vezetője hangsúlyozta: az elmúlt egy hónapban jelentősen csökkent az átállással kapcsolatos panaszok száma. Az érdekvédelmi szervezetekkel, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel és az energiahivatallal az elmúlt bő fél év során többször egyeztettek, és sorra figyelembe vették javaslataikat, ajánlásaikat. Ennek eredménye, hogy az átállás hasznosságát mára a lakosság többsége elismeri. Az esetleg beérkező egyedi panaszokat az Elmű igyekszik időben orvosolni.

Boross Norbert a mérőállás bediktálására rendszeresített zöldszámmal kapcsolatban kifejtette, ezen a ponton is találkozott az Elmű és a hivatal elképzelése. Hozzátette: az utolsó, leolvasáson alapuló számlán feltüntetett mérőállás az irányadó. Ha valaki elvesztette volna, az a Call-center segítségével rövid idő alatt pótolhatja. Írásos szerződésmódosítást azért nem kezdeményeztek, mert a tapasztalatok szerint az effajta megkeresés ellenérzéseket vált ki, a fogyasztók inkább zaklatásnak veszik azt. Ám ha az energiahivatal ilyen értelmű határozatot hoz, az Elmű megküldi a szerződésmódosítást.

K. A. I.

Razzia a piacokon

Fokozott ellenőrzést tartanak a vámosok a budapesti piacokon. A hét első két napján több mint nyolcvanhatmillió, a múlt héten pedig harmincegymillió forint értékű csempészett vagy hamis márkajelzésű terméket – ruhákat, órát – foglaltak le – tájékoztatta az *MTI-t* a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága.

Tapasztalatik szerint a karácsonyi ünnepek közeledtével ugrásszerűen megnő a csempészett áruk kínálata és választéka. Az ellenőrzöttek többször támadóan léptek fel, ezért a többnyire vietnami és kínai állampolgárok ellen hivatalos személy elleni bűncselekmény alapos gyanúja miatt indított eljárást a VPOP. A fokozott ellenőrzést folytatják.

75 éves Pállya Celesztin festőművész

Újpesti magányában — mint egy középkori ezermester-művész — friss, töretlen erőben dolgozik nemcsak a festőállvány előtt, hanem a gyalupadnál, az esztergán és folyton új találmányokon töri a fejét. Itt mutatunk be néhány képet a művész életéből

Saját találmányú és készítésű nagyítóval dolgozik legújabb képén

A gyalupad mellett

Szerszámait élesíti

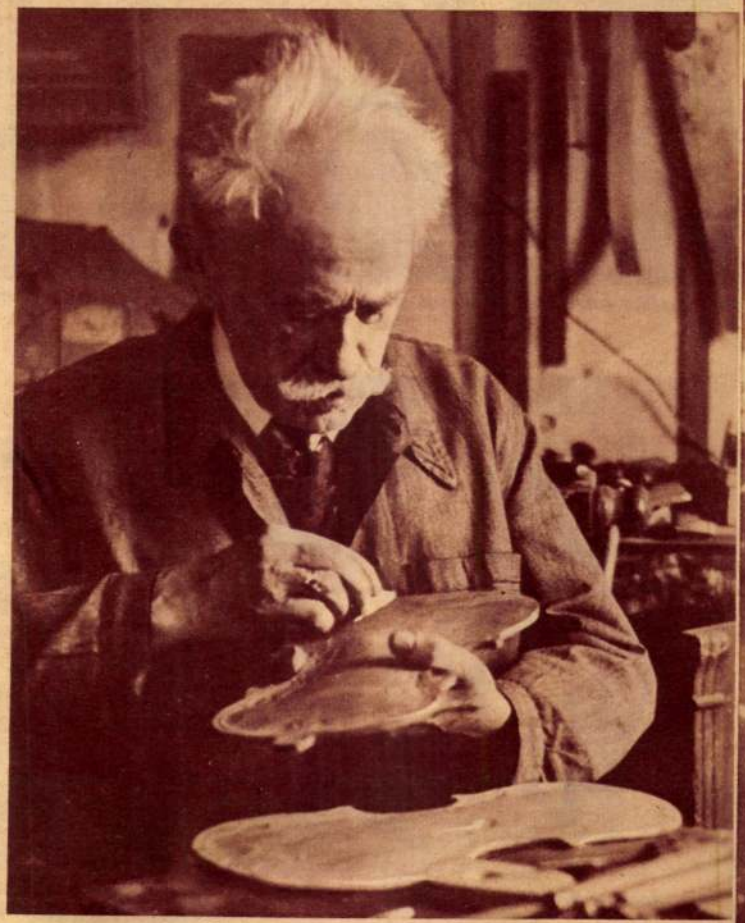

Régi szerelme : a hegedűkészítés

ANGLIAI K

Pállya Celesztin

Pesti Napló képes
indl. 1939 márc.
12.

Erzsébet angol trónörökösnő húgával, Margaret Rose hercegnővel megérkezik egy gyermekünnepségre

Az oxfordi egyetemi nyolcas óriás vezérevezőse — R. Stewart — és törpe kormányosa — Hart Massey — tréningre indul

A Zooban készül a pelikán tavaszi toalettje

A „boxoló" kengurú a londoni állatkertben

Hangfelvétel készül a kakadúról a londoni mezőgazdasági kiállításon

Nepszabadság 1999. január 21.
K
34.

Pállya Celesztin festményei Újpesten

Genovában született 1864. március 9-én és Nagymaroson halt meg 1948. január 11-én Pállya Celesztin, akit kortársai magyar Leonardónak is neveztek. A '48-as honvéd apa és olasz anya fia sokoldalú művész volt, műveinek nagy része az Aszódi Múzeum birtokában van. Mrázik János helybéli hentesmester adományozta 46 képből álló gyűjteményét az intézménynek, ahonnan most néhány hétre az Újpesti Galériába költöztek a festmények, grafikák.

Asztalos István, az Aszódi Múzeum nyugalmazott igazgatója lapunk érdeklődésére elmondta: Pállya Celesztin nemcsak olajfestményeket és grafikákat alkotott, hegedűt is készített, sőt saját kezűleg szerelt össze egy automobilt. Közreműködött a Feszty-körkép munkálataiban, ő festette a fejedelmi dombot és az alatta látható tömeget. Más vélemények szerint a körképen látható lovak dicsérik keze munkáját. Ismertté és népszerűvé ember- és állatalakos piaci zsánerképei, felvidéki, valamint Nagymarost és a Szokolya

környéki vidéket ábrázoló képei tették. 1931-ben Süvít a szél című képével elnyerte az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nagydíját.

Horváth Emil, az Újpesti Galéria igazgatója azzal egészítette ki a magyar Leonardo portréját, hogy a művész repülőmodelleket és különleges hajócsavart is tervezett és épített újpesti műtermében, ahol a két világháború között élt és alkotott.

Életrajzi adataiból megtudhatjuk, hogy Pállya Celesztin nem autodidakta művész volt, pályafutását Morelli Gusztávnál kezdte, ahol fametszést tanult. Ezután két évig Bécsben járt főiskolára, majd Budapesten Lotz Károlynál tanult. Innen Münchenbe ment, ahol Otto Seitz volt a mestere, Budapestre visszatérve pedig Benczúr Gyula tanítványaként tevékenykedett. Ebben az időben selyemlegyezőket festett, amelyekkel 1891-ben kiállítási díjat is nyert.

Az Újpesti Galériában minden évben igyekeznek a művész kevéssé ismert képeivel bővíteni az emlékkiállítás anyagát. Az idén nemcsak az Aszódról kölcsön vett festmények, hanem négy-öt, a Nemzeti Galériától kapott alkotás, továbbá dunakeszi magángyűjtők tulajdonában lévő képek gyarapítják a tárlatot.

A szakemberek szerint napjainkban igencsak felértékelődtek Pállya Celesztin művei. Egy levelezőlap nagyságú grafikáért például 40-50 ezer forintot is adnak a gyűjtők az árveréseken.

M. M.

BAUMAG
TÜZÉP KÖTVÉNY
most 19% kamat
1 éves futamidejű,
folyamatosan megvásárolható
Információ: a Baumag irodákban,
a Teletext 536. oldalán és a 327-8430,
327-8420-es telefonszámon

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel vagy rövidítve jelöljük. Egyéb rövidítések mb.: magyarul beszélő, *14 éven alul nem ajánlott; **Csak 16 éven felülieknek; ***18 éven felülieknek; K: kísérőfilm; H: híradót is játszanak. A budapesti mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt egy órával, aznapra és egy napra előre. Csak délután működő mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt másfél órával, aznapra és három napra előre.

A HÉT FILMBEMUTATÓI:

HA ELJÖN JOE BLACK (Meet Joe Black) Színes, feliratos amerikai film* **Átrium, Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Duna, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház, Hunyadi, Metro, Olimpia, Uránia.** HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (Halloween H20) Színes, feliratos amerikai film*** **Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Duna, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház.** PENGE (Blade) Színes, feliratos amerikai film*** **Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház, Kossuth.**

BUDAPEST FILM SZEMÉLYES FILMINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT
Telefonszáma: 459-5055
Mindennap 10-20 óráig. Személyes filminformáció! Felvilágosítás filmekről, moziműsorról!

ALKOTÁS: Helyár: 300-350 Ft. Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Lege sztereo hangrendszer. **Mulan** (mb. am. rajzfilm) 23-24-ig de. 11, 1, 4. **Z, a hangya** (am.) f3. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) 21-22-ig és 25-27-ig 4. 23-24-ig 6. **Az utolsó dobás** (am.)** 21-22-ig és 25-27-ig f6. **Ámbár tanár úr** (magyar) f8. **Átkozott boszorkák** (am.)* este f10.

ÁTRIUM: Este 7 óráig nyugdíjas-mozibérletre 50 % kedvezmény! Minden hétköznap a délelőtti előadásokra 16 óráig bezárólag 10% kedvezmény a Pesti Est-klubkártya-tulajdonosoknak! Dolby sztereo hangrendszer. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* n12, f3, h6, 9.

BUDA STAGE: Bemutató előtti tesztvetítés. Szavazhatnak a nézők, s a forgalmazó ennek alapján dönti el, hogy behozza-e a filmet Magyarországra. Mai film: **Stepmum** – 27-én f8.

CINEPLEX ODEON PÓLUS MOZI: Helyár: 390-590 Ft. Gyerek- és nyugdíjasjegy: 390 Ft. Keddi egységes helyár: 390 Ft. A hét minden napján matiné jegyár, 16 óra előtt 390 Ft. Péntek-szombat éjféli előadások. Bankkártyaelfogadás! Ingyenes parkolás! Légkondicionált nézőtér. Dolby sztereo, Dolby digitális, DTS digitális hangrendszerek. HÉTVÉGI UTAZÁST NYERHET! Minden kedves vendégünk, aki a Cineplex Odeon Pólus moziban 1999. január 31-ig bármelyik mozielőadásra jegyet vált, és azt nevével, címével és telefonszámával ellátva bedobja a mozi területén elhelyezett gyűjtőládába, sorsoláson vesz részt, melynek fődíja egy 2 személyes belföldi utazás lesz. A nyertes nevét a Teletext szabadidőrovatában, a mozi ajánlatai mellett közli, és informálja a nyeremény átvételének helyéről. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* f2, n6, 9. 23-24-ig de. 10 is. PENGE (am.)*** n2, 4, h7, n10. 22-23-ig éjjel h12 is. 23-24-ig de. h11 is. HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (am.)*** h5, f7, f9. 22-23-ig éjjel f11 is. **Dr. Dolittle** (mb. am.) 23-24-ig de. n11. **Keresd a nőt!** (mb. am.)* n1, h3, h8. 22-23-ig éjjel n11 is. **Ámbár tanár úr** (magyar) f6. **Mulan** (mb. am. rajzfilm) n1. 23-24-ig de. n11 is. **Kalózok** (magyar)* n3, n7, n9. 22-23-ig éjjel 11 is. **Z, a hangya** (am.) n5. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) f1. 23-24-ig de. f11 is. **Átkozott boszorkák** (am.)* f3. **Ronin** (am.)* 3, 8. 22-23-ig éjjel h11 is. **Rajtaütés** (am.)* 1, h6. 23-24-ig éjjel 11 is.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA: Helyár: 390-590 Ft, szerdán egész nap 390 Ft. Premier előtt: 690 Ft. Corvin-klubkártyával az eddigi 10 helyett 15 % kedvezmény! Jegyrendelés + klubkártyainfo: 459-5050, reggel 9-22 óráig. Nonstop automata jegyrendelés egy vagy több napra előre: 459-5055. Internetes info és Magyarországon egyedülálló módon online jegyrendelés: http://www.-corvin.hu Bankkártyaelfogadás! Kedvezmények: 50%-os kedvezmény a nyugdíjas-mozibérlettel rendelkezőknek minden délelőtt az első előadásokra, 10% kedvezmény a Pesti Est Card-tulajdonosoknak hétköznap 16 óráig. Kedvezményes parkolás mozijeggyel a Corvin Parkolóházban, a Futó utcában. Dolby sztereo, Dolby digitális hangrendszerek. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* n11, f2, h5, h8, éjjel n11. PENGE (am.)*** h11, 1, n4, f6, 8, éjjel 11. 22-23-ig éjjel h1 is. **Ronin** (am.)* 10, n2, f4, h6, n9, éjjel f11. HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (am.)*** f4, n6, 7, éjjel f11. 22-23-ig éjjel n1 is. **Rajtaütés** (am.)* 12, h2, éjjel h11. 21-26-ig de. n11 is. **Kalózok** (magyar)* 10, f2, f5. **Átkozott boszorkák** (am.)* 21-én és 23-27-ig n3, n4, n6, f9. 22-én n4, n6, f9. **Félelem és reszketés Las Vegasban** (am.)* 21-26-ig n7, h9, éjjel 11. 27-én n7, h9. **Ámbár tanár úr** (magyar) n8, 9. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) de. n11, h12. **Keresd a nőt!** (mb. am.)* de. 12. A KÖZELLENSÉG (am.)** Premier előtt! Csak Corvin-klubkártyával: 27-én éjjel 11.

Pállya Celestin

A ka

Tavaly a legt

MUNKATÁRSUNKTÓL

Elkészült 1998 legsikeresebb filmjeinek listája. Budapesten – és az országban, sőt: a világon is – legtöbben a Titanicot látták, fővárosunkban 412 ezren. Magyar film nincs az első tíz között. A lista a továbbiakban így alakul: Armageddon (233 ezer néző), Halálos fegyver 4. (192 ezer), Godzilla (194 ezer – ne zavarja meg az olvasót, hogy ez több, mint az előző, a sorrendet ugyanis a bevétel alapján állították össze), Lesz ez még így se! (195 ezer), Dr. Dolittle (171 ezer), Ryan közlegény (149 ezer), Deep Impact (148 ezer), Zorro álarca (121 ezer), A kód neve: N maradju melyet i

A hib nyal in szonyla ző nem kezdésr valaki r kalózrá lője.

Az át premie sztorija bajt hoz más utá udvarló mozó, (

Az u Keresd

A film címe (forgalmazó)

1.	○	**Kalózok** *(InterCom)*
2.	○	**Átkozott boszorkák** *(InterCom)*
3.	▼	(1.) **Keresd a nőt** *(InterCom)*
4.	▼	(2.) **Egyiptom hercege** *(UIP)*
5.	○	**Utolsó dobás** *(InterCom)*
6.	○	**Félelem és reszketés** *(Budapest Film)*
7.	▼	(3.) **Ámbár tanár úr** *(Budapest Film)*
8.	▼	(7.) **Mint a kámfor** *(UIP)*
9.	▼	(5.) **Dr. Dolittle** *(InterCom)*
10.	▼	(4.) **Mulan** *(InterCom)*

A Top 10 összesített eredményei:

Budapest összesen:

▲ **feljebb került** ▼ **lejjebb kerül**

rás: Budapest Film

...nyitások közepette. 1875-ben a körút egyes részei már nevet is ner és Helmer cég tervei szerint épült csodálatos színipalota jobb oldalán – a majdani Hivatalosan és ünnepélyesen a millennium évében nyitják meg a Nagykörutat a sajtó

Állandó tárlata van cégtáblákból

Létezik a fővárosban egy éjjel-nappal nyitva tartó kiállítás, melyre még belépőt sem kell váltani. Igaz, kissé fárasztó volna valamennyi alkotást megnézni, ehhez ugyanis keresztülkasul be kellene járni Budapestet. Pallos György grafikusművész mókás cégtábláiról van szó.

Elég rápillantani a káprázatos technikával megfestett karikatúracégérekre, és bárki megállapíthatja, hogy megannyi valódi műremek hirdeti az éttermeket, a festékboltokat, a trafikokat és a kocsmákat. Szépen gömbölyödő pocakok, cingár lábak, méretes fülek...

Pallos úr sem így kezdte. Kitanulta a restaurátormesterséget, dolgozott bécsi műhelyekben, aztán hazajött és hiperrealista képeket festett. Utóbb már kamionok oldalára is. Mígnem valaki a nyolcvanas évek közepén megkérte arra, hogy készítse el a cégtábláját.

– Emlékszem, egy autóbontó-cégért kellett festenem. El is kezdtem fölrakni a táblára a jópofa kocsironcsokat, aztán eszembe jutott, hogy kellene föléjük egy ember, amint egy méretes szekercével „bontja az autókat". Ma már megszámolni sem tudom, hány karikatúra-cégtáblát festettem, de úgy saccolom, közel lehet a hét és fél ezerhez.

A mókás alakok között olykor félmondatos politikai üzeneteket is olvashatunk. A művészt pártoktól és politikai hovatartozástól függetlenül bosszantják a közélet visszásságai, és véleményét nem is rejti véka alá. Tüzéptelepi cégtáblán a „söderhintésről" elmélkedik, homályosüveg-készítő cégérén homályos politikai nézeteket emleget.

– Szeretném, ha jókedvű lenne a világ, de a közéleti, politikai zűrzavarok ezt igencsak lehetetlenné teszik...

Pallos úr egyszer azt nyilatkozta, hogy ha nagyon elege

Az ellenség azt se tudná, hogy jönnek-e vagy mennek...

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

lesz mindebből, talán elmegy Ausztráliába egy bennszülött törzshöz. „Majd ráfestem a hátukra az elejüket, aztán az ellenség azt sem tudja majd, hogy jönnek vagy mennek... Ott biztosan örülnek majd nekem, hiszen melyik törzsnek van saját grafikusa?..."

Mostanság azért még akad dolga itthon is bőven. Gyermekkórházak falát dekorálja – ingyen és bérmentve. Pusztán szeretetből. Emellett persze a megrendelők sem hagyják, hogy unatkozzon. Állandóan bővítenie kell utcai kiállítását.

Trencsényi Zoltán

Pallos György grafikus

Népszabadság 1997. II. 21

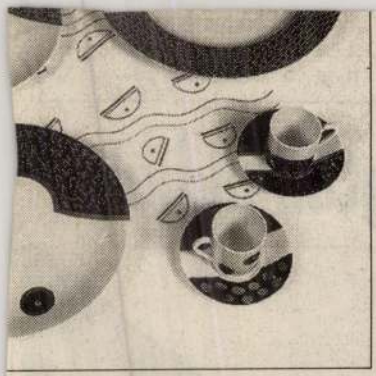

állítása az Iparművészeti Múzeum-látható

a raszty István mobiljai. Pauer Gyula Szépségminták szoborcsoportja.

MOLNÁR C. PÁL MŰTEREM-GALÉRIA (XI., Ménesi út 65.) Nyitva: kedd–csütörtök 15–18 óráig, vasárnap 10–13 óráig.

MTA ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.) A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. Bartók műhelyében.

MŰCSARNOK (XIV., Dózsa György út 37.) Polonia Expressz – Lengyel kortárs művészeti fesztivál.

MŰVÉSZETBARÁTOK GALÉRIÁJA (VII., István u. 42.) Detzky Júlia portréki-állítása.

MŰVÉSZ KÁVÉHÁZ (XX., Kossuth Lajos utca 39.) Politikai plakátkiállítás Bánó Miklós magángyűjteményéből.

NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Templom tér) Beda László kiállítása.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth L. tér 12.) A magyar nép hagyományos kultúrája. Utazások Magyarországon. XII. országos népművészeti kiállítás. Kresz Mária-emlékkiállítás.

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (III., Fő tér 1.) Kispolgári szecessziós enteriőr a Kőszegi-hagyatékból. Játéktörténet kicsiknek és nagyoknak.

történeti emlékei. Neményi Lili-kiállítás.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Petőfi és kora. Száz esztendő a magyar iskola ezer évéből. Képek a polgári korszak iskolatörténetéből (1848–1948). A Károlyi-palota története. Pilinszky-emlékkiállítás.

POSTAMÚZEUM (VI., Andrássy út 3.) Postatörténeti állandó kiállítás.

RÁKOSPALOTAI MÚZEUM (XV., Pestújhelyi út 81.) A palotai nagytemplom száz éve.

RÁTH GYÖRGY MÚZEUM (VI., Városligeti fasor 12.) Kína művészete. Japán buddhista művészet. Koreai írószoba a XIX. század végén.

RÁTKAI MÁRTON KLUB (VI., Városligeti fasor 38.) Jobbágy Dezső kiállítása.

RÁTZ STÚDIÓGALÉRIA (VII., Madách I. u. 3.) Kortárs magyar képzőművészek műalkotásainak kiállítása. Fukui Yusuke festőművész kiállítása. (A galéria vasárnap és hétfőn zárva tart.)

RÉKAI GALÉRIA (V., Galamb u. 5.) Csikszentmihályi Réka tűzzománc gombkiállítása. Mazzag István képei.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1–3.) Képek a gyógyítás múltjából. Egészségügy a dualizmus korában.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.) Régi képtár. Barokk szoborgyűjtemény. XIX. századi gyűjtemény. XX. századi gyűjtemény. Flamand kiállítás. Régi spanyol festészet. Egyiptomi kiállítás. Schickedanz Albert építőművész emlékkiállítása. Lengyelország. Művészet 1945–1996 – festészeti tárlat.

SZOBORPARKMÚZEUM (XXII., Balatoni út–Szabadkai utca sarok) A többtonnás szocializmus.

TÁMASZPONT GALÉRIA (VII., Weselényi u. 21.) Mesterek és tanítványok – 1100 éve Európában.

TECHNIKATÖRTÉNETI MTV-GYŰJTEMÉNY (IX., Lenhossék u. 35.) A televízió négy évtizede képekben és gépekben.

TELEFÓNIAMÚZEUM (I., Úri u. 49.) Távközlés-történeti állandó kiállítás.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa György út 3.) Az NTE (Nemzeti Torna Egylet) története.

ÚJLIPÓTVÁROSI KLUB-GALÉRIA (XIII., Tátra u. 20/B) Műhely '96 grafikai

Latin karnevál, latin klub

A hét végén a világhírű latin-amerikai karneválok hangulatába kóstolhatnak bele a budapestiek az Almássy téri Szabadidőközpontban. A szombati rendezvényre Budapestre utazott a Samba Bamba brazil tánccsoport, amelynek egyik tagja, Mariza, eredeti szambabemutatót és -tánciskolát tart. A zene ismerős a magyar fülnek is, hiszen számos latin-amerikai együttes működik Budapesten. Ezúttal Patricio Baeza együttese és a Caribeat, valamint több, eddig még kevésbé ismert latin zenész lép fel.

Az estét karneválkirálynő- és karneválkirály-választás, táncverseny és tombola színesíti, de az ínyencek a latin-amerikai konyha étel- és italkülönlegességeit is megkóstolhatják. A rendezvény este tíztől hajnali háromig tart, a jegyek a helyszínen, illetve elővételben kaphatók.

Az Almássy téri karnevál az ezentúl rendszeresen megrendezendő latin-amerikai estek nyitóeseményének tekinthető. Március 1-jétől minden szombaton Punta Latina Club lesz a Szerb utcában, az Egyetemi Színpadon. A klub a hispano-amerikai és afro-latin kultúrákat, Közép- és Dél-Amerika, valamint a karibi-szigetvilág népeinek folklórját, konyháját szeretné népszerűsíteni. Rendszeres vendég lesz a Latin Combo, s fellépnek nigériai zenészek is. Az előzenék közti szünetekben latin-amerikai diszkó szórakoztatja majd a vendégeket.

L. K.

Árpád út 66.) 23-án 16 órától [illegible] betege – kórházi komédia. Idegen ötletből írta: Polgár András.

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 22-én Latin-amerikai karnevál. 23-án Sirtos görög táncház. 24-én Rece-fice táncház.

ARATÓ DISCO (V., Váci u. 33.) 21-én Éliás project, 22-én 14-én Brillantin brigád-koncert.

BANÁN KLUB (III., Mátyás király út 13–15.) 21-én Banán Kommandó-, Satöbbi-koncertek. 22-én Párniczky Quartett.

BM DUNA PALOTA (V., Zrínyi u. 5.) 21-én Dallamok közkívánatra – a Trio Ragtime játszik.

E-KLUB (X., Népliget) 21-én AC/DC est. Kisterem: MAD-koncert. Nagyterem: Damned Road.

ELSŐ KERÜLETI MŰVELŐDÉSI HÁZ (I., Bem rkp. 6.) 21-én Téka táncház. 22-én Török Ádám és a R.A.B.B. koncertje.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) 21-én Leguán-, Flash-koncertek. 22-én Korai Öröm presents. 24-én Takáts Tamás Dirty Blues Band-klub és -koncert.

HOTEL ATRIUM HYATT – SZTÁR KLUB (V., Roosevelt tér 2.) 21-én Dark side-party. Vendég: Carlo Davinson.

JÓKAI KLUB (XII., Hollós út 5.) 21-én Farsangi házibuli. 22-én Reggae-club: Ladánybene 27-koncert.

JÓZSEFVÁROSI KLUB (VIII., Somogyi B. u. 13.) 22-én Nosztalgia disco. 23-án Méta táncház.

KŐBÁNYAI SZABADIDŐKÖZPONT (X., Előd u. 1.) 21-én Vörös István és a Prognózis koncert.

KÖZGÁZ JAZZ KLUB (IX., Kinizsi u. 2–6.) 21-én Dresch Mihály együttesének koncertje.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) 24-én a Calcutta trió indiai zeneklubja.

ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (III., San Marco u. 81.) 21-én Atlantis klub '96.

OLD MAN'S MUSIC CLUB (VII., Akácfa u. 13.) 21-én Paid Holiday-koncert. 22-én Saka Zulu-koncert. 23-án Yellow Rebel-koncert. 24-én Felkai Blues Brothers-koncert.

POSTÁS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (VI., Benczúr u. 27.) 21-én Folk klub: írskót est, M.É.Z.-klub.

RED ROCK CAFÉ (III., Bogdáni út 3.) 21-én NES, 22-én Bomber.

RINCON LATINO – LATIN KOCSMA (VIII., Kiss József u. 12.) Mindennap latin-amerikai ízek, koktélok, zene. Szerdán, pénteken és szombaton 21 órától tánczene.

SIDEWAY (XIII., Hegedüs–Katona u. sarok) 21-én Tramps-házibuli. 22-én C. E. T.-koncert.

SOTE KLUB (VIII., Nagyvárad tér 4.) 22-én Animal Cannibals-koncert. Garrone-galéria: Los Angelitos. Stella Jazzsarok: Éliás Project. Mozi: Bátrak igazsága, Space jam – Zűr az űrben.

ÚJLIPÓTVÁROSI KLUBGALÉRIA (XIII., Tátra u. 20/B) 21-én Balázs Elemér Kvintett-koncert.

VÍGHAJÓS JOHN BULL PUB (XI., Budaörsi út 7.) 21-én Kentucky Home Boys-koncert. 22-én Pierrot-koncert.

VÖRÖSMARTY MŰVELŐDÉSI HÁZ (VIII., Golgota u. 3.) 21-én Nimphea,- C.A.F.B.- Euthanázia-, Noisenet-koncertek.

Pállya Celesztin festményei Újpesten

Genovában született 1864. március 9-én és Nagymaroson halt meg 1948. január 11-én Pállya Celesztin, akit kortársai magyar Leonardónak is neveztek. A '48-as honvéd apa és olasz anya fia sokoldalú művész volt, műveinek nagy része az Aszódi Múzeum birtokában van. Mrázik János helybéli hentesmester adományozta 46 képből álló gyűjteményét az intézménynek, ahonnan most néhány hétre az Újpesti Galériába költöztek a festmények, grafikák.

Asztalos István, az Aszódi Múzeum nyugalmazott igazgatója lapunk érdeklődésére elmondta: Pállya Celesztin nemcsak olajfestményeket és grafikákat alkotott, hegedűt is készített, sőt saját kezűleg szerelt össze egy automobilt. Közreműködött a Feszty-körkép munkálataiban, ő festette a fejedelmi dombot és az alatta látható tömeget. Más vélemények szerint a körképen látható lovak dicsérik keze munkáját. Ismertté és népszerűvé ember- és állatalakos piaci zsánerképei, felvidéki, valamint Nagymarost és a Szokolya

környéki vidéket ábrázoló képei tették. 1931-ben Süvít a szél című képével elnyerte az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nagydíját.

Horváth Emil, az Újpesti Galéria igazgatója azzal egészítette ki a magyar Leonardo portréját, hogy a művész repülőmodelleket és különleges hajócsavart is tervezett és épített újpesti műtermében, ahol a két világháború között élt és alkotott.

Életrajzi adataiból megtudhatjuk, hogy Pállya Celesztin nem autodidakta művész volt, pályafutását Morelli Gusztávnál kezdte, ahol fametszést tanult. Ezután két évig Bécsben járt főiskolára, majd Budapesten Lotz Károlynál tanult. Innen Münchenbe ment, ahol Otto Seitz volt a mestere, Budapestre visszatérve pedig Benczúr Gyula tanítványaként tevékenykedett. Ebben az időben selyemlegyezőket festett, amelyekkel 1891-ben kiállítási díjat is nyert.

Az Újpesti Galériában minden évben igyekeznek a művész kevéssé ismert képeivel bővíteni az emlékkiállítás anyagát. Az idén nemcsak az Aszódról kölcsön vett festmények, hanem négy-öt, a Nemzeti Galériától kapott alkotás, továbbá dunakeszi magángyűjtők tulajdonában lévő képek gyarapítják a tárlatot.

A szakemberek szerint napjainkban igencsak felértékelődtek Pállya Celesztin művei. Egy levelezőlap nagyságú grafikáért például 40-50 ezer forintot is adnak a gyűjtők az árveréseken.

M. M.

PÁLLYA CELESZTIN

NÉPSZABADSÁG 1999 JAN. 21

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel vagy rövidítve jelöljük. Egyéb rövidítések mb.: magyarul beszélő, *14 éven alul nem ajánlott; **Csak 16 éven felülieknek; ***18 éven felülieknek; K: kísérőfilm; H: híradót is játszanak. A budapesti mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt egy órával, aznapra és egy napra előre. Csak délután működő mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt másfél órával, aznapra és három napra előre.

A HÉT FILMBEMUTATÓI:

HA ELJÖN JOE BLACK (Meet Joe Black) Színes, feliratos amerikai film* **Átrium, Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Duna, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház, Hunyadi, Metro, Olimpia, Uránia.** HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (Halloween H20) Színes, feliratos amerikai film*** **Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Duna, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház.** PENGE (Blade) Színes, feliratos amerikai film*** **Cineplex Odeon, Cinema City, Corvin Filmpalota, Hollywood Multiplex Duna Plaza, Hollywood Multiplex Lurdy Ház, Kossuth.**

BUDAPEST FILM SZEMÉLYES FILMINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT
Telefonszáma: 459-5055
Mindennap 10–20 óráig. Személyes filminformáció! Felvilágosítás filmekről, moziműsorról!

ALKOTÁS: Helyár: 300-350 Ft. Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Lege sztereo hangrendszer. **Mulan** (mb. am. rajzfilm) 23-24-ig de. 11, 1, 4. **Z, a hangya** (am.) f3. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) 21-22-ig és 25-27-ig 4. 23-24-ig 6. **Az utolsó dobás** (am.)** 21-22-ig és 25-27-ig f6. **Ámbár tanár úr** (magyar) f8. **Átkozott boszorkák** (am.)* este f10.

ÁTRIUM: Este 7 óráig nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Minden hétköznap a délelőtti előadásokra 16 óráig egyaránt 10% kedvezmény a Pesti Est-klubkártya-tulajdonosoknak! Dolby sztereo hangrendszer. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* n12, f3, h6, 9.

BUDA STAGE: Bemutató előtti tesztvetítés. Szavazhatnak a nézők, s a forgalmazó ennek alapján dönti el, hogy behozza-e a filmet Magyarországra. Mai film: **Stepmum** – 27-én f8.

CINEPLEX ODEON PÓLUS MOZI: Helyár: 390-590 Ft. Gyerek- és nyugdíjasjegy: 390 Ft. Keddi egységes helyár: 390 Ft. A hét minden napján matiné jegyár, 16 óra előtt 390 Ft. Péntek-szombat éjféli előadások. Bankkártyaelfogadás! Ingyenes parkolás! Légkondicionált nézőtér. Dolby sztereo, Dolby digitális, DTS digitális hangrendszerek. HÉTVÉGI UTAZÁST NYERHET! Minden kedves vendégünk, aki a Cineplex Odeon Pólus moziban 1999. január 31-ig bármelyik mozielőadásra jegyet vált, és azt nevével, címével és telefonszámával ellátva bedobja a mozi területén elhelyezett gyűjtőládába, sorsoláson vesz részt, melynek fődíja egy 2 személyes belföldi utazás lesz. A nyertes nevét a Teletext szabadidőrovatában, a mozi ajánlatai mellett közli, és informálja a nyeremény átvételének helyéről. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* f2, n6, 9. 23-24-ig de. 10 is. PENGE (am.)*** n2, 4, h7, n10. 22-23-ig éjjel h12 is. 23-24-ig de. h11 is. HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (am.)*** h5, f7, f9. 22-23-ig éjjel f11 is. **Dr. Dolittle** (mb. am.) 23-24-ig de. n11. **Keresd a nőt!** (mb. am.)* n1, h3, h8. 22-23-ig éjjel n11 is. **Ámbár tanár úr** (magyar) f6. **Mulan** (mb. am. rajzfilm) n1. 23-24-ig de. n11 is. **Kalózok** (magyar)* n3, n7, n9. 22-23-ig éjjel 11 is. **Z, a hangya** (am.) n5. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) f1. 23-24-ig de. f11 is. **Átkozott boszorkák** (am.)* f3. **Ronin** (am.)* 3, 8. 22-23-ig éjjel h11 is. **Rajtaütés** (am.)* 1, h6. 23-24-ig éjjel 11 is.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA: Helyár: 390-590 Ft, szerdán egész nap 390 Ft. Premier előtt: 690 Ft. Corvin-klubkártyával az eddigi 10 helyett 15% kedvezmény! Jegyrendelés + klubkártyainfo: 459-5050, reggel 9–22 óráig. Nonstop automata jegyrendelés egy vagy több napra előre: 459-5055. Internetes info és Magyarországon egyedülálló módon online jegyrendelés: http://www.-corvin.hu Bankkártyaelfogadás! Kedvezmények: 50%-os kedvezmény a nyugdíjas-mozibérlettel rendelkezőknek minden délelőtt az első előadásokra, 10% kedvezmény a Pesti Est Card-tulajdonosoknak hétköznap 16 óráig. Kedvezményes parkolás mozijeggyel a Corvin Parkolóházban, a Futó utcában. Dolby sztereo, Dolby digitális hangrendszerek. HA ELJÖN JOE BLACK (am.)* n11, f2, h5, h8, éjjel n11. PENGE (am.)*** h11, 1, n4, f6, 8, éjjel 11. 22-23-ig éjjel h1 is. **Ronin** (am.)* 10, n2, f4, h6, n9, éjjel f11. HALLOWEEN, 20 ÉVVEL KÉSŐBB (am.)*** f4, n6, 7, éjjel f11. 22-23-ig éjjel n1 is. **Rajtaütés** (am.)* 12, h2, éjjel h11. 21-26-ig de. n11 is. **Kalózok** (magyar)* 10, f2, f5. **Átkozott boszorkák** (am.)* 21-én és 23-27-ig n3, n4, n6, f9. 22-én n4, n6, f9. **Félelem és reszketés Las Vegasban** (am.)* 21-26-ig n7, h9, éjjel 11. 27-én n7, h9. **Ámbár tanár úr** (magyar) n8, 9. **Egyiptom hercege** (mb. am. rajzfilm) de. n11, h12. **Keresd a nőt!** (mb. am.)* de. 12. A KÖZELLENSÉG (am.)** Premier előtt! Csak Corvin-klubkártyával: 27-én éjjel 11.

FILM

A ka

Tavaly a legt

MUNKATÁRSUNKTÓL

Elkészült 1998 legsikeresebb filmjeinek listája. Budapesten – és az országban, sőt: a világon is – legtöbben a Titanicot látták, fővárosunkban 412 ezren. Magyar film nincs az első tíz között. A lista a továbbiakban így alakul: Armageddon (233 ezer néző), Halálos fegyver 4. (192 ezer), Godzilla (194 ezer – ne zavarja meg az olvasót, hogy ez több, mint az előző, a sorrendet ugyanis a bevétel alapján állították össze), Lesz ez még így se! (195 ezer), Dr. Dolittle (171 ezer), Ryan közlegény (149 ezer), Deep Impact (148 ezer), Zorro álarca (121 ezer), A kód neve: M maradju melyet i

A hih nyal in szonylag ző nem kezdésn valaki n kalózrád lője.

Az átl premier sztorija, bajt hoz más utá udvarló mozó, é

Az u Keresd

Pállya Celestin

Pállya Celestin festő-
művész 70 éves

Nemzeti Újság Esti
kiadás. 1939. ápr. 9

LEHEL FERENC

raj, abban az irányban, a melynek a légvonala körülbelől a keleti pályaudvarra vinne. Jön az első csapat után, — kisvártatva, néha annak szorosan a nyomán — a második, a harmadik; — azután néha perczek, néha másodperczek mulva a negyedik, — ötödik, — a tizedik, — a huszadik falka. Egyik a másik után, — vagy egymás mellett; de mind ugyanabból a főirányból.

Eleinte mindegyik magasan van, némelyik igen is magasan. A Szent István tornyánál is jóval magasabban. De a tér fölött hirtelen meghőkölnek; lendülő, könnyed, egyenletes röpülésük hebe-hurgya keveredéssé válik; s esnek-buknak, suhannak lefelé, még ugyan folyvást az együvé tartozás látszatával, de egymással már alig törődve, minthogy mindegyik minél hamarabb akarja kiválasztani a maga galyacskáját, a hol éjjeli szállása lészen.

Némelyik rajban alig van öt-hat veréb, némelyikben van ötven is, sőt száz is. Van olyan raj is, a melyik hasonlít egy hosszú szalaghoz, a mit néhol csak kevés szál tart össze, úgy elszakadozott.

A széles Népszinház-utcza lakosai, kivált a kiknek az ablakuk délnek néz, (mint az enyém,) a lakásból is végignézhetik ezt a verébhúzást, a mi mind oda igyekszik az Erzsébettér felé. Régóta lesem, figyelem, tanulmányozom. Néha az egész huzást végig nézem az ablakomból. Gyönyörködöm a rajok furcsa, ingatag, hol eső, hol emelkedő vonulásában. Alig jelenik meg az egyik, már látni a másikat. A repülésük akkor még egyenletes; *a szabálytalanságában* is egyenletes. Mint annak az embernek az irása, a kinek a betűi hol kisebbek, hol nagyobbak; — de az egész irás pompásan ugyanaz, ezer közül is rögön megismernénk. Csak a tér fölött változik meg ez a bukdácsoló gyors vonulás, a mikor szinte lerohan a sok veréb a fákra.

*

Csak ennyit végignézni is mulatságos annak, a ki az apró proletárnép szokásait érdemesnek tartja a megösmerésre. Sajnos, annyira már nem terjeszthetem ki a megfigyelésemet, hogy ugyan hova mennek ki, illetőleg ugyan honnan jönnek vissza az Erzsébet-tér verebei, a melyek-

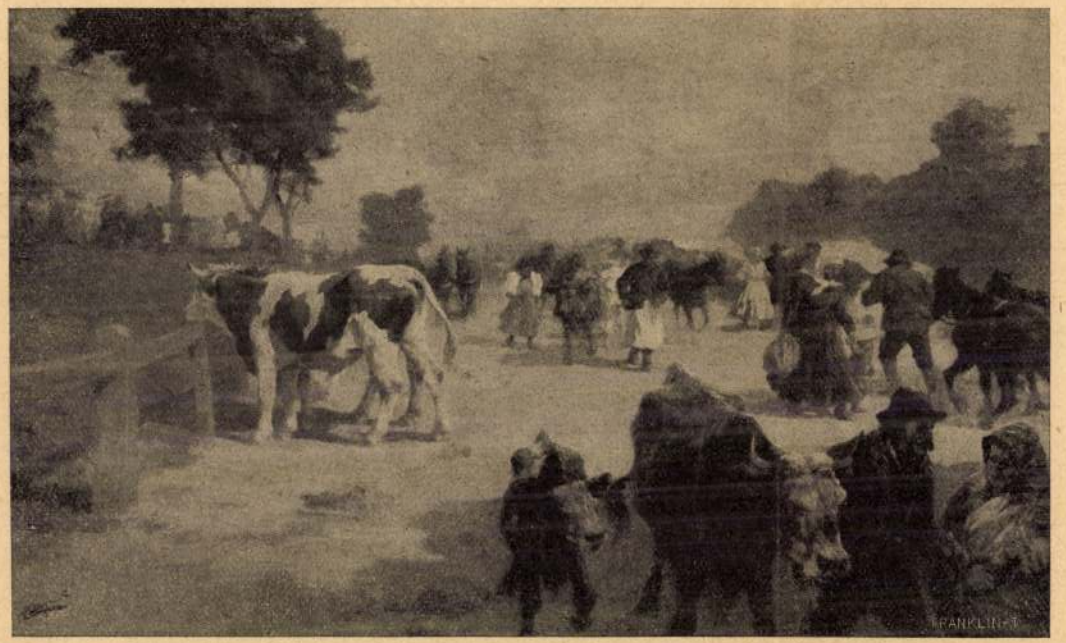

Pállya Czelesztin: Nagyvásár.

A buta verébtömeg pedig megint csak megnyugodott.

Akkorra az alkonyat is leszállt.

Az elcsendesedő verebek most még jobban hasonlítottak kerek falevelekhez, a mint a tollukat a hidegben felborzolták.

A NORVÉG NEMZETI ÜNNEP.

A napoleoni háborúkban Dánia együtt küzdött szövetségesével, a franczia császárral s bűne megtorlásául a koalicziós nagyhatalmak kényszerítették, hogy mondjon le a vele unióban élő Norvégiáról s adja át a svéd királynak. A szent szövetség uralkodói nem törődtek a nemzetek érzéseivel és jogaival s annál nagyobb meglepetéssel hallották hirét, hogy a norvég tölte november 4, ő ettől a naptól akarta számítani a norvég királyságot. Május 17-ikének ünneplésében alkotása, személye ellen irányzott támadást látott.

1827-ben a király egy elejtett szavából azt hitték, hogy talán még sem bánja e nap ünneplését s május 17-ikén nagy nemzeti ünnepet ült az egész ország, élén a parlamenttel. De a királynak nagyon rosszul esett s a dolog annál inkább elmérgesedett, mert az őszön, november 4-én a krisztiániai szinházban kifütyültek egy svéd szinész truppot, mert egy nagyon rosz darabbal próbálta ünnepelni a népszerűtlen napot. Azt beszélték, hogy a darabot fütyülték ki, de a király végtelen haragra lobbant s azonnal elbocsátotta a helytartót s a parlament egy

kikötőbe a hajó, *Wergeland*, a norvégek Petőfije elkiáltotta magát: «Éljen a konstituczió, hurrá!» A tömeg egyszerre tüzet fogott, éltetni kezdte a konstitucziót, az alkotmányt, a függetlenséget s énekelte a nemzeti himnuszt. A rendőrség azonnal közbelépett, de a tömeg nem akart szétoszlani. Nemsokára jött a helytartó, a nép megéljenezte s dalolt tovább. Rendetlenkedés, zavargás nélkül fölvonult a hatalmas áradat a nagy piaczra s énekelt, éljenzett tovább. Kilencz órakor a helytartó elrendelte, hogy ha egy óra alatt szét nem oszlik a tömeg, katonai hatalommal kell szétverni. Tiz órakor megjelent a piaczon a magisztrátus, lámpát hozatott s világa mellett fölolvasta az alaptörvénynek a zendülésről szóló paragrafusait. A tömeg, mint Wergeland írta, kikaczagta «Diogenest lámpásával együtt». Pár percz mulva lovasság és gyalogos vadászok érkeztek s a nép a sebesültek és elgázoltak ordítása, jajgatása között szaladt szanaszéjjel. Nehányan meghaltak, sokan megsebesültek, a király szigorú vizsgálatot rendelt el, de a norvég kormány nem akarta még tovább mérgesíteni a dolgot, nehány polgárt vád alá helyeztek, felmentettek; nehány tanulót megintettek. A dolognak egyelőre vége lett, el volt fojtva május 17-ikének ünneplése.

Lassankint azonban a helyzet megváltozott. A mint meghalt az első király, a ki megcsinálta az uniót, vesztett érzékenységéből az uralkodóház s a hatvanas évek óta nem törődött vele, csak félrehuzódott Stockholmba, ha a norvégek megünnepelték függetlenségük napját. A nemzet pedig attól kezdve gyarapodó lelkesültséggel, több és több fénynyel ünnepli a napot. A nyolczvanas évek elején *Björnson*, a nagy költő kezdeményezésére egy csodálatos részlettel bővült az ünnep. Reggel a nagy piaczon, a *storlorgon* összegyűl az egész országból minden gyermek, a ki Kr[illegible]

Pallós

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: FÜRÉSZ

Megjelent: 1940 MAJ 29

93

Tudományos magyarázat

— Ez a csodálatos váza olyan népnek a művészi produktuma, amelyről nem tudjuk, hogy létezett-e. De mivel a váza megvan, feltételezhetjük, hogy a nép mégis csak élt.

Alászatos kerelemet a
Méltoságos
Forster Gyula
Országos Műemléki Bizott-
sági Elnök urhoz fortulok

Budapest

Alászatos Szolgaja

Jurkovics Mihály
köf segés
Lakik

Pozsony

Marhavásár tér 6 kam

REZONANCIÁK

PALKÓ Tibor

ATELIERS PRO ARTS REZONANCIÁK

REZONANCIÁK I-V.

Az A.P.A.! műtermeiben dolgozó művészek kiállítássorozata.
2002. november 15 - 2003. február 4.

Az A.P.A.! / Ateliers Pro Arts öt műtermét időről-időre fiatal művészek veszik birtokba, akik nem csak a műtermeket használhatják, hanem az itt alkotott munkáikat a műterem-ház galériájában fél évente be is mutathatják. A Rezonanciák című kiállítás-sorozat az A.P.A.! keretein belül dolgozó festőművészek öt egymást követő egyéni tárlata, 2002 november 15 és 2003. február 4 között kerül megrendezésre.

A.P.A.! ***Ateliers Pro Arts***
1085 Budapest, Horánszky u. 5.
Tel.: 486 23 70 Fax: 486 23 71
info@ateliers.hu www.ateliers.hu

Nyitva tartás: kedd-péntek 14.00-19.00, szombat 11.00-18.00

Romvári Márton
2002. november 15 - november 26.
Megnyitó: 2002. november 14. (csütörtök) 19h

Haász Katalin
2002. november 29 - december 10.
Megnyitó: 2002. november 28. (csütörtök) 19h

Katona Zoltán
2002. december 13 - december 21.
Megnyitó: 2002. december 12. (csütörtök) 19h

Kovács Lola
2003. január 10 - január 21.
Megnyitó: 2003. január 9. (csütörtök) 19h

Palkó Tibor
2003. január 24 - február 4.
Megnyitó: 2003. január 23. (csütörtök) 19h

Pállya Celestin

Újpesti piac c. Egé
repr.
Vas. Ujs 1905.
803. l.

Vas. Ujs. 1905. 237. l.

Pállya Celestin

Pállya Czelesztin: Újpesti piacz.

mester anyja, 76-ik évében Kolozsvártt. — Kugler Mihályné, szül. Tolnafy Rózsa, 53 éves korában Budapesten. — Révész Sándorné, szül. nyéki Németh Anna, 76 éves korában Tapolczán. — Özv. Sarkadi Nagy Mihályné, szül. Dobosy Karolina, 75 éves korában, Szentesen.

SAKKJÁTÉK.

2427. számu feladvány. Gérecz Károlytól.

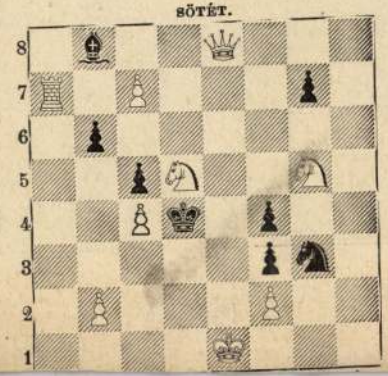

Szerkesz

Szombathely, F. M. D
munka tudtunkkal nem
megtalálható a nagyobb
vekben, egyes adatokat
az irodalomtörténeti ré
Összes költeményeinek
démia kézirattárában va

M. K. A kelet-ázsiai
gyakran emlegetett Sac
hirhedt fegyenczgyarmat
darab. Az orosz Panow a
getet s egy most megjele
hogy aligha van a világ
mészeti kincs összehalm
kimeríthetetlen gazdagsá
ségű szenet szolgáltatják,
leumot adnak, mint An
ércz is tömérdek van
halászó helyek vannak,
kai Uj-Foundland halad
zéprészei a földmívelé
Ha tehát Sachalin japá
cses zsákmány számb
rásul szolgálna a szorg
tokában. A sziget déli
pánhoz tartozott, de a
lották, cserébe adván
Kuriki szigeteket.

Pállya Czelesztin

Mosó asszonyok c.
képe repr. –
Vas. Ujs 1903. 218. l.

Pállya Czelesztin ezúttal is több apró képet állított ki, talán valamennyi közt legrokonszenvesebb a «Mosó asszonyok» című. Ezt az alakok és tájkép megfestése egyaránt tetszetős szobadiszszé teszi.

u. o. 219. l.

férfi — láthatta arcát is, sápadt, kissé hervadt, de szellemes és gúnyos arc — közel hajolt hozzá és minden mozdulatából szenvedélyes könyörgés volt kiolvasható. Le nem vette szemét róluk, követte egymáshoz simuló alakjukat, szíve hevesen dobogott. — Ez ő — Susanne — Bourget gyönyörű, romlott hősnője és a férfi, ez nem a kis poéta, hanem a mindennél érdekesebb nőhódító s az egész nem más, mint légyott. Légyott az ő utcájukban és csak most jött rá, milyen regényes utca is ez, elhagyatott és mégis érdekes. Biztos hely azoknak, akik szívük titkát el akarják rejteni a világ elől. Látta a féltékeny, vagy önző, vagy öreg férjet és kárörvendve gondolt rája. Megunt, meggyülölt utcájukat egy valóságos regény nimbusza emelte ki a hétköznapiságból és nem merte kinyitni az ablakot, hogy el ne riassza őket látása, valami bizonytalan ösztön azt sugta, hogy vissza fognak térni.

És vissza is tértek, Ott sétáltak fel-alá házuk előtt. Láthatta a férfi arcán a győzelmes mosolyt, valahányszor az asszony lehajtotta a fejét és szerette volna lába elé dobálni minden virágát. Az égen sötét felhők gyülekeztek. Nem vették észre. A tavasz szeszélye rövidesen záporral fenyegetett, nagy csöppek hullottak alá. Jól látta, hogy az asszony ijedten áll meg, a férfi meg kelletlenül nézett körül. A zápor pedig sietett, sietett, bérkocsi sehol, esernyőjük nem volt . . . Akkor a lányt magával ragadta egy gondolat. Feje szédült bele, [illegible] felugrott és leszaladt a lépcsőn

Pálya Celesztin

A Műcsarnok tavaszi tárlatából

Pállya Celesztin: Kenyeres társak

A regény

Irta ANDOR JÓZSEF

Kis házacska a Gellérthegy-utcában. Szomszédjai is furcsa, galambdúcszerü épületek, amelyeknek csak kegyelemből jutott udvar osztályrészül. Egy-két modern emeletes ház dölyfös fensőbbséggel néz le rájuk és mintha közeli pusztulásukat jósolná. A házacska, amelyről szó van, maga is emeletes, de oly keskeny a homlokzata, hogy két apró ablaknál nem fért reá több, azok is összehúzódnak közel egymáshoz és alig van közöttük

Római fa Roposó V. 245.

Pállya Celesztin

festő

Műcs. kiáll. 1888 tól

Pipics 118. l.

PÁLLYA

Carolus

(asd:

PÁLLYA Károly

ЕМУ ДЕКРЕТУ
ЧТОЖИТЬ ЗО-
ЛОКИТУ ЭТУ

13

ТА БЕЗ ЗАДЕР-
А ИТТИ-

11. КТО УВЕЛИЧИЛ ПРОИЗВО-
ДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДОМ ЛИЧ-
НЫМ

14

14. РАБОТУ, СДЕЛАННУЮ БЕЗ
ЗАДЕРЖЕК ОПЛАТИ!

PÁLYI GÁBOR épitész

BONTA János: Bordács László-Gergely Katalin-Pályi Gábor: Sorházak Kecskeméten. = Mozgó Világ 1986.9. 120-121.p.

MOZGÓ VILÁ
Majakovszkij - ROSZTA

PALLAY SÁNDOR

Új művészet

1999. márc.

32.o.

KELL TIBOR KRISZTIÁN

Új művészet

2003. máj.

33. o.

PALUGYAY Zoltán Jenő

ABELOVSKY, Ján: K počiatkom slovenskej maliarskej moderny (1890-1935). = Ars, 1992. 1. 40–41. + il.

Pálréti Ágoston.

Pálfy Gusztáv kecskeméti szobrászművésszel Pálréti Ágoston beszélget.

Szobrász a „hírös városban".

1984. VIII. 20. 3 műsor. 12.40 (L. J.-né)

Palotás Lajos, Ybl-díjas építész (Keletterv).

Ybl Miklós-díjasok 1986.

A díjat a Debrecenben és Kelet-Magyarországon kifejtett sokrétű városépítészeti tevékenységéért kapta. – Az ÉKME Építészmérnöki karán 1962-ben szerzett oklevelet. 3 éviga Hajdú m.-i ÁÉV-nál dolgozott. 1965-től munkahelye a Keletmagyarországi Tervező Vall, 1986. jan.-tól a Keletterv műszaki igazgató helyettese. Számos tervet készített, jelentősebbek: Hortobágy településrend.-i terv, Hajdúszoboszló és Berettyóújfalu ált. rendezési terve, valamint Debrecen ált. rend.-i terve → (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 49-old.

...D-WESTFUNK-SZIMFONIKUS-ZENEKARA

(Baden-Baden)

Vezényel:

KAZIMIERZ KORD

Közreműködik:

NIKITA MAGALOFF

...VOLKER HEYN: TEM

...RAVEL: G-dúr zongoraverseny

...BRUCKNER: IX. (d-moll) szimfónia

PALOTÁS JÓZSEF

...igen érdekes ...Jelek a Földön c.sorozata

Losonci Miklós: Tavaszi tárlat.Dunaujváros,Uitz Béla Terem

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.20.sz.3-4.o.

Pálya Celesztin

l.

Nemzeti Szalon Almanach

125.

..... *mühely.*

elyfőnökség!

..... év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

-e ..... számú .....

oiztam

..... évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Pallya Celestini

Lásd

Nemzeti Szalon Almanach

136

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételér

nevü munkástársamat szóbelileg megl

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Pállya Celestin

Lvod

z

Kkok

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

ndrényi Imre, Szeged.

Pallya Celestin

A Könyves Kálmán Szalonjában 1906-ban rendezett kiállításának katalógusát lásd Könyvtárunkban.

..... nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

lyezem:

.....
vagy helyettesének
írása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Pallya Celestin

last word

Fccf

..... nevü munkás igazolta.

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Pallya Czelestin

illusztrácziók a Vas. Ujs

1885. évfban.

Pállya Celestin

Nád

Műcsarnok, 1900 210.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Pallya Celestini

ind

The Studio 1901. sept

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Pálya Celestin

wed

M. Halon 1892

XVI. 10 l. (archiv)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Jelentem, hogy .....

Paja Celestin

[illegible]

The 141.

$\left(\frac{1}{2}\right)^{\frac{1}{2}}$ $\left(\frac{1}{2}\right)$

$\frac{1}{2}$

Pállya Celesztin

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festőművészek. Budapest, é. n.

84. l, 86. l,

Vasári jelenet c. képe repr. 102. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pállya Celesztin

vrod
z
Lázár Wolfner gyűjt

84 – 86. l.

kaperzet

8929

om órája tizenkettő után öt per-
ról czimerpajzs látható. Előtte
aikon lombos fákkal. Az égbolt

39.5:25.5 cm.

907
-3

Pálosy Judit, művészettörténész

TIT Tárlatvezetések.

okt. 20. 9.30 óra
" 15 óra

Művésztelepek a század elején a magyar művészet helyzete a XIX. század első felében.

Vezető: Pálosy Judit.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. okt., nov.

PÁLOS MIKLÓS

91 4. 52

Új Művészet

UJLAK Csoport

PÁLOS György

INVITATION

Le Directeur de l'Institut Français en Hongrie
vous prie d'assister
le lundi 29 janvier 1990 à 18 heures

au vernissage de l'exposition photographique de
GYÖRGY PÁLOS

„La Galerie"
Institut Français en Hongrie
Budapest VI.,Szegfű u. 6.

L'exposition sera ouverte jusqu' au 15 février,
tous les jours de 15h à 18h, sauf samedi et dimanche.

Helyet keresnek Újpesten Pállya Celesztin hagyatékának

Pállya Celesztin kőfaragósegédként kezdte, majd festeni tanult Bécsben, Münchenben és Budapesten. Bródy Sándor őt tartotta a magyar Leonardo da Vincinek. Kisméretű, élénk színű vásári jelenetei a maga korában – 1864-ben született és 1948-ban halt meg – igen népszerűek voltak. Műveiből hatszor rendeztek gyűjteményes kiállítást. A festés mellett sok egyébbel is foglalkozott. Morellitől például fametszést tanult, szabad idejében pedig hegedűket készített.

Lánya évtizedekig élt meglehetősen szerény körülmények között, pedig utazgathatott volna akár a francia Riviérára is – az örökségéből futotta volna. De nem tette. Úgy vélte, apja művészete többet érdemel annál, hogy darabonként kiárusítsa a hagyatékot. Pállya Celesztin örököse 1990-ben meghalt. Végrendeletében az újpesti önkormányzatra hagyta a többtucatnyi festményt, a szobrokat és az apja készítette hegedűt, melyből talán csak az az egy maradt meg. Cserébe egy emlékszobát kért Újpesten. A képviselők megígérték. Azóta eltelt hét év, de az emlékszoba még nem nyílt meg. A festmények egy része a Városháza irodáit díszíti, a hegedű és a szobrok raktárban pihennek. A hagyaték szerény becslések szerint is több millió forintot ér. Pontos értékét éppen a napokban becsülik fel az újpesti városháza többi műtárgyával egyetemben. Tavaly például több mint ötszázezer forintért vásárolt az önkormányzat festményeket.

– Nem feledkeztünk meg Pállya Celesztin hagyatékáról, de a pénzügyi helyzetünk egyelőre nem teszi lehetővé, hogy megnyissuk az emlékszobát – állítja *Hock Zoltán* alpolgármester. – Az ígéretünket be fogjuk váltani, a hagyatékot szándékaink szerint minél előbb megfelelő környezetben helyezzük majd el.

Sz. A. A.

NÉPSZABADSÁG
1991. jan. 24.

KOLA (IX., Üllői út 133–135.) A magyar harckocsizó fegyvernem 60 éve.

BUDAPEST BÁBSZÍNHÁZ BLATTNER GALÉRIÁJA (VI., Andrássy út 69.) Bródy Vera életmű-kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA (V., Szabadsajtó út 5.) Érzelmek, transzformátora – a kilencvenes évek lengyel művészete.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása.

BUDAPEST TÖRTÉNETI MÚZEUM (Budavári Palota, E épület) Buda középkori királyi várpalotája. Gótikus szobrok a budai királyi várpalotából. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Budapest – Féner Tamás fotóművész kiállítása. Középkori ribillió – Kiszely Melinda kiállítása.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.) Képzőművészek Szőnyi István Egyesületének kiállítása.

CONTRA AQUINCUM (V., Március 15. tér) A Pannonia limes védelmére épített Aquincum ellenerődje a Duna ősi átkelőhelye mellett.

CSÁK MÁTÉ MŰTEREM AKVARELLGALÉRIÁJA (I., Úri u. 42.) Vízfestmények kiállítása.

CSONTVÁRY-TEREM (V., Vörösmarty tér 1.) Gerzson Pál festőművész kiállítása.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Bachman Zoltán építész kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannonia u. 95.) Kovács Tamás szobrászművész kiállítása.

ERDŐS RENÉE-HÁZ (XVII., Báthori u. 31.) Helytörténeti gyűjtemény. Epress-gyűjtemény. Néprajzi szoba. Merzse-mocsár dioráma.

ERNST MÚZEUM (VI. Nagymező

Henryk Tomaszewski plakát

Pest-budai nyomdák a XVIII–XIX. században. Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Barokk szoborcsarnok. Pető Zsuzsa és Pólya Zoltán Falak című kiállítása.

KISPESTI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (XIX., Fő u. 38.) A

M.D.K.

Pallovics Antal,egri utcakövező

~~Az egri fürdő~~ bővitésénél ,1839-40-ben,ő is dolgozo
Az egri fürdő
178.o.

Bugár István: Az egri melegvizü fürdők története.
II.a rész.1791-1965. 165.o.

Az egri Múz.Evkönyve.Eger,1966.IV.

MDK

Pallós Rezső bőrszobrász

Az Orsz. Iparműv. isk. jub. ünnepségei. Magyar Iparművészet 1905. 338.l.

Pallós Rezső

börszobrász

Stul. 1885.

Esti tanf.

mintázás

Érsimisk 1902/3

68.1

Pallós Rezső

bőrszobrász

Esti tanf. mintarány

Évtünék 1904/5

30. l.

KÖZPONTI ANTIQUÁRIUM ÉS KÖNYVKERESKEDÉS
MAGYAR JÓZSEF ÉS FIA
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 17. SZÁM. -- TELEFON: 86—2—88.
LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁS
ALAPITVA: 1891. — ÚJ ÉS RÉGI KÖNYVEK ELADÁSA, VÁSÁRLÁSA ÉS BECSERÉLÉSE

Műemlékek Országos Bizottsága

H.

Rákos ü. 10.

Pállya Celesztin

Bul. 1864 márc. 9. Genovában.

1923 a Wolfner-díj
1927. Pállik Béla-díj
1931 a Képzőművészeti Társulat nagy díja.

Koll. Kiáll. a Műcsarnok-ban 1931 őszi Kiáll. Ereté-ben. Életrajz. 111 mű stb.

MDK

Pállya Celestin

Hazatérő ökörszekér, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 65 l.

MDK

Pállya Celesztin

Magyar művészek Oroszországban. Műcsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

MDK

Pállya Celesztin

Vásár őszkor, olaj
Eső utáni hangulat, olaj
Vásári részlet, olaj
" " "
Tavaszi táj, "

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19o1.
lo 1.

MDK

Pálya Celesztin

festő

Falusi út

1924 óta a Jász múzeumban a Szépművészeti múzeum letétjeként

Blénessy János: A Jász - múzeum ismertetése 1933 Jászberény 39.o

MDK

Pállya Celestin

Kézdi-Kovács: A Nemz.Szal.-ban. Uj Idők, 1895. I.17.s
322 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Hegyvidéki tó
Menyecskefej
Menyecske
A piacon

Almássy-Teleki VIII. 1942.
33 l.

MDK

Pállya Celestin

Tanya, olaj
Lótanulmány, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
30 l.

MDK

Pállya Celesztin
Vásári jelenet, olaj
Huszártiszt lóháton, olaj

Szent György Céh I. árverési kat. 191o. ápr.
8 1.

Pállya Coelestin
festő

M.D.K.

363) Szőke leány.

364) Női fej

365.) Szántás.

Egyéb közületi tulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

23 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864
A gebe
Este a piactéren

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 28 l.

MDK

Pállya Cölesztin festő
Ökrös fogat

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.

4 l.

MDK

Pállya Celesztin
Táj

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh kiáll. V.
1933. márc. 8 l.

MDK

Pállya Celestin

Vásár

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 8 l.

MDK.

Pállya Cellesztin
festő

Káposztarakás.

Oradjegyz. III terene 51 sz. 22 l.

266 ═══ ritka kurián 3.

lekonytolt tetővel, XIX.század

kontyolt tetővel, XIX.század.

tszobasoros, a hátsó három helyiség

l fatornác és veranda, ezalatt bolto-

XVII. század. a többi?

Balás (kuria)

guton, földszintes, kétszobasoros,

dvari homlokzatán két álablakos ol-

fejezetes oszlop által tartott kő-

járókkal. Ujabban nyugati irányban

a ritmusu épületszakasszal ~~stilus-~~

Pállya Celesztin

Vásári részlet, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 3 l.

M.D.K.

PÁLLYA Celestin festő

Az 1899 -i oroszprszági osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy. or. iparműv. tk.
Weinerné: Orosz kpcs. 152. l.

77995 szám.

A Müemlékek Országos Bizottsá
nak f.é.400 sz.felterjesztése
tudomás és megfelelő további
járás végett kiadom.
Budapest.1907 évi okt.hó 15.
A miniszter helyett:

államtitkár.

Pállya Celesztin festőművész
~~Osztrák~~ Magyar ~~monarchia~~ művészet ~~kiállítása~~
Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

Pállya Celestin festőművész
Bábolnai csikó-ménes
Bábolnai tehenészet
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

Pállya Celesztin

Hetivásár, olaj
Vége a vásárnak, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 19 1.

Pállya Czelesztin

Babér-ágak a Hicsarokban. Vas. Ujs. 19ol.
764-765 l.

Pállya Celesztin

7 kép

Az 1904-iki téli tárlat. 12 l.

Pállya Celestin

Lovaglótér Kisbéren, olaj
Fuvaros, olaj

Árverési Közlöny, 1936. május. 2.rendk.sz.
1.

Pállya Celesztin
festő

M.D.K.

Hevesi falusi részlet.

Aradjégyz. III. terem 12 sz. 22 l.

MÜVTÖRT.DOK.

PÁLLYA CELESZTIN
festő

Magyar Nemzet
1946.VIII.25.II.188.
Hir.-

MÜVTÖRT;DOK.

PÁLLYA CELESZTIN
festőm.

Magyar Nemzet
1948.I.16.2.old.
Riport.-

Pállya Celesztin

Műcsarnok 1900. 19.sz. 270 1.

MDK

Pállya Celestin

Férfi arckép, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 65 l.

MDK

Pállya Celesztin

Debreceni vásár, festm.

Biró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Müvészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Biró Jö A marosvásárhelyi képtár.
Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

Pállya Celesztin MDK

Tanulmányok egy mennyezethez, tollr.

Mennyezet-vázlat, tollr.

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. auk.
38 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz.Genova 1864

Káposztarakás, olaj
Hevesi falusi részlet, olaj

Pállya Celesztin, sz.Genova 1864

Vásári jelenet
Palotai menyecske
Palotai menyecske

Egri Kaszinó kiáll. Egor, 1924. 18-19 1.

pállya ˘elestin
Kenyeres pajtások, gipsz

Szent György Céh III. árverésének katalógusa.
1910. 11 l.

Pállya Celestin

Esthangulat, olaj

Szent-György-Céh XLVI.művészeti aukciója. A Gyűjtő.
X.évf. 2.sz. 4 1.

62. kép. *Markó*

Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich
Régi és újabb magyar képek a prímás
képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554
l. (Képe 553. l.) — Lepold—Homo
98 l. — Gerevich PA, 252. l. (Kép
253. l.) — Lepold—Lippay 57. l.

MUSZÉLY ÁGOST (szül. 1877)

Jézus és Szent Imre

Tondo. Fa, olaj, átm. 60 cm.

NYÁRY ALBERT (1871—1933)

Krisztus a keresztfán

Vászon, olaj, 100×70 cm.

NYERGESI JÁNOS (szül. 1895)

Kettős önarckép

Vászon, olaj, 65×80 cm.

ORLAI PETRICH SOMA (1822—1880)

Petőfi szüleinél

Karton, olaj, 16×18 cm.
Jelezve lent jobbra: Orlay.
A pesti Műcsarnokban vásárolva a művész hagy
tékából.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása.
Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Ma
laghy II., 383. szám. — Gerevich: Az Újs
1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi
újabb magyar festők a prímási képtárb

Pállya Celesztin
Száguldás

Ernst-Museum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása, 1932. május, 2o 1.

7. kép. *Myrai Szt. M*

Pállya Celestin
Boronálás, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 16 1.

Bp. 1927., 145—146. l. (6. és 8. kép = 152. l.) — Genthon: Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927., 57. l. — Folyóiratszemle. Századok, LXI—LXII., 1927—1928., 844. l. — Gerevich PA, 206—207. l. (A rekonstrukció képe 207. l., 6. kép = 208. l., 8. kép = 209 l.) — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüjtő, II., 1928., 246. l. — Fenyő—Genthon: Régi magyar képek a Szépművészeti Múzeumban, MM IV., 1928., 74—75. l. — Genthon: A Nemzeti Múzeum magyar faszobrai, MM, IV., 1928., 310. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Roma, 1929., 13—14. l. (6. és 8. kép a XIII. táblán.) — Genthon: Az apostolvértanúságok mestere. AÉ, XLIII., 1929., 161. l. — Benesch Belved, 67—68. l. — Décsei: Könyvismertetés, MM, V., 1929., 172. l. — Művészeti krónika. MM, V., 1929., 355. l. — Berkovits Ilona: A budapesti Egyetemi Könyvtár pannonhalmi kódexe. MM, V., 1929., 195. l. — Péter: A magyar művészet története, I. kötet, Bp. 1930., 103—104. l. (Az oltár nyitott képe 105. l., 6. kép: 106. l., 8. kép: 107. l.) — Rózsaffy Dezső: Könyvismertetés, MM, VI., 1930., 298. l. — Újabb régészeti irodalom. AÉ, XLIV., 1930., 258. l. — Kampis Antal: Könyvismertetés. AÉ, XLV., 1931., 277. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 2. l. — Fenyő—Genthon: A Magyar Nemzeti Múzeum szárnyasoltárképei. MM, VII., 1931., 441., 449. és 519. l. — Genthon RMF, 36—39. l. (1. kép = 10. kép, 3. kép = 11. kép, 7. kép = 12. kép.) — Kampis: A középkori magyar faszobrászat történetének vázlata 1450-ig. Bp.

P állya Celestin
Az erdő mélyében, olaj

Téli tárlat. Nicsarnok, 1919-2o. 16 l.

Pállya Celesztin
Őszi reggel, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 l.

Pállya Celestin
Acheni tó /Déltirol/, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 l.

Pállya Celestin
Szőlő, barack, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 12 l.

Pálya Celestin

festő

M.D.K.

Parasztszekér

Diraukció 1957. Budapest.

23l.

Pálya Celesztin
festő

M.D.K.

Piac

Ökrös fogat.

Bizankció 1958. Budapest.

18 l.

MDK

Pállya Celestin festőmüv.

Benczur-isk. tagja 1889-1894.

Felvinczi Takács Zs: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 23 l.

A miniszter rendeletéből:

dr.Pogány Károly s.k.

miniszteri tanácsos.

éül:

Pálya Celesztin festőművész
Talyigás ló.Olajf
Képkiállitás Nyitrán, 1916

irodavezető.

MDK

Pálya Celesztin

Önarckép, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 13 l.

MDK

Pállya Celesztin

Szenvedélyek

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

38 l.

MDK

Pállya Celestin festő

„Szőlőfürtök" c képét Heim Ivor malomigazgató vette meg (Nagykikinda) 1889.

MDK-A-1 - 1/2483.

MDK

Pállya Celestin festő

„Szőllőfürtök" c képe KT-mé. 1889.

MDK-A-1-1/2455.

MDK

Pállya Celestin festő

„Szőlőfürt" c képe Kt-Tárlatra 1888

MDK A 1 - 1/2435

NDK

MDK

Pállya Celestin festő

„Száguldó ménes" c képe KT-nál. 1890.

MDK-A-I-1/2748.

MDK

Pállya Celestin festő

„Erős út"
„Vásári rénlet"
„Az új vásártér" c képei KT-tárlaton, 1890.

MDK-A-I-1/2726.

MDK

Pállya Celestin fertő

2 virágcsendéletét Nagy György főmérnök (Máramarossziget) vesz meg. 1889.

MDK-A-I-1/2651.

MDK

Pállya Celestin festő

„Szőlő" c képét megvették. 1899.

MDK-A-1-1/2622.

MDK

Pállya Celestin fertő

„Ujvásártér" c képét eladja. (KT-nak?)

1889.

MDK-A-I-1/2609.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1861.

Lovak

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.
máj. 22 l.

MDK

Pállya Celesztin, festö.
szül.1864.

A piacon. Jelezve. F a.

Sárgakendös menyecske. Jel. "

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció.1942.máj.le.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 33.1. aukció.

MDK

Pállya Celesztin, festö.
/szül.1864/.

A piacon. Jelezve. F a.
Najádok. "
Legyezölap.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. réaz.
1935. nov. -Képek. Kat. 18.l.

MDK

Pállya Carolus

Bivalyfogat, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
34 l.

MOK

Pállya Celestin, „Lelő"; n. 1864

Piac. Vászon.

Jelenet.

Marhavásár. " Fa

A Piacon. Jelenet: P. C. "

Ernst Aukc. aukc. 54. n. - Kiáll. 1936 nov. 22-29.

Jegyz. 19. l

MDK

Pálya Celesztin

A kisbéri méntelep, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 27 l.

MDK

Pállya Carolus

Bivalyfogat, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 27 l.

MDK

Pállya Celesztin

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 346-348 l.

Pálya Celesztin festő M.D.K.

Ujpest. Kisgyár u. 16. 1924-től a Fészek club tagja

A „Fészek" ... tagnévjegyzéke. Bp. 1929
48

MDK

Pállya Celestin

Hajnali kocsizás, of.

Csendélet. Szarka, 2 of.

Varrónők, of.

Lófej, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 29 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Szénásszekér

Este a vásártéren

Vasárnapi piac

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 28 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Vásár

Szőlőfürt

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 28 1.

MDK

Pállya Celestin

Ménes a Hortobágyon

KépzMűv. Társ. kiáll. Arad, 1869.

6 l.

MDK

Pállya Celestin

Virágcsokor, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

6 l.

MDK

Pállya Celestin

Virágcsokor, of.

Képzőműv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

5 l.

MDK

MDK

Pállya Celestin

Egy szőlő fürt, of.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

5 l.

END

MDK

Pállya Celestin

Magyar ciprusok, of.

Pihenő ökrök, "

Lótanulmány, "

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

28 l.

MDK

Pállya Carolus

Piac, of.

Árverési kön. 1938. dec. 8.rk. 80. anke.

27 l.

MDK

Pálya Celesztin, sz. 1864.

Dunaparti korzó este, festm.

Erdőrészlet birkákkal, "

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

15 l.

MDK

Pálya Celesztin, sz. 1864.

Gulya Hortobágy mellett, festm.

Tájrészlet, festm.

Vásáron, "

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

15 l.

WDK

MDK

Pállya Celestin

„Debreceni ekhós szekér" c. képét eladta. 1890.

MDK-A-I-1/2796.

MDK

Pálya Celestin, festő.

Vásári jelenet. Of.

Szent György Céh, XXIX. műv. graf. aukc. - 1919.
IX. 29. - X. 2. - A Gyüjtő. V. évf. 5. n. - Kál. n. - 72. l.

MDK

Pállya Celeszlin,

Interieur a mosáci Zmbay kastélyból,

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Közokt.
Min. által megv. képek.
Képzőm. Közl. 1939, 3-4 sz.

MDK

Pállya Celestin

Vásár

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.
1933. márc. 8 l.

MDK

Pállya Celestin

Táj

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc. 8 l.

Pállya Celesztin MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktől a Hazai Müvásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

Hazai vásárlók
Magyar Müpártolók Alkalmi Egyesülete.

Mücsarnok. 1901.14.sz. 202.1.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

A gebe, festm.

Este a piactéren, festm.

Ernst Mut. 55. auke. 1937. ápr.

28 1.

MDK

Pállya Celestin

Piac, of.

Falusi utcarészlet, of.

Vásári részlet, of.

Árv. Csarnok, 194o. jun. 94.sz. 35. 1.

MDK

Pállya Celestin, festö

Önarckép.	Olf.
Ujpesti hetipiac.	"
Szegedi hetipiac.	"

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Katalogus 30, 31.1.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Hetivásár. Of.
Vége a vásárnak. "

OSKT-Hücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925.máj.-jun.
Kat. 19.l.

MDK

Pállya Celestin
festő

reproduktiója. Mehéklet
Homokorát tartó allegorikus
alak. (Tanernik féle emlékkönyvből)

– Mehékletemkről
Grafikai Szemle 1912 évf 2 z 40

M.D.K.

Pálya Celesztin

Festőművész a Kormányzóról festett arcképét leleplezték 70-ik születésnapján. Ujpesten.

Városok Lapja 1938. XXXIII.évf. 13.szám. 364.oldal
Mi ujság a városokban?Ujpest.

M.D.K.

Pállya Celesztin.

Festőművészt Ujpest város képviselő testülete diszpolgárrá választotta.

Városok Lapja. 1939. XXXIV.évf. 8.szám. 180.oldal
Ujpest.

MDK

Pállya Celesztin, festö

65. Falusi utca birkákkal. Olf.

Bp. Mücs. - OMKT. Nemz. Képzőmův. kiáll. 1934 ápr. 29-jun. 17.

Kat. 7.1.

M.D.K.

Pállya Celesztin /1864-1948/

486. Cserfaerdő, Olajf. 22 x 13, fa.
487. Csirkés kocsi. Olajf. 18.8 x 35, fa.
488. Elhagyott táj. " 16.2 x 32.4, fa.
489. Halat vegyenek. Olajf. 17.8 x 27.2, fa.
490. A kutnál. Olajf. 18.5 x 35, fa.
491. Hortobágyi vásárrészlet. Olajf.15 x 21.5, fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 55. l.

M.D.K.

Pállya Coelestin /1864-1948/

609. Ökrök. Olajf.12x26 fa.
610. Csörgedező patak. Olajf. Karton.
611. Cigányváros Kecskeméten. Olajf. 29x44.7 fa.
612. Tájkép. Olajf. 22x11 fa.
613. Tanulmány. Olajf. Vázlat. 8.5x9.5 fa.
614. Piacrészlet. Olajf. 21.5x10.8 fa.
615. Ujpesti városrészlet. Olajf. 14.7x8.5 fa.
616. Oroszok visszatérése. Olajf. 42x29.3 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 43. l.

M.D.K.

Pállya Coelestin /1864-1949/

363. Szőke leány. Olajf. 27x47
364. Női fej. Olajf. 35x45.
365. Szántás. Olajf. cca. 50x60

Elvesztek. /A 363. és a 364. mü Somogymegyei Muzeumból, a 365. Budai kir. palotából./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
23. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Pállya Celesztin M.D.K.

Bp.1896.

A Wenckheim-halom Kisbéren. Szövegközti illusztráció Maurovich Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéhez.id.mü 497-506.p.

Szign. Pállya - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV. 499.p.

Pállya Celesztin M.D.K.

Bp.1896 körül.

Tehenészet Bábolnán. Szövegközti illusztráció Maurovivh Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéhez.id. mü 497-506.p.

Szign.Pállya C. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.503.p.

Pállya Celesztin M.D.K.

Bp.1896 körül.

Bábolnai Csikó-ménes. Zárókép Maurovich Fábián: Kisbér és Bábolna c. cikkéhez.id.mü 497-506.p.

Szign. Pállya C. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.506.p.

MDK

Pállya Celesztin

Nagymarosi hetivásár, of.

Őszi barack, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 2o. 1.

Pállya Cölestin MDK

~~XXXXXXXXXX~~

Női fej sárga kendővel, of.

Nőfej veres kendővel, "

9.

Ernst Muz. 22. aukc. 1920. jan. 8 l.

MDK

Pálya Celesztin

Huzó lovak, of.

Mágy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940.febr.

17. 1.

MDK

Pállya Celesztin, Genova 1864-

Vásári jelenet Rajz
Palotai menyecske
" " "

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

18. 1. 19 1.

MDK

Pállya Celestin

Lovaglótér Kisbéren, of.

Tehenek, of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 21 l.

208

MDK

Pállya Celesztin

Vásár, of.

Igáslovak, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942 máj. 11. 1.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Szénásszekér

A fuvar

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec.

16-17 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Este a vásártéren

Almásszürke ló

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec.

16-17 l.

MDK

Pállya Celesztin, 1864-

Tehénistálló, festm.

Ernst Múz. 48/a aukc. 1934. 36 l.

MDK

Pállya Celestin, sz. 1864.

Vásárb jelenet, fm.

26 l.

Ernst Muz. 44/b. aukc.

EDK

Pállya Celesztin, festö

Fenyves a Tátrában.
Dinnyevásár.
Erdei tisztás.

Az Ernst-Mus.kiállitásai.CXLVII.-A Munkácsy-Cék VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 május. Kat. 7.1

MDK

Pállya Celesztin, festö

Aggatott szölök.

Az Ernst-Muz.kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934.május. Kat. 8.l.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Szenvedélyek.

Bp.Mücz.-OMKT Hems.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Mín./ 1935 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 38.1.

Pállya Celesztin festő.

Arckép. Olajf.
Hazatérő munkások. Olajf.

OMKT.1895.tav.

Pállya Czelesztin.

OMKT.1895.tav.

MDK

Pállya Celesztin

Ökrök a vályunál, of.

"Dicsértessék", of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Műcs. 8.1.

MDK

Pállya Celesztin
Istálló belseje, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

9.1.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Hegyvidéki tó

Menyecskefej,

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Csirkés kofa.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937. ápr.29.-jun.20. Kath. 15.1.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Menyecske

A piacon

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

33 l.

MDK

Pállya Celesztin, sz. 1864.

Parasztleány

Arnet 11. a.kc. 1920. ápr. 29 l.

MDK

Pállya Celesztin

Hazafelé, of.

Ló, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 23 l.

Pállya Celesztin,festö MDK

Vásár Jánosházán.

KMTárs. Téli tárlat. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 7.l.

MDK

Pálya Celesztin

elismerő oklevél

Wlassics: Párisi kiáll. kitüntetései. Műcs. 1900. 326-7 l.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Lovaglótér, Kisbéren. Helzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.majzok. 1936 okt.4. rk.sz.

39.1.

Kék
Hegyes Imre kerékgyártó

MDK

Pállya Celesztin

Megbokrosodott lovak, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov. 21.l.

MDK

Pállya Celesztin

Falurészlet

Hazafelé

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 6.l.
Mücs.

Pálya Celesztin festő

"Menyecske"/Olaj/
"Pihenő"/olaj/

Ásvedei Közlöny 4.oz.1939. december.

44.1.

MDK

Pállya Celesztin,festö

Vásári részlet. Olf.

MK.Szeg.Bán.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 3.l.
Szépm.Mus.

MDK

Pállya Czelesztin, festö

Az ujpest-rákospalotai Raffael-czéh kiállitását állandóan nagy közönség látogatja. Ujpesten lakó müvészeink mind nagyobb kollekcziókkal vesznek részt rajta. Egész gyüjteménnyel szerepelt rajta.

A Raffael-czéh kiállitása. 1912.
Az Ujság 1912. dec.21.

MDK

Pállya Celesztin

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 27 l.

Pállya Celesztin, festön

Önarckép, of.

Az Alkotás Művészház XXXII. kiállításának katalogusa. "A Művész Két Arca". 1917 III.9-25.

Pallya Czelestin

84 éves

festőművész

+1948. I. 15

Megyeri Temető

Halotti főhímző

36

Pállya Celesztin

Önarcképe Gós Endre grafikai gyűjteményében.

P. Szűcs Julianna: Értelmes gyűjtemény; „Műgyűjtő", 1970. 3. sz. 8. l.

Pálya Celesztin

A müvész festményeit dicséri Csillag Máté: "A Nemzeti Szalon téli tárlata" c. kritikájában, melyet a kiállitáson szereplő müvészek alkotásairól ir.

Képes Családi Lapok, Bp, 1901. dec. 22.
XXIII. évf. 51. sz. 815. lap

MDK

Pallós Rezső, 25 korona

Cs: Az iparmüv. isk. jub. kiáll. ... Épitő Ipar, 49.sz. 1905, dec. 3. 405 l.

Pallós Péterné

„Kerámiavázá" | repr. |

Bak Imre: Képzőművészeti amatőrmozgalom, 1948.
Népművelés, 1948. 8. 35. old.

PALLOS-SCHÖNAUER, Jutta festő (1925-)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
274.p. életrajz

GARAMRUDNÓ

Visitatio Canonica : Az Esztergomi Főegyházmegye Barsi Főesperességének egyházlátogatási jegyzőkönyvei 16 -1674. Vál.bev. Tomisa Ilona. Bp. : MTA Néprajzi Kutató Intézete, 1992

48-49.

PÁLNAGY Zsigmond festő (1896-1959)

életrajz: 36-37.

Hajdúböszörmény utikalauza. Szerk. Tarczy Péter. Hajdúböszörmény, 1993

Szabó Gyula: **Akik az eget tartják, 1969,** olaj

Szabó Gyula: A kereszt felállítása (Az Emberek a hegyen sorozatból), 1958

A budapesti születésű művész egész életében losonci lakos volt. Tanulmányútjairól ide tért haza, a délszlovákiai kisvárosba, ahonnan azonban világot, sőt kozmoszt felölelő távlatokra nyílt az ablaka. Élete folyását e régió hányattatásai határozták meg, a határok ide-oda tologatása, a rendszerek változásai. A szociáldemokrata apa kalandosnak is nevezhető élete befolyásolta a hét testvér sorsát. Hontalanság, a tanulás nehézségei, a politikai változások, a mindenkori rendszerek mindenkori hátrányos megkülönböztetése tették Szabó Gyulát rendkívül érzékennyé a társadalmi kérdések iránt. S ezt vetítette ki konok állhatatossággal és daccal elért nagyszerű grafikai, festészeti és költői életművében. A fiatalkori, túlnyomórészt szociális témájú festészetet a nehezen túlélt háború után fametszetsorozatok követték. *Ecce Homo* a címe első, 21 lapos, keményfadúcba vésett sorozatának, mellyel a hábor ember élni akar: Összesen 26 kü fametszetsoroza kel vívta ki az elv közi elismerést. mottójával is jc mily elvek, bár radnak az örök me mindig az déseire irányul. ge figyelmeztet honnan lát vesz szi magatartása épp ezért időtl

A közvélemé ideértve — alig get melletti há metszetekkel p festői életmű sz ötvenes évek r röz festészete tájábrázolás mi lantva olaj- és

Szabó Gyula

PALLOS Sch. Jutta festő (1925 Sárosrégen)

élete: Hajdú Demeter Dénes 1993
21-22.

dés elmélyítésére és az élmények felfrissítésére újra
gában a fővárosban. A vidéki városok ilyetén tiszt
megfelelőbb forma egy-egy olyan kiállításnál, ame
tó be mindaz, ami szellemi és anyagi életükben é
érdeklődésre tarthat számot. Kívánatos volna, ho
is mielőbb kövessék, s így módot adjanak arra, h
kapcsolata bensőségben fokozódhassék.

Ez az első városi kiállítás voltaképpen tapoga
még benne sem az, hogy mit kell bemutatni egy vár
Szerencsés ötletekben azonban így is gazdag, vál
vonzó.

Képzőművészeti anyaga túlnyomórészt provinc
működő jeles művészek élén olyan országosan is
Nagy István. A népművészeti és iparművészeti tárg
naivitása élénk és virágzó gyakorlatról tanúskodil
ros látképéről, műemlékeiről, modern építészetér
jó fogalmat, és bizonyára kedvet keltenek sok né
alföldi várost meglátogassák.

PALLOS Sch. Jutta festő, grafikus

1925-ben Sárszegerben született. Kolozsváron tanult

M. Múzeum 1991 1/4. 319.

PALLOS SCH. Jutta *85*, 21
Szászrégen, 1925. január 12.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és grafikus
(1985 óta az NSZK-ban él.)

Banner Erdély

allós Sch. Jutta

- grafikáival szerepelt 1978 máj 13-án a Kounk Galériában tartott „Grafikusok a Szülőföldről" kiállitáson

(Kounk Galéria)
Lihei

Kounk 1978/5

Palló

MDK

Ujságrajzoló művészek második karikatura kiállítása. Nemzeti Szalon 1947. okt.-nov.

MDK

Palló

grafikus

Tréfamesterek, akiket nagyon komolyan kell venni.
Magyar Nemzet 1947. okt. 14.

Palló Ede MDK

Tőry Gusztáv arcképe, olf.

Műcsarnok 1919-2o. Téli tárlat

Pallós István

Grafikus

36 éves

(fulladás)

+1954. IV. 23

K. Új Köztemető

Halotti főkönyv

450/1 folyósz.

MDK

Palló Iván

"Ismerd meg önmagunkat". n.ujságrajzoló művészek
2. karikatura kiáll. 1947.okt. M.Szal.

Palló Iván MDK

Pesti Izé. Naptár Bp. 1948.

Palló Iván MDK

Karikatura. repr.

A magygr ujságrajzoló müvészek II. karikatura kiállitása. Nemzeti Szalon 1947. okt.

Pallós Iván

Karikaturista

irod

„Ismerd meg önmagunkat!" A Magyar Ujságrajzoló Művészek II. Karikatura kiállítása. Nemzeti Salon, 1947 okt. Önkarikaturával-

le oly mértékben, mint azelőtt s igy
kben csökkent. Az ilyen páralecsapódások
átnedvesedéseknél a vakolatokat le ver-
tal láttuk el ezen felületeket. A hol
l érintkező falfelületekről huzódott
fogunk a festési munkálatok ideérkez-
t légréteges izoláló falazatok beigta-

t. Országos Bizottság

okl. építészmérnök.

ZÁGOS BIZOTTSÁGA.

Budapest.

Pallós Jenő

festő

Szabad Művészet

1957. 11. 578. l.

végösszegéről szóló eredeti számlákat

kérem a Nagytekintetü Bizottságot, hogy
igényjogosultságom megállapitása és
m.kir. adóhivatalnak előterjeszteni

. évi november hó 24.

Kiváló tisztelettel

özv. Gyulay Frigyesné

Palló J

grafika

Forrás 1974/2/72

Pallós Viktor, szobrász

DOK

Párizsban, a jelenkori szobrászművészet II. nemzetközi kiállításán a magyar szobrászat egyik képviselője.

–: Hír

10.1

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. júl. 1

Palloff György

Kőnmves

Sopron

1700. márc. 15. folg. eskü

Ulári

MDK

Pallós épitész

Magánépitési engedélyek Budapesten. Vállalkozók Közlönye. 1909. dec. 22. 4 l.

MDK

Pallós építész

Magánépitési...engedély. Épitő Ipar, 1909. dec. 26. 498. o.

MDK

Pallos Artur

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

M D K

Pallós Arthur müépitész vasuti és hajózási klub palotája pályázat, terv.

Művészet 1911. 273. l.

MDK

Pallós Artur, festő.

Dubicsányi táj. Kőfestmény.
Épülő ház "

Műcs.-Tav. tárl. a Műcs.-kan. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 12. l.

MDK

Pallós Artur.

Repr:

A poszonyi Erzsébet-templom vázlata. 1907.
112. l. 83. kép.

A pozsonyi Erzsébet templom. 1914.
113. l. 84. kép.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.

Pallós Arthur

építész

tervét a vasúti és hajó-
zási klub palotájának
tervpályázatán megvettek.

Magyar Építőművészet
1911. 6. sz. 30. l.

...űvek és cikkek szerzői.

...d
...rmin
...Sándor
...ső
...Dezső

...án

...ó
...os
...l
...ond

...yula
...dár
...la

...cel
...y
...ert

...ő

Löffler Sándor
Löllbach Kálmán

Málnai Béla
Márkus Géza
Medgyes Alajos
Meller Dezső
Menyhért Miklós
Miákits Károly

Nagy Virgil
Novák Emil

Orbán Ferenc
Orczy Gyula

Pártos Gyula
Pecz Samu
Pogány Móric
Porgesz József

Ray Rezső
Raichl Kálmán
Reischl Gusztáv
Rerrich Béla

Pallós Arthur

Pallós Arthur okl. építészmérnök, ny. máv. műsz. tanácsos, V. Tátra-u. 41. 298-124

Bptávb 1940 szept.

Pallós Artúr

Művészet 1911. 273

Pallos Artur

Műcsarnok építész Bpest

1910-11. téli riátt - 498, 499

Apollodorus X. 52.

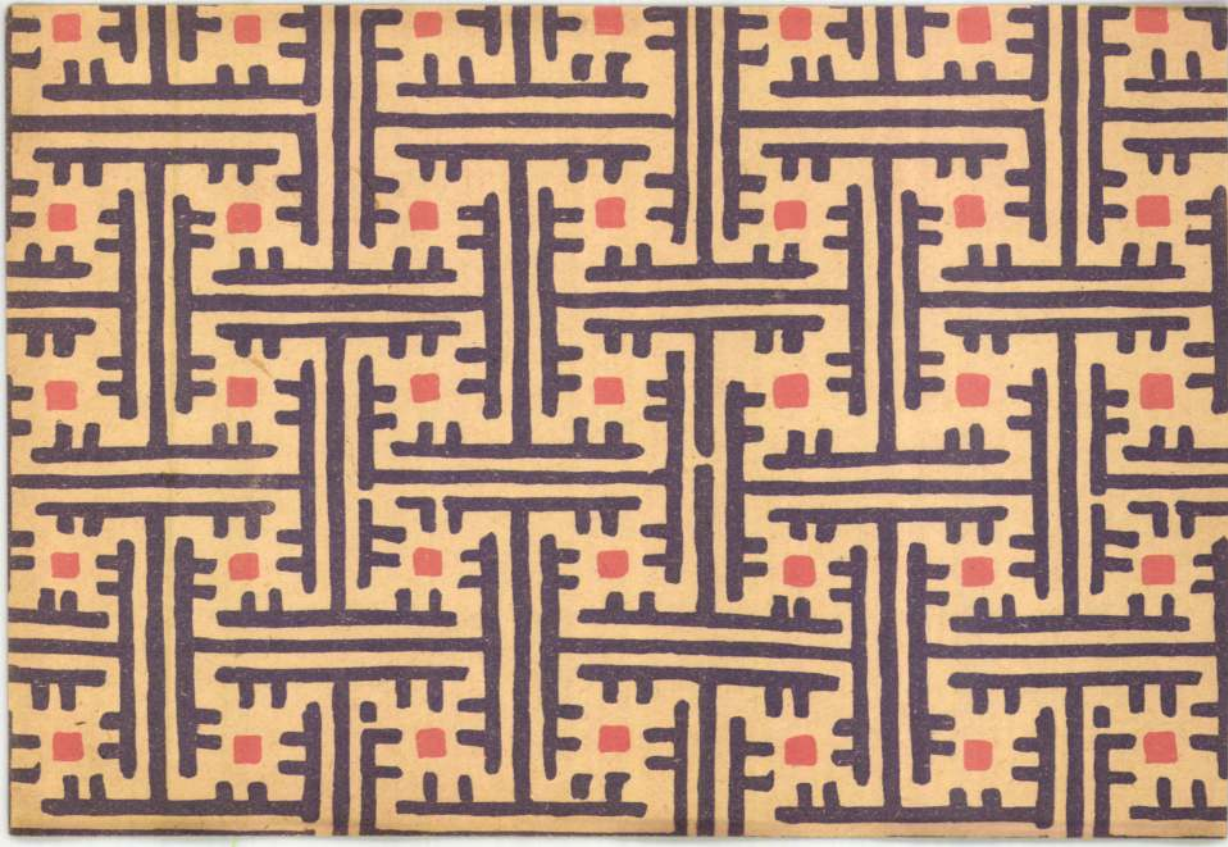

Pálya Celestin

Lepeltlex . 2 ii. l.

Elektr.

u. o. 897. l.

Pallós Artur

MDK

Dubicsányi táj, vizf.

Épülő ház, vizf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

MDK

Pallos Artur, Valch Viktor, Nagy Károly és Bauer Emil

az alábbi pályázaton pályamunkájukat megvásárolták

A MÁV ujpesti internátusának tervpályázata. Építő Ipar 1908. jul. 12. 285.l.

Pallos Artur MDK

Erfurti részlet, vizf.

A m.kir.államvasutak uj vonatatótelepének kapus épülete, vizf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Pallós Artur, építés

M.D.K.

terve megvételben
részesült a Vasuti és
Hajózási Klub pályá-
zatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

máj. 31. sz. 14. old.

M.D.K.

Pallós Artúr, építész

Bauer Emillel és Valch Viktorral körös terve megvételben részesült az újpesti államvasuti internátus pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

jul. 8. sz. 13. old.

K.D.K.

MDK

Pallós Artur

Kassa városszabályozási tervp. terve megvételre ajánlva.

Cikk: Kassa szabályozása.

Kassai Ujság, 1918.márc.17.

MDK

Pallós Artur épitész

Sztrojiny Szilárd, Csacsinovich Lajos, Pallós Artur, Maertz Mátyás, Sebestyén Endre épitészek együttes pályamüve, a Balokányi-liget tervpályázatan.

Cikk: Weichinger és Dörre épitészek nyerték a Balokányi-liget tervpályazatának I.dijat

Dunántul, 1926.dec.21. 3.l.

Pallós Artúr, építén

Meghalt 94 éves korában sept. 18-án.

— : Halálozás 11.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 21.

Pallós Artur

Lechner mellett 94 akorol

(Akadémia 74

Mendöl : Málnai 10. old.

Pallos Csaba

amatőr festő munkái a vértesszentkereszti
műv. házban látható a kiállításon

Dolgozó Lapja
1984 aug. 4.

Pállya Celesztin

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 83,

F. : Szabó Alajos tanár Győr, Buda u. 34.

Pallós György

Ligeti Pál †

tervezték az alábbi épületet

Tér és Forma

1943. 132. 133. l.

(Bérvilla Budapesten a Bimbó utcában, képekkel.)

Pallós György távollétében az építési munkát ályja Pallos Artur Mária ny. tanácsos fejezlebe

PALLÓS György építész
BUDAPEST,
II. Bajvívó u. 8. (1942)

Adatok a Viziváros történetéhez. Szerk.
Mészáros György, Mészárosné Herczog Magdolna.
4.köt. Bp. : Budapesti Városszépítő Egyesület, 1991

61.p.

Pallós György

tervezte Ligeti Pállal a bp-i Bimbó

kti bérvillát. 1943. 185. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967 Budapest 1970.

831

Tál La Teriekori X. 122.

Pallós Imre

Pallós Imre okl. építészmérnök,
V. Légrády Károly-u. 16. 293-180

Bptávb. 1940 szept.

10601.

orra kötött nyakkendővel, kivágott
jű kabátban. Felirata aláírásának

ak.

an, München.

11.6 cm.

Pallos Imre

építész.

Szül. Ócsód 1894.
Oklevelet nyert 1923.

Velencze műegyetem 15. 1.

PALLOS SCH. JUTTA. festő"

" Budai Ilona "

- festmény

Komur 1977/1-2 9. old.

Pallos Jutta

Stuttgartban, Düsseldorfban állított ki:

- műveinek elemzése (általánosan)

Kajdú Zoltán: Pallos Jutta és egy vita

Igaz Szó 1970/2

Pallos Jutta

„Vietnámi anya gyermekével"
„Ágnes Asszony"
„Kádár Kata"
„Kőműves Kelemen"

– művek a műmellékletben

Igaz Szó 1970/2

Pallos Sch. Jutta festő

„Este ben"

– festmény

Igaz Szó 1977/5

419 old.

Pallos Sch Jutta

" A Bethlen Bástya "
" Tűzoltótorony "
" Farkas utcai templom "
" Mátyás király szülőháza "
" Kismester utca "
" Fellegvári alatti régi házak "
" Karolina téri házak "

A Hét 1976. dec. 10

Pallos Sch. Sutka

„A régi tűzoltótorony"
c. képével színes reprója az 5. oldalon

Utunk Évkönyv 1975 Kolozsvár

Pallos Sch. Sutta

„Budai Icona" c. grafikájá-
nak reprodukciója a képmelléklet-
ben

Igaz Szó 1972 november

Pallás Sch. Jutta

Nagyszeben (grafika)

A Het, 1973. jún. 1. 4. evf. 22 sz. 7 p.

Pallos Jutta

1973-ban végezte a főiskolát
74-ben már kiállít.

Todor Sándor elemzése

Igaz Szó 67/7 121. o.

Pallos Jutta festmiyei

Csendélet
Kalu dílem

Igaz Szó 67/7 melléklet

Pallos Juta festő

Részt vett az idei kolozsvári tárlaton

Koráts Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 120.0.

Pallos Jutta Képe

Segesvár

Igaz Szó 69/2 238

Pallós Sch. Jutta

Budai Ilona illusztrációja

Konnek, 1972. szept. 31. evf. 9sz. 1296p

MDK

Pallos Jutta

szerepelt a tárlaton.

"Városi táj"

Kováts Iván: Tartományi tárlatok. Kolozsvár.
Igaz szó 1963. febr. 274-278. la.

M.D.K.

Pallós Jutta, festő

Kőnüves Kelemen történét vitte vászonra „sok tehetséget mutató, önálló, bátor festőhangon."

Borghida István: A kolozsvári Tartományi Képzőművészeti Kiállitás

Utunk - Kolozsvár, 1955. jan. 13.

MDK

Pallós Jutta

Szerepelt az Állami Grafikai Kiállitás-on, mely "nemrég"bezárult.

Ionel Jianu: Mai grafikánk egy kiállitás tükrében.
UTUNK,Kolozsvár. 1956. aug. 24.

Pallós Julia, festő M.D.K.

kolozsvári „Béke-harc kiállításon" szereplő vízfestményét említi:

Contemporanul Bukarest, 1955. jul.15.sz.

PÁLLOS JOSEFF,csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ 1:IV,2:V. csizmadia. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

PALLOS JOSEFF, szijártó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 819 név. Az arab számok a két listát, az rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V, szijártó. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

M.D.K.

PALLMER, Joseph üveg kereskedő

Az Esterházi Kastély részére 4 csillárt készít 1767.

Művért. 1955. 1. sz.

Valkó Arisztid: Fertőd / Eszterháza, Süttör: Győr-Sopron megyei mesterei, művészei 1720-1768 között

132.e

PALKÓ TIBOR

Új művészet

1997. ~~nyár~~ május-június

42.o.

PALKÓ TIBOR

Új művészet

1997. dec.

33.o.

PALKÓ TIBOR

ÚJ MŰVÉSZET

1998/júl.

P-9396

33.o.

- FÜLEP LAJOSNAK

Baja, Sz.[ent] István tér 11

1932. II. 26.

belsők is - látóköröm területéből
újságokat. - Nem olvasom őket. -
szegyülemlett bécsi Presset. - Igy
ondata: "de omni re scibili" -
bennem a ráncos Voltaire gunyos
quibus dam aliis", akár önmagam-
. - Ez a mentségem sok mindenért,
m számára - Ezért tudom e későn
Engedje meg tehát, hogy kimond-
sem tudtam annyira örülni, mint
em egy katedráján a müvészet böl-

2299

2298. Pállya Celesztin:
Sz. Genovában 1864 március 9-én. F

2298 Heti vásár.

= I kocsijához

Ujpest piaczán, jobbról az ecsós szekerek előtt, vásáros asszonyok ~~kínálják a zöldséget, melyre az asszonyok~~ és cselédek alkudoznak, kik közül ~~egy~~ a fekete ruhás uri hölgy válik ki kezében napernyővel, balról a hátrafordult kocsis támaszkodik ~~szekerének~~, a melyből a lovakat kifogta. A középtérben a holmikat kifeszitett ernyő védi. A háttérben pedig, a fákon tul, házak látszanak. Az égbolt derült és könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: Pállya C.4

L mig

Fa, üveg alatt, méretei 14.4: 28.9 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 400 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

904: IV. 30.

90013-902.

2299. Pállya Czelesztin:

2299 Hazafelé.

A veszprémi részletet ábrázoló festmény előterében csürhe siet hazafelé, melyet a kissé hátrább kanász hajt, ki jobbjában rövid nyelü ostort tart. Az házak közt vezető úton szekér közeledik kettős fogattal és ülésén kissé előrehajló földmivessel. Hátul pedig egy fiu vizzel telt korsóval. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: Pállya C.

± látható
± alacsony

Fa, üveg alatt, méretei ll: 19 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 300 Kán. (907/902).
Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).
Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 15903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

904: IV. 30.

90013-902.

1711. Pállya Celesztin. balrafordultan
Sz. Genovában 1864 március 9-én.
Vasárnap délután.

balra fordultan

Az asztalnál ülő oláh földmives az előtte lévő könyvet olvasa. Jobb kezével, az asztalra könyökölve, állát támasztotta fel és baljával a nyitott könyvet tartja. Bal felől elválasztott hosszú haja, bajusza és rövid szakálla őszbevegyült; lehajtott gallérú vászon ingének szük kézelőjén két gomb van; nyakravalója és báránybőr-kozsokjának (kosuch) nyaka és szegélye fekete; oldalzsebe pedig vörös szegésü. A zöldre festett lócza betéte piros, vagy zöld fehéren szegélyezve. A szoba falán, fölül, balra, női mellkép lóg. Jelzése, az asztal oldalán balról: Pállya C.

zöld fehéren
var zöld fehéren

Fa, méretei 24: 32 cm.

Vétetett az 1899: 3-án kelt 31153 sz. rendelettel. (228/99) 600 frton elszámoltatott 1899: V. 18-án (250/99). Az elszámolást tudomásul vették 1899: VIII. 25-én 12993 szvsz. alatt. (521/99.).

1899: X. 14-én a 76633 sz. leirattal kiadatott a pétervári és moszkvai kiállitásra (573/99), honnan 1900: IV. 9.-én érkezett vissza. (188/900.).

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott Veszprém vármegye közönségének (833–903).

Vid. Muz.

Kisbér. T. 8199.

A Wenckheim halom.

E látképen a grófi tágas parkban évszázados fenyöktől környezve szemléljük a festői fekvásü Wenckheim halmot a hol az emlék előtti pázsiton a magyar koronás czimer köti le figyelmünket. A hozzá vezető út mentén balra földszintes épület bontakozik ki. Jelzése alól balra: Pállya C.

Tusrajz, mér. 8.8: 12 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XIII. 499 l.

Sz. n. 1195-902
379-902-909.

2083. Pállya Czelesztin:

Sz. Genovában 1864 március 9-én.

Nyirta erdő.

A téli borús időben ábrázolt erdő teljesen kopasz és a nyír fák között csak itt-ott látszik egy kis hó. Jelzése alól balra: Pállya C.

Fa, méretei 16.7 : 26.3 cm.
Vétetett az 1901: XII. 23-iki 92258 sz. leirattal 300 Kán. (682/901.)

Elszámoltatott 1902: IV. 14-én. (338/902.)
Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat. (592/902.)

904 LIV. 30.

92258-901

1906.

3220. Pállya Czelesztin (de Kis-Czétény).
Sz. Genovában 1864 március 9-én.
Halat vegyenek.

Ujpesti hetivásár ának előterében egy kissé balra fordult asszony, ki fejét czitromsárga kendővel kötötte be és narancssárga réklit meg fehér kötényt visel, kinálgatja a kezeiben tartott tepsiben lévo sült halat, melyet a jobbról közeledő, csikos barnás-sárga napernyőt tartó és zöld réklis viselő asszony, a kinek kosarát egy inas czipeli, néz. Mögötte balról, a lehajló koſa, a előtte lévő kosarakból egyikéből paradicsomot rakosgat garmadába. A háttérbeli kifeszitett ernyők alatt vásárló közönség alkudozik. A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: Pállya C.

Fa, mér. 17.8:27.2 cm.

Vétetett 1905:XII.20-án a 104611 sz. leirattal 1000 Kán (1130-905).

Lpest

Az 1907. augusztus 28-iki 95964 sz. leirat alapján a közoktatási miniszterium államtitkári szobáiban nyert elhelyezést (1366-907).

Vét. 104611-905

Jz. n. 79-906.

3220. Pállya Czelesztin (de Kis-Czétény).

Sz. Genovában 1864 márczius 9-én.

Halat vegyenek.

Ujpest hetivásárának előterében egy kissé balrafordult asszony, ki fejét czitromsárga kendővel kötötte be és narancssárga réklit meg fehér köténytyt visel, kínálgatja a kezeiben tartott tepsiben lévő sült halat, melyet a jobbról közeledő csíkos barnássárga napernyőt tartó és zöld réklit viselő asszony, a kinek kosarát inas czipeli, néz. Mögötte balról, a lehajló kofa, a kosarak egyikéből paradicsomot rakosgat garmadába. A háttérbeli kifeszített ernyők alatt pedig vásárló közönség alkudozik. A derült égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól balra: »*Pállya C.*«.

Fa, méretei 17·8 : 27·2 cm. — Lelt. sz. 3220. — Vétetett az 1905 deczember 20-iki 104611 sz. leirat szerint 1000 K-án (1130–905). — Elszámoltatott 1906 június 5-én (786–906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

Jegyzet. Az 1907 augusztus 23-iki utasítás és az 1907 augusztus 28-iki 95624 sz. engedély (1366–907) alapján 1907 szeptember 4-én a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkári helyiségeiben nyert elhelyezést (1328–907). — Másolta 1907-ben Fejes Tivadar.

III. 425

Közoktatásügyi ministerium, államtitkár.

Vétel 1905

1014. Pálya Czelesztin.

Sz. Genovában 1864 márczius 9-én.

Önarczkép.

Vállig látható, kissé jobbrafordult, de szembe néz. Oldalt elválasztott őszülő haja, rövid szakálla, hosszú bajusza és szemöldöke barna, szeme szürke. Öltözete: lehajtott gallérú ing és festőkabát. Jelzése alól balra: »*Pállya C. 99*«.

Fa, méretei 40·3 : 29·5 cm. — Lelt. sz. 1014. — Vétetett az 1906 január 5-iki felterjesztés (174–906) és az 1906 február 20-iki 11168 (297–906), illetőleg az 1906 márczius 6-iki 18218 (381–906) sz. leirat alapján Jasznigi Sándortól 400 K-án. — Kifizettetett 1906 február 26-án és 1906 márczius 17-én. — Elszámoltatott 1906 június 5-én (787 és 788 ex 906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

1956. Pállya Czelesztin:

1956. Elhagyott táj.

Az előtért a Gellérthegyen lévő czitadella mögötti szőlőhegy képezi virágzó fákkal és jobbról kerítéssel. A vidéken kora tavaszi hangulat uralkodik, a derült égbolt kék és a felhők világosak. Jelzése balról: Pállya C.

Fa, méretei 16.2: 32.4 cm.
Vétetett az 1901: I. 3-án kelt 99318 ex 900 sz. leirattal 400 koronán. (1/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én. (90/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901.)

904: IV. 30.

99318—900

1956.

1955. Pállya Czelesztin ~~(de Kis Czétény)~~

Sz. Genova 1864 márcz. 9-én.

1955. Csirkés kocsi.

~~Az~~ és a hol az előtérben jobbra fordult, több csirkés kocsi áll, a melyek közül az elsőbe szürke- és a többibe pejlóvat fogtak be. A megrakott kocsik tetején egy-egy ~~csirkés~~ ketrecz látható és a lovakat takaró védi. ~~Mögöttük~~ Balróe két kofa beszélget. Az egyik ül és a másik kissé előre hajolva ~~beszél~~. Ez utóbbinak öltözete: piros fejkendő, kék rékli és sötét szoknya. A kép Uj-Pest templomterét a délre eső házakkal koraőszi hangulatban ~~reggel~~ ábrázolja, hol az épületek~~ből~~ korné balról az emeletes szürke kocsma válik ki, mely a Jókai és Petőfi utczák sarkát képezi. Az égbolt derült és a felhők világosak. Jelzése balra: „Pállya C.“.

Fa, méretei 18.8: 35 cm.

Vétetett az 1901: I. 3-án kelt 99318 ex 900 sz. leirattal 1000 koronán. (1/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (90/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1901. IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901)

904:IV.30.

99318-900

1933. Pállya Czelesztin:
Sz. Genovában 1864 márczius 9-én.
Tájrészlet.

Az előtért a Duna vizének egy része foglalja el, szélén náddal; a partot üde gyep boritja; kissé hátrább az Esztergom felé vezető úton nyárfák képeznek csoportot, a melyekből tizenhat olvasható meg; a háttérben pedig hegyek tünnek föl. Az égbolt felhőzött. Jelzése jobbról fölfelé haladó sorban: Pállya C.e.

Fa, méretei 27.5: 16.8 cm.
Vétetett 1900: XII. 17-én kelt 92880 sz. leirattal 120 koronán (29/901). Elszámoltatott 1901: IX. 14-én (488/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 16-iki 16026 szvsz. leirat. (569/902.)

a Nemzeti Szalon téli tárlatán

904: IV. 30.

92880—900

4450. Pállya Czelesztin:

Debreczeni vásár.

Fa mér. 29.7: 51.6 cm.--Lelt. sz. 4450.-- Értéke 600 K.-- Gróf Andrássy Dénes hagyománya 1912 márczius 9-én /621-913/.-- A Magyar Nemz. Muzeum örökletéte (1381-913).-- ~~Átvétetett 1913 április 23-án. WM(2046-913).~~ -- Bejelentetettt 1914 márczius 30-án (1245-914).

47

4450. Pállya Czelesztin:

Debreczeni vásár.

A gyepes előtér foglalja el, hol a ponyvákkal fedett sátrakon innen négy szekér áll, a melyek körül tizenkét asszony és négy férfi beszélget és a melyeknek lovai ki vannak fogva. Az asszonyok közül kettő piros, kettő fehér, egy lila, négy rózsaszínű, kettő kék és egy sárga kendővel kötötte be fejét. A négy férfi pörge kalapot visel és közülök kettő jobbról parasol. A szekerek egyikének saraglyája alatt batyu fekszik. Balról két kutya játszik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: Pállya C. 05.

3599—915. Gelléri

ALAPÍTÁSI ÉVE 1577

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 89-5-40

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Tek.

Műemlékek Országos
Bizottsága

Budapest
IX. Ráko

Pállya Celesztin

Gyenkonvoltvám közlése

PÁLLYA CELESZTIN tájképfestő, gyűjteményes kiállítása volt a Könyvesk Kálmán szalonjában 1906-ban és 1911-ben, 1908-ban a Nemzeti szalonban, 1922-ben az Ernst-múzeumban. Ha összeszedi erejét, középes naturalista-impresszionista képet kerülnek ki az ecsetje alól.

HARMADIK TEREM.

Pállya Celesztin festményei.

69. Szilváskocsi. 1895. . . . . 30,000.—
70. Lejtős ut . . . . . 35,000.—
71. Vásári jelenet . . . . . 40,000.—
72. Szakadék . . . . . 50,000.—
73. Pihenő ökrök . . . . . 30,000.—
74. Novemberi hangulat . . . . . 40,000.—
75. Arcképtanulmány . . . . . 50,000.—
76. Amorettek. Magántulajdon.
77. Heti piac Ujpesten . . . . . 40,000.—
78. Tátraháza. Magántulajdan.
79. Erdő mélye. Magántulajdon.
80. Utcai élet falun . . . . . 50,000.—
81. Istállóban . . . . . 45,000.—
82. Napsugár az erdőben . . . . . 30,000.—
83. Kőfal . . . . . 35,000.—
84. Delelő csorda. 1895. . . . . 30,000.—
85. Mély ut. Magántulajdon.
86. Tanyarészlet . . . . . 40,000.—
87. Ökrök ekével . . . . . 40,000.—
88. Almacsendélet . . . . . 30,000.—
89. Erdő belseje . . . . . 35,000.—
90. Lomnici csucs . . . . . 50,000.—
91. Malomrészlet . . . . . 50,000.—
92. Lombhulláskor . . . . . 25,000.—
93. Fenyveserdő. Magántulajdon.
94. Utcarészlet . . . . . 30,000.—
95. Igáslovak . . . . . 50,000.—
96. Istálló belseje . . . . . 40,000.—
97. Erdőtisztás. Magántulajdon.
98. Patak az erdőben. Magántulajdon.
99. Falusi ház. 1890. Magántulajdon.
100. Faluvége. 1890. . . . . 35,000.—
101. Maros partja . . . . . 25,000.—
102. Huzó lovak . . . . . 80,000.—
103. Ökrös kocsi . . . . . 25,000.—
104. Napos ut. Magántulajdon.
105. Paraszthász . . . . . 40,000.—

Régóta visszavonult mesterünket, *Pállya* Celesztint szólaltatjuk meg most ujabb csoportkiállitásunkban. Huszonkét évvel ezelőtt (1900) mutatkozott be a Műcsarnok egy tavaszi kiállitásán külön teremben, azóta ritkán-ritkán láttuk, művészetének alapvonása azonban alig változott. Megmaradt annak a nyugtalan vérü, helyről-helyre vándorló művésznek, akinek képzeletét a természet szineváltozásai gyujtják fel. A világot *a vol d'oiseau* látó japán művész módján rögziti meg, közvetlenül a természet előtt, régebben a minél pillanatnyibb mozgást, ujabban a mozgalmas piaci vásár, a terhes szekér, a falusi utcai élet mellett nyugodtabb *állapotképeket* is, istálló belsejét, erdő mélyét, de mindig magyar levegőt, tenyérnyi deszkalapon egy egész világot, magyar világot teremtve.

Másik kiállitónk *Vass* Elemér mostani bemutatkozása még azokat is meg fogja lepni, kik bizton biztak tehetsége gazdag kibontakozásában. A Balaton melletti magyar falu, az erdő széle, a tó tüköre mind megannyi hangulatképpé alakul át borongó lelke érzésharmoniáiban. Egy nemes hegedü mélységes tónusa, sordinora fogva, csendül felénk megkapó erőben, mesteri készséggel, néhány alaptónus leheletfinom változataiban. Bizvást kimondhatjuk: *Vass Elemér ma már legkiválóbb tájképfestőink egyike!*

Pólya Tibor törzsökösen magyar tehetsége játszi könnyedséggel dobja felénk gazdag képzelete alkotásait, egyszer humorának friss hajtásait dekorativ ragyogásban, másszor festői látásának üde rögtönzéseit. A magyar falu gazdag életéből éppen olyan biztosan merit, mint ahogy a jellemzőt szólaltatja meg egy-egy arcképében.

Fáy Dezső szines rajzaiban finom illusztrativ talentum bontakozik ki, ki a vonal és az azt kisérő szin kifejező erejével groteszk formákat és nem mindennapi mozdulatokat egyazon készséggel tud exotikus hangulatokká mélyiteni.

A szobrász, *Petri (Pick)* Lajos az érzés mélységének keresi az egyenértékü kifejezését, azzal a biztos formaéreztetéssel, mely belga iskolán nevelkedett ujabb szobrász nemzedékünk közös törekvése.

Dr. Lázár Béla.

ELSŐ TEREM.

Fáy Dezső rajzai.

1. II. Lajos király . . . . . 15,000.—
2. Római nő. Magántulajdon.
3. A préda. Magántulajdon.
4. Ilya, kedvesem. Magántulajdon.
5. Madonna a gyermekkel . . . . . 10,000.—
6. Szomoruság . . . . . 10,000.—
7. Kékszemü kis gyermek. Magántulajdon.
8. A királyfi és a bolond . . . . . 6000.—
9. Don Pedro lovag. Magántulajdon.
10. Egy régi arc . . . . . 6000.—
11. Anyaság. Magántulajdon.
12. Régi ház utolsó lakója . . . . . 5000.—
13. Száradó fehérnemüek . . . . . 5000.—
14. A bandita . . . . . 6000.—
15. Kikötői népség . . . . . 5000.—
16. Két jó barát . . . . . 6000.—
17. Disputa . . . . . 8000.—
18. Udvarlás a kutnál . . . . . 5000.—
19. A vén Reb Mayer Litvák . . . . . 6000.—
20. Liliom . . . . . 5000.—
21. Középkori gyóntató . . . . . 5000.—
22. Ravennai leány . . . . . 6000.—
23. Látogatás Hobbinnál. Magántulajdon.
24. Kakuk Marci . . . . . 5000.—
25. Az aranyhal . . . . . 5000.—
26. A bibliai kutnál . . . . . 6000.—
27. Külvárosi család . . . . . 5000.—
28. Szerelem a padlásszobában . . . . . 6000.—
29. Ivók . . . . . 6000.—
30. Megbeszélés egy régi csapszékben . . . . . 8000.—
31. Pletykahordozó asszonyságok . . . . 6000.—
32. Magányos ivó . . . . . 5000.—
33. Kisvárosi legény . . . . . 6000.—
34. A samariai asszony . . . . . 5000.—
35. Fenékig kiüritett palack . . . . . 5000.—
36. Dódika álma . . . . . 20,000.—
37. Olasz nő arcképe . . . . . 10,000.—
38. Az együgyü. Magántulajdon.
39. Gymplen, a nevető ember . . . . . 30,000.—

40. Pipázó, beszélgető, szedett-vedett népség. Magántulajdon.
41. Rakhel . . . . . 15,000.—

VITRINÁBAN.

Keleti Arthur *Pax Vobiscum* cimü magyar és német nyelven 1922 karácsonyára az Amicus kiadásában megjelenő könyvének kőrajzai.

42. Apácatemetés . . . . . 4000.—
43. Diana . . . . . 4000.—
44. Liliomos Madonna . . . . . 4000.—
45. Temetőut Veronában . . . . . 4000.—
46. Olasz katona . . . . . 4000.—
47. Kis fiam. Magántulajdon.

MÁSODIK TEREM.

Vass Elemér festményei.

48. Est a kertben . . . . . 180,000.—
49. Kerti ut . . . . . 180,000.—
50. Esti táj . . . . . 60,000.—
51. Erdő széle . . . . . 120,000.—
52 Szérün . . . . . 120,000.—
53. Paraszttház . . . . . 75,000.—
54. Napsütés a Balatonon . . . . . 100,000.—
55. Szélben . . . . . 55,000.—
56. Délutáni nap . . . . . 65,000.—
57. Cséplés . . . . . 35,000.—
58. Konyha belseje . . . . . 100,000.—
59. Alkonyatkor . . . . . 80,000.—
60. Borulat . . . . . 120,000.—
61. Kunyhó . . . . . 75,000.—
62. Udvar sarka . . . . . 100,000.—
63. Rostálás . . . . . 50,000.—
64. Kertben . . . . . 80,000.—
65. Napsütéses utca . . . . . 220,000.—
66. Esős Balaton . . . . . 90,000.—
67. Komor táj . . . . . 150,000.—
68. Erdő belseje . . . . . 120,000.—
68a. Este . . . . . 120,000.—

137. Muskátli . . . . . 25,000.—
138. Szüret . . . . . 150,000.—
139. Napos ambitus . . . . . 60,000.—
140. Tánc . . . . . 150,000.—
141. Verandán . . . . . 60,000.—

A HALLBAN.

Petri ⟨Pick⟩ Lajos szobrai.

142. Torso. Bronz. . . . . 50,000.—
143. Fiatal leány . . . . . 100,000.—
144. Hiuság . . . . . 90,000.—
145. Arcképtanulmány. Magántulajdon.
146. Apáca. Magántulajdon.
147. Fürdőző. Bronzban. . . . . 140,000.—
148. Henry Leblanc úr arcképe. Magánt.
149. Kodály Zoltán arcképe. Bronzban. . 90,000.—
150. Futó. Bronzban. . . . . 180,000.—
151. Dr. M. A.-né arcképe. Magántulajdon.
152. Sándor Pál arcképe. Magántulajdon.
153. Pick Éva. Magántulajdon.
154. Károly Lajos arcképe . . . . . 80,000.—
155. Vágyódás . . . . . 150,000.—
156. Tavasz . . . . . 90,000.—
157. Pihenés . . . . . 190,000.—
158. Pick Lajosné arcképe. Magántulajdon.
159. Kaffka Margit arcképe . . . . . 80,000.—
160. Táncoló leány . . . . . 100,000.—
161. R. O. arcképe. Magántulajdon.
162. J. Zs.-né arcképe. Magántulajdon.

VITRINÁBAN.

163-166. Szoborvázlatok. Bronzban egyenként 30,000.—

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LVI.

XXI.
CSOPORTKIÁLLITÁS

⟨FÁY DEZSŐ, PÁLLYA CELESZTIN,
PÓLYA TIBOR, VASS ELEMÉR FESTŐK
ÉS PETRI ⟨PICK⟩ LAJOS SZOBRÁSZ.⟩

RENDEZTÉK:
ERNST LAJOS és LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1922. OKTÓBER HÓ.

MOST JELENT MEG:

ERNST-MUZEUM.

I. füzet. ERNST LAJOS: Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot. MAYER L. AUGUST: Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe.

II. füzet. Dr. LÁZÁR BÉLA: Bernhard-Strigel: II. Ulászló és családjának arcképe.

III. füzet. Külföldi mesterek magyar vonatkozásu művei.

IV. füzet. DR. FERENCZY ZOLTÁN: A Petőfi-terem.

V. füzet. ERNST LAJOS: Petőfi arcképei.

Az Ernst-Muzeum kiadása.

—◈—

AZ ERNST-MUZEUM MŰVÉSZ-KÖNYVEI.

Irja: Dr. Lázár Béla.

1. Csók István.
2. Iványi-Grünwald Béla.
3. Perlmutter Izsák.
4. Gyárfás Jenő.
5. Rudnay Gyula.

E kötetekből a művész és szerző által aláirt számozott amatőrkiadás is *kapható a pénztárnál.*

—◈—

LÁZÁR BÉLA

MOLIÈRE MINT MŰKRITIKUS.

Légrády Testvérek kiadása.

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

NEGYEDIK TEREM.

Pólya Tibor festményei.

106. Kutnál . . . . . 80,000.—
107. Gubás paraszt . . . . . 15,000.—
108. Lacikonyha . . . . . 100,000.—
109. Alföldi táj . . . . . 40,000.—
110. Napos fal . . . . . 15,000.—
111. Planétás asszony . . . . . 60,000.—
112. Szürke hangulat . . . . . 25,000.—
113. Társaság . . . . . 50,000.—
114. Öreg paraszt . . . . . 50,000.—
115. Báró Kohner Adolf ur arcképe. Magántulajdon.
116. Öreg jász . . . . . 50,000.—
117. Parkban. Magántulajdon.
118. Jászapáti toronyőr . . . . . 40,000.—
119. Piac . . . . . 15,000.—
120. Hunyor István ur arcképe. Magántul.
121. Falusi utca . . . . . 50,000.—
122. Külváros vasárnap . . . . . 70,000.—
123. Apáti utca . . . . . 30,000.—
124. Műteremben . . . . . 40,000.—
125. Gémes kutnál . . . . . 60,000.—
126. András bácsi . . . . . 25,000.—
127. Tanya . . . . . 60,000.—
128. Lajtos kocsi . . . . . 40,000.—
129. Közelgő vihar . . . . . 60,000.—
130. Szőke leány . . . . . 30,000.—
131. Napos udvar . . . . . 25,000.—
132. Felhők . . . . . 30,000.—

ÖTÖDIK TEREM.

Pólya Tibor festményei.

133. Parasztházak . . . . . 50,000.—
134. Vadászat . . . . . 150,000.—
135. Tél . . . . . 60,000.—
136. Életöröm . . . . . 150,000.—

Pállya Celesztin

Hetivásár Ujpesten,
olajf.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 98. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

A KÁPLÁN ÉS AZ ÉDES ANYJA.

Elbeszélés. — Irta **Jakab Ödön.**

Gyéresi Sándor abban a kis városban volt káplán, a hol az özvegy édes anyja lakott. Azért ment oda káplánnak, hogy az öreg asszony mellett lehessen addig is, míg valahol egy alkalmas eklézsia akad, a hova magához viheti. Mert az a gyönge teremtés az egyetlen fiára ugyancsak rászorult: nemcsak elhagyott volt, hanem nagy beteg is. Hosszú idő óta nem bírt felkelni az ágyból, az ereje annyira elfogyott. Szedte ugyan folyvást a sok orvosságot, de azok csak a patikáriusnak váltak hasznára. Végre pedig értésükre adták a tudós doktorok, hogy a bajon egyedül csak a gyógyteleki fürdő vize tudna segíteni, ha a beteg minél előbb oda költözködnék állandó lakásra s egy pár évig télen-nyáron megszakítás nélkül használhatná a szükséges kurát. Holott ilyen gyógyulásra nem sok kilátása volt a jó asszonynak, mert a férje halála után szűkös idők váltották fel a régi jobb időket s a fiának sem futotta még a jövedelme, hogy távol idegenben új otthont rendezhessen be az édes anyjának.

Úgy történt azonban, hogy a gyógyteleki tiszteletes úr váratlanul elhalálozott épen ebben az időben s pályázatot hirdettek helyére.

Mikor ezt a hirdetést Gyéresi Sándor elolvasta, egész magánkivül rohant be a beteg szobájába:

— Ne búsuljon, édes anyám, — ujjongott nagy örömmel — most már meg fog gyógyulni biztosan!

— Hogy-hogy, fiam?

— Képzelje, megürült a parochia Gyógyteleken s ki is hirdették már a pályázatot! Én is pályázni fogok erre az állásra s nyugodt lehet, hogy nemsokára oda költözködünk!

Az öreg asszony szinte kiugrott az ágyból, mikor ezt hallotta. Sírt is, kaczagott is a nagy boldogságtól. Összekulcsolta a kezeit s úgy hálálkodott fel az Egek Urához:

— Édes, jó Istenem! Édes mennyei jó atyám!... Hogy dicsértessék a szent neved érette!

Aztán oda ölelte a fiát magához s addig csókolta, a míg elfáradott belé.

— De hátha nem választanak meg! — szólt azután, ismét elkedvetlenedve.

— Attól ne tartson, édes anyám! Csak egyszer ott a szószékre kerüljek! A többi menni fog!

És ettől kezdve a háznál egyszerre minden megváltozott. Sóhajtozásnak, panasznak vége lett. A beteget mintha teljesen kicserélték volna. Zsendülni kezdett a jó kedve s szemlátomást életmagra kapott. Az orczái nem voltak már annyira beesve s a szine is mintha pirosodott volna. Mert hát, hiába, a betegnek mégis csak legjobb tápláló dajkája a remény!

Az igaz, hogy Gyéresi Sándor sem csinált tréfát a dologból! Azonnal beadta a folyamodását s egész tehetségével nekifeküdt a készülődésnek. Sokat olvasott, sokat gondolkozott s éjjel-nappal szorgalmasan készítgette a prédikácziját.

Hanem aztán az is igaz, hogy mikor egy szép vasárnapon elérkezett a «próba» ideje: olyan beszédet tartott a gyógyteleki kálvinista templom áhitatos gyülekezetének, a milyent ott még sohasem hallottak. Nemcsak az asszonynép sirdogált csendesen a beszédje alatt, hanem törülgették a szemüket még a férfiak is.

Templomozás után megvárta a czinteremben az egész közönség s mikor az Isten házából kilépett, eléje állott egy őszhajú presbiter és ezeket mondotta:

— Hálásan köszönjük a tiszteletes úrnak, hogy hozzánk fáradt s a mennyei igazság mannájával ilyen bőségesen megvendégelt minket. Itt már az előbbi három vasárnapon három derék, fiatal pap járt próbán, de a tiszteletes úr szép szavai után úgy tetszik most nekünk, mintha a három közül itt egyik se járt volna. Mert ők is ékesen és bölcsen hirdették az igét, de a tiszteletes úr előbbi beszéde mégis felért mind a háromével. Azért azt kivánjuk, hogy szeresse az Isten Őfelsége a tiszteletes urat boldogsággal és hosszú öregséggel, hogy még az unokáink unokáit is megkeresztelhesse!

És erre olyan éljenzésben, olyan zajos örvendezésben tört ki a közönség, hogy talán még vecsernyéig sem csendült volna el, ha a kurátor néhány presbiterrel közbe nem fogja az ünnepelt vendéget s be nem viszi magához ebédre.

Ott benn aztán, mialatt a másik szobában az asztalt terítették, bizalmasan így szólt a kurátor:

— Hát itt nincsen miért sok szót vesztegetni tiszteletes uram, mert mi megválasztjuk papnak egyhangulag, ha a jó Istennek is az az akaratja. Hanem egy kikötésünk is van, a mit a másik három próbatevőnek is megmondottunk s a mit mindnyájan sajnálnánk, ha akadálya találna lenni a dolognak.

— Nos?...

— Mi ugyanis a néhai kedves papunk temetése után úgy állapodtunk meg, mind közönségesen, hogy helyébe csak olyan fiatal embert fogunk papnak választani, a ki a néhainak egyszersmind az özvegyét is feleségül veszi. Mert az asszony a férje után jóformán semmivel maradott, mivelhogy igen fiatalon érte őket a szerencsétlenség. Épen azért nem hagyhatjuk szegényt az utczára, az eklézsiának pedig nincs módjában rajta másként segíteni. Tessék hát a környülállást okosan fontolóra venni s lehetőleg úgy határozni, hogy papunk lehessen.

Egyébiránt azt is hozzátette mindjárt:

— A mi az asszonyt illeti, arról az eklézsia jót áll. Mert szapora kezű, gondos, jó gazdasszony s a mellett jó lelkü és igen érdemesen tud bánni a néppel.

Az egyik presbiter közbeszólt:

— Alighanem látta a tiszteletes úr is, mert az illető ott volt a templomban.

— Bizony nem vettem észre.

— Pedig ott ült az első sorban, a katédra mellett.

Erre a többi presbiter is munkához fogott. Ütötték a vasat, a míg meleg. Mindeniknek volt valami mondanivalója. Csinálták a hangulatot, melyiktől a hogy telt:

— Annyi bizonyos, hogy szemrevaló, szép, piaczos asszony!

— Annak nem kell vastagon öltözni, úgy is megvan a formája.

— Aztán meg a világtól sincs elmaradva!

— Attól épen nem! Hisze' még szabóságot is tanult a városban!

— S tisztességes, jó családból való!

— Belső ember volt az apja: itt volt kántor nálunk. Annak is gyönyörű hangja volt, a mig élt!

S nem tudott vége-hossza lenni a sok dicséretnek! Még az ebéd alatt is jobbadán mind csak erről folyt a beszélgetés.

Gyéresi Sándort eleinte szörnyen meglepte, a mit a kurátortól hallott. Ilyen szokatlan feltételre egyáltalában nem számított. A házassági ajánlattól ugyan nem idegenkedett, kivált ha az asszonyt megfelelőnek fogja maga is találni. Az ő szive még úgy sem volt lekötve senkinek s gondolta magában: hátha az Istentől van ez így rendelve. Feleségről különben is kell gondoskodnia, már csak az édes anyjáért is: könnyebben meggyógyul, a kit nem idegen ápol.

Ebéd után tehát elnézett a papnéhoz egy kissé, míg a kurátor megitat és befog. A nap ugyan ekkor már nyugaton egyik magas hegynek a tetején üldögélt fáradtan, de annyi idő vonatindulásig volt még, hogy legalább egy rövid látogatást tegyen.

A mint benyitott a kapun, az özvegyet épen az udvaron találta, hol a majorságokkal vesződött hangosan. A ketreczekbe terelte be őket éjszakára.

— Csókolom a kezét! Én Gyéresi Sándor vagyok.

— Örvendek.

— Tiszteletemet óhajtottam tenni.

— Köszönöm! Tessék csak egy pillanatig várni! Rögtön készen vagyok.

S mialatt bereteszelte a ketreczek ajtóit, folyvást panaszkodott hátra a vendégnek:

— Annyi baj van, kérem, ezekkel a ribancz majorságokkal, hogy az embert felveti a méreg! Alig birom esténként összeszedni őket! Pedig ha valamelyik véletlen künn marad: reggelre már üthetem a nyomát! Mert a szomszéd istállóból a görények mind ide tanultak a majorságomra. Hogy a rossz seb enné meg, a mennyi görény van!

Aztán, hogy végzett a tyúkokkal, bevezette a vendéget a házba. Ott azonban egyelőre alig volt hova leülniök, mert minden székre volt téve valami: egyikre egy kenyérkosár, másikra egy ócska szalmakalap, a harmadikra pedig egy jó csomó zöld kapor s így tovább.

Az özvegy lóhalálában kapkodott le holmit a székekről s kipirult arczczal mentegetődzött:

— Jaj, kérem, ne tessék megszólni ezért a fejetlen lábságért! De az ember úgy el van foglalva így nyáron a külső munkával, hogy nincs is ideje egyébbel bajlódni. Pedig ki nem állhatom a rendetlenséget!

— Oh, ez még korántsem rendetlenség! — szólt az udvarias vendég.

De az asszony nem hagyta annyiban, hanem összehordott mindent a maga igazolására. Hogy ennyi a dolog, hogy annyi a dolog! Az ember igazán azt se tudja, hogy melyikhez fogjon!

— Tessék elhinni, hogy csak maga a veteményes kert is elég volna váltig egy asszonynak! Nem győz az ember eleget nyügölődni vele! Az a sok kapálás, gyomlálás, daraszolás! Aztán egyszer a paradicsomot kell felkötözni, máskor a maghagymát! De meg a káposztát is hiába ültettem, ha le nem hernyózom! Hát a krumpli, hát a paszuly s más egyéb hol van még!...

Elemében volt erősen! Úgy forgott a nyelve, mint a malomkerék. Nem lehetett tőle másnak szóhoz jutni. A mit végre egyébiránt maga is megsokalt s jónak látta a zsilipen a záportartót alább ereszteni:

— Különben ne beszéljünk erről! Úgyis csak untatom vele a tiszteletes urat.

— Sőt ellenkezőleg! — felelt a vendég, ha nem is épen úgy érezte. — Hiszen, tetszik látni, én is a falusi életre szántam rá magamat.

— Azt jól is tette! Mert itt sok bajjal, vesződéssel él ugyan az ember, de legalább nincs ketreczbe zárva, mint a városiak. Higyje el, én betege vagyok, ha olykor a városba kell mennem. Az a lárma, az az örökös lótás-futás! Mindig főfájással jövök haza onnat!

— Hja, hát a város egész más! Ott az embert egyéb kárpótolja. Van szinház, koncert, könyvtár s száz másféle dolog.

Az asszony kicsinylőleg legyintett:

— Vigye el az ördög a sok hókusz-pókuszát! Miattam lehetnek!

A vendég elmosolyodott:

— Már pedig ezeket én nehezen nélkülözöm! S épen azért aggódom is néha, hogy mi lesz majd falun?

— Oh, hamar belé fogja találni magát! Szegény boldogult uramnak is lakkczipője volt, mikor ide került, de egy esztendő mulva már csizmát húzott.

— Hiszen az hagyján, de a gazdálkodás?...

— Persze, mert a tiszteletes úr inkább a könyveket szereti.

— Még pedig nagyon! Bolondja vagyok az olvasásnak!

— Hát az úgy van, ha valaki megszokott valamit.

— Bizonyára a tiszteletes asszony is sokat olvas, mikor ideje van.

— Nekem nincs időm affélére! S tudja Isten... én nem is kivánom.

A fiatal tiszteletes nem szólt erre semmit. Látta, őket egymástól egy világ választja el! Más ízlés, más felfogás! Az ő forró álmai nem ilyen asszonyt rajzolgattak neki majd az otthonába! Ő azoknak az egyszerü, de művelt papnéknak a mintájára álmodta mindig a maga jövendőbelijét, a kikkel másfelé annyiszor találkozott, legátus korában! Azokra a poétikus, kedves papnékra gondolt, a kik szerteszét annyi csendes parochiát tesznek boldoggá és széppé s a kik méltó tárgyak bármely költő énekére!

Az özvegy is észrevette, hogy nem jó csapáson jár s iparkodott, a mennyire lehet, enyhíteni szavain:

— Na, de azért nehogy azt higyje, hogy én nem szeretem a szép prédikácziókat! Ma is igazán gyönyörködtem a templomban! Elhallgattam volna estig!

Hanem ez a hizelgő nyilatkozat már nem sokat nyomott a mérlegen! Beszélgettek ugyan még tovább is, de beszédjökből hiányzott az egymást megértő közvetlenség édessége.

művészetéhez s ha állványa előtt dolgozik ecsettel kezében, már nem az iparos, már nem a töprengő tervelő, hanem a művészetében elmélyedő igazi művész. Százféle színben pompázó vásárképeiben im előttünk művészi tudásának mesteri biztossága. Különös szeretettel festeget mostanában hervadó virágokat, elfonnyadt szőllőfürtöket, mélabús őszi tájakat s a mint nézzük e műveket, önkénytelenül Rodenbach finom írásai felé száll minden gondolatunk. Pállya Czelesztin is, miként a flamandok nagy írója, meglátja az elmúlás végső lehelletében a poézist, a haldoklás fönséges szépségét... Annyi igazsággal, annyi őszinteséggel, a megfigyelés bámulatos hűségével örökíti meg mindazt, a mit egy túlfinomult lélek érez az elmúlás szemlélésében. Az őszinteség, a megfigyelés hűsége felcsillan a többi képeiben is. Tőle még aligha láttak aktkompozicziókat. Euttal az aktfestés művészetének is hódol, még pedig oly meglepő művészettel, mintha ezideig nem is alkotott volna történelmi képeket, csendéleteket, tarka vásárokat, állatfigurákat. Miniatür portréjei meg egyenesen jellemzik erős művészi vénáját. Ezek a portrék nem egyszerű arczképek, figuráiban benne él a léleklátás, a biztos és gyors tekintet, az emberismeret. Magyaros szobrainak eredetiségében mély kifejezés, erős plasztikai érzék rejlik. Ezek a szoborművek a kiállításokon nagy sikert arattak s időnként most is fel-felcseréli az ecsetet a mintázó fával. Miként a pikturáin, ezeken a művein is megérzik, hogy a régi Pállya Czelesztinre nem hozott szégyent az új... A mester még csak most éli igazában művészeteinek delelőjét. Mostani alkotásai csak úgy, mint a régebbiek: maradandó nyomokat hagynak a magyar képzőművészetben...

A FESTŐÁLLVÁNY ELŐTT.

MINT HEGEDŰKÉSZÍTŐ.

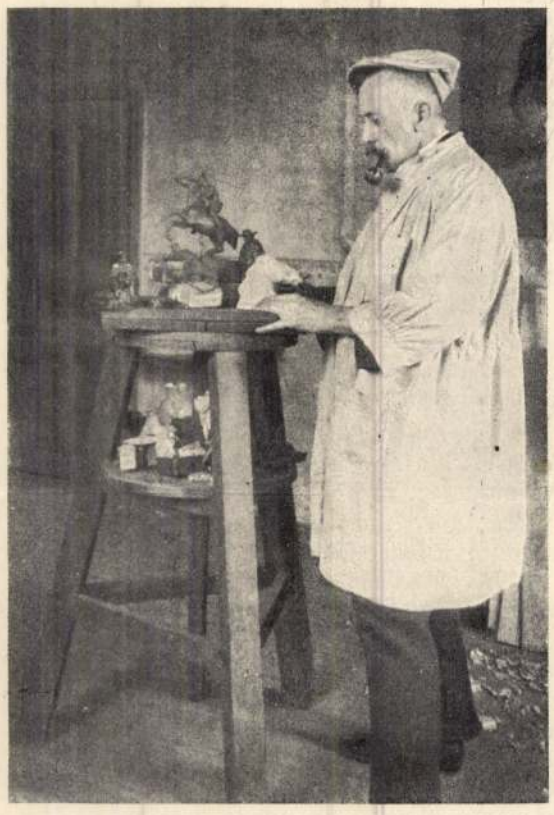

MINT SZOBRÁSZ.

MINT MECHANIKUS.

PÁLLYA CZELESZTIN MŰTERMÉBEN.

SZEMEK.

Szemek, ti tengermélyek s örvénylők, mint a hullám,
Ti mennyet, poklot rejtők, szivet kétségbeejtők,
Ti másnak üdvöt nyujtók és engem porba sujtók,
Gyilkos villámotoknak szikrája mikor hull rám?

Még úr az agy fölöttem és higgadt, tiszta észszel,
Bár már hajótörötten, még harczolok a vészszel,
De ész parancsa ellen a sziv már néha lázad
És érzem, nemsokára rám gyujtjátok a házat.

Hajóm még meddig áll meg ringó hullámok ormán
És gyengülő kezemből mikor hull ki a kormány?
Még meddig állhat ellen a támaszt vesztett lélek,
Vagy mikor omlik össze, szemek, ti tengermélyek?

Zoltán Vilmos.

ÚJ ÉLET — RÉGI TŰZ.

Az a felfogás, hogy a háború a férfiak dolga, ilyen merev és kizárólagos értelemben akkor se állta meg a helyét, mikor a háború valóban alig volt más, mint bizonyos szervezett férfitömegek egymással való véres viadala. A mikor se ezek a párharczot vívó tömegek nem voltak akkorák, se a háború organizálása olyan természetű, hogy a nemzetek gazdasági életére mélyebb vagy éppen válságos befolyást gyakorolhattak volna. Annyi köteléket a béke megszakadása, mint most, természetesen se a nemzetközi, se a társadalmi viszonylatokban szét nem téphetett, egyszerűen, mert se a kötelékek hálózata oly sűrű, se a háborúba követett érdekeltség oly rengeteg, mint mostan, nem volt. A nemzetközi érintkezés mai természetében a közlekedési eszközök eredménye és a modern állami berendezés tette az általános védkötelezettséggel katonává, tehát a háború közvetetlen, véres érdekeltjévé az ország minden épkézláb polgárát.

De a méretek e szinte határtalan kiszélesülése előtt se volt teljes igazság az, hogy a háború csak a férfiak dolga. A háború mindig dúlással, pusztítással, az útjába eső települések és kulturák veszedelmével járt és a kárnak nincsen neme. Férfiak és nők egyaránt szenvedtek általa. És a katona, abban az időben is, a mikor nem minden fegyverbiró férfinak volt köteles állapota, a mikor hivatás volt vagy szilaj passzió, a mikor zsoldosnak, bandéristának vagy csatlósnak hívták, akkor is — ember volt, emberi vonatkozásokkal kapcsolva az élethez. A zsoldosnak is volt édesanyja, volt hitvese, mátkája vagy szerelmese és az asszonyok akkor is sírtak, a mikor a férfiak véreztek. A háború tehát veszedelem, szenvedés és zaklatottság volt mindig mindkét nem számára, hiszen nemcsak elesettjei és nyomorékjai, hanem özvegyei, árvái és pártában maradt menyasszonyai is teremtek.

De akkora terhét és következéseit a háborúnak, mint mostan, természetesen a nő soha se szenvedte. Mint a hogyan soha se viselte a férfi sem. Ennek első és legelemibb magyarázata a mérkőzés méreteinek példátlansága. Ez a háború a legnagyobb, amelyet az emberiség megért és pedig nemcsak a felülete, hanem a mélysége szerint is. Az az angol gondolat, a mely gazdasági térre is átvitte a birkózást, megteremtvén az elszigetelést és a blokádot, tulajdonképpen megszüntette azt a határvonalat, a mely a harcolók és a békés polgári élet sorsát a háborúban egymástól elválasztotta. A gazdasági háború abban a lelketlen formában, a hogyan Anglia a maga lebirhatatlannak gondolt tengeri hatalma tudatában megszervezte, nem volt más és nem volt kevesebb, mint a harczképtelen lakosság: a nők, az öregek és a gyermekek inség által való halálra ítélése.

Már magában a helyzet ilyen megfogalmazása egészen rendkívüli mértékben vonta be a nőt a háború viszontagságaiba és szenvedéseibe. Olyan küzdelmek elé állította, a milyeneket neme a régi háborúk legsötétebb fejezeteiben se ismert. Az ostromolt várak életét tette egész nagy birodalmak sorsává. Hogy ez a sors, a blokád ellenhatása: a búvárhajó-harcz révén ráborult azokra is, a kik kieszelték, a súlyából nem vett el, csak uralma területét tette még szélesebbé. Az angol, a franczia és az olasz polgársággal is alaposan megkóstoltatta azt, a mivel minket akartak halálra koplaltatni.

Összes kihatásait a háborúnak a legnagyobb emberi megpróbáltatás dicsőséges és szánalomraméltó kortársává lett nő részére, kötetek fogják ismertetni és méltányolni. A mit a gyámolító társa nélkül maradt nő a megélhetésért való irtózatos küzdelemben, aggodalmaktól gyötört szívvel, gondoktól marczangolva, fáradozni, kiállani, szenvedni és lemondani volt kénytelen, az éppen olyan dús anyaga a történelemnek, mint harczosaink legendás hőstettei.

Mi itt most csak egy kérdést veszünk ki a kérdések tömegéből, a melyek mind fontosak, jelentősek és alkalmasak arra, hogy a gondolkozást foglalkoztassák. Hogyan várható a nő sorsának alakulása a háború után? Mi vár rá, majd ha a véres színjáték utolsó fölvonására is rágördült a függöny és a normális élet föltételei és szabályai megint érvénybe lépnek? Van-e ok és kilátás abban bizakodni, hogy a visszatérő rend kiállott szenvedéseikért valamelyes kárpótlást hoz számukra? Vagy pedig arra kell megedzenünk a lelküket, hogy az ágyuk füstjének eloszlása után is borús ég alatt és egy megnyomorított, elszerencsétlenedett világ kemény levegőjében kell tovább folytatni nehéz harczukat?

A volt németbirodalmi kanczellár, *Michaelis* doktor egy néhány nap előtt tartott beszédjében ugyancsak sötét színekkel festette ki az elkövetkezendő béke első — esetleg évek meglehetős hosszú sorára terjedő — idejének életét, társadalmi és gazdasági viszonyait. Se a beavatottság, se az illetékességét kétségbevonni nem lehet. Ellentmondás nélkül alá kell írni azt, hogyha pokol is a háború, nem a mennyország lesz az, a mi utánna nyomban következik. Egy elerőtlenedett, megviselt és súlyos sebekből vérező világ indul el majd visszanyert föladati útján és rengeteget kell építenie, a míg csak odáig eljut, a hol a pusztulás órája megállította. Már pedig, tudjuk: a *boldogság* statisztikája szinte tükörképe a gazdasági helyzet statisztikájának. A szegénység, a küzdés, a viszonyok nehézsége és bizonytalansága a társtalanságnak csinál propagandát.

Tízmilliónál többre teszik a férfiak a férfiak számát, akik a háború gyilkos kaszája alatt elterültek. Milliókra megy azoké, akik életben maradtak ugyan, de a megélhetésért való sikeres vagy biztató küzdelem számára harczképtelenekké váltak. A nyomorékok és az összeroppantak. A jelenség súlyos és komor voltát léhaság és czinizmus lenne tagadni. A nőt a szocziális felfogás hagyományos jelleme az *eltartásra* hivatottak kategóriájába sorozta. Ha ez a felfogás teljes érvényű lenne ma is: semmiféle nyugtalanság és aggodalom nem lenne túlzottnak mondható, a mely felhős szemmel tekint a jövőbe.

De a háború sok minden között arra is rákényszerített, hogy revizió alá vegyük a hagyományképpen kapott megállapításokat. Meg kellett látnunk, hogy nemcsak a férfi energiája ment át az edződésnek egy hallatlanul kemény iskoláján, hanem a nőé is. És meg kellett látnunk, hogy ezt a példátlan próbát ez az energia is diadalmasan megállotta. A nő munkaereje, teljesítőképessége, kereső és eltartóképessége gyönyörű diadalt aratott olyan viszonyok között, a melyek az energiának — a nemre való minden tekintet nélkül — legnagyobb megfeszítettségét és felfokozottságát követelték.

Már pedig ezt az optimizmus teljes kikapcsolásával is minden jogunk és okunk van föltenni, hogy a háború megszűnése bizonyos és nem is jelentéktelen enyhülést fog jelenteni. A halottak nem, de az élők visszatérnek: családapák, férjek, vőlegények és leventék, a kiknek a háborús élet ridegsége egy melegebb, szebb, tartalmasabb jövő vágyával töltötte meg a lelküket. És a mi itthon várja őket: iskolázottság az élet igazi, komoly, nagy föladatai megismerésében, az igények okos megszabása, bizonyos megedződöttség egyrészről; másrészről pedig egy rengeteg pótolni és elvégezni valóval sürgetőn megterhelt világ temérdek munka- és kereső-alkalma. Ez az új élet dolgos és követelő, kemény és komolyságot parancsoló lesz; de távolról se reménytelen vagy leszerelő azok számára, a kik neki tartalmat tudnak adni és célt és föladatot vállalnak, a miért küzdeni, dolgozni, törekedni érdemes. És ennek az ambiczionak a kazánját az új világban is ugyanaz a melegség fogja fűteni, mint a régiben. A *boldogságé*.

Szigma.

MAGYAR MŰVÉSZEK OTTHONÁBAN.

Pállya Czelesztin műtermében.

Mint ember, mint művész, egyaránt a legeredetibb egyéniségek egyike: *Pállya Czelesztin*. Elzárkózottan a nagyváros zajától, emberektől, társaságtól, csöndes visszavonultságban él a Budapesttel határos kisemberekiakta egyszerű periferián, Ujpesten. Lakatlan utczában, szerény polgári ház lakószobái fölé épített magányos műterem, melynek négy fala között az alkotás tudásának ereje tombol. Egy különös, többféle hivatottsággal megáldott, becsületesen küzdő művész műterme, a tudás mesterségén töprengő ember műhelye ez... Itt nincsen puhaság, kényelem, nincsenek szőnyegek, hiányzik mindaz, a mi oly sok nagy művész művészetének hajlékát karakterizálja. Ebben a műteremben mindenekfölött komoly emberi és művészi munka uralkodik. A fényűzést, a pazar gazdagságot maga Pállya mester száműzte el innen s műtermének puritán egyszerűsége valósággal legendaszerű. Erre a legendaszerűségre egyébként is rászolgált még egészen fiatal piktor korában, a mikor a «Benczurian» berendezett műtermében királyi látogatásra várt. Ugyanis I. Ferencz József királynak a Benczur-iskolán történt látogatása előtt, az uralkodóvárás előkészületeinek lázas munkája közben, a mesteriskola vezetője felkérte az ifjú művészeket, hoznák rendbe műtermeiket, mert esetleg a király betekint hozzájuk is. Nosza volt erre serény készülődés. Kölcsönkért pálmák, szőnyegek vándoroltak be az iskola műtermeibe, csak a fiatal Pállya Czelesztin nem készülődött a király fogadására. Visszautasította a pálmákat és szőnyegeket, mondván, az ő műtermének egyszerűségét nem rontja meg holmi czifraságokkal. Még a megszokott csöndes munkálkodását sem zavarta meg a nagy izgalom s hogy betoppant hozzá kíséretével együtt a néhai király, im csodálatos: a sívár, egyszerű műteremben tartózkodott leghosszabb ideig, mialatt a képeken kívül kíváncsian megnézegetett ott mindent.

Mert tudni kell, hogy Pállya Czelesztin már akkor ezermesterkedett. Műhelyének leírását tulajdonképen ezzel kellett volna kezdenünk, mert birodalma nemcsak a képzőművészetnek nyujt hajlékot. Az egyik szegletben a piktor műterme húzódik meg, a másikban a szobrászé... A többi szeglet valósággal egy polgári iparos-műhely, hosszú, keskeny esztergapadokkal, léczekkel, gyalu alá készített deszkalapokkal; amott a kaptafakészítő sarok, tovább a czipőműhely, azután a szerszámkamra... Az ember önkénytelenül elcsodálkozik s egy pillanatra sem gondol arra, hogy ilyen illusztris művész műtermében időzik... Csak azután jut eszünkbe, nekünk, kik jól ismerjük őt, hogy hiszen a mester maga készíti a czipőit, a czipőcsináláshoz szükséges kaptafákat, sokszor a ruháit is, sőt nemcsak eféle szükségleteinek előállítására lelte meg önmagát, hanem a művészetéhez szükséges anyagok jórészét is sajátkezüleg gyártja. Így: kereteket, pikturáinak deszkalapjait, de a mi legoriginálisabb nála — hegedűket is alkot. Erre kétségtelenül a muzsikáért lángoló, őszinte lelkesedése indította Pállya Czelesztint, kiben a hangszerművek alkotásánál nem az igazi zsenialitás nyilvánul meg, hanem a hangszerkészítés művészete. Valósággal mesteri munkát produkál, saját készítette hegedűinek hangja egyenesen meglepő s bátran versenyre kél a legkitünőbbekkel. Persze értékesítésükre nem gondol, tisztára érdeklődésből, szeretetből alkotja meg hegedűit, melyekhez víg nótákat is maga csinál. A régi hegedűmesterek iskoláiból származott csinos hegedűgyüjteményét pompásan egészíti ki saját mesteri művei. A hegedűkészítés művészetében való elmélyedésében még hegedülni is megtanult s jóval túl volt már a harminczon, mikor barátját, Kálmán Adolf tanárt, a Nemzeti Zenede elsőrangú pedagógusát beavatta tervébe s titokban órákat vett.

Mindezeken kívül nem ismeretlen, hogy már gyermekkorában foglalkozott a repülés technikai lehetőségével. Huszonöt évvel ezelőtt, barátai körében kifejtette, miként uralhatja a levegőt kifeszített síkokkal az ember. Akkor kinevették, de az ő hite nem tört meg és nem is csalódott, mert hiszen a század legnagyobb csodája bekövetkezett... A háború előtt kétféle szisztemájú repülőgépet is tervezett; mind a két tervezés modellje ime itt hever műtermében, azok felépítéséhez azonban nem volt pénze...

De ne higyjük, hogy művészi energiája megfogyatkozott a sokfajta alkotás töprengéseinek közben... A nagy művész nem lett hűtelen

— Akkor nézzen reám.
— Azt nem tudok ... még most nem.
— Milady!
— Tessék.
— Elmenjek?
— Maradjon, ha akar.

A leány hirtelen elhatározással levette szeméről a zsebkendőt s visszafordult az ifjúhoz, bátran szembe nézve vele.

— Ezt akarta?
— Ezt.
— Meg van elégedve velem?
— Köszönöm, Cecil.

A leány pillanatra visszaadta a kezét lovagjának, aztán elszaladt tőle, kislányosan, boldogan.

Ervin jóformán csak akkor tért magához meglepetéséből, midőn végkép eltünt a leány karcsú alakja szeme elől s helyette egy más, kevésbbé karcsú férfitermet bukkant fel előtte, mint valami krampusz.

— Gratulálhatok most már, méltóságos uram?

Hát ez már mégis csak sok.

— Maga honnan pottyant ide, Balik?

A pörge kis doktor hamisan csikkantott a szemével.

— Engedelmével nem pottyantam én sehonnan sem, mert már régen itt voltam elbújva a kajüt megett.

— Leskelődött?

— Restellem, de leskelődtem ... gratulálok, méltóságos úr.

— Mihez?

— Hát nem kérte meg a szép miss kezét?

A fiatal gróf most már komolyan megharagudott az indiszkrét kis emberre.

— Kedves Balik, — korholta túlbuzgó titkárját — ne ártsa magát olyan dolgokba, a mikhez nem ért s különösen ne spionkodjék rám: ezt határozottan kikérem magamnak.

— Pardon, — okvetetlenkedett a fránya doktor — én nem spionkodok, de vigyázok magára; az után az éjjeli kaland után nem tagadhatja, hogy erre bőven rászorult.

Ervin nem akarta a húrt tovább feszíteni. Sajnálta volna egy közönséges feleselés szemétdombjára hullatni azokat az illatos színdús

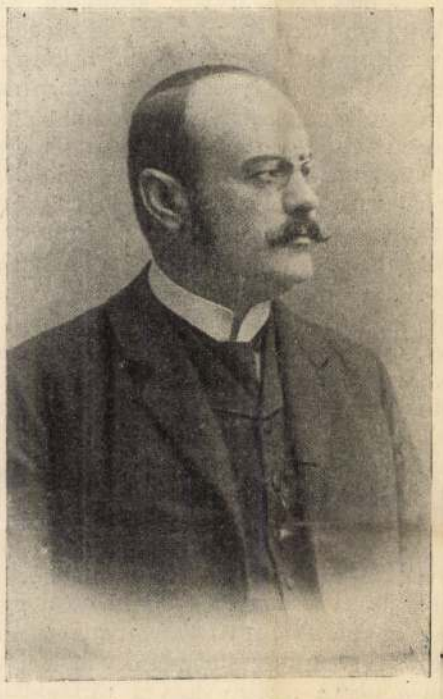

Dr SZÁSZY BÉLA AZ IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM MOST KINEVEZETT HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA.

érzésvirágokat, a melyeket védencze lelkének gazdag kertjéből szedett.

— Jól van, Balik, — rázta le magáról lelkiismeretes ellenőrét — hagyjon most magamra, egyéb gondjaim vannak.

Nem gondok voltak azok, hanem vágyak. Nem tagadhatta, egész szívével, forró fiatal vérével epedt az után a leány után, a kit szemérmében megilletett s a ki ezért oly magát megtagadó nagylelkűséggel megbocsátott neki. Újra élvezni szerette volna lágy keze érintését, fenséges zavarát, fátyolozott hangja lágy zenéjét. Egy ideig le s fel járkált a fedélzeten, aztán, hogy nem tudta leküzdeni érzéki feszültségét, lerohant a hajó mélyébe, hogy megkeresse a ladyt.

A zongorateremben akadt reá. Egymagában volt, zongorázott s egész halkan valami skót balladát dudorászott.

Ervin félbeszakította. A leányhoz sietett s megragadta zongorázó kezét.

— Bocsásson meg, Cecil!

A leány irult-pirult s ösztönszerűen elvonta kezét.

— Hiszen már megbocsátottam, — mondta mosolyogva — mit tegyek még magáért?

— Engedje meg, — kérte a fiatalember lángoló arczán végigsimítva a kezét — engedje meg, hogy maga mellett maradhassak ... Nem tudom, mi történt velem, — gyónta meg őszinték szíve válságát — de úgy érzem, nem tudnén most ellenni maga nélkül, igen boldogtalannak érezném magamat, ha nem látnám.

Cecil lesütötte szemét.

— Hiszen maradhat ... Akarja, hogy zongorázzak magának?

— Igen és énekeljen is.

— Szereti a balladát, vagy valami románczot énekeljek?

— Bármit, csak újat, előttem ismeretlent, a miről sejti, hogy szívemben visszhangra kél.

A leány rádobta karcsú ujjait az elefántcsont billentyűkre s énekelni kezdett:

Mary a hegytetőn Nem érzi a napot
Áll mozdulatlanul Kisírta a szemét
S a nappal szembenéz William otthagyta őt.

William a hűtelen
Kiszedte a szívét
Elvette mindenét stb.

A primitiv néprománcz a lady ajkáról egy tragédia elemi erejével markolt bele az ifjú szívébe... Mary a hegytetőn ... William a hűtelen ... A leány románcza úgy zsongott a fülében, mint valami szemrehányás, a mi egyedül az ő lelkére nehezedik.

— Tetszett? — kérdezte Cecil, midőn játékát befejezte volt.

— Nagyon szomorú volt, — mondta Ervin. — Azoknak, a kik együvé tartoznak, sohasem lenne szabad egymást elhagyniok ... Mit gondol?

(Folytatása következik.)

A MUNKÁSOK ÁPRILIS 22-IKI TÜNTETŐ GYŰLÉSE A VÁLASZTÓJOGÉRT A VÁROSLIGETBEN.

sunknak egy fiatal, dúsan virágzó ágával, a nőneveléssel van szoros kapcsolatban. A mívelt magyar család iskolája, a felsőbb leányiskola, — mely az idén ünnepelte fennállásának harminczadik évfordulóját, — megalakulásának első pillanatától érezte és érzi egész a mai napig Berecz Antal kiváló pedagógiai egyéniségének, általános műveltségének áldó hatását. Mint az első felsőbb leányiskola tanára, majd csaknem két évtizeden át igazgatója, utóbb az összes vidéki állami felsőbb leányiskolák szervezője, felvirágoztatója és miniszteri biztosa olyan érdemeket szerzett a nőnevelés terén, melyek őt első pedagógusaink mellé helyezik. Nagy munkatársai: Trefort, Molnár Aladár már a föld alatt nyugszanak, csak nemrég temettük el legkiválóbb tanítónőnket, Zirzen Jankát, s épen ezért kétszeres hálával ragaszkodunk *Berecz Antal*-hoz, ki — úgy szólván, — már csak maga képviseli közöttünk a mult nemes hagyományait.

Három évtized alatt közel 30 felsőbb leányiskola s három leánygimnázium terjeszti azt a hazafias műveltséget, mely minden nemzet boldogulásának alapja. Berecz Antal büszkén tekinthet ez intézetekre s önérzettel szemlélheti annak a munkának eredményét, melynek úttörését nagyobbrészt maga végezte. A magyarországi felsőbb leányiskolák nem felejtették el,

BERECZ ANTAL.

miség, beh az édes anyádra emlékeztetsz. Ilyen volt kicsi korában, mikor a templomba járt . . .» A fiúcskát az iskolába adta. A tanító bevitte a maguk házába és titokban vallatta:

— Kaptatok-e hírt a nénédről . . . Esztiről?

— Hát hogyne, — fecsegett bőbeszédűen. — Ő nagy úri grófnéknak és más egyéb ilyenféléknek varr köntösöket. Varr és ezért sok pénzt kap, a miből küld nekünk fain dolgokat, de ő ide nem jön vissza, mert itt nincsen pénz. És még szeretik is őtet ottan . . .

— Hát itt nem szerették eléggé? — kérdezte.

— Igen? De ki? Ő apának is küldött jó kabátot, csizmát s egy csont fogású botot és tajtékpipát, dohánynyal. Dohányt, az nem volt az öregnek, tudja.

Az apónak, igaz, nem volt dohánya. A falusiak úgy jártak esténként a háza elé a padra, hogy megtömjék a pipáját. Olyankor szivesebben beszélt a világi dolgokról, melyekből ő többet tudott, mint a parasztok. És odajárt a kurátor, a módos vén gazda, a ki rég ismeri a vén csizmadiát, gazdatiszt korából. Úgy elpityegtek a régi időkről ketten, egy-egy vásárról, valami tehénről, valami nevezetes kosról, avagy istencsapásról, úgymint sáskajárásról, szárazságról, mint két pajtáshoz illik. A gyerekek ezalatt be-

Pállya Czelesztin: Kenyerestársak.

gyöngye kiült megfakult homlokán. — Ő varr... varr... Neki gépje vagyon... az Isten szereti őtet... és a könny kipermetélt táskás szemén.

A heteket ilyen bizonytalan állapotban töltötte a vén csizmadia, de a mint kikukkant a nagyságos nap a Bekecs felett, s az első «guzsaly elhagyó» kikukkant a selymékes siátság szélén és a rakotya felszusszant a téli álom után, az öreg kimászott a savanyú szagú ágyból, minthogy élni jó, ha «az Isten szereti» az ember leányát...

Csak egyéb nyughatatlanság emésztette ekkoriban. A tanítót támadta meg.

— Mit se beszél öcsém uram a leányom leveliről. Már rég, oh be rég, két hete van... Két hete s két napja, nem, két hete s három napja... egy levelét se olvasta el nekem. Hol vagyon az Eszti leányom betüvetése? S szóljon az én örömömről, az én megtartómról, mert én nem vagyok beteg már.

— Ha volna levél, — szólt vonakodva a tanító.

— Nincs? — Az öreg csizmadia türelmetlenül csóválta a fejét. Itt kell, hogy irása legyen. Ti félttek engemet és eltitkoljátok előlem az ő levelét. Nincsen már senkim. Te szélkergető Nina. Te tekergő fiú, Miki, hát nem jártok a postás után... Hiszen ki kellene ásni azt a levelet, a

Dr. *Thury* Ferenc, dr. *Scherer* Ferenc, dr. *Cs. Varga* Antal, dr. *Konrád* Ernő, *Vangyel* Endre és *Bogár* Márton igazgató azonnal össze is adták a nyári művészvendéglátás költségeit.

A nyáron tehát az állami elemi iskola néhány tanterme megelevenül a fővárosi festők színes csoportjával és Gyula egy merész elhatározással a művészet-pártoló városok sorába lépett.

Gyulának egyébként művészi tradiciói vannak. Innen indult útjára Dürer atyja négy évszázaddal ezelőtt, az Ötvös-céh városrész ma is fennáll és a kegyelet az utcát, ahol *Ajtosiék laktak, Dürer-utcának keresztelte. Munkácsy Mihály* is töltött itt hosszabb időt mint asztalossegéd, itt ismerkedett meg *Szamosival,* akinek barátsága és atyai pártfogása azután végleg eldöntötte a kis asztalossegéd sorsát.

Gyula városa rendkívül alkalmas egy művésztelep alapítására. Gyönyörű tanyái vannak, és magyaros, nem egy utcarészlete, vagy éppen a Fekete-Körös partja egyenesen predesztinálva vannak arra, hogy olyan népszerűvé váljanak a magyar tájképfestés történetében, mint pl. a szolnoki *„Zagyvahíd"*, vagy a *„Vártemplom"*.

Csallóközi Farkas Lőrinc.

Megalakult az Alföldi Művészek Egyesülete Szegeden. A szegedi művészek, hosszú évek elszigetelt és meddő küzdelmei után, amelyeket az anyagi létért és erkölcsi érvényesülésért vívtak, végre belátták, hogy a hivatalos közöny és a társadalmi nemtörődömség ellen csak szervezett erővel és közös munkával vehetik fel a harcot a győzelem reményében.

E célból elhatározták, hogy *Alföldi Művészek Egyesülete* néven tömörülnek anyagi és erkölcsi érdekeik védelmére.

Az Alföldi Művészek Egyesülete örömmel lát tagjai sorában minden jóakaratú művészembert, festőt, szobrászt, építészt, iparművészt és mindazokat, akik e művészetekkel elméleti, vagy gyakorlati téren vonatkozásban vannak.

Mindenféle irányzat híveit szívesen sorozza táborába az Alföldi Művészek Egyesülete, amely egészséges és becsületes magyar kultúrát akar a vidéken, amely az egész életet áthatja és megszépíti.

Az Alföldi Művészek Egyesülete elsősorban Szeged művészeit egyesíti, de a szomszédos testvérvárosok, főleg Hódmezővásárhely, Makó, Szentes, Orosháza és Békéscsaba művészeit is zászlaja alatt akarja összegyűjteni.

Az Alföldi Művészek Egyesületének célja:

1. Megfelelő kiállítási helyiségekben különböző művészeti ágak képviselői termékének bemutatása,

2. a közönség ízlésének fejlesztése és érdeklődésének megnyerése a valódi művészet pártolására,

3. művészház létesítése a hatóság és a közönség támogatása mellett,

4. művésztelep és műtermek fölállítása,

5. propaganda annak érdekében, hogy a középületek díszítését, az otthon és az utca artisztikumát (szobrok), plakátok), a színpadi dekorációkat stb. a vidék művészeire bizzák,

6. az Alföld és a magyar alföldi városok szépségeinek kortörténeti szempontból is értékes megörökítése; a nagyközönség figyelmének felkeltése ezn értékeinkre,

7. előadások és viták rendezése a vidéki művészet ismertetése és terjesztése érdekében,

8. vándorkiállítások és aukciók a vidéken és a fővárosban.

Az Alföldi Művészek Egyesületének felhívását a következő művészek és írók írták alá:

Balla Jenő, Dinnyés Ferenc, Dorogi Imre, Erdei Dezső, Feleky György, Fogassy Ödön, Geguss Rezső, Hegyi István, Heks Nándor, Joachim Ferenc, Joachim József, Juhász Gyula, Klucsik Ferenc, Kovács Árpád, Lápossy Hegedüs Géza, Lengyel Vilma, Lugosi Döme dr., Magyar László, Móra Ferenc, Papp Gábor, Papp József, Parobek Alajos, Petri Pick Lajos, Szabó Géza, Pfeiffer Elek, Sajó István, Sebestyén Endre, Cs. Sebestyén Károly dr., Szolcsányi Gyula, Szolcsányi István, Szöri Józsefné, Tardos Taussig Ármin, Tápai Antal, Teresesényi György, Tóth István Jenő, Vígh Ferenc, Vlasits Károly.

Csatlakozási bejelentések Dorogi Imre, Szeged, Piarista főgimnázium címre küldendők, de a *„Képzőművészet"* is szívesen továbbítja.

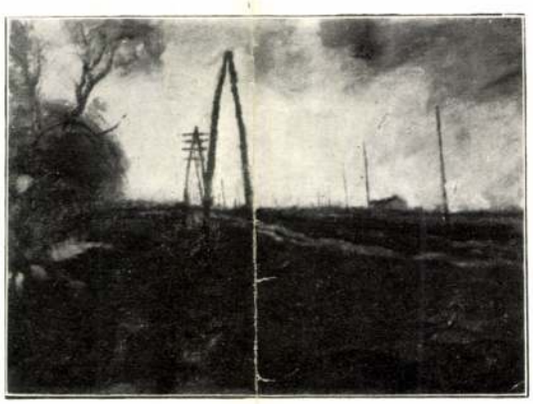

HAGYIK ISTVÁN: MÁRCIUSI VIHAR

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

nek a hivatása is más. Néha igazán kár gondolkozni, egy ötletnek az egyszerű érzésből fakadt odavetése szerencsés kézzel nagyobb sikert és hatást biztosít, mint a legmegrágottabb eljárás, maga az olajfesték mint előadó anyag úgyszólván predesztinálva van erre, hogy friss és temperamentumos előadással, egy jó kivágás, szerencsés föltelosztás révén bárki is pompásat alkothasson, föltéve, ha érti a mesterségét és talentuma van.

Csak receptre ne gondoljunk egy mű megalkotásánál soha. Érezni kell és tudni. Ha tudományt csinál belőle valaki, az nem művész, — hanem szamár!

Szivélyes üdvözletével

Udvary Géza

NYÁRI FESTŐTELEPET LÉTESÍT GYULA TÁRSADALMA

A trianoni kényszerokmány elszakította Gyulától a környékét és az ország egyik zugába került város természetes fejlődése megakadt. A tanács tagjai azonban elhatározták, hogy a vasúti forgalomtól első város fejlődését előmozdítják *és egymásután kerülnek kivitelre* tervek, amelyek előbb-utóbb Gyulára *irányítják az egész* tette az összehívás célját. Elmondotta, hogy szeretnének Gyulán festőtelepet létesíteni, egyelőre azonban a nyári hónapokra vendégül hívnák le a *Független Művészek Társaságának nyolc tagját*, úgymint: *Pálya* Celestint, ~~Farkas~~ Lőrincet, *Péczely* Antalt, *Turmayer* Sándort, *Ujicz* Jánost, *Krem* Mátyást, *Szőllősi* Jánost és *Szabó Csapó*

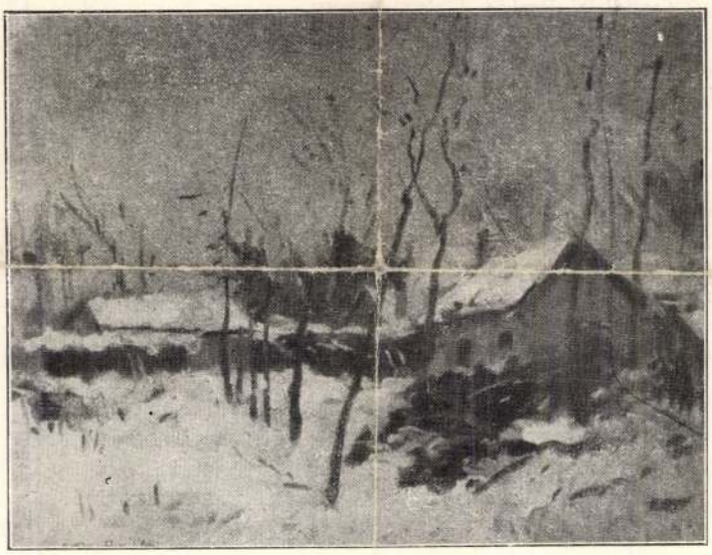

CSALLÓKÖZI FARKAS LŐRINC: AZ ELSŐ HÓ

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

ország figyelmét. Most ismét nagy lépésekkel fog előre haladni Gyula, mert áldozatkész polgárai elhatározták, hogy ebben a nehezen mozgó, alföldi városban *festőtelepet létesítenek.* Egyelőre csak a nyári hónapokra látnak vendégül néhány festőt és aztán majd a *képviselőtestület fog dönteni arról,* hogy megépítsék-e a festők állandó lakóházát, ahol a város és környékének szépségeit festenék vászonra és hirdetnék az egész országban, hogy Gyulán *áldoznak a művészetért.* Gyula társadalma áldozatkészségének megnyilvánulásáról az alábbiakban számolunk be:

Heilinger Károly főjegyző, h. polgármester értekezletre hívta össze a társadalom vezetőit. Az értekezleten mintegy harmincan jelentek meg. Heilinger Károly ismertette Mártont. A művészek dolgoznának és mielőtt elutaznak, munkájukból tárlatot rendeznek, amelyen három díjat osztanának ki. Ha azután a város vezetői belátják azt, hogy a festők gyulai működése *a városnak anyagi vagy erkölcsi hasznot jelent,* úgy tervbe vennék *egy művésztelep létesítését,* amelynek segítségével Gyula is bekapcsolódna az ország művészi mozgalmaiba. A nyári művésztelep létesítésére *ezerötszáz pengő anyagi áldozat szükséges* és ennek az előteremtésére hívta össze az értekezletet.

A főjegyző előterjesztése után rövid vita indult meg, amelynek eredményeképen megállapítható, hogy a művésztelep létesítését az értekezlet tagjai örömmel fogadták,

VÁSÁROS SZEKÉR
PÁLLYA CELESZTIN RAJZA

sen a maga ura. Gundelfinger, hogy embert faragjon belőle, anyja beleegyezésével magával viszi Münchenbe, hol tanulmányait folytatni akarja. Hat évig él itt. Schleich Eduárd és Böcklin tanítványa. Ám sokat nem tanulhat; öcscsén kívül a távolból is folytatott pörei, gyámleányainak ügyei emésztik föl java idejét. Aránylag mégis Münchenben festette a legtöbbet. Képei, amelyekkel a hetvenes és nyolcvanas években a budapesti és bécsi kiállításokon szerepelt, java részt itt, vagy legalább itt festett tanulmányai alapján készültek. A müncheni iskola hatása mindazonáltal nem igen látszik meg e munkáin. Gundelfinger romantikus felfogású tájképein most is a düsseldorfiak tanítványa maradt, tanulmányai pedig szigorú rajzukkal Keleti műveihez hasonlóan a Rahl-iskolára vallanak. Csak amire mostoha öcscse nagykorú lett, tért vissza vele Gundelfinger Münchenből Magyarországra, hogy birtokainak átvételénél segítségére legyen. A sárosmegyei Szent-Mihály azonban s a borsodi Szirma-Besenyő a pusztulásnak ugyanazt a képét mutatja, mint Düsseldorfból való visszatérése után Krompach. Gundelfinger most is erős kézzel lát hozzá mostoha öcscse birtokainak rendezéséhez s rokonsága részéről fenyegetett érdekei megvédéséhez. Buzgólkodása azonban óriási pört zúdít védence nyakába, amelyben ismét ő akar helyt állani. A rokonok Szirmay gróf apai örökségének hitbizományi jellegét támadják meg. Minthogy az eredeti okmányok a szent-mihályi családi levéltárban nincsenek meg, Gundelfinger három éven keresztül maga jár levéltárról levéltárra, hogy az okleveleket összekeresse. Közben azzal vádolja öcscse sógorát, báró Luzsénszky Józsefet, hogy az okmányokat ő tüntette el. Ennek fia erre Szirmay grófhoz őt és Gundelfingert vérig sértő s tanukkal láttamozott levelet ír, amelynek párbaj az elkerülhetetlen következménye. Gundelfinger a pör befejezése után akar csak lovagias elégtételt kérni. Ám ellenfele, aki híres céllövő, nem nyugszik. Gundelfingernek ekkor eszébe villan, hogy a rokonság talán így akarja láb alól tenni a fiatal grófot, hogy aztán, be nem várva a pör kimenetelét, örökségén osztozkodjék. Amikor a párbajt nem halaszthatja el, fűt-fát megmozdít, csakhogy ő állhasson ki először s

Művészet 1906.

ártalmatlanná tegye öcscse ellenfelét. A dolog becsületbiróság elé kerül. Ez a sorsra bizza a döntést s a sors Szirmay grófot rendelte elsőnek a küzdőporondra. A párbajnak, mely akkoriban országszerte feltünést keltett, Eperjes mellett a cemétei erdő volt a színhelye; ideje egy ködös novemberi reggel. „Öcsém — írja Gundelfinger 1881. december 14-én Nissel bécsi írónak, régi ismerősének — a párbaj helyén csodálatos bátorságot tanúsított. Tudta, hogy minden áron én akartam elsőnek kiállani, hogy ellenfelétől így lehetőleg megszabaditsam. S most melle egész szélességével szembe helyezkedve a 15 lépésnyi távolság legszélső határvonalára állt és sokáig s nyugodtan célzott. Amire füst széjjeloszlott s ellenfele sértetlenül állt helyén, bizalma oda lett a fegyverrel szemben, amelyből egészen másfelé röpült a golyó, mint ahová célzott . . . Másodszorra ellenfele ismét lőtt s öcsémet keze fején találta. Közben a pisztolyok elromlottak s az én párbajomat délutánra halasztották. Én régóta ismerem az ilyen rossz pisztolyokat s golyójuk eltérését is lövés közben. S jóllehet, az ilyen dologban gyakran téved az ember, ez egyszer nem csalódtam. Alig, hogy féloldalt kiálltam, ellenfelem most is hirtelen elsütött lövése hátgerincemet súrolta. Az én pisztolyom csütörtököt mondott s nekem az adott húsz másodpercnyi időn belül a kakast ismét felhúzni és nyugodtan célozni kellett. Ellenségem igen sovány ember volt s alig szolgált jobb célpontul, mint egy virágkaró. Golyóm mégis talált, a hetedik bordáját keresztül törve, tüdejét és szivét fúrta át. Mégis halálos sápadtsággal arcán egy ideig állva maradt s én szinte azt hittem, hogy nem találtam el“ . . . A halálos párbaj után Gundelfinger és öcscse önként jelentkezett az eperjesi ügyészségnél s az apróbb tagositási és egyéb birtokpereken kívül a testvéreivel folytatott és a Szirmay-féle nagy perhez párbaja miatt újabb pert szerzett. Egyik levelében, amelyet Szinyei Merse Pál nejéhez intézett, aki első feleségének húga s egykori gyámleánya volt, arról panaszkodik, hogy alig győzi számon tartani pörei tárgyalásának határnapjait. Mindazonáltal ráér másfél sűrűn telerázni. Levelének e része Szinyei Merse Pál művészi pályájára vonatkozólag oly érdekes, hogy az alábbiakban szószerint közlöm. Tudjuk, hogy Szinyeinek 1873-ban nálunk kiállitott s ma már műtörténelmi nevezetességű „Majális“ című képét a hivatalos kritika gúnyos kicsinyléssel fogadta s ezután induló sajtónk agyonhallgatta. Ilyen és ehhez hasonló kudarcok érték Bécsben is s ő elcsüggedve, Jernyén, családi birtokán vonult meg és ott kizárólag gazdaságának élt. „Örömmel értesülök arról — írja Gundelfinger 1882 október 3-án Zsolcáról, a művész nejének, egykori gyámleányának — hogy Pali ismét komolyan hozzáfogott művészi tevékenységéhez; de nemcsak én, hanem mások is, mert Palinak, úgy látszik, fogalma sincs arról, mint becsüli és szereti tehetségét minden tisztességes és hozzáértő ember. Csak egyetlen erre vonatkozó tapasztalatomról értesitlek. Mikor Keleti Gusztávot, a mintarajziskola igazgatóját meglátogattam, aki Rahlnál tanulótársam volt, hazánk e legkiválóbb műkritikusához egy külföldi festő jött látogatóba s mi Magyarország legkiválóbb festőiről beszélgettünk. Keleti Palit is szóba hozta s azt mondta, hogy nem tudja, miért nem látott már oly régen tőle semmit. A külföldi festő erre azt felelte: úgy hallottam, hogy megnősült s azóta semmit sem fest többé. Én hallgattam s a beszélgetés más tárgyra terelődött. Ekkor azonban megfogadtam, hogy fölkérlek: bird rá befolyásoddal Palit, hogy ismét komolyan hozzálásson a művészethez és hogyha neked ez sikerül, serkentsd mindig munkára, amint ezt nem egy kiváló mester felesége tette, mint pl. a német Düreré is. Leveled egyik része ugyancsak gondolkodóba ejtett. És én e gondolkodásom eredményét is közölni akarom veletek. Ne vegyétek rossz néven, ha iránttatok való igaz barátságból úgy viselkedem, mint egy professzor“.

„Te azt irod: Pali most több képpel egyszerre akar fellépni s ha ezekkel sem arat sikert, teljesen szakit a festéssel s egészen jernyei gazdaságának fogja szentelni életét. — Az Isten szerelmére! Milyen gyermekes gondolkodás ez! Pali egyetlen sikerre számit. Mindent egyetlen kártyára akar tenni s ha

Pállya Celestin

Ismtán. 1902/3. tól. kiáll

697 **Pállya Celestin.** Rossz úton. Olajfestm. Eladó.
698 **Pállya Celestin.** Gyümölcspiac. Olajfestm. Modern lakás tulajdona.
699 **Pállya Celestin.** Falu-részlet. Olajf. Eladó.
700 **Pállya Celestin.** Hetivásár. Olajfestm. Eladó.
701 **Pállya Celestin.** Hazafelé. Olajf. Eladó.
702 **Pállya Celestin.** Tavaszi tájrészlet. Olajf. Eladó.
703 **Pállya Celestin.** Dülő-út. Olajfestmény. Eladó.
704 **Pállya Celestin.** Pásztorélet. Olajfestm. Eladó.
705 **Pállya Celestin.** Esti hangulat. Olajfestm. Eladó.
706 **Pállya Celestin.** Falusi út. Olajfestmény. Eladó.
707 **Pállya Celestin.** Falu vége. Olajfestmény. Eladó.
708 **Pállya Celestin.** Vásári részlet. Olajfestm. Eladó.
709 **Pállya Celestin** Malom. Olajfestmény. Eladó.
710 **Pállya Celestin.** Tájrészlet. Olajfestmény. Eladó.

Fixler M.

Olajfestmények eladása,
magyar és külföldi híres
festők állandó képtárlata

V. ker., Dorottya-utca 5. sz.

Cs. és kir. udvari szállító.

DITMAR R.

· BUDAPEST ·

IV., Kossuth Lajos-utca 3.

Lámpa- és villámos csillárgyáros.

Petróleum-fűtő kályháinak

égési tartama 10 óra.

Ára koronában	21.—	42.50	34.25
Szám	I.	II.	III.

Fűtése kerül óránként a középminőségű petróleummal . . . **6** fillér, **14** fillér, **14** fillér.

Vidékre szállításnál a kályhák csomagolása 2 korona 40 fillérbe jön.

Petróleum főző-kályhájának

ára **26** korona **50** fillér, melynek fűtése óránként **6** fillérbe kerül.

bélyt.

— Hát már most mit csinálunk?

Nagy tanakodás indúlt meg, de ebből csak szakgatott félmondatokat lehetett kivenni, mert lassan beszélgettek, a reszelős, rozsdás hangból azonban semmi sem veszett el a tiszta téli levegőben.

— Én húsz «vitéz»-re szerződtem a báróval, tehát huszat kell beszállítanom, — mondá, — hiszen tudják kegyelmetek, milyen ember.

(Hm, tehát húsz «vitézre» szerződött, gondolta Akli; *vitézekről* van szó és nem munkásokról.)

— Hol veszünk tehát még két vitézt?

— Hiszen épen ez a baj! Fogadni kellene valakit.

— Van elég ember Pozsonyban.

— Bolond kee, Málnási János uram, hiszen lakik itt ember elég, de minő? A burger nem arravaló, a diétai követek és a megyés püspökök pedig nem vállalkoznak rá. Nem tudna egyket bátor legényt, Tóth Mátyás uram, mi?

A házigazda hangja most vegyült be.

— Van nekem egy vendégem, pompás, ügyes legényke, valahonnan a felvidékről való nemes ember, ő azt hiszem vállalkoznék, ha jól megfizetnék.

— Hát megfizetjük, hogyne fizetnénk meg, — kapott az ajánlaton a rekedt hangú. — Hol az a ficzkó?

— Itt alszik nálam.

— No, már az nagyon jó volna. Ugyan beszéljen vele, Tóth Mátyás uram.

Akli szive hangosan dobogott örömében. Épen ilyesmire gondolt ő az elmúlt este, csak kifejezni nem tudta, Gelencsér uram nyilván nem értette meg, mit akar ő, hogyan gondolja és íme a gondviselés teljesen felfogta a fejében

nyét — egyik fényesebb, a másik talán homályosabb, de gyöngy az azért mind. Hát abba jöttem kedves öcsémuram, igaz... szólt már valamit a gombkötő?

— Igen, mondott valamit.

— Egy kis vitézi kalandról van ugyanis szó.

— Sejtem egy kicsit.

— Nemes emberhez való munka, azt parolámra mondhatom.

— Elég! Ha egy Bori mondja, ez elég; hanem mégis szeretném tudni, milyen fajta dolog, egy nemes ember mégse indúlhat látatlanba. Mert azt csak nem gondolhatom, hogy a czukor-fábrikába állnának be munkásoknak.

mostan a francziák, angolok, amerikaiak, svédek, németek és németalföldiek csoportokban jöttek el s nem csak egyes tüneményes művészekkel, hanem az újabb művészeti irányokkal is megismerkedhetünk a kiállítás keretében.

Közönség és fiatal művészek szemtől-szemben láthatják azokat a hirneves embereket, kik ecsetjükkel vagy vésőjükkel új irányt tudtak törni, maguk köré tanítványokat gyüjtöttek, iskolát alapítottak. Igaz ugyan, hogy a kiválóságok mellett olyan véznább dongájú alakok is megjelennek, a kiknek ismeretsége után nem nagyon vágyakoztunk s a kik bizarrságaikkal tán el is csavarhatják a fejét egy-egy kevesebb önállósággal rendelkező fiatal művésznek; de hiszen ez a veszedelme megvan minden kollektiv kiállításnak s a művészet terén való meg-

Pállya Czelesztin: Mosó asszonyok.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Lap, 1903, 218. l.

Boruth Andor: Czigány család.

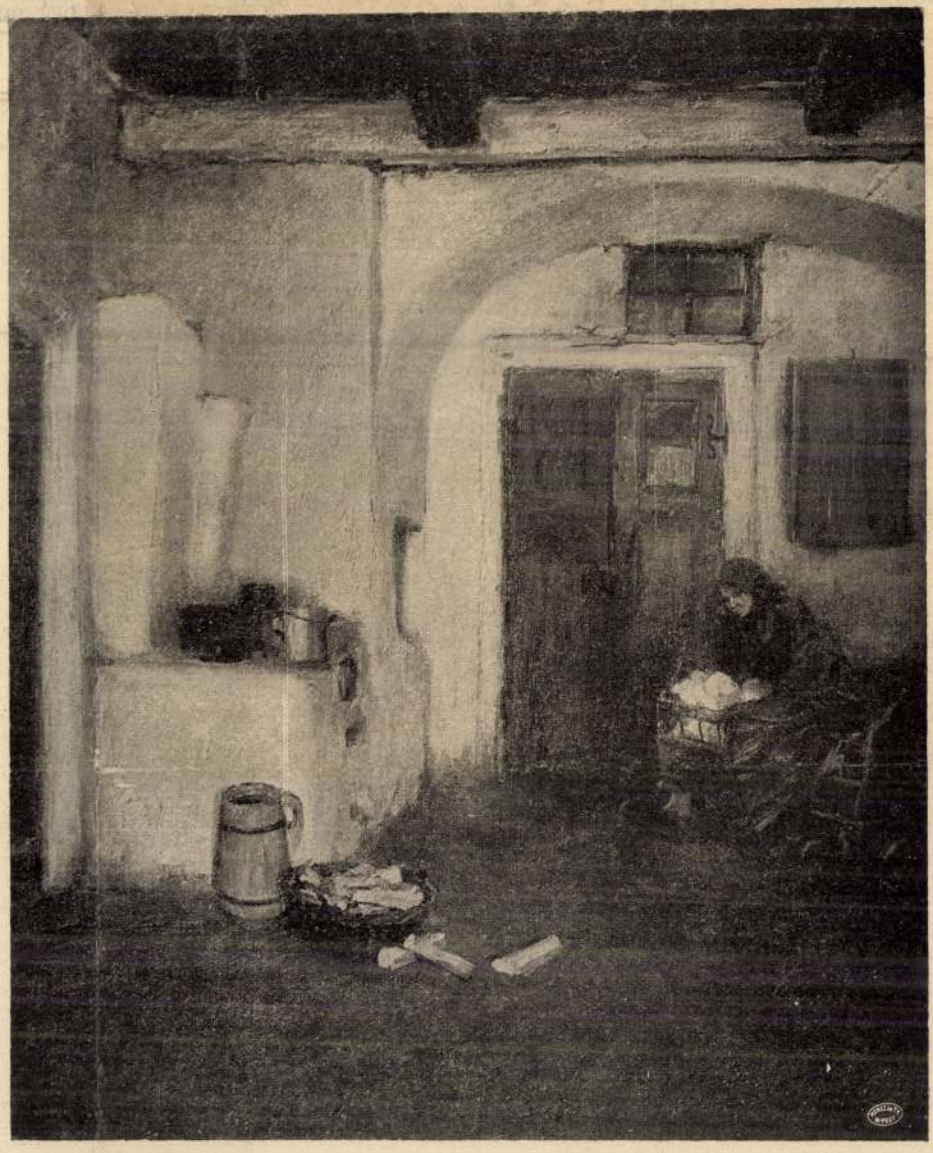

Bruck Miksa: Szegény asszony otthona.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

137. Muskátli . . . . . 25,000.—
138. Szüret . . . . . 150,000.—
139. Napos ambitus . . . . . 60,000.—
140. Tánc . . . . . 150,000.—
141. Verandán . . . . . 60,000.—

A HALLBAN.

Petri ⟨Pick⟩ Lajos szobrai.

142. Torso. Bronz. . . . . 50,000.—
143. Fiatal leány . . . . . 100,000.—
144. Hiuság . . . . . 90,000.—
145. Arcképtanulmány. Magántulajdon.
146. Apáca. Magántulajdon.
147. Fürdőző. Bronzban. . . . . 140,000.—
148. Henry Leblanc úr arcképe. Magánt.
149. Kodály Zoltán arcképe. Bronzban. . 90,000.—
150. Futó. Bronzban. . . . . 180,000.—
151. Dr. M. A.-né arcképe. Magántulajdon.
152. Sándor Pál arcképe. Magántulajdon.
153. Pick Éva. Magántulajdon.
154. Károly Lajos arcképe . . . . . 80,000.—
155. Vágyódás . . . . . 150,000.—
156. Tavasz . . . . . 90,000.—
157. Pihenés . . . . . 190,000.—
158. Pick Lajosné arcképe. Magántulajdon.
159. Kaffka Margit arcképe . . . . . 80,000.—
160. Táncoló leány . . . . . 100,000.—
161. R. O. arcképe. Magántulajdon.
162. J. Zs.-né arcképe. Magántulajdon.

VITRINÁBAN.

163-166. Szoborvázlatok. Bronzban egyenként 30,000.—

C 59 56

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LVI.

XXI.
CSOPORTKIÁLLITÁS

⟨FÁY DEZSŐ, PÁLLYA CELESZTIN, PÓLYA TIBOR, VASS ELEMÉR FESTŐK ÉS PETRI ⟨PICK⟩ LAJOS SZOBRÁSZ.⟩

RENDEZTÉK:

ERNST LAJOS és LÁZÁR BÉLA

BIBLIOTECA ISTITUTO UNGHERESE ROMA 11203.

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1922. OKTÓBER HÓ.

ELSŐ TEREM.

Fáy Dezső rajzai.

1. II. Lajos király . . . . . 15,000.—
2. Római nő. Magántulajdon.
3. A préda. Magántulajdon.
4. Ilya, kedvesem. Magántulajdon.
5. Madonna a gyermekkel . . . . . 10,000.—
6. Szomoruság . . . . . 10,000.—
7. Kékszemü kis gyermek. Magántulajdon.
8. A királyfi és a bolond . . . . . 6000.—
9. Don Pedro lovag. Magántulajdon.
10. Egy régi arc . . . . . 6000.—
11. Anyaság. Magántulajdon.
12. Régi ház utolsó lakója . . . . . 5000.—
13. Száradó fehérnemüek . . . . . 5000.—
14. A bandita . . . . . 6000.—
15. Kikötői népség . . . . . 5000.—
16. Két jó barát . . . . . 6000.—
17. Disputa . . . . . 8000.—
18. Udvarlás a kutnál . . . . . 5000.—
19. A vén Reb Mayer Litvák . . . . . 6000.—
20. Liliom . . . . . 5000.—
21. Középkori gyóntató . . . . . 5000.—
22. Ravennai leány . . . . . 6000.—
23. Látogatás Hobbinnál. Magántulajdon.
24. Kakuk Marci . . . . . 5000.—
25. Az aranyhal . . . . . 5000.—
26. A bibliai kutnál . . . . . 6000.—
27. Külvárosi család . . . . . 5000.—
28. Szerelem a padlásszobában . . . . . 6000.—
29. Ivók . . . . . 6000.—
30. Megbeszélés egy régi csapszékben . . . 8000.—
31. Pletykahordozó asszonyságok . . . . 6000.—
32. Magányos ivó . . . . . 5000.—
33. Kisvárosi legény . . . . . 6000.—
34. A samariai asszony . . . . . 5000.—
35. Fenékig kiüritett palack . . . . . 5000.—
36. Dódika álma . . . . . 20,000.—
37. Olasz nő arcképe . . . . . 10,000.—
38. Az együgyü. Magántulajdon.
39. Gymplen, a nevető ember . . . . . 30,000.—

40. Pipázó, beszélgető, szedett-vedett népség. Magántulajdon.
41. Rakhel . . . . . 15,000.—

VITRINÁBAN.

Keleti Arthur *Pax Vobiscum* cimü magyar és német nyelven 1922 karácsonyára az Amicus kiadásában megjelenő könyvének kőrajzai.

42. Apácatemetés . . . . . 4000.—
43. Diana . . . . . 4000.—
44. Liliomos Madonna . . . . . 4000.—
45. Temetőut Veronában . . . . . 4000.—
46. Olasz katona . . . . . 4000.—
47. Kis fiam. Magántulajdon.

MÁSODIK TEREM.

Vass Elemér festményei.

48. Est a kertben . . . . . 180,000.—
49. Kerti ut . . . . . 180,000.—
50. Esti táj . . . . . 60,000.—
51. Erdő széle . . . . . 120,000.—
52 Szérün . . . . . 120,000.—
53. Paraszthaz . . . . . 75,000.—
54. Napsütés a Balatonon . . . . . 100,000.—
55. Szélben . . . . . 55,000.—
56. Délutáni nap . . . . . 65,000.—
57. Cséplés . . . . . 35,000.—
58. Konyha belseje . . . . . 100,000.—
59. Alkonyatkor . . . . . 80,000.—
60. Borulat . . . . . 120,000.—
61. Kunyhó . . . . . 75,000.—
62. Udvar sarka . . . . . 100,000.—
63. Rostálás . . . . . 50,000.—
64. Kertben . . . . . 80,000.—
65. Napsütéses utca . . . . . 220,000.—
66. Esős Balaton . . . . . 90,000.—
67. Komor táj . . . . . 150,000.—
68. Erdő belseje . . . . . 120,000.—
68a. Este . . . . . 120,000.—

fogás, a szobrászi eszme közvetlenségre való beállításának kitünő segédeszköze. Szerves követelménye művészi felfogásának és épp ezért hat természetesen. Az Ady-szobor formagazdagsága is nem a részletező kedv tombolása, hanem az eszme emberi közelségbe hozásának mesteri eszköze.

Felsőeőri Fülöp Elemérnek külön helye van a magyar szobrászatban: ő annak a szobrászatnak mestere amely nem a tudomány felhőjéből és a monumentalitás viharából gomolyog elő dörgés és villámok között, hanem az érzés boldog öléből születik.

Gy. N.

TÁRLATOK

A Műcsarnok őszi tárlata.

Az idén helyes tapintattal találta meg a kollektív kiállítások és az egyéni seregszemle között fekvő arany középutat a kiállítást rendező Képzőművészeti Társulat. Amilyen fontos, hogy a Műcsarnok egy-egy kiváló művész számára alkalmat teremtsen a kollektív bemutatkozásra, annyira fontos az is, hogy ne csökkenjen azoknak az alkalmaknak száma, amikor a magyar művészek egész széles frontja felvonulhat a Műcsarnokban, hogy számot adjon néhány munkájával művészetének fejlődéséről. Pállya Celesztin, Nagy Sándor, Burghardt Rezső és Kacziány Aladár gyüjteményes kiállításai mellett az Arcképfestők Társasága és az Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének tárlatán módunkban állott ezt a seregszemlét is elvégezni. Művészeink összesége szempontjából csupán egy hiányosságot állapíthatunk meg és ez a szobrászat teljes hiánya. A Műcsarnok őszi tárlatán ezúttal csupán a festők kaptak helyet.

I.

PÁLLYA CELESZTIN.

Művészi pályafutásának 50 éves jubileumára érte *Pállya* Celesztint az a megtiszteltetés, hogy a Műcsarnok egyik termében több mint 100 képpel reprezentálhatta művészi egyéniségét. Valljuk be, nemcsak Pállya Celesztin egyéni szempontjából, de a nagyközönség tájékozására is szükség volt erre a gyüjteményes kiállításra. Nem mintha kiállításainkon itt ott szórványosan nem találkoztunk volna munkáival, de értékelése csak ezzel a kiállításával sikerülhetett a valóságnak megfelelően. Pállya Celesztin sokkal nagyobb művész, mintsem sokan hihették azokból az igénytelenebb munkáiból ítélve, melyeket az utolsó évtizedekben itt ott mint egy vizitkártyát leadott. Pállya Celesztin még ahhoz a régi gárdához tartozik, amelyik Benczur nyomán jött haza Münchenből. 1887-ben lett tanítványa

PÁLLYA CELESZTIN: SÜVÍT A SZÉL

A Műcsarnok őszi tárlatáról

Benczur Gyulának Budapesten, de első kitüntetését már 1881-ben, a Mintarajztanoda egy növendékkiállításán kapta. 1891-ben a műbarátok díját szerezte meg, 1896-ban elismerő oklevelet kapott, 1900-ban Párisban Húzó lovak c. képével a Mention honorablet nyerte el, 1902-ben Itatás c. művét a zágrábi nemzetközi kiállításon ugyancsak dícsérő oklevéllel tüntették ki. Szegedi hetipiac c. művével 1923-ban a Wolfner díjat nyerte, 1927-ben pedig Vidéki vásár c. művével a Pállik díjat. Végül 1931-ben szerezte meg művészi pályafutásának legnagyobb elismerését, a Képzőművészeti Társulat nagydíját. Mint látjuk, erkölcsi sikerben nem volt hiány a mester művészi pályafutásán. Annál nyomasztóbban hatott fejlődésére az anyagiakkal való állandó harcbanállás. Csak ennek tulajdonítható, hogy legszebb, legtökéletesebb művei megmaradtak tenyérnyi nagyságú vázlatoknak. Ezekben a miniatureökben és vázlatokban emelkedik legmagasabbra művészete. Ezekben a természet valóságérzése átszűrődik lelkének poézisén és a mesterség tudásának szuverén bírása a kifejezőerő minden készségével érvényesül. Pedig éppen mert a kifejezési készség az ő művészetében a magától értetődő természetesség, hivatva lett volna arra, hogy művészetét a kompozició grand artjába emelje. Ez nem csupán feltevés, mert olyan adataink vannak rá, mint a Feszty körkép lovas csoportjai, melyeket Vágó Pál társaságában ő készített. Kompoziciós készségének dokumentálására azonban elég az is, ha ezen a kiállításon látható nagyobb vásznaira mutatunk. Süvít a szél c. fantáziagazdag látomása, vásári jeleneteinek csoportkompoziciói mind arra mutatnak, hogy Pállya Celesztin, ha egyéni körülményei engedik, a nagy kompoziciók hivatott mestere lett volna egyenes folytatásaként a Lotz—Székely hagyományoknak. Reméljük, hogy ez a kiállítás Pállya Celesztin művészi munkásságában új lehetőségek alapját rakja le. Az a fiatalos munkakedv és alkotási vágy, melyről a mester éppen az utolsó időkben állandóan tanuságot tesz, megadják ennek a reményünknek egyéni előfeltételeit. A muzeális képek egész sora kapott helyet Pállya Celesztin gyüjteményes kiállításán, amely jó alkalom arra, hogy a Szépművészeti Múzeum lerója azt az adósságát, amellyel a kiváló mesternek tartozik.

VIGH BERTALAN: TAVASZ
A Műcsarnok őszi tárlatáról

LÁSZLÓ FÜLÖP: UMBERTO, OLASZ TRÓNÖRÖKÖS
A Műcsarnok őszi tárlatáról

Pállya Celestin

A kultura falun

Mühlbeck Károly rajza

— És ha a fejök tetejére állnak, akkor se tudják azt, amit én. Én nem járok úri társaságokba, mert nekem az nem mulatság, mint nekik; de ha énekelek, akkor elsöpröm valamennyit. Nekem nem kell bepólyálnom a torkomat, nem kell félnem a füsttől, és nem kell orvosi engedelem, ha egy korsó sört akarok inni. És aztán? Aztán semmi. Nekik, nekik minduntalan van valami bajuk; hol az egyik nyavalyás, hol a másik. Nekem soha semmi bajom. Nekem nem árt az, amitől ők köhögnek, prüszkölnek, krákognak, vért izzadnak; nekem nem árt semmi. Egészséges vagyok, fiatal vagyok, fütyülök rájok és fütyülök rád!

— Igen, most fütyülsz rám, de mondd, hol volnál akkor, ha én elő nem kereslek a szemétből?

— A szemétből? Miféle szemétből? Most hallom először, hogy az, aki műegyetemet végzett és megszerezte az oklevelet, az semmi, csak afféle szemétember! Hol volnék? Mérnök volnék! Elvettem volna egy szép, fiatal leányt, egy háziúr leányát, nagy hozományt kaptam volna, ülnék a pénzemen, nem kiabálnám ki a tüdőmet, hanem csak a magam mulatságára énekelnék, a törzsasztalnál, egy korsó sör mellett! . . . Szavamra, most is meginnám egy korsó sört.

— Mérnök volnál, öt márka napidíjjal, és nyakig ülnél az adósságban, mert már régen elittad volna a hozományt, nem egy hozományt, hanem kettőt, vagy hármat is, ha ugyan a háziurak olyan könnyü szerrel adnák oda a lányukat az olyan korhelyeknek, amilyen te vagy! . . . Én, én emberré tettelek! Tanítottalak: művészt faragtam belőled! Vagy talán nem tőlem tudod, amit tudsz?! Nem nekem köszönöd, hogy ma már ötvenezer márkát kapsz évenkint, és szórhatod a pénzt, a kisasszonyok örömére?! . . . Most persze, hogy kikefélkedtél, hogy úrrá tettelek, fütyülsz rám! Ez a hála. Amilyen az ember, olyan a hála. De várj. Még rám szorulhatsz! Még megtörténhetik, hogy abból a kevésből kell meglenned, amit én kereshetek! Még megtörténhetik, hogy el kell szerződnöm valahová, akármilyen kis fizetéssel, vagy énekleckéket kell adnom, hogy eltarthassalak! Mert ha így haladsz tovább is, ennek más nem lehet a vége. Elbizakodottságodban összeháborúzol a félvilággal, elbizakodottságodban nem tanulsz, elbizakodottságodban eliszod, elkorhelykeded a hangodat. Már most is van öt-hat operaház, ahonnan búcsúzás nélkül állottál tovább, amelyet elrugtál magadtól, s ahová nem mehetsz vissza. A hangodnak nemsokára borize lesz; tanulni nem tanulsz, még azt a keveset is elfelejted, amit valaha tudtál. Már most is meglátszik rajtad, hogy a hanyatlás nálad idejekorán megkezdődött! . . . Harminc esztendős vagy, és már gurulsz lefelé, lassan, de biztosan! Persze, te azt nem látod, nem hiszed; elbizakodottságodban csak azt hiszed el, amit a Doktor Frank, a Doktor Ringler, meg a többiek összehazudnak. Hanem én őszintén beszélek veled, nem úgy, mint ők, és megmondom, hogy mindez nem igaz, hogy ez a sok magasztalás csupa túlzás, és hogy nemsokára másképpen fognak rólad beszélni. Tegnap este is . . . azt hiszed, hogy a közönség megbolondult a lelkesedéstől? Nem, nem bolondult meg.

— Miért? Talán nem voltam jó?

— Még kérdezed? Hát ha a Doktor Frank és a Doktor Ringler azt mondották neked, hogy meg lehetsz magaddal elégedve, akkor ezek az utolsó emberek a világon.

— Igazán rossz voltam?

— Nem rossz, hanem silány.

— Végig hallgattad az előadást?

— Végig.

— Azt hiszem, nem voltál ott; csak bosszantani akarsz.

— Ott voltam végig. Csak azért nem mentem be előadás után az öltözőbe, mert előre tudam, hogy úgy se kísérsz haza.

— És végig rossz voltam? Még az utolsó felvonásban is?

— A vége felé egy kicsit felocsudtál. Nem mondom, a nagy jelenet, az csak ment valahogy. De előbb. . . ugyan hol járt az eszed? . . . Szabad ilyen lomposan játszani? Ki ez a Phoebus? Egy olyan tökéletes gavallér, amilyen talán nincs is a világon! És te, te olyan voltál, mint egy hetyke csizmadia-legény!

— Ha éjfélkor itthon vagyok, másképp beszéltél volna.

— Nem mondtam volna mást. Azt képzeled, a közönségnek tetszettél? Nem láttad, hogy semmi se akar hatni?

— Azt az opera tette. Egy ilyen gyöge munkának, amelynek a szerzője csak műkedvelő, nem lehet nagy hatása.

— És mit csináltál a balladával? Mondd, miért haraptad ketté?

— Észrevetted?

— Már hogyne vettem volna észre!

— Pedig nem volt olyan nagy hiba. Te vagy az egyetlen, aki fennakadtál rajta. Mások észre se vették.

— Akinek nincs füle, az nem akadt fenn rajta. De vannak ám zeneértők is.

— Igen, fenn a páholyban. Aki elvesztette a hangját, vagy akinek sohase volt, az egytől egyig zeneértő.

— És neked nincs más mentséged, csak ez?

— Nincs szükségem mentségre. Az egész egy pillanatnyi megfelejtkezés volt. Nem tanultam meg jól, és vége. Ez a szerep nem is érdemli meg, hogy valaki jól megtanulja. Másutt sohase fogom énekelni; egy hónap mulva itt se. Köszönjék meg, hogy elénekeltem. És most már hagyj aludni.

A szigoru bírálat idegessé tette. Évek teltek el, hogy nem hallott egyebet, csak bókot, s nem olvasott mást, csak magasztalást. Ez hidegen hagyta; „egy korsó sör" is több gyönyörűséget szerzett neki,, mint minden dicsőítés. Hanem az otthon hallott sok lecke hatott rá; feleségében még most is csak a mestert látta, és ez az asszony, akinek a zenei érzéke iránt

A Könyves Kálmán jogosításával

PÁLYA CELESZTIN: VÁSÁR

valami babonás tisztelettel viseltetett, ítéletének kíméletlen őszinteségével mindig felizgatta egy kissé. Amúgy is félt tőle, maga se tudta mért.

Néha eszébe jutott, hogy ők tulajdonképpen gyűlölik egymást; de a sör, vagy egy szép leány, elfelejtetett vele mindent.

— Ne aludjál! — csattant fel az asszony szopránja. — Nem fogsz aludi, amíg meg nem engedem! Végig fogsz hallgatni, mert úgy akarom! Akkor beszélek, amikor nekem tetszik; ha aludni akarsz, gyere haza korábban.

Della Riva a fogát csikorgatta.

Azokra a szerencsétlenekre gondolt, akiket Kínában úgy büntetnek, hogy halálukig nem szabad elaludniok, s akiket akképp tartanak ébren, hogy a hóhér, mihelyt egy pillanatra elszunnyadnak, felráncigálja a szemhéjukat.

— Mit akarsz még? — hörögte dühében.

— Meg akarom mondani még egyszer és utóljára, hogy ezt az életet nem tűröm tovább! Nem tűröm, hogy eltékozold az egészségedet, a hangodat, a munkabírásodat! Tartozol nekem vele, amiért embert faragtam belőled, hogy szakíts ezzel az életmóddal, és ne várd meg, míg végképpen lejárod magadat! . . . míg rájönnek, hogy nem vagy senki és semmi, csak annyit tudsz, amennyit én beléd verek! . . . hogy ne várd meg, egyik korcsmából a másikba tántorogva, míg tönkre méssz, míg mindenünnen kidobnak! Tudd meg, hogy már nem vagy az, aki voltál! Tudd meg, hogy már félig elittad az eszed! Ezt még nem vette észre mindenki, és aki észreveszi, nem mondja meg neked. De én megmondom! Tudd meg, hogy legutóbb is, amikor Lohengrint adtad, olyan silány voltál, hogy az, aki tavaly látott, mondhatom, nem ismert rád! Pedig Lohengrin nem műkedvelő munka; érdemes megtanulni. Valamikor tudtad is, de most már, úgy látszik, a hülyeség környékez. Akkor nem mondtam meg, mert akkor hazajöttél. De most megmondom. És azt is megmondom, hogy ennek az életnek most már vége legyen, mert ha még egyszer így jössz haza, olyan botrányt csinálok, hogy egy hétig rajtad nevet az egész város, és te . . . te örökre megemlegeted!

A nagy tenort elöntötte a düh. A botránytól nem fél ugyan, mert tudta, hogy az asszony csak fenyegetőzik, de bántotta a hiúságát, hogy az egyetlen bíráló, akinek a véleményét, akarva, nem akarva, tiszteletben tartotta, ilyen rettenetesen lebecsüli. És még inkább bántotta az, hogy tehetetlenül kell tűrnie a házi fenyítéket. Majdnem leragadt a szeme, és a rákényszerített vezeklés még egyre tartott; s hiába toporzékol, nem lehet aludnia, nem lehet, nem lehet!

Már csak egy gondolata volt: ugyan miképpen bosszulhatná meg magát? Hogyan torolja meg azt az embertelenséget, amelylyel az asszony szándékosan teszi lehetetlenné, amiért most tíz évet adna az életéből: azt a kis pihenést?!

Egyszerre megvillant valami a fejében.

Tudott egy ujságot, amely az asszonyt nagyon érdekelte, és ez az ujság nem volt kellemes. Sőt azt is sejtette, bár sehogy se tudta beleképzelni magát a másik helyzetébe, hogy az asszonynak, aki épp oly szertelenül érzékeny és indulatos természetü, amily végtelenül gondtalan és könnyelmü ő maga, ez az ujság fájdalmat fog okozni. Annyira tisztában volt vele, hogy a rossz hír le fogja verni a feleségét, hogy, ámbátor a gyöngédség nem volt a legerősebb oldala, a nagylelkűség egy rohamában elhatározta, hogy kíméletesen közli az ujságot és mindent el fog követni a végre, hogy a rossz hatást enyhítse. Mikor megtudta a dolgot, elvégezte magában, hogy csak később mondja el a feleségének a kellemetlen ujságot; előkészíti rá; a keserü igazság egy részét elhallgatja; egypár rózsaszínü hazugsággal szép mezbe öltözteti a meztelen valóságot; füllentésekre alapított határozatlan ígérgetéssel veszi el a rossz hír élét; megcukrozva adja be neki a keserü pirulát.

Ez a szép elhatározás, melyet nem egészen húsz

Uj Idők 1907-XIII. 41.sz.

goknak *Turka* Sándor, *Habarern* Pál, *Ritoók* Zsigmond és *Török* Pál kórházi főorvosokat nevezte ki. A kórházi al- és segédorvosok ügyében eljáró bizottság elnöke *Brosz* Sándor dr. kórházi alorvos.

— **Az iskolai gyámok ügye.** A tanács arra a meggyőződésre jutott, hogy az iskolák gyermekvédelmi szervezésére elfogadott javaslatoknak az iskolai gyámságra vonatkozó része, az azzaljáró nagy anyagi terhek miatt, a változott viszonyok között, egyelőre nem valósitható meg. Ezért hozzájárult a tanács ahhoz, hogy az iskolai gyámság intézményét, a folyó iskola-évre, szükebb keretben léptesse életbe. Ennélfogva a tanács a jövőben elsősorban az osztálytanitókra, eleminél magasabb iskolákban pedig az osztályvezetőkre bizta — saját osztályukban — a gyámi tennivalók ellátását. Ez a munka kiterjed a gyermekek testi és szellemi fejlődésének fejlesztésére, továbbá a szellemi visszamaradottság, a hanyagság, a csavargás, az iskolakerülés és az előrelátható elzüllés okainak kipuhatolására és ez okok lehető elháritására.

— **Sorsolás.** A fővárosi 150 millió koronás 5 és fél százalékos kölcsön törlesztésének visszafizetésének céljából december 1-én délelőtt 10 órakor a középponti városház II. emeletén lévő üléstermében fogják a sorsolást megtartani. Egyuttal ki fognak sorsolni 5 darab 10.000 koronás, 14 darab 5000 koronás, 134 darab 1000 koronás és 72 darab 200 koronás kötelezvényt.

— **A fővárosi takaritónők étkező helyisége.** A főváros a középponti városházán a takaritónők részére étkező- és mosdóhelyiséget rendezett be. A helyiséget ma adták át rendeltetésének.

— **Kevés az élesztő.** A nagy szénhiány következtében Budapest két élesztőgyára az utóbbi időben nem gyárthat élesztőt s ezért a közönség már napok óta nem tud élesztőhöz jutni. A főváros most megkereste a szénügyek kormánybiztosát, hogy a nehéz viszonyok ellenére is, az élesztőgyárakat a lehetőséghez képest lássák el szénnel, nehogy a lakosságnak kenyérrel való ellátása dolgában e miatt zavar álljon be.

KÉPZŐMŰVÉSZET.

* **(Nemzeti Szalon.)** A *Nemzeti Szalon* mai kiállitásának jelentőséget egy fiatal művésznek bemutatkozása ad. Ez a művész *Csánki* Dénes. Legelőször feltünt 1915-ben, a mikor elnyerte a Műcsarnokban az Esterházy-féle akvarelldijat. Azóta nem igen hallatott magáról, mig most, kész művészként teljes kollekcióval lép a nyilvánosság itélőszéke elé, bebizonyitván egyuttal, hogy az elmult éveket komoly, gyümölcsöző munkában töltötte. Csánki akvarellfestő, vagyis a festészetnek egyik legnehezebb ágát választotta hivatásul, azt, a melyik a külföldön, különösen pedig Angliában, Hollandiában és Belgiumban virágzó multra tekinthet vissza s a neves mesterek egész sorozatával dicsekedhetik. Hogy miért müvelik ezt az érdekes teknikát minálunk oly kevesen? Mert alapos tudást követel. Az olajfestészetben sokkal több alkalma nyilik a művésznek arra, hogy a megoldás teknikai tökéletlenségét ravasz fogásokkal leplezze. Az akvarell ilyen mesterkedést nem tür meg. S nézzük végig Csánkinak müveit, tiszta, becsületes munka valamennyi. Csánki vérbeli akvarellfestő, a kinek sokkal intenzivebbek, melegebbek a tónusai a vizfestőteknikában, mint az olajéban. Képeit mindjárt ecsettel festi, ceruza segitségére nincsen szüksége. Színek, fél- és egész tónusok adják meg a tárgyak sziluettjének vonalait, s minden előkészület nélkül munkaközben alakitja, formálja a részleteket egységes, harmonikus egésszé. Csánkinak néhány érdekes portréja van, több finom akt-tanulmánya s egész sorozatra való mozgalmas természetstudiuma. Tehetsége váratlanul kapott meg bennünket, kiváncsian várjuk a folytatást. A főteremtől jobbra *Pállya* Cölesztin népszerü művészetét találjuk. Neve ma már szinte fogalom s hallatára a vidéki élet kaleidoszkopszerüen váltakozó zsánerjelenetei tünnek szemünk elé. Ezek a finom apróságok, köztük két erővel teljesen megrajzolt lótanulmány, ma is láthatók. Ujak csendéletei és portréi, a melyeket rendkivül pedáns, minuciózus teknika jellemez. Vannak, a kik ezt a stilust szeretik. A harmadik terem az elhunyt *Frecskay* Endre művészetének emel emléket. Becsületes művészi törekvésnek becsületes eredménye minden darab. Már kevésbbé egységesen hatnak *Révész-Ferryman* Ferenc müvei, a ki bár a külföldet is megjárta, s több neves művész oldala mellett dolgozott, — vagy talán éppen azért — nyugtalan, kereső hatását kelti, a ki még nem találta meg egyéniségét. Erős dekorativ érzés jellemzi, mely sajátos, nem érdektelen szinizléssel párosul. Utolsónak hagytuk *Szódy* Szilárd szobrászati müveinek kollekcióját. Részben a háboru előtt, részben a művész hadifogsága alatt készült müvek ezek. Ez utóbbiak között nem egy jellemző apróság; főkritikánk, hogy a művész nem mindig mondja el érdekesen azt, a mit elmondani akar. Különösen a legujabb időből való portrésorozatának egyhangu beállitása, lélek nélkül való megoldása bizonyitja ezt. *(r. e.)*

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **(A magyar katona.)** Alig lehetne ma aktuálisabb könyv, mint *Lampérth* Gézáé. A magyar katona. Lampérth, miként maga mondja, könyvében az elmult ezer esztendő magyar hőseinek dicsőségéből kölöget néhány bokrétát. A letünt idők magyar katonáját mutatja be a szerző, a jelen és jövő magyar katonájának és minden magyaroknak. Elvégre ma minden jó magyar embernek katonának kell lennie, ha nem is mindenikének a harc mezejére hivatoltnak, hanem a munka katonájának itthon. Mert mi mindnyájan békekötésre készülünk, békére, melyre már oly régen áhitozunk, szomoru helyzetünk azonban olyan, hogy nem tudhatjuk, mikor a béke okmányát fogják velünk aláiratni, vajjon az okmány tartalma nem fogja-e a háborut jelenteni számunkra? Lampérth könyvét tehát ugy olvasgathatja ma mindenki, mint a hogy a bibliát szokás, melyben kikeresheti mindenki az aznapra szóló tanitást. A könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg, megrendelhető kiadóhivatalunkban is kilenc koronáért.

* **(Tisza és a világháboru.)** Ezzel a cimmel, az *Uj vörös könyvek* legujabb füzeteként megjelentek hiteles és teljes magyar fordításban azok a diplomáciai okiratok, amelyeket az osztrák köztársaság külügyi hivatala tett közzé az 1914. évi háboru előzményeiről. A füzet a *Kultura* kiadásában jelent meg s az ára tizenhat korona.

LÓVERSENY.

)(**Az alagi verseny.** A rendkivül kedvezőtlen időjárás ellenére is tisztes számu közönség előtt folytak le a mai versenyek. A *Dsidás akadályversenyben* négy ló futott. *Galla* és *Nóra* azonban már az első tribünugrásnál visszautasitotta az akadályt s kivált a küzdelemből. *Galla* a dropnál akadékoskodott, majd folytatván utját, ismét a vezető *Harcias* mellé került. A második tribünugrás egyiknek sem volt inyére s vagy öt percen át folyt a nógatás, a mig végre lovasaik keresztül tudták őket hajtani. Elsőnek *Harcias* jutott át, a mely azután könnyen győzött. A háromévesek akadályversenyében *Carbajac* elbukott s lovasa, *Vastagh*, sulyos agyrázkódást szenvedett. A részletes eredmény a következő:

I. Kisérleti eladóverseny. 10.000 korona. 2400 méter. Lányi pm. **Aranyes5** (Altmann) első, Lajtakátai ist. pm. *Virilist* (Szokolai) második, Lakos testv. pk. *Rohr* (Schejbal) harmadik. Futott még: Vidu, Selica, Susan, Micike, Bokorugró, Mirliflore. Tot.: 10:60. Helyre: 10:16, 12 és 17.

II. Lovag Benischko Ottó emlékverseny. Gátverseny. 10.000 korona. 3600 méter. Pejacsevich gróf pher. **Leonardo** (Kiss G.) első, Romanelli pm. *Turcio* (Zangen) második, Fanta őrnagy pm. *Kipárolgó* (Lipthay) harmadik. Futott még: Pelasger. Tot.: 10:16. Helyre: 10:14 és 13.

III. Háromévesek akadályverseny. Hendikep. 12.000 korona. 3200 méter. Molnár őrnagy pk. **Edith** (Izményi) első, Kállay urnő pk. *Kitty* (Lipták) második, Perecsényi ist. *Csaba* (Bödc) harmadik. Futott még: Suhogó, Schnucki, Carbajac, Baligrod. Tot.: 10:54. Helyre 10:21, 57 és 21.

IV. Dsidás akadályverseny. 12.000 korona. 5600 méter. Wodianer száz. sm. **Harcias** (Izményi) első, Duschenek sk. *Galla* (Gyurgyev) második Issekutz urnő pk. *Gyorsvonat* (Kozuch) harmadik. Futott még: Nóra. Tot.: 10:20. Helyre: 10:21.

V. Batthyány hendikep. 12.000 korona. 1200 méter. Árpádhalmi ménes sm. **Eklipse** (Lipthay) első, Molnár őrnagy sm. *Pogány* (Wodianer) második, Issekutz urnő sm. *Buvár* (Sibrik) harmadik. Futott még: St. Bernhard, Emőd. Tot.: 10:27. Helyre: 10:16 és 16.

VI. Hárshegyi hendikep. 10.000 korona. 1600 méter. Román pk **Balata** (Szabó) első, Petényi ménes sk. *Bester Bets* (Schejbal) második, Wenckheim gróf pk. *Gyöngyharmat* (Csiszár) harmadik. Futott még: Pintyőke, Billikom. Tot.: 10:154. Helyre: 10:49 és 26.

Az Urlovasok Szövetkezete a holnapra kiirt versenyt hétfőre halasztotte.

Vasárnap lejár az Urlovas Szövetkezet novemberi mitingje, ám ezzel a versenyévad korán sem ér még véget. A szövetkezet ugyanis kétnapos pótmitinggel (november 20 és 22.) megtoldja a kampányt. A vasárnapi program népes mezőnyökkel kecsegteti az alagi látogatókat. A főszám egy 20.000 koronával dotált akadályverseny, a mely az alagi pályán szerencsétlenül járt kitünő urlovasnak, *Lázár* Bélának emlékét örökiti meg. A versenyt alkalmasint *Nóra* nyeri meg *Principal* ellenében. A *nyeretlen kétévesek versenyében Szaniszló* és *Napkelet*, a *Dámon gátversenyben Kinárolgó* és *Csendes*, a *dunakeszi dijban* az *Issekutz istálló* kiküldötte és *Sárga rigó*, a *Baworowski emlékversenyben Galipolo* és *Vadászkaland*, a *záró hendikepben Ignorant* és *Ő te* a jelöltünk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Négy rendelet.

A hivatalos lap mai rendkivüli kiadásában a miniszterelnöknek, illetőleg az igazságügyminiszternek négy fontos és időszerü rendeletét közli a *sajtóról, a fegyveres erő ellen való bünlettekről, a rögtönitélő biráskodás módositásáról, valamint a biráskodás kiterjesztéséről.*

A sajtóról.

Az egyik rendelet szerint, mely a *sajtóról* szól, ujból hatályba léptek a minisztériumnak 1914. évi julius 27-én, továbbá a magyar igazságügyminiszternek a belügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeletei azzal a módositással, hogy azok rendelkezései az ország területén megjelenő minden időszaki lap sajtórendészeti ellenőrzésére kiterjednek. Ehhez képest minden időszaki lapnak és más sajtóterméknek a sajtóügyi közvádlóhoz benyujtandó sajtórendészeti köteles példányát a terjesztés megkezdése előtt kell kézbesités utján beszolgáltatni és a terjesztést, a mennyiben azt az ellenőrzésre hivatott hatóság korábban meg nem engedi, időszaki lapoknál csak a köteles példány kézbesitésétől számitott három óra mulva, más sajtótermékeknél pedig a kézbesités napjától számitott egy hét mulva szabad megkezdeni.

Polgári egyéneknek katonai biráskodás alá helyezése.

A második rendelet a polgári büntetőbiráskodás alá tartozó egyéneket jogosulatlan toborzás esküvel fogadott katonai szolgálati kötelesség megszegésére való csábitás vagy segélynyujtás, kémkedés és az ellenséggel való más egyetértés büntette, vagy a fegyveres erőnek vagy szövetséges csapatainak hátrányát vagy az ellenségnek előnyét célzó egyéb cselekmények, a katonai behivó parancs iránt való engedetlenségre csábitás, valamint a most megjelölt cselekmények utján elkövetett szigorubban megtorlandó büncselekmények miatt a katonai büntető biráskodás alá helyezi.

A katonai büntető biráskodás a budapesti büntető és a pestvidéki törvényszék területén elkövetett büncselekményekre, valamint az ott kézrekerült egyénekre terjed ki, utóbbiakra akkor is, ha a fölsorolt büncselekményeket más területen követték el.

A katonai büntető biráskodást a magyar nemzeti hadsereg illetékes parancsnokai és birósági gyakorolják.

A rögtönitélő biráskodás módositása és kiterjesztése.

A harmadik rendelet a gyorsitott bünvádi eljárás tárgyában 1915. évi junius 17-én kiadott rendelet 40. szakaszának utalsó bekezdését a következőképp módositja:

Ha a biróság a halálra itéltet kegyelemre ajánlandónak találta, a bünügyi iratokat az esetleg beadott kegyelmi kérvénnyel, valamint az államügyészségnek és a birósságnak véleményével együtt azonnal a magyar Kuriához terjeszti föl, a mely a kegyelem felől zárt tanácsülésben indokolás nélkül 24 órán belül végleg határoz. Ha a halálra itélt kegyelmet nem kapott, ennek kihirdetése után a halálbüntetést az előbbi bekezdésnek megfelelően kell végrehajtani.

Végül a negyedik rendelet elrendeli a rögtönitélő biráskodás kihirdetését a budapesti büntető törvényszék, a pestvidéki, a székesfehérvári, a győri, a komáromi, a soproni, a szombathelyi, a veszprémi, a zalaegerszegi, a kaposvári, a nagykanizsai, a pécsi és a szekszárdi törvényszék területére.

Valamennyi rendelet kihirdetésének napján azonnal hatályba lép.

— **Balázs Emilt szabadonbocsátották.** A proletárdiktatura alatt a királyi tábla vezetését *Balázs* Emil dr. budapesti törvényszéki biró vállalta. A diktatura bukása után *Balázs* Emilt letartóztatták, s vizsgálatot inditottak ellene. A vizsgálatot most befejezték s *Balázs* Emilt szabadonbocsátották.

— **Megalakult a statáriális biróság.** A budapesti büntetőtörvényszék területén már megalakult a rögtönitélőbiróság. Elnöke lett *Langer* Jenő dr. kuriai biró, a büntetőtörvényszék elnöke, helyettes-

elnök *Bigner* József dr. itélőtáblai biró, tanácstagok *Nagy* Béla dr., *Bogdányi* Bogdán dr., *Igyártó* József dr., *Havel* János dr., *Lányi* János dr. A tárgyalásokon *Bálint* Ernő dr. és *Szolnok* Jenő dr. főállamügyész-helyettesek képviselik a közvádat.

NYILTTÉR.

Hamis fogakat, ezüst- és aranytöredéket drágán veszek. **GROSS ANTAL,** Pest, József-körut 23. félem. I

BRILLIÁNST, GYÖNGYÖT karatját **15.000** 11088 koronáig.
ARANYAT, PLATINÁT grammját **20—150** K-igvesz: Singer, Rottenbiller-u. 24.

Dr. MITZGER Vor- és bőrbetegségeket gyógyító intézete férfiak és nők részére Budapest, József-körut 3. 10902

Régi vagy törött **HANGLEMEZEKET** legmagasabb áron veszünk 11066
WÁGNER (Hangszer-király)
BUDAPEST, József-körut 15. Fiók: Rádai-u. 18.

ZSOLDOS-TANINTÉZET előkészit magánvizsgákra. 10909
VII., Dohány-utca 54. sz.

Gázvezetéki javitások
FOGÁNY, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 30.
Telefon József 1—48. 10946

TEA. TEABEHOZATALI TÁRSASÁG
Budapest, V., Széchenyi-utca 7.
Árul kitünő minőségü CHINAI és INDIAI teát a legolcsóbb napiárban. 11078

SZAKORVOSI
vérgyógyitó rendelőintézet 10903
VII., DOHANY-UTCA 39. — Rend.: 11—1-ig és 4—7-ig.

Eredményes működéséről elismert **NYELVISKOLA** BUDAPEST, Király-utca 99.
ECHNER BENNY igazgató, V., Falk Miksa-utca 13. 11091

Kiváló termelőképesség
„GALLUS"
tömörgyürükben és tagozott szijjakban.
Legjobb pótlók szíjakra részére. Szállitja azonnal minden méretben
Lederstanzerei H. Engel & Co.
11081 Wien, III., Landstrasse, Hauptstrasse 70

Eladó szőlőoltvány!!
1—2 éves gyökeres fásoltványok. Borfajták. Csemegefajok. Direkttermő piros Delaware. Százszoros és Othello. Gyökeres Ripária Portális. Rupestris Montikula. Rip x Berlandieri. Sima vesszők bármelyikből. Gyümölcsfaoltványok Gledichia, Ribizli és Köszméte, továbbá uj boroshordók. — Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény. — Árjegyzék ingyen. — Vennék gazdasági magvakat. MOLNÁR MIHÁLY, Abaujszántón.

Ügyvédi vizsgára
pénzügyi fogalmazói vizsgára, jogi alapvizsgákra, szigorlatokra, államszámviteli államvizsgára, tanári paedagogiai vizsgára legsikeresebben készit elő a
Szontagh-szeminárium Budapest, IV., Váci-utca 51.
Ért. 9—1-ig és 3—7-ig. — Jegyzetkölcsönzés. Rekapitulálás. 1305

Világitási zavar **megszünt!** Használjon „KARBIN"
BENZIN GYERTYÁT
Tiszta sárgarézből készült, (50 gramm benzin 8 órát ég), darabja ..... K 100.—
KARBID GYERTYA,
(5 deka karbid 3 órát ég.) darabja ..... K 36.—
Robbanás teljesen kizárva!
Arusitás nagyban és kicsinyben: 11090
BÁRDI VILMOS, RAKÓCI-UT 12.

GUSTO VANILLIN-CUKOR,
Ella-pudding. Neptun-citrom ismét kapható 10912
STELLA-sütőporgyár, Rottenbiller-utca 46. sz.

Dr. Flesch-féle **SKABOFORM-**
KENŐCS UJBOL KAPHATÓ.
Leghamarább megszünteti: **VISZKETEGSÉGET, SÖMÖRT, ÖTVART, RÜHESSÉGET,** Nem piszkit, szagtalan, nappal is használható.
6, 8 és 20 koronás dobozokban. Kapható minden gyógytárban.
Főraktár: **Török J. gyógytára** Budapest, Király-u. 12. 11070

Sulyos és vigasztalan fájdalommal, kimeríthetetlen szomorusággal jelentjük, hogy torrón szeretett, drága jó apánk, a hüséges jó hitves, fivér és rokon

Vándor Károly
ur
a „Magyar-Hollandi Biztositó Részvénytársaság", a „Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság" és a „Gazdasági Részvénytársulat" igazgatója

folyó hó 15-én reggel ½7 órakor szép és munkás életének 55-ik évében hirtelen elhunyt.

Munkás élete delén, teljes erőkora teljességében távozott el tőlünk. Tisztán és önzetlenül élt, páratlan jóságu lénye minden egyéni érdeken és hiuságon felülemelkedett. Élete önzetlenül szeretetteljes harc volt az emberi törekvések legnemesebb céljaiért.

Drága halottunk földi maradványát **f. hó 17-én d. u. ½4 órakor** a rákosligeti róm. kath. temető halottasházában, a rom. kath. egyház szertartása szerint fogjuk beszenteltetni és a temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szent miseáldozatot az elhunyt lelkiüdvéért f. hó 18-án d. e. 9 órakor fogják az egek Urának bemutatni.

Rákosliget, 1919 november 15.

Nemes emléke örökké él szivünkben!
Legyen áldott és nyugadalmas földi pihenése.

Vándor Károlyné felesége, **Vándor Lipót** fia, **Vándor Tinike** leánya, **özv. Kovács Imréné** anyósa, **Resch Tibor** tivére, **Resch Tiborné** sz. **Simkovics Ilona** sógornője, **Kovács Irma** sógornője, **özv. Pavlovits Imréné** nagynénje.

A „Magyar-Hollandi Biztositó Részvénytársaság" és a „Hollandi Életbiztositó Részvénytársaság" igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély fájdalommal és szomorusággal jelenti, hogy érdemes és szeretett igazgatója

Vándor Károly Ferenc ur

folyó hó 15-én hirtelen elhunyt.

Egy olyan embert vesztettünk el benne, aki közel 25 éven át önfeláldozással párosult fáradhatatlan és szivós munkával követ-kőre épitett, hogy intézetünket megalapozza és minél hatalmasabban felvirágoztassa. Példátlan tehetséggel értett hozzá, hogy a benne rejlő erőt és ügyszeretetet saját személyének és egyéniségének latbavetésével másokban elültesse. Kiváló jellembeli tulajdonságaira támaszkodva, biztositási szakmánknak ideális részét a leghelyesebb oldaláról fogva fel, képes volt arra, hogy lelkesedését átvigye munkatársainak hatalmas seregére. Páratlan becsületessége, szivjósága és igazságérzete, munkatársai iránt táplált jóindulata örökké feledhetetlenné teszik emlékét.

Földi maradványait f. hó 17-én d. u. ¼4 órakor a rákosligeti róm. kath. temető halottas házából kisérjük örök nyugalomra.

Legyen emléke áldott és boldog a pihenése!

A „Gazdasági Részvénytársulat" igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara fájdalmas szomorusággal jelenti, hogy őszintén tisztelt és nagyrabecsült, szeretett igazgatója

Vándor Károly ur

folyó hó 15-én hirtelen elhunyt.

A megboldogultban igazi atyai jóakaróját és kitünő főnökét tanulta tisztelni, aki megértő szeretettel és odaadással szolgálta mindig tisztviselőinek és intézetének érdekeit.

Az intézetet, melynek egyik megalapitója volt, páratlan tehetségével és tudásával virágzó fokra fejlesztette.

Nemes emlékét szeretettel megőrizzük!

Dr. KAJDACSY orvosi rendelőjében, Budapest, József-körut 2., férfiak és nők összes betegségei szakszerüen gyógyittatnak. 10915
Rendel d. e. 10—4-ig, esto 7—8-ig.

Acetylen lámpák
Bárdi Vilmosnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 12.

Brilliánsokat, gyöngyöket, használt ékszereket mindenkinél drágábban veszek. **Székely Emil, Király-u. 51.** TERÉZ-TEMPLOMMAL SZEMBEN. 10966

„MIRT"
Művészi Interieurök R. T.
11102 IV., Kigyó-tér 4. sz. alatti ujonnan berendezett helyiségeben: antikvitások, butorok, mütárgyak, nemes porcellánok, festmények, szőnyegek stb. kaphatók. Elvállalunk teljes lakberendezéseket.
Bélyegosztályunkban Alt-Europa és összes ujdonságok raktáron.

Budai uri család ebédet ad intelligens uri embernek napi harminc K.-ért.
11121 Cim a kiadóhivatalban.

Nagy **FA** és **SZÉN** megtakaritást ér el, ha cserépkályháját felszoroltetti
„KRATER" ELŐTÉT-KALYHÁVAL.
Kapható DEUTSCH IGNAC femaru gyari raktárában Budapest, V., Bathory-u. 22. (Bejárat a Vadász-u.)

BŐRVISZKETEG,
sövár, ótvar, sömör és rühességnél azonnal vegyen egy adag Czalchféle törv. védett „Kontrakulin" kenőcsöt, hozzávaló szappannal együtt, amely teljesen szagtalan, nem piszkit és Önnek biztosan használ. Kapható mindenütt. Főraktár és postai szétküldési hely: **Czalch Zs. Cornél** gyógyszerésznél, **Budapest, VII., Wesselényi-utca 30.** (Klauzál-u. sarok). „Báró Wesselényi" gyógyszertár. 10932

Drágán veszünk használt **LEMEZEKET**
10957 **STERNBERG** hangszergyár, Budapesten, VII., Rákóczi-ut 60. sz.

A Magyar Szövetkezeti Központok Aruforgalmi Részvénytársasága
Budapest, V., Dorottya-utca 2. szám.
Bármily mennyiségü tüzifát vásárol termelőktől.

Fütésre legalkalmasabb
a „TÜZES" SZOBAKÁLYHA
Ára 220 korona. — Gyártja: 2000
HAIDEKKER SÁNDOR Budapest, VIII. Üllői-ut 48

A mélyen tisztelt vevőkörömnek és jó barátaimnak ez uton is szives tudomására adom, hogy müködésemet a **Czemmel és Mannheim cégnél megszüntettem,** s helyben **IV., Váci-utca 33.** szám alatt (Piaristák épületében)
Berger és Verő
cég alatt uriszabóságot alapitottam.
Berger Zsigmond A.

TESTEDZÉS.

* **Elmarad a MAC—MTK mérkőzése.** A vasárnapra kiirt bajnoki mérkőzések sorában a legérdekesebbnek igérkezett a *MTK—MAC* mérkőzése. A közönség azonban elesik a Hungária-sportlelepnek ettől az attrakciójától; a meccs elmarad, mert a *MAC összes labdarugói karhatalmi szolgálatot teljesitenek.* — Csonka lesz tehát a program, de megtörténhetik, hogy kutba esik vasárnap az egész sport, hiszen szünet nélkül esik az eső s a pályák már e nélkül is egészen föl voltak ázva. Annak a föltételezésében, hogy az időjárás mégis csak megjavul s a mérkőzéseket megtarthatják, adjuk a nap programját. TTC—MAFC (Hungária-ut, délután fél 2). Vas- és fémmunkások SC—UTE (Üllői-ut, délután fél 4), NSC—KAC (Üllői-ut, délután fél 2), III. ker. TVE—BAK (Határ-u., délután 3), Törekvés—„33" FC (Halom-utca, délután fél 4), UTSE—FTC (Népszigel, délután fél 4). — *Kárpáti-csoport:* BEVV—OTE, ETC—KAOE, Glóbus—JSC, Máv—NTC, BTK—UMTE, MFC—Vérhalom, ELAC—BEAC. — *Stobbecsoport:* Wekerletelepi SC—Megyeri SC, Testvériség—Föv. T. Kör, URAK—Előre, Nyomdász TE—JAC, Husiparosok—FIAK, Zugló—VAC, Ékszerészek SC—VII. ker., MTE—Pénzintézet.

* **Atletika.** A FTC vasárnap délelőtt 10 órakor a népligeti nagykörben gyalogló versenyt rendez öt kilométer távolságon másodosztályu versenyzőknek. Ez lesz az esztendő utolsó atlétikai versenye.

Sziriában, míg a legutóbbi beszerzés már csak 30 évvel később, 1885-ben történt, miután időközben a ménesnek 1869 január elején a földmívelési kormányzat kezelésébe történt átvétele alkalmával Mezőhegyesről helyeztetett át 45 arabs kancza azon kevésbbé fejlett, vagy jellegtelen, vagy egyébként hibás kanczák helyére, melyeket az átvevő bizottság a Bábolnán való továbbtenyésztésre alkalmatlanoknak ítélt. Az azóta folyt következetes tenyésztés, úgy szintén a bővebb takarmányozás hatása alatt a bábolnai ménes lovai, a mellett, hogy keleti jellegüket szépen megtartották, nagyobbodtak, csontosodtak, izmosodtak, úgy, hogy az ott tenyésztett anyag az állandóan tiszta vérben való tenyésztés mellett is jóval termetesebb az eredeti arabsnál, megfelelvén a jelenkori szükségletnek, mely úgy a hátaslónál, mint a könnyű hámoslónál is szereti a termetességet. A tenyésztési elv az, hogy azokat a kanczákat, a melyeknek ivadékai már némi eldurvúlás, s a keleti jellegből való kivetkőzés kezdetét mutatják, eredeti arabs ménekkel, vagy azok egyenes ivadékaival párosítják; ott ellenben, a hol a test kisebbedése, elfínomodása mutatkozik, saját tenyésztésű termetesebb méneket használnak. Míg a kisbéri ménes nagy értékével, nemes vérével s érdekes tenyésztési eredményeivel köti le az embert: a bábolnai inkább érdekességével, kedvességével hódít. Az arabs ló formái kecsesebbek, a ménesek színezete is élénkebb, változatosabb, a mennyiben az angol vérből már kiküszöbölt szürkék különféle árnyalatai tarkítják a társaságot, s maguk az állatok barátságosabbak, még kezesebbek; bár ideges természetük miatt évente párszor megesik, hogy egyik-másik lónak minden ok nélkül való megrezzenésére megszalad az egész ménes és eszeveszett vágtatással rohannak tüskön-bokron át mindaddig, míg teljesen ki nem fáradtak. Ilyenkor egy-egy részüket néha a harmadik határban szedik össze. Növeli a látogatóban a kellemes hatást a lovaknak igazán nemes és hozzá még kecses jellegén kivül az is, hogy az egész ménes nagyon könnyen áttekinthető. A század elején, a nem épen szemgyönyörködtetésre szánt s elég rideg katonai modorban, de czélszerű beosztással épült fő telepen együtt vannak a mének, a kanczák és az idomításra kerülő csikók istállói, a zárt udvar közepén a födött, valamint a fenyűkkel körülültetett nyitott nyári lovaglóiskolával, s az évjáratoknak a külső majorokban elhelyezett istállói is pár percznyi, legfeljebb negyedórai kocsizással elérhetők. Szinte sajnálja a látogató, hogy oly rövid az út, mert valóban ritka élvezet valamely szép júniusi délután, mikor minden vetés a legszebb fejlődésben van, s friss széna teszi illatossá a

Bábolna sokkal régibb ménes, mint Kisbér. II. József császár uralkodása alatt 1789/90-ben vették meg 450.000 forintért a Szapáry grófi családtól a katonai kincstár számára, azzal a czéllal, hogy fiókintézete legyen a mezőhegyesi ménesnek, mely akkortájt pótlovakat szállított a hadseregnek, sőt igen nagy mennyiségben ökröket is ugyancsak a hadsereg és Bécs városa élelmezésére. Ennek a föladatnak megfelelően tehát ott a múlt század utolsó és a jelen század első éveiben rendszeres tenyésztés alig folyt, mindamellett, hogy a ménes időközben 1806-ban önállósíttatott. A század elejének sulyos évei, a háborúk — melyek egy ízben a ménest a francziák elől Mezőhegyesre

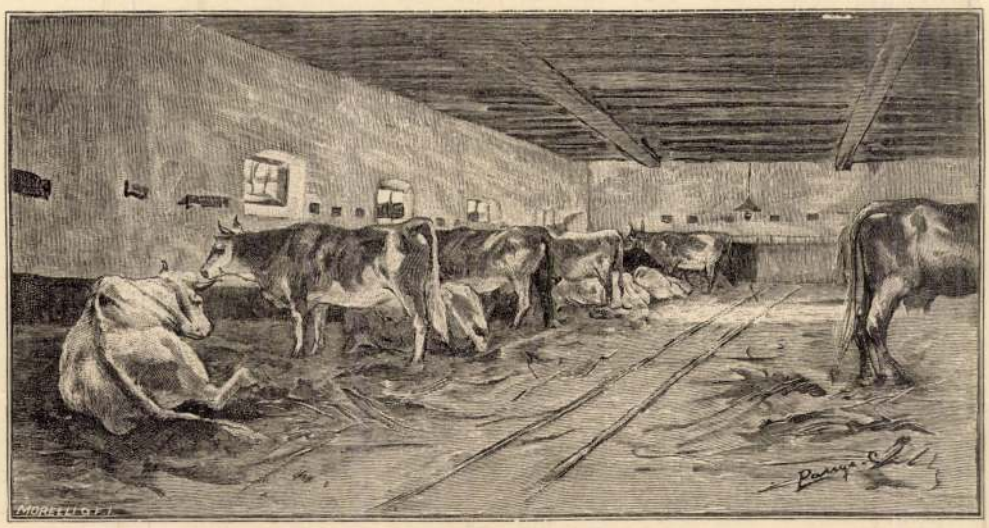

Bábolnai tehenészet.

menekülni is késztették — gátolták a rendszeres munkát, úgy, hogy csak 1816-ban állapították meg elvben, hogy a bábolnai kanczákat keleti vérű ménekkel fogják párosítani.

Kezdetben ugyan nem tartották meg szigorúan ezt az elvet, mert a rosièresi franczia méntelepből zsákmányolt, továbbá a Fechtig báró által, valamint egyes kereskedők útján vásárolt keleti mének mellett a kopsani udvari ménesből oda áthelyezett spanyol ménekkel is kereszteztek vagy tíz éven át, sőt kladrubi ménekkel is tettek kisérleteket. A harminczas évek óta azonban tisztán keleti vér tenyésztése folyt és foly, mely vérnek fölfrissítése czéljából több ízben hoztak ide keletről eredeti arabs méneket és kanczákat. Ily czélból jártak vásárlással megbízott küldöttségek 1836-ban Sziriában, 1843-ban Egyiptomban, 1852-ben, majd ismét 1856-ban megint

GULNER GYULÁRÓL.

Egy képviselőtől.

A szabadelvű párt és a nemzeti párt teljes összeolvadásának lassan haladó processusában közérdeklődéssel fogadott intézkedést tett Széll Kálmán miniszterelnök, midőn maga mellé belügyi államtitkárúl egy volt nemzeti párti képviselőt hívott meg: Gulner Gyulát, kinek kinevezését e napokban hozza a hivatalos lap.

Mindenki csak természetesnek és méltányosnak találja, hogy a nemzeti pártból nyert kiváló tehetségek érvényesüljenek. A politika úgy is sok embert elhasznál, örülni lehet, ha helyettük frissek jönnek. Úgyde a belügyminiszteri állás eleitől fogva összeütközési pontnak tartatott a két pártárnyalat által. Mindenik párt a maga emberét akarta volna látni e székben s a klubot egy fél év óta tartja már kisebb-nagyobb izgatottságban ez a kérdés.

Széll Kálmán azt a megoldást fogadta el, hogy a belügyminiszteri széket megtartja magának a választások idejére, államtitkárnak pedig meghívja Gulner Gyulát. S így ki lesz elégítve mind a két pártárnyalat. A miniszter marad egy volt szabadelvű párti, de a ki szimpathikus a volt nemzeti pártnak is; az államtitkár pedig lesz egy volt nemzeti párti, de a ki szimpatikus a volt szabadelvű pártnak is.

Látjuk, hogy Széll Kálmán e kinevezési ténynyel is egy nehéz bonyodalomból bontakozott ki, még pedig fényesen; nemcsak az országgyűlési pártokat tekintve, a hol Gulner Gyula mindenütt szeretett egyéniség, hanem az országos közvéleményt is számba véve. Mert ma, mikor a legközelebbi nagy teendő, a közigazgatás államosítása, nagy megnyugvást kelthet, ha az államtitkári székben nem egy kizárólag könyveken hízott elmeűl, tele elméletekkel, hanem egy olyan politikus, a ki az élő organizmust is ismeri közelről, s a kiben nemcsak az maradt meg és vált vérré, a mi jó Steinból vagy Grünwaldból, hanem az is, a mi a táblabiróból okos és praktikus.

Gulner Gyula most 57 éves, de még agilis, ruganyos, szóval jó erőben van. Inkább magas, mint kis termetű, rokonszenves arczú férfi, kit még csak most kezdenek megkörnyékezni némi ezüst hajszálak.

Valódi fehér holló a parlamentben szinte feltűnő szerénységével. Azon régi fából való magyar ember, a melyből Ernuszt Kelemen és Horváth Lajos volt, a ki fölött nyomtalanúl suhant el a század végének jellemeket rontó nagy betegsége, a stréberismus. Csendesen ült padjában majdnem évtizedeken át, sohase keresve a feltűnést. A lármás jeleneteknél, az izgató szczénáknál, melyek a napi babért szerzik, némán ült Gulner, vagy ott se volt. Mikor beszélt, szakszerű beszédeket tartott, leginkább a belügyi budgeteknél, s beszédei tartalmasak, izmosak voltak, mindig csak a lényegest keresve.

Előadása folyékony, egyszerű és természetes. Semmi pathosz, semmi gesztus. Az egész ember harmonikus, és cziczoma nélküli. Épen úgy beszédei is. De logika és velő van bennök. Flosculust ritkán használ, néha egy képet, de azt is csak úgy, ha valami igazságot szemlélhetőbbé tesz vele.

És milyen praepotenczia nélkül bonczol fel egy-egy thémát, mintha mondaná a hallgatóinak. «Ez így van, higyjétek el. Igaz, hogy csak én mondom, de utána jártam, tudom és ha meg nem haragusztok, még bebizonyítani is megpróbálom.»

Az ilyen tenor nem vezethet ebben a stréber világban nagy dicsőségekre, de még államtitkárságokra is csak ritkán. Csak úgy, hogy olyan éles szem válogat, mint a Széllé.

Gulner azonfelül vidám, kedélyes, jó barát, a ki a «fehér asztalnál» a hogy mondani szokták, csókolni való czimbora. Azt is beszélik az abonyiak, hogy odahaza jó gazda. A cselédjei pedig azt mondják, hogy jó ember. S ez az ő legnagyobb titulusa.

*

Életpályájáról a következőket jegyezhetjük föl: Vaálban, Fehérmegyében 1843-ban született. Tanulmányai befejeztével 1867-ben Pestmegye szolgálatába lépett, előbb mint aljegyző, majd mint főjegyző s Nyáry Pál oldalán élénk részt vett a megye politikai mozgalmaiban. Mint szónok már a hatvanas évek végén feltűnt Pestmegye gyűlésein bátor és folyékony felszólalásaival a fölmerült kérdésekben és közjogi vitákban, s már mint kész szónok jutott a parlamentbe. A képviselőháznak 1872-ben lett először tagja s a balközép párthoz tartozott, a fuzió után nem sokára elszakadt a szabadelvü párttól. Az 1878-iki országgyűlésen mint az egyesült ellenzék tagja jelent meg. Az 1881—84-iki országgyűlésen nem volt tagja a képviselőháznak. Az 1884-iki választások alkalmával a monori kerületben győzött s ennek mandátumát birta a legutóbbi választásokig, a mikor az abonyi kerület választotta meg nemzeti párti programmal.

Azonban soha sem szakadt el a vármegyétől. Ennek állandóan bizottsági tagja maradt, s részt vett minden bajában, küzdelmében, diadalában, és pedig vezető részt. Erre gyors felfogása, ékes előadása, törvényismerete, igazságszeretete alkalmassá is tették. Felszólalásának mindig volt hatása, még ha kisebbségben maradt is véleményével. A vármegyének most is szorgalmas bizottsági tagja, s innen nemcsak tisztelet, hanem őszinte, igaz szeretet is kiséri új pályájára.

Ellinger fényképe után.

GULNER GYULA.

A NEMZETI SZINHÁZ ÚJ IGAZGATÓJA.

A Nemzeti Szinház intendánsa húsvét-hétfőn hivatalosan is közölte a szinház tagjaival, hogy ő a belügyminiszter által a vidéki szinészet felügyelőjévé kinevezett gróf Festetics Andor helyébe, Beöthy Lászlót nevezte ki a Nemzeti Szinház igazgatójává s a kezelő személyzetnek nyomban be is mutatta őt, mint húsvét másodnapjától kezdve közvetlen főnöküket. A művészi személyzettel — a kiadott értesítés szerint — május 1-én fog átesni ezen a formaságon az új igazgató.

Miért nem mindjárt, miért nem egyszerre? Hisz jobb mihamarább túl lenni a formaságok nyügein; különösen mikor olyan alkalomszerűen is kinálkozott művész és vezető első érintkezésére a *föltámadásnak* ünnepe. Mert hát itt első sorban a művészet föltámasztása a kérdés. Az anyagi dolgok végzésére — a melynek úgynevezett technikáját a felelős igazgatónak is, természetesen, minden izében ismernie kell — bőségesen akad bürokratikusan gyakorlott kezelő tisztviselő; de már a mi a művészi oldalt illeti, arra nem elég a nevelődés nyomán szerzett gyakorlat, arra bizonyos mértékig születni kell. Érzék kell ahhoz. A színművészet szakába vágó ismeret és látkör szellemi képességekkel megszerezhető; az érzék az egyén különleges adománya, a mely tulajdonképen inspirácziót jelent. Szerencsés pillanat szüleményeül, egy-egy nyomban kivitelre is kerülő eszme villan át az idegszervezeten és többnyire nagyobb siker jár a nyomán, mint a mekkora a minden részletében megfontolt fáradságos tervezéseket szokta követni.

Nekem úgy látszik, hogy a Nemzeti Szinház fiatal új igazgatója bir valamit ebből a talizmánszerű ritka adományból is. Eddigi munkássága s vállalkozása terén mindenütt siker és elismerés járt a nyomában. Mint hirlapiró élénk tollal szolgálta a sajtót, ötletes színdarabjaival tapsokat aratott a Népszinházban és a Magyar Szinházban; s az utóbbinak pénzügyi egyensulyát is jobbra fordította másfél éves igazgatóságának rövid tartama alatt. Mindezek azonban rá nézve, a ki alig töltötte még be a huszonhetedik évét, az életnek csak előcsatározásait jelenthetik; rá nézve, igazában, csakis most kezdődik a férfi munkásságának kora, és pedig a sorsnak azzal a kedvezésével, hogy a legnemesebb ambiczióra érdemes ügykört kinál neki java erejének kifejtése teréül, midőn egy kulturális fontossággal biró műintézet élére állítja őt.

Nem lehet eléggé hangsulyozni a Nemzeti Szinháznak a többi szinházaktól elütő, ezt a közművelődési intézményszerű jellegét. Ennek minél erőteljesebb kidomborítása képezi a mai szellemi irányitónak első rangú feladatát. Mert hát az újabb idők áramlata, — hogy nevén nevezzem a gyermeket — érzékeket bódító légkört teremtett a szinházakban, úgyszólva, átalán; a melynek senyvesztő szele az ország első műintézetét sem hagyta érintetlenül. Versengés támadt abban az irányban, hogy melyik tud mélyebbről meríteni, s lenyúltak a mételyt árasztó intézetek műsoráig is.

És micsoda álláspontot foglal el ezzel szemben a közönség? Azt, hogy a magánvállalatok-

nál elnézi ezt az irányt; a Nemzeti Szinháznál visszautasitja. Nagy városok lakói sok mindenféle, különböző és ellentétes hangulatoknak rabjai a reggeltől estig végzett fárasztó napi munka után, Sok ember keresi, eltűri az erősebb fűszerrel egybekötött szórakozó üdülést; de megvan az a jó ízlése, hogy nem tudja azt megemészteni, ha arról a helyről nyújtják neki, a honnét az idealizmus poharából szeretne meríteni.

Míg egyedül állt a Nemzeti Szinház, szükségszerűleg minden műfajért ott kopogtatott a közönség; ma, csodálatosan beváló érzékeivel azt keresi ott, a mit a többiekben nem talál. Ezen a nyomon jut — Madách genialis és soha nem lanyhuló érdeklődéssel látogatott «Ember Tragédiáját» nem is említve, — a «Himfy Dalai» tiszta légkörének úgyszólva mindig telt szinház; ezen a nyomon aratnak fokozott érdeklődést a Shakespeare remekei, és hogy az elmúlt hét egy darabját említsem, ezen a nyomon csinál félig telt házat a «Czímzetes feleség» — a melynek tárgya jó családi körben el nem mondható — a melyről azonban el kell ismerni, hogy azt művészi előadásban tolmácsolja a szinház.

A Nemzeti Szinház művészeivel azonban a legnemesebb irányzat is méltó szolgálatra talál; csak abból a kehelyből kell nyújtani nekik italt, a melyik nem pocsolyából, hanem hegyek hajnali harmatából telíti magát. Annak aztán nem érzéki kábulat, hanem lelket nemesítő érzés lesz a hatása, és pedig művészre és közönségre egyaránt.

De hát a Nemzeti Szinház tehetséges új igazgatójának nemcsak jó szeme van a látásra — a ki tudja, hogy mit parancsol a helyzet és az idő — hanem lelkesedése is arra, hogy kitűzze a zászlót és ereje, hogy mellette kitartson. A mi a sikert illeti, az küzdésbe, időbe kerül majd. Sok mindenféle tényezővel kell ő neki megvívni a harczát, intra muros et extra; de a nemes czélra törés erős akarattal párosúlt munkája mégis csak meghozza majd a gyümölcsét. Az emelkedett irány kitűzésével bizton számithat minden részről jóakaratú, várakozó bizalomra és arra is, hogy az új csapáson való következetes haladással a Nemzeti Szinházra megjő lassanként a viszonyok általános javulása s azon a nyomon az óhajtott fölvirágozás kora.

Szüry Dénes.

KÉPEK A TAVASZI KIÁLLÍTÁSBÓL.

A Képzőművészeti Társulat mostani tárlatában, mint már említettük, külön terme van *Lállya* Czelesztinnek. Érdekes újra és újra megtekinteni e művészünk gyűjteményét, mert ez a gyűjtemény közel kétszáz darabjában valóságos tükre a magyar falusi és pusztai nép életének. Most, midőn festőink egy része, jobb sorsra érdemes buzgalommal, csak impressionista vagy stilizált tájképeket fest, jól esik látnunk Pállya apró darabjait, melyek olykor egy tenyérnyi felületen ritka hűséggel ábrázolják a magyar népet, a magyar eget, a magyar talajt és állatvilágot. A festő pompásan tudja ellesni mindezek jellemvonásait; az ő táj- és állatképei el nem tagadhatják nemzeti eredetüket. Az érdekes apróságokból ezúttal kettőt mutatunk be olvasóinknak, köztük a *Hazatérés*-t, mely poros levegőjével s pompásan megfigyelt állatcsoportjával nem kis feltünést keltett.

Spányi Béla eddig főként mint a vizes, mocsaras tájak búskomoly hangulatainak tolmácsolója vált ismeretessé művészetünkben. Zizegő nádasait, vizzel elöntött rétjeit gyakran láthattuk kiállításainkon, az előtérben tehenek csoportjával vagy gyakran csak kedves madarával: a hosszú lábú, kelepelő gólyával. Mindezeken a műveken a jeles képiró a regényes fölfogás felé hajlik. Spányi fölhasználta az újabb festői áramlatok előnyeit; de föltétlenül soha sem szegődött utánzójává, követőjévé semmi idegen iránynak, mert érezte, hogy művészi egyéniségének van tartalma s ez a tartalom külön kifejezési módot kiván. *Nyirség*-én most impreszszionista hajlamokat vesznek észre némelyek. A ki azonban jobban megfigyeli ezt a képet, láthatja, hogy Spányi csak finom érzékü naturalista, ki hiven, de poézissel másolja a természetet.

Erdélyi fényképe után.

BEÖTHY LÁSZLÓ, A NEMZETI SZINHÁZ ÚJ IGAZGATÓJA.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Műfordítások, mint dalszövegek. *Cziglányi Bélától. II. kötet.* A fordító első sorban gyakorlati czélt tűzött maga elé: magyar szövegben nyújtani a megzenésített külföldi, főleg német műdalokat. Cziglányi Béla fordítói munkássága e tekintetben hasznos, sőt hézagpótló. Tanúskodik erről a szakkörök nyilatkozatainak az a tekintélyes gyűjteménye, melyet Cziglányi első gyűjteményének, a «Német Dalok»-nak, bizományosa, a Rózsavölgyi czég a második kötet elején lenyomatott. A fordítások a szótagok számát, ütemét, lejtését tekintve, híven követik az eredetit, tehát az eredetiek dallamán énekelhetők. Ez bizonyára nem kis érdem; de költői értékük e fordítások nagy részének nem igen van, az eredeti költemények, színe, bája, illata többnyire hiányzik belőlük, olyanok, mint a szárított virág. A költemények a gyűjteményben a zeneköltők szerint vannak csoportosítva, de a tartalomjegyzék a verskölt ők szerint csoportosítva is közli a kötet tartalmát. A kötet a pécsi irodalmi és könyvnyomdai részvénytársaságnál jelent meg, s ára két forint. Mutatványúl álljon itt belőle a következő költemény:

Halottak emléke.
(Gilm H.)

Tégy asztalunkra
Rezedát ma, édes,
Van őszirózsa is a bokrokon;
Susogj szerelmet,
Ugy, mint ama fényes
Május napon.

Hogy két kezed
Megint gyöngéden átfog,
Am lássa bárki, én nem titkolom;
Nézz rám ragyogva,
Ugy, mint amaz áldott
Május napon.

Sírok fölött ma
Illat árad, mécs ég,
Övék e nap, kikre már hant borult —
Oh, légy enyém megint
Ugy, mint mikor még
Május virult!

Magyar Minerva, *a magyarországi muzeumok és könyvtárak czímkönyve.* Közrebocsátja a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége. Első évfolyam. Becses és közhasznu munka azokra nézve, a kik a hazai könyvtárak kincseiről tájékozni akarják magokat. A «Magyar Minerva» megismerteti az összes magyarországi muzeumokat és könyvtárakat akár törvényhatóságok, községek, akár felekezetek vagy magánosok tartják azokat fenn. Megismerteti a gyűjtemények természetét, nagyságát, elrendezését, használatuk föltételeit, személyzetük számát, s világot vet multjukra, keletkezésük és fejlődésük történetére. Archeologus, történetíró, irodalom- és művészet-kutató sok segítséget nyer e vállalatban. A muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége által megbizott szerkesztők: dr. *Schönherr* Gyula és dr. *Esztegár* László lelkiismeretes gonddal végezték munkájukat. Az első kötet bevezetése gr. Széchenyi Ferencznek, a magyar Nemzeti Muzeum alapítójának élet- és jellemrajzát nyujtja. A vállalat kiadója az Athenæum, az első évfolyam ára kötve 8 korona.

A temesvári könyvnyomdászat és hirlapirodalom története, képekkel kéziratok és nyomtatványok hasonmásaival. Irta dr. *Berkeszi* István, a temesvári főreáliskola tanára. A nyomdászat története mindig a művelődés mozgalmaival tart együtt. Temesvárt, mely csak a török hódoltság után kaphatott erőre, a nyomdászat alig 130 éves, de az utolsó három évtizedben hozzá füződik a magyarosodás ügye is. A vidék egyik nagy és fontos hirlapirodalmi főhelyévé lett. Magyar, német, román szerb hirlap és folyóirat 1895-ben 32, 1898-ban 25 jelent meg ott. A könyvek jegyzékét 1771-től 1871-ig igyekezett összeállítani Berkeszi, de fölemlíti, hogy teljes lajstromot nem sikerült összeállítani. E művelődéstörténeti munkában lelkiismeretes utánjárással szerzett adatok vannak feldolgozva. A temesvári nyomdászok és írók életrajzát, arczképét is közli. Legelől Pesty Frigyes történetíróét, ki az első magyar hirlapot alapította Temesvárt, a «Delejtűt», 1858-ban. Berkeszi hálás kegyelettel Pesty emlékének ajánlja könyvét, melynek ára 4 korona.

Péterfy Jenőről, a Kisfaludy-Társaság múlt év végén elhúnyt tagjáról és a kritikai irodalom e kitünő mívelőjéről önálló füzetben is megjelent az emlékbeszéd, melyet *Riedl* Frigyes a Kisfaludy-Társaság utolsó ülésén tartott, s melyet a «Budapesi Szemle» áprilisi kötete közlött. A korán kialudt fényes elmének finom elemzéssel, szeretettel tárja föl értékét.

Évkönyv, 1898 és 1899. A szegedi «*Dugonics-Társaság*» által kiadott könyvsorozat VI—VII-ik kötete, szerkesztette *Békefi* Antal. A társaságra vonatkozó részeken kívül több közérdekü közlemény van benne, így pl. egy tanúlmány a szegedi boszorkány-pörökről *Kovács* Jánostól, a Rákóczy-korról Szegeden, *Varga* Ferencztől, a berlini forradalomról *Hentaller* Lajostól. Több szépirodalmi dolgozatot is tartalmaz a kötet *Pósa* Lajos, *Móra* István, *Gárdonyi* Géza, *Milkó* Izidor és más szerzők tollából.

Javaslat a budapesti Kálvin-téri ref. templom és egyházi épületek újjáépítésére, irta *Gonda* Béla miniszteri osztálytanácsos. A kis füzet az immár kicsinynyé lett budapesti ref. templom sürgős újjáépítéséhez szól hozzá. Azt ajánlja, hogy az új templomot, az egyházi épületet, a theologiai intézetet szintén ezen a helyen épitsék, de vegyék hozzá a szomszédos magánházat és szerezzék meg a város birtokában levő úgynevezett Oroszlán-házat. Így mind a négy oldalról szabad területen lehetne építkezni. Gonda Béla javaslata a telek közepén 3—4 ezer ember számára akarja megépíteni a templomot. A templomtól jobbra három emeletes egyházi épületet, balra nagy bérházat tervez. A megvalósításhoz szerinte három millió korona kell, ha a város az Oroszlánházat ingyen oda adja. A három millióból egyet önkéntes adakozásból, félmilliót sorsjáték rendezésével, ugyanennyit sorsolási kölcsön útján és a harmadik milliót törlesztéses kölcsön útján ajánlja megszerezni.

Új könyvek. Lampel R. (Wodianer F.) könyvkereskedés kiadásában megjelentek: «Rendszeres franczia nyelvtan.» *Mébold* Fr. és *Ujvári* B. három kötetes munkájának harmadik része: a Teljes mondattan. A mű főleg a reáliskolák és a kereskedelmi iskolák felsőbb osztályai számára, és magánhasználatra készült. Ára vászonkötésben 4 korona. — «Utazás a természetben.» Dr. *Platz* Bonifácznak, a szegedi tankerület kir. főigazgatójának az ifjúság számára irt tanúlságos könyve. — «Az állatvilág pillanati fényképekben». Ez új képeskönyv, a mely füzetekben jelenik meg, 200 állatot mutat be azon pillanatnyi fotografiai felvételek után, melyeket a berlini állatkertben készítettek, kellő magyarázattal. A munka 16 füzetre terjed. Egy füzet ára 60 fillér. — «Gyümölcs- és gazdasági fatenyésztés.» Az iskolai és a népkönyvtárak használatára irta Dobóczky Lajos; ára 50 fillér. — Az «Iparosok Olvasótárá»-ból újra három füzet jelent meg. A 4. és 5-ik vegyes munkákat tartalmaz «Hasznos olvasmányok» czím alatt. A 6. füzet czíme: «Az iparos kincses könyve», s dr. Hankó Vilmos állított össze gyakorlati közleményekkel. Egy-egy füzetnek ára 60 fillér. — «Pedagogiai Kalauz.» Irta Kőrösi Henrik. Ára 1 korona.

Szabad hajdúk. Irta ifjabb *Móricz* Pál. A kötet tizenhét elbeszélést s apróbb rajzot tartalmaz a régi hajdúk életéből, részint egykorú okmányok s feljegyzések, részint pedig szájhagyományok alapján. A szerző érdekesen ír eme hajdani szabadságharczosok viszontagságos és változatos életéről. A kötet Szegeden az Engel Lajos könyvnyomdájában jelent meg.

GULNER GYULÁRÓL.

Egy képviselőtől.

A szabadelvű párt és a nemzeti párt teljes összeolvadásának lassan haladó processusában közérdeklődéssel fogadott intézkedést tett Széll Kálmán miniszterelnök, midőn maga mellé belügyi államtitkárúl egy volt nemzeti párti képviselőt hívott meg: Gulner Gyulát, kinek kinevezését e napokban hozza a hivatalos lap.

Mindenki csak természetesnek és méltányosnak találja, hogy a nemzeti pártból nyert kiváló tehetségek érvényesüljenek. A politika úgy is sok embert elhasznál, örülni lehet, ha helyettük frissek jönnek. Úgyde a belügyminiszteri állás eleitől fogva összeütközési pontnak tartatott a két pártárnyalat által. Mindenik párt a maga emberét akarta volna látni e székben s a klubot egy fél év óta tartja már kisebb-nagyobb izgatottságban ez a kérdés.

Széll Kálmán azt a megoldást fogadta el, hogy a belügyminiszteri széket megtartja magának a választások idejére, államtitkárnak pedig meghívja Gulner Gyulát. S így ki lesz elégítve mind a két pártárnyalat. A miniszter marad egy volt szabadelvű párti, de a ki szimpathikus a volt nemzeti pártnak is; az államtitkár pedig lesz egy volt nemzeti párti, de a ki szimpatikus a volt szabadelvű pártnak is.

Látjuk, hogy Széll Kálmán e kinevezési ténynyel is egy nehéz bonyodalomból bontakozott ki, még pedig fényesen; nemcsak az országgyűlési pártokat tekintve, a hol Gulner Gyula mindenütt szeretett egyéniség, hanem az országos közvéleményt is számba véve. Mert ma, mikor a legközelebbi nagy teendő, a közigazgatás államosítása, nagy megnyugvást kelthet, ha az államtitkári székben nem egy kizárólag könyveken hizott elmeűl, tele elméletekkel, hanem egy olyan politikus, a ki az élő organizmust is ismeri közelről, s a kiben nemcsak az maradt meg és vált vérré, a mi jó Steinból vagy Grünwaldból, hanem az is, a mi a táblabiróból okos és praktikus.

Gulner Gyula most 57 éves, de még agilis, ruganyos, szóval jó erőben van. Inkább magas, mint kis termetű, rokonszenves arczú férfi, kit még csak most kezdenek megkörnyékezni némi ezüst hajszálak.

Valódi fehér holló a parlamentben szinte feltűnő szerénységével. Azon régi fából való magyar ember, a melyből Ernuszt Kelemen és Horváth Lajos volt, a ki fölött nyomtalanúl suhant el a század végének jellemeket rontó nagy betegsége, a stréberismus. Csendesen ült padjában majdnem évtizedeken át, sohase keresve a feltűnést. A lármás jeleneteknél, az izgató szczénáknál, melyek a napi babért szerzik, némán ült Gulner, vagy ott se volt. Mikor beszélt, szakszerű beszédeket tartott, leginkább a belügyi budgeteknél, s beszédei tartalmasak, izmosak voltak, mindig csak a lényegest keresve.

Előadása folyékony, egyszerű és természetes. Semmi pathosz, semmi gesztus. Az egész ember harmonikus, és cziczoma nélküli. Épen úgy beszédei is. De logika és velő van bennök. Flosculust ritkán használ, néha egy képet, de azt is csak úgy, ha valami igazságot szemlélhetőbbé tesz vele.

És milyen praepotenczia nélkűl bonczol fel egy-egy thémát, mintha mondaná a hallgatóinak. «Ez így van, higyjétek el. Igaz, hogy csak én mondom, de utána jártam, tudom és ha meg nem haragusztok, még bebizonyítani is megpróbálom.»

Az ilyen tenor nem vezethet ebben a stréber világban nagy dicsőségekre, de még államtitkárságokra is csak ritkán. Csak úgy, hogy olyan éles szem válogat, mint a Széllé.

Gulner azonfelűl vidám, kedélyes, jó barát, a ki a «fehér asztalnál» a hogy mondani szokták, csókolni való czimbora. Azt is beszélik az abonyiak, hogy odahaza jó gazda. A cselédjei pedig azt mondják, hogy jó ember. S ez az ő legnagyobb titulusa.

*

Életpályájáról a következőket jegyezhetjük föl: Vaálban, Fehérmegyében 1843-ban született. Tanulmányai befejeztével 1867-ben Pestmegye szolgálatába lépett, előbb mint aljegyző, majd mint főjegyző s Nyáry Pál oldalán élénk részt vett a megye politikai mozgalmaiban. Mint szónok már a hatvanas évek végén feltűnt Pestmegye gyűlésein bátor és folyékony felszólalásaival a fölmerült kérdésekben és közjogi vitákban, s már mint kész szónok jutott a parlamentbe. A képviselőháznak 1872-ben lett először tagja s a balközép párthoz tartozott, a fuzió után nem sokára elszakadt a szabadelvü párttól. Az 1878-iki országgyűlésen mint az egyesült ellenzék tagja jelent meg. Az 1881—84-iki országgyűlésen nem volt tagja a képviselőháznak. Az 1884-iki választások alkalmával a monori kerületben győzött s ennek mandátumát birta a legutóbbi választásokig, a mikor az abonyi kerület választotta meg nemzeti párti programmal.

Azonban soha sem szakadt el a vármegyétől. Ennek állandóan bizottsági tagja maradt, s részt vett minden bajában, küzdelmében, diadalában, és pedig vezető részt. Erre gyors felfogása, ékes előadása, törvényismerete, igazságszeretete alkalmassá is tették. Felszólalásának mindig volt hatása, még ha kisebbségben maradt is véleményével. A vármegyének most is szorgalmas bizottsági tagja, s innen nemcsak tisztelet, hanem őszinte, igaz szeretet is kiséri új pályájára.

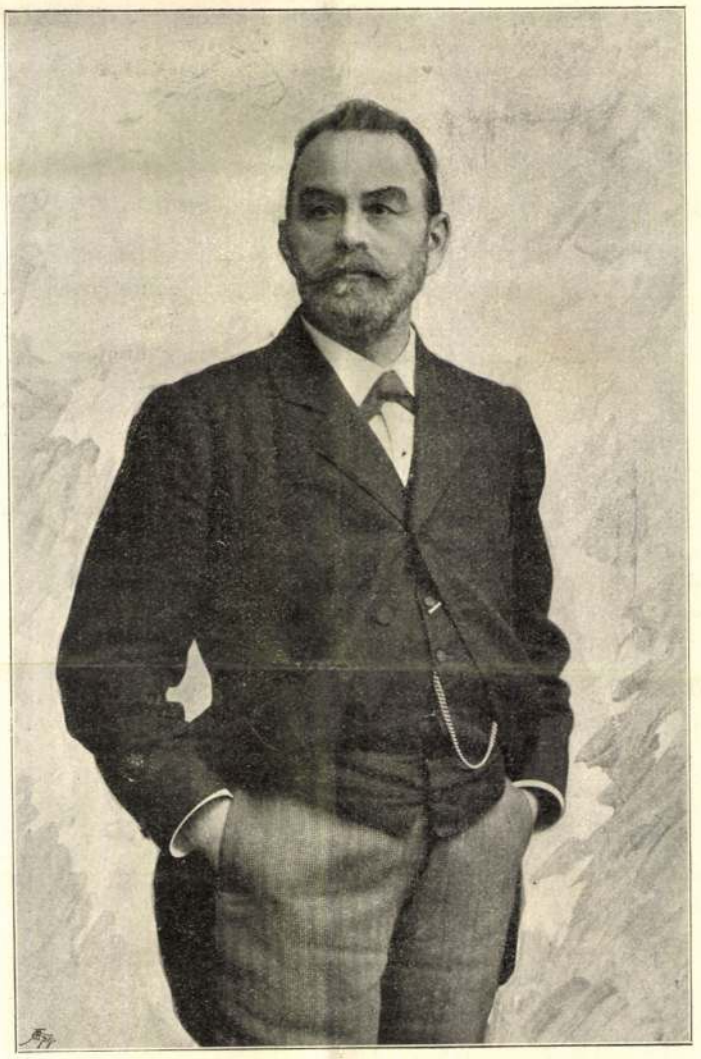

Ellinger fényképe után.

GULNER GYULA.

A NEMZETI SZINHÁZ ÚJ IGAZGATÓJA.

A Nemzeti Szinház intendánsa húsvét-hétfőn hivatalosan is közölte a szinház tagjaival, hogy ő a belügyminiszter által a vidéki szinészet felügyelőjévé kinevezett gróf Festetics Andor helyébe, Beöthy Lászlót nevezte ki a Nemzeti Szinház igazgatójává s a kezelő személyzetnek nyomban be is mutatta őt, mint húsvét másodnapjától kezdve közvetlen főnöküket. A művészi személyzettel — a kiadott értesítés szerint — május 1-én fog átesni ezen a formaságon az új igazgató.

Miért nem mindjárt, miért nem egyszerre? Hisz jobb mihamarább túl lenni a formaságok nyügein; különösen mikor olyan alkalomszerűen is kinálkozott művész és vezető első érintkezésére a *föltámadásnak* ünnepe. Mert hát itt első sorban a művészet föltámasztása a kérdés. Az anyagi dolgok végzésére — a melynek úgynevezett technikáját a felelős igazgatónak is, természetesen, minden ízében ismernie kell — bőségesen akad bürokratikusan gyakorlott kezelő tisztviselő; de már a mi a művészi oldalt illeti, arra nem elég a nevelődés nyomán szerzett gyakorlat, arra bizonyos mértékig születni kell. Érzék kell ahhoz. A szinművészet szakába vágó ismeret és látkör szellemi képességekkel megszerezhető; az érzék az egyén különleges adománya, a mely tulajdonképen inspirácziót jelent. Szerencsés pillanat szüleményeűl, egy-egy nyomban kivitelre is kerülő eszme villan át az idegszervezeten és többnyire nagyobb siker jár a nyomán, mint a mekkora a minden részletében megfontolt fáradságos tervezéseket szokta követni.

Nekem úgy látszik, hogy a Nemzeti Szinház fiatal új igazgatója bir valamit ebből a talizmánszerű ritka adományból is. Eddigi munkássága s vállalkozása terén mindenütt siker és elismerés járt a nyomában. Mint hirlapiró élénk tollal szolgálta a sajtót, ötletes szindarabjaival tapsokat aratott a Népszinházban és a Magyar Szinházban; s az utóbbinak pénzügyi egyensulyát is jobbra fordította másfél éves igazgatóságának rövid tartama alatt. Mindezek azonban rá nézve, a ki alig töltötte még be a huszonhetedik évét, az életnek csak előcsatározásait jelenthetik; rá nézve, igazában, csakis most kezdődik a férfi munkásságának kora, és pedig a sorsnak azzal a kedvezésével, hogy a legnemesebb ambiczióra érdemes ügykört kinál neki java erejének kifejtése teréül, midőn egy kulturális fontossággal biró műintézet élére állítja őt.

Nem lehet eléggé hangsulyozni a Nemzeti Szinháznak a többi szinházaktól elütő, ezt a közművelődési intézményszerű jellegét. Ennek minél erőteljesebb kidomborítása képezi a mai szellemi irányitónak első rangú feladatát. Mert hát az újabb idők áramlata, — hogy nevén nevezzem a gyermeket — érzékeket bódító légkört teremtett a szinházakban, úgyszólva, átalán; a melynek senyvesztő szele az ország első műintézetét sem hagyta érintetlenül. Versengés támadt abban az irányban, hogy melyik tud mélyebbről meriteni, s lenyúltak a mételyt árasztó intézetek műsoráig is.

És micsoda álláspontot foglal el ezzel szemben a közönség? Azt, hogy a magánvállalatok-

nál elnézi ezt az irányt; a Nemzeti Szinháznál visszautasitja. Nagy városok lakói sok mindenféle, különböző és ellentétes hangulatoknak rabjai a reggeltől estig végzett fárasztó napi munka után, Sok ember keresi, eltűri az erősebb fűszerrel egybekötött szórakozó üdülést; de megvan az a jó ízlése, hogy nem tudja azt megemészteni, ha arról a helyről nyújtják neki, a honnét az idealizmus poharából szeretne meríteni.

Míg egyedül állt a Nemzeti Szinház, szükségszerűleg minden műfajért ott kopogtatott a közönség; ma, csodálatosan beváló érzékeivel azt keresi ott, a mit a többiekben nem talál. Ezen a nyomon jut — Madách genialis és soha nem lanyhuló érdeklődéssel látogatott «Ember Tragédiáját» nem is említve,— a «Himfy Dalai» tiszta légkörének úgyszólva mindig telt szinház; ezen a nyomon aratnak fokozott érdeklődést a Shakespeare remekei, és hogy az elmúlt hét egy darabját emlitsem, ezen a nyomon csinál félig telt házat a «Czímzetes feleség» — a melynek tárgya jó családi körben el nem mondható — a melyről azonban el kell ismerni, hogy azt művészi előadásban tolmácsolja a szinház.

A Nemzeti Szinház művészeivel azonban a legnemesebb irányzat is méltó szolgálatra talál; csak abból a kehelyből kell nyújtani nekik italt, a melyik nem pocsolyából, hanem hegyek hajnali harmatából telíti magát. Annak aztán nem érzéki kábulat, hanem lelket nemesítő érzés lesz a hatása, és pedig művészre és közönségre egyaránt.

De hát a Nemzeti Szinház tehetséges új igazgatójának nemcsak jó szeme van a látásra — a ki tudja, hogy mit parancsol a helyzet és az idő — hanem lelkesedése is arra, hogy kitűzze a zászlót és ereje, hogy mellette kitartson. A mi a sikert illeti, az küzdésbe, időbe kerül majd. Sok mindenféle tényezővel kell ő neki megvívni a harczát, intra muros et extra; de a nemes czélra törés erős akarattal párosúlt munkája mégis csak meghozza majd a gyümölcsét. Az emelkedett irány kitűzésével bizton számíthat minden részről jóakaratú, várakozó bizalomra és arra is, hogy az új csapáson való következetes haladással a Nemzeti Szinházra megjő lassanként a viszonyok átalános javulása s azon a nyomon az óhajtott fölvirágozás kora.

Szüry Dénes.

KÉPEK A TAVASZI KIÁLLÍTÁSBÓL.

A Képzőművészeti Társulat mostani tárlatában, mint már emlitettük, külön terme van *Pállya* Czelesztinnek. Érdekes újra és újra megtekinteni e művészünk gyűjteményét, mert ez a gyűjtemény közel kétszáz darabjában valóságos tükre a magyar falusi és pusztai nép életének. Most, midőn festőink egy része, jobb sorsra érdemes buzgalommal, csak impressionista vagy stilizált tájképeket fest, jól esik látnunk Pállya apró darabjait, melyek olykor egy tenyérnyi felületen ritka hűséggel ábrázolják a magyar népet, a magyar eget, a magyar talajt és állatvilágot. A festő pompásan tudja ellesni mindezek jellemvonásait; az ő táj- és állatképei el nem tagadhatják nemzeti eredetüket. Az érdekes apróságokból ezúttal kettőt mutatunk be olvasóinknak, köztük a *Hazatérés*-t, mely poros levegőjével s pompásan megfigyelt állatcsoportjával nem kis feltünést keltett.

Spányi Béla eddig főként mint a vizes, mocsaras tájak búskomoly hangulatainak tolmácsolója vált ismeretessé művészetünkben. Zizegő nádasait, vizzel elöntött rétjeit gyakran láthattuk kiállításainkon, az előtérben tehenek csoportjával vagy gyakran csak kedves madarával: a hosszú lábú, kelepelő gólyával. Mindezeken a műveken a jeles képiró a regényes fölfogás felé hajlik. Spányi fölhasználta az újabb festői áramlatok előnyeit; de föltétlenül soha sem szegődött utánzójává, követőjévé semmi idegen iránynak, mert érezte, hogy művészi egyéniségének van tartalma s ez a tartalom külön kifejezési módot kiván. *Nyirség*-én most impreszszionista hajlamokat vesznek észre némelyek. A ki azonban jobban megfigyeli ezt a képet, láthatja, hogy Spányi csak finom érzékü naturalista, ki hiven, de poézissel másolja a természetet.

Erdélyi fényképe után.

BEÖTHY LÁSZLÓ, A NEMZETI SZINHÁZ ÚJ IGAZGATÓJA.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Műfordítások, mint dalszövegek. *Cziglányi Bélától. II. kötet.* A fordító első sorban gyakorlati czélt tűzött maga elé: magyar szövegben nyújtani a megzenésített külföldi, főleg német műdalokat. Cziglányi Béla fordítói munkássága e tekintetben hasznos, sőt hézagpótló. Tanúskodik erről a szakkörök nyilatkozatainak az a tekintélyes gyűjteménye, melyet Cziglányi első gyűjteményének, a «Német Dalok»-nak, bizományosa, a Rózsavölgyi czég a második kötet elején lenyomatott. A fordítások a szótagok számát, ütemét, lejtését tekintve, híven követik az eredetit, tehát az eredetiek dallamán énekelhetők. Ez bizonyára nem kis érdem; de költői értékük e fordítások nagy részének nem igen van, az eredeti költemények, színe, bája, illata többnyire hiányzik belőlük, olyanok, mint a szárított virág. A költemények a gyűjteményben a zeneköltők szerint vannak csoportosítva, de a tartalomjegyzék a verskölt ők szerint csoportosítva is közli a kötet tartalmát. A kötet a pécsi irodalmi és könyvnyomdai részvénytársaságnál jelent meg, s ára két forint. Mutatványúl álljon itt belőle a következő költemény:

Halottak emléke.
(Gilm H.)

Tégy asztalunkra
Rezedát ma, édes,
Van őszirózsa is a bokrokon;
Susogj szerelmet,
Ugy, mint ama fényes
Május napon.

Hogy két kezed
Megint gyöngéden átfog,
Ám lássa bárki, én nem titkolom;
Nézz rám ragyogva,
Ugy, mint amaz áldott
Május napon.

Sírok fölött ma
Illat árad, mécs ég,
Övék e nap, kikre már hant borult —
Oh, légy enyém megint
Ugy, mint mikor még
Május virult!

Magyar Minerva, *a magyarországi muzeumok és könyvtárak czímkönyve.* Közrebocsátja a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége. Első évfolyam. Becses és közhasznu munka azokra nézve, a kik a hazai könyvtárak kincseiről tájékozni akarják magokat. A «Magyar Minerva» megismerteti az összes magyarországi muzeumokat és könyvtárakat akár törvényhatóságok, községek, akár felekezetek vagy magánosok tartják azokat fenn. Megismerteti a gyűjtemények természetét, nagyságát, elrendezését, használatuk föltételeit, személyzetük számát, s világot vet multjukra, keletkezésük és fejlődésük történetére. Archeologus, történetíró, irodalom- és művészet-kutató sok segítséget nyer e vállalatban. A muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége által megbizott szerkesztők: dr. *Schönherr* Gyula és dr. *Esztegár* László lelkiismeretes gonddal végezték munkájukat. Az első kötet bevezetése gr. Széchenyi Ferencznek, a magyar Nemzeti Muzeum alapítójának élet- és jellemrajzát nyujtja. A vállalat kiadója az Athenæum, az első évfolyam ára kötve 8 korona.

A temesvári könyvnyomdászat és hirlapirodalom története, képekkel kéziratok és nyomtatványok hasonmásaival. Irta dr. *Berkeszi* István, a temesvári főreáliskola tanára. A nyomdászat története mindig a művelődés mozgalmaival tart együtt. Temesvárt, mely csak a török hódoltság után kaphatott erőre, a nyomdászat alig 130 éves, de az utolsó három évtizedben hozzá füződik a magyarosodás ügye is. A vidék egyik nagy és fontos hirlapirodalmi főhelyévé lett. Magyar, német, román szerb hirlap és folyóirat 1895-ben 32, 1898-ban 25 jelent meg ott. A könyvek jegyzékét 1771-től 1871-ig igyekezett összeállítani Berkeszi, de fölemlíti, hogy teljes lajstromot nem sikerült összeállítani. E művelődéstörténeti munkában lelkiismeretes utánjárással szerzett adatok vannak feldolgozva. A temesvári nyomdászok és írók életrajzát, arczképét is közli. Legelől Pesty Frigyes történetíróét, ki az első magyar hirlapot alapította Temesvárt, a «Delejtűt», 1858-ban. Berkeszi hálás kegyelettel Pesty emlékének ajánlja könyvét, melynek ára 4 korona.

Péterfy Jenőről, a Kisfaludy-Társaság múlt év végén elhúnyt tagjáról és a kritikai irodalom e kitünő mívelőjéről önálló füzetben is megjelent az emlékbeszéd, melyet *Riedl* Frigyes a Kisfaludy-Társaság utolsó ülésén tartott, s melyet a «Budapesi Szemle» áprilisi kötete közlött. A korán kialudt fényes elmének finom elemzéssel, szeretettel tárja föl értékét.

Évkönyv, 1898 és 1899. A szegedi «*Dugonics-Társaság*» által kiadott könyvsorozat VI—VII-ik kötete, szerkesztette *Békefi* Antal. A társaságra vonatkozó részeken kívül több közérdekü közlemény van benne, igy pl. egy tanúlmány a szegedi boszorkány-pörökről *Kovács* Jánostól, a Rákóczy-korról Szegeden, *Varga* Ferencztől, a berlini forradalomról *Hentaller* Lajostól. Több szépirodalmi dolgozatot is tartalmaz a kötet *Pósa* Lajos, *Móra* István, *Gárdonyi* Géza, *Milkó* Izidor és más szerzők tollából.

Javaslat a budapesti Kálvin-téri ref. templom és egyházi épületek újjáépítésére, irta *Gonda* Béla miniszteri osztálytanácsos. A kis füzet az immár kicsinynyé lett budapesti ref. templom sürgős újjáépítéséhez szól hozzá. Azt ajánlja, hogy az új templomot, az egyházi épületet, a theologiai intézetet szintén ezen a helyen építsék, de vegyék hozzá a szomszédos magánházat és szerezzék meg a város birtokában levő úgynevezett Oroszlán-házat. Igy mind a négy oldalról szabad területen lehetne építkezni. Gonda Béla javaslata a telek közepén 3—4 ezer ember számára akarja megépíteni a templomot. A templomtól jobbra három emeletes egyházi épületet, balra nagy bérházat tervez. A megvalósításhoz szerinte három millió korona kell, ha a város az Oroszlánházat ingyen oda adja. A három millióból egyet önkéntes adakozásból, félmilliót sorsjáték rendezésével, ugyanennyit sorsolási kölcsön útján és a harmadik milliót törlesztéses kölcsön útján ajánlja megszerezni.

Új könyvek. Lampel R. (Wodianer F.) könyvkereskedés kiadásában megjelentek: «Rendszeres franczia nyelvtan.» *Mébold* Fr. és *Ujvári* B. három kötetes munkájának harmadik része: a Teljes mondattan. A mű főleg a reáliskolák és a kereskedelmi iskolák felsőbb osztályai számára, és magánhasználatra készült. Ára vászonkötésben 4 korona. — «Utazás a természetben.» Dr. *Platz* Bonifácznak, a szegedi tankerület kir. főigazgatójának az ifjúság számára irt tanúlságos könyve. — «Az állatvilág pillanati fényképekben». Ez új képeskönyv, a mely füzetekben jelenik meg, 200 állatot mutat be azon pillanatnyi fotografiai felvételek után, melyeket a berlini állatkertben készítettek, kellő magyarázattal. A munka 16 füzetre terjed. Egy füzet ára 60 fillér. — «Gyümölcs- és gazdasági fatenyésztés.» Az iskolai és a népkönyvtárak használatára irta Dobóczky Lajos; ára 50 fillér. — Az «Iparosok Olvasótárá»-ból újra három füzet jelent meg. A 4. és 5-ik vegyes munkákat tartalmaz «Hasznos olvasmányok» czím alatt. A 6. füzet czíme: «Az iparos kincses könyve», s dr. Hankó Vilmos állított össze gyakorlati közleményekkel. Egy-egy füzetnek ára 60 fillér. — «Pedagogiai Kalauz.» Irta Kőrösi Henrik. Ára 1 korona.

Szabad hajdúk. Irta ifjabb *Móricz* Pál. A kötet tizenhét elbeszélést s apróbb rajzot tartalmaz a régi hajdúk életéből, részint egykorú okmányok s feljegyzések, részint pedig szájhagyományok alapján. A szerző érdekesen ír eme hajdani szabadságharczosok viszontagságos és változatos életéről. A kötet Szegeden az Engel Lajos könyvnyomdájában jelent meg.

SAKKJÁTÉK.

2164. számu feladvány. Mackenzie A. F.-től.

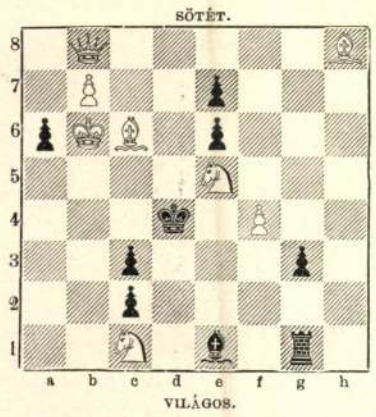

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2146. sz. feladvány megfejtése. Erlin K.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Fc5—b6	g7—g6 (a)	1. ---	---	d6—d5 (b)
2. Fc6—h1	Kc4—b5	2. Fc6—b5 †		Kc4—b5 :
3. Ka7—b7	t. sz.	3. Ka7—b7 stb.		
4. V mat.				

Világos.	*Sötét.*
1. --- ---	e6—e5
2. Fc6—e4 ---	Kc4—b5
3. Fc4—d3 † stb.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *Lipótvárott:* Hoffbauer Antal. — *Losonczon:* Demeter J. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 14-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Sok ember csak a szemével lát, mivel szive nincsen.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

Gummiáruk, betegápolási czikkek *sérvkötők (óvszerek* F. Berguerand párisi gyárostól) legelőnyösebben beszerezhetők *Polgár Sándor* egyetemi kötszerésznél, Bpest, Erzsébet-körut 50 6734

NYILT LEVÉL.

Tekintetes gyógyszerész úr!

24 éves kellemetlen viszketegségi bajomat az Ichtiol-Salicyl kenőcse 2 heti használat után teljesen elmulasztotta — annyira — hogy a baj vissza sem jött többé. Hogy ezen kitünő gyógyszer házamnál legyen, kérem ismét küldeni 1 tégelylyel belőle.

Tisztelettel
Spánik Mihály
érsekudvar.

Eger, 1899 julius 28.

Az «Ichtiol-Salicyl» 8430
teljesen ártalmatlan és szagtalan! Orvosok által is legjobbnak elismerve, mindennemü viszketeggel járó sömörbajok, ótvar, bőrrepedezés, bőrhámlás és kipállott testrészek ellen: Megrendelhető: Erényi Béla Szabadszállás. Nagybani raktárak: Török gyógytár Király-utcza 12., Nádor gyógytár Váczi-körut 17.
Ára egy nagy tégelynek utasitással 3 korona!
Minden gyógyszertárban kapható.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
5

Védjegy
Salvator S Salvator
Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által
a Lithion-forrás
Salvator
kitünő sikerrel rendelve lesz. 7529
Húgyhajtó hatású!
Kellemes izü! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.
Budapesten, főraktár [illegible]skuty L. urnál.

Szeplő
májfolt, bőrhámlás, bőratkák, (Mittesser) **pattanás** eltünnek a Raditz-féle **Mirtus créme** által, azonnal finomitó szépitő **kézi** és **arccréme** kis tégely **1** kor., nagy tégely **2** korona.

3 kiállitási kitüntetés.
Zsirtalan és ártalmatlan, hozzá a Pulcharadin-szappan 80 fillér, poudre 1 kor.
8456
Készíti, szetküldi az **Apostol gyógyszertár, Budapest József-körut 64 c.**

CRÈME DE FANCHON
a 3 sziv védjegygyel.
Rögtön finomitó és szépitő arckrém. Leg jobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!
Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K.
Főraktár: „URSITS"-gyógyszertár Budapest Rákóczy-tér.
Vidékre 10 fillér többlet beküldése után franko

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE BUDAPESTEN (BUDÁN)
Idény kezdete április 1-én.
Kiváló gyógyhatással bir női bajokban és altesti bántalmakban.
Rendelő orvos:
Dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.
Közvetlen villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

I. oszt. 1/8 sorsjegy 75 kr.

I. oszt. 1/1 sorsjegy 6 frt.

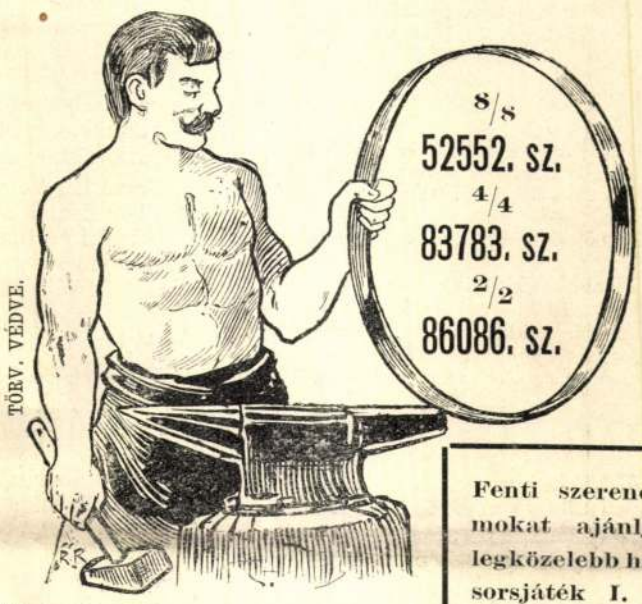

Mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Fenti szerencseszámokat ajánljuk a legközelebb hatodik sorsjáték I. osztályához.

I. oszt. 1/2 sorsjegy 3 frt.

TÖRÖK A. és TSA.
BANKHÁZA, BUDAPEST,
osztálysorsjáték osztály,
főáruda: Váczi-körut 4.
Fiók: Muzeum-körut 11. sz.

I. oszt. 1/4 sorsjegy 1 frt 50 kr.

Michelstädter S. E. és H.
Sajátkészitményü czipők nagy raktára
Váczi-utcza 3. sz. BUDAPEST, Erzsébet-körut 15.
«Triumph» czipők — gombolás, füzés és zug nélkül — egyedüli készitője.
Dr. Hőgyes-féle asbest-talpbetéttel ellátott czipők nagy raktára.
Fiók-telepek: Debreczen, Becskerek, Sopron, Ujvidék, Zágráb, Brassó, Varazsd, Szatmár.
Minden czipő talpába az ára bele van nyomva.

Foulard-selyem-ruha
8 frt 40 krtól
feljebb! — 14 méter — postabér és vámmentesen szállitva! Minták kiválasztásra, nem különben fekete, fehér és szines «Henneberg-selyem» blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.
Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!
HENNEBERG G.
selyemgyáros Zürichben.
Cs. és kir. udvari szállító. 8554

10,399.627 korona 76 fillérre rugott, mely összegből 6,482.000 korona 91 fillér, mint dijtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege: 74,455.970 korona 86 fillér.

A szállitmánybiztositási ágban a dijbevétel kitett 7,730.895 korona 18 fillért, ebből viszontbiztositásra fordittatott 3,346.580 korona, ugy hogy a tiszta dijbevétel 4,384.315 korona 18 fillérre rugott, mely összegből 2,549.074 korona 44 fillér helyeztetett tartalékba.

Károkért a társaság 1899-ben 28,174.407 korona 04 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 661,663.927 korona és 90 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből *hazánkra 123,186.550* korona *69* fillér esik, mely összeget a társaság *181.032 káresetben* fizette ki.

A *nyereségtartalékok* közül, melyek összesen *14,034.239* korona *11* fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az *értékpapirok árfolyamingadozására* alakitott tartalék, mely a 2,507.733 korona 74 fillér külön *tartalék*, úgy szintén az évi nyereségből kihasitott 413,251 korona 38 fillérrel 8,624.239 korona 11 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlitendő még a 160,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka*. Ezeken kivül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 153,073.167 korona 61 fillérről *162,608.919* korona *18* fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 29,782.502 kor. 61 fillér. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 14,245.324 korona 74 fillér. 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 1,466.107 korona 99 fillér. 4. Értékpapirok 103,401.469 korona 40 fillér. 5. Tárcza váltók 814.150 korona 26 fillér. 6. A részvényesek biztositott adóslevelei 7,350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 5,548.364 korona 18 fillér. Összesen 162,608.919 korona 18 fillér.

Ezen értékekből *42 millió korona magyar értékekre esik.*

A mint a jelentésből kitünik, a társaság a *betöréses lopás elleni biztositás* üzemét is felvette ügykörébe. Erről a legközelebb szétküldendő körlevelek fognak bővebb felvilágositást nyujtani.

HALÁLOZÁSOK.

Charousek Rezső, a hírneves magyar sakkmester meghalt április 18-ikán a főváros melletti Tétényben, 27 éves korában. A tüdővész már három évvel ezelőtt mutatkozott a fiatal emberen s nem volt rá orvosság. Charousek a csehországi Klein-Lometzben született 1873-ban, de már öt éves korában Debreczenbe került és magyar volt nyelvében, érzelmeiben. Középiskoláit Debreczenben, Miskolczon, a jogakadémiát Kassán végezte. Mindenütt föltünt már sakkjátékával. Öt évvel ezelőtt vett részt az első sakkversenyen a budapesti Sakk-körben; a huszonkét éves fiatalember mesteri fogásokkal verte le a játékban megőszült versenytársait és elnyerte az országos verseny első díját. Az 1896-iki nürnbergi versenyen az első díjat, ugyanabban az évben a budapesti nemzetközi mérkőzésben s a berlini kis versenyben a második díjat szerezte meg. Az 1898-iki kölni versenyeken pedig Csigorinnal és Cohnnal megosztozott a második, harmadik és negyedik díjban. A sakkjáték elméletében is munkálkodott. Charousek éles fölfogásával, játékának merész, ötletes formáival sok nagy mesteren túltett. A kölni versenyben már betegen vett részt, aztán több versenyben nem is játszott. A sakkozók mély megilletődéssel fogadták korai halálát. (Charousek arczképét az ezredévi sakkverseny részvevői között lapunk 1896 évi 47. számában közöltük.)

Szabó László, volt országgyűlési képviselő e hó 17-ikén Zentán meghalt. Vezető embere volt a függetlenségi pártnak Zenta városában, mely háromszor egymásután választotta meg képviselőjévé, a legutóbbi választáson kisebbségben maradt. Halálát özvegye és egyetlen leánya, Szilágyi Lajos törvényszéki biró neje gyászolja.

Elhunytak a közelebbi napokban: Pacséri Rezsny János ügyvéd, Bács-Bodrogmegyei nyug. árvaszéki ülnök, 1848—49-ben volt országgyűlési képviselő, életének 82-ik évében, Zomborban. — P. Gmitter Alfonz, minorita szerzetes, ki a szepes-csütörtökhelyi Zápolya-kápolna restaurálásának ügyét vezette. — Schneeberger János, evang. lelkész, 76 éves korában, Új-Verbászon. — Dr. Klempa István, fővárosi orvos, József főherczeg udvari orvosa 62 éves korában, Budapesten. — Orosz János, kir. főmérnök, életének 48 dik évében, Budapesten. — Id. Witkowsky Sándor, 48-as honvéd 71 éves korában Budapesten. — Neuschlosz Miklós, fővárosi épitő vállalkozó, ki több vasut, folyószabályozás s nagyobb épitkezések munkáját végezte, Budapesten. — Karasszon József, m. kir. postatakarékpénztári pénztárnok és a történelmi társulat pénztárnoka 41-ik évében, Budapesten. — Davidsohn Mór, az osztrák-egyiptomi bank volt igazgatója, 68 esztendős korában, Budapesten. — Lángráf Gábor, nagykereskedő, s több pénzintézet igazgatósági tagja, 76 éves korában, Székesfehérvárott. — Kozma Márton, államvasuti ellenőr 56 éves korában, Csapon. — Kovács István, gyógyszerész 33 esztendős korában, Hajdu-Böszörményben. — Czacher Jenő ügyvéd, 58 éves korában, Nagy-Kikindán. — Becker Lajos, ellentengernagy, a fiumei tengerészeti akadémia igazgatója. Bécsben született, és tudományosan képzett katona volt és több expediczióban vett részt. Ferencz Ferdinánd főherczeg 1892—93-iki földkörüli útja alkalmával ő volt a főherczeg hajójának, a «Kaiserin Elisabeth»-nek parancsnoka. — Nilkovszky Sándor, ki a szabadságharczot mint főhadnagy végig küzdötte, 71 éves korában, Budapesten. — Fridrich József ügyvéd, 56 éves, Komáromban. — Szentmiklósy János, dettai ügyvéd, 55 éves korában. — Szépe Pál, volt községi igazgató tanító, 53 éves, Komáromban. — Sebők Zsiga, Sebők Zsigmond iró és a «Budapesti Hirlap» dolgozótársának, s neje, szül. Rákosi Erzsébetnek egy esztendős fiacskája, Budapesten.

Özv. gróf Schweinitz Gyuláné, szül. gróf Nemes Ilona, számos jótékonysági egylet és más intézmény elnöknője, életének 67-ik évében Kolozsvárott, hol nagy részvéttel temették el. — Özv. Pauszner Nándorné, szül. Markocsán Klára 80 éves, Debreczenben. — Özv. Kék Lászlóné, szül. Rezelly Leopoldina, Balassa-Gyarmaton, 72 esztendős korában. — Özv. Ehrnberger Antalné, szül. Ferentzy Constanczia, 58 éves korában, Kolozsvártt. Dr. Ehrnberger Ferencz ezredorvos, az elhunytban édes anyját gyászolja. — Blaskovich Albertné, sz. Karász Irén, 68 éves korában, Abonyban, s holttestét Tápió-Szent-Mártonba szállitották. — Özv. Kurz Ferenczné, szül. Mócsy Janka, Tolnamegye árvaszéki elnökének anyja 80 éves korában, Bölcskén. — Ignácz Lászlóné, szül. Fehérdi Amália, a kovásznai ref. lelkész neje, 31 esztendős korában. — Bornemisza Anna, Bornemisza Boldizsár m. kir. államrendőrségi főparancsnok és neje Hanzély Hermin 18 éves leánya Budapesten.

Pállya Czelesztin: Egy kis baleset.

Pállya Czelesztin: Hazatérés.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Szerkesztői üzenetek.

Régi vendég. Kétkedés. Pásztortűz. Többet érnek, mint a mennyit fogyatékos külformájuk miatt a felületes olvasó talál bennük. Néhol szinte látjuk, mint küzd a tartalom a formával; néhol egy-egy szép versszakra is akadunk. Az utolsó hosszabbacska versben azonban nemcsak a kezdetleges forma a hiba, hanem az is, hogy képet-képre halmoz, rendszer nélkül, compositio nélkül.

Olvasó-kör. Bloemfonteint Blúmfontejn-nek ejtik ki, jelentése pedig: virágforrás. Mintegy 4000 lakosu, csinos, nagyon egészséges fekvésü város s az egész környék gyapjúkereskedésének központja. A boer szót úgy kell kiejteni hogy: búr; jelentése pedig: paraszt, földmivelő. Egyébiránt a boerok nem igy nevezik magukat, hanem burgher-eknek, vagyis polgároknak.

A nevető örökös. *Elbeszélés.* Gyenge, érdektelen meséje van s hogy az történt főhősével Balázs bátyjával, a mi történt, az ugyan vajmi kevéssé elégitené ki az olvasót. A nyelvezet is meglehetősen színtelen s telve hibás magyarsággal.

Papnak készülök. Tehetségre vall. Csak az a kár, hogy nagyon el van nyújtva; tömörebben, erőteljesebben kellett volna elmondani.

Nem közölhetők: *Ábránd és való.* Azt kérdezi, versének mi a hibája. A vers utolsó sora maga megfelel rá: «értelme nincs.» — *Oh, mondd szeretsz. A csalódott.* Mind a kettő alantjáró próza, költői képzeletnek, erősebb hevületnek, a nyelv és rythmus zenéjének nyoma sincsen benne. — *Hazaszeretet.* Megcsendül benne egy-két erőteljesebb hang, de az egész vers gyakorlatlan mükedvelőre vall. — *Szép Gyergyóné.* Szerző balladának nevezi; de a hosszú, áradozó dictiók épen nem balladai tulajdonságok. Az elbeszélés is gyönge; a verselés pedig oly kezdetleges, minővel mai napság már alig találkozunk.

Agarászat. Egy kis verses füzet címe, mely Debreczenben a Csokonai-nyomdában jelent meg. Irta és képekkel illusztrálta dr. K. *Tóth* Mihály, Debreczen város kapitánya, ki rigmusokban, jókedvvel beszél a tősgyökeres magyar sportról. Ára 1 korona.

A vér czímen *Zalai* Győző tizenhat rövid elbeszélést adott ki Nagy-Kanizsán Fischel Fülöp könyvkereskedésében. Félreismerhetetlenül első kísérletek. Ára két korona.

Gazdasági tanácsok a gazdálkodás különböző ágaiból. Második bővített kiadás. Irta *Rodiczky* Jenő. Rodiczky Jenő azon gazdasági írók közé tartozik, a kiknek munkáit a legszívesebben olvassa a gazdaközönség. Hogy mennyire eltalálta azt a hangot, melylyel a magyar kisgazdákhoz szólni kell, bizonyítja az, hogy ez a munka alig nehány hónap alatt ime most második kiadásban jelenik meg. Az Athenæum részvénytársaság adta ki s ára 3 korona.

Vígszinház. Április 18-ikán lépett föl először a Vígszinházban a Nemzeti Szinháztól megvált kitünő tragikai művésznő, *Jászai* Mari, ki első föllépteül Racine «*Phédráját*» választotta, melyet Ábrányi Emil fordított le a Vígszinház számára. A szinház megtelt minden zugában, s ünnepelte a közönség Jászai Mari asszonyt. Hosszasan tapsoltak, midőn a szinpadra érkezett; vele együtt éljenezték Jókait is, ki egy első emeleti páholyban ült családjával. Minden jelenés és felvonás után ismétlődtek a tüntetések Jászai Mari mellett, ki megrázó mélységgel játszotta a franczia klasszikus dráma e nevezetes és túlságos pathetikus alakját. Környezete, mely a víg légkörhöz szokott, dicséretesen adta át magát Racine s az ünnepélyes este hangulatának. A kitünő művésznő játéka magával ragadta a többi szereplőt is. *Gál* Gyula (Theseus), *Bihari* (Hippolit), *Lenkei* Hedvig (Áricia), *Hunyadi* Margit (Oenoné), *Balassa* (Theramén) becsületesen hozzájárultak a zajos est sikeréhez. «Phédrát» még kétszer ismételték egymásután a Vígszinházban.

Operaszinház. Eredeti ballet került színre az Operaszinházban április 18-ikán: «*Zulejka*», meséjét szerkesztette *Brüll* Jenő, zenéjét irta *Stern* Ármin, a tánczok rendezése Smeraldi Czézár, az Operaszinház balletmesterének műve. Ennyi közreműködéssel a balletre fordított fáradság nem veszett kárba. A közönség elég jól fogadta, s nem is igen vizsgálta, hogy mi a jobb benne: a mese, zene, vagy a rendezés. Mindenikben van elfogadható. Stern Ármint, ki Bécsben él, eddig zongorára irt zeneműveiből ismerte a közönség. Nem tisztult még a zenéje, de sok kellemes vegyűl balletjébe. Nem egyszer emlékeztetőn hangzik föl egyik-másik rész előkelő zeneköltőkre. A szép kiállítás, az előadás tarkasága a külső sikert megszerezte.

A kelet színgazdag világában játszik Zulejka története, Sztambulban, a hol a rabszolganők vásárjában adják el Zulejkát. Beleszeret ott a cserkesz Samil, de szegény a gyönyörű lány megvásárlásához. Zulejka egy basa háremébe jut, Samil meg akarja szöktetni, hanem a szökés közben a hárem őrei Samilt lelövik, Zulejka pedig tőrrel döfi át keblét. A tánczos látványosság azzal végződik, hogy a Mahommed hetedik menyországában egyesül Zulejka és Samil. A zene, a táncz, a csoportok átalában jól hatottak, s Stern Ármint és Brüll Jenőt a tánczosokkal együtt nem egyszer kitapsolták.

Velencze az Uránia-szinházban. Április 19-ikén új látnivalót mutattak be az Uránia-szinházban. *Dessewffy* Arisztid írt érdekes ismertetést *Velenczéről*, s három felvonás alatt vonulnak el a képek a néző előtt. Az első felvonásban először a lagunák keletkezését s Velencze első lakóit ismerteti, majd az utczán lezajló mindennapi életet látjuk. A második felvonás a Canale grande-dal foglalkozik. Egymás után jelennek meg paloták, kibontakozik a régi Velencze hatalma s gazdagsága. Birtokosaik s a lezajlott századok története elevenedik meg. A dogék palotájával külön foglalkozik az író, s magyarázza Velencze kormányzatát a multban. Végül az utolsó felvonás a velenczei templomokról szól, műbecsükről, korukról, kincseikről, képeik, szobraik s mozaik diszükről. Nagy érdeklődéssel hallgatta és nézte a közönség az előadást.

Jótékonyczélú előadást rendez az *országos nőképző-egyesület* e hó 25-ikén az Urániában. Előadatja *D'Artagnan*-nak egy e czélra készült korrajzát. Czíme: *József nádor és kora.* Az egyfelvonásos mű úgy szövegében, mint vetített és élő képeiben élethűen varázsolja elő azt a szép korszakot, melyben József nádor, mint a magyarság vezetője vetette meg alapját a mai nagy fővárosnak. Ezen kívül több érdekes élőképet mutatnak még be. Az országos nőképző-egyesület e jótékonyczélú előadással is óhajtja növelni nevelési alapját, melyből a hazai oktatásügynek eddig is oly sok haszna volt.

GYERMEKEK CSOPORTJA A KISDEDÓVÓK SZEGEDI ÜNNEPÉN.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar néprajzi társaság április 18-iki ülésén *Katona* Lajos: «A remete és az angyal» világszerte elterjedt legendájának magyarországi változatait ismertette. *Sebestyén* Gyula titkár bemutatta *Atovich* Ferencz nyitra-gerencséri néptanító gyűjteményét a zoborvidéki Szentiván-napi tűzrakó pogány eredetű népszokásról. Ez után *Semayer* Vilibald *Biró* Lajos új-guineai néprajzi gyűjteményét ismertette. Felolvasása kapcsán bemutatta Biró Lajosnak, az 1896. január 1-e óta Új-Guineában tartózkodó magyar természetkutatónak néprajzi gyűjteseit. Új Guinea földünk egyik legősibb állapotban levő része; lakosságának, a pápuáknak szokásai és erkölcsei nemcsak az alig 20—25 év óta ismert óriási szigetnek, hanem az emberiség ősi állapotának megismerésére sok tanulságot rejtenek. Biró Lajos gyűjteményei a pápuák minden életviszonyaira kiterjednek, már ezer számra tehetők és tekintve az ilyen ősnépnek rohamos pusztulását, egykor az emberiség megbecsülhetetlen kincsét fogják képezni.

A kisdednevelők országos egyesülete húsvét vasárnapján Szegeden tartotta évi közgyülését, mely a rendesnél szélesebb keretben folyt le és ünnepélyesebb színezetet nyert az által, hogy a szegedi jótékony nőegylet kezdeményezésére, a magyar gyermekvilág népszerű költőjét, Pósa Lajost és édes anyját is meghívták ez alkalomra. A közoktatásügyi kormány is elküldte képviselőjét az ünnepélyes közgyűlésre Kállay Albert szegedi főispán személyében. Az országos kisdednevelő egyesület elnöksége: Hagara Viktor beregi főispán, György Aladár és Röser Jánosné vezetése alatt mintegy háromszáz kisdedóvónő érkezett Szegedre szombat délután; ugyanakkor érkezett meg Pósa Lajos is édes anyjával, több fővárosi iró társaságában. A vasúti állomásnál a szegedi nőegylet választmánya nevében Polgár Lászlóné üdvözölte a vendégeket.

A közgyűlés, melyet Hagara Viktor főispán nyitott, meg a kisdednevelés országos fontosságát fejtegető beszéddel, vasárnap délelőtt a városháza dísztermében folyt le. Az egyesület ügyeit vitatták itt meg és a kisdednevelés körébe vágó értekezéseket olvastak föl. Molnár Mária eperjesi mintaóvónő pedig egy pedagogiai tanúlmányban Pósa Lajosnak a gyermekirodalom terén szerzett érdemeit méltatta. A komoly beszédek és értekezések közben egyszer csak az asztal tetejére állott egy kis szöszke gyermek és csinos versikével köszöntötte föl a kedves Pósa bácsit. Délután a Tisza-szálló nagytermében üdvözölték a költőt. Az üdvözlő beszédek elhangzása után iczi-piczi apróságok, fiúk és lányok vegyest, jöttek a pódiumra s nagy lelkesedéssel szavalták, dalolták a Pósa bácsi hazafias gyerekverseit, mire a költő az apróság nagy gyönyörűségére szép meséket mondott. A szegedi nők ezüstkoszorút nyújtottak át Pósának, melyet a költő megható szavakkal adott át édes anyjának, a ki könnyezve nézte fia ünneplését.

MI UJSÁG?

A párisi világtárlat. Nemcsak a franciákat és fővárosukat, hanem az egész művelt világot érdeklő eseménynek szinhelye volt Páris, midőn ott, e hó 14-én a világkiállítást megnyitották. Az emberiség szorgalmának, munkásságának, haladásának ünnepe volt az. Így fogták fel a világ minden művelt nemzetei, melyek részvétükkel a kiállításhoz hozzájárultak s a népek eme nemes versenyében teljes erejüket igyekeztek kifejteni. Köztük Magyarország is, mely most mint önálló ország jelenik meg s mutatja be a világnak haladását, nemzeti munkájának gyümölcseit.

Már a megnyitás első napjára nagyon sok idegen érkezett Párisba, noha mindenki tudja, hogy a kiállítás elkészüléséhez legalább egy hónap kell még. A kiállításnak legjobban elkészült részei közé tartoznak a *magyar* osztályok. A megnyitáskor is a magyar kiállítási bizottság, Lukács Béla kormánybiztos bevezetésével egyik élénk tényezője volt az ünnepélyességeknek. A díszmagyarban megjelent csoport élénk feltünést keltett s Loubet elnök a már majdnem kész magyar osztályban körülbelől a legjobban rendezett részét találta a kiállításnak.

A megnyitás napjának estéjén a köztársasági elnök palotájában, az Elységben lakoma volt. *Loubet* elnök hosszasabban beszélgetett az idegen hatalmasságok nagyköveteivel és kiküldötteivel s megköszönte a főbiztosoknak a kiállítás sikerében való közreműködésüket. Az elnök *Lukács* Béla magyar kormánybiztost ebédre is meghívta. Az Elysée estéjén a magyarok közül jelen voltak még Miklós Ödön kormánybiztosi helyettes nejével, Széchenyi Béla gróf leányával, Hanná-val, Zichy Jenő gróf, Ráth György, Szalay Imre, Radisich Jenő és Győry Árpád; a kormánybiztosság részéről a következők: Fittler Kamil, Kazy József kamarás, Návay Aladár, Földváry József, Kövesdy Béla, Koós Jenő, Boros Samu, Bálint Zoltán és Jámbor Lajos műépítészek, Malcomes Gyula báró, Mallin báni tanácsos. Ott voltak továbbá: Légrády Károly országgyűlési képviselő, Ráth Györgyné, Wagner Jenő, Almády Géza, Rejtő Sándor, Erődy Béla, Esterházy Mihály gróf, Szádeczky Lajos, Szendrei János, Borostyán Nándor, Székely Béla.

A kiállítás területén a közönség egyelőre a nemzetek pavillonjának utczáján, a Szajna két partján hullámzik, a hol külön épülete van minden nemzetnek. Itt a *magyar* kiállítási épület már külsőleg is hatást tesz. Az *orosz* pavillonban kiállították Franczia országnak drágakövekkel kirakott térképét, a melyet a czár készíttetett. A térkép egy négyzetméter nagyságú s a legkülönfélébb drágakövek ragyognak rajta. Páris helyén óriás rubin villog a térképen, Marseillenél gyönyörű smaragd, a mely egymaga tizennyolczezer rubelbe került. A folyók helyét platinadrót jelzi. Az egész műre közel másfélmillió rubelt áldozott a czár. Nyolczvan ember három évig szakadatlanul dolgozott az elkészítésén.

Már az első napon megjelent a *magyarországi képzőművészeti osztály* lajstroma, a magyar és hor-

Spányi Béla: Részlet a Nyirségből.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

vát művészektől kiállított művekről. Ezek száma 285. Magyarok 128 festményt, 42 szoborművet, 42 tervrajzot és 35 metszetet állítottak ki. A katalogushoz a közoktatásügyi miniszterium művészeti osztályának vezetője, dr. K. *Lippich* Elek írta a bevezető részt, mely elmondja a magyar képzőművészetek történetét és ismerteti a hazai művészeti viszonyokat és a kiállító művészeket. A katalogus befejező részében a kiállított művek közül többnek képe látható. A tájékoztató könyvet, mely franczia nyelven van írva, a kiállítás látogatói ingyen kapják.

A párisi kiállítás anyagi sikerét illetőleg *35 millió* látogatóra számítanak. Mintegy 200 napra terjed a kiállítási idő s e szerint 325,000 látogatót várnak naponkint. Az első napon, húsvét vasárnapján azonban csak körülbelül 120,000-en fizettek a jegyért. A következő napokon még kevesebben.

A kiállítás területén még annyi az építeni és rendezni való, hogy bizonyára eltelik még május hónap is, mikor minden elkészül. Mégis most is telve már a franczia főváros idegenekkel, kiket a Párisban is szokatlan nagy, pezsgő élet vonz oda. Fejedelmi látogatója azonban kevés lesz a kiállításnak. A német császárról emlegették ugyan, hogy elmegy, de erről most már nem beszélnek. A *czár* látogatásáról azonban szó van. Hir szerint szeptemberben megy el, mikor Kopenhágából, nagyatyjától, a dán királytól hazatér. Az *angol trónörökös* bizonyosan elmegy, noha az angol udvar neheztel a franczia sajtónak a dél-afrikai háborúban tanúsított magatartása miatt. A *perzsa sah* a kiállítás meglátogatására utazik Európába.

Jókai Mór fogadásának előkészítésére a Párisban élő magyar ujságirók, a párisi külföldi hirlapirók egyesülete és a franczia hirlapirók közös bizottságot választottak.

Erzsébet főherczegnő, Rudolf néhai trónörökös leánya, édesanyja férjhez menetele óta külön udvartartást kapott. Húsvét első napján este volt nála Bécsben az első összejövetel. Mintegy ötven arisztokrata hölgy jelent meg. Az ifjú főherczegnőről ez alkalomból fölemlítik, hogy a magyar nyelvben is teljesen jártas. Bizonyságúl felhozzák, hogy pár héttel ezelőtt *Ruschek* Antal győri espereshez fordult, ki egy jótékony női intézetnek igazgatója, s kérte egy hozzá folyamodott magyar úri nő fölvételét az intézetbe. Ruschek esperes németül válaszolt a főherczegnő főudvarmesternőjének. Az esperes, ki előkelő magyar egyházi iró, nem sokára a főherczegnő magyar tanítónőjétől, *Tomor* Rózától örvendetes választ kapott, mely így szól:

«Nagyságod német levelén a főherczegnő nagyon elcsodálkozott. Én nem, mert tapasztalásból tudom, hogy hazámban az az általános vélemény, hogy nincs egy főherczeg, vagy főherczegnő, ki tökéletesen bírná nyelvünket. Legnagyobb örömömre és büszkeségemre mondhatom, hogy másként áll a dolog Erzsébet főherczegnőnél. Mióta csak beszélni kezdett, tőlem csak magyar szót hallott; nemcsak magyarúl írni és olvasni tanítottam, hanem hat éves korától 16 éves koráig egyéb tantárgyakat is tanítottam: nyelvtant, helyesírást, Magyarország földrajzát és történelmét. Erzsébet főherczegnő nemcsak jól, de szépen és mindig örömest beszéli nyelvünket. A magyar vendégeknek, kikkel édesanyjánál ebédek alkalmával gyakran találkozott, volt alkalmuk gyönyörű magyar kiejtéséről meggyőződni.»

Wlassics miniszter Budapesten. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, kinek megrongált egészsége a több hónapi pihenő alatt teljesen helyreállott, április 18-án visszaérkezett Budapestre és azonnal átvette miniszteriuma vezetését. A miniszter másnap este megjelent a szabadelvű pártkörben, a hol a párt tagjai meleg szívességgel üdvözölték.

A gödöllői új parkban az őszszel állitják fel Erzsébet királyné bronz szoboremlékét. *Zala* György, a kiváló szobrász mintázta a szobrot, mely a királyasszonyt napernyővel kezében, a hogy a mezőn szokott volt sétálni, tünteti föl, a mint épen egy falusi leánykának megsimogatja a fejét.

Az állatkert új elefántja. Ő Felsége a schönbrunni állatkertből egy szép elefántot ajándékozott a budapesti állatkertnek. A harmadéve itt járt Csulalongkorn siámi király küldte ezt Bécsbe. A budapesti állatkertnek már húsvétra le akarták küldeni, de a hideg időjárás miatt csak később érkezhetik meg.

Telefon a világ körül. A Kelet-Ázsia és Nyugat-Amerika közt tervezett kábel-telegráfot az akadályok és nagy költség miatt egy időre elhalasztották. E helyett most orosz és amerikai mérnökök tervet dolgoztak ki, mely szerint Amerikát, Ázsiát és Európát összefüggő telefon-vonal kötné egymáshoz. A drót nagyobbára szárazföldön huzódnék, csupán egy kicsiny darabon a tenger ölében; a Bering-szoros medre volna az a kis vizi út. Ezt a tervet már *Field* is hangoztatta a hatvanas években, mikor kábelfektetési munkálatai két izben is meghiusultak, és csak a két éjszaki földrész akkori fejletlen gazdasági állapota tartotta vissza a kiviteltől. Azóta Szibériában kiépült a világ egyik legnagyobb vasutja, Alaszka és Éjszak-Amerika pedig jelentőségében nagyot lendült. A három világrészt behálózó telegráf-drótot kapcsolatba hoznák a nagy városok helyi huzalaival, a mi — minthogy megépítése sokkal kisebb tőkebefektetést kívánna — a kereskedelemnek és hirszolgálatnak sokkal olcsóbb közege lenne, mint a tetemes pénzáldozatok árán létesített és fentartott tenger alatti kábel-távbeszélők.

Ötven évig nyomdász. A Franklin-Társulat nyomdai személyzete vasárnap, e hó 22-én este 8 órakor a székes fővárosi Vigadó termeiben hangversenynyel és tánczczal egybekötött jubileumi ünnepélyt rendez *Pető* Lipót ötvenéves nyomdászsága emlékére. Nevezett már közel egy negyed század óta dolgozik a Franklin-Társulat nyomdájában és nagy becsülésnek örvend szaktársai közt.

EGYVELEG.

* **Európa vagyona.** Egy amerikai statisztikus kiszámította, hogy az európai államokban az összes közvagyon 260 milliárd frank, — az összes vagyon pedig államok és magánosok tulajdona együttvéve, 1175 milliárd frank. Legtöbbje van ebből Angliának, hol a nemzeti vagyon 295 milliárd, a forgalmi tőke 106 milliárd s az összes vagyonból egy lélekre 7200 frank átlag esik. Ausztriában és Magyarországban a nemzetek vagyona 116 milliárd, a forgalmi tőke 10 milliárd s az egy lélekre eső átlag 2100 frank. 1870 óta Európa forgó tőkéje csaknem megkétszereződött, 1848 óta pedig csaknem megnégyszereződött.

* **Teve-versenyeket** szoktak déli Algirban tartani. A versenyeknél használt tevéket gondosan tenyésztik s igen nagy árakat adnak értük. Az így tenyésztett állatok sokkal erősebbek s nagyobbak a rendes tevénél; óránként tizenhat kilométernyi útat képesek megtenni s tizenhat-tizenhét óráig tudnak ilyen gyorsan haladni.

* **Hol telelnek a gólyák.** Egy belgiumi földbirtokos ezelőtt nehány évvel a birtokához tartozó lapályos réten kétszáz gólyát fogdostatott össze, azután a gólyák nyakára vagy lábára egy darab kéregpapirost kötött, melyre azt írta, hogy a madár elejtője, esetleg az, kinek hatalmába kerül, erről postán neki hírt adjon. Két év múlva egy ily furcsa útlevél azzal küldetett vissza, hogy azt egy réten nyugati Algirban találták, egy másik kéregpapiroson pedig arról adtak hírt, hogy az illető gólyát a Senegal folyó torkolatánál ejtették el.

* **A világ legnagyobb könyve** a londoni British Muzeumban látható. Az öt láb 10 hüvelyk magas könyv a Hollandiában a XI. század végéig megjelent térképeket tartalmazza. A vörös bőrbe kötött és gazdagon aranyozott ezüst csatokkal ellátott könyvet 1660-ban II-ik Károly angol király egy hollandi embertől kapta. Utóbb III-ik György angol király a ritka könyvet egész könyvtárával együtt a British Muzeumnak ajándékozta. Ugyanott őrzik a világ *legrégibb szerelmes levelét*, melyet ezelőtt 3500 évvel egy egyiptomi herczegnőnek irtak. A levél, melyben az illető a herczegnő kezét megkérte, egy tégla alaku kőre van írva.

* **A német birtokok gyarapodása.** Németország 1884 óta Afrikában, Ázsiában és a Csendes Oczeánon harmadfél millió □ kilométernyi területet szerzett meg, a melyen mintegy 10 millió lakos él.

* **A világ legmagasabb kéménye** — 468 láb — egy Glasgow (Skóczia) vidékén épült szeszgyáron látható. Ehez magasságra nézve legközelebb áll a kölni keményitő gyár kéménye, mely 441 lábnyira nyulik fel.

* **Egereket** használ czérna gombolyításra egy skót ember. Kerekeket mozgattat velük. A kis állatok így naponként mintegy 16 km. útat tesznek meg s 2800 csomó czérnát gombolyítanak föl.

* **A theát** 1633-ban Európában még alig ismerték, de már hat évvel utóbb, a persa udvarnál lévő orosz követ a czár számára nagyobb mennyiségü theát kapott ajándékba. Angliába hollandi kereskedők hozták cserébe angol posztóért. De ha Cromwell theás kannája csakugyan valódi ereklye, akkor a thea már 1660 előtt ismeretes lehetett Angliában. Meglehet azonban, hogy Cromwell a kérdéses kannát csak mint különlegességet kapta valakitől ajándékba. De már 1687-ben Clarendon lord azt irja naplójában, hogy Couplet jezsuita hitszónoknál valódi khinai theát ivott. Ezen idő óta az új ital Angliában annyira elterjedt, hogy ma azt a lakosság minden rétegeiben nélkülözhetlen czikknek tekintik.

x **Hogyan védekezzünk a moly ellen?** Czélszerü utasitást tartalmazó füzet jelent meg szőrmenemüek, ruhák stb. házi kezelésben való megóvására vonatkozólag. A füzet kivánatra ingyen kapható a szerzőnél Katzer Józsefnél Ó-utcza 44.

Rheuma, csuz, köszvény és **epekőbajok** biztosan gyógyithatók a tudományos alapon álló Dr. Rissoféle *czitromnedv kurával.* Ismertetést ingyen és bérmentve küld *Szabady János* gyógyszerész Budapesten, Damjanich-utcza 2/c.

A Triesti Általános Biztositó-Társaság *(Assicurazioni Generali)* f. é. április hó 7-én tartott 68-ik közgyülésen terjesztettek be az 1899. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1899. évi deczember 31-én érvényben volt *életbiztositási tőke összegek* 483,973.169 korona és 56 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett dijak 19,724.336 korona 19 fillérre rugtak. Az *életbiztositási osztály díjtartaléka* 10,003.809 korona 90 fillérrel 124,700.392 korona 59 fillérre emelkedett.

A tűzbiztositási ágban a dijbevétel 18,128.170 korona 40 fillér volt, miből 7,728,542 korona 64 fillér viszontbiztositásra fordittatott úgy, hogy a tisztadijbevétel

levegőt, szép mozgású jó négy bábolnai szürkével, kényelmes kocsiban, pompásan kavicsozott útakon körül járni ezt az egy tagban terülő, szelíd hullámú dombjairól egészen áttekinthető birtokot, mely mindenütt befásított útjaival, ligeteivel, erdőivel igazán valami óriás parkhoz hasonlít, melynek üde zöldjét szapora egymásutánban tarkítják a legelésző változatos színű ménesek, a piros-tarka simmenthali-fajú gulyák, s a juhnyájak, meg a künn dolgozó jármos ökrök fehér csoportjai.

A fölnevelés, edzés, gyakorlás, kipróbálás ugyanazon alapelvek szerint történik, mint a kisbéri ménesben. A származó szaporúlatból a fiatal méneket itt is, mint a másik ménesben, a méntelephez osztják be, a fölös számú fiatal kanczákat pedig, a melyek a ménes létszámának kiegészítésére már nem szükségesek, Budapesten szokták mindig október elején elárverezni. Azon felül a bábolnai ménes — Európának ma már jóformán egyedüli számot tevő arabs ménese — neveli nagy részt a magyar testőrség híres szürke nyergeseit, ugyanez látja el Horvátországot és Boszniát is arab ménekkel, sőt külállamok, például Bulgária, meg egy ízben Japán is, szintén itt kerestek arabs vérű javító méneket (korrektorokat).

Úgy a kisbéri, mint a bábolnai ménesekkel terjedelmes gazdaságok vannak kapcsolatban. A kisbéri intézet területe 11.255 kataszteri hold, a bábolnaié pedig 7.105. Míg a ménesek tisztán katonai kezelés alatt álltak s a gazdálkodást is a ménes-parancsnokok alá rendelt katonai tisztviselők katonai cselédséggel vezették: e gazdaságoknak kizárólag az volt a föladatuk, hogy a ménest legelővel és takarmánynyal ellássák. Mióta azonban ez intézeteket a földmívelési kormány kezeli, s a gazdálkodást a méneskezeléstől egészen elválasztva, polgári tisztviselők polgári cselédséggel viszik, a ménesek ellátásán kivül még az is föladatuk a gazdaságoknak, hogy az országos lótenyésztés kiadásainak fedezéséhez jövedelmükkel hozzájárúljanak, sőt azon felül, a mennyire az említett kettős főszempont megengedi, oly mintaszerű gazdálkodást is folytassanak, a melyből a tapasztalás végett oda forduló gazdák hasznos okúlást meríthessenek.

Egy negyedszázad óta ez irányban is folytatott kitartó és következetes munka után ma már oda jutottak e gazdaságok, hogy említett föladataiknak sikeresen eleget tesznek. A legelőkön és kaszálókon előállított, mindig elegendő és jó takarmány segíti a ménest az anyag fejlesztésében, azon felül pedig maguk a gazdaságok is kiterjedt állattenyésztést folytatnak. Nevezetesen a kisbéri gazdaság ardenni vérű igáslovat, simmenthali és

bonyhádi marhát, rambouillet birkát és berkshire-sertést tenyészt; tejgazdaságának vaja és csemegesajtja keresett, míg a bábolnai ménesbirtok simmenthali szarvasmarha-törzse úgy szám, mint minőség tekintetében ritkítja párját; ugyanitt, mint már említettük, rambouillet-birkát és mangoliczasertést is tenyésztenek.

A bőségesen trágyázott, gőzekével s egyéb jó fölszereléssel alaposan megmunkált és czélszerű vetésforgásokra beosztott földek nagy átlagokban termő gabonáját mindegyik birtokon saját gőzmalmok őrlik meg, míg a nagyban termesztett burgonyát ugyancsak a gazdaságokkal kapcsolatos keményítő-gyár dolgozza föl, a burgonyatörkölyben olcsó és jó takarmányt szolgáltatván vissza a gazdaságok nagy marhahízlalásának.

Változatos, élénk, egészen a kor színvonalán álló és sok irányban érdekes és értékes tanúlságokat nyújtó ma már e gazdaságok működése.

De az emberiségi szempontokat is kellő figyelemben részesítik ez intézetekben. A cselédség családonként külön szobákban lakik, s munka közben előfordúlható balesetek ellen biztosítva van; gyermekei — úgy a fiúk, mint a leányok — az intézeti iskolákban nyernek oktatást; a betegeket akár háznál, akár a mindegyik birtokon levő kórházban az intézeti orvosok ingyen gyógyítják; a vallásosság ápolására is minden vallásfelekezethez tartozó alkalmazottak részére gondoskodnak az intézetek.

Bábolnai csikó-ménes.

Om IV.

LŐSPORT

Ráró 1:25·5 idővel küzdelem után győzött Listrac ellen a Báró Üchtritz Zsigmond-díjban

Dr. Csecsotka kitünő beosztással vezette győzelemre a Muki—Trencsén fogatot a Kettesfogatú úrkocsisversenyben

A *BÜE* tegnapi versenynapja a már megszokott közönség-siker jegyében folyt le. Mindhárom helyen csakúgy feketéllett a nézők tömege, s a totalizatőr pénztárak ez alkalommal is alig győzték a munkát. Igaz, hogy jóformán valamennyi futamban nagyszámú induló állt a starthoz s az egyes versenyekben késhegyig menő erős küzdelem után dőlt el az elsőség.

A délután főeseményéből, a *Báró Uchtritz* Zsigmond díjból *Ráró* (Raymer) került ki győztesen, *Listrac* (Marschall) és *Csalafinta* (Maszár L.) előtt. A nyerő *1:25.5-ös* kitűnő időt ügetett, a siker azonban így is csak szerencsével sikerült, tekintve, hogy az alig valamivel mögötte beérkező *Listracot* az első fordulóban a *Baik* által hajtott *Epilóg* akadályozta, aminek következtében *Listrac* galoppba ugrott és lényegesen több tért veszített el, mint amennyivel *Ráró* megverte. Dehát a lóversenyhez szerencse is kell, — sőt, mint a tegnapi példa mutatja, határozottan fontos is.

Érdekes küzdelemmel végződött a *Nemzetközi mechanikus hendikep* is, amelyben a *Wiltshire* által vezényelt *Lepsit Cirkáló* (Kovács II.) és *Csapláros* (Fischer) addig szorongatták a célegyenesben, amíg mind a ketten felvágtak. *Cirkáló* a célon át is galoppozott, ennek következményeképen a második helyről diszkvalifikálták.

A *Kettesfogatú úrkocsisversenyben* valamennyi nevezett fogat starthoz állt. A közönség bizalma a *BÜE* kitűnő stewardja, dr. *Csecsotka* Károly által hajtott *Muki—Trencsén* fogatban összpontosult. Mint az eredmény mutatja, joggal. *Muki—Trencsén* könnyű győzelmet aratott. Dr. *Csecsotka* főorvos verseny után méltán szolgált rá a fogadók elismerő tapsviharára, különösen azért a nem mindennapi higgadtságért, amellyel az első fordulóban hibázó lovait párizozta és újból lendületbe hozta.

Miről írjunk még?... A *Tengelicidíjban Teklus* (Feiser) győzelme után 26 és félszeres osztalékot fizetett a totalizatőr, *Hádli* (Kovács J.) 1:26.5-ös idővel lett első a kétévesek versenyében, a halóporaiból, jobban mondva sántaságából feltámadt *Arany* (Kovács II.) *1:28.9*-et ügetett a *VII.* futamban, az 1:34-es alapú hendikepben pedig nem mindennapi plunge sikerült *Gyalla*, szemre igen biztos győzelmével. Ennyi a tegnapról talán elég is.

Elias utódját még nem jelölték ki

Stockholm, október 1. *(A Pest külön tud.)* Prágából ideérkezett jelentések szerint a cseh protektorátusban eddig még nem jelölték ki a letartóztatott Elias miniszterelnök és az állásából elmozdított többi volt miniszter utódját.

LELEPLEZZÜK PÁLLYA CELESZTINT,

a 77 éves híres magyar festőt, mint feltalálót, műgyüjtőt és titkos nótaköltőt

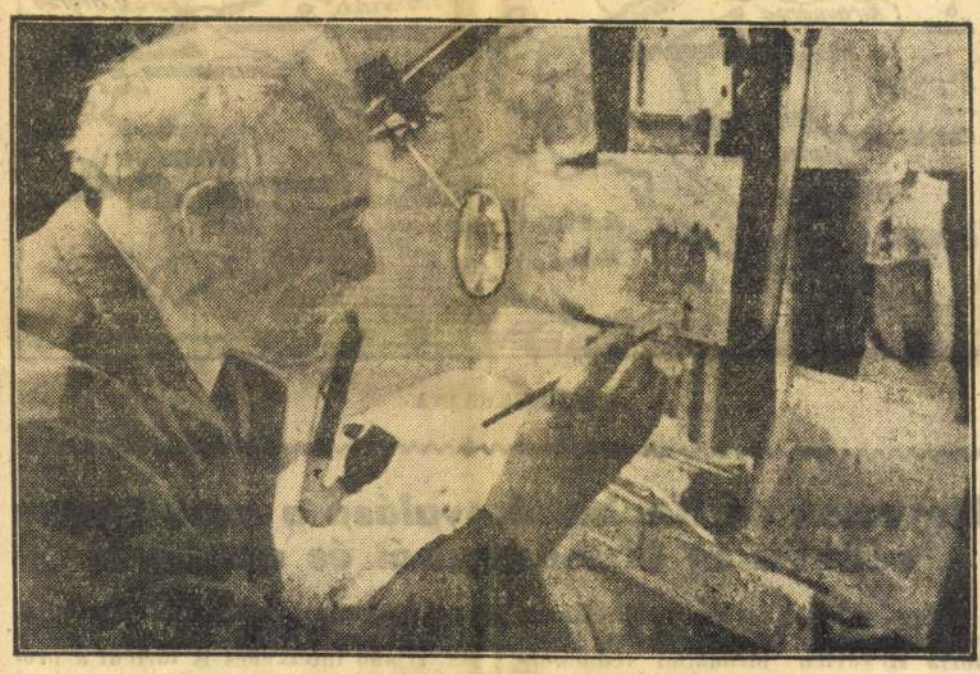

PÁLLYA CELESZTIN MUNKAKÖZBEN

Az alkotó géniusz konzerváló erejét csodáljuk, míg a 77 éves *Pállya* Celesztinnel beszélgetünk ujpesti műtermében.

Legújabb műveit mutatja. Kis falemezekre festett vásári, piaci jelenetek, a mindennapi élet tarka figuráinak örökbe szabott mozdulatai.

— *Valami forr bennem, új lehetőségek nyíltak meg előttem* — mondja csillogó szemekkel.

— Beszéljen az életéről, pályájáról, sikereiről — kérjük.

Az ősz festő annyira a jelenben él, hogy alig akar emlékezni multjára.

— Beszéljen helyettem az asszony, aki nemcsak feleségem, de egyúttal *titkárnőm is*, — mondja.

Pállya Celesztinné hozzáértéssel és készséggel válaszol a kérdésekre, szavai nyomán egy sikerekben gazdag hosszú művészélet körvonalai bontakoznak ki.

— Férjem 1864-ben olasz ég alatt, Génuában látta meg a napvilágot. Tizenhétéves korában nyert először díjat az »*Éjféli párbaj*« című festményével. A »*Najádok a holdfényben*« című képével kapta a második díjat. Majd egymásután nyert nagy díjakat a hazaiakon kívül Berlinben, Bécsben, Rómában, Párisban és Zágrábban.

— 1889-ben igen előkelő vendég tisztelte meg házunkat. *Ferenc József király és császár látogatott el műtermünkbe* és lakosztálya számára képeket vásárolt. A világháború utolsó esztendejében ismét királyi vendégünk volt. *IV. Károly király vett nálunk több képet.* Ezidőszerint 28 *Pállya-kép disziti a királyi várpalota termeit.* Ujpesti műtermünket ma is sürün keresik fel arisztokraták, különösen az *Esterházy* hercegek és a *Zichy* grófok. Férjem *arra a legbüszkébb, hogy 1939-ben Ujpest városa díszpolgárává választotta.*

Pállya Celesztinék lakószobáinak falai tele vannak Pállya-képekkel. Bámulatos az a sokoldalúság, amit ezeken a képeken tapasztalhatunk. Finom csendéletek, erőteljes, a mozgás lendületét megörökítő állatképek mellett nagyszabású történelmi kompozíciókat látunk. Élő aktualitásával meglepi a nézőt az 1915-ben festett *Oroszok kiűzése a Kárpátokból* című festménye. Lent a mélyben a menekülő orosz csapatokat látjuk, felettük a haragosszürke felhőben a magyar honvédek és a magyar nemzetiszínű lobogó foglalnak helyet.

Csodálatos az idős festő könnyed mozgása, frissesége. Megtudjuk, hogy nem egyszer *kerékpáron megy be Budapestre.* Ha szép az idő, már *kora reggel kimegy a piacra festeni.*

Pállya Celesztin nemcsak festő, hanem *szenvedélyes műgyüjtő is. Stradivárius* hegedűgyüjteménye egyedülálló. Kezünkbe ad egy hegedűt, amelyet minden alkatrészében ő maga készített. Az ecset és paletta mellett sürün kerül *a hegedűvonó is a kezébe. Titokban nótaköltő.* Ujpesten nemrégiben nagy sikerrel adták elő egy *impromtu*-jét. Csak szükkörű társaságban produkálja magát és csak akkor, ha jó hangulatban van.

Az emeleten levő kis műterme, ahová a keskeny falépcsőkön fiatalokat megszégyenítő fürgeséggel vezet fel bennünket, különös helyiség. Csak a fele műterem, a másik fel *műhely.* A legváltozatosabb és legkülönfélébb *szerszámokat látjuk, amelyeket az utolsó csavarig ő maga állított össze nyersanyagból. Három amerikai gyalut mutat.* Ezek sem voltak neki elég tökéletesek. *Átalakitotta,* modernizálta őket, úgyhogy *papirvékonyságú falemezeket lehet velük készíteni.*

Számos ötletes találmánya van. Többek között egy nagy üzemanyagmegtakarítást jelentő *hajócsavart szerkesztett,* amelyet *Horthy* István — a ház állandó vendége — is megcsodált.

Már sötét estére jár az idő, de nem fogyunk ki a szóból. Újabb és újabb megcsodálnivalót mutat az örökifjú Pállya Celesztin. Mikor elbúcsúzunk és megígérjük, hogy máskor is meglátogatjuk, egy élményekben gazdag délután emlékével távozunk az ujpesti Pállya-házból.

Dr. Miklóssy Lajos

VARÁZSFUVOLA

Az első bemutatóelőadás napjának 150 éves évfordulóján

A magyar—német társaság részvételével ünnepi díszelőadásban ünnepelte Operaházunk a Varázsfuvola első bemutatójának 150 éves évfordulóját. Az ünnepi jelleget *Pukánszky* Béla egyetemi tanár, a társaság művészeti elnökének megemlékezése mellett *Piltti* Lea, a bécsi állami operaház koloraturjának vendégszereplése volt hivatva képviselni.

A magyar közönség különösen méltó Mozart ünneplésére, hiszen nem kisebb egyéniség, mint maga *Brahms* jelentette ki annakidején, hogy sehol nem találkozott oly tökéletes Mozart-előadással, mint éppen a budapesti Operaházban. A tegnapi est, valóban ünnep volt, előkelő, díszes közönség a nézőtéren, ragyogó díszletek, parádés szereposztás, valamennyi egy nagy alkotószellem és egy nagy művészi alkotás ünneplésének harmonikus szolgálatában. Kár, hogy a vendégszereplő *Piltti* Lea meglehetősen gyenge diszponáltságában csupán magas kultúrájával mentette az Éj királynőjének szerepét. Hazai együttesünk élén *Osváth* Julia csupa elragadó báj, illuziótkeltő Pamina, aki gyönyörű hanggal, egyéni átéléssel mintázta szerepét. *Rösler* Endre, a méltóságteljes Sarastro; *Koréh* Endre, *Szabó* Ilonka, *Jámbor* László és az együttes valamennyi tagja tudásának legjavát adta. *Laurisin* Lajos új szerepében remekelt! Az est hőse *Ferencsik* János, aki ezúttal — zsenialitásának egészen kivételes megnyilatkozása ez — először vezényelte Mozart remekét párját ritkító otthonossággal. **(v. j.)**

Az angol fasiszták szökési kísérlete Man szigetéről

Stockholm, október 1. *(NST)* A Nya Dagligt Allehanda londoni tudósítója szerint a Man szigetén internált angol fasiszták lázongása rövidesen az angol alsóházban is szóba kerül. A tudósító jelentése szerint a fasiszta internáltak szökést kíséreltek meg a szigetről és erre hosszan és gondosan előkészültek. Heteken át késekkel, villákkal és hasonló eszközökkel *három méter mélyen 35 méter hosszú alagutat ástak a föld alatt.* A szökési tervet azonban még idejében felfedezték, mivel az egyik fasiszta, aki a kísérletben nem vett részt, a búcsúzásra rendezett poharazás közben *bajtársait elárulta.* Az őrség az alagutat azonnal betemette. Közvetlenül ezután a Scotland Yard főfelügyelője repülőgépen a szigetre érkezett és három hétre átvette az internálótábor vezetését.

RÁDIÓ

Október 1., szerda

BUDAPEST I.: 12.00 Fohász, Himnusz. 12.18 Hanglemezek. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30 Cigányzene. 14.30 Hirek. 14.45 Műsorismertetés. 15.00 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 15.20 Kis szalonzenekar. 16.15 Előadás. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15 Felolvasás. 17.45 Jazz hármas. 18.10 Rádió a rádióról. 18.20 Honvédműsor. 19.00 Hirek magyar, német és román nyelven. 19.25 Operaközvetítés (Hegyek alján). 21.00 Hangképek. 21.40 Hirek. 22.10 Opera második felvonása. 23.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.25 Cigányzene. 24.00 Hirek.

KASSA: 12.00 Budapest I. 12.10 Katonazene. 12.48 Budapest I. 13.20 Hanglemezek. 17.15 Előadás. 18.10 Budapest I.

Royal Revűszínház
Igazgató: HEINEMANN SÁNDOR
Premier: október 2-án, csütörtökön
TEMPÓ REVŰ!
énekes, táncos, vidám artistarevű
17 képben.
Rév Erzsi, Kőváry Gyula, Nádor Jenő
felléptével.
Kőváry Gyula konferál.
DIANA CLAYTON
BARRAH — BARRAH
GLADYS and KUSSERON
HEINEMANN-jazzrevű
RIC JOKER • BARY BAKER
NÉMETH SÁNDOR • G. LABCCH
A jegyeket a pénztár érvényesíti.
Jegyek 2 hétre előre válthatók.
Pénztári telefon: **224-064.**

Rablógyilkosságra készülő gengsztereket fogott el a rendőrség

Kóka József detektívfelügyelő csoportjának két tagja a napokban ellenőrző körútja során egy vendéglőben két fiatalember beszélgetését hallgatta ki. A súgdolózók arról tárgyaltak, hogy szeptember 30.-án az újpesti Váci-utca 6. számú házban *egyikük az ágy alá bújik, a kereskedőt éjszakai álmában meglepi, ha kell, erőszakkal ártalmatlanná teszi — azután együttesen kirabolják.* A két fiatalember pontos haditervet dolgozott ki a rablótámadásra.

A detektívek ahelyett, hogy nyomban rajtaütöttek volna, megfigyelés alá fogták a két gyilkosszándékú alakot, mert úgy gondolták, hogy esetleg társaik is vannak és a tettenérésnél ezek is kézrekerülnek. A két detektív tehát lest vetett Ujpesten, a Váci-út 6. számú ház előtt. A gengszterjelöltek által megbeszélt időpontban nyolc és félkilenc között *valóban a ház közelébe surrant a két betörő.* Kis ideig ott téblábolt a kapu körül, majd nemsokára a ház felé lopakodtak. Ekkor ütöttek rajtuk a detektívek. Az igazoltatás során kiderült, hogy az egyik *Lugosi* Károly 22 éves, ötször büntetett cipészsegéd, a másik pedig *Lukácsi* József kileneszer büntetett cipész.

A kabátjuk alatt az egyiknél tört, a má iknál töltött revolvert és álmosbotot találtak. A fegyverek világosan bizonyították, hogy a két gonosztevő valóban *gyilkosságra is el volt szánva.* A főkapitányságon a bizonyítékok súlya alatt *beismerték gyilkos tervüket.* Kiderült, hogy az újpesti Váci-út 6. számú ház felügyelőjétől hallották, hogy *Horváth* fűszeres gazdag ember, mája 40—50.000 pengőt is tartogat otthon. Ezért akarták kirabolni.

A kihallgatás során bevallották, hogy *két betörés is van már a rovásukon.* A Visegrádi-utcában egy tollkereskedés pénztárát fosztották ki, a Petneházy-utcában pedig egy zsáküzletbe törtek be, ahonnan szintén pénzt és árut vittek be. Mindkettőjüket letartóztatták.

Negrint 30 évi fegyházra ítélték

Madrid, október 1. *(Német T. I.)* A szabadkőművesség és kommunizmus leküzdésére alakult külön törvényszék a marxista spanyol köztársaság hét vezető emberét: *Negrint*, Max Tinez Bariot, Jimenez Azust, Victoris Kent, Augusto Barcia, Albornoz Galaza és Alvarez de Bayot távollétükben *30 évi fegyházra* és örökös jogvesztésre ítélte. Az elítéltek a szabadkőművesség magasfokozatú tagjai, részben az emberi jogok ligájának tagjai voltak. Az elítéltek a köztársaság idejében magas hivatalaikat a spanyol bolseviki forradalom előkészítésére használták fel. *(MTI)*

— **Októberi rózsa.** *Ráth-Végh István regénye.* Az író, akit érdekes kultúrtörténeti és szépirodalmi munkái tettek ismertté a magyar olvasóközönség előtt, ebben a regényében az ezüstfejű férfi és az aranyhajú leány bájos meleg szerelmi történetét mondja el. A történet izgalmas fordulatai és kerek egysége mögött egy nagy szerelem lázas izzása tombol. A regény húsz évvel ezelőtt már megjelent, mostani második kiadásában azonban lényeges változás történt, amelyet a szerző a regény költői epilógusában indokol meg. Elmondja, hogy ez a történet az első kiadásban a hős és a hősnő közé tornyosuló lebonthatatlan akadállyal fejeződik be. Ma már, húsz esztendő távlatából, semmi értelme sincs annak — írja a szerző —, hogy változtassunk a valóságon. Húsz esztendő mulva már nem lobog és nem éget a szenvedély máglyája, csak úgy reszket felénk, mint a távoli őrtűz. Megváltozott tehát a regény eredeti formája, a történet visszatért eredeti formájába s az író pompás stílusával, éles emberábrázoló készségével, a lelkek mélyére tapintó pillantásával elevenedik meg előttünk egy őszhajú ember és egy fiatal leány szép szerelmi regénye. *Cserépfalvy-kiadás.*

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

KELET-UKRAJNA

Heydrich és Hacha tárgyalása a cseh-morva védnökség biztonságáról és rendjéről

Prága, október 1. *(NST)* Dr. Hacha cseh államelnök kedden délelőtt viszonozta Heydrich birodalmi védnökhelyettes látogatását. A birodalmi protektor helyettese hosszabb beszélgetésben ismertette az államelnökkel álláspontját a legutóbbi eseményekkel kapcsolatban, valamint kifejtette azoknak az intézkedéseknek szükségességét, amelyeket a protektorátus biztonsága és rendje érdekében, valamint a dolgozó lakosság védelmében hoztak. A megbeszéléseket, hir szerint, folytatják. Ujabb intézkedés is történt a protektorátusban, amennyiben a prágai és brünni német rendőrfőnökségen gazdasági különparancsnokságot létesítettek. Ennek feladata, hogy a gazdasági élet megzavarását vagy veszélyeztetését megakadályozzák. Ugyanesak ezeknek a parancsnokságoknak feladata az élelmiszerellátás ellenőrzése is.

Tegnap újabb 58 kommunistát és szabotálót végeztek ki a védnökségben

Prága, október 1. A cseh-morva védnökség területén tegnap újabb 58 kommunistát és szabotálót végeztek ki.

A védnökségi lapok az eseményekkel kapcsolatban ismételten felhivást intéztek a lakossághoz, hogy őrizze meg higgadtságát. Egyúttal felvilágositják a lakosságot a német védnökségi hatóságok által eddig megtett intézkedések teljes horderejéről. A prágai lapok szerint a cseh nép nagy része teljesen tudatában van az idők komolyságának és elutasitja magától azokat az elemeket, amelyek el akarják téríteni az egyedül helyes úttól, amelyet Hacha dr. elnök mutatott.

Politikai körökben arra számitanak, hogy Hacha államelnök, a helyettes védnökkel egyetértésben, a legrövidebb időn belül kinevezi a letartóztatott Eliás miniszterelnök utódát. *(Bud. Tud.)*

A prágai és brünni röglönitélő bíróságok ítéletei

Prága, október 1. *(Német Távirati Iroda.)* A cseh védnökség sajtójának jelentése szerint a prágai és brünni röglönitélő bíróság hazaárulás és rongálás miatt a következő személyeket ítélte halálra: Plodek Jaroslav épitőmestert, Melcher József droguistát, Sulista Vencel tisztviselőt, Pechlak Ágostont, a Szokol-szervezet tornamesterét, Spitzer Izrael György zsidó vallású foglalkozásnélküli, Schwartz Leó tisztviselőt, Capek Károly nyugalmazott ezredest, Gróh Vladimir egyetemi tanárt, Jilek Vojtech orvost és még több személyt.

Az ítéleteket szeptember 30.-án hajtották végre. A brünni röglönitélő bíróság egy vádlottat felmentett.

Olasz jelentés az ukrajnai harcvonalról

Ukrajnai arcvonal, október 1. *(Stefani.)* Az olasz expedíciós hadsereg nagylétszámú csapattestei az ellenséget összezsufolva, befejezték egy seregtest bekerítését. Az ellenség végső ellenállását is megtörték. A szovjet haderő igen súlyos veszteségeket szenvedett. A halottak és sebesültek száma egyre emelkedik. Az olasz egységek 7000 foglyot ejtettek. Ezek a számadatok világosan bizonyitják az olasz csapatok által végrehajtott hadműveletek jelentőségét. A Dnyeper balpartján lezajlott megsemmisitő csata a szövetségesek fényes győzelmével végződött. *(MTI)*

Légiriadó Berlinben

Berlin, október 1

(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

A mára virradó éjszaka a birodalmi fővárosban *légiriadó volt.*

Péntektől kezdve
Pesten és Budán
vacsorázhatunk
Ludláb királyné
éttermeiben
Konyha, ital, zene a régi

A nagyvilág

Laval volt helyettes miniszterelnök kedden Párisból jövet gépkocsin Vichytől 20 kilométerre délre fekvő chateldoni birtokára érkezett, hogy itt végleg meggyógyuljon sebesüléséből, amelyet az augusztus 27.i merénylet alkalmából szenvedett.

Illetékes portugál körökben cáfolják azokat az idegen hirszolgálati irodák által terjesztett híreszteléseket, hogy Salazar miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott sir Samuel Hoareval, Anglia madridi nagykövetével.

Ötödik évfordulója van annak, hogy Francót az új spanyol állam fejévé emelték.

Darlan francia helyettes miniszterelnök csütörtök délelőtt a megszállt övezetbe utazik a Chartre és Le Mansban tartandó szemle céljából.

A japán csapatok hétfőn tisztogatási tevékenységük folyamán Luantól délnyugatra a déli Sanzi tartományban elfogták Vusimin tábornokot, a 98.-ik hadsereg parancsnokát és vezérkarát. Ugyanesak elfogták a japánok Oangkesin tábornokot is, a 42.-ik hadosztály parancsnokát.

Lorkovics, a horvát usztasa mozgalom titkára, aki a horvát külügyminiszter öccse, kedden Rómába érkezett, hogy érintkezésbe lépjen a fasisztapárt vezetőivel.

Az angol tengernagyi hivatal most ismerte be a 8000 tonnás Fiji cirkáló elvesztését, amelyet még a krétai harcokban süllyesztett el egy német bombavető repülőgép.

A brit hirszolgálat kedd esti jelentése szerint Smuts tábornokot tábornaggyá nevezték ki.

A bangkoki rádió közli, hogy a Francia-Indo-Kina és Thaiföld közti határrendezés során Thaiföld birtokába vette a Mékong 77 eddig indokinai birtokban volt szigetét. Hir szerint ezzel még nem fejeződött be a határrendezés.

A Simonoszeki és Moji közt épülő tengeralatti alagút munkásai áttörték az utolsó válaszfalat és a két oldalról előrenyomuló munkásesoportok találkoztak. Az alagút jövő év márciusában teljesen elkészül.

Le Breton, Argentina londoni nagykövete, átutazóban Washingtonban tartózkodik.

Német—angol diplomata fogolycsere

Berlin, október 1

(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Illetékes helyen kijelentették, hogy tévesek azok a jelentések, amelyek szerint Németország és Anglia között megállapodás jött létre a sebesülten fogságba esett katonák kölcsönös kicseréléséről. Bizonyára azokat a híreket értelmezték így, hogy Anglia és Németország között kicserélnek *tizenkét diplomata foglyot*, köztük a belgiumi angol főkonzult az izlandi német főkonzullal, akik a megszálláskor nem tudtak idejében eltávozni.

Meghalt Belugdics volt berlini jugoszláv követ

Belgrád, október 1. *(A Pest tud. jel.)* A háború előtti Szerbia egyik legismertebb diplomatája, *Pasics* legszükebb környezetéhez tartozó *Belugdics* Zsivojin, aki berlini követ is volt, Belgrádban 76 éves korában meghalt. Mint ujságiró is ismert volt, a Politikába irt vezércikkeket. Jugoszlávia semlegessége mellett szállott síkra.

Színházi estével ér fel
RÁCZ VALÉRIA
minden fellépése a
HANGLI KIOSZKBAN!

1851. Pállya Celestin:

Cserfa Erdő.

† késő nyári hangulatban tartott

A Debreczen mellett erdőben összesen hat külön álló üde lombozatú cserfát olvashatunk meg, a melyeknek árnyékában bokrok tenyésznek. A fák levei között, a † derült égbolt csillamlik át és a háttérben lévő erdő-részletnek cser koronái öszefutó egészet képeznek. A kép a „SZOMOLNOKI M. K. DOHÁNYGYÁR"-ból kikerült szivardoboz fedelére van festve.

Fa, méretei 22 : 13 cm.

Vétetett 1900. április 21-én a 29428 sz. leirattal. Sz. N. 427/900.

Ára: 150 Kª

1900. Tav. tárlat VIII : 3744.

A vételár elszámoltatott 1900. VII. 20-án (230/900), az elszámolást tudomásulvette 1900. VIII. 25-én a 11894 szosz. leirat (456/900)

230/900.

PÁLLYA CELESZTIN,
AZ EZERMESTER FESTŐMŰVÉSZ
NYOLCVANÉVES

Kicsi kis utca *Ujpesten* a neves festőről, *gróf Zichy Mihályról elnevezett utca* és egyszerű, de vidám sárgaszínű ház benne a 2-es számú, ahol a jelenleg nyolcvanadik születésnapjára készülő *Pállya* Celestin lakik. A ház kívülről semmit sem árul el. Egyszerű és szolíd. A küzdelmes évek után elkövetkező megbékéltség bélyegét viseli. Legfeljebb arról beszél, hogy barátságosabb emberek laknak benne. A belépőnek azonban eláll szeme-szája a rengeteg művészi kincs láttán, ami eléjetárul. Egy pillanatig lenyűgözve nézzük a magyar vidék, a mozgalmas vásárok, az aktok, portrék, csendéletek kincsesházát, hogy azután üdvözöljük a művészt, *Pállya* Celestint. Ezüsthajával, hófehér bajuszával és nyolcvan évét meghazudtoló frisseséggel siet elénk.

Hosszú zöld házikötösben van és rövidesen leül kedvenc karosszékébe. De hamarosan biztat, menjünk fel műtermébe, mert *az az ő igazi birodalma*. Ott sok érdekes dolgot mutathat.

A műtermet a padlás egy részéből alakították át és most, hogy a falépcsőn felfelé igyekszem, tudom csak igazán csodálni a művészt, aki fiatalosan törtet felfelé. Nem feledkezik meg arról sem, hogy útközben hátraszóljon:

— Bár az ötvenedik születésnapomat ünnepelhetném...

A modern Leonardo da Vinci

De máris nyílik az ajtó és a csikordulásra egy hófehér cica — a művész kedvence — kapja fel bájos mozdulattal a fejét, hogy azután ismerőst látva újból elnyújtózzék a festőállvány lábánál. Az állványból még keveset látok, de azonnal feltűnik egy esztergapad, a gyalupad és a különböző pipák asztalon heverő összevisszasága. A falon hegedűtokok, *ritkaságnak számító török hívják fel figyelmemet. Az egyik Milánóból származóra régi kováspisztolyt is aplikált hajdani készítője.* Egy ládán apró szobrok sorakoznak, a mennyezetről különleges repülőmodellek csüggenek alá és a gyalupadon annyi hajócsavar, légcsavarminta sorakozik, hogy kissé *egy modern Leonardo da Vinci boszorkányműhelyében érzem magam.*

Pállya Celestin észreveszi, hogy alaposan körülnézek és mindjárt magyarázattal is szolgál:

— A művészet nagyon sokoldalú és én éppen a sokoldalúságot szeretem. Eddig nyolcvanéves koromig mindig tanultam, minden elkészített mű újabb és újabb tanulmány volt és úgy érzem, most még jobban kikívánkozik belőlem a sok tanult dolog, mint valaha. Nem érzek semmi fáradtságot, friss vagyok és az idő, amit itt, az én irodalmamban töltök, öröm nekem. Most is dolgozom egy vásári jeleneten.

A festőállványon valóban majdnem kész kép mesél egy alföldi város piacán történő eseményekről. Alkudozás, árukínálás, vidám terefere folyik olyan igazi emberi nyelven, hogy szinte kedvünk lenne megkérdezni az egyik terebélyes asszonyságtól, »Menyiért adja portékáját, lelkem?«.

Nem messze a képtől éjszakai tengerrész látható. A *Hold* bűvös fényében hullámokon ringatózó sellők csoportja mesél egymásnak tündéri éjszakáról és arról a szépségről, amellyel csak a tenger tudja megajándékozni szeretőjét.

— Egy holdfényes éjszakán, az Adria partján álmodtam meg ezt a képet, — magyarázza a művész, de utána rögtön odavezet a gyalupadhoz és egy alig 5—6 centiméter hosszú, 3 centiméter magas gyalut vesz kezébe, saját készítményét, amelyet mindig magával visz, hogy utazásai során, ha deszkára akar festeni, kéznél legyen a könnyű és használható szerszám.

A magyar föld sokat mesél

— A legszebb örömöm, ha utazgathatok. Ilyenkor szerzem azokat a benyomásokat, amelyek ecsetet adnak a kezembe és ilyenkor készítem vázlataimat, tanulmányaimat. A magyar föld nagyon sokat tud mesélni, csak meg kell érteni a táj lelkét. A magyar vidék tud nevetni, mosolyogni, sírni, csak meg kell látni.

Igyekszem most már személyes kérdéseket is feltenni, de úgylátszik, *Pállya* Celestinből *nehezen lehet kihúzni a szavakat, ha magáról kell beszélnie.* Annyit elárul, hogy Olaszországban született és először fametsző volt, de érezte, nem nekivaló munkát végez, többre, művészibbre vágyott. Titokban festegetni kezdett, szobrokat készített és 17 éves korában ki is állította a bécsi Akadémián *Éjféli párbaj* című képét. Első díjat nyert vele. Művészi tanulmányait a bécsi Akadémián kezdte, 1884-ben, majd *Münchenbe* ment, ahol *Seitz* Ottó tanítványa volt. Azután Budapestre költözött és *Benczur* Gyulát választotta mesterének.

Míg ezeket mondja, palettájával foglalatoskodik, szeretettel forgatja, gondosan letörölgeti, olajjal bedúdja, látszik, hogy el akarja terelni magáról a figyelmet.

— Kevés a festék, nagyon kell rá vigyázni — mondja, majd hirtelen egyik szobrát, egy messzenéző tekintettel a végtelent kémlelő magyar juhászt veszi kezébe és megjegyzi:

— Nagyon szép a szobrászat is és a festészet csak azért kedvencem, mert a színek többet tudnak kifejezni.

Mégegyszer alaposan szemügyre veszi a szobrot, azután nagy gonddal leteszi és hirtelen a műterembe elhelyezett heverőhöz lép, hogy onnan egy hegedűt emeljen fel. Gondos, legapróbb részletéig művészi munka, *Pállya* Celestin készítette utolsó darabjáig és egyike azoknak a hegedűknek, amelyekkel az 1928-as frankfurti hangszer- és zeneműkiállításon nagy sikert ért el.

Úgylátszik, sokáig beszélgettünk a műteremben, mert az ajtóban felesége fehér hajkoronás feje jelenik meg és sügetőleg ránk szól, hogy hüvösödik idefenn, ideje lenne lemennünk és az ebédlőben folytatni a diskurzust.

Az ebédlőben csakugyan kellemesebb az idő és ennek az elvarázsolt világnak hangulata továbbra is körülöttünk lebeg, mert a falakról megszámlálhatatlan kép árasztja a szépség bűbájos varázsát. Néhány ráma azonban üres! Képeiket becsomagolták a légócsomagba, hiszen azok a művész legértékesebb darabjai.

— Képet mindig csak annyit adtam el, amennyi a megélhetéshez kellett, — mondja *Pállya* Celestin — hiszen örök tanulmányaim voltak. De sikerült belelőle megélni, felnevelni két lányomat, érettségiztetni őket, hasznos útravalókkal ellátni és — *férjhezadni.*

Vázlat készül a hintóbakon

Most album kerül elő, sok híres képnek fényképmásolatával. Itt látjuk-a *Najádok a holdfényben*, című, a *Húzó lovak*-at, az *Itatás*-t, a *Szegedi hetipiac*-ot, a *Vidéki vásár*-t, az *Ujpesti nagyvásár*-t és a *Süvít a szél* című. Valamennyi első díjat nyert kitűnő kép. De van itt egy vázlat, amelyet Erdélyben, *Wass* gróf mellett ülve a bakon, örökített meg a művész. Ha sokáig nézem, szinte érzem, hogy én is a kocsi bakján ülök és csak a paták csattogása hiányzik, hogy teljes legyen az illúzióm. A lovak festésének nagy mestere külön-ben is *Pállya* Celestin, a Feszthy-körkép híres lovasalakjain sokat dolgozott.

Most sem képeiről beszél azonban, hanem arról, hogy hogyan kell egy képet nézni, szemünket kezünkkel árnyékolva, úgy, hogy ne lássuk a keretet, a falrészt, csak magát a képet és levegőjét. Azt már feleségének kell elmondania, hogy Ferenc József is meglátogatta műtermét és a királyi várban 27 darab képe van, *amelyet Ferenc József és Károly király vásároltak.* Legnagyobb gyűjtője különben *Wolfner* Gyula, aki fáradságot nem kímélve, *Erdélyből, Münchenből* vásárolta össze képeit én ma már 67 darabbal dicsekedhet.

Pállya nem akart néki néhány kép után többet eladni, ő azután kerülőúton szerezte meg képeit, de elkövette azt a tréfát is, hogy a vázlatokat készítő művészt magához invitálta, ha rátalált valahol és amikor *Pállya* otthon elő akarta venni vázlatát, a skicc helyére százpengőst tűzve talált vázlatkészletében.

Nyolcvan évből hatvanhármat a művészi termékenység jegyében töltött el *Pállya* Celestin, olyan munkákkal ajándékozva meg mindannyiunkat, amelyekben egy gazdag élet minden eseményét, nagy és apró szépségeit, fájdalmait megörökítette, és hogy ezek után a termékeny esztendők után még mindig újabb szépségek megörökítésére készül, az mindannyiunk nyeresége.

Ifj Bakos Ákos

A háború után 200.000 családi házat épít az ONCsA

A Magyar Mérnök és Építész Egylet dísztermében rendezett lakásépítési enkét során, pénteken este dr. *Kádár* Levente belügyi államtitkár tartotta az első előadást *az ONCsA építkezéseiről.* Előadásában fejtegette, hogy ezt az alapot létrehozó célkitűzést legjobban igazolja az az eredmény, hogy *a házhoz juttatott, mély elesettség sorából felemelt családok olyan hűségesen teljesítik törlesztési kötelezettségüket, hogy a hátralék nem tesz ki 2 százalékot sem.* Ez mutatja, hogy az ONCsA akkor, amikor háztulajdonhoz juttatja a megélhetésükben veszélyeztetett sokgyermekes családokat, nemcsak szociálpolitikai célt szolgál, hanem igen jelentős nemzetgazdasági problémát is old meg.

Kijelentette, hogy *az ONCsA a három utolsó év alatt 141 millió pengőt költött építkezésekre.* A háború után kizárólag csak a falun építendő lakások száma *legalább 200.000 lesz.* Ennek a munkának az elvégzésére kell majd irányítani a háború után leálló hadiiparban felszabaduló munkerőket annál is inkább, mert a falusi házak építéséhez minden körülmények között lesz megfelelő anyag, míg *a városi építkezések anyagának előteremtése sokkal súlyosabb probléma lesz.*

Ezután dr. *Gortvay* György miniszteri tanácsos a lakáskérdés szociológiájáról tartott előadást. Hangoztatta, hogy a lakásnyomorúság nem fővárosi kérdés és nem kizárólag az ipari munkásság ügye, hanem országos probléma. A családi élet belső és külső formájának fenmaradása a lakásnyomorúság megszüntetése nélkül alig biztosítható. Az egyéni családi háztelepek helyett célszerűbbnek tartja a nagyobb városokban a parkokkal övezett emeletes sorházak vagy magas házak építését. Az érdekes előadáshoz dr. *Dékány* István egyetemi tanár és dr. *Tóth* Béla szólt hozzá.

Mohay Gyula és Temesváry László az alpolgármester választáson Becske Kálmánra szavazott

Dr. *Mohay* Gyula székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag levelet intézett a *Pest*-hez, amelyben kijelenti, hogy az alpolgármesterválasztás alkalmával sem ő, sem *Temesváry* László, a párt másik tagja, aki jelen volt a közgyűlésen, nem szavazott együtt a szociáldemokratákkal és Rassayékkal, hanem *mindketten vitéz Becske Kálmánra szavaztak,* akinek megválasztását igaz örömel vették, bár vitéz *Becske* Kálmán még a legnagyobb konjunktúra idején sem igyekezett a nyilaskeresztes pártnál elhelyezkedési tárgyalásokat folytatni. *Becske* alpolgármester megválasztása azért talált igaz örömre, mert *az új alpolgármester harctereken járt, szépen dekorált magyar ember,* aki — írja lapunkhoz intézett levelében dr. *Mohay* Gyula — munkájának becsületes elvégzésével és nem egyes éppen divatban lévő politikai pártok kiszolgálásával kívánt érvényesülni.

Az iparvállalatok adómentes beruházási tartalékokat gyűjthetnek

Fontos rendeletet adott ki a pénzügyminiszter, amely alkalmas arra, hogy az *iparvállalatok adómentesen megfelelő tartalékot gyűjtsenek beruházási célokra.* A rendelet megengedi, hogy a társulati adó alá eső iparvállalatok gépeik és egyéb felszerelési tárgyaik felújítására az 1944. adóévet megelőző üzleti év eredménye terhére *gépeik és felszerelési tárgyaik beszerzési értékének legfeljebb 5%-át,* azokkal a vagyontárgyakkal kapcsolatban pedig, amelyeknek értékét a vállalatok értékcsökkenés címén már teljesen leírták vagy tartalékolták, *a beszerzési értéknek legfeljebb 2%-át adómentesen írhatják le az ebből a célból lekötött felújítási tartalék javára.*

A felújítási tartalék javadalmazása nem haladhatja meg a mérlegszerű nyereség 20 százalékát, vagy a saját tőke 1 százalékát, aszerint, hogy a kettő közül *melyik a nagyobb.* A felújítási tartalék csak akkor kezelhető adómentesen, ha a vállalat *a tartalékolt összeg egyharmadrésze erejéig az ilyen tartalékok elhelyezésének céljára kibocsátott állami kötvényeket jegyez.* Ezeket az állami kötvényeket a vállalatok *kötelesek záros határidőre elhelyezni* mindaddig, ameddig arra a felújítás tényleges végrehajtása céljából szükség lesz.

Nyugalom Argentinában

Madrid, március 4. Spanyol tudósítóknak Buenos Airesből érkező jelentései szerint *Argentinában ismét teljes a nyugalom.* Az argentinai kormány megkezdte az erélyes küzdelmet a hamis hírek terjesztése ellen. *Farrell* tábornok új sajtótörvényt alkotott. *Ramirez* tábornok jelenleg olivesi birtokán tartózkodik. *(MTI)*

— **Két tyúkért ötévi szigorított dologház.** *Pécsről* jelenti tudósítónk: *Milos* György 54 éves mecseknádasdi napszámos tucatnyi bűncselekmény után a dologházba került. Szabadulása után másfél hónapig megbecsülte magát, majd Szentlőrincc két tyúkot ellopott. A pécsi törvényszék dr. *Garay* tanácsa most egyrendbeli lopás bűntette miatt *ötesztendei szigorított dologházba* utalta. Az ítélet jogerős.

FTC-pálya, IX., Üllői-út 129
Március 5-én, vasárnap délután 3 órakor
FERENCVÁROS—KOLOZSVÁRI AC
I. o. Nemzeti Bajnoki mérkőzés
Előtte 1 órakor FTC—FSC barátságos mérkőzés

FELTÉTLENÜL
el kell olvasni
a legnemesebb magyar népi irodalom gyönyörűszép termékét:
Cserzy Mihály
Kint a pusztán
című pompás könyvét és a humoros detektivregények világhírű mesterének
K. R. G. Brownenak
A titkár titka
című legsikerültebb művét.
Megjelentek Gábor Áron könyvkiadónál és kaphatók
minden könyvüzletben

SZINHÁZ ÉS FILM

A kaméliás hölgy
szegedi felújítása

Szeged, március 4. A Városi Színház nagy sikerrel újította fel *A kaméliás hölgy*-et *Radnóthy* Évával a címszerepben. Armand Duval szerepét *Szász* Károly, a Vígszínház tagja alakította vendégként. Mellettük *Szegedi Szabó* István és *Völcsey* Rózsi alakítása volt kiemelkedő esemény. Az előadást *Both* Béla rendezte.

ERDÉLYI MIHÁLY
új „sárga" operettje

Jelentettük, hogy *Erdélyi* Mihály hazaérkezett mátrai elvonultságából, ahol befejezte az Erzsébetvárosi Színház hagyományos nagy nyári operettjét, amely ebben az évben *Cserebogár, sárga cserebogár* címmel kerül színre. Hazatérése után érdeklődtünk a népszerű *Erdélyi* Mihálynál az új operett felől. Erdélyi Mihály azonban elzárkózott a tartalmi felvilágosítás elől, csupán arra a kérdésünkre volt hajlandó felelni, miért szerepel darabjának címében ismét a sárga szó.

— A nyári operettekkel akkor szegődött hozzám a szerencse, — mondotta *Erdélyi* Mihály — amikor az első olyan operettet mutattam be, amelynek címében a sárga szó szerepel. Eddig a *Sárgapitykés közlegény*, a *Sárgarigófészek* és az *Aranysárga falevél* volt az Erzsébetvárosi Színház nagy nyári sikere. Remélem, hogy a *Cserebogár, sárga cserebogár* hű marad a »sárgák« hagyományához.

Somogyi Nusi
születésnapja

Tegnap este valóságos búcsújárás színhelye volt a Fővárosi Operettszínházban Somogyi Nusi öltözője. A népszerű művésznő, a pesti művészvilág »méltóságos Nusija« ugyanis tegnap este ünnepelte születésnapját. A gratulánsok virággal és ajándékokkal halmozták el Somogyi Nusit. A legnagyobb sikere annak a vendégnek volt, aki egy tál békebeli minőségű krémeslepénnyel lepte meg a művésznőt.

A Hamlet felújítása
Székesfehérváron

Székesfehérvár, március 4. **Szűcs László** színtársulata a székesfehérvári Vörösmarty Színházban nagy sikerrel újította fel Shakespeare Hamletjét, amelynek címszerepét Somkuthy Dezső játszotta. A fiatal színész alakítására sok budapesti színházi szakember volt kíváncsi, akik valóságos expedícióban utaztak Székesfehérvárra. Gertrudist Majláth Mária, Opheliát pedig Vörösmarty Lili játszotta.

SARDY JÁNOS oroszul orosz dalokat énekel Eugen Stepat szerzői matinéján, amelyet vasárnap délelőtt 11 órakor az Uj Magyar Színházban rendeznek. Közreműködik még Simor Erzsi, Tolnay Klári, Pataky Jenő, Pethes Sándor és több Budapesten élő orosz művész.

CSORTOS GYULA JUBILEUMA

Színházi életünk nevezetes ünnepe a mai nap: egy gazdag tehetségű, nagy magyar művész, *Csortos* Gyula színpadralépésének *negyvenedik* évfordulója. Meghitt, bensőséges ünnep, amely a jubiláns felé forduló osztatlan szeretet és őszinte elismerés sugárzásától kapja fényét és melegét. De még inkább azoktól a ragyogó művészi értékektől és emlékezetes sikerektől, amelyek Csortos Gyula négy évtizedes színészi pályájának legkiemelkedőbb állomásait jelzik.

A Színművészeti Akadémiáról kikerült fiatal művész 1904 tavaszán Debrecenben lépett fel először. Majd Szegeden és Temesvárott kapott szerződést, azután a Budai Szinkörben játszott. Csak 1907-ben került a fővárosba, a Népszínház-Vígoperához. Később a Vígszínház és Magyar Színház szerződtette. Itt jutott elsőrendű szerepekhez s szinte korlátlannl széles skálájú művészetének diadalmas kibontakozásához. 1927-ben elsőízben lett a Nemzeti Színház tagja és egymásután aratta nagy sikereit, főleg Zilahy Lajos darabjaiban, a *Velencei kalmár* Shylockjában és a *Windsori víg nők* Falstaffjában. Utóbb meginl a Vígszínházhoz szerződött, ahol döntő sikerre vitte a *Lil'omot* és Hauptmann Clausen tanácsosát. Aztán visszament a Nemzetihez, amelynek csakhamar örökös tagja lett.

Csortos a legjelentékenyebb modern magyar színészek egyike. Nagyereiű, közvetlenség és monumentalitás iránt egyaránt fogékony, igazi őstehetség, akinek zsenialitása játszva győzi le a legsúlyosabb feladatok nehézségeit is. Alakítása csupa nagyvonalú plaszticitás. Ábrázoló-köre rendkívül széles és sokrétű, szinte minden szerepiehetőséget kimerítő. Tragikus alakok életrekeltésében éppoly meggyőző és teljes illuziót keltő, mint bohózati és operettfigurák megjelenítésében. Karakterrajzoló képessége egykép megmutatkozik a modern és klasszikus stílusformában, ezért méltán soroljuk hát élő színészetünk legkiemelkedőbb képviselői, legnemesebb értékei közé. Azt sajnáljuk csak, hogy immár évek óta alig találkozunk vele a Nemzeti színpadán, ahol pedig az *Amerikai Elektrában* olyan felejthetetlen alakítással ragadta el a közönséget és a kritikát.

Negyvenéves színészi jubileumán hálás szeretettel köszönti a kiváló művészt minden színházlátogató, az egész magyar közönség, amelynek Csortos Gyula páratlan egyéni művészete annyi tiszta gyönyörűséget szerzett s szerez ma is.

K.

Filmmesét forgatnak
a Kolozsvári színházban

Kolozsvár, március 4. Szó volt már arról, hogy Kolozsváron külön filmgyárat építenek. Most az *Aurora* filmvállalat azzal az érdekes beadvánnyal fordult a kultuszminisztériumhoz és a Nemzeti Filmbizottsághoz, hogy tegyék lehetővé *A színház szerelmese* című filmköltemények kolozsvári forgatását. A kitűnően felszerelt és mintaszerűen berendezett kolozsvári Nemzeti Színházban ugyanis ideális alkalom nyílna a végig színházban játszódó filmtörténet forgatására. A filmet *Martonffy* Emil rendezi és *Fekete* Ferenc fotografálja, aki az *Emberek a havason* felvételeivel európai sikert aratott.

CHRISTIAN ANGELÁT, a Fővárosi Operett Színház nemrég feltűnt fiatal színésznőjét tegnap este egy inkognitó Budapesten tartózkodó híres német filmrendező társaságában láttuk vacsorázni az előkelő belvárosi étteremben. A megfigyelő szerint vacsora közben a legkomolyabb hangú tárgyalás zajlott le a fiatal színésznő és a német filmrendező között.

A RÁDIÓ március 4-én, szombaton este 7 órakor felújítja Bánfalvi Beck Miklós és Szilágyi László »Pozsonyi lakodalom« c. nagysikerű operettjét Gere Lola, Kiss Manyi, Maleczky Oszkár és Reményi Sándor közreműködésével.

CINKA PANNA
Ősbemutató Kecskeméten

Kecskemét, március 4. **A Katona József Színházban Thuróczy Gyula színtársulata bemutatta Nógrády Papp Dezső salgótarjáni ügyvéd és Dudás József rendőrfőtanácsos, a szászrégeni rendőrkapitányság vezetőjének, Cinka Panna című háromfelvonásos daljátékát, amely az ősbemutatón nagy sikert aratott.**

A KOLOZSVÁRI operatársulat március 6-án és 7-én a nagyváradi Szigligeti Színházban vendégszerepel, ahol a Bolygó hollandit, a Parasztbecsület és a Seherezádét mutatják be.

HOSSZÚ IDEIG TARTÓ külföldi tartózkodás után ma este ¼7kor a Vigadóban tartja hangversenyét Vásárhelyi György zongoraművész. Műsorában Haydn, Beethoven, Schubert, Liszt művei szerepelnek.

A TECHNIKA és a humor vidám keveréke nyujtja a Kárpát »Csodarepülő« című francia vigjátékának a'apelemét. A közeljövőben bemutatásra kerülő filmben új francia komikus mutatkozik be Budapesten Rellys személyében.

CSORTOS GYULA a napokban gramofonlemezre énekelte Vaszary János és De Fries Károly »A pénz nem boldogit« című dalát, amely az Andrássy Színház nagysikerű Vaszary-vigjátékában hangzik el esténként.

Az Operaház díszelőadása
PETŐFI

A cserkészmozgalom hagyományos május 15-iki díszelőadásán az Operában ez évben a Kormányzó tiszteletére Unger Ernő »Petőfi« című dalműve kerül bemutatásra Halmos Jánossal a címszerepben. A Kormányzó urat ez évben egy névtelen kassai cserkész köszönti előadás előtt.

Kőrössy Zoltán
Kassán marad

Kassa, március 4. A Kassai Színügyi Bizottság most tartotta ülését s olyan határozatot hozott, hogy újabb három évre megerősíti *Kőrössy* Zoltánt a kassai Nemzeti Színház koncessziójában. A bizottság egyhangú bizalmat szavazott Kőrössynek érdemes munkásságáért, amelyet az idei színiévadban bemutatott mintaszerű előadásaival érdemelt ki.

FECSKE ÉS DENEVÉR

125

Hétfőn lesz a Pesti Színházban Herczeg Ferenc Fecske és denevér című szatirájának 125. előadása. A darab négy vezető szerepét továbbra is Tolnay Klári, Tasnády Ilona, Mihályi Ernő és vitéz Benkő Gyula játssza.

Komáromi Kacz Rózsi tancestje

Igen változatos műsorral szerepelt *Komáromi Kacz* Rózsi tegnap este a Zeneművészeti Főiskola kistermében. Kifejező, a zenéhez mindig alkalmazkodó, aprólékosságig gondos mozdulatai élénk és magával ragadó arcjátéka a megérdemelt elismerést meg is kapta a fetűnően nagyszámú közönségtől. Egyik legsikerültebb alakítása R. *Strauss* Salome című balettjára táncolt eredeti elgondolású tánckompozíciója volt. Mozdulatainak a zenével való összhangját itt különlegesen jónak találtuk. Komáromi Kacz Rózsi sokoldalú tehetségét dicsérik sajáttervezésű, izléses kosztümjei is. *Dankó* Aladár kísért zongorán.

KISS FERENC a jövő héten Pécsett vendégszerepel Tamási Áronnak »Csalóka szivárvány« című színművében.

DANIEL ILONKA, a kitűnő pianista március 6-án, hétfőn este nagy érdeklődéssel várt zongorahangversenyt ad a Zeneakadémia nagytermében.

HEGEDÜS TIBOR, a Vígszínház igazgatója Szegedre utazott, ahol a színházhoz már leszerződtetett Szász Károlyt nézte meg »A kaméliás hölgy«-ben.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. H = Hétfő.

ADRIA (353—707): **Botrány.** (¼4 ½6 ⅛8: V Ü H 11 és 1-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Mária két éjszakája.** (²/₄4 ½6 ½8: V Ü 11 és ¾2-kor is.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **A látszat csal.** (¼4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG** (422—722): Negyedik hétre prolongálva! **Zenélő malom.** (½2 ½4 ½6 ½8.) — **BAROSS** (149—510): **Botrány.** (3 5 7: V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Párduckisasszony.** (¼4 ⅛5 ½6 ½7 ⅛8: V ½2 és ¼3-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Lavotta-szerenád** (Szilassy, Kertay). **Siélet a havasokban** (sportfilm). **Különkiadás Finnországról. Magyar, Ufa- és Európahíradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN** (225—003): **Fény és árnyék.** (¼4 ½6 ⅛8: Ü ½2: V 11 és ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Opiumkeringő.** (¹/₄4 ½6 ½8: V ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Hulló bilincsek.** — **CAPITOL** (134—337): **Mesél az élet.** (½2 ¼4 ½6 ⅛8: V Ü 11-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Egy nap a világ.** (3 5 ⅛8.) Vasárnap délelőtt ½12 órakor: **Michelangelo.** — **CSABA** (146—040): **Fény és árnyék.** (¹/₄4 ½6 ⅛8: Sz ½2: V 11 és ½2-kor is.) — **DEÁK** (121—343, 125—952): **Muki.** (²/₂2 ¼4 ½6 ⅛8: V 11-kor is.) — **DUNA** (111—994): **Fény és árnyék.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET** (222—401): **Harmadik hétre prolongálva! Szerelem ügyvédje.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **FORUM** (189—707): **Hatodik hétre prolongálva! Valamit visz a víz.** (¼4 ½6 ⅛8: V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Ópiumkeringő.** (¹/₄4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Lavotta-szerenád** (Szilassy, Kertay). **Siélet a havasokban** (sportfilm) **Különkiadás Finnországról. Magyar, Ufa- és Európahíradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Botrány.** (¹/₄4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Alkonyat.** — **KAMARA** (423—901): **Gróf Monte Christo.** I. rész: Az If-vár foglya. (½12 ½2 ¹/₄4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **Első csók.** (¹/₄4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 ¼4 ½6 ½8.) — **MESEVÁR** (114—502): **Ártatlan vagyok.** (¹/₄4 ½6 ½8: V ½2 órakor is.) — **NEMZETI APOLLÓ** (222—002): **Ötödik hétre prolongálva! Kalotaszegi Madonna.** (¹/₄4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Párduckisasszony** (¹/₄4 ½6 ⅛8: Sz ¼2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Harmadik hétre prolongálva! **Lajla.** (¼4 ½6 ½8: Sz ½2: V 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Ópiumkeringő.** (¾4 ½6 ⅛8: V ½2-kor is.) — **PATRIA** (145—673): Második hétre prolongálva! **Tengerparti randevú.** (10 ³/₄12 ½2 ¹/₄4 ½6 ½8: V 11 ½2 ¹/₄4 ½6 ½8.) — **PEST** (221—222): **Agrólszakadt úrilány.** (½12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **PETŐFI** (428—478): **Csavargók.** (¹/₄4 ½6 ½8: V ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Tisztitótűz.** — **RADIUS** (122—098, 120—564): Második hétre prolongálva! **Andante... a szerelem muzsikája.** (¹/₄4 ½6 ⅛8: Sz ½2 ¹/₄4 ½6 ⅛8: V Ü 11 ¹/₄4 ½6 ½8.) — **SZEKELY** (226—425): Második hétre prolongálva! **Katja.** (²/₄12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **SZITTYA** (111—140): **A látszat csal.** (¼4 ½6 ½8: Sz V ½2-kor is.) — **TINÓDI** (225—602): **Ópiumkeringő.** (¹/₄4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI** (224—445): **A forradalom grófja.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ½6 ⅛8.) — **TURÁN** (120—093): **Botrány.** (11 ½2 ¹/₄4 ½6 ½8.) — **ÚJBUDA** (268—999): **Fény és árnyék.** (¹/₄4 ½6 ½8: H ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): Második hétre prolongálva! **Egy nap a világ.** (3 5 ⅛8: V Ü 11-kor is.)

A színházak mai, holnapi és jövőheti műsora

Műsorunkat a színházak hivatalos közlése alapján, minden felelősség nélkül közöljük

OPERA: Szombat: A nyugat lánya (II. 10., 6). Vasárnap: Carmen (11); Sevillai borbély (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A bolygó hollandi (III., 6). Szerda: Bagdadi borbély; Debreceni história (IV., 6). Csütörtök: Rigoletto (V., 6). Péntek: Rózsalovag (I., ½6). Szombat: Traviata (VII., 6). Vasárnap: Éji zene; Császárkeringő; Coppelia; Bolero (11); Tosca (6). — NEMZETI: Szombat, vasárnap este: kedd (X., 8), szerda (XI.), péntek (K. 2.), szombat: A 106. születésnap (6). Vasárnap d. e.: A kaméliás hölgy (11): Tartuffe (½3). Hétfő, csütörtök, jövő vasárnap este: A kaméliás hölgy (6). Jövő vasárnap d. u.: Napfoltok (½8). — KAMARA: Minden este és vasárnap d. u.: Fatornyok (3., ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA: Szombat: Gyermekelőadás (½3): Bohémélet (6). Vasárnap: Postás sportünnepély (10): 101 cigány nótabokrétája (½3): Tosca (6). Hétfő: Képzelt beteg (½8). Kedd: Képzelt beteg (½5); Tartuffe (Nemzeti vendégj., A. 7., ½7). Szerda: Képzelt beteg (½3): Tartuffe (Nemzeti vendégj., B. 7., ½7). Csütörtök: Képzelt beteg (½3); Tartuffe (Nemzeti vendégj., C. 5., ½7). Péntek: Képzelt beteg (½3); Tartuffe (Nemzeti vendégj., D. 5., ½7). Szombat: Kis filharmónia (H. 5., ½4); Tartuffe (Nemzeti vendégj., E. 5., ½7). Vasárnap: Tartuffe (Nemzeti vendégj., F. 7., 10); Műsoros délután (½3); EMSzO márciusi ünnepély (½7). Hétfő: Művészdélután (½3); Házfelügyelők műsoros estje (6). — VIG: Szombat, hétfő és jövő vasárnap: A mi kis városunk (½7). Vasárnap d. u., csütörtök és jövő vasárnap d. u.: Warrenné mestersége (3, ½7). Vasárnap, kedd (H.), szerda (C.), péntek (L.), szombat d. u. (Szombat d. u. bérlet I.) és szombat este Aranyszárnyak (3, ½7). — PESTI: Minden este és vasárnap d. u.: Fecske és denevér (3, ½7). — ANDRÁSSY: Minden este és vasárnap d. u.: A pénz nem boldogit (3, ½7). — MADÁCH: Minden este és vasárnap d. u.: Első Anna és Harmadik Károly (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT: Minden este és vasárnap d. u.: A királynő csókja (½3, 6). Vasárnap d. e.: Latyi Matyi, mint Robinzon (11). — UJ MAGYAR: Minden este és vasárnap d. u.: Az első (3, ½7). — VIDÁM: Minden este és vasárnap d. u.: Ballépés jobbra (¹/₄4, ½7). — REVÜPALOTA: Minden este, hétfő, szombat és vas. d. u.: Automat oh! (¹/₄4, ½7). — KOMÉDIA: Minden este, hétfő, szombat és vas. d. u.: Duplabunkó (½4, ½7). — KAMARA VARIETÉ: Minden este, hétfő, szombat és vas. d. u.: Smarnitz-parádé (¹/₄4, ½7; vasárnap: 2, ½5, 7). — NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK: Hétfő, szerda, csütörtök, szombat: Angyalt vettem feleségül (½7). Kedd és vasárnap: Panoptikum (½7). Péntek: Töldi (½7). Csütörtök, szombat és vas. d. u.: Mesejáték (¹/₄4). — ERZSÉBETVÁROSI: Fekete Péter. — JÓZSEFVÁROSI: Hazudik a muzsikaszó. — KISFALUDY: Aranysárga falevél. (Az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznap: ½5, 7; vasárnap: ½3, ½5, 7).

1852. Pállya Celestin:

Falusi út.

A háttérből előre kanyarodó úton, szakadó (őszi) esőben, egy kétfogatos kocsi vágtat bal felé. A bakon ülő kocsis előre hajlik, kalapjának karimaját lehajtotta és szűrjét magára huzta; a kocsiban ülő asszony pedig, ki fejét piros kendővel körötte be, nyitott esernyője alól jobbra tekint, hol egy idősebb férfi köreledik. Fején kalap van, bajusza őszbe vegyült és bő ujjú felsője sötét szinű. A út mentén, a hol az eső vize pocsolyákat képez, mind két oldalon, kékre és fehérre meszelt házakat látunk deszkakeritéssel, és körülöttük fákkal. Az égbolt borult. Jelése alól balra: „Pállya C."

balyában hosszú bottal.

Fa, méretei 21·3: 37·5 cm.

Vétetett 1900. IV. 21-én a 29428 sz. leirattal. Sz. N. 428/900.

Ára 670 Ka.

1900. Tav. tárlat VIII: 3640.

A vételár elszámoltatott 1900. VII. 20-án (230/900), az elszámolást tudomásul vette 1900. VIII. 25-én a 11894 szo sz. leirat (456/900)

Győrön kivüli, de a Rába és Rábcza közötti

230/900.

A nagyvilágból

Az időjárás és a járványok. Hermann Bortels német egyetemi tanár legutóbb arra a megállapításra jutott, hogy az időjárás változásai és a bacillusok életmegnyilvánulásai között törvényszerű összefüggés áll fenn. Az élettan búvárai már régóta tapasztalták, hogy a mikro-organizmusokkal folytatott kísérletezéseik során az eredmények feltűnő ingadozást mutattak. Bortels tanár ezeknek az ingadozásoknak okait kutatva megállapította, hogy a vizsgálat alá vett mikroorganizmusok jóformán valamennyi életmegnyilvánulásukban akadályozva vannak, ezzel szemben magas légnyomás idején életmegnyilvánulásuk sokkal erőteljesebbek. A legkülönösebb az, hogy ez a biologiai magatartás a megfelelő időváltozás bekövetkezését megelőzi. A vizsgálatok és a pontos mérések eredményei alapján Bortels egy meteorologiai alaptörvényt fogalmazott meg, amely nem csupán a mikro-organizmusokra érvényes, hanem a magasabbfokú lényekre: a növényekre, az állatokra és az emberekre is. A törvény így szól: a különböző élettani reakciók közeledő vagy erősödő magas-légnyomáskor erőteljesebbekké válnak, közeledő vagy erősödő mély-légnyomáskor akadályoztatást szenvednek. Bortels megállapította, hogy ez a kölcsönhatás fertőző betegségek és járványok fellépésénél nagy szerepet játszik.

Fehér kanárimadarak. Ha a kanárimadárnak rendszeresen olyan táplálékot adunk, amelyből bizonyos kémiai vegyületek hiányzanak — például az úgynevezett carotinoidákat, amelyek közeli rokonai az A-vitaminoknak, — akkor a madár összes új tollai színtelenül nőnek ki és a vedlés után egészen fehérszínű kanárimadarunk lesz. Mindez természetesen nem használ a kanári egészségének. Ha Leghorn-tyúkoknál hasonló táplálékkal kísérletezünk, akkor furcsa meglepetésben lesz részünk: a tyúktojás sárgája ugyanis fehérszínű lesz.

Honnan ered a trópusi sisak? Afrika és Dél-Amerika egyazon szélességi fok alatt terül el és az Egyenlítő körül a hőség is egyforma a két kontinensen. Érdekes azonban az a körülmény, hogy míg Afrikában csaknem minden európai trópusi sisakot visel, addig Dél-Amerikában ez senkinek sem jut az eszébe. A trópusi sisak használatának Afrikában két oka van. Az első ok az, hogy Afrikában jóval több a száraz, sivatagi éghajlatú vidék s az ilyen vidéken könnyebb napszúrást kapni, mint például párás helyen. A másik ok pedig az, hogy Afrika meghódítói az angolok voltak és ők hozták divatba a trópusi sisakot, amely egyáltalán nem európai találmány, hanem az angolok Indiából hozták. A trópusi sisak tehát keleti találmány; ezt számos, igen régi indiai vert pénz is bizonyítja, amelyen a trópusi sisak mint hatalmi jelvény díszeleg. A rádzsák és a maharadzsák udvaraiknál a trópusi sisak kötelező viselet volt. A látogatók enélkül nem léphették át az uralkodók palotáinak küszöbét. A trópusi sisak mai formája és kivitele azonban angol találmány. Az angolok használtak először a trópusi sisak elkészítéséhez parafát.

Eckhardt Ferenc dr. (Arlen felv.)

Stefániai Imre (Arlen felv.)

A HÉT LEXIKONA

Budapest

Székesfőváros Kazinczy-érmének bírálóbizottsága az ezévi Kazinczy-történeti érmet Eckhardt Ferenc dr. egyetemi nyilv. rendes tanárnak ítélte „A Magyar Szent Korona elméletének története" című tudományos munkájáért. Eckhardt Ferenc a legkiválóbb történettudósaink egyike. Egyetemi tanulmányainak befejezése után a cs. és kir. külügyminisztérium szolgálatába lépett és a bécsi Állami Levéltárban működött. Ebben a beosztásában nagyértékű munkát végzett a bécsi levéltárak és gyűjtemények magyar történeti vonatkozású műveinek, műkincseinek felkutatása és feltárása körül. Egyideig a bécsi Magyar Történeti Intézet igazgatója is volt. A történelem mellett alkotmány- és jogtörténeti kérdésekkel is foglalkozik. Számos tanulmánya és cikke jelent meg a különböző magyar és külföldi tudományos folyóiratokban. Önálló munkái közül többek között „A bécsi udvar politikája Magyarországon Mária Terézia korában" és „Magyarország története" című művei — tudományos szempontból is — nagyjelentőségűek. Munkásságának elismeréséül a Magyar Tudományos Akadémia is tagjai sorába választotta, 1929-ben pedig a budapesti tudományegyetem tanárává nevezték ki. A kitüntetett tudós ötvenhat éves.

Az utóbbi

hetekben, a napilapok hasábjain, sűrűn találkoztunk Paasikivi finn államférfi nevével, aki évtizedek óta a nemzetközi politika egyik jelentős tényezője. Amit ezen a pályán elért, a maga erejéből érte el. Mint szegény, korán árvaságra jutott gyerek, tanult, képezte magát. Fiatalabb éveiben, amikor a szentpétervári egyetemre járt, a forradalmi Oroszország diákvezéreivel, köztük Dzsugasvilivel is megismerkedett, akit ma Sztalinnak neveznek. Paasikivi visszakerült hazájába, egyetemi tanár lett, majd a finn nagyjövedelmező cári kormányában mint egyik legtekintélyesebb pénzügyi és közgazdasági szaktudós vett részt. Amikor Finnország is kiharcolta függetlenségét, ő lett az első független finn kormány elnöke. Finnországban ő az egyetlen államfanácsos, akinek kegyelmes cím jár. Ez a cím csak a köztársasági elnököt illeti még meg. Négy gyermeke van. Két fiú és két leány. A fiúk közül az egyik orvos, a másik tűzérhadnagy; leányainak egyike pedig szintén az orvosi, a másik a mérnöki pályát választotta. Paasikivi többször járt Magyarországon és jól beszél magyarul is.

Nem volt

úgynevezett csodagyerek Stefániai Imre és mégis — vagy talán éppen ezért — a legkiválóbb zongoraművészeink egyike lett. Budapesten, a piaristáknál végezte középiskolai tanulmányait, közben a Nemzeti Zenedébe is járt, ahol Tomka István volt a tanára. Később Berlinbe ment, ahol előbb Busoni, majd Dohnányi Ernő tanítása mellett folytatta zenei tanulmányait. És 1909-ben a Kgl. Hochschule művésztanfolyamának egykori növendéke mint az első magyar zenész — elnyerte a Mendelssohn-díjat. Azután következtek a külföldi sikerek. Nincs a földkerekségnek olyan kultúrvárosa, amelynek koncertpódiumán Stefániai Imre ne szerepelt volna. Zongorázott a cár előtt, különböző királyi udvarokban, az első világháború idején pedig Spanyolországban telepedett le, ahol a királyi udvar kamaraművésze lett. Hosszú külföldi tartózkodás után — számos kitüntetéssel — tért haza. Itthon egyideig a Zeneművészeti Főiskola tanára volt. Legkiválóbb zenepedagógusaink egyike ma is. A zeneművészet terén szerzett érdemei elismeréséül annakidején a kormányzó a kormányfőtanácsosi méltóságot adományozta neki. A kiváló magyar zongoraművész és zeneszerző most ünnepli sikerekben és eredményekben azdag pályájának negyvenedik évfordulóját.

Néhány nappal

ezelőtt, amikor a klasszikus zene magyar csarnokában, az Operaházban a „Sevillai borbély" előadása közben a színpadra lépett Bartolo megszemélyesítője — a szokástól eltérően, — a nézőtéren felzúgott a taps. Néhány percre megakadt az előadás, mert az Operaház közönsége így ünnepelte Komáromy Pált abból az alkalomból, hogy harminc évvel ezelőtt hangzott fel először zengő baritonja az Operaház színpadán. Zenerajongó családból származik Komáromy Pál. Édesapja a nyolcvanas évek magyar zenei életében nagy szerepet játszott Eger városában. Liszt Ferenc első tanítványa volt. A fiú — Pál, — miután az egri ciszterci gimnáziumban elvégezte tanulmányait — számos külföldi neves énekmesternél képeztette magát. Részt vett az első világháborúban is s mint hadnagy szerelt le. Az Operaház egyik legelkesebb, legaktivabb és gyakran foglalkoztatott tagja. Legnagyobb sikerelt a „Rózsalovag"-ban, „A mosoly országá"-ban, a „Sevillai borbély"-ban aratta és aratja, de az Operaház kényességű közönsége más darabokban is szívesen tapsol neki.

Paasikivi

Komáromy Pál

A nagyvilágból

Nikotinmérgezés a bőrön keresztül. A bőrön keresztül is igen könnyen állhat elő súlyos nikotinmérgezés, ha káros élősdiek elpusztítása céljából nikotintartalmú oldatot fecskendezünk szét és kezünk az oldattal érintkezésbe jut. Ilyen esetekben tehát nagy óvatosság szükséges, mert a csekély, de folytonosan megismétlődő mérgezések a szervezetre igen ártalmasak lehetnek és gyógyításuk hosszabb időt vesz igénybe.

A pisztráng megemészti a horgot. Halak, amelyek a horgot lenyelték, vidáman tovább élhetnek anélkül, hogy életjelenségeikben zavar keletkeznék. Ezt bizonyítja egy kifogott pisztráng esete. A szerencsés horgász a pisztráng bőre alatt véletlenül sajátságos, hegyes és kemény tárgyat talált. A közelebbi megvizsgálásnál aztán kiderült, hogy a tárgy nem volt más, mint egy lenyelt horog, amely a hal gyomorfalát is áttúrta. A horognak azt a részét, amelyet még a gyomorban találtak, az emésztőnedvek olyan erősen kikezdték már, hogy úgyszólván puszta kézzel szét lehetett morzsolni. A pisztráng egyébként teljesen egészséges volt, amit az is bizonyít, hogy a vízből való kiemelése ellen erős ellenállást tanusított.

Csiklandós hal. Ira Lane asszony, a bostoni természettudományi társaság tagja, a Mexikóöböl környékén végzett kutatásai közben sajátságos élettani felfedezést tett. A kitűnő kutatónő hosszabb tanulmányútja közben Tampicóba is ellátogatott, ahol érdekes dolognak volt a szemtanúja. A bennszülött-gyerekek ugyanis nagy előszeretettel horgásszák a Corbina-nevű tüskéshalat, amely, ha a hasa alatt megsimogatják, egyszerre felfújja magát. A bennszülött-gyerekek kedvenc szórakozása közé tartozik, hogy a halat addig csiklandozzák, amíg szét nem pukkad.

Az időmérleg. Óragyárakban a gyártási idő jelentékeny részét az óra pontos beszabályozása teszi ki. Különös jelentősége van tehát az ipar számára annak az újonnan feltalált készüléknek, amelynek segítségével az óra késését vagy sietését pillanatok alatt meg lehet állapítani. Az úgynevezett időmérlegben a megvizsgálandó óra rezgéseit elektromos áram-ingadozássá alakítják át. Ezeket az áram-ingadozásokat pedig egy beiktatott tű pontosan felrajzolja. Ezekután nincs más hátra, mint a rajzot egy pontosan járó óráról készült felvétellel összehasonlítani.

A növények és a napsugárzás. A mi vidékünkön honos nyári virágok általában csak akkor fejlődnek ki, ha naponta legalább tíz-tizenkét órán keresztül kapnak nappali világosságot. Ha megkíséreljük őket rövidebb megvilágítási idő alatt felnevelni, akkor azt tapasztaljuk, hogy csak leveleket és rügyeket hoznak, de virágot nem. Egészen máskép áll a dolog azokkal a növényekkel, amelyek csak tavasszal vagy ősszel virágzanak. Ezeknek a növényeknek virágai csak akkor fejlődnek ki, ha naponta nyolc-tíz óránál tovább nincsenek a világosságon. Ha az ilyen tavaszi növényeket túlságosan későn ültetjük el, akkor a nyári hónapok alatt éppen a túlsok fény miatt nem hoznak virágot. Az elmulasztott virágzást csak ősszel hozzák be.

Tolnai Világlapja 1944. márc. 29.

13. szám

Műteremlátogatás

a nyolcvanesztendős Pállya Celesztin festőművésznél

Nyolcvan esztendős a magyar festőművészek nesztora, *Pállya* Celesztin. Neve szorosan összeforrt a magyar impresszionista piktúrával. Ő az őszinte, humánus irányzatnak maradt hive attól a pillanattól kezdve, hogy tizenhétéves korában kezébe vette az ecsetet s vázolni, rajzolni, festeni kezdte hazája népi jellegű mozzanatait; hires vásár-képeit üde, színdús, gyors meglátásra és felfogásra való tehetséggel alkotta meg. Vagy kisvárosok hangulatát vetette fel megdöbbentően valószerű ábrázolással azokra a kisméretű falemezekre, amelyek festői pályafutása alatt sok százra vagy ezerre szaporodtak fel hazai közgyüjteményekben és magánosoknál, de éppen igy külföldi galériákban vagy idegen, neves műgyüjtők hajlékában is számos Pállya-zsánert találhat a művészettörténelem.

Újpesten lakik egy csendes, szük utcácskában, éppen olyan a háza környezete, mint az a világ, amelyet kedvvel festeget. Széles terü udvarok, fenyőfalehelletü fatelepek, végtelennek tünő palánkok, ódon téglakeritések vidéki hangulata lengi körül a tájat, egy aluszékony, eseménytelen békében élő magyar kisváros háboritatlan környezetében.

A csengő messze sikolt, valahol benn, a ház mélyén. Amolyan házi mindenesnek tünő, öreg szolga mutatja az utat a sárgára sikált falépcsőn fölfelé, a műterembe.

Ott ül Pállya a műterem festőállványa előtt. Öreg ember. Fehér selyemszál a haja, s ha szakállt hordana, megesküdnénk rá, hogy Munkácsy Mihály reinkarnációja, annyira hasonlit rá. Ami látszik belőle, testi mivoltából, valóban

Pállya Celesztin
(Eötvös felv.)

hajlott korú emberé, de szelleme élénkebb, mintha egy fiataloké s az összbenyomás olyan, mintha egy ismeretlenkorú, de csodálatosan hibátlan és szép porcellánművet látnánk.

— Pállya mester, a festő?

Feláll, élénk jön s tenyerébe szoritja a kezünk. Dévaj mosollyal mondja és most azt hisszük Shawra hasonlit inkább.

— Festő? Igen. Mivel volt erőm és meggyőződésem ellenállni Fadrusz barátom csábításának, csak véletlen, hogy nem vagyok szobrász.

Esztergapadok, szerszámok rendberakhatatlan sokasága, fürások-faragások régi és új nyomai, és mindenfelé gipsz-, bronz-nippek. Szobrok. Többnyire a puszták flairól szólnak, nyájat őrző pásztorról, ménest terelő csikósról. Ott állnak subásan, végtelen ázsiai nyugalommal s körülöttük a szemlélő számára egyszerre megnyilik a puszta végtelensége.

— Miért nem foglalkozik a szobrászattal, mester?

— Mert a gipsznek, az anyagnak, a kőnek nincs színe. Nekem pedig a szin a meggyőződésem és az erőm. Ezért foglalkozom például hegedűkészitéssel is...

— Bocsánat, mindezt kissé nehéz figyelemmel kisérni. Hogyan méltóztatott mondani: hegedűkészitéssel?

Megint a shawi, citromizü mosoly fénylik felénk.

— Megtaláltam a stradivariusok titkát. Ugy-e, azt körülbelül mindenki tudja rólam a művészeti lexikonokból, hogy olasz földön születtem. Génuában. Apám 1859-ben emigrált, jó magyar volt, nem akart osztrák mundérban szolgálni, inkább az olasz szabadságharcot vállalta. Nos hát Génua vidéke az olasz hegedű hazája, a Guarnerik, Amatik, Stradivarik földje adott először levegőt a tüdőmbe, s talán beszivtam a sirbavitt titkú pácok és lakkok illatát is, szóval megtaláltam a stradivariusok titkát. Azóta faragom a hegedűimet. Akarja látni?

Cizellált faragású, barnatónusú hegedűtest kerül a kezünkbe, nincs súlya. Ijedten markoljuk a nyelét, amikor megszólal mögöttünk Pállya:

— Ez éppen egy valódi stradivari; mintának vettem meg egy amatival együtt és szétszedtem, mint gyerek az órát. Hogy mi van belül? Amit kerestem, mindent megtaláltam, s most már az én hegedűim is úgy szólnak, mint az olaszoké. Hallgassa csak ezt a kis melódiát, egyébként én komponáltam...

Ez sok. Ennyi minden egyetlen koponyában. A halandó szédülten érzi a zseni közellétét s röpködő pillantásokkal keres valami valóságot, akármit, amibe megkapaszkodhatik. A műterem sarkában kerékpár áll, Pállya Celesztin nevét viseli a rendszámtáblán, bizonyosan még az öregúr karikázott vele néhány évtizeddel ezelőtt.

Bokáigérő, hosszú házi köntöst visel ez a csodálatos ember; a köntös megnyújtja az alakját, a bársonygallér fölött fehéren szikrázik havas feje. Csak áll mögöttünk s diabolikus szenvtelenséggel megjegyzi.

— Most javitom az öreg jószágot, néhány héttel ezelőtt megsérült az Andrássy-úton. Ha néha, egy pillanatra, felenged körülöttem a család cézári gondoskodása — mert úgy vigyáznak rám, mint egy aggastyánra, — akkor kisurranok a kertkapun s bekarikázok a Japán-kávéházba. Tudja, valamikor, negyven-ötven évvel ezelőtt, szivesen jártam oda és visszahúznak az emlékek. De külön ülök le, az új arcokat nem ismerem és az új művészeket nem is szeretem. Esküdt ellensége vagyok minden úgynevezett modern irányzatnak; ezek úgy elmúlnak, mint a pohárban felejtett viz. Én festek, ahogy a kedvem szerint van, nincsenek literátus problémáim, nem gyötrődöm a képek kidolgozásán. Természetes vagyok. Nem ez a legtöbb?

Hosszú az út visszafelé Pállya Celesztin életén, és mégis, minden mozzanata érdekes. Ilyes eset például a hires királylátogatás is. Amikor elkészült és bemutatták Ferenc Józsefnek a Feszty-körképet, az uralkodó csodálattal adózott a monumentálls alkotásnak, különösen a lovasjelenetek kötötték le érdeklődését. Megmondták neki, hogy ezek a részletek Pállya Celesztin nevü festőtől származnak. A király kocsira ült s kihajtott Pállya műtermébe. A művész ismert közvetlenségével fogadta a Monarchia hatalmas urát, akinek szárnysegéde zavarba jött a bemutatásnál, elfelejtette Pállya nevét.

A király csak állt, a szárnysegéd feszengett, Pállya mosolygott és előlépett.

— Azt hiszem, rólam van szó. Pállya Celesztin vagyok...

Megismerkedett később IV. Károllyal is, aki szintén vásárolt a budai palota számára Pállya-képeket; igy ma már harminc darab diszíti a királyi palotát. Az uralkodóház tagjai, a magyar és külföldi mágnáscsaládok ma is állandó látogatói a Pállya-otthonnak, ahol körülbelül háromszáz kép diszíti lenyügöző, állandó kiállításként a falakat. Járt itt a néhai kormányzóhelyettes is, hogy édesapja készülő portréját megtekintse. A néhány percre tervezett látogatásból több mint egy óra lett, ugyanis a festő előadása rendivüli módon érdekelte a kormányzóhelyettest. Pállya a légcsavartalálmányáról beszélt részletesen és a problémát közösen megvitatták.

Még eltünődünk a Pállyánál szokatlanul nagyméretü vásznon, amely egyik hires alkotása: „Mondschein-szonáta". A kék színnek mesteri tónusait alkalmazta itt a festő, ahogy költői fantáziával megjelenitette Beethoven szonátájának megszületését. Az előtérben bőségesen hull a hold kék fénye egy zongorára, amelynek billentyűjén vak lány játszik. A kép jobb mezője már poézis. Sejtelmes fátylak között a muzsika gondolatát kifejező tündéri nőalakok úsznak, lebegnek, s mögöttük komor élénkséggel rajzolódik ki a zenetitán karakterisztikus alakja, feje. A kép közérthető nyelven beszél minden költőisége ellenére: a vak lány muzsikájának az ablakon át kiszűrődő dallamai ihlettel töltik el Beethovent...

Még valamit Pállya Celesztinről, hogy a róla vázolt kép teljes legyen. Egyszer Bródy Sándor mondta róla: „Pállya az a bizonyos örök gyerek, akiről a művészi naivság szobrát lehetne megmintázni..."

(Gérezel)

Ripka Ferenc meghalt

A főváros politikai és társadalmi életét érzékeny veszteség érte. Csütörtökön délután 73 éves korában elhunyt *Ripka Ferenc*, Budapest volt főpolgármestere, a felsőház tagja. Már több mint tiz esztendeje visszavonult ugyan az aktiv közélettől, de évtizedeken át fáradhatatlan tevékenységgel dolgozott a főváros fejlődéséért. Több esztendeig ült Budapest főpolgármesteri székében és a főváros közönsége elismeréssel és hálával emlékezik vissza az ő működésére.

Ripka Ferenc a főváros közéletében már főpolgármestersége előtt is hosszu időn át élénk szerepet játszott. Különösen nagy népszerüségnek örvendett a Krisztinavárosban és a budai társadalmi intézmények élén. Az ő vezetése alatt a szivéhez olyan közelálló Budai Dalárda az egész világon dicsőséget és megbecsülést szerzett a magyar névnek.

Közéleti munkásságának kezdete arra az időre esett, amikor a magyarországi városok mozgalmat inditottak a közüzemek községesitésére. Külföldi államokban tanulmányozta a világitási telepeket s tapasztalatait értékesitve, résztvett a legtöbb magyarországi világitóüzem megszervezésében. Szakismeretei alapján Budapest főváros tanácsa rábizta a városi kezelésbe vett gázművek vezérigazgatóhelyettesi, majd vezérigazgatói állását. Nevéhez fűződik az óbudai Gázgyár épitése. Nagy része volt Ripkának a főváros áramszolgáltató üzemének megváltásában és általában a fővárosi üzemek fejlesztésében is.

Gróf *Bethlen István* kormányzása idején, 1925-ben Budapest főpolgármesterévé választották meg Ripka Ferencet, aki a főpolgármesteri székben is minden erőfeszitésével azon fáradozott, hogy fejlessze az ország fővárosát. Az autonómia jogaira féltékenyen vigyázott, a pártok körében nagy népszerüséget szerzett és az ő rokonszenves személyének nagy része volt abban, hogy közelebb hozta egymáshoz a szemben álló fővárosi pártokat. Az ő irányitásával szervezték meg a községi polgári pártot, amely aztán fontos szerephez jutott a főváros politikai életében. A vezetése alatt álló párt sikerrel vett részt a képviselőválasztáson.

Ripka Ferenc 1932-ben vonult nyugalomba. A felsőháznak a megalakulástól, 1927-től kezdve tagja volt.

Politikai élet

Összeférhetetlenségi ügyek. A képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága csütörtökön tárgyalta *Megay Károlynak* önmaga ellen tett összeférhetetlenségi bejelentését és az ügyben bizonyitást rendelt el. Folytatólagosan tárgyalta a bizottság *Csorba János* összeférhetetlenségi ügyét is és a további tárgyalást március 11-re halasztotta.

A MÉP szegedi ülése. A MÉP szegedalsóvárosi szervezete választmányi ülést tartott, amelyen a város képviselői a szegedi gondolatot, mint a magyar függetlenség kifejezőjét hangsulyozták. *Tukats Sándor* főispán beszámolt arról, hogy a paprika kérdésben a legszebb reményekre jogosit az az érdeklődés, amelyet *Kállay Miklós* miniszterelnök a legutóbbi küldöttségjárás alkalmával a szegedi paprika ügye iránt tanusitott. Közölte a főispán, hogy Szeged törvényhatósága Kossuth halálának évfordulóján rendkivüli közgyülést tart.

Kállay Miklós miniszterelnök kormányzói kitüntetése

A MTI jelenti:

A hivatalos lap pénteki száma az alábbi legfelsőbb kéziratot közli:

Magyarország főméltóságu Kormányzója dr. nagykállói Kállay Miklós m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökhöz a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott intézni:

„Kedves Dr. Kállay! Immár két esztendeje annak, hogy a közügyek szolgálata iránt ősi nemzetségében hagyományos kötelességérzettel vállalta az ország miniszterelnökének ma különösen terhes tisztét.

A mai sorsdöntő időkben a legnagyobb odaadással állitotta kiváló képességeit az örök magyar célok áldozatos szolgálatába és fáradhatatlan kitartással folytatja a nemzet jövő sorsának biztositását célzó kemény munkáját.

Amidőn változatlan bizalommal tekintek további működése elé, Önnek a haza körül szerzett kimagasló érdemeinek elismeréséül a Magyar Érdemrend Szent Koronával ékesitett keresztjét adományozom.

Kelt Budapesten, 1944. évi március hó 9. napján.

Horthy s. k.

Kállay Miklós s. k.“

A kormány tagjai vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter felkérésére csütörtökön délben 12 órakor egybegyültek a miniszterelnöki palotában és jókivánságaikat fejezték ki Kállay Miklós miniszterelnöknek hivatalbalépésének második évfordulója és magas kormányzói kitüntetése alkalmából.

A légi támadások legujabb gyujtófegyverei

A honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnökségének csütörtöki rádióelőadása többek között a következőket tartalmazta:

Egyetlen, alig néhány kg. sulyu gyujtóbomba egész házakat, sőt háztömböket megsemmisithet, ha hatását gátlás nélkül kifejtheti. Ez az oka, hogy egy-egy ugynevezett „terrortámadásnál“ a gyujtóbombákat tiz — sőt százezres számban szórják. A gyujtóbombatámadások pusztitásainak megelőzése csak egyetlen biztos módon lehetséges: akkor, ha *a bombák nyomán keletkező tüzeket csirájában elfojtják*, még olyan állapotban, amikor a keletkező tüz az önvédelem egyszerü eszközeivel könnyen leküzdhető. Ehhez a megfelelő oltóeszközökön kivül az alkalmazott fegyverek és hatásuk alapos ismeretére is szükség van.

A gyujtóhasáb

A legáltalánosabban alkalmazott gyujtóeszköz az u. n. angol „gyujtóhasáb“. Alakja hatszögletü, ceruzaformáju hasáb, hosszusága kb. 55 cm.; fejrésze acélból, a teste elektron-fémből, a töltete termit nevü gyujtóanyagból készült. A termit és az elektron-fém igen magas hőfokon vakitó fehér fénnyel és heves szikrázással ég. A szertefröccsenő izzó alkatrészek 2—3 méteren belül a gyuló anyagokat könnyen lángralobbanthatják. A bomba rendszerint 4—5 percen belül elég. Mindössze arra kell ügyelnünk, hogy a visszamaradt izzó lepények át ne égessék a padlót, illetve az alatta lévő emeletközi födémet, stb.

A gyujtóhasáb 1.7 kg. Az angolszász nagytávolságu bombázógépek rendszerint 180 hasábot dobnak le. Ahová egy gyujtóbomba esett, közeleben még további gyujtóhasábokat is találunk. A gyujtóhasáb acélfeje a padlásfödémet és több emeletközi födémet is átütheti és igy hatásával a többemeletes épületek alsó részeiben is számolhatunk.

A becsapódás után először csak a gyujtóhasáb inditótöltete gyullad meg. Ez utóbbi égés halványpirosas lángról ismerhető fel. Mindaddig, amig csupán az inditótöltet ég, a gyujtóhasáb veszély nélkül megfogható és az ablakon keresztül az utcára vagy udvarra hajitható.

Az angolszászok a gyujtóhasábok 15—20%-át — robbanó töltettel is ellátják. E töltet vagy fekete lőpor, mely nagyobb veszedelmet nem okoz, vagy a nálunk is alkalmazott trotilhoz hasonló robbanóanyag, mely a kézi gránátot megközelitő robbanóhatást eredményez. A biztonsági rendszabályokat minden esetben be kell tartani. Mindaddig, ameddig a gyujtóhasáb teljesen szét nem olvadt, (rendszerint az égés 4—5 percében) a gyujtóbomba megközelitését és kisebb tüzfészek oltását csak falkiszögelések, vastag butorok, stb. védelmében, végezhetjük.

Foszforos gyujtófolyadékkal töltött bombák

A foszforos gyujtófolyadékkal töltött bombákat lényegesen kisebb számban alkalmazzák, mint a gyujtóhasábokat, de hatásuk a gyujtóhasábokét sokszorosan felülmulja. Nagyjában négyféle folyadéktöltésü gyujtófegyvert alkalmaznak: a 15 és 113 kg-os gyujtóbombákat, a kb. 20—20 kg-os gyujtóbombákat és gyujtóládákat és a gyujtópalackokat.

A 15 kg-os foszforos gyujtóbomba fejrészében lőportöltet, a hengeres bombatest többi részében gyujtófolyadék van elhelyezve. Ez a bomba néha 3—4 emeletet is átüt. A bombafejben elhelyezett fekete lőpor a fekete gyujtóanyagot 30—40 méter körzetben lövelli széjjel. A világos lánggal és fehér füsttel égő ragadós keverék mindenhova odatapad és a gyujtófolyadék szétszóródása után apró tüzek, lángnyelvek égnek. A gyujtófolyadék kiszórása után a gyujtóbomba és az okozott tüzek aránylag veszélytelenül és azonnal megközelithetők. Ezért kell gázálarcot öltenünk, vagy szemünket védőszemüveggel, száj- és orrnyilásunkat pedig nedves kendővel védeni. Ruhánkra, szabad bőrfelületünkre foszformaradványok ne kerüljenek. A kézifecskendővel eloltott foszfordarabkák megszáradás után ujra lángra lobbanhatnak.

A 113 kilogrammos gyujtófolyadékkal töltött gyujtóbomba teljesen hasonlit a 15 kg.-os gyujtóbombához, csak méretei nagyobbak, egyébként már csak elvétve alkalmazzák.

Gyakori a *gyujtóládák* alkalmazása. Ezek 20—22 kg.-osak, a gyujtóládákat a repülőgépből egyszerüen kiejtik. A földön a gyujtófolyadék szétfröccsen, kifolyik, majd hatalmas láng- és füstjelenség kiséretében elég. Összetétele olyan, mint a 15 kg.-os gyujtóbombáé. Ujabban olyan gyujtóládákat is szórnak, amelyeknek gyujtóeszerkezetük és lőportöltetük is van.

A *gyujtópalackot* leginkább léggömbön szállitják, de előfordul, hogy nagy tömegben repülőgépről is szórják.

A kb. 3 dl. ürtartalmu üvegekben ugyanaz a foszforos gyujtófolyadék van, mint a 15 kg-os foszforos gyujtóbombában vagy a gyujtóládában. A palack a földre esve összetörik és a belőle szétfröccsenő folyadékot a foszfor öngyulladása azonnal lángra lobbantja.

A szovjet bombák

A Szovjet által alkalmazott kisebb, egy-két kg. sulyu gyujtóbombák termittel töltöttek. Eddig ezeket még robbanótöltettel nem szórták, tehát égés közben is veszélytelenül, kellő óvatossággal megközelithetők. Alkalmaznak szovjet részről olyan 100 kg.-os rombolóbombát is, amelybe 10 darab 2 kg.-os gyujtóbombát is elhelyeznek. A robbanás a gyujtóbombákat meggyujtja és szétszórja.

A szovjet folyadékos-gyujtóbombái 10 és 50 kg.-osak. A becsapódáskor először a termit ég s csak később kerül sor a gyujtófolyadékra, amely nagy területen szétfolyva heves gyujtóhatást fejt ki.

Hallhatunk olyan, állitólag szén- és kénsav keverékéből álló gyujtóanyagokról, amelyeket állitólag az angolszász gépek szórtak le Hamburg és Berlin felett és amelyek állitólag egész utcasorokat borítottak volna lángba. Az ismertetett fegyverektől elvben eltérő anyagokat vagy szerkezetet eddig még nem alkalmaztak, s ilyenek alkalmazásával egyelőre nem is számolhatunk.

Északamerikai repülőgépek csütörtökön délben ujra bombázták Berlint

Berlin, márc. 9. Azok az északamerikai bombavető repülőgépek, amelyek csütörtökön a déli órákban a Birodalom területére berepültek, — a Német Távirati Iroda értesülése szerint — az összefüggő nagy ködtakarót Berlin ellen intézett terrortámadás végrehajtására használták fel. Néhány városrész lakónegyedeiben károk keletkeztek s a lakosság veszteséget szenvedett.

A német légelhárítás a kedvezőtlen időjárás nehézségei ellenére erőteljesen szállt szembe az amerikai bombavető kötelékekkel és több négymotoros bombavetőt és kisérő vadászgépet semmisitett meg. A támadásról visszatérő ellenséges repülőgépeket a német légvédelem egész uton végig szünet nélkül támadta.

Uj katonai parancsnokokat neveztek ki Angliában

London, márc. 9. (Bud. Tud.) Az angliai katonai körzetek élére uj parancsnokokat állitottak, akik a hivatalos közlés szerint fontos szerepet fognak játszani a küszöbönálló szárazföldi hadműveletek során. A délkeleti katonai körzet parancsnokává E. C. A. Schreiber vezérőrnagyot nevezték ki. Schreiber 54 éves és 1942 szeptember óta a nyugati katonai körzetnek volt a parancsnoka. Az északi körzet parancsnoka Sir Edwin Morris vezérőrnagy lett.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter a kötelességteljesitésről és a fegyelemről

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Baja országgyülési képviselője, csütörtökön részt vett a délvidéki törvényhozók Baján tartott értekezletén, amelyen a Délvidéket érintő kérdéseket tárgyalták meg. Részt vett a pénzügyminiszter a MÉP nagyválasztmányi gyülésén is. Itt Reök Andor főispán üdvözlő szavai után a pénzügyminiszter beszédet mondott.

Beszéde elején hangsulyozta a miniszter, hogy talán a világtörténelem legnagyobb küzdelme folyik körülöttünk az európai kultura és civilizáció átmentéséért. A kötelességteljesités, a fegyelem, a becsület és a szeretet azok az erények — mondotta többek között —, amelyeknek bennünk meg kell lenniök. Maradéktalanul kell megtenni kötelességünket és mindennap valami olyant is kell tennünk, ami ezen tulmenően is szolgálja a magyar nemzetet és a jövőt.

Mindenkinek ott kell teljesitenie kötelességét, ahova a sors állitotta. Mert felesleges munka nincs. A kötelességteljesités terén nem is panaszkodhatunk, a magyar jövő biztositva van. De nem szabad azt gondolni, hogy a háboru végeztével nem lesznek nehézségek. Ezt az időszakot mezőgazdaságunk akkor fogja átvészelni, ha tehermentes lesz.

A fegyelem azt jelenti, hogy minden alárendelnek, bárhol álljon, ugy kell engedelmeskedni mint a katonának. Fegyelem alatt nem azt érti, hogy a kritika némuljon el. *Ha a kritika jóindulatu, épiteni akar, csak előnyt hozhat. A negativ magyarok mindenre* azt mondják: ez nem jó, de nem mondják meg, hogy kell jobban csinálni. A *pozitiv magyarok* mondják azt is, mint kellene csinálni. Az emberek nagyobb része nem ismeri a viszonyokat.

A kormány nem fedheti fel sokszor az összes indokokat, amelyek egy intézkedés megtételénél vezették. Igen erősen áll ez külpolitikai vonatkozásban is. Az országot vezetni, különösen külpolitikai vonatkozásban, csak a kormánynak szabad. A kérdések mérlegelésénél egyetlen uralkodó elv a magyar nemzet érdeke.

Bármilyen helyzetbe kerüljön egy nemzet, egyén, ha becsülete rendben van, ki fog lábolni a bajból. Aki letért a becsület utjáról, sohasem fogja megtalálni a helyes utat. Folyton összehasonlitják a két világháborut. A történelem nem ismétli meg önmagát. Csak hasonlóságot mutat, ha az emberek ugyanazokat a hibákat követik el.

Ma egész más viszonyok között vivjuk harcunkat. *Akik arra spekulálnak, hogy meg lehet játszani azokat a következményeket, amelyek a világháborut követték, keservesen csalódni fognak.* Ezek a következmények nem fognak bekövetkezni.

Ha egy nemzetben megvan a szeretet, az egymáson segiteniakarás, a nemzetben olyan erő támad fel, amelyet nem lehet legyőzni. A szeretet az egyetlen alkotó erő, a gyülöletből még soha semmi sem termett. Az ő optimizmusa az, hogy hisz a magyar nemzet elhivatottságában.

A csunya asszony

Irta Bihari Miklós

Azt tartja egy régi mondás: a férfinak, hogy hóditson, csak egy fokkal kell szebbnek lennie az ördögnél. Ebből viszont az következik, hogy a nőnek legfeljebb egy-két fokkal szabad kevésbbé szépnek lennie az angyaloknál, különben nem birja a konkurrenciát.

Ezzel szemben itt van Nóra esete.

Nórának szép, északi neve van, de ezzel körülbelül el is készültünk minden szépségével. Olyan sasorra van, mint néhai nagy Mátyás királyunknak volt. A bőre barna, kemény, nem átlátszó. Szempilláját gyermekkori betegségben veszitette el. Ha van csunya nő a világon, Nórára ki lehet mondani ezt az itéletet.

A viselkedése — ahogyan az ő köreiben mondják: a *kondülitje* — egyébként kifogástalan. Sasorru fejét önérzetesen hordja kissé széles termete fölött. A modora is kedves, okos és türelmes; eléggé tud öltözködni is. Izléssel viseli a csunyaságát.

Azt hinné az ember, hogy Nórának szomoru és elhanyagolt leányélete volt. Erről azonban szó sincsen. Nórát valósággal elhalmozták meghivásokkal. Azok a leányok, akik még nem voltak annyira a fiuval, hogy kettesben maradjanak vele az uzsonnaasztal mellett, más szép lányoktól viszont félteniök kellett a komoly udvarlót: kincsszámba vették Nórát. Ő mindig készségesen vállalkozott a harmadik szerepére és mosolygó szeliddséggel mulattatta a fiut, ha unatkozni kezdett vagy ha kezdett elkeseredni.

Igy esett, hogy Sándor, aki nemcsak a legnyalkább gavallér volt az akkori társaságban, hanem a legvagyonosabb földbirtokos is és köztudomásulag halálosan szerelmes volt a szép, szeszélyes Lilibe, egyszerre csak azzal lepte meg a világot, hogy Nórát vette feleségül.

Mindenki azt jósolta, hogy ez igen boldogtalan házasság lesz. Hosszu évek multak el azonban, amelyek alatt sem botrány, sem válás nem történt; a mérföldköveket viszont, amelyek mellett az idő elhaladt, négy gyermek jelezte.

Érdekes, hogy a gyerekek mind Nórához hasonlitottak, viszont — fiuk, lányok vegyest — egyik szebb volt a másiknál.

Beletelt talán tiz esztendő is, amig egyszer találkoztam Sándorékkal, akik többnyire a birtokukon tartózkodtak. Ez még a nagybálok idején volt és Sándor felhozta farsangolni a feleségét.

Annak idején nagyon szeretett táncolni. Most azonban sötét arccal ült a bálterem sarkában, a felesége rókakeppjével a térdén.

— Hogy vagy? — kérdeztem tőle.

Rám nézett. Valamikor nagyon jó barátok voltunk, sőt Nóra révén szegről-végre rokonok is. Kitört belőle a keserüség, amelyet, ugy látszik, idegenek előtt csak kinnal tudott eltitkolni.

— Én vagyok a világ legboldogtalanabb embere, — fakadt ki elkeseredetten.

— Nóra? — kérdeztem részvéttel.

— Igen, Nóra. Nézz oda: kézről-kézre adják a férfiak, minden sarokban várja valaki.

Az asszony most éppen abbahagyta a táncot. Nevetve mondott valamit a táncosának, aki rohant, hogy egy pohár pezsgőt hozzon neki. Amire visszajött: Nóra karosszéke körül már hatan is álldogáltak. Köztük volt Miklós is, a makacs agglegény, akiről az hirlett, hogy a nyönyörü, kacér elvált asszony, Marietta hálójában vergődik.

— Látod? — dühöngött Sándor. — „Sikere van“, ahogyan itt Pesten mondják. Olyan kedves, olyan szelid és olyan megértő, hogy a csalódott szerelmesek mind nála keresnek vigasztalást. Azután beleszeretnek.

— Ugyan, Sándor!

A megjegyzésem nem volt udvarias, de a dühös férj szerencsére észre sem vette. Tovább beszélt, mintha ott sem volnék és magában monologizálna:

— Itt van ez a Miklós. Olyan feje van, mint Adonisznak lehetett és olyan a válla, mint a Herkulesé. Megbolondulnak érte az asszonyok. Marietta is csak azért kacérkodik mással, hogy jobban magához kösse. Liba. A férfi azt szereti legjobban a nőben, hogy egyedül ő van számára a világon. A maga tükörképét akarja látni a szemében, de olyannak, amilyennek elképzelte önmagát és amilyen csak egy szerelmes nő szemében lehet. Valamikor én is . . . no de hagyjuk ezt. Megyek a feleségemért.

Még láttam, amikor karonfogta Nórát és átvitte a vacsorázó terembe. A táncosai szétszéledtek, csak Miklós maradt a nyomukban. Egy pár fehér kesztyüt szorongatott, a melyet alighanem Nóra bizott rá.

Az asszony egyébként nagyon jól festett akkor este. Kitünő műhelyből kikerült fekete ruha volt rajta és a nyakán tompafényü, nagyszemü gyöngysor fehérlett. Nem lett szebb, de senki sem tagadhatta, hogy igen előkelő jelenség.

Ettől az estétől kezdve csak keveset hallottam róluk. Sándor alighanem megbánta kéretlen őszinteségét, mert kerülte a társaságomat. Csak az ujságban olvastam egyszer, hogy férjhezadta a legnagyobbik lányát.

Néhány év mulva szomoru hirt közölt ugyanaz a lap: Sándort vadászszerencsétlenség érte. Egy ostoba golyó ölte meg, amelyet valamelyik vadásztársa fegyveréből röpitett feléje a végzet.

Nóra nem sokáig maradt özvegy. Alig telt le a gyászév: Miklós elvette feleségül.

Akkor túl volt már az ötvenen és volt két unokája is, mert a lányát nagyon korán adta férjhez. Bizonyos azonban, hogy a kor nem változtatott rajta semmit. Babaarcu és nádszáltermetü leánytársai megráncosodtak és elterebélyesedtek. Nóra azonban ma is pontosan ugyanolyan csunya volt, mint huszéves korában, tehát alapjában véve a második házassága sem volt meglepőbb, mint az első.

Ha az édesanyja — nekem unokanagynéném — előre látta volna Nóra sorsát: nem sirta volna ki a két szemét amiatt, hogy minden lány csinosabb, mint az ő derék és okos Nórája.

Március 21-ére hivják össze a Házat

Csütörtökön este értekezletet tartott a Magyar Élet Pártja és azon, amint erről már beszámoltunk, *Radocsay László* igazságügyminiszter ismertette a törvényhozói összeférhetetlenség szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, amely nemsokára a képviselőház elé kerül. *A Házat március 21-ére hivják össze.* Az összeférhetetlenségi javaslat parlamenti tárgyalása előtt előreláthatóan pártközi értekezleten az ellenzéki pártok vezetői is kifejthetik felfogásukat.

Vörös Géza vezérőrnagy légoltalmi kormánybiztos

A MTI jelenti: A minisztérium vitéz nemes Vörös Géza vezérőrnagyot, a Legfelsőbb Honvédelmi Tanács vezértitkárát — ebbeli tisztségének érintetlenül hagyása mellett — Budapest székesfőváros, valamint a légoltalmilag hozzá tartozó városok és községek légoltalmával kapcsolatos különleges intézkedések megtételére légoltalmi kormánybiztossá kinevezte.

Válasz a „Válasz"-ra

A MTI jelenti: A március 8-iki román napilapok „Válasz" cim alatt nyilván felsőbb utasításra foglalkoznak a Kolozsvárt március 3-án és 4-én lezajlott tüntetésekkel. E közleményben foglaltakkal szemben *magyar illetékes helyen* szükségesnek látják az események hátterét a következőkben megvilágitani:

Február 26-án a brassói magyar királyi konzulátus egyik beosztottja vendégül látta az egyik helybeli étterem különtermében konzulátusi kartársait és a helybeli magyarságnak több vezető egyéniségét. A vacsora megkezdése után a vendéglő egy másik helyiségéből a helybeli hatóságokkal intim kapcsolatban álló *Olteanu Gavril* ujságiró vezetésével egy többtagu csoport rontott be a különterembe és *a magyar társaságot sulyosan becsmérlő szavakkal illetve, székeket kaptak fel és tettlegesen bántalmazták az egyik konzulátusi tisztviselőt, egy Brassó környéki magyar földbirtokost és egy római katolikus segédlelkészt, akik arcukon, illetve fejükön sérüléseket szenvedtek.* Ezt követően a magyar társaság, hogy a további botránynak elejét vegye, elhagyta az éttermet, de még e közben is a román orvtámadók állandóan szitkozták, becsmérelték a távozókat és *az egyik római katolikus főpapot Olteanu ujra mellbevágta.*

A magyar társaság elleni brutális támadás az étterem vendégeinél nemzetiségre való tekintet nélkül osztatlan felháborodást keltett.

A Brassóban történt incidens hire hamarosan átterjedt Észak-Erdélybe. *A magyar kormány azonban e hireknek a sajtóban való közlését letiltotta,* nem akarván elébevágni a román kormánnyal diplomáciai uton tárgyalt elégtételnek. A közlési tilalom dacára az egyik kolozsvári napilap március 3-i számában tudósitás jelent meg a brassói incidensről, miért is az illetékes hatóságok a lap példányainak elkobzását rendelték el.

Ennek ellenére az ujságban megjelent hir futótüzként terjedt el Kolozsvárt s ennek, valamint *a délerdélyi magyarságot a legutóbbi időkben ért sorozatos sérelmek — nevezetesen az iskolabezárásoknak és brutális állatrekvirálásoknak — hatása alatt az egyetemi fiatalság — felháborodásának kifejezésére — az esti órákban spontán románellenes tüntetésekbe kezdett.* A rendőrség nyomban közbelépett, a tüntetés további elfajulását megakadályozta, a tüntetők ellen a vizsgálatot és az eljárást meginditotta, mint ahogy *a magyar hatóságok semilyen rendbontást soha nem türnek el.*

A „Válasz" cim alatt a romániai lapokban megjelent közlemény tendenciózus beállitásaival illetékes magyar helyen most nem kivánnak polémiába bocsátkozni, tekintettel éppen *a most foyamatban lévő vizsgálatokra,* továbbá, mert érdeklődéssel várják a román hatóságok által folyamatba tett vizsgálat eredményét a brassói magyar királyi konzulátus tisztviselőivel és magyar személyiségekkel szemben elkövetett példátlan orvtámadás ügyében.

Hétfőn reggel megszünik az autóbuszforgalom

A MOT jelenti: a Beszkárt a fennálló üzemanyaghiány miatt az illetékes felügyeleti hatóságok felhivására az általa üzemben tartott autobuszjáratok közül március 13-tól, hétfőtől kezdődően csak a csepeli 21-es és az óbudai T-jelü trolleybusz-járatot tarthatja fenn.

Az elromlott sikló pótlásaként ideiglenesen közlekedő 6-os jelzésü járatok a sikló kijavitásáig üzemben maradnak. A megmaradt három járatnál az üzemidő nem változik. A többi autobuszjárat *március 13-án, hétfőn reggel már nem közlekedik.*

Látogatás egy ódon műteremben,

ahol mesterhegedük, légcsavarok és fantasztikus szerszámok között dolgozik a 80 éves Pállya Celesztin

Nyolcvan esztendős a magyar festőművészek nesztora, *Pállya Celesztin.* Neve szorosan összeforrt a magyar impresszionista pikturával; ennek az őszinte, humánus irányzatnak maradt hive attól a pillanattól kezdve, hogy tizenhétéves korában kezébe vette az ecsetet s vázolni, rajzolni, festeni kezdte hazája népi jellegü mozzanatait, hires vásárképeit, üde, szindús, gyors meglátásra és felfogásra való tehetséggel. Vagy kisvárosok hangulatát vetette fel oly valószerü ábrázolással azokra a kisméretü falemezekre, amelyek festői pályafutása alatt *sok százra, vagy ezerre szaporodtak hazai közgyüjteményekben és magánosoknál.* De éppen igy külföldi galériákban, vagy idegen, neves mügyüjtők hajlékában is számos Pállya-zsánerképet találhat a művészettörténelem.

Ujpesten lakik egy csendes szük utcácskában Pállya Celesztin, éppen olyan a háza környezete, mint az a világ, amelyet kedvvel festeget. Széles terü udvarok, fenyőfa-lehelletü fakereskedések, végtelennek tünő, mállott palánkok, omló téglakeritések vidéki hangulata lengi körül a tájat s a ház, hol Pállya él, az is olyan ódon. *Beleillik egy aluszékony, eseménytelen békében élő magyar kisváros háboritatlan környezetébe.*

Előbb repültem, mint Lilienthal . . .

A csengő messze sikolt, valahol benn, a ház mélyén. Amolyan házi mindenes külsejü, öreg szolga csoszog elő, szófukar, keserü ember s mutatja az utat a sárgára sikált falépcsőn felfelé, a műterembe.

Ott ül Pállya a padlástérből átalakitott műterem festőállványánál. Öreg ember. Fehér selyemszálak a haja s ha szakállt hordana, megesküdnénk rá, hogy Munkácsy Mihály reinkarnációja, annyira hasonlit hozzá. Ami látszik belőle, testi mivoltából, valóban hajlott koru emberé, de szelleme élénkebb, mint a fiataloké s az összbenyomás olyan, mintha egy ismeretlenkoru, de hibátlan és szép porcellán művet látnánk.

— *Pállya mester, a festő?*

Feláll, elénk jön s tenyerébe szoritja a kezünk. Dévaj mosollyal mondja és most azt hisszük, *Shawhoz hasonlit inkább:*

— *Festő? Az is. Egyébként Leonardo da Vinci, előbb repültem mint Lilienthal s mivel volt erőm és meggyőződésem ellenállni Fadrusz barátom csábitásának, csak véletlen, hogy nem vagyok szobrász.* Látom, mindezt nem érti, majd megmagyarázom.

Széles mozdulattal körülmutat és fel, a mennyezetre. *Fejünk fölött a mai repülőgép diluviális váza lóg,* kettő is van belőle, olyan mint a Farman-fivérek esetlen sárkányrepülőgépe a Bois de Boulogne fái fölött.

— *Persze ez csak modell és sohasem repült, mert gunykacaj fogadta, amikor ötven évvel ezelőtt bemutattam egy tőkecsoportnak. Hogy uraim, segitsenek hozzá, megépitem belőle az embert, aki repül. Azt felelték, mutassam meg előbb a repülést, aztán adnak hozzá pénzt.*

Esztergapadok, szerszámok rendberakhatatlan sokasága, fürások-faragások régi és uj nyomai és mindenfelé gipsz, bronz nippek. *Szobrok.* Többnyire a puszták fiairól szólnak, nyájat őrző pásztorról, ménest terelő csikósról. Ott állnak subásan, végtelen ázsiai nyugalommal s körülöttük a szemlélő számára egyszerre megnyilik a puszta végtelensége. Miért nem foglalkozik a szobrászattal Pállya Celesztin?

— *Mert a gipsznek, agyagnak, kőnek nincs szine. Nekem pedig a szin a meggyőződésem és az erőm.* Ezért foglalkozom például hegedükészitéssel is . . .

— *Bocsánat, mindezt kissé nehéz figyelemmel kisérni. Hogyan méltóztatott mondani: hegedükészitéssel?*

Megint a shawi, citromizü mosoly fénylik felénk.

„Megtaláltam a Stradivariusok titkát"

— Ugy-e, azt körülbelül mindenki tudja rólam a művészeti lexikonokból, hogy olasz földön születtem. Genovában. Apám 1859-ben emigrált, jó magyar volt, nem akart osztrák mundérban szolgálni, inkább az olasz szabadságharcot vállalta. Nos hát *Genova vidéke, az olasz hegedü hazája, Guarnerik, Amatik, Stradivárik földje adott először levegőt a tüdőmbe* s talán beszivtam a sirbavitt titku pácok és lakkok illatát is, szóval *megtaláltam a stradivariusok titkát.* Azóta faragom a hegedüimet. *Akarja látni?*

Cizellált faragásu, barnatónusu hegedütest kerül a kezünkbe, nincs sulya. Ijedten markoljuk a nyelét, amikor megszólal mögöttünk Pállya:

— *Ez éppen egy valódi Stradivári, mintának vettem meg egy Amatival együtt és szétszedtem, mint gyerek az órát.* Hogy mi van belül? *Amit kerestem, mindent megtaláltam* s most már az én hegedüim is ugy szólnak, mint az olaszoké. Hallgassa csak ezt a kis melódiát, egyébként *én komponáltam . . .*

Szinte meghökkentő: ennyi minden egyetlen koponyában. A halandó érzi a zseni közellétét s keres valami valóságot, akármit, amibe megkapaszkodhat.

A műterem sarkában kerékpár áll, egyszerü hétköznapi bicikli, amilyen minden bádogossegédnek van. A szófukar szolgáé? *Nem. Pállya Celesztin nevét viseli a rendszámtábla, bizonyosan az öregur karikázott vele néhány évtizeddel ezelőtt még.*

Bokáigérő, hosszu háziköntöst visel ez a csodálatos ember, megnyujtja az alakját, a bársonygallér fölött fehéren szikrázik havas feje. Áll mögöttünk és szenvtelenül megjegyzi:

— *Most javitom az öreg jószágot, néhány héttel ezelőtt megsérült az Andrássy-uton.* Ha néha, egy pillanatra fölenged körülöttem a család cézári gondoskodása — mert ugy vigyáznak rám, mint egy aggastyánra —, *kisurranok a kertkapun és bekarikázok a Japán-kávéházba.* Tudja, valamikor, negyven-ötven évvel ezelőtt szivesen jártam oda és visszahúznak az emlékek. De külön ülök le, az uj arcokat nem ismerem és az uj művészeket nem is szeretem. Esküdt ellensége vagyok minden ugynevezett modern irányzatnak, ezek ugy elmúlnak, mint a pohárban felejtett viz. *Én festek, ahogy a kedvem szerint van, nincsenek literátus problémáim, nem gyötrődöm a képek kigondolásán. Természetes vagyok. Nem ez a legtöbb?*

Különös királylátogatás

Hosszu az ut visszafelé Pállya Celesztin életén és mégis, minden mozzanata érdekes. Ilyen eset például a hires *királylátogatás* is. Amikor elkészült és bemutatták Ferenc Józsefnek a Feszty-körképet, az uralkodó csodálattal adózott a monumentális alkotásnak, különösen a lovasjelenetek kötötték le érdeklődését. Megmondták neki, hogy ezek a részletek egy Pállya Celesztin nevü festőtől származnak. *A király azonnal kocsira ült s kihajtatott Pállya műtermébe.* A művész ismert közvetlenségével fogadta a Monarchia hatalmas urát, akinek szárnysegéde zavarba jött a bemutatásnál. *Elfelejtette Pállya nevét.*

A király állt, a szárnysegéd feszengett, Pállya mosolygott és előlépett.

— *Azt hiszem, rólam van szó. Pállya Celesztin vagyok . . .*

Megismerkedett később IV. Károllyal is, aki szintén vásárolt a budai palota számára Pállya-képeket, igy ma már harminc képe disziti a királyi palotát. Az uralkodóház tagjai, magyar és külföldi mágnáscsaládok ma is állandó látogatói a Pállya-otthonnak, ahol körülbelül háromszász kép disziti szép, állandó kiállitásként a falakat. Járt itt a néhai Kormányzóhelyettes is, hogy édesapja készülő portréját megtekintse. A néhány percre tervezett látogatásból több mint egy óra lett, ugyanis a festő előadása rendkivüli módon érdekelte a Kormányzóhelyettest. *Pállya légcsavar találmányáról beszélt részletesen és a problémát közösen megvitatták*

Még eltünődünk a Pállyánál szokatlanul nagyméretü vásznon, amely hires alkotása: „Mondschein-szonáta". A kék szinnek mesteri tónusait alkalmazta itt a festő, ahogy megjelenitette Beethoven szonátájának születését költői fantáziával. Az előtérben bőségesen hull a hold kék fénye egy zongora, amelynek billentyüjén vak leány játszik. A kép jobb mezője már poézis. Sejtelmes fátylak között a muzsika gondolatát kifejező tündéries nőalakok usznak, lebegnek s mögöttük komor élénkséggel rajzolódik ki a zenetitán jellegzetes alakja, feje: a vak leány muzsikájának ablakon át kiszürődő dallamai ihlettel töltik el Beethovent . . .

Gérczei-Németh Imre.

Őskeresztény, műszaki ismeretekkel biró
tisztviselőt keres
autószaküzlet. Ajánlatokat Koppány és Tsa. cégnek, VI., Horn Ede-utca 14. szám.

Őskeresztény, jól számoló
gép- és gyorsiró tisztviselőt vagy tisztviselőnőt
azonnali belépésre felveszünk. Ajánlatokat „Jó kézirás" jeligére Haasenstein és Vogler r. t. hirdetőirodába, V., Dorottya-utca 8.

Fiatal, keresztény
gyors- és gépirót vagy gépirónőt
jó kézirással, német nyelvtudással, kitünő referenciával
keresünk.
Részletes ajánlatokat fizetési igény megjelöléssel „Mielőbbi belépés 3992" jeligére Blockner J. hirdetőjébe, Városház-utca 10.

Napellenző ponyvákat
készitek, javitok. Használt napellenző szerkezetet, ponyvákat veszek és eladok. Lukács, VI. ker., Király-utca 28. Tel. 226-929.

Öregség : Bölcseség

(Szekér cammog az országuton, az esti sötétségben. A beszélgetésből itélve, két öreg parasztgazda tart hazafelé rajta a vásárból. Az egyiknek, aki alighanem a gyeplőt is fogja, halvány izzás világitja meg állig begombolt, fehér ingét: a pipa parazsának fénye amint átszürődik a kupak nyilásain. A másik most nem dohányzik.)

A pipátlan: . . . én láttam meg, én alkudtam rá elsőbb, engem illet. Itt az öt pengő, oszt adja ide kend . . ., nem nézem, hogy mán szivott is belőle.

A pipás (hallgat és nagyot szív a pipán. A piros izzás megerősödik egy pillanatra az ingén).

A pipátlan: Ha van emberség kendben, ideadja.

A pipás (ingéről most a mellényére kerül a fényfolt . . ., kivette szájából a pipát s nyomatékkal mondja): De kend is az ostort.

A pipátlan: Az ustorról már reggel tudattam kenddel, hogy ippeg ilyet akarok.

A pipás: De arra meg én alkudtam elsőbb. Mégis kend vette meg. Ide az ustort, megkapja a pipát. (És most már csak hallani, hogy megint szív rajta egy nagyot . . ., a parazsat már hamu boritja.)

A pipátlan (felfortyan): Dejszen ustor ide, ustor oda, ha nem adja által kend a pipát, akkor én zsivány embernek nevezem kendet.

A pipás (röviden rászól a lovakra): Hó. (A szekér megáll, s a pipás fenyegető hangon kérdi): Minek nevez kend?

A pipátlan: Ha nem adja ide . . . megmondtam.

A pipás: Zsivány embernek? De tudja-e kend, mit tennék én akkor? Én akkor bizony képen vágnám kendet.

A pipátlan: No, ha képen vágna, meg is tudná kend, mit szól hozzá a bicskám.

A pipás: Van az én lajbimban is, aki megfelelne neki.

A pipátlan: De csak a lajbijában nyelvelhetne. Mert arra már nem lenne ereje kendnek, hogy előkotorássza.

A pipás: Arra se, hogy főbe kólintsam kendet a botommal?

A pipátlan (egy kis hallgatás után): Arra tán lenne. Még lyukas hassal is.

A pipás: Ugy főbe kólintanám, hogy mulya lenne kend világ életire.

A pipátlan: Kend meg hótt.

A pipás: Mért ippeg hótt? Doktor is van a világon.

A pipátlan: Elvérezne kend, amig engem ütlegelne.

A pipás (szintén hallgat egy nyelés idejéig): Lehet benne igazság... (Felmordul.) De fel is gyújtaná akkor a fiam a kend házát!

A pipátlan: Az enyém meg tán ölbetett kézzel nézné? Nincs azbesztbül a kend portája se.

A pipás (meghökken): Nem kimélné az árváimat?

A pipátlan (magátmentő hangon): Ha akarnám, se gátolhatnám meg. Hiszen meghülyitett kend.

A pipás (suttogva) Lángra kapna a többi ház is . . .

A pipátlan (borzadozik): Leégne a falu . . .

A pipás: Reggel meg ott ülne a nép az üszök mellett, a füstben, és sirna . . .

A pipátlannak (megcsuklik a hangja): Csak én kacagnék . . . hülye mivoltomban . . .

A pipás: Igy lenne . . ., ahogy megbeszéltük . . .

A pipátlan: Igy hát . . . Tiszta sor. (Hirtelen mozdul egyet.) Ehun az ustor, fogja kend.

A pipás (szintén mozdul): Ehun a pipa. (Hosszú csönd. Majd az eddigi pipátlan — hallani —, lassan kiveri a bagót a tenyerébe s szedi elő a dohányzacskóját. A másik meg pattint egyet ostorával, bizonyára az újjal, és szól a lovaknak.) Gyerünk no . . . (S a szekér tovább cammog az országúton, az esti sötétségben.)

Leszkay András.

Pályázat a Nemzeti Stadion tervezetére

A sportkörök évtizedek óta sürgetik a Nemzeti Stadion megvalósitását, amely, ha a második világháboru közbe nem jön, talán már fel is épült volna. Ugyancsak régi kivánság a Nemzetközi Vásár megfelelő elhelyezése, mert a városligeti ideiglenes kiállitási terület semmiképpen sem felel meg a célnak. Évek óta arról van szó, hogy a két intézményt egymással kapcsolatban valósitsák meg, az ehhez szükséges területet a főváros már régen megszerezte. A Lágymányoson az ugynevezett Nádorkert területén fogják elhelyezni az uj Nemzetközi Vásárt és a Nemzeti Stadiont is. Megépitésük a háboruutáni idők egyik legelső, nagyszabásu közmunkája lesz.

A Közmunkatanács az illetékes szervekkel folytatott hosszu tárgyalások eredményeként, most kiirta a pályázatot a Nemzeti Stadion és az állandó kiállitási terület közös megtervezésére. A pályázat julius 26-án jár le, a legjobb tervek jutalmazására hat, egyenkint 7000 pengős dijat tüztek ki és további hat darab megfelelő pályamunkát egyenkint 3000 pengőért fognak megvásárolni. A pályázat nyilt lesz, a birálóbizottságban *Bessenyey Zéno* elnöklésével a neves szakértők egész sora foglal helyet.

A papucshős

— Megbolondultál, János? Nem elég, hogy hajnalban jössz haza, hanem még egy idegen embert is hozol magaddal?
— Ez az az ügyvéd, aki vállalta a védelmemet. Familj Journal

Ég a ház

— Játssza már ki azt a treff királyt . . . Ha sokat gondolkodik, közben leég a ház. Presse

Megoldás

— A feleségem zongorázik, szeretnék neki egy zenész-mellszobrot venni a zongorára. Melyiket ajánlod?
— Beethovent. Ő ugyanis süket volt. Ude og Hjem

A sport haszna

Az ökölvivóbajnok otthon szőnyeget porol. Söndag

Szemléltetés

— Látod, János, ez az ujfajta tartós hullám, amely minden körülmények között megmarad. Söndag

Reggeliző-uzsonnára SALVE tápszer Kicsinek-nagynak!

Harry Hopkins cikket írt Amerika háborúutáni terveiről

Genf, március 8. (Német TI) Newyorkból jelentik: Harry Hopkins, Roosevelt állandó bizalmas munkatársa, papírra vetette — mint az American Magazine folyóirat jelenti — Amerika háborúutáni terveit. A folyóirat kijelenti, hogy „ez a legvilágosabb és a legnagyobb jelentőségű megszövegezése az amerikai háborúutáni terveknek, amely eddig a Fehéz Házból kikerült".

Teljesen világos, — írja Hopkins — hogy az Északamerikai Egyesült Államok a háborúból a világ leggazdagabb és leghatalmasabb nemzeteként fog kikerülni. Ha majd felhangzik a kürtjel, amely a háború végét jelzi, valamennyi nagyhatalom közül csak az Északamerikai Egyesült Államok területe lesz sértetlen és kifosztatlan és az északamerikai népnek lesz a legnagyobb kereskedelmi és hadihajóraja a világon. Repülőgépe is több lesz, mint bármelyik más nemzetnek. A gyáripari gépezetnek nagyszámú jó kézműves fog rendelkezésére állni.

Ragyogó üzletek az URSS-al

A szovjetoroszokkal ragyogó üzleteket lehet kötni. Már a háborúutáni első esztendőben a Szovjetuniónak az Egyesült Államokban legalább 750 millió dollár értékben kell készpénzért vásárolnia az Egyesült Államokban szerszámgépeket, erőműtelepeket, vasúti anyagot, stb. Ezek a bevásárlások legalább tíz éven át fognak folytatódni, mert Szovjet-Oroszországnak szörnyűségesen nagy elpusztított területeket kell újra felépítenie. Szovjet-Oroszországnak ezt követően legalább ötven évre lesz szüksége, hogy a maga gyáriparát tovább építse és az országnak korszerű életszínvonalat biztosíthasson. Az ehhez szükségeseket kénytelen lesz főként az Egyesült Államokból beszerezni.

Kína is szükségképpen vevője lesz az amerikai áruknak.

Anglia sorsa

Szó van azután az angol versenyről is. Legelőször is érdeke Angliának, hogy az Egyesült Államokkal megegyezzék, másodszor pedig az amerikai kormány nem gondol arra, hogy szerte a világon kiépített katonai és polgári támaszpontjait feladja. Hopkins arról is meg van győződve, hogy az északamerikai támaszpontokat a Karibi-szigeteken megtarthatják, mert Anglia 99 évre adta bérbe az Egyesült Államoknak és kötve van a bérleti szerződéssel. Anglia azonkívül fáradt és nagyon erősen megviselt.

Még csak magához sem tért az első világháborúból, már elkezdődött a második. Anglia sziget, amelyen gyárak vannak és e gyáraknak a nyersanyagot kívülről kell beszerezni. Amellett e gyárak közül sokat tönkretett a német légi fegyvernem. Valószínűtlen, hogy Anglia valamiféle becsvágyat fog kinyilvánítani éppen olyan világban, amelyben a népeknek önrendelkezésre való törekvése tovább már nem tartható vissza Angliának ugyan árui kivitelében kell megélnie, de a világkereskedelem fölött nem uralkodhatik. Most, amikor „a világ nyomornemzetei (lums nations)" az Egyesült Államok vezetése alatt kezdenek megmozdulni és jólétet törekszenek elérni, Anglia nem tudja e nemzetek szükségleteit kielégíteni.

Ha Angliának kereskedelméhez hajók kellenek, bérbeadnak neki hajókat, de nem adják el azokat. Egyébként a világot mindenütt újjá kell építeni és ehhez az anyagot Amerikának kell szállítania.

Amerika e szállítmányokért annyi készpénzt fog kívánni, amennyit csak üzletfelei megfizethetnek. A többit részletekben és olyan magas kamatláb mellett kell megfizetniök, hogy az amerikai adófizető veszteséget ne szenvedjen. Természetszerűen ragaszkodnak a megfelelő garanciákhoz is. Aki az USA-tól hitelbe akar árut vásárolni, garantálja, hogy az ő országában nem fogják az amerikai érdekeket egy szép napon majd kisajátítani. Minden kölcsön csak északamerikai vásárlásokra használható fel, külföldi munkások bérének kifizetésére nem. Az amerikai kormány ezért külföldi kapcsolatai révén az országoknak mind közgazdaságát, mind tőkéjét támogatni fogja és ezért kénytelen lesz ellenőrizni is. Ez az igazi „együttműködés". (MTI)

XII. Pius pápa vasárnap rádiószózatot mond

Vatikán-állam, március 8. A Magyar Kurir jelenti:

A Vatikán-állam rádiója a következő közleményt bocsátotta ki:

XII. Pius pápa a Róma városát fenyegető veszélyre és a szomorú időkre való tekintettel felfüggesztette a koronázásának ötödik évfordulója alkalmával, vagyis március 12.-ére, vasárnapra tervezett szokásos sixtinai ünnepségeket.

Ellenben ugyanazon a napon, vagyis március 12.-én, vasárnap délután 15 óra 30 perckor (vagyis 3 óra 30 perckor) a Szent Péter-bazilika külső erkélyéről a Szent Péter-téren a Rómába összesereglett menekültekhez és mindazokhoz, akiknek a szörnyű háború szomorúságot és gyászt okozott, XII. Pius pápa atyai szózatot intéz és apostoli áldásában részesíti őket.

Az ünnepséget a vatikáni rádió két rövidhullámhosszon, a 31.06 és az 50.26 méteren sugározza.

A mezőgazdasági munkához szükséges vasanyagot minden körülmények közt biztosítják

Bornemisza miniszter elnökletével országos kamarai nap volt

Bornemisza Géza iparügyi miniszter elnökletével ma délelőtt az iparügyi minisztériumban kamarai nap volt, amelyen az ország iparossága által előterjesztett időszerű és fontos kérdéseket tárgyalták meg. A megbeszélésen jelen volt *Kádas* Károly iparügyi államtitkár is, valamint résztvettek a minisztérium illetékes szakosztályának vezetői.

A mai kamarai napon hosszasabban foglalkoztak a szabóiparosok szövetellátásával. Az ország mérték után dolgozó szabóiparosságának cérna- és bélésellátásáról gondoskodnak. A szabóiparosok vásárlási könyv alapján kapják meg a szükséges bélésanyagot és most azt kérték, hogy a szövetanyagot is hasonlóképpen kaphassák meg, ugyancsak ilyen bevált rendszer szerint gondoskodjanak a fehérneműkészítők ingamyaggal való ellátásáról is. Az iparügyi minisztérium a szabóiparosság e kívánságát támogatja.

Az egyik vidéki kamara indítványára kimondották, hogy az árdrágítási ügyekben hozott ítéleteket ezentúl közölni kell az illetékes kamarákkal is. A következő pont a kereskedők áruellátása volt, etekintetben a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket a minisztérium haladéktalanul megteszi. A kézművesipar részéről azt a kívánságot terjesztették elő, hogy a szükséges kisipari munkagépek és erőmotorok beszerzését könnyítsék meg, ugyanis beszerzési nehézségek tapasztalhatók.

A mezőgazdaság vaselátása tekintetében közölték az illetékes tényezőkkel, hogy a mezőgazdaság a termelői munka folytatásához szükséges vasanyagot minden körülmények között megkapja. Külön felhozták a szekértengelyek dolgát s azt a megnyugtató felvilágosítást kapta a kamarai napon tárgyaló együttes, hogy a mezőgazdaság szekértengelyvel való ellátását már az eddigi kétszeresére sikerült felemelni.

Az új iparengedélyek kiadása körül az elsőfokú iparhatóságoknak az eddiginél nagyobb gondossággal kell eljárniok, mert tekintetbe kell venni azt is, hogy az Anyaghivatal tud-e gondoskodni az új iparos anyagellátásáról. Tekintve, hogy a vidéki iparosság anyagellátásának jelentős részét az iparkamarák bonyolítják le, ezentúl az új iparigazolványok kiadása előtt kikérik anyagellátási szempontból is a kamarák véleményét.

A tárgysorozat egy másik, az ország egész iparosságát érdeklő pontja volt a mestervizsgadíjak és az ipartestületi ügyviteli díjak új megállapítása. Ezek az összegek a mai körülményekhez képest igen alacsonyan vannak megállapítva, az új szolgáltatási díjak megállapítása már folyik és — mint a kamarai értekezlet résztvevőivel közölték — az erre vonatkozó rendelet rövidesen megjelenik.

Köpeczi Boócz Lajos textiláruval panamázott és a vadaskerti elmegyógyintézetbe került

Köpeczi Boócz Lajost, az ismert színművészt tegnap délután beszállították a vadaskerti elmegyógyintézetbe.

A tragikus sorsú színművész néhány évvel ezelőtt még állandó szereplője volt a fővárosi magánszínházaknak s több ismert szerepet is játszott, de körülbelül másfél évvel ezelőtt kábítószerek rabja lett és ettől kezdve fegyelmezettlenné és megbízhatatlanná vált. A színházak nem tudták szerződtetni, mert többször előfordult, hogy az előadásokról minden indokolás nélkül elmaradt.

Utolsó szerződése a Vígszínházban volt, ahol a »Hat szerep keres egy szerzőt« című Pirandello-darabban játszott. Egy ideig eleget is tett az előadáskezdési szabályoknak, később azonban gyakran elmaradozott s végül egyáltalában nem jelentkezett. A színházból orvost küldtek ki a művész Continental-szállódabeli lakására s az orvos kábítószerektől mámoros állapotban találta. A Vígszínház ekkor felbontotta a fegyelmezettlen művész szerződését.

Köpeczi Boócz, miután nem tudott másként megélni, régi barátait, filmeseket járt sorra és kölcsönöket kért. ezekből tengette életét. A Vígszínházban való szereplésekor néhány cégjelzéses levélpapírhoz jutott; ezek felhasználásával zárolt textilanyagokat szerzett, főleg díszletvásznat és színpadi kosztümökhöz szükséges anyagokat. Ezekkel a nagyértékű textilneműekkel szélhámoskodott azután tovább. Így némileg jobb anyagi körülmények közé jutott, de a textilárukat nem tudta kifizetni.

A szállítócégek a Vígszínházhoz fordultak és ekkor derült ki, hogy visszaélés történt. Köpeczi Boóczot előállították a főkapitányságra, ahol kihallgatása során egészen zavarosan viselkedett. A rendőrorvos megvizsgálta és megállapította, hogy a volt kitűnő színművész teljesen megzavarodott. Bevitték a vadaskerti elmegyógyintézetbe, ahol az ellenőrzőorvosi vizsgálat során szintén megállapították, hogy Köpeczi Boócz Lajos elmebeteg.

A budapesti művészvilágban osztatlan megdöbbenést keltett a fővárosi színpadok egykori híres karakterszínészének tragédiája.

„A bácskai szerbség megőrizhette népi hagyományait"

Popovics képviselő beszéde az újvidéki szerb olvasókörben

Szabadka, március 8. (A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.) A száz éve fennálló ujvidéki szerb olvasókör most tartotta közgyülését és Popovice L. Milán országgyülési képviselőt választotta meg elnöknek. A képviselő ebből az alkalomból beszédet mondott.

— Azokban a súlyos háborús viszonyokban, — fejtegette a többi között — amelyekben népünk él: kétségtelenül határozott eredmény, hogy városunk szerbjei megőrizték hitüket a régi társadalmi intézmény sérthetetlenségében. Százéves mult, százéves munka és olvasókörünk zavartalan fennállása bizonyítja, hogy ez az olvasókör: a szerb nép tényleges szellemi szükséglete volt. Ezzel nemcsak helyileg, hanem Bácska minden más részében is megőrizték a szerb társadalom fogyamatosságát.

— Ezek az intézmények voltak a védőbástyák minden kívülről jövő befolyással szemben és népünk függetlenül és önállóan fejleszthette bennük nemzeti szellemét és öntudatát, amely összes faji tulajdonságait és népi hagyományait megőrizhette évszázadokon át mind a mai napig.

„Megszédített a sok pénz..."

Félévi börtönre ítélték az Opera-kávéház tolvaj ruhatárosnőjét

Megírta a *Magyarország*, hogy az Opera-kávéházban Haász Samuné, született Kovács Irma ruhatárosnő az egyik vendég, Windinger Alois József aktatáskájából kilopott tízezer pengőt. Mivel a lopást nyomban felfedezték és az asszony beismerő vallomást tett, a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvény alapján ma már bírája elé került. Gálfalvi bíró előtt elmondotta, hogy naponta 50—60 P keresete van és ebből alkalmazottakat is tart. Beismerte bűnösségét, vallomásához azonban különös megjegyzést fűzött.

— Nem is tetszik elgondolni, mennyi pénzt hordanak oda a vendégek. Valutákat, meg mindenféle más pénzeket. Sokszor közönséges ujságpapírba csomagolva tízezreket tesznek a ruhatárba. Ez az úr is adott be már máskor is pénzt, valuta is volt táskájában. Egyik alkalmazottam kinyitotta, megnézte. Látta, hogy 20.000 pengő magyar pénzben. Gondoltam, ha elveszek belőle, nem jelent fel. Ki is vettem 10.000 pengőt, amit hiánytalanul átadtam. Megszédített a sok pénz, nem tudtam, miért csináltam.

A bíróság a perbeszédek elhangzása után az asszonyt lopás büntettében mondotta ki bűnösnek és hathónapi börtönre ítélte. Az indokolás szerint mint ruhatáros, bizalmi állást tölt be, visszaélt ezzel a bizalommal s ez súlyosbító körülménynek tekinthető terhére.

Azt nem kutatta a törvényszék, — hangzik az indokolás további része, — hogy naponta visznek-e pénzt a kávéházba és ruhatárban helyezik-e el, sem azt, hogy az illetők milyen úton jutnak pénzekhez, ez alkalommal csupán a lopás tényét tárgyalta le.

Haásznét előzetes letartóztatásba helyezték. Az ítélet nem jogerős.

— ZSEBPÉNZKÉRDÉS címmel dr. Váró György március 10-én ½7-kor a közgazdasági karon, IV., Szerb-u. 23. előadást tart, a Magyar Individuálpszichológiai Egyesület rendezésében.

Bárczay államtitkár Kolozsvárott és Alsózsukon

Kolozsvár, március 8. *(MTI)* Bárczay János földmívelésügyi államtitkár megtekintette az alsózsuki állami ménest és az ottani állami növénynemesítőtelepet, majd Kolozsvárott látogatást tett a földmívelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének székházában és megbeszélést folytatott az ügyosztályvezetőkkel.

A tanácsteremben Balogh Vilmos miniszteri osztályfőnök üdvözölte az államtitkárt, aki válaszában kijelentette, hogy a kirendeltség tisztviselői nagy hivatást teljesítenek, mert az a feladtuk, hogy Erdély mezőgazdaságát előmozdítsák és megjavítsák. Be kell szüntetni azt a különbséget, amely Erdély és az ország többi részének mezőgazdasági színvonala között fennáll. Ennek a munkának egyetlen nagy célja: összeforrasztani az erdélyi részeket az ország többi részével. Meggyőződésem, hogy munkátok és hitetek minden nehézséget le fog küzdeni.

Az államtitkár meglátogatta a minisztérium erdélyi földbirtokpolitikai főosztályát, majd felkereste az erdőigazgatóságot, a kolozsvári mezőgazdasági főiskolát és megnézte az intézet tangazdaságát és a vetőmagvizsgálót.

Restaurant **RÉGI NYÁR**-ban I., Gellérthegy-u. 3 (Krisztina-térnél)
Kolozsvári **BALOG JANCSI** muzsikál
Asztalrendelés: Telefon **157-260** Tulajd.: ***Tory Gyula***

Pállya Celesztin 80 éves

Pállya Celesztin festőművész holnap tölti be nyolcvanadik évét. A nyolcvan évből hatvanhárom a sikeres művészi tevékenység jegyében telt el, mert a színes vásári jelenetek, állatképek neves festője már tizenhétéves korában kiállított a bécsi Akadémián.

A művész, aki teljes egészségben érte meg szép öregkorát, Génuában született. Hamarosan hazakerült Budapestre, szülei a kőfaragó mesterségre fogták, később festeni tanult és 1884-ben már a bécsi Akadémián L'Allemand növendéke. Ekkor festette „Éjféli párbaj" című képét, amely az első díjat nyerte. Münchenben Seitz Ottónál tanult, majd Benczur Gyula mesteriskolájában itthon fejezte be tanulmányait.

A képzőművészeti körök és a közönség is hamarosan felfigyelt a kicsiny méretű, rendkívül színes vásári jelenetek és nagyszerű állatképek festőjére, aki Pettenkofen törekvéseinek volt a követője. Sikerei az évek múlásával egyenes arányban növekedtek. Egymásután rendezte kollektív kiállításait, amelyek sok elismerést hoztak számára. »Cserfaerdő«, »Debreceni vásár«, »Elhagyott táj«, »Falusi út«, »Hazafelé«, »Nyirfaerdő«, »Vasárnap«, »Cigányváros Kecskeméten« című képeit a Szépművészeti Múzeum és a Székesfővárosi Képtár szerezte meg. Önarcképe a Történelmi Képcsarnokba került. A királyi Várban huszonhét képe van és közismert tény, hogy a Fesztykörkép lovasait is ő festette. Érdekes különben, hogy a kiváló művész érdeklődését nemcsak a képzőművészet kötötte le: elsőrangú hegedűkészítő, valóságos szaktekintély, hegedűgyűjteménye pedig külön érték.

Nyolcvanadik születésnapján képzőművészeinkkel együtt az egész magyar társadalom szeretettel fordul az ujpesti elvonultságban élő és még ma is fáradhatatlanul dolgozó Pállya Celesztin felé, akit a magyar rádió is felkeres holnap délután, hogy műtermében adjon helyszíni közvetítést. **(Z. P. A.)**

A pénzügyminiszter képviselői beszámolója Baján

Szabadka, március 8. *(A Magyarország tud. tel. jel.)* Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter ma, szerdán délután Bajára érkezik és holnap, csütörtökön résztvesz a bajai MÉP nagyválasztmányi ülésén. A miniszter Baja országgyűlési képviselője és ebben a minőségben tart beszámolót választóinak.

Ezüstkürtöt ajándékozott Aszód a honvédeknek

Aszód, március 8. *(MTI)* Aszód nagyközség közönsége a helyben állomásozó honvéd zászlóaljnak ezüstkürtöt ajándékozott. Az átadási ünnepséget a Hősök emlékműve előtt tartották és azon a budapesti hadtestparancsnokot vitéz Hindy Iván vezérőrnagy képviselte.

Jelentkezzenek a honvédelmi mentesítés alapján forgalomban tartott gépkocsik tulajdonosai

A kereskedelmi és közlekedési miniszter levelezőlapon értesítette azokat a személygépkocsi-tulajdonosokat, akik gépkocsijukat eddig honvédelmi mentesítés alapján tartották forgalomban, arról, hogy megadta autójuk forgalombantartási engedélyét. Ennek a tartási engedélynek érvényesítése végett az autósoknak legkésőbb március 14-éig jelentkezniök kell a főkapitányság közigazgatási osztályán (IV., Veres Pálné-u. 24, I. em. 6.) hétköznapokon délelőtt 9—11 óráig. Be kell mutatniok a gépkocsi forgalmi engedélyét és a minisztériumtól kapott levelezőlapot.

— **A LÁTHATÁR** kisebbségi kultúrszemle új száma Boda István, Harcsár Miklós, Wagner Ferenc és Lakatos István tanulmányait közli a nemzetiségi kérdésről, a ruszin hűségről, a csehszlovák államelméletről és bukaresti népdal fonográfmúzeumról.

Az osztálysorsjáték
mai húzásának teljes jegyzéke

5000 pengőt nyert: 5714
4000 pengőt nyert: 16.911
3000 pengőt nyert: 9330 71490 89245
2000 pengőt nyert: 17225 64545 69782
1000 pengőt nyert: 23316 28361 85548 90947 99734
800 pengőt nyert: 38412 53948 79738 84570 85274
600 pengőt nyert: 40600 55953 72175 77182 80363 84815 93357
500 pengőt nyert: 5244 5888 7031 10638 11570 46507 59986 61119 61861 65458 72759 78851 97541
400 pengőt nyert: 7098 15521 15722 18328 20015 28870 27002 29033 31360 32396 36791 39280 40857 41393 45105 48880 57933 60641 61394 64748 66857 71341 71828 76837 77250 79301 85459 88945 89932 96308 91533 91642 91874 92237 94964 98198 98456

250 pengőt nyert:

145 191 232 241 248 367 404 438 473 746 786 867 968
1117 138 232 239 276 388 408 717 **2155** 174 381 491
666 685 927 954 997 **3008** 017 036 046 081 096 192
199 258 331 346 460 495 527 570 633 688 690 848 851
901 984 **4128** 153 169 192 316 451 494 572 594 608
631 **5093** 122 125 222 299 521 581 648 652 742 748
899 930 993 995 **6013** 016 108 183 241 278 512 753
851 **7009** 029 037 076 208 235 350 377 432 665 726
800 887 905 994 996 **8053** 155 176 242 332 528 671
688 718 821 830 862 897 986 **9008** 061 166 240 463
548 703 965 996
10015 028 036 146 187 192 225 228 269 324 395 414
678 768 806 836 876 882 **11015** 039 053 140 153 372
399 480 809 829 875 892 927 **12133** 176 177 194 352
371 382 491 581 761 816 833 887 945 **13101** 316 378
292 437 489 503 731 738 806 829 954 **14054** 081 123
504 725 880 884 925 949 **15045** 098 163 355 359 438
476 500 520 712 815 818 825 973 978 993 **16036** 135
161 318 412 431 538 627 717 744 850 853 885 931 942
971 **17012** 019 022 185 365 392 540 543 620 679 838
874 909 963 978 **18023** 029 095 142 153 189 238 267
313 318 345 384 386 413 457 548 610 870 882 926 **19012**
249 359 440 625 757 766 893 980
20136 194 208 229 590 673 679 724 771 773 848 858
997 **21060** 103 201 246 287 429 445 541 554 573 628
781 774 776 811 814 821 822 **22007** 043 110 203 372
276 289 250 781 844 **23227** 245 282 504 519 579 629
715 748 874 900 959 983 **24035** 170 199 304 497 564
580 582 594 685 695 963 **25040** 143 177 252 432 511
560 748 848 870 906 969 **26000** 255 340 345 365 455
534 580 615 644 716 797 813 914 958 999 **27115** 188
218 317 391 394 430 439 539 630 744 785 821 902 **28146**
180 158 322 472 500 570 619 627 698 716 778 837 972
29008 046 162 316 346 380 385 469 478 526 560 608
691 951
30006 019 067 088 104 156 190 293 588 621 624 681
704 708 783 807 810 945 975 989 **31051** 139 149 165
171 201 248 249 316 324 381 549 703 726 828 963 976
32166 203 268 309 344 364 372 599 796 843 989 **33003**
049 074 127 164 313 375 404 412 459 476 532 600 712
779 789 813 814 898 **34016** 075 092 124 196 208 260
272 286 310 362 492 554 584 590 594 625 696 801 833
35022 183 266 325 381 510 556 590 683 693 884 885
978 **36027** 267 338 358 372 574 599 670 752 879 919
978 **37074** 263 314 440 459 552 686 717 722 755 849
954 971 **38234** 255 295 313 365 369 464 515 544 565
614 616 630 679 777 788 832 896 916 **39050** 060 070
180 289 472 479 508 577 768 772 846 863 931 958 970
40005 168 184 229 298 375 570 603 780 817 846 940
41024 122 190 419 461 463 515 517 667 669 699 721 774
42023 117 187 190 275 350 375 546 582 641 659 777 783
884 941 980 902 **43128** 217 229 247 280 309 314 342
347 645 652 817 828 845 892 992 **44003** 008 158 221
327 410 475 575 687 845 922 **45077** 155 274 387 423
429 441 498 503 583 591 722 894 **46090** 214 224 352
540 548 555 686 717 908 937 945 **47073** 160 269 288
478 570 592 607 658 782 745 891 961 **48022** 108 216
391 443 452 549 574 627 703 704 771 855 **49002** 242
251 307 473 565 687 804 830 844 900 948 963 986 990
50024 068 081 093 141 187 396 424 686 713 801 822
861 873 897 948 **51011** 024 050 057 090 123 241 252
313 377 551 634 706 740 913 983 **52010** 068 172 288
375 447 521 561 712 740 824 841 843 921 **53031** 192
207 326 508 526 583 777 870 973 **54009** 175 302 385
539 696 857 889 896 **55066** 091 103 112 346 347 617
659 747 818 879 **56080** 210 220 224 351 390 468 485
656 666 691 698 798 889 934 953 **57050** 168 214 273
297 316 350 413 435 574 647 725 746 804 939 **58084**
151 151 161 195 266 311 376 382 481 517 528 535 565
579 628 655 758 820 854 902 933 **59051** 184 224 240
241 337 359 392 616 670 802 827 830 861 873 939 978
60171 206 249 358 400 451 550 610 712 755 920 941
954 **61097** 110 212 261 486 493 647 717 730 741 752
796 808 928 975 **62107** 548 618 633 658 760 954 961
63048 082 169 264 415 484 515 679 701 807 **64045** 438
475 549 889 935 945 **65062** 160 328 470 498 547 563
604 621 688 721 787 859 865 876 915 994 **66012** 024 038
058 111 274 449 484 568 622 680 709 748 755 990 **67028**
196 233 302 570 687 930 975 **68173** 271 373 383 468
681 727 777 787 790 806 807 991 **69036** 108 128 166
192 244 284 289 315 413 477 480 548 573 633 676 751
783 794 848 931
70019 029 230 263 328 478 604 662 705 718 731 773
854 886 **71038** 063 120 142 184 226 227 377 326 399
504 602 704 731 750 804 898 992 **72040** 128 268 326
341 375 458 465 645 698 730 845 877 **73016** 192 258
331 429 451 526 563 564 565 574 636 761 792 824 864
894 929 **74031** 055 109 152 201 204 283 286 345 407
454 759 837 913 986 988 **75011** 044 059 099 102 184
206 249 251 303 393 422 592 594 645 667 815 859 **76185**
195 224 242 435 523 623 631 654 668 736 759 815 871
885 915 **77002** 181 205 289 293 358 392 442 604 645
655 824 828 844 904 959 962 **78014** 017 039 107 113
198 356 411 415 543 568 600 686 707 799 856 867 958
979 **79068** 071 105 137 139 217 276 664 685 817 888
894
80183 230 319 391 533 555 584 620 636 815 824 960
964 997 **81005** 029 045 094 119 153 160 247 259 271
363 527 545 572 758 881 946 984 999 **82003** 119 278
382 393 610 870 956 996 **83120** 129 149 181 342 345
348 651 662 675 720 724 759 868 884 **84010** 042 087
142 302 331 482 621 698 712 774 825 826 850 852 922
85151 162 213 434 437 455 566 591 607 642 643 678
813 844 909 **86027** 077 387 416 483 681 705 741 747
781 796 814 848 924 940 **87060** 097 138 174 259 362
364 373 578 650 668 669 896 943 **88000** 132 139 175
214 365 422 430 445 537 613 870 963 **89052** 102 122
124 193 258 274 302 321 363 372 375 496 573 733 908
930 981
90020 171 881 503 514 535 549 569 585 660 741 785
789 816 918 966 998 **91114** 188 328 506 590 603 617
624 694 806 896 **92012** 205 272 311 450 476 517 551
651 677 714 886 990 991 995 **93021** 043 176 180 205
214 227 302 385 447 543 664 703 722 729 781 796 887
917 919 964 **94018** 046 061 180 199 346 622 724 808
934 946 **95007** 189 618 625 684 707 748 787 800 916
96055 100 123 168 206 295 566 649 751 758 841 924
973 **97235** 313 369 381 394 468 471 523 602 636 653
696 802 836 **98054** 074 266 285 389 511 529 592 629
702 795 810 **99038** 045 065 099 309 360 398 438 438
455 495 504 505 571 682 675 811 935 952

Minden felelősség nélkül.

A »Magyarország« gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza, a húzási teremben összeállította a **Glória Ker. Rt.** osztálysorsjegy főárusító, Budapest, VI., Andrássy-út 18. Telefon: 118-909.

A következő húzás március 12-én lesz.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Tavaszi SZŐRMEKABÁTKÁK
Szemere szűcsnél, Erzsébet-krt 26
Második emeleten

Figyelem! Használt ruhákért, egyenruhákért legmagasabb árat fizetem. Győződjön meg és hívjon. Schultz, Népszínház-u. 21. T.: 140-867.

Elsötétítő roletta
egy mozdulattal kezelhető. PFLUM kárpitos, Nefelejts-utca 29. Telefon: 226-906.

Használt férfi, női és egyenruhákért, szőnyegekért legmagasabb árat fizet GERSTL István-út 28. Telefon: **426-547**

Finn ház lemezzel szigetelt télen is lakható (Szabadalom bej.) Herkules, Wesselényi-u. 2. T: 220-852. Felv. 8-3-ig

Minden ember minden ócska holmiját Magyarinak adja el
mert ruháért, bútorért, szőnyegért, varrógépért és hagyatékért legmagasabb árat fizet
Magyari István
Dobozi-u. 27., fdszt. 4. Tel.: **349-921**

Régi esőkabátját
rendbehozom és kijavítom. »ORKÁN« esőkabátüzem, V., Gr. Teleki Pál-utca 13, félem.

Szállítani akar?
Hívja Centrumot 137-745, 149-842 200 kg-ig triciklin óradíj P 5.20, Buda, külterület P 6.—.

Motorthajtó pótanyag
jegynélkül kapható hordós tételben. Telefon: 296-450.

Singer, új süllyesztős
varrógép eladó
Fejér, Lánchid-u. 23, 4-től.

E-betűs
Steyr 55-ös
5 db gumival, prima állapotban eladó. Budavár garázs, Fiath János-u. 16. T.: 355-784

Cimirást és minden egyéb irásmunkát VÁLLALOK
Zitromné, VII., Rottenbiller-utca 37/F. I. em. 12. (Odeon-mozi ház)

Komolyabb bélyeggyüjtemény
megbízásból gyüjtő részére, magas áron veszek. Ajánlatok: „Gyüjtőtől" jeligére a kiadóba.

Pianello
zongorahangú
Sternberg
Rákóczi-út hatvan.

FREUND fizet legtöbbet **használt férfi- női** és egyenruhákért, cipőért, szövetfüggönyökért, egész háztartásért. Hétfőn is. Dobozi-u. 27. T: **422-571**

Futószőnyegek Függönyök Kötöttáruk
Aranytex
IX., Horthy István-körút 11. volt Vám.ház-körút. T: 185-309.

Használt
ruha, cipő, fehérnemű, hagyatékért SOKAT FIZETEK. Hétfőn is. **T.133-623**

Olcsó teherszállítás
„Turul"-lal. Telefon: 149-615.
Triciklin óránként . . P 5.20
Buda, külterület . . . P 6.—

Szedje össze
nélkülözhető **használt ruháit,** fehérneműit, legmagasabb áron megveszem
Sinet, Karpfenstein-u. 18. **137-634**

Erdélyi gyapjúszőnyeg
37-es bőrcsizma, kis utazótáska eladó. XI., Bercsényi-u. 14, IV. 1.

Ezt tárcsázza! **131-662**
Használt
ruhát, cipőt, fehérneműt, egyenruhát legmagasabb áron veszek Dióssyné. Teleki-tér 10.

Continentál táskaírógép
eladó. Telefon: 153-083.

MODERN
szabás, varrás
mestervizsgai rajztanítás, Brassó Istvánné, IX., Bakáts-utca 2/d, IV. em. 3.

Fodrász-üzletberendezés
olcsón és sürgősen eladó. Fási, Mezőtúr, Törökszentmiklósi-út 20.

„Kontoservice"
KÖNYVSZAKÉRTŐI IRODA. Iroda- és üzemszervezés, könyvek felfektetése, átírórendszerek bevezetése, ellenőrző és irányító tevékenység, szakértői ügyek és szakvélemények, társaselszámolások, mérleg- és adómérlegkészítés, adóvallomások számszerű kimunkálása, ipari, kereskedelmi és árkalkulációk. Budapest V., Pannónia-utca 58. Telefon: 291-735.

Műbútort Antik és Stylbútort
Ébnertől
VIII, KARPFENSTEIN-U. 2/a.

Kulikabát
Boleró
legszebb, legolcsóbb,
Kleinberger szücsnél, Vay Ádám-u. 8. Népszínház-utca sarok. II. emeleten.

Nyugodtan alhat
ha újrendszerű gázzal féregmentesít, garanciával: „Nem cián". Féregirtó Vállalat, Városmajor-u. 9. T. **350-359.**

Címirógépek
ADMIRAL címirógépekkel 80% időt, munkát takarít meg, minden vállalatnál nélkülözhetelen az ADMIRAL cím- és lajstromirógép. Bp., Kalocsai, IX. Thaly Kálmán-utca 56. Tel.: 135-169.

BRILIÁNST ékszert, ezüstöt legdrágábban veszek. T: 140-969 BÁROSS-UTCA **83.** ÉKSZERHÁZ Ékszercsere

Tűzmentesítse
padlásterét. »Herolic-val« impregnált fa nem gyullad meg. Díjtalanul bemutatja Hegyi Antal, Bp., Dandár-u. 17, IV. 2

Vennék zongorát
vagy pianinót sürgősen. Tel.: 115-934. Andrássy-út 2, Tőzsde, vidékről is!

Elsőrendű
német, angol oktatást vállalok délutánra, esetleg gyermekek foglalkoztatását is. „Eredményes 1944" jeligére a kiadóba.

E-betűs
Mercedes
6 db prima gumival, eladó. Budavár garázs, Fiath János-utca 16. Telefon: 355-784.

Üzletvezető, főpincér gondnok
vagy felügyelői
állást keres
szálloda, étterem, vagy kávéházi szakmában, mestervizsgázott, borászati, Ipok vizsgával rendelkező SZAKEMBER, „Többévi praxissal" jeligére Tenzer hirdetőbe, Szervita-tér 8

Pállya Celesztin

Sajtónerlam 1944. márc.
A könyv 1944 ápr-
ban még nem jelent meg.

— **Székely Nándor: A magyar hegedű mesterei.** Országh Tivadar, a kiváló hegedűművész írja erről a kis könyvről előszavában, hogy a magyar hegedűkészítőket szedi csokorba és kikutatja a hegedűkészítés magyar vonatkozásait is. Egyszerű, de igaz sorok, mert Székely Nándor a hegedű iránti lelkes rajongással és alázattal nyúlt témájához. Színes tanulmányt írt a hegedűkészítés hallatlan művészetéről, a mesterek érdekes egyéniségéről s a gyakori hegedűhamisításról, a sikerült vagy sikertelen utánzásról. Pontosan tudjuk, kik szakadtak a magyar hegedűkészítés nagymesterei közül külföldre és kiknek hegedűit hozták forgalomba mint híres Stradivariusokat és Guernarikat. Az amatőr és dilettáns készítőkkel külön fejezet foglalkozik s megismerjük a könyvből a magyar hegedűépítő mesterek életrajzát is.

Humpen mit Zinndeckel, Fayen
Deutsch, XVIII. Jh.

737. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajánsz t
mit Zinndeckel, Fayence, als D

738. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajánsz,
század — Humpen mit Zinnde
Deutsch, XVIII. Jh.

739. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajánsz,
XVIII. sz. — Humpen mit Zi

G. — GLAS.

52—800.

szines tájkép, Kothgasser modorában, német verssel.
ndung farbige Landschaft in Kothgassermanir, mit
Illusztr. XXXIV. tábla.

keretben szinesen a laxenburgi várkastély látképe.
Wandung in Empireumrahmung Ansicht des Schlosses
Illusztr. XXXIV. tábla.

n, oldalán szinesen festve oltár, kutyával és csóko-
othgasserglas, in Empireumrahmung farbig ein Altar,
820—25. Illusztr. XXXIV. tábla.

ttált oldalán három alak fehér-arany szinben, Cseh,
der ausladenden, fazettierten Wandung drei Figuren.

arokkos diszitéssel. Cseh, 1830 k. — Glas, geschliffen,
kokodekor. Böhmisch, um 1830.

L, kék üveg, fehér-arany szőlőindával. Cseh, 1840 k.
ntersatz, blaues Glas mit Weinranken in Weiss und

PÁLLYA CELESZTIN :

204. Kertben. - Olajvázl., fa.17 x 10.8 cm. Jelz.l.b.: "Pállya Cel."

205. Hetivásár. - Olajf., fa. 18.4 x 11.4 cm. Jelz.l.b.: "Pállya C."

Székesfőv. kept. jub. kiáll

1944.

Pállya Celesztin

BORUTH ANDOR :

30. Önarckép. - Olajf., v. 80 x 130 cm.Jelz. l.j.: "Boruth".

BORY JENŐ :

31. Monna Vanna. - Szobor, br. Mag.: 53.5 cm. Jelz.a talapz.j.szélén: "Bory J."

BOSZNAY ISTVÁN :

32. Erdei szent szobor. - Olajf., falemez, 32 x 46 cm. Jelz.l.j.: "Bosznay 922."

33. Eső után. - Olajf., v. 105 x 80 cm. Jelz.l.b.: "Bosznay 923".

BREZNAY JÓZSEF :

Pálya Celestin

XXI. aukció
A Gyüjtő 1915. 64. l.

407. PÁLYA CELESTIN: Paraszt asszonyfej 100

XXII. aukció
n. o. 1915. 113. l.

251. PÁLYA CELESTIN: Paraszt-asszony 80

XXIV. aukció
n. o. 1915. 174.

96. PÁLYA COELESTIN: Vásári jelenet, 14 × 10 150
174 96/a — : Menyecske 75

XXV. aukció
n. o. 1915. 212 l.

137/a PÁLYA COELESTIN: Női fej, 10×9 80

Szentendre, pünp. pal

II. 467

PÁLLYA CSELESZTIN

98 Motorverseny éjjel olajf. 500.—

Nemzeti Szalon

Sport-mű v kiáll. 1934 máj

Pállya Celesztin

Hirlap 1948 I. 16. 4.

Napi hírek

Meghalt az ézermester Pállya Celesztin festőművész

A magyar képzőművésztársadalom egyik legérdekesebb egyénisége, a 84 éves *Pállya Celesztin festőművész meghalt.* Pállya Celesztin amellett, hogy főként paraszti tárgyú képeket festett, — *némelyiken 30 évig is eldolgozgatott* — valóságos *ezermester* is volt: muzsikus, órás, feltaláló, hegedűkészítő.

Pállay Celesztin édesanyja olasz nő volt. Ő maga Genovában született és Münchenben tanult. Érdekes, hogy hosszú, munkás élete során sokszor segítségére volt festőkollégáinak s így *vannak ecsetvonásai a Feszti-féle körképen, a Magyarok bejövetelén is.* Pállya Celesztint csütörtökön temették el.

Pállya Celesztinért, aki Ujpest díszpolgára volt, szombaton reggel 8-kor tartják a gyászmisét az ujpesti főplébániatemplomban.

Szentiványi Gyula dr.

főtitkár urnak

BUDAPEST. XI.
Lágymányosi utca 16

Pállya Celestini

Pállya Czelesztin az idén nagyobb méretű műveket állitott ki. Életképein a ló folyton szerepel. Vásárokon, útakon jövő-menő alakjai folyton e hasznos állattal vannak érintkezésben. Hazafelé igyekvő parasztmenyecske rákiált a mellette elhajtott szekeres gazdára: «Álljon meg, bácsi!» s innen az ügyes kézzel festett hangulatos kép címe is.

Vas. Ujs. 1894. 823. l.

(A Műcsarnok téli kiállításából.)

P 1

Belo pleb

(4)

13, 16, 30-31, 58,

18. abra

Pállya Celestin

1888. Debrecen.
1. Debreczeni Vásárról.
Olajf. 160 frt

Őszi Kiállítás II. 1888.

1889. Budapest.
(61) Szőlő. Olajf. 60 frt.
(62) Esős ut. Olajf. 160 frt.
(103) Szágúldó ménes a puszta.
Olajf. 350 frt.
(223) Vásári részlet. Olajf. 170 frt
(224) Az új vásárteren Olajf.
180 frt.

Téli Kiállítás 1889/90.

1890. Budapest.
(92) Debreceni várlatok.
Olajf. Megrendelhetők.
(102) dtto.
(156) Debreceni ekkós szekér
Olajf. 350 frt
(205) Archip. Olajf. Magántul.

Téli Kiállítás 1890.

1891. Budapest.
(134) Tanulmány várlatok.
Olajf. Egyenkint eladók
130 frtért.

Téli Kiállítás 1891/92

Kant Tobias

Kõnnüves mesles

XVII. st.

Pállya Celesztin

A «Vasárnapi Ujság» mai számában több képet közöl Nisből, melyeket a hely szinén nem rég vett föl egy tehetséges ifju magyar művész, Pállya Celesztin, ki itt Budapesten Lotz tanitványa volt, jelenleg pedig már Münchenben folytatja tanulmányait. Pállya Celesztin rajzaiból még lesz alkalmunk többet is közölni.

Vas. Ujs, 1885.

826 l.

PÁLLYA I. *Celesztin*, festő, * Génua 1864. Előbb kőfaragó volt, aztán festeni tanult Bécsben, Münchenben és Budapesten s kicsiny méretű, élénk színű vásári jeleneteivel széles körökben vált népszerűvé. 1909. a Műcsar-

nokban, 1906. és 1911. a Könyves Kálmán szalónjában, 1908. és 1919. a Nemzeti Szalónban, 1922. az Ernst-múzeumban, 1931. a Műcsarnokban volt kollektív kiállítása. Cserfaerdő, Debreceni vásár, Elhagyott táj, Falusi út, Halat vegyenek!, Hazafelé, Hevesi falusi ház, Káposztarakás, Nyírfaerdő, Ökrök, Tájrészlet és Vasárnap délután c. képei a Szépműv. Múz.-ban vannak. Ökrök és Cigányváros Kecskeméten c. képe a főváros, Önarcképe a Tört. Képcsarnok tulajdonában van. Kitűnő hegedűket is készít.

E. G. II. 261. l

Debreczeni pusztai templomhelyek
ásatása VII. 137

Pállya Celestin

1.) Újpesti vásár. Repr. Kinrajz. Művészet, 1903. 265. l.

Alapittatott 18

BRAUN

BUDA

2
1

III. 269. Pálya Celestin, 22 éves, kath., szül. Pesten, Magyarországon, atyja távíróhivatalnok, Seitz festőiskolája, 1886 máj. 12.

Som 186. l.

Pállya (de Kis-Crétény) Celesztin festő; szül. 1864 március 9-én Genovában

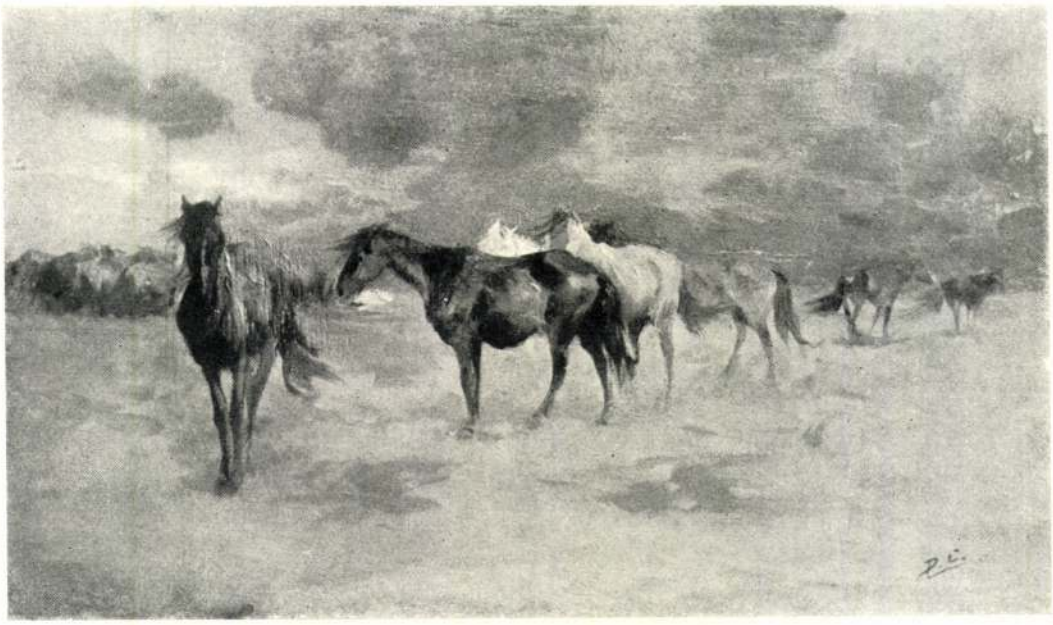

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin

Pállya Celestin festménye.

Pállya Celestin

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő művekkel vett részt:

1888. őszi kiáll. II. sor.: Debreczeni vásár-ról, olajf., 160 frt.

~~Köszegi (Brandl) Gusztav, festő; szül.~~
~~1862 v. 1863-ban Sopronban, megh.~~

Pálya Celestin

Somogyi Miklós: Magyarok a münchenii Képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 186. l.

A Műcsarnok téli tárlatából

A Könyves Kálmán jogosításával

PÁLLYA CELESZTIN: HETI PIAC

rábizakodni: elküldtem bevásárolni egyet-mást, sőt ha nekem nem volt rá érkezésem, még az eladásokat is rábíztam s úgy elvégzett mindent, hogy jobban se' kell. De éppen ez okozta a vesztét. Egyszerre csak rávetette magát a dohányra meg a pálinkára . . . Mire rájöttem, már nagyon rosszul állt a dolga. Egyszer-kétszer megpirongattam, de már késő volt. Úgy kisiklott a kezeink közül, mintha ott se' lett vón' soha. Elkezdett lopni: eleinte csak otthon, később a szomszédoknál s amit csak összelopkodott, azt mind vitte abba az átkozott Balachmába, s ott korhely katonák társaságában a korcsmákban és lebujokban elitta . . . Ebben az időben katonasorba került s lenyírták a mi Jefimicskánk haját . . . Az öregemmel, igazán mondom, azt se' tudtuk örüljünk-e vagy szomorkodjunk. No de — gondoltuk — a cár kabátjában majd csak ráncbaszedik a fiút, ember lesz belőle. Pedig hát bebizonyosodott rajta: ki milyen volt a bölcsőjében, sírig olyan marad az! Alig hogy elkezdett szolgálni, valami csínyt követett el, amiért megbüntették. Erre aztán hamarosan megszökött.

— A szolgálatból?

— Igen. Nyilván nagyon vágyott a szabadságra. De nem tartott soká az öröme, mert hamarosan elcsípték. Elcsípték pedig itt, a mi járásunkban, ahol lókötők közé keveredett. Nyilván a szülőföldjére iparkodott, de ahhoz, hogy tisztességgel hazakerüljön, már nem volt elég ereje . . .

— Hát most merre van?

— Ugyan merre volna — Szibériába került. Második esztendeje már, hogy nem kaptunk hírt felőle. Akkoriban elcsíptek hat lókötőt: köztük őt is. Mind tatárok voltak, ő az egyetlen orosz.

— Hát olyan sok a tatár erre tifelétek?

— Akad egypár falualja. De tolvaj ám az valamennyi. Bizony édes jó uram, sötét, istentől elrugaszkodott egy vidék ez a mienk s akad biz' itt mindenféle ember: rossz is meg jó is, — fejezte be az öreg szomoru elbeszélését.

Beértünk az erdőbe. Itt egészen besötétedett s a hold se' jött volt még föl. Elhajítottam a szivaromat s följebb húztam a lábamon a prémes takarót; de aludni azért nem tudtam többé. Az öregnek a „sötét és istentől elrugaszkodott" vidékre tett célzása gondolkodóba ejtett és siettem a kezemhez igazítani a revolveremet.

— Hát errefelé vajjon nem garázdálkodnak-e? — kérdeztem kevés vártatva az öreget.

Rövid hallgatás után megköszörülte a torkát és félrepillantva így szólt:

— Biz' az megeshetik! — Azután hozzámfordulva, mintegy megnyugtatásképpen hozzátette: — Ámbátor már jó régóta hírüket se hallottuk, tán már megcsillapodtak. De annakelőtte bizony sok bajt csináltak. No de jó az Isten! Az erdő mindössze tíz versztnyi, azután falvak következnek; az igaz, hogy tatárok, de mégis csak falvak. Aztán meg hiszen el vagy te látva jól, — ezt meg ők nem valami nagyon szeretik.

Ellátás alatt a revolveremet értette, amelyet még akkor fedezett föl rajtam, amikor a szobájában melegedtem és mindjárt ott nagyon helyeselte az efajta óvatosságot.

— Mostanában az éjszakák is világosak, s ez sem igen alkalmatos nekik. Nemsokára a hold is fölkel . . . No csak! Gyerünk! No csak! — biztatgatta a lovait s nagyokat pattogott az ostorával. Megszólaltak a csengők a lovak oldalán, melyek gyorsan, vágtatva ságúldottak előre.

— No, ezek aztán derekasan kilépnek! — gondoltam magamban, elbámulva ezeknek az éppenséggel nem szemrevaló lovaknak szokatlan gyorsaságán s kezdtem kissé megnyugodni.

Az út mindkét oldalán százados fenyők siettek velünk szembe. Az erdő mélyén haraszt- és rőzserakások kandikáltak ki a hó alól s fantasztikus és csodálatos formákban és körvonalokban váltakoztak. Feljött a hold. A kép még regényesebbé, még elragadóbbá lett: mintha milliárdnyi gyémánt csillogott volna köröskörül. Több mint félóra óta mentünk ebben a bűbájos, tősgyökeres orosz környezetben. Lassankint egészen megfeledkeztem magamról . . . nehéz pilláim önkéntelenül lecsukódtak.

Egyszerre úgy tetszett, mintha jobbra tőlünk valami különös, nagy tömeg bukkant volna föl. Kinyitottam a szemeimet — éppen egy nagyobb erdei vágást hagytunk volt el —

Uj Idők 1903. II.

Idegen írók

Tichonov A. Vladimir

Elsősorban az orosz katona- és népélet élesszemü megfigyelője, aki írjon bár színdarabot, regényt, elbeszélést vagy utirajzot, mindenre rányomja egyéniségének sajátos bélyegét.

Ő maga is tényleges katonatiszt volt és több hadjáratban vett részt. Egyebek közt a legutolsó orosz-török háborút is végigküzdötte, s így szépirodalmi és egyéb alkotásaiban közvetlen tapasztalatok és megfigyelések alapján foglalkozik a véres napok hírneves és névtelen alakjainak változatos kalandjaival és belső világával, amely utóbbinak különösen mesteri rajzolója.

Sokat látott és sokat utazott ember, aki különösen hazája végtelen pusztaságait és ezeknek egyszerűségében is érdekes népét, ízről ízre ismeri, de azért épp oly otthonosan érzi magát a pétervári előkelő szalonok síma parkettjén, mint az oroszországi tél félelmes hóvizatarai közepette, vagy a falusi viskók igénytelen lakóinak a társaságában, akiknek lelkét és erkölcseit megdöbbentő közvetlenséggel világítja meg egy-egy rövidebb elbeszélésében vagy rajzában.

Az utóbbi igénytelenebb, de azért nem kevésbbé értékes alkotásai közül való az is, amelyet alább mutatóba közlünk.

Dülő úton

Végefelé járt a fagyos téli nap. Csodás csöndesség volt köröskörül, amelyet csak a csengő egyhangu csilingelése zavart meg kellemesen, messzire szerteáradván az átlátszó levegő száraz hullámain. Egy sekélyes árok szélén, havas buckák között kigyózott végig a dülőút keskeny szalagja, majd meg nyíl-egyenesen vágott keresztül a síma, egyenes mezőn, míg végre beleveszett a messzeségben kékellő erdő szélébe. Jó meleg bundába burkolózva és sipkámat a szememre húzva, édesen szundikáltam a szánkómban. Kocsisom, aki ott ült előttem a bakon, a szán zökkenései és farolása közben nagyokat ugrott s szaporán szólítgatta libasorban egymás elé fogott, jól táplált, világospej lovacskáit. Hosszu ostora, mint a kigyó siklott utánunk a csillogó, havas úton. Egyszerre, mintha valamelyest megjavult volna az út, mire kocsisom kényelmesebben elhelyezkedvén a bakon, felém fordította deresszakállu ábrázatát.

— Alszol? — kérdezte tőlem gyöngéden.

— Nem én, öregem, nem alszom, csak úgy szunyókálok.

— Megállj csak, amint beérünk az erdőbe, ott jobb az út, ott aztán alhatol isten nevében.

— Dehogy is alszom, hiszen napközben úgy agyonaludtam magamat, hogy most tán nem is igen tudnék. — És csakugyan, megszólítására fölriadva, még az a kis álom is elszállt a szemeimről. Szivarra gyújtottam s kényelmesen elhelyezkedtem.

— Messze járunk már a falutól? — kérdeztem az öregtől.

— Lehetünk tán vagy tíz versztnyire. Azt mondják, hogy amott az erdőig tizenkét verszt, — felelt s az ostorával a távolba mutatott. — De biz' én nem tudom, kimérte-e valaki ezt az utat, vagy csak úgy . . . — tette hozzá kedélyesen, mosolyogva.

Az északkeleti kormányzóságok egyikében jártam s részint azért, hogy takarékoskodjam, részint pedig, hogy az utat megrövidítsem, dülőutakon mentem. Utam már két napja tartott és körülbelül még ugyanannyi volt hátra. Az ilyen magánfuvarosok — amilyen az enyém is volt — gyorsan hajtanak. és napjában negyven, sőt ötven versztet is megtesznek. Az éjszakák tiszták és holdvilágosak voltak, s én nem akarván akármilyen fészekben meghálni, pihenés nélkül folytattam az utamat. Nálam egyébiránt az ilyesfajta utazások nem tartoztak a ritkaságok közé s így éppenséggel nem voltam fáradt.

Legutóbb Sirjalovka nevü faluban egy ötven év körül lévő jómódu parasztnál váltottam lovakat, aki egyuttal fuvaros is volt. Az öreg maga ült föl a bakra, nem akarván se a legényére, se a siheder fiára bízni lovait, aki pedig ügyes fiúnak látszott és a befogásnál gyors kézzel segédkezett az apjának.

Eleintén nagyon rossz és gödrös volt az út. Vagy két versztnyire az erdőtől azután kétfelé ágazott és az az ága, amelyre rátértünk, egészen símának és kijártnak bizonyult.

— Hát az az út vajjon hova vezet? — kérdeztem a kocsistól s rámutattam arra az útra, amely tőlünk jobbra elmaradt.

— Az, . . . Balachmába. Tán nyolc versztnyire van ide. Szép falu, . . . de micsoda népség lakja ! !

— Nos, micsoda ?

— Egy szó mint száz . . . megátalkodott népség ! Rettenetes egy fajzat ! Tolvaj az mind, az utolsó szálig ! — szólt az öreg és méltatlankodva csóválta a fejét Balachma irányában.

— Volt egy fiam, a legidősebb, azt teljesen elrontotta Balachma. El is züllött a gyerek egészen.

— Hogy-hogy ?

— Csak úgy. Elromlott és vége. Szó ami szó, magam is hibás vagyok a dologban, nem néztem utána idejekorán . . . Majd elmondom hogy esett, jó uram . . . — szólt s egészen felém fordult az öreg. — Minálunk, parasztoknál nagyon korán megházasítják az embert . . . magam is, alig voltam tizenkilenc esztendős, amikor megházasodtam. Szép és derék asszonyt kaptam, az igaz, de az első időben ösztövér volt az istenadta. Elmúlt egy év, múlt a másik, a harmadik . . . s nincs gyerek és nincsen! Mindaketten búnak eresztettük a fejünket, s eltünődtünk rajta, vajh ki fogja a mi öreg napjainkat megédesíteni!? Búsultunk, búsultunk, de végre is beletörődtünk, nyilván az isten akarja így . . . Egyszerre aztán, — már vagy tizenhét esztendeje, hogy együtt voltunk, — azt mondja az asszony : „Az ördögbe is te Trofim, . . . mintha más állapotban volnék !“ — „Ugyan már no! — mondom én, — ne hazudj lelkem!“ — de azért mégis, szinte kővé dermedtem . . . Pedig csakugyan igazat mondott ám és szerencsésen a világra is hozott egy fiút. El se' tudom én azt mondani, hogy micsoda öröm volt ez nekünk. Mert hát tudnillik én már közeljártam ám a negyvenhez és ő nála se' kellett már sok hozzá. Álmodni se' mertünk volna ilyesmiről.

— Hát most ugyan hány esztendős vagy? — szakítottam félbe.

— Bizony, most már hatvan vagyok.

— Lehetséges ? No ezt ugyan soh'se gondoltam volna. Sokkal fiatalabbnak látszol.

— Lassacskán aztán elkezdett nőni a mi édes, dédelgetett kis fiacskánk. Az anyja egész lelkével csüggött rajta s bizony jómagam is szinte odavoltam érte. Jött aztán még több gyerek is, de persze egyik se volt már az, ami az első. Jefim mégis csak legközelebb állott a szívünkhöz . . . Úgy kell lenni, hogy tán éppen ezért az igazságtalanságért sújtott le ránk az Isten keze.

Az öreg szomorúan fölsóhajtott és egykedvüen suhogtatta az ostorát.

— Derék, értelmes fiu lett belőle. Itt van Misanka, ez is ügyes fickó, de azért ugyancsak messze van Jefimtől ! Amint lassan fölcseperedett, munkára fogtam. Tizennégyesztendős korában már szinte a jobb kezem volt. Mindjobban kezdtem

A Műcsarnok téli tárlatából

A Könyves Kálmán jogosításával

PÁLLYA CELESZTIN: VÁSÁRI RÉSZLET

Emlékezett az utca nevére, ahol lakik, de a ház- jutott, hogy itt lakik valami bábaféle a második emeleten

Pállya Celestin

Malvin részéről szeszélyes, gyakran kitörő, majd lelohadó érzelem volt ez, amíg Ágnes valami anyáskodó gyöngédséget vegyített bele, ami most szeretetének általában jellemző vonása lett.

Rendkivüli bizalom fejlett ki köztük, ami a barátnő és az orvoshoz való bizalmat egyesítette magában, csak Magdáról nem beszélt soha Ágnes.

Magda volt az ő legigazibb halottja, attól a decemberi estétől fogva, amikor utoljára volt a kezében Lénárdnak egy levele. Három éve mult már, de ma is könyek tolultak a szemébe, ha rágondolt.

Először Magdának címezve jött egy levél Lénárd irásával. Ágnes bámulva, rosszat sejtve nézett a levélre és nem értette; pedig lehetetlen volt a csalódás: Lénárd szép, egyenletes lágy vonásai voltak. Ágnes ráirta a levélre: „Nem kézbesíthető, címzett két hónappal ezelőtt eltávozott“ és egy Lénárdnak szóló borítékba tette.

Ekkor hirtelen rémület szállta meg. Mi történhetett? Magda nincs nála? . . . Elhagyta? . . . Haza akart jönni? Valami válság, az bizonyos és Magdának talán szüksége lehet rá.

Gyorsan kalapot tett és zsebében a levéllel, Lénárd régi lakására sietett. De ott már idegenek laktak és Lénárd nem hagyta ott az új szállása címét. Mintha a sors is útját állaná! Kocsira ült és a klinikára hajtatott. Lénárd nem volt ott; legalább a címét megtudhatná! Talán valamelyik szolga? . . . Jött-ment, várakozott, kérdezősködött . . . közbe csengettek, apácák mentek át, nyugodtan, nesztelenül, míg az ő idegei a megpattanásig megfeszültek. Végre megtudta az új lakást.

Visszahajtatott a városon át és amíg idegesen nézett ki az ablakon, egyszerre úgy képzelte, nem, egész bizonyosan érezte, hogy ő már egyszer éppen így kocsizott valami után, ugyanezeken az utcákon, ugyanazokat a dolgokat gondolva, valamit keresve, amit előre tudott, hogy sohasem talál meg.

A kocsi megzökkent és megállt. Lénárd nem volt otthon. Megvárja? . . . Egészen beesteledett és Ágnest egyszerre gyávaság fogta el. Mindjárt szemben fog állani vele . . . talán Magdával fog jönni vidáman, mosolyogva; talán kinevetik ostoba aggodalmaiért . . . Vagy egyedül jön és nem akarja megismerni a Magda testvérét. Vagy panaszkodni fog, rá fog nézni, mint szokott: gyöngéden, bánatosan és ő el fog lágyulni, gyáva asszony lesz a férfi előtt, gyáva, szerelmes asszony . . .

Valamit dadogott a cselédnek, otthagyta a levelet és lefutott a kocsihoz.

Másnap érkezett Lénárdnak az a kétségbeesett levele, amely mindent megmagyarázott, amelynek minden szavát ma is tudja:

— Ha Istent ismer, ne tagadja el, hogy Magda nála van; tőlem azért ment el, mert az anyám és a hugom megérkeztek és azt mondta, hogy addig Ágneshez megy. Hol lehetne, ha nem ott?

Folytatjuk

ányi Gyula
nőnek

Bp.

Lágymányosi u. 16. félem 1.

BUDAPEST
139 DEC 14
HL 4 Kr

ARANYÓ JÓ BARÁT

KÉSZPÉNZ-ZEL BÉRMEN-TESITVE

Pállya Celesztin

Pesti Hirlap 1939. dec. 17

— **Ujpest város** nemrégiben a város díszpolgárává választotta Pállya Celesztin festőművészt. A díszpolgári oklevelet a művész lakásán szombaton nyujtotta át a nagybeteg Pállya Celesztinnek Hess Pál polgármester a képviselőtestület küldöttségének élén.

Lesseps Ferdinánd

Lesseps családi öröme. Mikor a nyáron a franczia látogatók nálunk időztek, Lesseps felfogadta, hogy ha fia születik, azt az első magyar királyról Istvánnak, ha pedig leánya, azt első királynénkról Gizellának fogja kereszteltetni. Deczember 15-ikén Pulszky Károly következő távirati sürgönyt kapott Párisból Lessepstől: «Sziveskedjék magyarországi

VASÁRNAPI UJSÁG.

jó barátaimnak *Gizella* leányom születését tudtul adni».

Vas. Ujs. 1885. 826 l.

Vas. Ujs. 1894. 830. l.

Pállya Celestin

Pállya Czelesztin: «Álljon meg bácsi!»

Pállya Celestini

Perállag. III.

1523. f.

1549. **Karperec, három gyűrű és fibula,**
bronz. Délszláv. — ARMBAND, DREI RING

1550. **Falikar,**
aranybronz, kétágú, rocaillokon ülő angyalkákk
Engeln.

1551. **Ernyőnyél,**
achat, kígyós fémfoglalattal. — SCHIRMGR

1552. **Szurony,**
félholddal, pengéjén maratott indadísz. Török.

1553. **Tejeskanna,**
kis tálcával, rajta virágos galyakból M. T. mon
Tasse, mit Blumenmonogramm. Wien. Ende

1554. **Tányér,**
öntöttvas, domború díszítéssel. Quadriga és m
mit plastischem Dekor. Mitte XIX. Jahrhund

1555. **Óntál,**
két rokokofüllel. XVIII. sz. közepe. — ZINN

1556. **Fedeles önkanna és óntál.**
A kannán elől koszorúban monogramm és 1819-
Auf der Kanne vorne Monogramm und Jahrz

1557. **Lámpaellenző,**
faállvány, legyező alakú festett selyemlappal.
artigem Blatt. Erste H. XIX. Jahrhundert.

1558. **Pipa,**
tajték, alakos díszítéssel: fürdő gyermekek.
geschnitzt, mit badenden Kindern. Silberdeck

1559. **Pipa,**
borostyánkő, ezüstkupakkal. — PFEIFE, Be

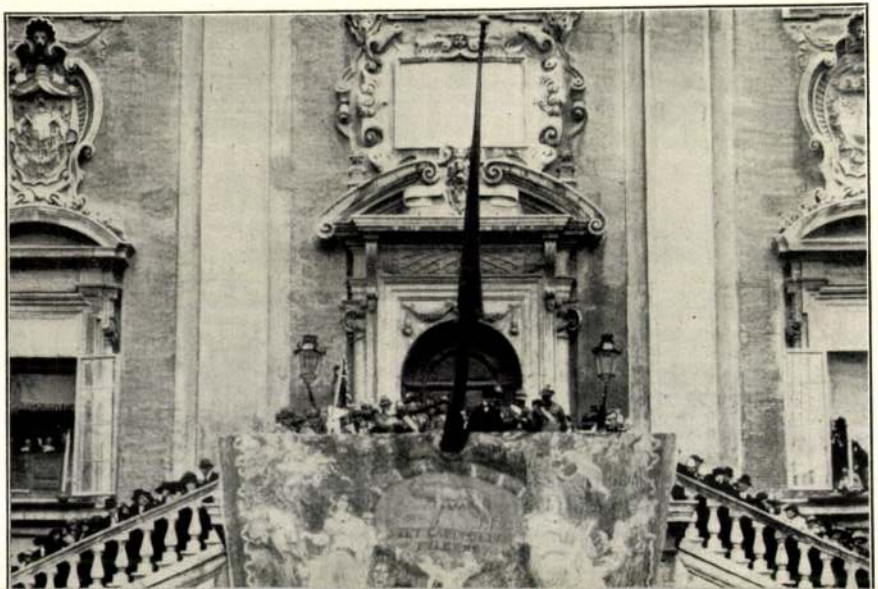

Pállya Celestin

festő

Lantos Magazin

1929, 838. l.

Magyar festők élmé-
nyei vidéken, képpel

Rádió-műsor - Osztálysorsjáték gyorslistája - Vaszary regénye

VILÁG

788 SZÁM * ÁRA 40 FILLÉR | Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR. | 1948 JANUÁR 17 * SZOMBAT

PK-revizorok az Elhagyott Javaknál

A boncolás felderítette:

Rosenhoffer elkeseredett halálos dulakodásban végzett áldozatával

Holnap reggel bírái elé áll a gyilkos diák
Örökölt idegbajára hivatkozik

Rosenhoffer Jenőt, a szabadseghegyi gyilkos diákot tegnap délelőtt átadta a rendőrség az ügyészségnek. *Szokolányi* Zoltán államügyész megkezdte kihallgatását és elrendelte a törvényszéki orvosszakértői vizsgálatot. Tegnap késő este *Balassa* László rövid elmevizsgálatot tartott.

Rosenhoffer Jenő az elmeszakértő előtt állandóan

terheltségét hangoztatta

és bőbeszédűen monda el, hogy apai ágon előfordult *idegbaj* a családban. Rosenhoffer természetesen azt igyekszik bizonyítani, hogy nem beszámítható, az elmeszakértő azonban az eddigi vizsgálat során még semmi olyan bizonyítékot nem talált, amely erre a körülményre utalna.

A boncolás

Kelemen Endre törvényszéki orvosszakértő ma délelőtt befejezte az áldozat: *Tiszavölgyi* Ida holttestének felboncolását.

A boncolás megállapította, hogy Rosenhoffer először egy néhánykilós

kődarabbal leütötte a fiatal lányt, majd puszta kézzel megfojtotta

és eltörte a nyakát. Ezután a kődarabbal *a felismerhetetlenségig szétverte áldozata fejét.* A boncolóorvosok *11 megkü önböztethető ütést* számoltak meg.

Kelemen Endre törvényszéki orvosszakértő tegnap este kihallgatta a gyilkosság részleteiről Rosenhoffert.

A megcáfolt hazugság

A krónikus hazudozó először új történetet talált ki a gyilkosság lefolyásáról, hogy *messziről dobott kővel* terítette le Tiszavölgyi Idát — amikor azonban látta, hogy az orvosszakértő tisztán látja hazugságait, megtört és bevallotta, hogy

közvetlen közelről ütötte le áldozatát.

A gyilkos elbeszélése és a boncolás eredménye alapján a gyilkosságot az orvosszakértő rekonstruálta.

Rövid dulakodás után Rosenhoffer lehúzta a bundát a leányról, aki erre sikoltozva futásnak eredt. Rosenhoffer felkapott egy nagy követ, azzal leütötte a leányt. A leány arcra esett és hörgött. Rosenhoffer elvette tőle táskáját.

Ida magához tért és felemelkedett.

A gyilkos ekkor száljánál fogva leszorította a földre, majd puszta kézzel megfojtotta és a halott leány arcá szétroncsolta.

Az orvosszakértő szobájában a bűnjelek között található a szerencsétlen leány véres pullóvere, kesztyűje és *egy ha.almas kődarab.* A kőre tapadó véres hajszálak bizonyítják, hogy ezzel a kővel gyilkolta meg Rosenhoffer a leányt.

Ma délután a törvényszéki elmeszakértők még két ízben foglalkoznak Rosenhofferral.

A gyilkos állandóan sír börtönében.

Szokolányi Zoltán, a vád képviselője ma befejezi a kihallgatást és *holnap reggel kilenc órakor a rögtönítélő bíróság Dán Andor-tanácsa elé állítja Rosenhoffer Jenőt.*

A közkegyelem

kedvező fogadtatással találbozott ki és általános helyeslést váltott ki nemcsak az országgyűlés minden oldalán, de a közvélemény legszélesebb rétegeiben.

Régi és időszerű óhaj valósul meg a bűnbocsánatnak nemes, engesztelő kihirdetésével. S csak öröm lehet mindenki számára a népkormányzati rendszr olyan megerősödése, amely már lehetővé teszi, létének veszélyeztetése nélkül, hogy fátyolt boríts on a kisebb jelentőségű bűnökre.

A kegyelmezés joga az államfőé.

Ám az előterjesztést az igazságügyi hatóságok teszik s bizonnyal nem egyéni kérést tolmácsolunk, hanem nagyon komoly közérdeket vélünk képviselni, amikor azt kívánjuk, hogy a válogatás a legnagyobb lelkiismeretességgel és az igazságnak legszigorúbb szempontjai szerint történjék.

Mert nem olyan könnyű minden esetben megállapítani: kit minősíthetünk félrevezetettnek, kit félrevezetőnek, ki sorozható a kicsinyek és ki a nagyobbak közé, végül pedig és legfőképpen, ki az, aki alkalmas arra, hogy munkájával, tevékenységével hasznos tagjává legyen uj berendezkedésünknek.

Világosan szólva: szeretnők, ha a kegyelemre való érdemesség megítélésének szempontját nem befolyásolná pártállás. Nem ismernők el jó demokratának mindjárt és feltétlenül azt, aki gyors köpenyegforgatással igazolványt váltott ki. És nem löknők viszont másfelől vissza ridegen azt, aki szemérmesebb és bűntudatosabb és inkább érezve multjának súlyos terhét, akár ildomtalannak, akár férfiatlannak érzi a tolakodó jelentkezést.

Legyen szabad remélnünk, hogy ez a megfontolás érvényesülni fog. S legyen szabad remélni, hogy megteszi hatását abban a táborban is, amely a kegyelem nagy áldásában részesül. S hogy a lelki ellenkezők és suttogva bujtogatók belátják, megértik végre a mérhetetlen különbséget tegnapi jelszavaik sötét kíméletlensége és a népkormányzat magasrendű emberiessége között. Ha feloldódik bennük a konok engesztelhetetlenség, ha megszűnik lelkükben a megátalkodott és hazug téveszme hatása, ha levetik végre a gyűlölködés magatartását — amelyre íme: engesztelődés a válasz — akkor megnyílik az út a nemzet benső és teljes gyógyulása, az összhang és a közösség teljes egybeforradása felé.

(b)

A palesztinai harcok négy újabb magyar halottja

Tel-Aviv, január 12. *(Palam Press.)* Tragikushangú gyászjelentés közli, hogy *Bandi, szülei szemefénye, fiatal életét az ország védelméért áldozta.«* A haifai petróleumfinomító műhelyében meggyilkolt 41 zsidó munkás közt volt *Sámson* Bandi 21 éves műszerész, budapesti születésű főiskolai hallgató.

Friedmann Gyula 45 éves haifai lakost, aki Budapestről vándorolt be Palesztinába, tegnap délben a tel-aviv—haifai országúton, *Tire* arab község mellett lőtték agyon arab banditák. Mellette halt hősi halált a magyarországi származású 20 éves *Weisz* Esra, aki egy chederai szocialista kollektiva tagja volt.

Adler Mihály budapesti születésű sofőrt Jeruzsálemben lőtték agyon arab-fasiszta gárdisták az állami nyomda előtt.

Jeruzsálemben különben hajnali három órakor tűzharc kezdődött egy külső kerületben. A védőcsapatok

kiskaliberű ágyúkat szólaltattak meg.

Az arabok vesztesége nagy, sebesültjeiket magánházakban berendezett kórházakban helyezik már el.

Délután a tűzharc kiújult és egy teljes órán át tartott.

A LEHI (Stern)-csoport bejelentette ma, hogy minden erejével és rendelkezésére álló harceszközzel *pusztító harcot* kezd az arab különítmények ellen. A »LEHI« az utóbbi időkben már *nyiltan a baloldali erők fegyveres támogatását hirdette,* de *önálló* akciók végrehajtásához ragaszkodik régi metódusai szerint.

Tel-Avivban az elmult éjjel a város szívében fekvő Herzlstreeti vasúti áljárónál

felrobbantották a sineket és megrongálták a pályát,

hogy a Jaffa felől történő vonat-

közlekedést megakadályozzák. Az akciót, amelynek nem voltak áldozatai, a »Lehi« hajtotta végre tíz katonájával.

Tel-Aviv határnegyedeiből állandó fegyverropogást hallottak ma éjjel a városban. A tűzharc közel egy órán át folyt. Két zsidó harcos esett el, többen megsebesültek. Tel-Aris arab faluból újból megtámadták *Hokon* zsidó települést. Ennél a harcnál *Weisz* Áron nyomdászt ölte meg egy arab golyó, több Hagana-harcos megsebesült.

Az angol adminisztráció *Peltak Tikva* palesztinai város rendőrparancsnokává

Lusztig rendőrkapitányt

nevezte ki, aki azelőtt Tel-Avivban és Jaffában, majd legutóbb a jeruzsálemi rendőrigazgatóságon teljesített szolgálatot.

Lusztig kapitány *Ipolyságon* született, iskoláit azonban Budapesten és Bécsben végezte. Tizenöt éve áll a palesztinai rendőrség szolgálatában és egyik legmegbecsültebb tagja a rendőrtestületnek s a magyar kolóniának.

Halmi József

Február 1-én megszűnik a lakások büntető villanytarifája

Az Elektromos Művek széntartalékának emelkedése folytán február 1-től kezdve a magánháztartásokban a büntető tarifa megszűnik. Továbbra is fennállnak az áramkorlátozási rendelkezések a luxusüzemeknél, üzlethelyiségeknél és neonvilágításoknál.

Éhhalálra ítélte édesapját hogy megkaparintsa a jussot

Nyiregyházáról jelentik: Megdöbbentő feljelentés érkezett a hatóságokhoz. *Galacsi* Bálint tiszakóródi gazdálkodó eljárás megindítását kérte testvére, Mihály ellen, aki kötelezettséget vállalt arra, hogy éddesapját halála napjáig eltartja. A beteg embert egy elkülönített kamrába zárta és a szerencsétlen embernek kijelentette: csak akkor ad neki enni, ha végrendeletében egyedül őt teszi 40 kat. holdja örökösévé. A nyomozás megindult a nem mindennapi ügyben.

Londoni vélemény a „Protokoll M"-ról

London, január 16. A brit külügyminisztérium csütörtökön este közölte, nem lát okot arra, hogy kételkedjék a »Protokoll M« hitelességében. (A Protokoll kiszivárgott hírek szerint a Kominform állítólagos utasításait tartalmazza a Ruhr-vidék kommunistái számára a Marshall-terv szabotálására). Hivatalos közlés szerint a külügyminisztérium ezt megelőzően gondosan áttanulmányozta a Protokoll másolatát, amelyet a németországi brit hatóságok juttattak el Londonba.

Most jelent meg

második, olcsó kiadásban

dr. **Nyiszli Miklós** *világhírű naplója:*

„Mengele boncolóorvosa voltam az Auschwitz-i krematóriumban"

Ára 4 forint

Kapható minden ujságárusnál, trafikban és könyvesbolfban

Kitiltották Gary Cooper, Menjou és Robert Montgomery filmjeit

Rajk László belügyminiszter január 22-ki hatállyal megtiltotta az olyan filmek pergetését, amelyekben Robert *Taylor*, Gary *Cooper*, Adolph *Menjou*, Allan *Jones*, George *Murphy* és Robert *Montgomery* színészek szerepelnek.

A rendeletnek visszaható érvénye van és visszavonja olyan filmek korábban kiállított engedélyokiratának hatályát, amelyekben ezek a színészek szerepelnek.

Rosenthal orvostanár Londonban mutatja be érdekes felfedezését

Angliába utazott nemrég dr. *Rosenthal* Jenő egyetemi tanár. A Rókus-kórházban végzett tudományos kisérletei során szenzációsnak látszó felfedezést tett. Ez a felfedezés a professzor *írásbeli* jelentései kapcsán angol orvosi körökben élénk visszhangot keltett. Rosenthal meghivást kapott egy londoni klinikától, hogy *kísérleteit ott mutassa be.* A tanár kísérleti munkáját — mint Londonból jelentik, — az egész intézeti apparátus felhasználásával meg is kezdte. A kiváló tudós a jövő hónapban érkezik haza.

Az Osztálysorsjáték mai húzása

10 óráig kihúzott főbb nyeremények:

40.000 forintot nyert: 46190
10.000 forintot nyert: 13625
3000 forintot nyert: 30353
2000 forintot nyertek: 4820 16011 19933
1000 forintot nyertek: 5150 22613 24165 30743 36146 38460 46963
300 forintot nyertek: 1060 1436 14899 16593 17787 28398 30696 31946 32191 37296 37935 42792 42907 44160 45668

½11-ig kihúzott nagyobb nyeremények:

500 forintot nyertek: 15551 29956 40418

400 forintot nyertek: 4860 15034 18904 21127 21160 37150 43636

300 forintot nyertek: 5996 7505 8220 20937 21698 22634 28116 35086 37712 44026 44452 45272 47723 48075 49113

*

A gyorsjegyzéket a húzási teremben összeállította a Glória ker. rt. osztálysorsjegyfőárusító, VI., Andrássy-út 18. Tel.: 328-729.

A kihúzott számok helyességéért felelősséget nem vállalunk.

A most újjáépített galyatetői nagyszálló jan. 19-től teljes komforttal a nagyközönség rendelkezésére áll. Érdeklődés telefonon és levélben. Tel.: Mátra 3. vagy Galya nagyszálló. (X)

SIRUHA átlátszó-kabát ballon-, ródenkabát csak **SPORTRUHÁZAT**-ban Bajcsy-Zsilinszky-út 13. sz. (Andrássy-út sarok)

Sürgöny-cím: **ERMITAGE** Pesthi-deckút. Városi cím: Wagons-Lits Cook V., Vörösmarty-tér 5. Tel. 163-482 **UDULÉS, HÉTVÉG**

FEGYELEM

Irta Kristóf Károly

Mackó, a szeplős spaniel nehezen barátkozott meg a szobatisztasággal. Már hathetes korától kezdve tanulta a kutya-elemi tantárgyait, de hónapok teltek el s nem állíthatták ki számára a »felsőbb osztályba léphet«-bizonyítványt. A barna-fehérfoltos mulatságos eb imádta az utcát s általában a közterületeket, tehát nem óhajtott munkát adni a köztisztasági alkalmazottaknak. Utcatiszta maradt.

Bezzeg otthon, naponkint többször teremtett kis tengerszemeket, főleg szőnyegen. Valahányszor felfedezték a nyomokat, Mackó orrát belenyomták, majd alaposan megpaskolták a kiskutyát.

— Pfuj, Mackó!! — hangzott az intelem, amely nemigen használt, noha a kutya rémülten nézett a megtorlóra. Háromnégy óra mulva újabb gyanus foltocska jelezte a vizslakölyök útját.

Mackó héthónapos lett és óhajtva kellett megállapitani: az állat sohasem szokik le rossz tulajdonságáról.

Még egy utolsó kísérlet: a pálca.

Minden esetben, bárhogyan is borzolódott a szőre, megkapta a fenyitést. (A gazdának fáj jobban.) De — a tócsák eltünteik s Mackó megvárta a reggeli sétát.

Egy napon vendégek érkeznek. Mindenkit megkínálnak egy pohárka itallal. Mackó ott lábatlankodik, kedveskedik, szimatolgat, s két lábon könyörög egy kis süteményért, mire mindenki megkínálja.

Az egyik hölgy ügyetlenül kilöttyenti poharából az italt a padlóra. Kis tócsa keletkezik.

Mackó barna orrocskája remegni kezd, a kutya meredten nézi a tócsát, aztán ugyi, szükölve kirohan a szobából a konyhába és elbújik az asztal alatt.

MA Jan. 16 100 ÉVE

Pesten nagyban áll a farsang: nemes urak és az egyszerű nép egyaránt kiveszik részüket a mulatságból. A gavallérok mellcsokrokat küldenek szívük választottjának. Az igazi szerelem jelképe a kamélia. Egy szál kamélia egy forint, míg a rózsa szálja csak 6 krajcárba kerül. — Az aznapi ujságok hirdetést közölnek, amely szerint »a budai Király-fürdő szabadkézből eladó«. Az esetleges vevőkkel Ludaics Miksa közés váltóügyvéd tárgyal. Ebben az időben — 1796 óta — a König-család tulajdona volt a török időkben épült és akkor nagyjelentőségű fürdő. A török halottakat és halottivivő rudakat ugyanis csak ennek a forrásnak a vizével volt szabad mosni. Ivókúrára is használták a kéntartalmú vizet később és a fürdőszolgák külön keresete volt, hogy a vizben »bearanyozódott« pénzdarabokat árulták. A 18. század elején »Sprenger-bad«-nak nevezték, a »Königsbad« nevet az 1826-ban történt átépítéskor kapta, tulajddonosai alapján. Igy a »Király-fürdő« elnevezésének semmi köze nem volt a dinasztia iránti hódolathoz.

Ezt hallottuk

A BAUMGARTEN-ALAPITVÁNY Baumgarten Ferenc halálának évfordulóján, vasárnap délelőtt ½12-kor a Fővárosi Könyvtárban emlékülést tart. Basch Loránt mond emlékezést az alapitóról. Ascher Oszkár előadja Babits ódáját Egy filozófus halálára. Végül Vajda Endre felolvasása után Schöpflin Aladár közzéteszi az 1948-as irodalmi díjakat.

●

»RIPORTERKERINGŐ« címet adta Zerkovitz Béla a holnapi riporterbálra összeállított keringőegyvelegnek. Zerkovitz Béla személyesen vezényli a számot.

●

NEMRÉGIBEN megirtuk, hogy Titkos Ilona trafikengedélyt kapott. Ez felhivta rá a színigazgatók figyelmét. Titkos Ilona szerződést kapott a Mahács Színházhoz egy szerepre.

●

A MÁRTIR KÓRÓDY BÉLA kirlapító emlékének megörökitésére most végre intézkedés történik. Kóródy Béla özvegye értesités: kapott arról, hogy Bognár polgármester kiadta a Közmunkatanácsnak a »Kóródy-utca« ügyét. Beszéltünk Kóródy Béla özvegyével, ő azt szeretné, ha a Nagymező-utcát neveznék el férjéről, mert Kóródy évtizedekig egy nagymezőutcai szerkesztőségben dolgozott.

●

AZ EURÓPAI FŐVÁROSOKBAN a külügyminisztérium sajtó- és dokumentációs irodákat állitott fel. A párisi iroda kulturális és gazdasági bulletineket ad ki. Vincent Auriol, a francia köztársaság elnöke és Thorez, a kommunista párt főtitkára meleghangú levélben köszönte meg az irodának a bulletin megküldését.

Pálya Celesztint, a kiváló művészt, a magyar festők nesztorát tegnap temették el Ujpesten, amelynek díszpolgára volt. A Munkácsy Céh és a Fészek Klub nevében Szentgyörgyi Gyenes Lajos mondott búcsúztatót. Az elhunyt 84 éves művészt özvegye és két leánya gyászolják.

Modern ékszerek és ezüst áruk készítője **Breitner Ákos** Nagymező-u. 8 Tivoli moziház **BRILLIÁNS vétel-eladás napi áron.**

Viharos hangulatban szakították félbe ismét az Ügyvédi Kamara választmányi ülését

Csütörtökön délben ismét összeült az Ügyvédi Kamara választmánya, amelyet még mindig a közelmult fegyelmi ügyek elintézése foglalkoztatott.

Ambrus József napirend előtti felszólalásban foglalt állást a fegyelmi határozatok ellen és a Kamara vezetésében tevékenyebb részt kért a munkáspártokhoz tartozó ügyvédek részére.

Ladányi Ármin elnök javaslatára *Ambrus* József beszéde után állásfoglalás nélkül tért át a választmány a fegyelmi ügyek megbeszélésére.

Vekerdy Géza elnökhelyettes, a fegyelmi bíróság elnöke foglalkozott a *Szöllössy* Endre ügyvéd fegyelmi ügyében hozott és kifogásolt ítélettel. Két óráig tartó beszédét heves közbeszólások szakították meg. *Vekerdy*, bármennyire tartózkodott is az érdemi bírálattól, nem védte meg a fegyelmi bíróság ítéletét. *Nagy* István ügyvéd szenvedélyes hangú beszédben támadta meg e fegyelmi ügy miatt az Ügyvédi Kamarában ezidőszerint követett fegyelmi bíráskodási rendszert és elnézőnek mondta a fegyelmi bíráskodásban mutatkozó gyakorlatot. Délután három óra volt már, amikor a választmányi ülést az idő előrehaladott volta miatt félbeszakították és annak folytatását a jövő hétre tűzték ki.

Barlangrazzia a Gellérthegyen

Tegnap délután razzia volt a Gellérthegy barlangjaiban, a budapesti éjszakai útonállók »főhadiszállásán«. Az egyik barlanból négy férfi megszökött, de hosszas üldözés után elfogták őket, *Horváth* József 23 éves, *Kovács* Sándor 19 éves, *Vida* Géza 19 éves és *Rosta* Károly 25 éves büntetett előéletű csavargókat.

Bécsből is megérkeztek a 48-as ereklyék

A bécsi hadimúzeum a történeti múzeum és hadtörténeti levéltár 250 darab 1848—49-es emléket adott kölcsön a március 15-én nyiló budapesti centenáris kiállitásra. A relikviákat dr. *Kalmár* János, a Nemzeti Múzeum igazgatója válogatta ki és hozta hazaBudapestre. Windischgraetz, Haynau, Hentzi, a három gyülölt generális tollas csákói, kalapok, egyenruhák, képek, metszetek, páncélok, mellvértek és sisakok, medvebőrös kucsmák, pisztolyok szerepelnek a bécsi anyagban. Közöttük Magyarország egykori helytartójának, Lambergnek teljes katonai öltözete, akit a pesti nép 1848 őszén a Lánchid mellett felkoncolt.

Visszaélések a soroksári termelési bizottságnál

A gazdasági rendőrség visszaéléseket leplezett le a soroksári termelési bizottságnál. *Miklós* István, a bizottság nyugatos főhadnagyból lett elnöke többezer forinttal megkárositotta a soroksári gazdákat.

Misorácz Kálmán, a soroksári Földmüves Szövetkezet ügyvezető-igazgatója a gazdasági rendőrség könyvszakértőit kiutasitotta a szövetkezet helyiségeiből. Misorácz Kálmán 570 q vetőkrumplival nem tud elszámolni. A nyomozás még tart. *Miklós* Istvánt és *Misorácz* Kálmánt őrizetbe vették.

Baltás rablógyilkosságot jelentettek, mert baltát láttak az akasztott nő asztalán

Izgatott férfihang telefonálta az éjszaka a főkapitányság központi ügyeletének, hogy a *Szávaucca* 3. számú házban lévő tömegszálláson *baltás rablógyilkosság történt.* Sürgősen detektívek mentek a helyszinre, ahol kiderült, hogy a tömegszállás egyik lakója, *József* Andrásné született *Mama* Lidia 35 éves pincérnő lett öngyilkos. Felakasztotta magát. A telefonáló elmondotta, hogy ő csak bepillantott a tömegszállás ablakán és *József* Andrásné holttestje mellett, az asztalon baltát is látott. Arra következtetett, hogy baltás rablógyilkosság történt.

Társbérlők tömegverekedése egy félreértett pofon miatt

Terebesi Ferenc 42 éves orvostanhallgató néhány hónappal ezelőtt elhatározta: segit gyenge anyagi helyzetén és *Weiss Manfréd utca* 4. számú házban lévő kétszobás lakását *tömegszállásnak rendezi be. Húsz albérlőt és ágyrajárót vett fel,* akik — csodálatos módon megcáfolva a társbérlők áldatlan viszonyáról szerzett tapasztalatokat — a lehető legbékésebben éltek együtt.

Tegnap éjjel azután *Terebesi* Ferenc feltünően jó hangulatban tért haza és elhatározta, hogy megtréfálja ágyrajáróit és albérlőit. Amikor benyitott a szobába, az útjába akadó első albérlőjét pofonütötte, majd visszaugrott a fal mellé. Az albérlő *azt hitte,* hogy mellette lévő szomszédja inzultálta. Teljes erővel visszaadta a pofont — persze nem Terebesinek, *hanem a szomszédnak.* Ezután, mintha mi sem történt volna, visszafeküdt ágyába. A szomszéd azt hitte, hogy a másik albérlő pofozta meg *s erre annak támadt neki.*

Pillanatok alatt *tömegverekedés keletkezett.* Albérlők és ágyrajárók egymást püfölték, majd a verekedés hevében éjszakai öltözékben kirohantak a lakásból és a ház folyosóján folytatták a harcias vitát amelybe aztán rövidesen beleavatkozott a ház többi lakója is. A házfelügyelő rendőrért sietett. A tömegverekedés résztvevőit a rendőrök is csak nagynehezen tudták szétválasztani.

Ragyogó báliruhás felvételek: Kálmán fotó, Anker palota

Gyopár üdülő
Széchenyihegy fogasvégállomásnál
Neiger konyha
Központi fütés — olcsó penzióárak
Telefon: 161-396

Az USA legfőbb célja: küzdelem az infláció ellen

Truman elnök tegnap terjesztette a kongresszus elé 136 oldalas jelentését az USA gazdasági helyzetéről. A jelentés megállapítja, hogy az alkalmazlatottak száma 3 millióval meghaladja az 1940-es rekordszámot, a munkanélküliség az eddig legalacsonyabb szintre csökkent. Az 1947. évi termelés *76%-kal volt magasabb, mint a háború előtti évek átlaga* és nyersértéke — az 1946. évi 204 milliárddal szemben — 237 milliárd dollár volt.

Az elnöki jelentés második része rámutat, hogy az infláció következtében 1946-hoz viszonyítva *nyolc százalékkal csökkent a fogyasztók vásárlóképessége* és az inflációs folyamat — ha nem hoznak erélyes rendszabályokat — könnyen gazdasági visszaesést eredményezhet. Éppen ezért — hangsúlyozzat Truman — *1948 legfőbb célja: küzdelem az infláció ellen.*

A Marshall-tervre

célozva az elnök megállapítja: »Az USA nemzetközi kereskedelmi mérlegének jövője nagy mértékben attól függ, hogy az érdekelt külállamok milyen kormánysegítségben és magánhitelben részesülnek«. A terv kongresszusi vitája során *Snyder* pénzügyminiszter kijelentette, hogy a program végrehajtható anélkül, hogy fokozná az inflációs jelenségeket. A miniszter utalt arra, hogy *a segítséget részben kölcsönök, részben ajándék formájában kell Európának eljuttatni.*

A *New York Times* értesülése szerint Görögország és Ausztria az egész támogatást ajándékképen kapja, Anglia, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Belgium, Dánia és Izland részben ajándék, részben kölcsön formájában, a többiek előreláthatólag kölcsönképen. Az USA külügyminisztériuma különben tegnap este hosszú közleményben ismertette a Marshall-tervben résztvevő európai országok helyzetét. A beszámoló igen súlyosnak nevezi Törökország külpolitikai helyzetét, valamivel optimistább képet fest a görög kérdésről, rámutat az osztrák államszerződéssel kapcsolatos huzavona előidézte nehézségekre, majd leszögezi, hogy *»az USA a szocializmust tartja legjobb európai szövetségesének«.*

A Földközi-tenger

vidéke továbbra is az érdeklődés homlokterében áll. Görögországban *Markosz* csapatai — mint egy tegnap érkezett jelentés közli — január 3-án *beha oltak Szaloniki egyik városnegyedébe, majd feladatuk elvégzése után veszteség nélkül visszavonultak.* Athéni jelentés szerint a kormánycsapatok partraszállásokkal egybekötött hadműveletekbe kezdtek és offenzívát indítottak a Parnasszosz vidékén. Az *Izvesztija* tegnapi vezércikke megállapítja, hogy *»a görögországi angolszász beavatkozás kudarcba fulladt«.*

Délkelet-Európa

népeinek tömörülése tovább folyik. *Dimitrov* bolgár miniszterelnök, aki a bolgár román segélynyujtási szerződés aláírására tegnap Bukarestbe érkezett, még Szófiában kijelentette, hogy *Bulgária áprilisig hasonló szerződést fog kötni Magyarországgal, Csehszlovákiával, Lengyelországgal és a Szovjetunióval,* 3—4 hónapon belül tehát megvalósul a baráti szerződések egységes rendszere. »A magyar politikai vezetők és a magyar nép — mondotta *Dimitrov* — ne nyugtalankodjék, mint ahogy mi sem tartunk az imperialisták cselszövéseitől. Akármit is csinálnak, nem fognak minket megállítani kijelölt utunkon.« Délkeleteurópai viszonylatban említést érdemel az a londoni hivatalos közlés, amely szerint *a brit kormány most fontolgatja azt a kérdést, hogy elismerje-e a nemrég kikiáltott román népköztársaságot.*

A Rude Právo

a csehszlovák kommunista párt lapja Magyarországról írott cikkében, miután méltatta a magyar újjáépítés eredményeit, megelégedéssel mutat rá, hogy »a magyar politika levetette régi szlávellenes jellegét és a magyar nép a hibák felismerése jegyében *egyszersmindenkorra át akarja építeni egész gondolkodásmódját«.* Magyarország — folytatódik a cikk — meg akarja találni az utat, amely a szomszédnépekkel való zavartalan együttéléshez, a békéhez és a demokráciához vezet. *Ezt törekvést, amelynek őszinteségét természetesen csak a jövő bizonyíthatja be, örömmel üdvözöljük,* írja a csehszlovák kommunista lap.

Világhíradó:

A francia kommunista párt bejelentette, hogy a tisztségviselők megválasztásával kapcsolatos kívánságainak nem teljesítése miatt nem vesz részt sem a nemzetgyűlés, sem a köztársasági tanács tisztikarának munkájában.

Lovett amerikai külügyi államtitkár tegnap bejelentette, hogy az USA nem vonul ki Berlinből és hogy a német fővárosban *brit-amerikai-francia tárgyalások kezdődnek Nyugat-Németország jövőjéről.*

Washingtoni MTI-jelentés szerint az USA kormánya elutasította Jugoszláviának azt a kérését, hogy haladéktalanul szabadítsák fel a mintegy 70 millió dollár értékű jugoszláv követeléseket, amelyeket a háború idején fagyasztottak be. *n. gy.*

Az amnesztia javaslatot tárgyalta ma az országgyűlés

Az országgyűlés ma megkezdte

az amnesztia-javaslat

tárgyalását.

Gerencsér György előadó kifejtette, hogy a demokrácia megszilárdulásának jele, hogy a felszabadulás harmadik évfordulóján már amnesztiára kerülhet sor. A megbocsátás szellemét gyakoroljuk azok iránt, akik

kisebb bűncselekményeket

követtek el, de ez nem vonatkozik azokra, akik felforgató törekvéseikkel igyekeztek rombadönteni az országot.

Szirmai István (mkp): Egyetértek a törvényjavaslat előadójával abban, hogy a javaslat a demokrácia erejét és megszilárdulását jelenti. Az ország fegyveres erőinek köszönhetjük, hogy immár szétvertük a reakciót, hogy

megjavult a közbiztonság, az élet- és vagyonbiztonság.

Mindenki nyugodtan dolgozhat és élhet, aki nem a nép ellensége. Ez a magyarázata annak, hogy közkegyelmet gyakorolhatunk. Ma azért tehetjük ezt meg, mert nincs már a magyar közéletben Nagy Ferenc és Pfeiffer Zoltán gárdája, akik maguk is közkegyelmet óhajtottak adni, de nem azért, hogy nyugalom, ellenkezően azért, hogy nyugtalanság legyen ebben az országban.

A Horthy-rezsim ellenforradalmában nem népbíróságok ítélkeztek, hanem vérfürdőket rendeztek Orgoványban és Siófokon. A mi népünk

nem vérszomjas, nem bosszúálló,

de él benne — mert természetesen élnie kell benne — egy egészséges gyűlölet ellenségeivel szemben; ez azonban nem bosszúvágy, hanem igazságosztó akarat. Ezért hajlandó kegyelmet adni népünk a kis bűnösöknek, akiknek cselekménye tárgyi súlyánál fogva méltányos elbánást érdemel és esetleg emberileg érthető. A Függetlenségi Front pártjaitól a társadalom túlnyomó többsége azt várja, hogy

folytassa a kíméletlen harcot

a reakció ellen és vígye tovább az építés munkáját. A javaslatot saját és pártom nevében elfogadom.

Kéthly Anna elnök ezután az ülést felfüggeszti.

Száva István, a Szociáldemokrata párt vezérszónoka szólalt fel szünet után elsőnek.

— Az ellenforradalom negyedszázada alatt — mondotta — olykor-olykor megjelentek amnesztiarendelkezések, de Horthyék huszonöt esztendeje nem volt elegendő arra, hogy ilyen széleskörű amnesztiát biztosítson, mint ez az egy javaslat.

A demokráciát nem a bosszú vezeti,

és akkor lehet csak ennek értékét igazán felbecsülni, ha nem tévesztjük szem elől, hogy most elsősorban éppen azok gyakorolják a megbocsátást, akiket nem is huszonöt esztendőn, hanem évszázadokon keresztül mindig csak üldöztek, akik a legszigorúbb elnyomatásban részesültek. Néhány szóval meg kell emlékeznem ezekről, akik azért részesültek a legszörnyűbb üldöztetésben, mert egy olyan világrendet akartak, amely

nem a gyűlölet, hanem az emberség,

az igazság alapján áll.

(Az ülés tart.)

Hajdu államtitkár a közkegyelem végrehajtásáról

Szakasits Árpád miniszterelnökhelyettes a távollevő *Ries* István igazságügyminiszter helyett szerdán benyujtotta az amnesztia törvényjavaslatot. Ezzel kapcsolatban *Hajdu* Gyula igazságügyi államtitkár közölte a *Világgal,* hogy az igazságügyminisztériumban előrehaladott tanácskozások folynak az amnesztiatörvény végrehajtási utasításáról.

A végrehajtási utasítás előreláthatólag a jövő hét elejére lesz kész. Az amnesztia vonatkozik politikai, gazdasági és egyszerű bűncselekményekre is. A végrehajtási utasítás intézkedik majd részletesen, hogy milyen esetekben lehet alkalmazni a közkegyelmet. Szakértők véleménye szerint öt-hatezer embert érint a köztársaság második évfordulóján életbelépő elnöki amnesztia.

Mi lesz a kereskedelmi iskolákkal

A főváros közgyülésén a közelmultban indítvány hangzott el, hogy a fővárosi középfokú kereskedelmi iskolákat szervezzék át korszerű gazdasági, szövetkezeti és közérdekű iskolákká. Mivel a közeljövőben a kereskedelmi középiskolák átszervezésére kormányintézkedés történik, a főváros megvárja ezt a rendelkezést.

Az Akadémia II. osztálya (a történelmi és társadalomtudományi osztály) legutóbbi teljes ülésén elnökké dr. Stetter Ferenc műegyetemi tanárt, osztálytitkárrá Lukinich Imre egyetemi tanárt választotta meg.

Elmaradt az aranyper tárgyalása, mert internálták a tanukat

Érdi Sándor ellen *Weiner* József kereskedő keresetet nyujtott be. Weiner hat kiló 60 deka aranyat adott közösön Érdinek az infláció idején, ennek ellenértékét követeli pénzben.

Érdi viszontkeresetében *egy svájci vállalat* körüli kiadásokkal kapcsolatban 103.000 forintot követel Weinertől.

A polgári törvényszék Erdős tanácsa szerdán akarta tárgyalni az ügyet, de új időpontot kellett kitűzni, mert *sem Érdi, sem Weiner tanui* nem jelentek meg. Legtöbben gazdasági bűncselekmények miatt internálótáborban vannak.

Vádirat egy keretparancsnokból lett volt képviselő ellen

Szabó József volt Pfeifferista képviselő ellen a népügyészség vádiratot adott ki. A vádirat szerint Szabó József munkásszázad-parancsnok volt és kegyetlenül bánt a hozzá beosztott munkaszolgálatosokkal.

Autós tömegszerencsétlenség egy temetésen

Szerdán délután három teherautóból álló gépkocsioszlop hozta az Uj Szent János-kórházba egy tömegszerencsétlenség húsz sebesültjét.

A Postatakarékpénztár volt helyettes vezérigazgatója, dr *Borsay* János meghalt Bián. A temetésre a Postatakarékpénztár négy tehergépkocsival küldte le alkalmazottait. Törökbálint után a negyedik gépkocsi, amelyet *Nyilassy* Lajos sofőr vezetett, megcsúszott a síkos úton, nekirohant egy fának.

A kocsi oldala leszakadt és az autó az árokba fordult. A hat méter mély árokban egymásra zuhant utasok közül többen súlyosan megsérültek. *Teller* József altiszt haldokolva került a kórházba. Az autókaraván sebesültjeit a többi gépkocsi szállította Budapestre.

Meghalt Pállya Celesztin az ezermester festőművész

Nyolcvannégy esztendős korában meghalt a magyar művészvilág egyik legérdekesebb alakja, Pállya Celesztin festőművész. Nemcsak festőművész volt, hanem muzsikus, mechanikus, órás, gépkonstruktőr, sőt hegedűkészítő is, aki maga készítette számfáit, még a ruháit is maga foltozta.

Markánsarcú bácsi volt, aki tízfokos hidegben is az udvaron mosdott. Akadt olyan képe, amelyen 30 esztendeig dolgozott. Fürt, faragott, tervezett, több emberöltőn át. Parasztokat, vidéki jeleneteket, lovakat ábrázolnak kedves napsütéses kis képei.

Pállya Olaszországban, Genovában született, anyja olasz nő volt. Bécsben és Münchenben tanult. Sok vásári jelenet, robbanó ló, női akt, egerészű macska teszi mozgalmassá képeit s hosszú, változatos élete folyamán alkotott művei közül itthon és idegenben rengeteget vásároltak a múzeumok.

Ő volt az első piktor, aki kollektív kiállítást rendezett Magyarországon. Még a »Magyarok bejövetele« című körképen is rajta volt a kezenyoma, segített Feszty Árpádnak. Ma délután temetik az újpest-megyeri halottasházból. (K—f)

Megszakadtak a kereskedelmi érdekképviseletek fuziójára irányuló tárgyalások

Rónai Sándor kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére még karácsony előtt összeültek a két vezető kereskedői érdekképviselet, a KOKSz és a KISOK megbízottai, hogy megtárgyalják egy egységes, az ország egész kereskedelmét felölelő érdekképviselet létesítésének előfeltételeit.

Az elgondolás az volt, hogy a KOKSz és a KISOK kiskereskedői érdekképviseletté alakul át és a nagykereskedelem, az áruházak, valamint a kereskedelmi tevékenységet folytató szövetkezetekkel együtt létrehozza az Országos Kereskedelmi Tanácsot, mint a kereskedelem valamennyi kérdésében döntő szereppel bíró csúcsszervezetet. Ebbe a csúcsszervezetbe a kiskereskedelem 8, a szövetkezetek 3, a nagykereskedelem 2, az áruházak 2—2 tagot delegáltak volna, akik titkos szavazással választották volna meg a csúcsszervezet elnökét.

Mint a Világ beavatott helyről értesült, a tárgyalások tegnap megszakadtak, állítólag személyi kérdések miatt.

Gyári új FIAT

személygépkocsik:

1.500-as

1.100-as

500-as (Topolino)

tehergépkocsik:

500-as

1.100-as

kaphatók: Autó és Alkatrész Árusító Rt., Bp., IV., Petőfi-tér 3. I. 5

Telefon: 188-629, 188-678

Nem hoz, — visz!

A VII. kerületi kapitányság felhívja a közönség figyelmét egy 170 centiméter magas, hajlottorrú, barna kabátot és barna kalapot viselő szélhámosra. Azzal a trükkel keresi fel áldozatait, hogy részükre Vöröskereszt-teherautóval *csomagot* hozott. Amikor a hiszékeny emberek lerohannak a kapuba, az üresen maradt lakást kifosztja.

Üzlettelen a tőzsde

A csütörtöki értékpiacon elenyészően csekély forgalom mellett kezdetben alig jött létre üzletkötés és az árfolyamok inkább névlegesek voltak.

Nyitó árfolyamok: Rima 2.85—2.75 (kötés). Cukor 29—31, 1914-es fővárosi kötvény 320—330, 1927-es fővárosi kötvény 630—635, népszövetségi fontkötvény 160—170, dollár 19—20 forint.

Üzlethelyiséget

nagyobbat, kirakatokkal **Rákóczi-úton—Erzsébet-körúton** sürgősen keresünk. Leveleket **„Sürgős 1948"** jeligére **Arató** Hirdetőbe, Erzsébet-krt 14

KÖLCSÖNKÉRT FELESÉG

SZATIRIKUS VIDÁM REGÉNY A PESTI ERKÖLCSÖKRŐL

IRTA: VASZARY GÁBOR

5

— Nem tesz semmit, Jencikém. Ilyen jó dologra még úgy sem adtál pénzt. Hidd el, mindent elkövetek az érdekedben.

— Nagyon kedves légy a nőhöz, hogy rávegye a férjét.

— Bízzál bennem!

A szobalány jelentette, hogy a nagyságos asszony mindjárt jön. Ezt már Béla sem akarta bevárni.

— Légy szíves, mentsd ki a feleséged előtt. Sajnos, nincs időm bevárni. Éppen a te érdekedben sietnem kell.

— Én kérek bocsánatot tőled, hogy itt hagyott egyedül üldögélni, de bizonyára meg fogod érteni, hogy a nők, váratlan vendég érkezésekor...

— Egy szót se kérlek, mert megharagszom. Tudhatnád, nem vagyok a formaságok embere. Ha jobban ismernél, tisztában volnál azzal is, hogy sok mindenen túlteszem magam.

NEGYEDIK FEJEZET.

Ebben a csalásra mindig kész világban az egyetlen optimista a férj. (Ezt feltétlen javára kell írni.) Egyetlen férj sem tételez fel soha semmi rosszat a feleségéről — csak mindig a másokéról. Családi ügyeiket szóba sem hozzák barátaik előtt.

De nem így az asszony, aki vad propagandát fejt ki ismerősei körében, hogy a keresztvizet is leszedje kedves férjéről.

A mi megcsalt férjünk is akkor volt boldog, amikor a legkevesebb oka volt rá, hogy az legyen.

Amikor az előszobában elvált Bélától és visszatért a szalónba, már feleségét is ott találta. Az asszony magatartása előkelő volt és — csupa elővigyázatosságból — támadásra kész:

— Miért hivattál? Mit akarsz tőlem?

— Most ment el Béla és te annyi fáradságot sem vettél magadnak, hogy legalább kijöttél volna és azt mondtad volna: jónapot. Itt ült órákon át a szalonban egyedül.

— És ezért vagy annyira oda?

— Meglehetősen kínosan érezte magát, hogy kutyába se vették.

Ica megvetően félrehúzta a száját:

— Jó, majd legközelebb kijövök és szájoncsókolom.

— Ezt nem lehet viccekkel elintézni... Olyan nehéz egy kicsit is szeretni a barátaimat?... Olyan nehéz?...

— Jó, majd szeretni fogom őket. Felesleges úgy felizgatni magad... Csak mindig mondd meg, mit csináljak velük. Ez nekem is jobb lesz...

A férj összeharapta száját és idegesen megrántotta kabátja szárnyát.

— Ezt a hangot kereken visszautasítom! Az a legkevesebb, hogy udvarias légy barátaimmal... Főként akkor, amikor azon fáradoznak, hogy jót tegyenek velem.

Az asszony macskaszemében őszinte csodálkozás villant fel:

— Jót tesz veled?

— Igenis jót. Mert segíteni akar rajtam.

Nem is kérdezte, mire érti. Még jó, hogy így fogja fel. Kár vele vitatkozni. Olyan ember, akinek mellénye is van, minek él a földön.

— Van még valami mondanivalód számomra? — kérdezte ridegen.

A férj visszagondolt a multra, amikor az asszony gyengéd szeretettel vette körül és minden kis semmiségért aggódni tudott. A régi asszonyt szerette volna viszontlátni benne, aki vánkosával hóna alatt meglátogatta éjszakánkint és beleturkált a hajába. Hamarjában azt sem tudta, mikor csókolta meg utoljára. A gondjai sem érdekelik őt. Miért nem tud olyan kedves lenni, mint azelőtt volt?

Lassan elfordult és csak ennyit mondott:

— Nincs semmi mondanivalóm számodra — s megindult szobája felé, de egy pillanatra még megállt, hogy szóbahozza a foltot a házikabátján. Az asszony megelőzte:

— Jellemző ez is.

— Mi jellemző?

— Nem tűnt még fel neked, hogy elmúlt a tavasz is?

— Na és? Mit csináljak vele, ha elmúlt?

— És vettél nekem valamit?... Ha csak egy pár harisnyát is... Téged arra is figyelmeztetni kell, hogy a feleséged vagyok? Magadtól nem jut az eszedbe soha? Gondolsz te egyáltalán arra, hogy ki vagyok én? Mit ígértél nekem, amikor a feleséged lettem?...

(Uristen! most ezt mondja el neki újra?)

— Most nem erről van szó.

— De igenis erről van szó! Nincs egy rongyom, amit felvehetnék.

— Na, te is jól kiválasztottad erre a legalkalmasabb pillanatot, amikor... — de az asszony nem hagyta tovább beszélni.

— Neked soha sincsenek alkalmas pillanataid. Amióta veled élek, még nem sikerült egy alkalmas pillanatot kifognom.

— Semmiben sem szenvedsz hiányt, mindened megvan.

Az asszony hátracsapta a fejét és vidáman felnevetett. Színpadon sem csinálhatták volna különben.

— Mindenem megvan? Remek férfi... Rongyokban járok, ha éppen tudni akarod..

— Hol vagy te rongyos?

Az asszony szemében a gyűlölet fénye szikrázott, hangja ellenszenves és kellemetlen volt:

— Nincs egy tisztességes kalapom, se cipőm, se semmim. A ruháim öregebbek, mint én vagyok.

— De hol vagy te rongyos? Csak egy rongyot szeretnék rajtad, csak egy egészen kicsi kis rongyocskát...

— Majd mingyárt szétszedem ruháimat, akkor majd láthatsz egy egész rakás rongyot is.

Őszinte megdöbbenéssel nézett rá.

— Na, szívem! Teveled sem lehet normálisan beszélni.

— Nem is kell.

Odakint megszólalt az előszoba csengő.

— Ilyen emberhez mentem feleségül.

— Csengettek. Légy szíves, moderáld magad.

— Hallottam, te nyomorult fakir — ezzel otthagyta és bevágta maga után az ajtót.

Jenő még utána kiabált:

— Mi az, hogy nyomorult fakir? Ezt kikérem magamnak.

Ezért kár volt idő előtt hazajönni. Hátha még sejtette volna, milyen igaza van. Ha csak estére jön meg, a megszokott kellemes fagyos mosollyal fogadják és egyetlen haragos szó sem esett volna közöttük. Nem tudhatta, hogy az asszony csupán védekezni akart és ez tökéletesen sikerült. Igazság szerint még ezt is meg kellett volna köszönnie, mert kizárólag az ő érdekében történt. Talán jobb, ha megtudja, amit tud? Fenét jó szembe nézni az igazsággal. Ezt az egyet minden asszony gondolkodás nélkül magáévá teszi. Ebben az egyben mindegyik boldoggá teszi a férjét. De a férjek sem jobbak. Annyire minden férj korrektnek tartja magát.

Amiről nem tud a másik, az az nincs is.

De a házasságon kívül is megállja a helyét az efajta megállapítás.

Addig, míg nem ültél, becsületes ember is lehetsz — mások előtt. Önmagad pedig egy pillanatig sem fogsz kételkedni benne.

(Folytatása következik.)

Házasság. Bloch Pálné és Fischer Béla Bpest—Eger házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) (×)

Halálozás. Krámer Sámuel (Budapest, József Attila-utca 24.) e hó 11-én elhúnyt. (×)

MA 100 ÉVE

Jan. 15

Magyarországon irodalmi jelentőségű nap ez: Eötvös Józsefnek »Magyarország 1514 ben« című — a Dózsa-lázadásról szóló — hatalmas történelmi regénye és Kuthy Lajosnak, gróf Batthyány Lajos titkárának, akkori »best seller«-ré vált, borzalmakban bővelkedő, »Hazai rejtelmek« című kötete egy szerre jelenik meg ezen a napon. — Külföldön politikai eseményekkel súlyos ez a nap: Palermóban a forradalom hatása alatt ideiglenes kormány alakul, Aquila gróf pedig elindul Nápolyból seregével, hogy leverje a sziciliai forradalmat.

BETŰVILÁG

A nagy bérház, amelyet *Szávai* István »Margit-udvar« című regényének elején épülni, a végén összeomlani látunk, tulajdonképpen jelképe annak a korszaknak, amelyet Bethlen István és Vas József neve »fémjelzett«. A történések középpontja a pesti Egyetem. Mint egy mikrokozmoszban látjuk itt a nagy társadalmi átalakulás előjátékát és az események sodrában vergődő vagy tülekedő embereket. A regény dialógusai kitűnően rávilágítanak nemcsak mindazokra a fontos problémákra, amelyek a feltörekvő nemzedéket foglalkoztatják és sorsát irányítják, de arra is: hogyan és kik vezették félre az egyetemi ifjúságot. (Népszavakiadás.)

Sötér István: »Játék és valóság.« Az essay előkelő műfaját a tudós sokoldalúsága és az író dinamikus erejű íráskészsége emeli a legmagasabb színvonalra ebben a tanulmánysorozatban. Ha általános irodalmi problémákat érint — mint a realizmust és szürrealizmust tárgyaló pompás cikkben — mondanivalóinak eredetiségével, sokrétűségével bilincseli le az olvasót, ahol pedig egy-egy írói portrét formál — főként Babitsnál, Krudynál, Halász Gábornál — az írói lélek és a mű lelkiségének mélyrehatóboncolásával, az összefüggések éles meglátásával kelt érdeklődést.

Aldous Huxley: »Álszakáll.« Furcsa. A közönséget nagy csalódás érte karácsonykor, amikor megvette ezt a könyvet és kiderült, hogy annakidején kétpengős alakban jelent meg »Légnadrág és társai« címmel a tragikus sorsú *Bálint* György kitűnő fordításában. Mért kellett a címet megváltoztatni? A karácsonyi forgalomban a kereskedők nem értek rá magyarázgatni, hogy a könyv már más címmel egyszer megjelent. Az ilyesmit el kell kerülni, még ha belül kisbetűkkel fel is tüntetik.

»Vendéglátóipari szakismeretek.« Most, amikor a vendéglátóipar körül annyi a bonyodalom, fokozottabb figyelemmel olvastuk *Bokros* Lajos és dr. *Peiz* Béla igen ügyes könyvét.

Pannonius

ULRICH B. J. cég tulajdonosai és alkalmazottai őszinte megilletődéssel tudatják, hogy a vállalat ny. főtisztviselője

Lefkovits Lipót úr

73 éves korában elhúnyt.

A Megboldogult több mint négy évtizeden át lankadatlan szorgalommal, kiváló szaktudással állította munkaerejét a vállalat és szakma szolgálatába és érdemdús tevékenységével mindenkor elismerést és megbecsülést szerzett.

Emlékét kegyelettel és szeretettel őrizzük meg. E hó 16-án, pénteken délután 3 órakor temetjük a kerepesiúti temető halottasházából a ref. egyház szertartása szerint.

Sírva tudta meg a férj, hogy felesége lopott ruhával lepte meg

— Uram, azonnal mondja meg, honnan szerezte azt a ruhát, amelyet visel, különben átadom a rendőrnek! — mondotta tegnap délután az utasokkal zsúfolt 6-os villamos második kocsiján *Ibronyi* Tamás műegyetemi hallgató az egyik utasnak, *Kis* Imre műszerésznek. Az erélyes hang visszautasításra Ibronyi Tamás rendőrt hívott és előadta, hogy az utason felismerte azt a ruháját, amelyet 1947 júliusában elloptak a Pozsonyi-út 22. számú házban lévő lakásáról.

Házkutatást tartottak Kisék Nagyatádi Szabó-utca 22. számú házban lévő lakásán. Sok olyan ingóságot találtak, amelynek származásáról Kisné nem tudott felvilágosítást adni. Az asszony bevallotta, hogy valóban ruhát lopott az egyetemi hallgató lakásáról, de még több állkulcsos betörést is elkövetett.

Amikor a férjjel közölték, felesége milyen bűnben vétkes, a műszerész sírva fakadt.

Ma délelőtt még három női betörő került rendőrkézre: *Hess* Erzsébet 23 és *Tauffener* Katalin 20 éves takarítónő. Ők fosztották ki néhány héttel ezelőtt dr. *Weidner* Károly könyvelő Tárogató-út 37. számú házban lévő lakását.

Rendőrkézre került *Hyl* Margit 22 éves szövőnő is, akire eddig 14 betörést bizonyítottak rá. A piacokon kilopta a vásárló asszonyok kézitáskájából a lakáskulcsot, követte áldozatait és amikor megállapította, hogy hol laknak, egy óvatlan pillanatban behatolt a lakásokba.

Népszerűsítik a sakkot és ping-pongot is a totobevételből

400.000 forint olimpiai célokra

Az embersportfogadásban az érdeklődés elérte a rekordot. Legutóbb már több mint 287.000 szelvény érkezett be a postatakarékhoz. Nem kétséges, hogy a sportfogadás nagyon népszerű és óriási jövedelmet hoz.

Felmerül a kérdés, hogy milyen mértékben sikerült megvalósítani eddig a fogadásokkal kapcsolatos *elgondolásokat:* a sport általános felsegélyezését?

A *Világ* munkatársa kérdést intézett a sportfogadás egyik fő vezetőjéhez, dr. *Mező* Ferenchez, a minisztérium testedzési osztályának főnökéhez.

— December végén — mondotta nekünk Mező dr. — értekezlet döntött az addigi toto-jövedelem szétosztásáról. Az értekezleten *Bóka* államtitkár elnöklésével résztvettek a Gazdasági Főtanács megbízottja, a Magyar Olimpiai Bizottság, a Nemzeti Sportbizottság, a Sportfőtanács kiküldöttei, valamint én, a minisztérium részéről.

— Megállapítottuk, hogy decemberig a jövedelem 1,300.000 forintot tesz ki és részletes tárgyalás után a következő felosztás mellett döntöttünk.

A sakkélet fejlesztése

— *200.000 forintot* juttatunk közvetlen olimpiai előkészületek céljaira és ugyancsak *200.000-et* tartalékolunk az olimpiai kiküldetésekre. *500.000 forint* jut a tömegsport előkészítésére. Ennek keretében *80.000* forintot a sakkélet fejlesztésére fordítunk, főleg *a vidéki sakkozás* felvirágoztatására. Elhatározta az értekezlet, hogy ebből a félmillió forintból 235.000 forintot juttatunk *az asztali tenisznek* a falvakban való elterjesztésére. A fennmaradó összeg (a félmillióból fennmaradó rész) hovafordításáról még nem döntöttünk. Kimondottuk ellenben azt, hogy *400.000 forintot pályasegélyekre és hasonló célokra utalunk ki.* Ennek módja az lesz, hogy a Nemzeti Sportbizottság *javaslatot tesz* a minisztériumnak *egyesületek* pályasegélyeit illetően. *A szövetségek* segélyezését közvetlenül látjuk el. Hogy ez mennyire időszerű és jogosult, azt könnyen megvilágíthatom. *Az egész országban úgyszólván csak három használható atletikai pálya van, a vidéken pedig egyetlen egy kifogástalan atletikai pálya nincs.*

Mit kíván az olimpiai bizottság

— Az Olimpiai Bizottság azt a kívánságát hangoztatta, hogy *a jövedelem fele olimpiai kiküldetések céljaira* fordíttassék mindaddig, amíg a körülbelül 200 tőnyi gárda kiküldetése biztosítva nincs. Ez ebben a formában határozatba nem ment, — kimondottuk ellenben, hogy *minden hónap végén összeülünk és döntünk a megfelelő hónap jövedelmének felosztásáról.* Ezeken az értekezleteken ezentúl a testedzési főosztály vezetője, a Gazdasági Főtanács megbízottja, valamint az Olimpiai Sportbizottság elnökei vesznek részt.

— Az embersportfogadás kitűnően fejlődik és jelentős támogatást biztosít a sportnak. Mint tudjuk, a befolyó összeg 50 százalékát a nyerők között osztjuk széjjel, 25 százalékát sportcélokra fordítjuk, másik 25 százalékát pedig adminisztrációs költségek céljaira vesszük igénybe, *de ha itt többlet, vagy megtakarítás mutatkozik, úgy ezek az összegek is a sportot szolgálják* — mondotta érdekes nyilatkozatában dr. *Mező* Ferenc.

Ki utalványozhat?

A Nemzeti Sportbizottság új főtitkárának, *Madarász* Endre diszkoszvetőbajnoknak bemutatkozásakor beszéltünk *Nagy* Marcellal, a magyarországi sportfogadás egyik életrehívójával. Ő a következőket közölte:

— A Postatakarékpénztárnál több mint 1.800.000 forint fekszik, mert még nem sikerült eldönteni, hogy kinek van az összeg felett utalványozási joga. A fogadás egyébként fejlődőben van és a közeljövőben heti 500.000 szelvényre lehet számolni.

S. V.

Szomorúan tudatjuk, hogy drága jó férjem, Édesapánk

Radó Hugó

életének 58. évében hosszas szenvedés után elhúnyt.

Utolsó útjára e hó 16-án, pénteken déli fél 1 órakor kísérjük a Kerepesiúti temető halottasházából.

Budapest, 1948 jan. 15.

Radó Hugóné felesége,
Radó Tibor és
Radó Zsuzsa gyermekei

einer Stadt. Böhmen, Mitte XIX. Jahrh.

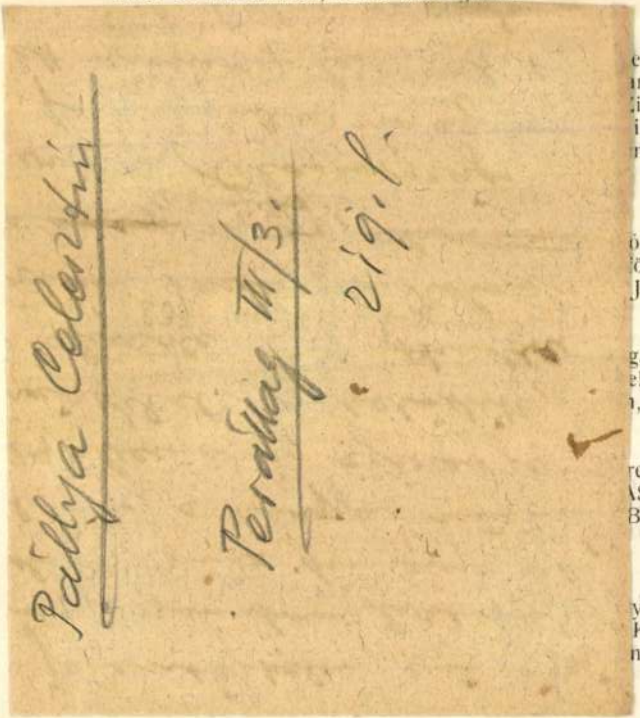

ező, ezek közül kettőben rózsa-
an Szűz Mária a gyermek Jézus-
Zinndeckel. Am Körper drei ein-
im drittem deutsche Inschrift.
nde. Böhmen. Zw. Hälfte XIX.

óra járó palmettás fémfedővel.
örmiger gerippter Körper. Zinn-
Jahrh.

gas karélyos talppal, nyolcszögü
ehrfarbig überfangen, mit hohem
, erste H. XIX. Jahrh.

res testén páros levelektől elvá-
AS, rosa überfangen. Am sechs-
Blätter getrennte ovale Medail-

y ovális mezőben emblémák és
KAL, auf Fuss, rot überfangen.
nen beziehungsweise Aufschrift :

529. **Pohár,**

réteges üveg, kék borításból kiköszörült szemekkel. — GLAS, blau überfangen mit ausgeschliffenem Dekor.

530. **Pohár,**

réteges üveg, fehérrel szegett rózsaszín borítással. — GLAS, mit weissem Überfang auf rosafarbenem Grund.

531. **Talpas pohár,**

nyolcoldalú testén váltakozó domború medaillonok. — GLASPOKAL, auf Fuss, achtkantig mit reliefierten Medaillons.

532. **Pohár,**

sárgaüveg, tojásdad testén csillagos, köszörült disz közt vörössel borított medaillonokban virágkosarak. Cseh. XIX. sz. e. f. — GLAS, gelb, eiförmig mit geschliffenem Sternenornament und rot überfangenen Medaillons mit Blumenkörben. Böhmen, erste Hälfte XIX. Jahrh.

533. **Pohár,**

sárga köszörült üveg, harangalakú testén három medaillonban emblémák. Cseh XIX. sz. e. f. — GLAS, gelb, glockenförmig mit eingeschnittenen Emblemen in Medaillons. Böhmen, erste Hälfte XIX. Jahrh.

534. **Talpas pohár,**

köszörült üveg, nyolcoldalas testén váltakozva sima és rózsaszinü alapu rocaillos diszü lapok. Cseh, XIX. sz. m. f. — GLASPOKAL, auf Fuss, geschliffen, achtkantig. Die Flächen alternierend glatt und mit Rocaillendekor auf rosafarbenem Grund. Böhmen, zw. Hälfte XIX. Jahrh.

PÁLLYA CELESZTIN (kiscétényi)

szül. Genovában, 1864. Művészeti tanulmányait Bécsben, Münchenben és Bpesten végezte. Tizennyolcéves korában, Éjféli párbaj című képével első díjat nyert. A Feszty körkép lovainak legnagyobb részét ő festette. (1894.) Műveivel úgy a hazai, mint a külföldi kiállításokon, több díjat és kitüntető oklevelet nyert. Több képe van a bpesti Szépművészeti és a Fővárosi múzeumban, valamint műgyüjtők birtokában. A Képzőművészeti Társulat örökös törzstagja és a társulati nagy díj nyertese.

PÁLLYA CELESTINO (de Kiscétény)

nato a Genova, nel 1864. Studiò a Budapest Monaco e Vienna. A 18 anni, col suo quadro „Duello notturno" ha vinto un premio. Nel 1894, egli ha dipinto la maggior parte dei cavalli del celebre quadro storica sulla venuta dei Magiari in Ungheria di Feszty. Ha ottenuto numerosi premi e menzioni ad esposizioni nazionali ed estere. Molte sue opere sono in possesso del Museo di Belle Arti, del Museo municipale di Budapest e di raccolte private. E' membro perpetuo della Società per le Belle Arti e vincitore del gran premio della stessa.

csángó

rákóczi út

41

Pállya Celestin

Az Est, 1938 jun. 19.

Leleplezték a kormányzó arcképét Ujpest díszközgyűlésén

Ujpest képviselőtestülete elhatározta, hogy megfesteti *Horthy* Miklós kormányzó arcképét a közgyűlési terem számára. A kép, melyet *Pálya* Celesztin festett, elkészült s azt ünnepi díszközgyűlésen *ma leplezték le.* A díszközgyűlésen *Pohl* Sándor polgármester mondta a megnyitóbeszédet, majd *Csik* József ünnepi beszédében a közgyűlési tagok lelkes éljenzése közepette emlékezett meg a kormányzó 70-ik születésnapjáról. A díszközgyűlés keretében a kormányzónak adományozás céljából *két vitézi telket ajánlottak fel.* A közgyűlés után a képviselőtestület tagjai a temetőbe vonultak ki, ahol *az ellenforradalom idején agyonlőtt ellenforradalmárok sírját koszorúzták meg.*

Pállya Celesztin

Pállya Celesztin képeit üde, napfényes frisseség jellemzi. A vidám és

tarka ragyogást, a szinek jóleső világosságát és tünékeny harmóniáit kedveli és érti a legjobban. „Fenyveserdő“ cimű képével megközeliti Ferenczy kiváló „Reggeli a kertben“-jének pompás fényjátékát. Viszont a „Patak az erdőben“ témája nem Pállya ecsetjére való; sokkal jobban megfestette ugyanezt Courbet az ő megszürt, a realitáshoz szorosan simuló tónusaival. A „Novemberi hangulat“ a kellően össze nem harmónizált *sötét* szinek miatt nem sikerült. Pállya a „Napos ut“ nagy művészt kivánó problémáját szintén nem tudta megoldani. (Se a szimbolikus tartalmat nem érlelte meg, se a kép kompozíciójára és árny és fény *kontrasztjára* nem ügyelt.)

Helytelen az a közkeletü felfogás, mely Pállyát Pettenhoffen követőnek minősiti; Pállya, ha sokat tanult is Pettenhoffentől, tőle függetlenül azért, de az impresszionizmuson belül, sajátosan megkötött, határozottan egyéni szinezetü festésmódot talált. (*Ez* csak néha válik modorossággá, leginkább a „Delelő csorda“ cimű képén.) A mozgást is sok festői találékonysággal és elevenséggel ábrázolja. (Húzó lovak.)

Ernst Múzeum, Koll. Eiall.

Uj Kultura
1922. 204. l.

Új Kultura

irodalmi, művészeti
és kritikai folyó-
irat

Pállya Celesztin

— **Pállya Celesztin hetvenötéves.** Pállya Celesztin, a kiváló festőművész, a mai napon tölti be életének 75-ik esztendejét és a magyar képzőművészek szeretettel ünneplik nesztorukat ezen az évfordulón. Pállya Celesztin 1864-ben Genuában született, ahol atyja, *Pállya Gyula*, mint a szabadságharc egykori tisztje, emigrációban élt. Művészi tanulmányait Bécsben és Münchenben kezdte meg, majd 1888-tól kezdve Budapesten folytatta *Benczur Gyulánál* és *Lotz Károlynál*. Egyike volt a kilencvenes évek legnagyobb felfedezettjeinek, mint a magyar tájak, magyar falusi és pusztai jelenetek festője, legnépszerűbb kiállítói közé tartozott a Műcsarnoknak. Igen sok művészeti kitüntetést is kapott, többek közt a Műcsarnok társulati nagydíját, amely egyike a legnagyobb festői jutalomdíjaknak. Dicsérő oklevelet kapott azonban az 1900-as párisi világkiállításon is, ezenkívül pedig még sok külföldi tárlaton. A Szépművészeti Muzeum, a Székesfővárosi Muzeum és a királyi Vár sok jelentékeny alkotását őrzi a mesternek, aki ezt a magas kort tökéletes testi és szellemi frisseségben érte meg. Még ma is munkás és népszerű tagja a képzőművész társadalomnak, amely nemcsak mint kiváló művészt, hanem mint bölcs és derűs embert is tiszteli és szereti.

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Pesti Hirlap
1939. márc. 9.

Pállya Celestin

697 Pállya Celestin. Rossz úton. Olajfestm. Eladó.
698 Pállya Celestin. Gyümölcspiac. Olajfestm. Modern lakás tulajdona.
699 Pállya Celestin. Falu-részlet. Olajf. Eladó.
700 Pállya Celestin. Hetivásár. Olajfestm. Eladó.
701 Pállya Celestin. Hazafelé. Olajf. Eladó.
702 Pállya Celestin. Tavaszi tájrészlet. Olajf. Eladó.
703 Pállya Celestin. Dülő-út. Olajfestmény. Eladó.
704 Pállya Celestin. Pásztorélet. Olajfestm. Eladó.
705 Pállya Celestin. Esti hangulat. Olajfestm. Eladó.
706 Pállya Celestin. Falusi út. Olajfestmény. Eladó.
707 Pállya Celestin. Falu vége. Olajfestmény. Eladó.
708 Pállya Celestin. Vásári részlet. Olajfestm. Eladó.
709 Pállya Celestin Malom. Olajfestmény. Eladó.
710 Pállya Celestin. Tájrészlet. Olajfestmény. Eladó.

Műcsarnok 1902/3.
téli kiáll.

667 Szenes Fülöp. Nyi [illegible] Olajfestmény. [illegible]
668 Szenes Fülöp. [illegible] Olaj. Eladó.
669 Szenes Fülöp. Erdei ösvényen. Olajfestm. Eladó.
670 Szenes Fülöp. Női arckép. Olajfestmény. Dr. Nemetanár tulajdona.
671 Szenes Fülöp. Árvák. Olajfestmény. Eladó.
672 Szenes Fülöp. Bőske. Olajfestmény. Eladó.
673 Szenes Fülöp. Plain-Air tanulmány. Olaj. Eladó.
674 Szenes Fülöp. Kokeri szobacsons. Olaj. Eladó.
675 Szenes Fülöp. Boudoirban. Olajfestmény. Eladó.
676 Szenes Fülöp. Hétfalusi csángó. Arckép. Olajfestm. Magántulajdon.
677 Szenes Fülöp. Mezei virágok. Olajfestmény. Eladó.
678 Szenes Fülöp. Ophélia. Olajfestmény. Eladó.
679 Tornai Gyula. Favorkás. Olajfestmény. Eladó.
680 Tornai Gyula. Utca Tetnanban. Olajfestm. Eladó.

* 67 *

Pállya Celesztin

Magyarország (Hongrie, Hungary) II–III. n. 2i. l.

Les „Vagues" de M. Célestin Pállya sont la magnifique création d'un artiste universellement connu. Ses miniatures et ses grandes compositions nous révèlent, d'une manière très variée, les plus belles pièces de l'art impressionniste. Ce tableau exprime une forte individualité de l'artiste. Ses oeuvres à la Leonardo sont caractérisées par les suprenantes solutions mécaniques qui se dégagent de la sculpture pratique et commencent à devenir des théories. Les violons, qu'il fabrique sont particulièrement excellents et leurs voix peuvent être comparées à celles des violons des grands maîtres italiens.

Pállya Celesztin „Hullámok játéka" című műve az univerzális művész egyik kiváló alkotása. A miniatürjei és nagyméretű kompoziciói a legváltozatosabban tárják elénk a művészt. Ennek a valóban nagy egyéniségnek csak egyik kiélési formája ez a kép. Leonardói nagyvonaluságát jellemzik meglepő mechanikai megoldásai, melyek a gyakorlati körből kilépve már a tudomány mesgyéjén haladnak. Különösen kiválóak az általa készitett hegedűk, amelyeknek hangja a nagy olasz mesterek hegedűihez hasonlitanak.

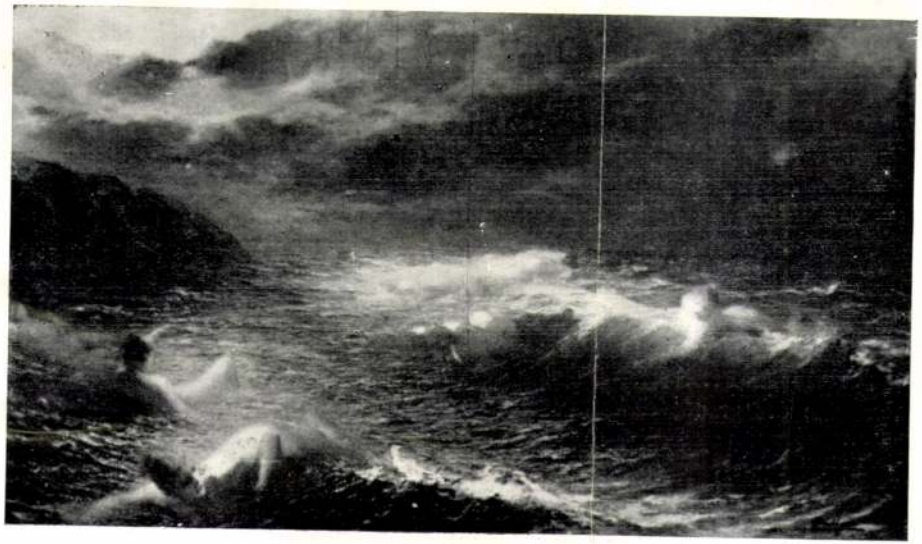

Celestine Pállya's „The Play of the Waves" is one of the best creations of a universal artist. In her miniatüres as well as her large-scale compositions we have a great choice of the best works of this impressionist artist. Painting is only one side of a really great personality. We are reminded of Leonardo da Vinci's comprehensive genius when we see her suprising mechanical solutions, which, exceeding the merely practical, border on the sphere of pure science. The violins constructed by the artist are particularly excellent, rivalling in tone those built by the great Italian masters.

M. Jeno de Hubay a
prodige. Ses aptitude
ques l'ont guidé v
musique le plus lyr
concerts lui ont valu
nels dans le monde
rapidement au pren
musiciens.

Comme compositeur
ment de gloire. Ses
ont fait connaître a
richesse d'âme du p
opéras sont constam
des grands théâtres
„Symphonie Petőfi“
gramme des grands o

Son désintéressemen
ses plus brillants mérit
hésitation, au succès
et aux avantages mat
revint en Honggrie po
d'artistes. Le pays en
affection sincère et
à l'occasion de son 7

tisztelettel kérjük,
elismerést szerezni k
váltásával támogatni
egy ily kőrajz sorozat
haladja a jelen, álta

...certs were a great Succes and soon

musical composer he won many
His „Csárdajelenetek“ (Scenes in a
e Inn) carried the richness of the
the Hungarian folk to the farthest
of the earth. His operas appear in
pertoires of all the great foreign
ouses and his „Petőfi Symphony“ is
ing item on the programmes of all
ortant foreign orchestras.
egin with he was professor in the
y of Music of which later he
the Director. In the course of forty-
ears he has trained a whole army
garian artists.
of his most outstanding traits is
ness. Without hesitation he turned
k on the fame and fortune which
ithin his grasp and came home to
y to train a band of artists. He was
ulated by the whole country with
and affection on the 75-th anni-
of his birthday.

Géza Angyal

Ára:
40 fillér

Magyar Nemzet

Péntek
1948 január 16
IV. év 12. szám

A közgazdaság egyensúlya

Írta: Éber Antal

Most jelent meg a francia tervhivatalnak félévi jelentése a Monnet-terv eredményeiről. A jelentés a következő konklúzióval végződik: „Semmi sem sürgősebb, mint a *stabilizáció*. De nem csak pénz-, hanem általános stabilizáció. Ehhez több szükséges, mint az állami pénzügyek egyensúlya. *Az egész francia közgazdaság egyensúlyát kell helyreállítani.*" Márpedig éppen az a baj, hogy a közgazdasági egyensúlynak a helyreállítása a legnehezebb.

A gazdag, szorgalmas, komoly Dánia devizakiadásai 1946-ban 900, 1947-ben 700 millió koronával haladták meg bevételeit. Külföldi adóssága 1946-ban 991 millióról 1752 millióra emelkedtek. Pedig a dán nép igazán nem pazarol. Csakhogy — mint a Neue Zürcher Zeitung jelentése bölcsen kiemeli — *legitim kiadásokat is csak a bevételi lehetőségek határán belül lehet teljesíteni.* Franciaország kereskedelmi mérlege aggasztó. Az első 11 hónap 120 milliárd frank külkereskedelmi deficitet mutat. A belső árak folytonos emelkedése egyre jobban alássa az exportlehetőségeket. De csodálatos módon ugyanilyen gondteljes képet mutatnak a második világháború hadinyerői a *délamerikai államok* is. Argentina 1947 első nyolc hónapjában 1292 millió peso értékű árut importált a USA-ból — míg 1946-ban csak 377 milliót. Brazília kereskedelmi mérlege is az idén passzívvá vált, úgyhogy minden importot és exportot engedélyezés alá vetnek. Lord Wardington, a londoni délamerikai bank közgyűlésén az elnöki megnyitóban utalt arra, hogy *„az importok ütőére"* először megakasztja az áruk szállítását, aztán elapasztja a pénztartalékokat, végül pedig szükségképpen bekövetkeznek az import-korlátozások.

Nem azért hozzuk fel ezeket a példákat, mert „salamen miseris...", hanem azért, hogy a saját külkereskedelmi politikánk irányításánál figyelembe vegyük a külföldi tapasztalatokat. Tökéletesen igaza volt *Rónai* kereskedelmi miniszternek, amikor az attasék értekezletén ezeket mondta: „Ha csak termelés- és árvonalon fogunk tudni rendet teremteni, és *a fogyasztás terén szabadon engedjük a gneplőt*, abban az esetben nem fogjuk tudni exportunkat úgy teljesíteni, ahogy részben kötelezettséget vállaltunk, részben ahogy azt a hároméves terv előirányzata előírja." Helyzetünk igen nehéz. Ugyanazon az értekezleten *Bezzi* Andor, a Tervhivatal főtitkára, utalt arra, hogy *„a kivitel általában nagyon rosszul áll... meg kell duplázni a jelenlegi kivitelt"*.

De hogyan duplázzuk meg? Nyilván úgy, hogy tekintetünket elsősorban a *mezőgazdasági termelés* felé fordítsuk. Ez a termelésünk van a természetadta lehetőségekhez képest rettenetesen elmaradva. A „Mezőgazdasági Szakemberek Országos Szövetsége" legutóbbi közgyűlésén, amelyről elmaradt a földművelésügyi miniszter összes államtitkáraival együtt, *Faber* György, a szövetség ügyvivő igazgatója ezekkel a szavakkal jellemezte mezőgazdaságunk mai helyzetét: „... az ezer bajjal küszködő parasztság, a hervadt virányú mezők, a kietlen pusztaságok, a leapadt termés, az elhulló jószágok, a leomló épületek, az elvetélt szerszámok..." Ugyanezen a közgyűlésen egy szakértő gyakorlati gazda, *Pörneczi* József orsz. képviselő kifejtette, hogy „szakszerű termelés mellett, minimálisan holdanként két mázsával többet tudunk aratni búzaértékben... ha 10 millió hold szántóterületet veszünk fel, akkor az évi kiesés a szakszerűtlen kezelés miatt 20 millió métermázsa búzaértékben, ami elég az ország tényleges fejadagjához".

Nem lehet kétséges, hogy ennek az elmaradottságnak az orvoslása igényelné aránylag a legkevesebb befektetést, és az erre a célra eszközölt befektetés hozná meg leghamarább gyümölcsét. Leghamarább különösen akkor, ha minden mezőgazdasági szakembert beállítanánk ennek a nagy nemzeti ügynek a szolgálatába. És ha a termelés megjavítása mellett útját állnók annak, hogy itthon fogyasszuk el, amit exportálhatnánk és ami éppenséggel nem elsőrendű életszükséglet egy olyan kolduszegény országban, mint a mienk.

Svájc almatermését, amely 1930-ban 110 millió kg volt, 1944-ig 700 millióra emelte. 1946-ban 200 millió kg almát exportált. Ezen felül 221 millió kg almából és körtéből készíttettek édes mustot vagy alkoholmentes gyümölcslét, és 250 millió kg feldolgozására berendezett gyümölcspárolókat foglalkoztatták. Minden lokálpatriotizmus nélkül mondhatjuk, hogy a magyar almánál jobb ízű, zamatosabb nem létezik. A KOKSZ miskolci kongresszusa elé terjesztett jelentésből ellenben tudjuk, hogy 1938-ban összesen 6400 vagón mindenféle gyümölcsöt exportáltunk, 1946-ban 1200 vagónt, az idén pedig friss gyümölcs- és főzelék-exportunk alig 400 vagón.

Azután itt van a bor. A „Magyar Külkereskedelem" közlése szerint 1946-ban szüretelt 3.8 millió hl borból csak kb. 14.000 hl-t exportáltunk, az idén pedig 2 millió hl termésből csak 60—70 ezer hl kivitelére számítanak. Ellenben *Gombó* Pál a „Szabad Nép" december 28-i számában a statisztikai hivatal adataira támaszkodva írja, hogy „a világon a harmadik helyen állunk, több mint 30 l bor az évi átlagos fogyasztás, a borivóké persze ennél sokkal nagyobb". *Sört* Budapesten 1938 októberében 896 ezer, 1946 októberében 705 ezer, 1947 októberében 1,824.000 litert fogyasztottak. Holott a sör nyersanyagából malátát lehetne gyártani, vagy sertést lehetne hízlalni és mind a malátát, mind a sertést könnyen lehetne exportálni. Sörivásból akarunk rekordot teremteni?

Mindez pedig nem azt jelenti, mintha a mezőgazdaság javára és az ipar terhére akarnánk politikát. Ellenkezőleg: a gyáripar életbevágó érdeke, hogy mezőgazdasági termelésünk fejlődjön. Hiszen ipari termékeinket azért nem tudjuk elhelyezni, mert drágák. De ha az ipari munkás itt bőségben és olcsón megvásárolhatná élelmiszereit, akkor többet, nagyobb kedvvel és olcsóbban dolgozna, és ezzel exportképesebbé válna ipari termelésünk is.

Térjünk át tehát logikus export-politikára. Annak a logikáját, hogy mezőgazdaságunk rossz talajművelés folytán senyved, mi pedig Franciaországba és Belgiumba traktorokat akarunk exportálni, valóban nehéz felfedezni. Traktorokat búza helyett, alma helyett, bor helyett, maláta helyett.

Bizonytalan időre elnapolták az országgyűlést

Kéthly Anna alelnök fél 11 óra után nyitotta meg csütörtökön az országgyűlést. Előadta, hogy a szerdai interpellációs napon *Mézes* Miklós (DNP) nevének elolvasásakor nem volt jelen, utólag azonban távolmaradását igazolta, ezért a Ház elnöke megengedte, hogy interpellációját *a jövő szerdán elmondhassa.*

Következett *a magyar köztársaság megalapításának és az 1848—49. évi szabadságharc és forradalom emlékére engedélyezendő közkegyelemről* szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Gerencsér György (MKP) ismertette a javaslatot. A *megbocsátás szellemét* óhajtja a kormány gyakorolni azok felé, akik kisebb bűncselekményt követtek el. De nehogy félreértés legyen: *az amnesztia nem vonatkozik a demokrácia megrögzött ellenségeire, azok számára nem adhatunk kegyelmet.*

Szirmai István (MKP) kiemelte, hogy most már *mindenki biztonságban élhet, dolgozhat, utazhat, aki nem a nép ellensége. Nagy* Ferencék és *Pfeifferék* már többször sürgették annakidején az amnesztiát, de akkor még nem lehetett erről szó, mert ők tulajdonképpen nem kegyelmet akartak, hanem *cinkosokat kerestek a maguk számára minél nagyobb számban.* Habár kegyelmet adunk, *a reakciót mindenképpen féken kell tartani.* A javaslatot *elfogadja.*

Az elnök, mivel a következő szónok nem volt jelen, *az ülést felfüggesztette.*

Száva István (szocdem) szünet után pártja nevében örömmel üdvözölte a javaslatot. A demokráciát nem a bosszúállás vezeti, azért hozták ide a közkegyelmi törvényt. A demokratikus állam könnyen gyakorolja a megbecsátást, mert *ez mindig az erősebbnek a joga.* A demokrácia megengedheti azt a gesztust, hogy meg akar békülni mindenkivel, aki hajlandó beállni a demokrácia és az ország újjáépítésének munkájába.

Abai Nemes Oszkár (DNP) pártja nevében szintén örömét fejezi ki a javaslat fölött. Ez a törvényjavaslat azonban csak *keret.* Szükséges, hogy a keret kitöltésénél az ellenzék kívánságait is vegyék figyelembe. *Vonatkozzék ez a közkegyelmi törvény mindenkire, kivéve a vezetőkete és a felbujtókat.* Vonatkozzék a kegyelem *az internálótáborokban lévőkre és a mellékbüntetések elengedésére is.*

Székely Béla (npp) a törvényjavaslattal kapcsolatban rámutatott, hogy reakciós bírák filléres árdrágításokért, engedélynélküli pálinkafőzésért és dohánytermelésért súlyos büntetésekkel sujtották a szegény parasztokat, akiket ezekkel a súlyos büntetésekkel elriasztani akartak a demokráciától. Azt kéri, hogy a közkegyelmezés rájuk is érvényes legyen.

Lukács Vilmos (fmdp) szívesen teszi magáévá a kormány intencióját, mert az igazság keresése, a dolog emberies megoldása szívügyünk. Mi igenis el tudunk képzelni társadalmakat, nemzeteket gyűlölet nélkül. Valamikor ez idegen volt a magyar lélektől, a magyarság közéleti harcaiban, sőt egyének magánéletében nem ismerték a gyűlöletet. Tiszta fegyverekkel a lojalitás szellemében — ha szenvedélyesen is, de gyűlölet nélkül vívták meg harcaikat. Szomorú, hogy jöhetett idő, amikor az embereket egy gondolat, szándék vezette, hogy van semmisítsék meg ellenfeleiket. Mi, akik ezt látjuk és átéltük, mondhatjuk, hogy az a kor, mely tízezrével termelte ki ezt az embertípust, csődöt mondott mindenben, amelyre 2000 éves európai kultúrája kötelezte. De mindezek tudatában sem élhetünk a retorzió örökösen feszült légkörében, meg kell mutatnunk az utat, s a lehetőséget a bűnösök megtérésére. Ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet, hogy ez a törvényjavaslat nem bírót bűnbocsátot azokkal szemben, akik internálótáborban vannak, sem azokkal, akiket igazolás alá vontak. Határozati javaslatot nyujt be, hogy az országgyűlés a magyar kormánynak mind az internáltak, mind az igazolási eljárásra vont egyénekre vonatkozóan sürgősen tegyen előterjesztést.

Reök Iván (kg) üdvözli a törvényjavaslatot, amelynek az a célja, hogy demokráciára nevelje a magyar népet. Itt azonban nem szabad előlejtenünk, hogy ez nem meríti ki a nevelés összes lehetőségeit. A megyőzés, felvilágosítás, a példamutatás azok a módszerek, amelyek a nagy tömegekre hatnak s nekünk ezeket a módszereket kell igénybe venni, mert ezen áll vagy bukik a magyar köztársaság, a demokrácia, meg tudjuk-e szerettetni a néppel, meg tudjuk-e győzni őket arról, hogy ez az egyedüli életforma, amelyben élni érdemes. Én orvos vagyok és így megszoktam, megtanultam, hogy a gyógyítás előfeltétele a helyes diagnózis. Addig nem foghatunk hozzá a gyógyításhoz, míg a bajok előidéző okaival nem jöttünk tisztába. A nagytömegek számára a demokrácia életformája nálunk ismeretlen, mert nem előzte meg történelmünkben hosszabb, demokratikus nevelés és nemcsak a tudatlanság és ismeretlenség a demokrácia legnagyobb ellensége nálunk, hanem az a szomorú tény is, hogy a magyar civilizáció hosszú évszázadokon keresztül el volt zárva az igazi demokratikus, kulturális civilizáció forrásaitól, majdnem teljes egészében német forrásokból táplálkozott.

Vészi Mátyás (pk) arra mutatott rá, hogy a kegyelemnek ki kell terjednie az internáló táborokban levő olyan személyek felé is, akikkel kapcsolatban érvényesülhet az a gondolat, hogy nem lesznek a demokrácia ellenségei.

Hajdu Gyula államtitkár az igazságügyminiszter helyett válaszolt a felszólalásokra. Kijelentette, az internáltaknak kegyelmet hirdetni formailag meg nem álló intézkedés lenne, az internálás közigazgatási tény, amelyet rendőrhatóságok előterjesztésére a belügyminiszter diszkrecionális jogánál fogva mond ki. Itt kegyelemnek helye nincs. Semmi sem állja azonban útját, hogy a képviselőtársak *olyan természetű törvényi kezdeményezzenek, mely az internálási eljárás megszüntetését vonná maga után.*

Az előadó felszólalása után a törvényjavaslatot az országgyűlés *általánosságban* és eredeti szövegében elfogadta. Utána áttértek a büntetés végrehajtására vonatkozó egyes kivételes rendelkezésekről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Faragó György előadó kérte annak módosításnélküli egyhangú elfogadását.

Keleti Péter István (dnp) szólt hozzá a javaslathoz, melyben visszatérést lát a kollektív felelősségrevonás vonaláról az egyéni felelősségrevonás vonalára.

Az előadó visszautasította Keleti Péter István megállapítását. Magyarországon — mondotta — mindig az egyéni felelősségrevonás érvényesült.

A törvényjavaslatot a vita lezárásával általánosságban és részleteiben elfogadták, utána az elnök javaslatot tett, hogy az országgyűlést bizonytalan időre napolják el, amelyhez a Ház hozzájárult.

Ezzel a gyűlés véget ért.

A belpolitika hírei

Az országgyűlés külügyi és közoktatásügyi bizottsága január 19-én, hétfőn délután fél 3 órakor az I. számú bizottsági teremben együttes ülést tart.

★

Karlo *Mrazovics*, Jugoszlávia budapesti követe megjelent *Nagy* Imrénél, az országgyűlés elnökénél és átnyujtotta neki a «Népért Szerzett Érdemek Elismerésé»-nek I. osztályú érdemjelét.

★

Veres Péter honvédelmi miniszter csütörtökön ismét elfoglalta hivatalát. Azt a könyvet, amelyet Királyszálláson írt a parasztság történetéről, teljesen befejezte.

★

A kormány tagjai pénteken minisztertanácsot tartanak, amelynek napirendjén ezerepel a *Kossuth*-érdemrendről szóló törvényjavaslat. A Kossuth-érdemrendnek három osztálya lesz, s 1948-ban az első osztályból 15, a másodikból 25, a harmadikból 40 arra érdemes polgár kaphatja meg ezt a kitüntetést. Letárgyalnak egy másik törvényjavaslatot is, a Köztársasági *Elnöki Elismerés* Koszorújának alapításáról. A miniszterelnök ezenkívül előterjesztést tesz néhai *Garbai* Sándor rehabilitálásáról. Tárgyalják az államháztartás vitelére adott felhatalmazás meghosszabbításáról, valamint különböző állami kezességvállalásokról szóló javaslatokat. A pénzügyminiszter előterjesztést tesz a forintmérlegről szóló miniszterelnöki rendelet kiegészítéséről, a népjóléti miniszter pedig bemutatja az egészségügyi világszervezet alkotmányának becikkelyezéséről szóló javaslatot. Ugyancsak a népjóléti miniszter nyujt be egy javaslatot, amely a baloldali magatartás miatt szenvedett rokkantsági stb. *hátrányok jóvátételéről szól.*

★

Az árvízokozta szenvedések az összes politikai pártokat arra indították, hogy a helyszínre utazzanak és ott tanulmányozták a katasztrofális helyzetet. A Balogh-párt részéről *Nagy* László, *Hegyaljai Kiss* Géza és *Ternay* István képviselők utaztak a helyszínre.

★

Jelentettük, hogy a magyarországi délszláv kisebbségek részére az antifasisták magyarországi szervezetének délszláv tagozata különféle kisebbségi jogokat kér. Ezek a kisebbségi jogok a következő ügyekre terjednének ki: a délszláv kisebbség azt kívánja, hogy az önkormányzati testületekben délszláv nemzetiségű delegátusokat nevezzenek ki. Azt kérik, hogy kurzusokat tartsanak olyan tisztviselők részére, akik alkalmasak arra, hogy délszláv nyelven a délszláv többségű községekben a közigazgatást ellássák. Kulturotthonok felállítását kérik, s erre vonatkozólag állami szubvenció kilátásba helyezését akarják elérni. Végül azt kéri a hazai délszláv kisebbség, hogy a délszláv nemzetiségű szülők a hatóságok nyomása nélkül nyilatkozhassanak, hogy gyermekeiket milyen iskolába küldjék. Ezt a beadványt most tanulmányozza *Nógrádi* Sándor miniszterelnökségi államtitkár, s értesülésünk szerint rövidesen miniszertanács elé terjeszti a megoldást célzó javaslatát.

Román kormányküldöttség érkezik Budapestre

Illetékes helyről közölték a Magyar Távirati Irodával, hogy január 20-án, kedden délben *Groza* Péter miniszterelnök vezetésével román kormányküldöttség érkezik Budapestre. A delegáció tagjai között szerepelnek Ana *Pauker* külügyminiszter, Gheorghe Tecuci *Gheorghiescu* belügyminiszter, Lucretiu *Patrascanu* igazságügyminiszter és *Radaceanu* munkaügyi és népjóléti miniszter. A román kormányküldöttség háromnapos tárgyalásokat folytat a magyar kormánnyal barátsági és kölcsönös segélynyujtási egyezmény aláírásáról.

A letartóztatottak száma megkétszereződött

Az állami költségvetés huszadik fejezete az igazságügyminisztérium költségvetését tartalmazza. A költségvetéshez a minisztérium részletes indokolást mellékelt. A miniszter beszámol arról, hogy a minisztérium költségvetése *57 millióval több, mint az emult költségvetési évben.* Az indokolás részletesen kitér azokra a tervekre, amelyeket a minisztérium a jövőben meg akar valósítani. Így a magánjog terén megfontolás tárgya Magyarország magánjogi törvénykönyvének az 1928. évben az akkori országgyűlés elé terjesztett javaslatból a *kötelmi jogi rész* [illegible]

szempontból különös jelentőségű lesz a *Munka törvénykönyvének* megalkotása, amely fel fogja ölelni a munka jogviszonyaira vonatkozó összes magánjogi és közigazgatási jogszabályokat.

A demokratikus politikai és társadalmi felfogással össze nem egyeztethető családi hitbizományok felszámolásáról is külön törvénykönyvben kívánnak gondoskodni.

Sürgős törvényhozási rendezést igényel a *valorizáció* kérdése, amelynek nehézségeivel ezidőszerint a bírói gyakorlat igyekszik megbirkózni. A munkálatok ebben az irányban a minisztériumban folynak. Szervezeti és eljárási jogszabály alkotásával akarnak gondoskodni a polgári és a büntető igazságszolgáltatás korszerű gyorsításáról. A lakásügyi jogszabályok összefoglalása biztosítani fogja *az eligazodás lehetőségét ebben a rendkivül szétágazó anyagban.* Az újjáépítés legaktuálisabb kérdései közé tartozik, az indokolás szerint: a lakások és üzlethelyiségek helyreállításának és a romépületek jogviszonyainak rendezése. Ebben az irányban rövidesen elkészül az új rendelettervezet.

Az indokolás azután részletesen ismerteti a minisztérium munkáját, s kitér *a telekkönyvi hatóságok* nagy munkájára. A háborús események következtében az ország 110 járásbíróságánál 350.000 darab telekkönyvi betét pusztult el. 12.000 telekkönyvi térképszelvény semmisült meg, ezek pótlása nagy részben már megtörtént. 390 községben 271.090 katasztrális hold kiosztott területre nézve a telekkönyvezés az újgazdákkal szemben befejeződött. 523 községben végzett a bíróságok személyzete telekkönyvezési munkálatokat.

1947 október végéig 2583 község 3,400.000 katasztrális hold kiosztott területének telekkönyvezése iránt a járásbíróságokhoz, mint telekkönyvi hatóságokhoz érkező megkeresésből 2029 község földreform-ügyét intézték el és ezzel 2,503.785 katasztrális hold terület tulajdonjoga *kebelezletett be a juttatottak nevére.*

Az igazságügyminisztérium ügyforgalma, 1938-hoz képest, 5.2 százalékkal emelkedett. A büntetések végrehajtása terén nagy nehézségekkel küzdenek, mert *a letartóztatottak száma 1938-hoz viszonyítva megkétszereződött, 13—14.000 között mozog.* Valamennyi büntetőintézet működik és be van népesítve. Egyedüli kivétel a soproni országos büntetőintézet, amelynek épületét a megszálló hatóságok veszik igénybe. A minisztérium új büntetőintézet felállítását kéri, amire vonatkozólag a kezdeményező intézkedések megtörténtek. Sürgősnek tartja a minisztérium a debreceni törvénykezési épület felépítését, amely a bombatámadások alkalmával megsemmisült. Pécsett is új épületet akarnak építeni az igazságügyi hatóságok részére.

Neicsev levele Molnár Erikhez

Mincso *Neicsev*, a bolgár népköztársaság praesidiumának elnöke levelet intézett *Molnár* Erik külügyminiszterhez, a Magyar-Bolgár Társaság elnökéhez, amelyben magyarországi tartózkodása és a magyar-bolgár hét rendezése körüli előzékenységet köszöni meg.

Ries István igazságügyminiszter Párisban

Párisból jelenti az *MTI:* *Ries* István igazságügyminiszter a londoni szocialista értekezletről Párisba érkezett, majd azonnal továbbutazott Svájcba, ahol egy szocialista folyóirat vezetőségének tanácskozásain vesz részt. Ipnen az igazságügyminiszter Bariba utazik, az olasz szocialista párt országos kongresszusára.

A délkeleteurópai ifjúság tanácskozása Budapesten

A *Balkán Ifjúsági Tanács* harmadik ülését ünnepélyes keretek között nyitották meg csütörtökön a *Györffy-kollégiumban*. Résztvettek a délkeleteurópai államok ifjúsági szervezeteinek kiküldöttei. *Tildy Zoltán* köztársasági elnök üdvözölte a tanácskozás résztvevőit. Hangsúlyozta, hogy századokon keresztül egymásközötti viszályok sorvasztották népeinket, de ezek a viszályok a hatalomra vágyó vezetők politikai és gazdasági harcai voltak. Legyetek a szabadság hű katonái, legyetek a népek békéjének és alkotásra vágyó testvériségének megszemélyesítői. *Révai József* üdvözölte ezután az ifjúság kiküldötteit. Különös szeretettel köszöntöm — mondotta — annak az országnak fiatalságát, amelynek népe *fegyverrel a kezében iggekszik kivívni szabadságát és függetlenségét.*

Ezután a különböző nemzetek kiküldöttei szólaltak fel.

Almásy László Ede Rómából Egyiptomba utazott

(A Magyar Nemzet tudósítójától.) *Almásy* László Ede, az ismert nevü Afrikakutató, aki a második világháborúban nevezetes szerepet is játszott, mivel ő volt Rommel hadsegéde, elhagyta Rómát és Egyiptomba ment. Pár hónappal ezelőtt népbíróság elé állították. Felmentették és Almásy ezután Oroszlánkőre távozott, ahol egy kis birtoka és háza van. A helység Ausztria angol megszállási övezetében fekszik.

Almásy a háború előtt sokat időzött Kairóban, bejáratos volt a királyi palotába is, sőt Faruk király baráti köréhez tartozott. Az 50 év körüli, nagy hírnévre szert tett sivatagkutató, aki elsőnek hatolt keresztül a Szaharán autóval, egész további életét tudományos munkásságának akarja szentelni. Felajánlja az egyiptomi kormánynak azt a tervét, amelynek megvalósítása esetén ismét termékennyé lehetne tenni a Szaharának azt a részét, amely valaha az ókori világ éléstára volt. Ezt a területet öntözőberendezéseivel együtt ugyancsak Almásy fedezte fel, amikor repülőgépen végzett kutatórepüléseket a nagy sivatag felett.

F. E.

Meghosszabbítják az 5-ös autobusz útvonalát

A *Magyar Nemzet* „Mi a baj" rovatában legutóbb közöltük, hogy fájdalmasan érinti a MÁBI-rendelőbe, a Joint-irodába és a városligeti iskolákba járó dolgozókat és tanulókat, *hogy az 5-ös autobusz csak a Nagykörútig közlekedik.*

A *Gazdasági Főtanács* ebben az ügyben megkeresést intézett a főváros polgármesteri hivatalához. *Dános* György, a polgármesteri hivatal vezetője, a következőket jelentette a Gazdasági Főtanácsnak: Az 5-ös autobuszjárat megindításakor nem állt rendelkezésre annyi autobusz, hogy a járatot az eredeti végállomásig, a *Dózsa György-útig* lehetett volna kivinni. A járat nagykörúti végállomását csak *ideiglenes jelleggel állapították meg.* A Beszkárt legújabb jelentése szerint az autobusz-kocsilétszám, hacsak valami rendkívüli akadályok nem jönnek közbe, *február 1-ére* már olyan mértékű lesz, hogy *az 5-ös útvonalát meg lehet hosszabbítani a Dózsa György-útig.* A polgármester ilyen értelmű *előterjesztést fog tenni a közlekedésügyi miniszterhez és kérni fogja a vonalmeghosszabbítás engedélyezését.*

Vas Zoltán miniszter, a Gazdasági Főtanács főtitkára, intézkedésére a fenti jelentést megküldötték a *Magyar Nemzet* szerkesztőségének. Mi örömmel hozzuk a közönség tudomására, hogy felszólalásunk illetékes helyen megértésre talált és annak meglesz a kellő eredménye: az 5-ös útvonalát, mint a fentiekből kitűnik, *nemsokára meghosszabbítják.*

Fájdalomtól megtört szívvel tudatom, hogy felejthetetlen férjem

Spiegel József
cipőkereskedő

életének 68. évében, 37. évi legboldogabb házasság után f. hó 13-án, hosszas betegség után elhúnyt.

Gyászolja felesége Spiegel Józsefné született Hunvald Hermin testvére, rokonai, barátai és mindenki, aki ismerte.

Temetése f. hó 16-án, délután 1-kor a rákoskeresztúri izr. temetőben.

1848
január 16

Mária Luiza, Napoleon' özvegye, haláláért a francziák királya három heti gyászt öltött. A nevezett herczegnőről azt mondják a franciák: élete elején ausztriai herczegnő volt, Napoleon császár felesége lőn, de azt balsorsában cserbenhagyá s ujra ausztriai herczegnő lett. Az ő szemökben — a franciákéban — ezen nő meghalt moraliter, mikor cserbenhagyá urát, kihez hűséggel csak addig viseltetett, míg fényt, pompát, hatalmat kapott attól. Ha birtoká, Parma, Piacenza, Guastalla nem szállna e halállal a korábbi luccai herczegre, ezen nő elhunyta csaknem észrevétlen maradt volna. (1848 január 16-i ujsághír.)

1848

Pállya Celesztin festőművész meghalt

Nyolcvannégy éves korában most halt meg *Pállya* Celesztin festőművész, a mult század végének érdekes és sokoldalú művészi egyénisége. Anyja olasz származású volt, ómaga is sokáig élt Olaszországban, figyelmét végig lekötötték az olasz élet érdekes változatai. A századvég és a mi századunk elejének művészi életében tevékenyen részt vett, zsánerképei és csendéletei bőséges színekkel és különleges mozgalmassággal tűntek ki, a naturalista és akadémikus festészetnek minden akkori tulajdonságával rendelkezett. Napjainkig fenntartotta ezt a tradiciót, a mozgást és a természetet igyekezett pillanatnyi mozzanataiban megörökíteni. Nemcsak a festészet érdekelte, de az iparművészet is; szobrászati és iparművészeti munkái is figyelemreméltó jelenségei voltak kora úgynevezett akadémizmusának. Mint egyéniség, rokonszenves és szellemes ember volt, igazi művésztípus, a mult századi bohémről vallott jellegzetes elképzelése szerint. Élete végét Nagymaroson töltötte, közel a természethez, csendes visszavonultságban; még itt is sokat festett és a konzervatív kiállításoknak gyakori szereplője volt. Január 15-én délután temették az újpest-megyeri temetőben.

Letartóztatás bigámiáért. Bigámia miatt a rendőrség letartóztatta *Horváth* Jenő utazót, aki 1946 júniusában házasságot kötött egy fiatal leánnyal anélkül, hogy 1937-ben kötött házasságát felbontotta volna.

Lósport

A favoritok sorozatos veresége még sokáig emlékezetessé fogja tenni a csütörtöki ügetőversenyeket. A megnyitó versenyben Nocsak győzelme Irénke ellen még reális dolog volt (10:15, bef. 30), de Márenyém győzelme a második futamban (10:97) már sok pénzükbe került a papírszámítóknak. Tangó és Ádám fia voltak a helyezettek. (Befutók 103 és 1528). Véletlen volt-e, vagy sem, de a Virilis-hendikepben csakugyan az a Véletlen győzött, melyet már hetek óta semmis vettek komolyan számításba, bár ismételten megírták róla, hogy utolsó formáit nem szabad reálisnak elfogadni. A tizenegyes mezőnyben Zsákmány T. volt a sárga földig lefogadott favorit de helyre sem került és Véletlen (10:119) mögött Bob és Bármikor voltak a helyezettek (bef. 529 és 449). A további eredmények: IV. Herkules (10:207), Aranyvirág, Jupiter (bef. 357 és 667). V. Brugós (10:62), Napoleon (bef. 262), VI. Jéke (10:140), Bellona, Honvágy (bef. 513 és 360) VII. Vénusz, Bokros, Igazgyöngy.

MEGJELENT
a karácsonyi könyvpiac legkedvesebb szenzációja
Király Dezső (Rex)
vidám könyve:
Brandy kapitány és a többiek
DERŰ — KALAND — SZATÍRA
VASI címlapjával
Kapható minden könyvkereskedésben
Ára 28 forint
Hungária kiadás.

Gazdasági hírek

A tőzsde

A tőzsde csütörtöki forgalma egész jelentéktelen volt. Előfordult kötések: Bauxit 20, Kőszén 22.50, Rima 2.75—2.95, Magyar Cukor 29, Gschwindt 155, Népszöv. fontkölcsön 155—160, 1914-es főváros kölcsön 32—33. Zárlati kurzusok: Első Magy. Bizt. 150 pénz, Foncière 14 pénz, Hungária malom 5, Bauxit 20—21.50, Borsodi szén 1, Kohó 1.80, Aszfalt 70 fillér, Kőszén 22.50—23, Salgó 1.90, Ganz 1.60, Lampart 3.50, Schuler 13.50—14.50, Nasici 37.50, Trust 5, Magyar Cukor 29—30, Georgin 5.30—5.50, Izzó 21.50, Dreher 22, Polgári Sör 80, Hungária Szálló 50, Magyar Pamut 11.50, Chinoin 16.50, Hungária Vegyi 7.50, Klotild 8, Felten 35, Gumi 19, Vasútforg. 5.25, Telefon 2.60, Zagyvapálf. 7—7.75, 1927-es fővárosi kölcs. 610.

Az angol autóexportot 1948-ra 315.000 kocsiban állapították meg. A termelés 400 ezer kocsira fog rugni.

Kik kapnak kölcsönöket a Világbanktól? Erről számol be egy newyorki jelentés, amely szerint Csehszlovákia 3 évre felosztva 192 milliót (ebből most 25—50 milliót), Chile 40 milliót, Lengyelország csupán szimbolikus jellegű összeget, Irán 250 milliót kap. Szó van még arról, hogy Mexikónak és Braziliának is folyósít a Világbank kölcsönöket.

Export-vásár

A kereskedelem és szövetkezetügyi minisztérium a május 5-én megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásáron «export-várost» épít fel, ahol bemutatja a magyar közönségnek és a külföldi résztvevőknek: mit tett a külkereskedelmi kormányzat és az exportőrök a magyar gazdasági élet felemelése érdekében. Az impozáns pavillont *Vajda* Albert és a kereskedelmi minisztérium sajtószolgálata rendezi.

A felszámoló álszövetkezetek kérhetnek iparjogosítványt

A kereskedelmi minisztérium belkereskedelmi főosztálya megállapodott abban, hogy az a közelmultban kiadott rendelkezés, amely szerint további intézkedésig nem adható ki iparjogosítvány valamennyi nagykereskedő szakmára, továbbá cipőkereskedésre, bőr, tüzelőanyag- és papírkereskedésre, valamint textilkereskedésre, nem vonatkozik az átalakuló társaságokra. A megállapodás értelmében, tehát valamennyi felszámolásra kerülő álszövetkezet, amely mint szövetkezet a tiltó rendelkezés megjelenése előtt kezdte meg működését, bármilyen szakmára kérhet iparjogosítványt.

Aluminium-közlemények

Az aluminium értékesítés és felhasználás miniszteri biztossága aluminium-táblába kötött kis füzetet adott ki *„Aluminium-közlemények"* címmel. Legjobb szakembereink tanulmányait közli a füzet az aluminium és ötvözetének öntéséről, könnyűfémhulladékok korszerű felhasználásáról, az aluminium felhasználásáról az építőiparban és más fontos kérdésekről. A füzet nagyon sok fontos tájékoztatást nyujt az aluminiumipar különböző ágaiban működő szakembereknek.

A bécsi bankok újból megkezdik betétek után a kamatfizetést. A kamattételek 0.75 és 2 százalék között mozognak.

Rendőrségi hírek

Az olasz rendőrség

elfogta *Somody* János sofőrt, *Szabó* József péksegédet és *Csányi* Vilma foglalkozásnélküli nőt, akik Magyarországról szöktek Olaszországba. Több hónapig gyüjtőtáborban voltak, majd az olasz hatóságok átadták a magyar rendőrségnek Somodyt, akit a főkapitányság körözött. Egy évvel ezelőtt ugyanis *Bauer* János motorversenyző lakásából egy *Tóth* Anna nevű nő Somodyval, Szabóval és Csányi Vilmával mintegy 50.000 forint értékű ékszert lopott, amelyet kicsempésztek az országból. Tóth Anna az olasz gyüjtőtáborból Palermóba szökött, Szabó Józsefnek és Csányi Vilmának is sikerült megszökni, úgyhogy csak Somody került a magyar hatóságok kezére.

Álkulcsos betörőnők

kerültek a főkapitányságra *Hess* Erzsébet és *Tauffener* Katalin takarítónők személyében. Ugyancsak elfogták *Hyl* Margit szövőnőt, aki kihallgatása során 14 lopást és betörést ismert be.

60 év körüli férfi holttestét

találták a Kamaraerdőben. A holttest mellett pohár feküdt, amelyben méreg maradványai voltak. A nyomozás megindult, a halott kilétének megállapítására.

Tömegszerencsétlenség

történt szerdán a biai országúton. Dr *Borsay* János, a postatakarékpénztár volt helyettes vezérigazgatója Bián elhunyt, temetésére a postatakarékpénztár négy teherautóval küldte le a hivatali alkalmazottakat. Bia és Törökbálint között az egyik teherautó az esőtől nedves úttesten megcsúszott és az útmenti fának rohant, majd az árokba zuhant. Utasai súlyosan megsebesültek, egyik teherautó az Uj Szent János-kórházba szállította őket. *Teller* József altiszt sérülése életveszélyes.

Rablási rémtörténetet

talált ki *Keresztes* Mihályné 32 éves asszony, aki bejelentette a rendőrségen, hogy a Pongrác-út 17. számú házban levő lakásán egy idegen férfi megtámadta, összekötözte, száját betömte, majd kézitáskájából száz forintot elvitt. Kiderült, hogy Keresztesné azért eszelte ki a rablási históriát, mert szórakozásra elköltött száz forintot és férje előtt igazolni akarta magát. Keresztesnét őrizetbe vették.

Szélhámos

garázdálkodik a VII. kerületben a Vöröskereszt nevében. A barna kabátot és barna kalapot viselő fiatalember azzal a trükkel keresi fel áldozatait, hogy részükre a Vöröskereszt útján csomag érkezett, melyet a kapu előtt álló autóból át lehet venni, míg a megtévesztett emberek a kapu elé mennek, addig az ismeretlen szélhámos összeszedi a lakásban található értékeket és megszökik.

Felrobbant a petróleum

a Miklós-utca 1. számú házban *Hencz* István tisztviselő lakásában. A tisztviselő az égő kályhába a tűz élesztése céljából öntötte a petróleumot. A robbanás nyomában tűz keletkezett, amelyet a tűzoltók oltottak el. Hencz István, *Opióla* Jánosné és *Róka* Mátyásné égési sebeket szenvedtek, a mentők az Új Szent János-kórházba vitték őket.

Autógázolás

történt a Szent István-körúton, ahol egy gépkocsi elütötte dr *Földényi* Jenő rendőrszázadost. A mentők a rendőrkórházba vitték agyrázkódással. A gázoló sofőrt őrizetbe vették.

Az olasz vizum-kérdés

Csütörtök reggeli számunkban tudósítást közöltünk római tudósítónk jelentéséből, amely a Magyarország és Olaszország közötti vizumnehézségekkel és azok fejleményeivel foglalkozott.

Az ügyről a belügyminisztérium sajtóosztályától azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a tények teljes félremagyarázásán alapul minden olyan híreszelés, mintha a Magyarországon élő olasz állampolgárok nem kapták volna meg minden esetben az Olaszországba utazásukhoz szükséges visszatérő vizumot.

A 2-es és az 5-ös autobuszok olyan menetrend szerint közlekednek, hogy a két Budára menő kocsi a Sztálin-tértől a Batthyány-térig rendszerint *egymásután halad, sokszor egymástól nem tudnak előre menni.* Meg kellene tehát változtatni a kocsik indítási idejét. Általában 7—8 percenként közlekednek. A 2-est és 5-öst úgy kellene indítani, hogy 3—4 *percenként kövessék egymást,* akkor elkerülhető lenne, hogy azok az utasok, akik a két járat közös útvonalán utaznak, [illegible]

NYILT-TÉR*)

Nyilatkozat

Alulírott Szeitz László, Huber István csillaghegyi fodrászmesterrel kapcsolatban tett becsületsértő kifejezések miatt sajnálkozásomat fejezem ki, egyben kijelentem, hogy azok alaptalanságáról időközben meggyőződtem.

Csillaghegy, 1948 január 15.

SZEITZ LÁSZLÓ.

* Ebben a rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Színházi hírek

Molnár Ferenc hetvenedik születésnapját csak *egy színház* ünnepelte Budapesten: a *Medgyaszay*, ahol a *„Doktor úr"* című színművét játsszák. A születésnap épp egybeesett az *ötvenedik előadással.* A függöny előtt *Somogyi* Kálmán igazgató méltatta az írót.

Új filmet kezdett forgatni a Hunnia: Mikszáth *„Beszterce ostroma"* című regényéből készült a film forgatókönyve és főszerepeit *Ajtai* Andor, *Tolnay* Klára játsszák. Gyártója: *Szirtes* László. Rendezi: *Keleti* Márton.

Szervánszky Endre kvartettje az évtizedes távlatból is helytálló ópusz. Amikor újabban műről-műre, — lásd *Moeran* kulturált négyesét! — az a bemutatók meglepetése, hogy nincs bennük semmi meglepő, az *ember* rangjával is ékes komoly talentumot megillető elismeréssel szólunk *Szervánszky* egyéni színt mutató frisscsengésű tartalmas munkájáról. A *Hernádi, Hara, Kovács, Bornyhádi* kollégáik, — mind a *Fővárosi Zenekar* érdemes művésze, — társaságában még a *Beethoven Szeptett* ritka élményével is megajándékozó *Tátrai vonósnégyes* értékes túlmunkáját példaként állítva dicsérettel szólunk hangzáskultúrájukról és stíluskészségükről. A *Fővárosi Könyvtár* díszteremben dívó ki-bejárás zavart. (G. E.)

A Diákkaptár Szövetkezet közgyűlése

Csütörtökön délelőtt tartotta a Diákkaptár Szövetkezet rendes évi közgyűlését. *Csanak* István ügyvezető elnök megnyitója után *Farkas* Ferenc országos elnök üzenetét olvasták fel, amelyben méltatta az elmult esztendő eredményeit. A kaptárok száma megkétszereződött, *a jövedelem meghaladja a kétmillió forintot.* Ezután Csanak ügyvezető elnök terjesztette elő jelentését, beszámolt arról, hogy 318 iskolában 30.000 diák 2 millió forintját ruházkodásra, sportra, szórakozásra fordították. *Karácsony* Sándor professzor hozzászólása után beterjesztették a számvizsgálóbizottság jelentését, az 1948 évi költségvetést és a Magyar Diákok Nemzeti Szövetségével kötött megállapodást.

Városházi hírek

A polgármester rendezte a fővárosi alkalmazottak külföldi kiküldetési díjait. A legkisebb napidíjat állapították meg *Albánia, Bulgária* és *Lengyelország* területére. Ez az I—V. fizetési osztályban napi *63,* a VI—XI. *60,* a többi alkalmazottak részére *36 forint.* A legmagasabb a napidíj *Franciaországban,* itt a fokozatok szerint *318, 248 és 159 forint.*

A főváros kiadásait januárra 35,523.000 forintra irányozták elő. Ebből illetményekre és munkabérekre 18,000.000 jut. A bevételeket kereken 35 millióban vették számításba, ez 2 millióval több, mint a decemberi tényleges bevétel.

A főváros hivatalai és intézményei a jövőben fokozottabban látják el megrendelésekkel, munkával a Központi Javítóműhelyt.

A centenáriumi évvel kapcsolatban a főváros módot akar adni a pedagógusoknak arra, hogy a szabadságharc eseményeit, az azokat előidéző áramlatokat és dicsőséges szabadságharcunk következményeit részletesen megismerjék. Ezért a Neveléstudományi Intézet demokratikus továbbképző tanfolyama keretében ezekkel a témákkal foglalkozó 20 előadásból álló sorozatot rendez.

Tavasszal lejár a Gellértszálló éttermi és kávéházi helyiségeinek bérlete, amelyeknek vezetését évtizedek óta *Gundel* Károly látja el. A polgármester legközelebb kiírja a nyilvános pályázatot a bérlemény további tízévi hasznosítására.

A pesti gettó felszabadulásának harmadik évfordulóján, január 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Pesti Izraelita Hitközség elöljárósága hálaadó istentiszteletet rendez a Dohány-utcai templomban.

NYILT-TÉR*)

Alulírottak felhívják mindenki figyelmét, hogy Jonász Vilmosnak nincs joga a Jonász és Weiner cég gyárából és telepéről bármit eladni, mert nevezettnek a vállalatban semmiféle anyagi érdekeltsége nincs.

Weiner Ferencné — Viola Imre

* Ebben a rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Szemlécske

Örömmel vesszük tudomásul, hogy «deficitmentes az új magyar költségvetés». — És reméljük, hogy az államháztartás deficitmentessége előbb-utóbb megvalósul — a *magánháztartásokban* is!

Egy néni ment az utcán

Fekete fejkendője volt, vállán nagy, barna keszkenő. Hátán sok-sok esztendő pupja. Csendeske lépésváltással vitte öreg és soványka testét, amely után már ásít a sír.

A Csalogány-utca sarkán utól értem. Elsiettem mellette s kissé féltem, hogy meghallja szívem vad verését. Aztán megálltam és belekémleltem megzsugorodott kis arcába. Szeme udvara mélyen beesett volt, tekintete fényét elhalkította a kor és az öregség gondja úgy ült előreugrott kis állán, mint láthatatlan és kopottszárnyú holló.

Megemeltem a kalapom.

— Kezét csókolom, kedves néni, hogy van, hogy van?

Kutatón nézett az arcomba. Szája szegletén elmorzsolódott pár szó, zavarban volt szegényke. Végre megszólalt.

— Hát bizony meg kell mondanom, nem ismerem meg édes fiam. Csoda-e? A nyolcvan felé kopognak már a lábaim. Igen igen elöregedtem. Meg a szemeim is.

Az én szemem is elhomályosult. Miért tagadjam — a könnyeim miatt. Aztán lehajoltam, átkaroltam és megcsókoltam fonnyadt kis orcáját.

És aztán — elsiettem. Ott hagytam szegényt bús riadalmával.

Néni, kedves néni, bocsássos meg. Tudja miért történt mindez? Mert nagyon-nagyon hasonlított az édesanyámhoz.

És az én anyám már megcsókolhatatlan, mert leírhatatlanul messze van...

Ugye, nem haragszik, néni! Kezeit csókolom.

Babay József

Ignotus Hugó kitüntetése. A köztársasági elnök *Ignotus* Hugónak a magyar irodalom terén szerzett érdemei elismeréséül a Pro Arte-érmet adományozta. Ignotus Hugó a *Nyugat* egyik megalapítója volt negyven évvel ezelőtt, kritikai, esztétikai és irodalmi munkássága egyaránt nagyjelentőségű a magyar irodalom modern fejlődése számára. Ignotus 1939 óta New Yorkban él, 1944-ben megkapta New York város irodalmi nagydíját.

A főzési és fűtési petróleumjegyek beváltása. A polgármester közli, hogy a nagybudapesti januári főzésre szolgáló petróleumjegy 24—31 jelzésű szelvényeire öt liter, a fűtésre szolgáló petróleumjegy 13—15 jelzésű szelvényére 12 liter petróleum szolgáltatható ki.

HIRDETMÉNY

az 1948. évi pászkaszükséglet beszerzéséről.

Értesítjük t. Hittestvéreinket, hogy az idei pászkaszükségletükre előjegyzéseket

január 18-tól február 3-ig

az alábbi helyeken eszközölhetik:

V. KERÜLET:
CSÁKY-UTCA 3.
KISS JÓZSEF-UTCA 18/A.
PANNÓNIA-UTCA 13. mészárszék

VI. KERÜLET:
EÖTVÖS-UTCA 6. mészárszék.
HUNYADI-TÉR 3.
NAGYMEZŐ-UTCA 18.

VII. KERÜLET:
BETHLEN-TÉR 2.
DOB-UTCA 103.
GARAY-TÉR 11.
GARAY-TÉR 12. mészárszék.
GARAY-UTCA 45. mészárszék.
IZABELLA-TÉR 2.
KAZINCZY-UTCA 4.
KLAUZÁL-TÉRI csarnok. mészárszék.
KLAUZÁL-UTCA 23.
SIP-UTCA 4.
SIP-UTCA 12.

VIII. KERÜLET
DÉRY-UTCA 1. mészárszék.
KUN-UTCA 11.
LUIZA-UTCA 11. mészárszék.
NAGYFUVAROS-UTCA 4.
NAGYFUVAROS-UTCA 21.

IX. KERÜLET:
MÁTYÁS-UTCA 5. mészárszék.
PÁVA-UTCA 39.

XIII. KERÜLET:
DÓZSA GYÖRGY-ÚT 55.

XIV. KERÜLET:
JÁVORKA ÁDÁM-UTCA 18.
(Bejárat Lőcsei-út felől.)

A pénztárak az aláhúzott helyeken naponta 9—1 óráig, a többi helyeken 9—1 és 3—5 óráig állnak a t. Hittestvérek rendelkezésére.

A Pesti Izraelita Hitközség Elöljárósága

Pálya Celestin

Ivád

Losonci Lipót ar. Mü-
vészeinek Magyar hamle
1892. 28 r

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Pällya Celestin

Wód

Egyetértés 1900. 106 7

nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Pállya Celesztin

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 308.

1931. 492

CATALOGUE

Pállya Celesztin

erod
z

Scherer

II. 402. l.

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...ppapír-		Román stil.
...p.		60·5/86 cm.
...zarajz		rajzolta Steinbeisz Károly.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

ez ám győződjék meg róla
most is ott csörgedez Árpád sír-
ja hiában hirdette: innét
nyugosznak Árpád hamvai!

ket fuvarra mint kesz
rendeltetéséről intézkedni
fog. Elnök azért jelenti
ezt be, hogy ezen netán
valamely középület hely
ségének kikövezésére a
kalmatos téglanemnek r
deltetése iránt a bizot
mány intézkedni mélto
tatnék.

Pállya Celesztin

mód

2

Szikl Vezpr

330-l.

Elszámolatok 1900. IX. 2
lost Budomásul vette 19
689 gov.

s.

alomra helyezett honvédek zászló alatt és
átul látható temetőből haza felé. A jobbra
fehér-zöld nyelű nemzeti lobogóval, egy kucs-
viselő honvéd lépked. Öt nyolczan követik
halad. ~~és a temető rácskeritésén belül jönnek~~
egy köpenybe burkolózott, hosszú hajú és sza-
~~[illegible]~~ egyenruhába öltözött negyvennyolczas
tkező párból az (immenso ~~[illegible]~~ sötétzöld ka-
arcza leberetvált, prém kucsmát ~~és~~ meg zöldes-
ormadik és a negyedik párt ~~[illegible]~~ bliéknek pedig csak
~~és vidék és~~ a sirkertben kereszt, fejfák és
lmünket; Jelzése alól jobbra RÉTI
NB. 1899.

: 226 cm.
r 20-án a 4924 sz. kirattal. Ára 6000 korona

nyok jönnek; a háttér hegyes vidék.

Pállya Celestin

Munkában c. Képe
repr.

Früh Dörn Pestin

I. 32. l. utan

Életrajz, arckép

lásd

u. o. 118. l.

4

a kereszt fán

nek hosszú haja vállaira omlik és a kinek
ra hajló fejjel van ábrázolva. Tes-
jobb mellén ~~tátongó~~ seb ~~igen~~ nagy tátong.
~~[illegible]~~ tövében heverő koponyára om-

feszület

L. Riminitől 1400 lirán (630 frt).
17-én (279/94.)
a 12620/95. és 22919/95 min. szá-

és Lotz K., hozzájárultak a vételhez.

üvészeti Muzeumban helyeztetett el. (480/97)

tetett vissza (336-907)

Pállya Celestin

Debreceni vásár

Cinpe Cat

Juhász József, gazd. szaktanító

III. 240

Pállya Celestin

l'

Petrélet

114. l.

(4)

Bástya – u 17 Ls 19

30, 74,
XXXVIII

Pállya Celesztin

A csethalmi ütközet
c. képe repr.

Honvédségünk

A Pesti Hirlap aján-
déka. 1933. ápr. 16.
6-8.

Pállya Czelesztin: Falusi nagyvásár.

Vas. Ujs. 1905. 244 l.

Pállya Celesztin

László Fülöp :

lett tennünk magunkért.

Apám előre irt egy ismerősének lakásért, de már nagyon nehezen lehetett kapni, az akkor elsőrangú «Biasini» szálló egészen le volt foglalva, ennek a szomszédságában, a «Fekete-sas»-ban vettek ki nekünk emeleti lakást.

Ez a ház ma is áll, rozoga sárga épület, az udvara ma sirkő-raktár; fedeles fagrádics vezet az emeletre; bizony nem csodálom, hogy az én kényes anyám nem volt elragadtatva tőle s csak az vigasztalta, hogy az egyik szoba nagy, háromablakos volt s még egy kisebb is volt mellette. Még jobban megvigasztalódott aztán később, mikor látta, hogy nagyobb családok, tekintélyes urinép milyen kis lakásokba szorultak.

Nagy-Szebenben szüleim egy szép napon befogattak a családi hintóba, hozzánk csatlakozott még egy-két magyar család s a fiatal emberek gárdája és így hosszú karaván ban indultunk meg.

szenteltek fel, rajta a babérkoszorú, mel anyám tett reá. Büszkén, méltóságteljesen l deltek a magyar daliák a Rákóczi hangjaira fellobogózott, virágdíszes házak között.

Aztán hosszú kocsisorban a díszmagya követek, urak, a nemzeti kokárdás, övszalag asszonyok és kétfelől a nép ezrei falreng

Pállya Celestin

Művészi Ipar
1891. VI. 1.

spirito. Il sensibile poeta delle suore non riesce a intonare sulla tromba di guerra, guerreschi epinici ; non riesce a comprendere santi fondatori di regni o sterminatori di pagani, così come non riesce a capire i prelati diplomatici. Nel Collegio Ungarico le migliori scene non sono certamente quelle che si riferiscono all'Istituto; l'unica rappresentazione veramente bella è quella in cui trova argomento alla sua ispirazione religiosa : l'Ultima Cena.

Scrutando la profondità dell'anima del maestro ed esaminando lo svolgimento artistico delle sue opere, troviamo in lui non soltanto un ottimo esempio di analisi artistica, ma anche la prova che l'artista prima di dipingere col pennello dipinge coll'anima e che nella creazione artistica il ruolo primario spetta alla concezione spirituale. Ne consegue che non è un vero artista chi fa dell'arte solo una questione di tecnica. Questo vale soprattutto per le epoche dominate da lotte spirituali. Pizzoli n'è un esempio caratteristico, pur essendo un mediocre rappresentante della pittura bolognese, che fu l'arte dell'entusiasmo religioso.

Pállya Celestin

vrád

z Din Paris

30 l. Egyjel

31 l.

37 l.

Jún. 10. Csütört.

Jún. 11. Péntek

Jún. 12. Szombat

1892.45.1

Múvészi Ipar

Jún. 13. Vasárn.

Pallya Celestini

eleje, ötszörös ezüst és teknőc tokban, a külsőn dombormüvekkel . . . . . — 343

305—306. FRANCIA TÁNYÉR, két darab . . . . . .

307. SZOBOR, szines fayence, kalapos és galléros nőt ábrázol, kezében tállal, Felsőmagyarország, 1800 körül . . . . . — 347

307/a. TŐR, a francia forradalom ezüst emblémáival 100

307/b. SZOBROCSKA, porcellán, gavallér kezében kosárkával, cseh, 1850 körül 349

308. MÁRTÁSOS CSÉSZE, Bécs, Hardtmuth-féle kőedénygyár, XIX. sz. eleje 30 350 351

309. SERLEG, üveg, maratott és vésett szines emblémákkal, XIX. század első fele 80 352

310—312. OLTÁRRÉSZLETEK, szentek arcképeivel és áttört faragásokkal, oroszországi munka, XVII. század, három darab 354

Pállya Celesztin

wód.
z

Tolnai Világlapja
1944. jan. 26. (4. n)
archippel -

Pállya Celestin festőművészt, a Szövetség szocieter tagját, Újpest városa, melynek 50 esztendő óta lakója, kiváló művészeti érdemeiért díszpolgárrá választotta.

Képzőművészeti
Közlöny
1939. I. n. 10. l.

8.

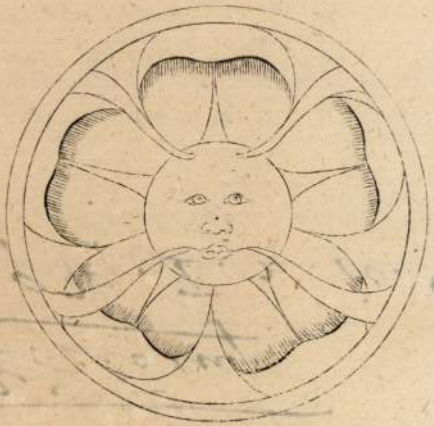

9.

5.

Pállya Celesztin
~~kiscétényi~~
festő

l. életr.

Karczagmagyállam

766. h.

1155

1155. Alessandr

Sz. Veronában 1582-b

Nő képe.

Csaknem térdig láthat
zét leeresztette és gyürűs ba
gyöngyfüzért tart. Haja és s
barna. Félkörü állógallérját
szegélyezi, nyakéke gyöng
hasított ujjú.

Vászon, méretei, 100 : 7
tett 1894 szeptember 15-én L. R
Elszámoltatott 1894 deczembe
lásra nézve lásd az 1895 má
május 10-iki 22919 sz. min. el
elfogadta az 1900 november
1901 augusztus 26-iki 373

Jegyzet. L. az 1896-iki la
Preisliste Nº. 22.

III

Vét. 1894

Pállya Celestin
festő

Törvényi Lapok. 1895. jan. 9., 100. old.
(Műrészeted. Maecenások.)

Kalmár

Pállya Celesztin
fertő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. sz.
(Műrészeter.)

Kalmán

Pálhy Celesztin
festő

Fővárosi Lapok 1897. márc. 14., 828. old.
(Művészeti r.)

Kalmár

Pállya Celeszti
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 6. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Pállya Celestin
festő

Fővárosi Lapok 1900. ápr. 15., 16. old.
(k. l.: Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Pállya Celestin
festő

Fővárosi Lapok 1895. febr. 10., 468. old.
(Műveiszetek.)

Kalmár

Pállya Celesztin
festő

Fővárosi Lapok 1900. nov. 29., 9. old.
(K.K.: A nemzeti szalon tárlata.)

Kalmán

Pállya Celesztin
festő

Fővárosi Lapok 1895. márc. 6., 734. old.
(Ujdonságok. A társaságból.)

Kalmár

Pállya Celesztin
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 11. sz.
(Művészet. Apróbb művészi hírek.)

Kalmár

Pállya Celesztin

festő

l.

Szépmüvészet

1942.205.l.

Pállya Celesztin

kiáll.

Nemzeti Szalon

1919. nov.

För. képt.

Pállya Celesztin

1.

Ernst Mur. 131. Kiáll.

203. H.

Torontál vármegye IV. 262

Pállya Celesztin

Pállya Carolus

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38. sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.

arlsbadi czipőraktár.
A legkitűnőbb Karlsbadi czipő
egyetlen budapesti raktára
KAJÁRI DEZSŐ-nél Dorottya-utcza 8. sz. Tavaszi, Promenade- é
magas czipők, világos és fekete bőrbe, urak, nők és gyermekek részére.

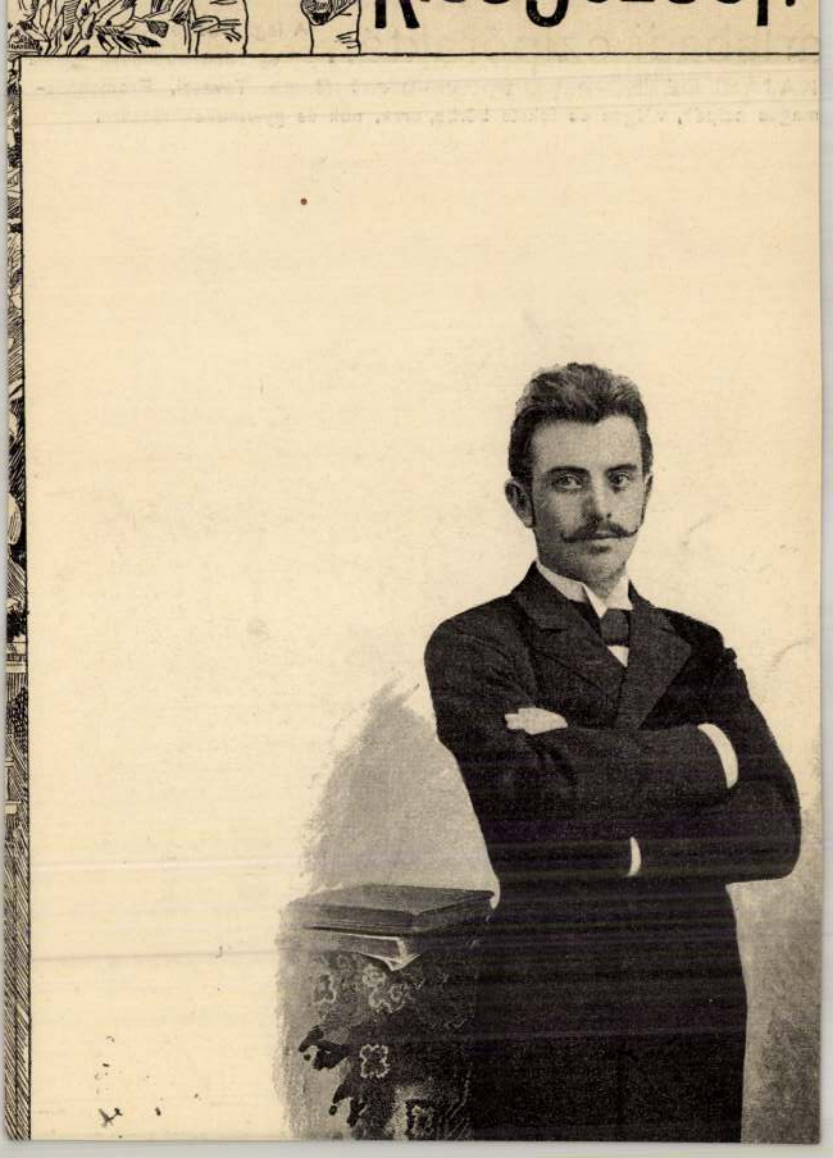

Pállya Celestin

lásd.

Lázár Wolfner

gyűjt.

84, 85, 86. l.

EGY MAGYAR GYÜJTEMÉNY

IRTA

DR. LÁZÁR BÉLA

Pállya Celesztin

Szilvásvárosi, olajf.

Művészeti Hotek, Pécs

1941.

SORREND

r 14-én: 1— 50-ig, 103–200 „, 301–340 „, 380—410 „, 447—500 „

1931 október 15-én: 51—102-ig, 201—300 „, 341—379 „, 411—446 „, 501—536 „

gyesek	Szőnyegek	Bőráruk	Hangszerek	Fényképező-gépek, műszerek	Bútorok	Könyvek	Dr. Kovács-Karap gemma-gyűjtemenye
—	—	—	—	—	3217—3300	—	—
—	—	—	—	—	3301—3390	—	—
1—3610	—	—	—	—	3391–3470	—	—
—	—	—	—	—	3471–3563	—	—
1—3630	2905–2980	—	—	—	-	—	—
1—3650	2981—3050	—	—	—	—	—	—
1—3670	3051—3114	—	—	—	—	—	—
1—3720	—	3115—3157	—	—	—	—	—
1—3750	—	—	3158—3176	—	—	—	—
1—3770	—	—	—	3177—3216	—	—	—
1—3820	—	—	—	—	—	—	—

Pállya Celestin

Árverési Csarnok ~~kat.~~ aukció

31. sz. 1926. febr.
32 sz. 1926. ápr.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927 dec.

arlsbadi czipőraktár. A legkitűnőbb Karlsbadi czipők egyetlen budapesti raktára
KAJÁRI DEZSŐ-nél Dorottya-utcza 8. sz. Tavaszi, Promenade- és magas czipők, világos és fekete bőrbe, urak, nők és gyermekek részére.

IV. Evfolyam.

Kiss József.

M.D.K.

Pállya

"Rohanó kocsijá"-ját emliti meg Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" cimmel közölt kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. juni. 2.
17. évf. 23. sz. 366-367. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Pállya Celestin

Ujpesten élt

Ugro 462. l

Méltóság

Van szerencsém
kérni, m
költségek
kezö önség
kintalni
i.j. A gyula
ház épitke

Pállya Celesztin

l. Perálltörtképes

173,507.l

Sor-szám.	Hely, tulajdonos. tárgy, kor
2500.	Mohács, Muzeum. Püspöki palota. Berényi cimeres kap
2501.	Mohács, Muzeum. II.Lajost Ábr.festmény,XIX.ele
2502.	Mohács, Muzeum. Bronzkereszt,XVI.sz.
2503.	Mohács, Muzeum. Bonzkereszt,u.a. hátlapja.
2504.	Mohács, Muzeum. Vörösréz kézmosó,1724.
2505.	Mohács,Muzeum. Mohácsi pecsétlenyomatok I.
2506.	Mohács,Muzeum. Mohácsi pecsétlenyomatok.II.
2507.	Mohács,Muzeum. Mohácsi pecsétlenyomatok III.
2508.	Mohács,Muzeum. Mohácsi pecsétlenyomatok IV.

Pállya Celesztin

kiscsetényi
festő és nobrán
szül. 1864 Genua -
1890 óta Ujpesten él -

Esetleg lásd

Ugro 574,
575. (Szemelyi
adattár)

Pállya Celesztin

U. 1906

l. U. 1907

Vas. Ujs

1918. 260, 261. l.

vett szakember / nem is tekint
a korban a művészettörténet és
pókben járt.

Bimor gyűjtési tevék
géből egy nagyszabású műbarát
mecénás főpapok, a Vitéz János
nyomdokain haladt.A

A magyar műveltség k

Óra Johann Kerbacher óbudai órástól

VII. 34.

Pattya Celestin

l.

Szépm. Mur. Esk

IX. 275:1

(Többnör)

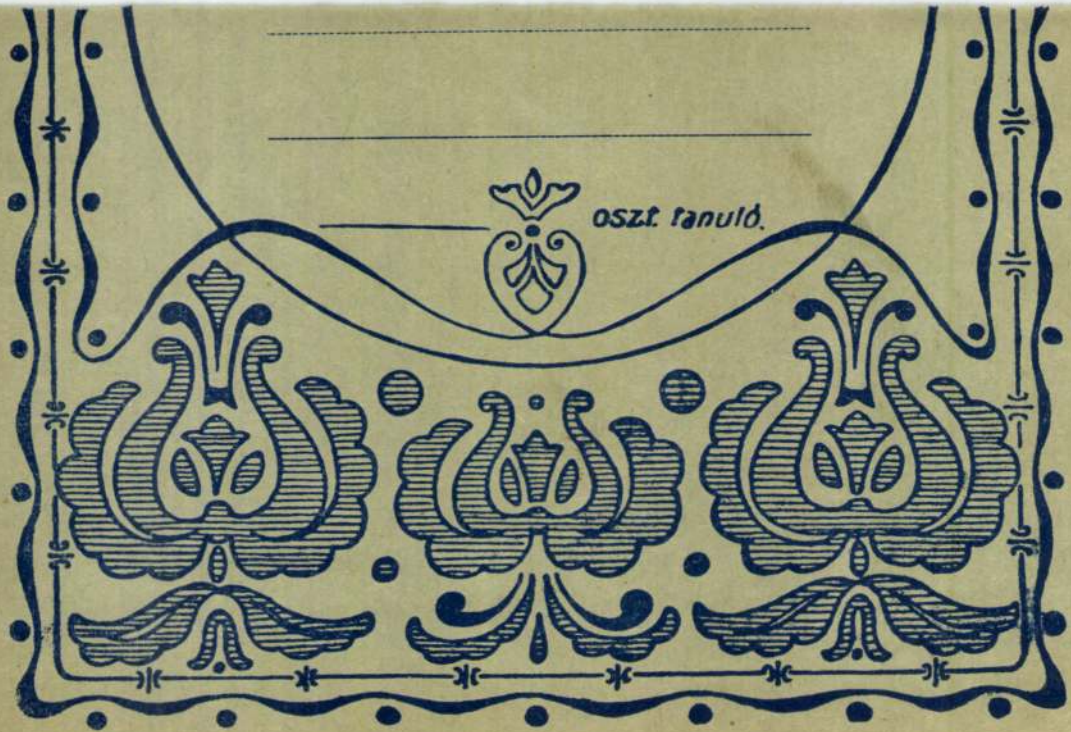
oszt. tanuló.

Pállya Celestin

1911. dec.

Koll. kiállitás Budapesten.

Az Ujság. 1911. dec. 31.

II, 78.

Pállya C(elentin?)

Lovar, Of.

Árnyas út

Neged 1917

szigetelő anyaggal 30 mm-nél vék
sával komolyan számbavető hőszige
nyabb burkolat véleményünk szerir
hat, sőt a hőmérsékleti különbség
rabban 40-50 60 mm., sőt vastagab
válik szükségessé.-

Az amerikai vállalat
kor vasbetontetők és mennyezetek
zik, megállapitja, hogy vasbeton
rétegü indiai cukornád rostból ké
csak a mi megállapitásainkat telj
sen ugyanez áll fenn bármely szer

Számokkal és hiteles
jük a magyar gyártmányu parafakő
minőség és árbeli előnyét, ezenfe

Pállya Celesztin

Ujperti hetivásár

c. Epe repr.

Őserő, 1936. II

erf. 7. sz. boríték

költségekről szóló jegyzéket.

Kelt Vajdahunyadon

14, drb.mell.-

Pállya Celestin

l.

III. Postalap. anke

1921. jan-febr.

9.5.

n a Magyar Földmívelésügyi Miniszter Címnek

negyében .....

..... tulajdonát képező

Bizottsága nyilvántartásában mint fenntartandó

szerencsém felhívni Címet az alábbiakra :

1946. F. M. sz. rendelete (megjelent a Magyar

nak (2) bekezdése értelmében : „A juttatásban

egyéb vagyontárgyak műemlékszerű fenntartásáról

z 1929 : XI. törvénycikben foglalt rendelkezések

a műemlékvédelmi törvény, melynek utasítása

Pállya Celesztin

l.

Szépm. Muz. Evk

X. 207. l

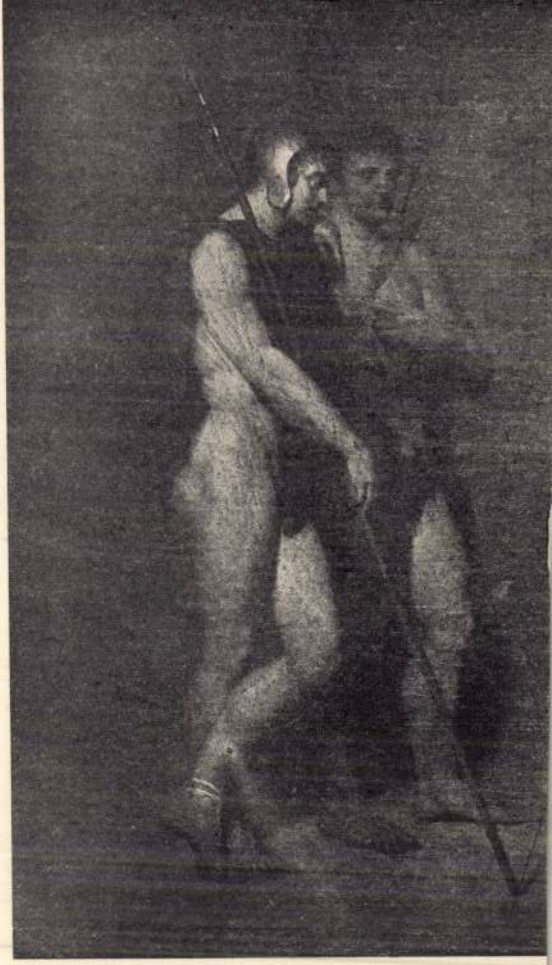

Pálly a Celesztin

Nevezeti halon

1901. őszi kiáa

264-270. sz.

Könyvtárambam

Pállya Celeszti

Nemzeti Szalon
1900. téli kiáll.

140 – 164. szám

Könyvtáramban

Pállya Celestin

írod

Dalműbarátok

32, 47, 249. l.

REKLÁMÉLET

Pállya Celestin

Vas. Ujs. 1900. 828 l
(Képer a Nemzeti
Szalonból.)

Pállya Celesztin

Irod

Vas. Ujs. 1918. 260,
261. l. (Magyar
művészek Otthoná-
ban. Pállya Celesz-
tin mutszmében; ké-
pekkel.)

Eszterlegy Jelhasz.
nálandó ikk

871.

…szen szem közt nézve látható. Jobb kezét csípőjére
…es nyaklánczon az aranyoszlopjásrend jelvényét
…agjának forgója de ágakövekkel van kirakva, vállaira
…emöldöke barna, bajusza pelyhezik és szakálla
…bélelt mentéje, melyet vállaira vetetten hord, és szűk
…t elöbbin hat nagy s az utóbbi tíz kisebb disz-
…ndő öv szorítja.

…91·2: 74·5 cm.,
…tober 28-án 1 Ára 40 frtkal elszámoltatott 1899.
…én (198/99), az elszámolást tudomásul vette
…524 szosz. leirat (576/99. 597/99)
Napló száma 777/98.

Pállya Czelesztin : Csári hóó!

den kiderült, hogy Tatának vette útját, a hol *Bezerédy* Mihály megkerestetvén előállítása végett, kitünt, hogy kétheti időzés után időközben Moórra távozott, hogy onnan Győrbe menjen. Végre Simontornyán sikerült elfogni. És bár reá az ítélet semmit sem állapított meg, sajátságos véletlen folytán csak hosszú huza-vona után nyerhette vissza szabadságát. Eleinte katonaszökevénynek vélték s azért a katonai hatóság követelte letartóztatását. A dologban annyi igaz is volt, hogy Csernoviczból felesége halála következtében s némi örökségi ügy rendezése végett több hónapra szabadságoltatva, a szabadságidő letelte után nem tért vissza ezredéhez. Pesten lakó bátyjához jött, a kivel együtt a kritikus napon önként vállalkozott őrállásra. Igy keveredett a bajba, melyben különben csak annyi része volt, hogy a Tomcsányi-háznál lefolyt erőszakoskodásoknál *Schwatz* (vagy Schwarz) Mihálylyal együtt kutattak a szénapadláson elbujt ifjak után égő gyertyával, s midőn a többször emlitett ismeretlen vadász, ki fennhangon kérkedett, hogy «ma kitölti boszúját a jurátusokon», ezek egyikének fejét ketté akarta hasítani, ő elhárította a végzetes csapást. Hummelnél különben fegyver sem volt. Mind a mellett hosszadalmas átiratváltás indult meg ügyében a katonai parancsnokság, Pest város magistratusa és a hétszemélyes tábla közt illetékességi szem-

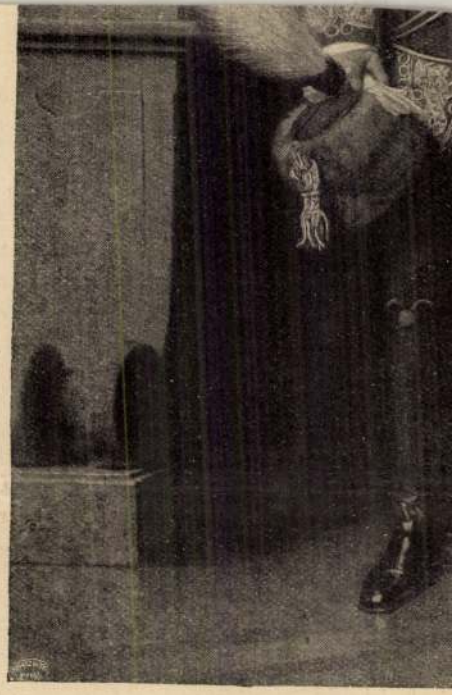

Stetka Gyula : Báró F

Pállya Celestin.

Megnyílt 1911 dec. 7-ikén

Budapesten a Könyves Kálmán szalónjában Pállya Celesztine, [illegible] kiállítása.

Művészet 1912. 38. l.

Pállya Celestin

lás l

Lex Magy Társ

426. b. l.

Pállya Celestin

önarckép

Tört. Képes.

Pállya Celesztin (kiscétényi.)

életrajz

irod.

Csókássy 123. l.

II. Ferencz

Mellig, balra, arczélben, t
csapott kalappal és mellét két re
kép alatt koronás kétfejü sastól

FRANCOIS II.....
d´Allemagne... et de

alól balra: Dessiné d´apres Nat^re
jobbra: Gravé par Kamermann
és lagalól: A Paris chez Remoisse
és Déposé a la Dirion gé^ale

Rm., mér. a rl. 19.5 : 14.

Pállya Celesztin

wód

Ki-Kicsoda?

617. l.

Pallya Celesztin

1928-ban megalakult a gyulai művésztelep; fenti vezetésével 6 fővárosi művész dolgozott Gyulai. 1930-ban lemondott a telep vezetéséről

Markus Gyorgy

Békés vármegye.
Bp. 1936. 183. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

1903 évi 30215 számv. sz.

III. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos följegyzése kéretik.

A Müemlékek tek. O

Hivatkozással
hó 17-én 685 sz.a. kelt
kelt számadóval leendő
tel értesiteni, hogy a

N. Szalon Pállya Celeztin

1919 nov. gyűjt. kiáll.: Tavasi hangulat faunokkal, Lótanulmány, Debreceni lóvásár, Szőllő és barack csendélet, Acheni tó (Déltirol), Aggatott szőllő, Kismarosi patakrészlet, Barack és szőllő csendélet, Fehér ló, Eső utáni hangulat birkákkal, Vegyes csendélet, Patakrészlet Visegrádon, Delelő birkák, Répaföld, Ribizli és cseresznye csendélet, Szeles idő, Kismarosi tanyarészlet, Gszibarack és cseresznye, Estharang, Vásárrészlet Lejpesten, Balatonparti részlet, Vásári jelenet, Csendélet, Tájrészlet, Női arckép I-IV., Férfi arckép I-V., olajfestmények.

Lajs.

d. 81

1 Köt. 16 r.

Ermer jegyzére.

Münzen-Verzeichniss

(Szűr Lipóttól)

1.–16. II.

Budapest

Pólya Collection

Lyka München

61.1

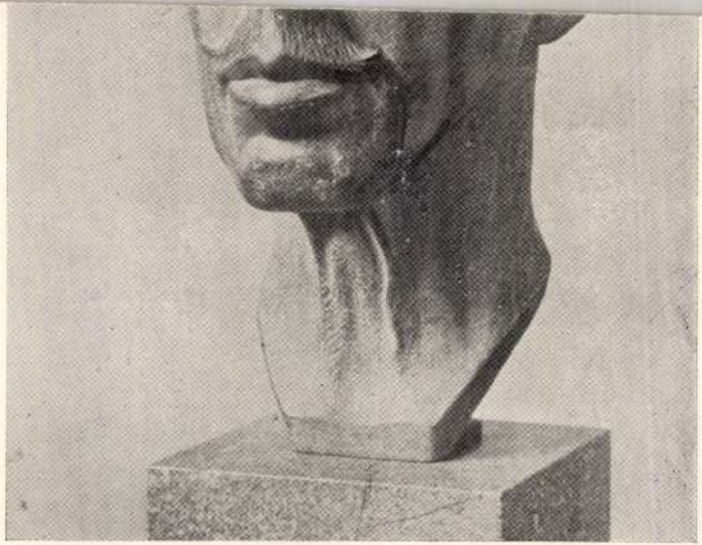

V. GUSZTÁV

Anders Jönsson alkotása

Pállya Celesztin

1 táborozási jelenetekei festete
Feszty: hagyarok bejövetele
Kőszépén (emlj.)

Hidvéghy Ferenc: Kőszép a kőszépből

Fülek 1969 VI. 28

M.D.K.

Pállya Cælestin

A Tavaszi Kiállitáson szereplő müveit a kritika kiemeli.
A kiállitást a Mücsarnokban rendezték.

Feszty Árpád: "A magyarok bejövetele" c. körképén festett részleteket több müvésztársával együtt, -irja Murányi Iván a körképre vonatkozó cikkében.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. ápr. 29.
16. évf. 18. sz. 287. lap
" " 21. " 336.

Pállya Celestin

~~Olajfestmény~~
Dinnyés kofa
Pasak Kismaroson
Tehenek az istállóban

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Karpereczk bronzból VII. 194

Pállya Celeztin

Ernst Mur. kiätt. 47 n

Magyar remekmüvek
1921. máj.

Lovak, Wolfner Gyula
tulajd.

KAPPÉTER GÉZA
OKL. ÉPITÉSZMÉRNÖK, KIR. TÖRVSZKI H. SZAKÉRTŐ
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 5.
TELEFON ~~102685-50--60.~~

Nagytekintetü

Miemlékek Országos Bizottsága

Budapest.

IX. Rákos utca 10.

Pállya Celesztin

a kultuszminisztérium vásárlása az alábbi kiállításon:

Aratás.

Szabados Béla, vitéz
A győri képrőművészeti kiállítás.
Képrőművészeti Közlöny
1939 I. n. 8. l.

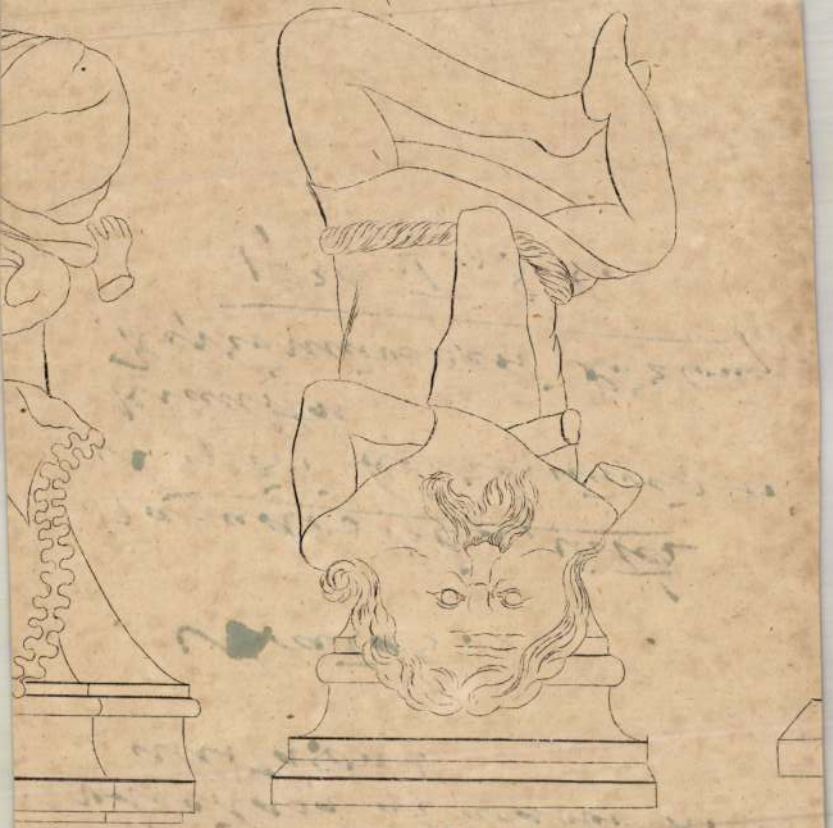

9

Pállya Celesztin

A eserhalmi ütközet 1070-ben, olaff. fenti-töl. A dési vár-megyeháza kistermé-ben volt elhelyezve

A kép repr.

Kádár Szol Dob

III. k. 170. l. – kegyel 171. l.

1.– 35. M.
I–V tábla

Wien
Selbstverlag
1879

Pállya Celesztin,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán gyüjteményét.A 19.-20.sz.nemzeti érd-kü magy.képzőművészetének keresztmetszete.388 mü,180 művész Pállya egy művel szerepel. 227.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A JanusPannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Pállya Celestin

"..Apróbb debreceni vázlatokat festett...mi nem csekély tehetségnek tanujele.." -irja Dr. Nyáry Sándor: "Utógondolatok" cimmel a Mücsarnok téli kiállitásáról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. febr. 1.
XIII. évf. 5. sz. 68-7o. lap

959. KÉT VÍZLSI ÓHAK, üveg, oldalat
gläser, mit ung. Wappen. Ungarisc

960. NAGY PALACKVÁZA, réteges üv
Überfangglas. Gallé. Nancy, Franz

961. EMLÉKSERLEG fedővel, üveg, ke
és családi cimerrel és magyar felir

** **Pállya Celestin képei és hegedüi.** Pállya Celestin, az apró és gyors olajvázlatoknak népszerü mestere, sajátságos kiállitást rendezett. Ujabb festményei mellett, a melyeken szokott ügyességével rögzit meg jeleneteket és tájakat, egy csomó ó, meg uj hegedüt állitott ki. Évekkel ezelőtt, a mikor a Mücsarnok egyik termében gyüjteményes kiállitása volt, láttuk az első próbáit Pállya legujabb szenvedélyének, a hegedü-készitésnek. Az érdekes müvész mostanában szenvedélyesen tanulmányozza a régi hires mesterek hegedüit és maga is farag egészen uj hegedüket, részint pedig régebbi készitményüeket a maga módszere szerint alakit át. A kiállitás ma nyilik meg a közönség számára.

Pállya Celestin

Az Ujság
1911. decz. 7.

ián sárga, arany neorokoko díszítés. Cseh, 1830—40.
oko Dekor. Böhmisch, 1830—40.

/ diszitéssel. Cseh, Bidermeyer. — Eiförmiges Flakon,
, Biedermeier.

aranydiszü empire keretbe foglalva szinesen a Laxen-
– Kothgasserglas, in goldgezierter Empireumrahmung
xenburg. Wien, um 1820. Illusztr. XXXVII. tábl.

négyszögü keretben „*Ortenberg in der Ortenau*"-vár
nere. Jelezve: *G. Mohn px. 1811*. Dresda, 1811. —
n „Ortenberg in der Ortenau" und Wappen. Sign. G.
Illusztr, XXXVII. tábl.

stett szines virágok közt lepkék, arany peremdisszel.
las, mit farbiger Blumenmalerei, dazwischen Schmet-
hgasser. Wien, um 1820. Illusztr. XXXVII. tábl.

veg, piros és sárga alapon beköszörült diszitéssel. Cseh,
s Flakon, Glas, mit eingeschnittenem Dekor. Böhmisch,

lt, benne ezüst és szinezett friezalaku vadászjelenet,
XVIII. sz. e. f. — Doppelglas, fazettiert, darin Jagd-
III. Jh. Illusztr. XXXVI. tábl.

Pállya Celesztin

Debreceni vásár

Biró József

A marosvásárhelyi képtár.

MAGYAR MUVESZET

1937. 178 l.

Irod

Cluje 1934

YVESBOLTJA, BUDAPEST

műlékek Országos
Bizottságának

Budapest
Rákos-u. 14.

Pállya Coelestin

1879/80 - 1881/82, 1884/85 - II.
és 1889/90 - 1893/94 Zenezur
isk.

Ferkèpzomfoiskèvk

121. l.

Pieka Coelestin

med

Fekete 51-53l

arcskip

Pálya Celesztin.

Cigányváros Kecskeméten.

olaj

Tan. Bp. 1932.

VII. 36. — 1895: VII. 36. — 1898: VII. 36.

~~Erny Mihály hagyománya 1871. Magy. Képt. 249. Uj lelt. 165.~~

L — 1900: VII. 36. — 1901: VII. 36. — 1903: VII. 36. — 1904: VII. 36. — 1905: VII. 36.

d — Magy. Képtár 249. — Uj lelt. sz. 165. — 1905. átv. jegyz. 449. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2086 és a leltárban 3041. — Erny Mihály hagyománya 190 A 1871-ben Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Erny M. hoz 1871

M. 249
Uj 165

Pállya Celesztin

l.

Dornyay Veszprém

23. l.

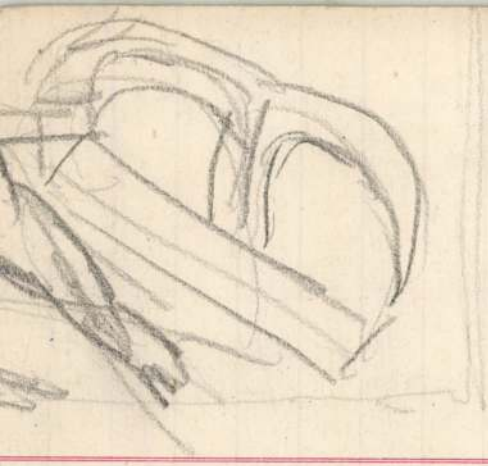

Pallya Celestin

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 352—
353 sz.

Ligue française de l'enseignement

II. 185.

Pállya Celesztin festő

újpest, Zichy Mihály - utca 2.

Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 36, 38.

1930/31. pub. kiáll. 650, 658, 660

1934. téli kiáll. 247, 285, 286, 578.

1934. nemz. képzőm. kiáll. 65

WG4, TVPB

Edeinytöredék, öskori VIII. 172.

Pálya Celesztin

gyűjt. kiáll. a

Könyves Kálmán-

ban -

1906 ?

Pallya Celesztin

Thieme Becker
XXVI. 170. l.

Lyka

Honányerud.
TASS

Pálya Celestin

gyógyt. kiáll.

a Könyves Kálmánban

1916.?

Pállya Celestin

vrád
z
Divald 1927
177. l.

811. *Széchényi István gr.*

Derékon alólig látható, ki
szembe néz. Mellét rendjel disz
a szék támlájára nehezedik, de

fogja. Jobbfelől elválasztott g
leberetvált álla körül, szakállt
zsinóros.

Vászon, méretei 37 : 29·3 cm
20 K. — Vétetett a gr. Kreith
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápril
jegyzék 222. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Pállya Celesztin

rząd
z
Myskkonó
78. l.

Fizetendő 190 forint tól ¼ évi / havi kor. fill. részletekben

8013 NYOMT. KUNOSSY VILMOS ÉS FIA BUDAPEST.

Pállya Celestin

elismerő okl.

Közlezrkiáll

1269 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Pállya Celestin.

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV (1920) 417–420. l.

Pállya Celesztinn

Látogatás Pállya Celesztinnél. Budinszky Sándorral vádiokozvetítés 80 éves ünletése napján Budapest I. hullámhosszán 1944. márc. 9-én.

A kormányzóról festett arcképe Ujpest város tulajdona.

Die Goldschmiedek

Fürsten

Prunkeinrichtung des

Königs Fra

sowie Gemälde, Kunstgegenstän
lichem und andere

BUDAPES
ERNST-MÚZEUM KIADÁSA,

Pállya Celesztin

írói

Oszmann Elemér:

Az ötvenéves művészi jubileumát ünneplő Pállya Celestin elmondja, hogyan lett festőművész.

Uj Sáq: 1931. okt. 18.

Pállya Celesztin

Társ. törzstag, Nyjpest

KMTÁRS művcsoptok
1931. feb-márc. kiáll.

VII. 17, VIII. 9.

1931. tav. tárl. 223, 225, 227

1931/32. téli kiáll. 273.

1932. febr. – márc. kiáll. 319

1932/33. téli kiáll. 729, 730, 732, 733

1933. nemz. képem kiáll 473

ARMY 2 ATMR
1944 SEP 10 PM 1:01
RECEIVED

Pállya Cölesztin

1919. nov. koll. kiállitása volt a Nemzeti Szalonban. A vásári jelenetéiről ismert művész ezakalommal mint táji tsendélet és portré festő mutatkozott be. 1908-ban is volt ugyanitt kollektiv kiállitása. Kitünő hegedü leszitő, aronkivül mindenféle gépeket fabrikál és szabadalmazott hajócsavarja a külföld figyelmét is felkeltette. 32 képe volt kiállitva

N. Szalon 1919 nov. kiáll. kat.

Budapest I. 217

Budapest I. 216

Érkezett 1905 jul. 11.

637/1905 sz. (Nagykároly, 1905 jul. 6. 24332 sz. a.)

Szatmár m. alispánja beküldi a nagykárolyi magyar múzeum és könyvtár szerveczéséről szóló szabályrendelet és ügyrend 2 példányát és jelenti, hogy nyomtatványai nincsenek. (Tudomásul. IX. 20. e. i 979/904.)

Pálbya Celestin

1908. gyűjt. Kiáll.

Nemzeti Szalon

Madonna.

Cl. Francesco Raibolini – Francia. sz.
Bolognában 1450-ben, † u. o. 1518-ban.

Pállya Celesztin

1922. okt. gyűjt. kiáll. Ernst Mureum

Ernst Múzeum XXI. csop. kiáll. kat.

1900-ban a Műcsarnok tavaszi kiállítása Ebesében koll. kiállítása volt.

Vándorkönyvtári spanyol

VIII. 64.

Pállya Celestin

(kiáll. Nemzeti Szalonban
1908. tavasz)

Részére kollektív
kiállítása

Gaál Konrád. harangöntő

14. sz.

IV. 415.

Pállya Celesztin

Ujpesti hetivásár
c. képe repr.

KMTárs jub. kiáll.
1936. máj.–jun.

SZINYEI MERSE PÁL : A

Pállya Cölestin

szül. 1864 márc. 9

1884/85 I. festeszeti osztály

1884/85 II. " " Lőtz

1885/86 I. II. szakosztály

Heidelberg h. n. IV. 175.

Pállya Celesztin

1900. gyűst. Eiáll.
Nemzeti Szalon

Pállya Celestino

1879/80. I. - fametsző osztály
szül. Gennában 1864 márc. 9.
Rkath. 4 elemi, 1 reál, rajziskola Pesten, anyanyelve olasz,
beszél magyarul és tótul.

1879/80. II. - fametsző

Csabrender h. n. II. 145.

Pállya Cölestin

Hül Gennába 1864 márc 9

4 elemi, 1 reál

1880/81 I. fametsző osztály

1880/81 II " "

1881/82 I. " "

1881/82 II. " "

Hungarisch-Türckische Chronike. Nürnberg.

1685. VII-259.

Pállya Celesztin

Kenyeres társak
c. képe repr.

KMTárs tav. kiáll.
1906.

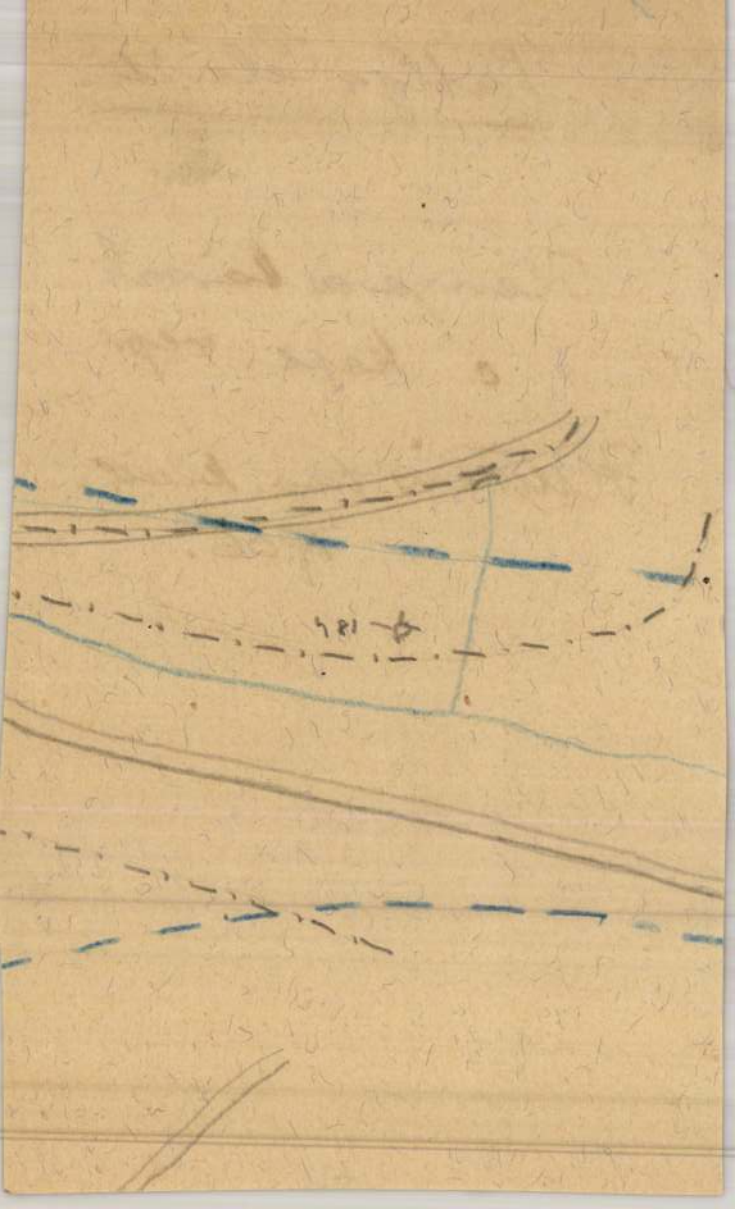

Pállya Celestin

Hortobágyi vásár-
részlet c. képe repr.

V. Nemzeti képzőm. kiáll.
1939. Kassa.

Wisinger Florian Olga. Bécs. (312.)
Zala György. Budapest. (407.)
Zezzos Alexander. Velencze. (280.)
Zilzer Antal. München. (59. 107. 302.)

Pállya Celesztin

Koll. kiállítása a debreceni Déri Múzeumban 1932. ápr. 1–12.

Jd Déri 1932. 62. l.

2.

Pállya Celeztin

Műsorok

1927. őszi kiáll. 430, 433, 434.

1927/28. téli kiáll. 326

1928. tav kiáll 6, 241.

Zichy Mihály utca 2

1928/29. téli kiáll 501, 502, 504
505

1929. tav kiáll. 62

Kanál XVIII. sz. Samuel Lenkholtzer
besztercebányai ötvös műve, Orsz.
Magy. Iparművészeti Múzeum tulajd.
VIII. 37. – Gundelfinger Kálmán
tulajd. VIII. 38.

Pállya Celesztin I

Bpest.

Munczarnok

1894. tavaszi kiáll.

1894/95. téli kiáll.

1895/96. téli kiáll.

1896. mill. kiáll.

1898/99. téli kiáll.

1899. tav. kiáll.

1900. Tav. kiáll.

1900-1. téli kiáll.

1901. tav. kiáll.

1901-2. téli kiáll. 320-336

1902. Tav. kiáll. Uppest.
263, 471, 475, 576

1902. Bpesti Orvosszövetség mill. kiáll.
706-726.

1902-3. téli kiáll. 697-710

1903. tav. kiáll. 354, 355, 357-359, 361, 362

1903-4. téli kiáll. 319-322

Esterházy István gróf, nápai Kapi-

tány, acrk. III. 35.

Pállya Celestin

Műcsarnok Ujpest

1907. tav. kiáll. 119–123

1907–8. téli kiáll. 153, 161

1908. tav. kiáll. 45, 47

1908–9. téli kiáll. 90, 91.

1909. graf. reprodukc. kiáll. 124

1909. tav. kiáll. 73, 74

1910–11. téli kiáll. 27, 28.

1912. tav. kiáll. 74, 182–184, 457

s olajfák képeznek csoportot, a
egy piros kabátot és kék nadrágot
a és vállán dorongot vive; a kö-
l balra várossal és szemközt
zben visszatükröződnek; a háttér-
egyek látszanak. Az előtérbeli út
tetejéről, pásztor tereli nyáját
felhőzött. Jelzése alól balra vörös
kép hátán három sorban: La Spezzia
Lindemann Frömmel
Rom 1872.

m.
892: XII. 3.
r. 16.) [illegible]
sz. átirattal érkezett 1900: VI.

1872.

T. 688

Pállya Celestin

Műcsarnok

1915-16. téli kiáll. 87

1916. tav. kiáll. 161

1918. tav. kiáll. 295, 296, 297

1918-19. téli kiáll.

1919-20. téli kiáll. 279. 280

1920-21. téli kiáll. 294, 295, 297

1921. tav. kiáll. 211, 237, 242, 420.

1922. jub. kiáll. 300, 333 336, 344. 350

1923. tav. kiáll. 405, 406, 407

1924. tav. kiáll. 511, 512, 513

1924. ősz kiáll. 319, 320, 321

1925. tav. kiáll. 257, 258

1926. téli kiáll. 495

1927. tav. kiáll. 533, 530, 567

1927. magyar Táj. 487, 489, 500, 603, 607 609, 658

~~Tagy~~ 1 ~~ezeny, neoliktikon II. 12~~

468

1904. Szeptember 28.

A Komárom-megyei és városi múzeum-egyesületnek az 1903. é. jelentés tudomásul vétetik, Heszelovszkynak elismerés nyilvánittatik s az egyesület az 1902. é. segélyből beszerzett tárgyak jegyzékének beküldésére felszólittatik (593/1904.)

Pállya Celestin II

Munsarnok

1904. tav. kiáll., 325, 332

1904-5. téli kiáll. 371-377

1905. tav. kiáll. 86, 111, 112

1905-6. téli kiáll. 134, 135, 137, 138

1906. tav. kiáll. 20-22

1760. Kacziány Ö

Sphynx.

A Theba elpusztitására
jobbra fordultan van ábrázol
alakú, alól pedig oroszlán-He
sik vidéken ⊕ esti hangulat ön
az előtérben levő ~~vizben~~ mocsárban (a
zése ⊕ alól balra: „Kacziá
any 86(?)".

Vászon ⊕, méretei 89
Ennek első péld
donába került.

Vétetett 1900: I.
Elszámoltatott 1900: IX.
lás gafogadtatott 1900:
(689/1900.)

⊕ (a római Campagnán)

⊕ bekarcolt betűkkel.

⊕ felül toldással

Pállya Celesztin

Ernst Múr. kiállításai

CXXXI. 1932

203.

Pállya Celesztin

Koll. kiállítása a KMTárs. 1931. évi őszi tárlata keretében

A Katalogusban elég bő életrajz és a kiállított kb 120 mű tárgymutatója.

Lásd könyvtáramban

40.859. - K. M. E. Ny.

LA SOCIETÀ NAZIONALE UNGHERESE DI ARCHEOLOGIA E DI STORIA DELL'ARTE E L'ISTITUTO ITALIANO DI CULTURA PER L'UNGHERIA HANNO L'ONORE D'INVITARVI ALLA CONFERENZA CHE

IL PROF. DOTT:

PIETRO ROMANELLI

DELLA R. UNIVERSITÀ DI ROMA, TERRÀ SUL TEMA

L'ATTIVITÀ ARCHEOLOGICA NELLA LIBIA

MARTEDÌ 26 MAGGIO ALLE ORE 18 NELLA GRANDE SALA DELLA FACOLTÀ DI LETTERE (MUZEUM KRT 6, II. PIANO). LA CONFERENZA SARÀ ILLUSTRATA CON PROIEZIONI.

DOTT. ALDO BIZZARRI *PROF. TIBERIO GEREVICH*

Pállya Celesztini

Cigányváros Kecske-
méten

1932 főv új szorzem.kiáll Mücsarnok

Pállya Celestin

vrod

Benczúr kiáll, 23 l.

1921. Benczúr kiáll-

Haratérő, ökrösszekér,

olajf

Férfi archép, olajf.

Gábor Ignác

Anlajd-

Kupa, fedelés, XVII. sz., Christophorus Lehner senior besztercebányai ötvös műve, besztercebányai ág. ev. egyház tulajd. VIII. 35.

(10 sor)

Pállya ~~[illegible]~~ 1. Celesztin,

festő, szül. 1872-ben. Gyüjteményes kiállítása volt a Könyves Kálmánnál 1906-ban és 1911-ben, 1908-ban a Nemz. Szalonban, 1922-ben az Ernszt Múz.-ban. Naturalista.

P. 2. Károly, festő, szül. 1875,

[illegible] Bátyjánál tanult.

Bpesten. P. 1. Celestinne. //

Kisméretü naturalista kepeket festeget.

Pállya Celesztin

arck. repr.

Lex Mag Társ

57. tábl.

Pállya Celesztin

Ökrök, olajt

Budapest sükerfőv. tulajd.

Bronzkori csákmányok és fejszék

II. 130–132.

LŐCSEI M. K. ADÓHIVATAL
ÉRK: 1905 MAJ 17.
5990. szám

II

Hitel nfkv. 492 lap-
ján elő íratott
kmf

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pállya Celesztin, festő

III. 9.

szül. 1864 ~~Genuában~~ Genovában. Bécsben és Münchenben tanult s azután a bpesti Benczur mesterskolában dolgozott. Apró, szines vasári jelenetével tünt fel. Kitünő hegedüret készít.

] és tagképeivel

Müvészeti lexikon 6 obl.

(5)

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Pállya Celestin

2-ik kiállítása
a Kozjoly Kálmán-
ban. Katalogusa
kozjotáranban

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

zem:

.....

helyettesének

drényi Imre, Szeged.

Pállya Celestin

festmények és hegedük
kiállítása a
Könyves Kálmán
szalonjában.
Budapest. é. n

---

könyvtáramban

A művész életraj-
zával egyidejűleg
dolgozandó fel.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

..... vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Pállya Celestin

művének

gyűjteményes kiállítása

Budapest. 1906

Könyves Kálmán rt.

Kiadása.

Lásd Könyvtáramban.

A művén életrajzával egyidejűleg dolgozandó fel.

Venus

404. Simon Vouet.

Pállya Celesztin

1922. gyűjt. Kiáll-
Ernstnél

Budai Királyi palota VII. 34

Pallya Celestin

elet

Neineti Halon

1919 nov.

Gallia Cisalpina V. 262

Pallya Czelestin

l. dw.

U. 1906.

1907.

arch.

Római edénytöredék VI. 113.

Pállya Ordentin

olajf. a Szépmüv.

Mürcemban

magyar fajú,
ökör áll jobbra fordulva, és ár-
. Első lábaik
stük, a kerítésen belül, fák látszanak. Az
vész)
ardoboz aljára festette.

21·5 cm.

. 21-én a 29428. sz. leirattal. Sz. N. 429/900.

t VIII: 3734.

oltatott 1900. VII. 20-án (230/900). az elszá
1900. VIII. 25-ikén 11894/900 szvsz. leiras

1853. Pállya Celestin:

Ökrök.

A kémendi sík vidéken elől két
nyékkaz útra vetődik
a nél foltosak. Mögö
égbolt derült. É kévet a mü
szív

Fa, méretei 13:
Vétetett 1900. 11
Ára 220 Kª
1900. tav. tárla
A vételár elszám
molást tudomásul vette a
(456/900).

230/900.

vásárloja és hogy méltoztassék - teki
ségére mélyen tisztelt Titkár urnak,
rövid úton megadni.

Nagyságodnak kegyes fáradságát ré
röl is nagyon köszönjük és vagyunk

Pállya Celestin

Nr. szul. 1864.

1889/90 – 1893/94

a Benczúr mesterskola tagja.

..... *műhely.*

elyfőnökség!

..... év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

re ..... számú .....

biztam

..... évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Pallya Celestin

1 á 1

Nemzeti Salon Almanach

125.

Radíšics Jenő VI. 180.

Pállya Coelestin

Maler, geb 1864 in Senna

und

Knick II. 343. l.

I a késő őszi hangulatot eláruló

si ház.

edeles paraszt házat, melyet fehérre és a melynek meszelte
ül. A házon innen, de a kerítés mögött, ól
Fűnik szemünkbe. Jobbra nedig meg egy
kerítése az erefzig ér úgy, hogy csak a szal-
m fa áll. A háttér dombos vidék. Az égbolt itt-

g. 5 cm.
21-én a 29428 sz. leirattal. Sz. N. 425/900.

III: 3732.

tatott 1900. VII. 20-án (230/900); az elszá-
VIII. 25-én a 11894 szvsz. leirat (456/900).

1849. Pállya Celestin:

(Sz. Genovaban 1864. márczius 9-én)

Hevesi falu

Balra az apezszántói szalma-f
padlása nyitott kopasz fák veszik kö
és a épületen túl fidőtt állá
házaz veszünk észre, melynek
ma fedél látható. Előtte háro
ott felhős.

Fa, méretei 9.5: 1
Vétettt 1900. április
Ára: 240 Ka.
1900. tav. tárlat V
A vételár elszámo
molást tudomásul vette 1900

+ horá a házak közti ut vezet,

230/900.

n:

as.

, jobbra, nagy káposztarakás lát-
szürke ponyvát és tetejére félig
vetettek. Kissé odább sötét ruhás asszony,
Kötényje fehér meg fekete fejkendőt, szür-
szoknyát viselő leány dolgozik. Tőlök
sztarakás kissé eltakarva, még hárman
Körülöt a piros fejkendőt, ugyanilyen
t viselő napszámosnő válik ki leginkább.
ik tosztakoznak ki, az előtérben pedig az utcza egy
takartak le szintén szürke ponyvával.

2: 16·7 cm.
ápr. 21-én a 29428. sz. leirattal. Sz. N. 426/900.

as. VIII: 3745.
moltatott 1900 VII. 20-án (230/900), az első
900. VIII. 25-én a 11894 szosz. leirat (456/900)

1850. Pállya Celestin

Káposztarak

(téli hangulatban ábrázolt) nyipesti piacz

A ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ közep~~[illegible]~~én
ható, a melynek aljára
összegöngyölt gyékényt
~~[illegible]~~ kiniek fejkendo~~[illegible]~~je és ~~[illegible]~~
ke reklit és világos kék
nem messze, de a kápo
képeznek csoportot, ~~[illegible]~~
derekat és kék szoknyá
A háttérben ⊥ házak és fa
kisebb rakás káposztát

⊥ mögött és attól

⊥ a Templomtéri

Fa, méretei 11
Vétetett 1900.
Ára 250 Ka
1900. Tav. tárl

A vételár elsza
molást tudomásul vette 1

230/900.

Pállya Celestin

Művészet 1903. 265

– 1906, 237
– 1907 70, 131, 179
– 1911. 136, 138, 139, 140, 142
– 1912. 38, 136
– 1914. 408

Magyar Művészet
1925. 308

Prestel J. G.: Jelenet az orha
inton 430 (646), 2178 (303).

Petnehári tér. 10.

Pállya Celesztin

Kis cétényi

élet. arck.

Pipis Szár

130, 131. l.

Pállya Celestin

írod

Kiv. 157. l.

Pállya Celesztin

Rajz, repr.

Rátstr. 209. l.

Pállya Celesztin

Debreceni vásár
c. képe az alábbi kép-
sárban, repr. az alábbi
műben.

Galerie zu Krasna-
Horka Váralya.
München, é n. 10. l.

K

Pállya Celestin

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~Egerváry P. Ágost~~

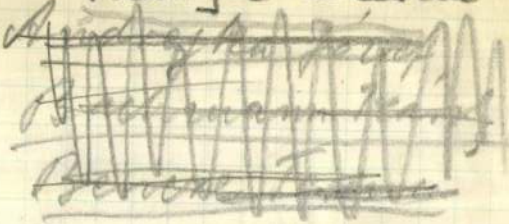

Pállya Celestin

Pállya Károly

tovább

Pörge Gergely

Papp Bertalan

ujpesti művészek

részt vettek az 1909.

évi ujpesti képzőmű-

vészeti kiállitáson.

Gy: Ujpest.
1831-1930
MVM
XI. 1932

Ugró 97. l

463, 464. l

az egyes művészek

kisebb kollekciókkal

vettek részt.

ngta

ót-, mely ás nyest, a láftha pordájú
vény rett munkálataim ért I részlet
ány nélkül felvettem

5.

Giacomo Ongaro

Tasmos, cv.

63,275

Pállya Celesztin

„impresszionista szabadtéri festés"

~~Műcs. Kiáll,~~ ~~tól~~

Pipics 50. l.

Reinfuss Ede, Budapest, VII. Murányi-utcza 50, III. 16. (258.)
Rippl-Rónai József, Kaposvár, Cigli-Park. (149.)
Schlesinger Magda, Budapest, Andrássy-ut 96. (249.)
Schickedanz Albert, Budapest, Andrássy-ut 102. (314.)
Schutt Elemér, Budapest, Erzsébet-körut 1. IV. 61. (138.)
Skutezky Döme, Beszterczebánya. (65, 66.)
Spányi Béla, Budapest, I. Városmajor-utcza 37. (101—105.)
Spányik Kornél, Budapest, Nagy János-utcza 27. (92, 197, 198.)
Stark Teréz, Budapest, II. Kút-utcza 3. (263.)
Stein János Gábor, Kolozsvár, Közép-utcza. (40, 328, 329.)
Stetka Gyula, Budapest, Bajza-utcza 19/c. (28.)
Strobl Alajos, Budapest, Bajza-utcza 19. (116, 118, 160, 185.)
Strobl Zsófia, Budapest, Bajza-utcza 26. II. (131, 132.)
Szegfy Erzsébet, Budapest, IV. Váczi-utcza 9, I. (69.)
Szenes Fülöp, Budapest, VI. Szondy-utcza 37/a, III. (78—87. 106—109.)
Ifj. Szikszay Ferencz, Paris, 32 Rue de la Santé. (150—155.)
Szinyei Merse Pál, Budapest, Kossuth Lajos-utcza 11. IV. (57, 58.)

Pállya Celestin

wód

Benczúr kiáll.

23. l.

1889–1894-ig

Benczúrnál.

Pállya Celesztin

Megvadult lovak; olaff.
Pihenő lovak olaff.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Cév VIII. repr.
kiáll: kat. 1935. márc.
30–ápr. 14.

Pálly a Celestin

Koll. Eidlt. a Könyves Kálmánnál, Megnyilt 1906. dec. 6.

Művészet. 1907. 131. l.

19

Pólya Celestin

l.

"Sörbereto" - 313. l.

Pállya Celesztin

Pállya Celesztin festi Horthy Miklós kormányzó arcképét Ujpest város részére.

Az Est 1938 márc. 31.

Pallya Celestin

Petrovics Elek: Magyar művészek rajzai a Szépművészeti Múzeumban. Művészet 1907. 179 l.

jak a 37. oldalon.

Pállya Celestin

1906

Pállya Celestin kollektiv kiállitása. Napilapok dec. 7.

(Művészet 1907. 70. l.)

Pállya Celesztin

Kásár Zypesten c. képe
repr.

Művészet 1903, 265. l.

Pállya Celestin

MDK

Pállya Carolus

Süllyedő csónak, o.

Táj, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MOK

Pálly a Coelestin

Ökrök, o.

Csörgedező patak, o.

Cigányváros Kecskeméten, o.

Tájkép, o.

Fővr. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp., 1952.

MDK

Pállya Celesztin

Piacrészlet, o. Ujpesti városrészlet, o.

Oroszok visszatérése, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp., 1952.

MDK

Pálly a Celesztin

Szántás, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Pállya Celesztin

Szőke leány, o.

Női fej, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Pállya Károly

Hetivásár, o.

Főv. Képtár háborus vesztességeinek jegyzéke

Bp., 1952.

MDK

Pállya Carolus (szül. 1875)

Parasztszekér. Jelz.lent balra: Pállya Károly 1907. Fa, 24x34.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 33.lap

MDK

Pálya Carolus,festőm.

853, Vásár. J.1.b. Olf.

Árverési Közlöny.1929.ápr.3.vk.sz. 34.l.

PÁLYA CAROLUS

802. Lovasszekér. Olajf. 15x21.

Árverési Csarnok aukcio kat.1931.dec. 4.sz.

44.oldal

MDK

Pállya Carolus, festőm.

Lovalyfogat. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 32.l.

MDK

Hálya Carolus

Vásár, of.

Árv. Közl. 1929. ~~ix~~ jun. 4.rk.sz. 28 l.

MDK.

Pállya, Carolus /szül. 1864/:Vizimalom
olajfestmény

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V.akció
Budapest, 1923. 17. l.

PÁLLYA CAROLUS

Lovasszekér. Olajf. 17x21.

Árverési Közlöny 1932. 1.rk.sz. 33.oldal

n MDK

Pállya Carolus

Piac.Olajf. 12x17./Jelz./

Árverési Közlöny, 1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció. 27.l.

MDK

Pállya Carolus, festöm.

Bivalyfogat. Olf. Jelz.

Arv. Csarn.1937.okt. 83.sz. / Arv.Közl. rk.sz./. 34.1

MBK

Pállya Carolus, festöm.

Levak. Olf. 2ex13. J.l.j.

Árv. Közl. 193e. 4.rk.sz. 55.szám. 31.l.

MDK

Pállya Carolus, festöm.

Lovasszekér. Olf. J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 64.l.

MDK

Pállya celesztin, festőm.

Lovaglótér Kisbéren. Olf. Jelz.

Fuvaros. " "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 48.1.

Pállya Celestin

festőművész

Munkácsy-cóh kiállítása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.III.19.

MDK

Pállya Celesztin (szül.1864)

Vásári kofák. Jelz. lent jobbra: Pállya C. Fa, 12.5x1o.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 33.lap

MDK

Pállya Czelesztin

Bujósdit játszó szatirjai c. képe a Műcsarnok tav. kiáll.-án.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901.48.évf. 296.l.

MDK

Pállya Celesztin (szül.1864)

Falu. Jelz.lent balra: Pállya Celesztin. Fa, 17.5x28.5

Magyar táj. Jelz. lent jobbra: Pállya C. Fa, 14.5x27.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 33.lap

Felix Gelassein (ausl.1864)

Kein. Heiz.Isnt Quire: Felix Gelassein. Fa.
17.5x23.5

Ungvar tel. Heiz. Isnt Jobbire: Felix G. Fa.
14.5x21.

Brust Ungvar ausleöl.XXXIV. 33.Isp

MDK

Pállya Celesztin

A király a Műcsarnokban. Vasárnapi Ujság 19ol. 18. sz. 296.l.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Pálya Celestin, festőm.

854. Vásár. J.l.j. Olf.

855. Parasztfogat. J.l.b. "

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. rk. sz. 34.l.

NDK

Pállya Celesztin

Istálló belseje

Vásári jelenet

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.l. 22.l.

MDK

Pállya Celesztin

Haza a gyulai vásárról

Képzőművészet 1929. 16. sz. 27.l.

MDK

Pálya Celesztin

Önarckép, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
13.lap

Pállya Celesztin

"Hetipiac Ujpesten" c. műve.....
a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Pállya Celesztin

MDK

Kertben, olajvázl.

Hetivásár, olf.

Műcsarnok 1944.Szécsfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Pállya Celesztin

Festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A Hortobágyi vásár.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Pállya Celesztin

Liallit

E. K. 932. XII. 21.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

Pállya Celestin

Kiallít

P.H. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

MDK

Pállya Celesztin, festök.

/ Az epreskerti müvésztelep élénk életéből./

Miniatur-képeket fest.

A festö mesteriskolából. Vas.Ujs. 1892. 265.l.

Pálya Celestin MDK

Istálló

Ökrös szekér

Mücsarnok 1962.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Pálya Celesztin

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

Pállya Celesztin, festőm. MDK

92. Hortobágyi vásárrészlet.

A m.kir.vall.- és közokt.min.V. nemzetk.Képzőm.kiállítása. Képes tárgymutató.
Kassa.1939.

Pálya Celestin MDK

Nehéz ut

Vásárjelenet

Műcsarnok 1902
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

MDK

Pálya Celestin, festöm.

722. Nehéz ut.

726. Vásárjelenet.

Mücs. - A bp. I Orvosszövetség. Mü-kiállítása. 1902.
Kat. 64.l.

MDK

Pálya Celesztin, festöm.
szül.1864. Gernában.

706. Hazafelé.

709. Istálló.

710. Ökrös szekér.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 63.1.

Pállya Celestin MDK

Jánosházi nagy vásár, olf.

Micsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Pállya Celestin

A Rücsarnok 1927-es tavasi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Pállya Celestin

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

M. N. 1942. XII. 8.

Pállya Celesztin

MDK

Leányom arcképe

Nehéz teher

Horthy Miklós

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

M.D.K.

Pállya Celesztin

A müvész hetvenedik születésnapja alkalmából köszönti a lap és bemutatja a müvészt festő állványa mellett, majd a magakészitette hegedüjével és két alkotását: "Önarckép" és "Őszi napfelkelte" cimmel. A köszöntő felsorolja a müvésznek néhány müvét, többek között Benczur Gyulával együtt készitett "Budavár visszafoglalása"-t I. Ferenc Józsefről és Horthy Miklósról készitett festményét. Lotz Károllyal együtt alapitották meg az első müvésztelepet. Ujpest diszpolgárává választotta.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. márc. 22-28. III. évf. 12. sz. 49. lap

Pállya Celesztin.

A Műcsarnok téli tárlatán „Zöldségkofák", „Ökrök a tanyán" c. képei szerepelnek. (említve.)

Pesti Hírlap, 1928. dec. 19.

Pállya Celesztin MDK

Nagymarosi hetivásár

Őszi barack

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Pállya Celesztin

MDK

Istálló belseje

Vásári jelenet

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Vásár Jánosházán

Mücsarnok 1938 Téli kiállitás

Pállya Celesztin

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Pállya Celesztin MDK

Szenvedélyek

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"előbb kőfaragó volt, azután kezdett festeni"
-irja róla a lap egyik cikkében.

sv.:"Drózdy Győző - mint festőművész" c.
Szinházi Magazin, Bp. 1943. szept. 29-okt.5.
VI. évf. 41. sz. 25. lap

MDK

Pálya Celesztin.

nagyon figyelemreméltó.

Beethoven Mondscheinszonátá-ja kimagasló mü.

Szemere Dezső: Téli kiállitás.
Müv.-Az Est. 1937. jan. 24. 13.1.

Pállya Celesztin

MDK

Falusi utca birkákkal, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Megbokrosodott lovak, olf.

Mücsarnok 1935.téli és Székely Bertalan emlékkiáll

Pállya Celesztin

MDK

Vásári részlet, olf.

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Pállya Celesztin, festöm. MDK

Kis tracca. Olf.

Piaci jelenet. "

Csendélet. "

Mücsarnok.1904/5 téli kiáll. Kat. 45.1.

MDK

Pállya Celesztin

Megbokrosodott lovak.

Az 1935.évi téli kiallitas.Múcsarnok.Kat.21.l.

MDK

Pállya Celestin

Hazetérő ökörszekér, of.

Férfi arckép, of.

Benczur Gyula és a nitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 9.1.

Pállya Celestin MDK

Boronálás, olf.

Az erdő mélyében, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

"Csári hóó!", repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

Erdei hangulat, olajf.
Őszi szántás, "

Magyar képzőművészek szegedi reprezentatív kiáll.1930.Munkácsy-Céh. Kat. 24.1.

MDK

Pállya Celesztin

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz.
204.l.

MDK

Pállya Celesztin

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

Pállya Celesztin

MDK

Falusi nagyvásár, repr.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Kis traccs, olf.

Piaci jelenet, olf.

Csendélet, olf.

Miesarnok 1904-5. téli kiáll.

Pállya Celesztin

MDK

Piaci részlet, olf.

Vásári részlet, olf.

Hetipiac, olf.

Halat vegyenek, olf.

Műcsarnok 1903/6. téli kiáll.

Pállya Celesztin.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1919-ben.

-ende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Pállya Celesztin

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyüjteménye. Magyar Müvészet 1925. 6. sz. 301-308.1.

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár, olf.

Baromvásár, olf.

Csári hóó!, olf.

Tejfeles kofa, olf.

Mücsarnok 1904-5. téli kiáll.

MDK

Pállya Celestin

Hetivásár. Olajfm.
Trécselő kofák. Olajfm.

Műcsarnok, 1908.tav.kiáll. 31.l.

Pállya Celesztin.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1908-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Pállya Celesztin MDK

Vásári jelenet, olf.

Palotai Mári, olf.

Műcsarnok 1910/11 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Három női akttanulmány,ceruza

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztelek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

szövarch 20.-150.lap

Pállya Celesztin.

A Nemzeti Szalón kiállitást rendezett müveiből 1900-ban.

Bene J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Pállya Celestin, festőm.

foglalta el a Könyves Kálmán rót. termét a Kóber Leó kiállitás után. Intim, kedves képeivel szerzett örömet nagyszámu kedvelőinek. Kiállitotta ez alkalommal hires hegedügyüjteményét is.

A Könyves Kálmán kiállitásai.
Müvészeti Krónika. 1912.ápr.1. I.évf.1.sz. 8.l.

Pállya Celesztin MDK

Tavaszi munka, olf.

Mücsarnok 19o5. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállya Celesztin.

Kiállitotta müveit a Könyves Kálmán Szalon 1906-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Pállya Celesztin, festőm. MDK

Mit nyujt a XI. terem:

két erősen kvalitásos szép képe szerult ebbe a terembe.

Chroniqueur:
Mücsarnok.- Téli tárlat.
Képzőmüvészet. IV.évf. 26.sz. - 28.l.

Pállya Celesztin

Falusi nagy vásár, olf.

Ötöt egy hatosért, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pálya Celesztin.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Pállya Velesztin, festöm.

341.	Kerti részlet.	Olf.
342.	Alföldi tájrészlet.	"
343.	Tájrészlet Liptómegyéből.	"
344.	Vásárrészlet.	"
345.	Falurészlet.	"
346.	Tehénistálló.	"
347.	Esti hangulat.	"

Mücsarnok. 1900/1 téli kiáll. Kt. 43.1.

Pállya Celesztin, festőm.

MDK

egy állatképpel tette gazdagabbá a VI.-ik terem anyagát. Azonkivül gyümölcsöt, porcellánt festett.

Müvészek. - Kiállitás.
Müvészet. 1918. 6.1.

Pállya Celesztin MDK

Nagy vásár, repr.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Feleségem, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Pállya Celesztin

MDK

V.Krammer Teréz mint Tosca, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

296. Itató. Repr.

Képzöm.Társ. 1918. tav.kiáll. Kat.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

A kiállitáson belül a VIII teremben P.C. külön-
kiállitása.

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 37.1.

1/. MDK

Pállya Celesztin, festőm.

337. Gyermek-arckép. Olf.
338. Ujpesti részlet este. "
339. "Vásár" délután. "
340. Vásár-jelent. "

Műcsarnok. 1900/1. téli kiáll. Kat. 43.l.

Pállya Celesztin

MDK

Gyümölcsös kofák, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Megbokrosodott lovak, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Pálya Celestin MDK

Boronálás, olf.

Az erdő mélyében, olf.

Mücsarnok 1919620 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Kofák az ujpesti piacon, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Dülőut, olf.

Kis szürke veréb, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Napsugaras erdő, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Erdei patak, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Szekér a mezei uton, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Pálya Celestin

Művével nemcsak az ujpesti közművelődési körben rendezett szoborkiállításon.

P. H. 929. XII. 20.

Pállya Celesztin MDK

Vásár előtt, olf.

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1927. táj- és életképkiállitás

yPállya Celesztin MDK

Parasztudvar, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Pállya Celesztin MDK

Hazatérők az itatónál, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Pállya Celentin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930-III. 15.

Pállya Celesztin MDK

Csür, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Pálya Celesztin

A Gyulán létesitendő nyári művésztelep vendége volt.

Csallóközi Farkas Lőrinc: Nyári festőtelepet létesit Gyula társadalma.

Képzőművészet, 1928. 107-108.l.

Pállya Celesztin MDK

Vásár, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Pálya Celestin

Szerepelt az I. nemzeti Párlaton.

M. H. 1933. IV. 19.

Pálya Celesztin

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

Sorai Újság 1933 IV 20.

Pállya Celesztin

Mücsarnok téli tárlatán szere-
pelt.

M·929. XII·22.

Pállya Celestin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PSL 1930. III. 19.

MDK

Pállya Celesztin, festöm

tenyérnyi vásznai diszitik a nyolcadik terem falait.

A Mücsarnok Téli Tárlata.

Képzömüvészet.1932. VI.évf.46.sz. 18.1.

Pàllya Celeszkin

Müdarnok téli tárlatán "Boronálás"-a
és vásári jelenete szerepelt.

PH. 929. XII. 22.

Pállya Celestin

Szerepel a Független Művészek Társaságának Klubhelyiségében (Erzsébet k.t. 41) rendezett Karácsonyi Képvásárjon.

P. H. 929. XII. 22.

Pállya Celesztin

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 20.

Pállya Celesztin MDK

Istálló belseje, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

64. Vásári részlet. - . 11.1.

Virág -csendélet. Olf. 14.1.

82. Vásári részlet. Olf. 13.1.

OMKT ált.rem.Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 11.1.
13.1. és 14.1.

MDK

Pállya Celesztin festöm.

Vásári részlet. Olf.

OMKT ált.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat 25.1.

MDK

Pállya Celesztin

Gyümölcsös szekerek, of.

KMT. 19e7/8. téli kiáll. 37.1.

Pállya Celesztin MDK

Ujpesti hetivásár, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Ökrök a vályunál, olf.

"Dicsértessék"., olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Pállya Celesztim, festöm.

Virág csendélet. Olf.

OMKT ált.rend.Kolozsvári Képkiáll. 1890. ápr. Kat.
16. old.

MDK

Pállya Celesztin

Vegyen libát! Of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 37.1.

MDK

Pállya

Műveivel szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi műv.sárán.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.l.

P

MDK

Carolus Pállya, festö.

Hazafelé. Of.

Ökrösfogat. Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.
Natal.

MDK

Pállya Carolus

Erdélyi román udvar olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa. 1920. Május. 18. l.

Pállya Celesztin

VIII. TEREM.

Pállya Celesztin külön kiállítása.

IX. TEREM.

Ismétlő kiállítás.

X. TEREM.

A közfalakon a művészek özvegyei és árvái javára létesítendő alap 2 koronás sorsjátékának a kiállítás keretébe nem tartozó nyereménytárgyai.

185 **Barta Ernő.** Tanulmányfő. Pastell. 120 kor.

186 **Basch Árpád.** Plakátterv. Vízfestmény. Magántulajdon.

187 **Basch Árpád.** Plakátterv. Olajfestmény. Magántulajdon.

188 **Basch Árpád.** Plakáttervek. Vízfestmények és tollrajzok. Magántulajdon.

189 **Basch Árpád.** Plakátterv. Magántulajdon.

190 **Basch Árpád.** Plakátterv. Magántulajdon.

191 **Basch Árpád.** Plakátterv. Magántulajdon.

192 **Barta Ernő.** Egy külvárosi vendéglős. Vízfestmény 400 kor.

193 **Bartha Ernő.** Elhagyatva. Pastell. 240 kor.

194 **Ray Rezső.** Törley-kastély madártávlata. Vízfestmény. Magántulajdon.

195 **Kovács Frigyes.** A Zichy-múzeum homlokzata. Tollrajz. Magántulajdon.

196 **Ray Rezső.** Törley-kastély metszete. Vízfestmény. Magántulajdon.

197 **Leitersdorfer Béla.** Egy középület tervrajza. Vízfestmény. Magántulajdon.

198 **Leitersdorfer Béla.** A pesti izr. templom hátsó homlokzata. Vízfestmény. Magántulajdon.

Művészek 1900 tav. kiáll.

199 **Leitersdorfer Béla.** A pesti izr. templom metszete. Vízfestmény. Magántulajdon.

200 **Herz Artur és Henrik.** Az új tőzsde-palota pályázati terve. Ónrajz. Magántulajdon.

201 **Leitersdorfer Béla.** A pesti izr. templom pályaterve. Vízfestmény. Magántulajdon.

202 **Leitersdorfer Béla.** A pesti izr. templom hosszhajós homlokzata. Vízfestmény. Magántulajdon.

203 **Barta Ernő.** Tájrészlet Chiemsee vidékéről. Vízfestmény. 200 kor.

204 **Keményffi Jenő.** Tanulmány. Rajz. 160 kor.

205 **Wellmann Róbert.** Tanulmány. Rajz. 300 kor.

206 **Wellmann Róbert.** Tanulmány. Rajz. 300 kor.

207 **Wellmann Róbert** Tanulmány. Rajz. 200 kor.

208 **Mannheimer Gusztáv.** Hangversenyműsor címlap. Tollrajz. A művész tulajdona.

209 **Manheimer Gusztáv.** Megszorult vadkan. Rajz. A művész tulajdona.

210 **Mannheimer Gusztáv.** Illusztráció. Tóth Béla: «A Boldogasszony dervise» című elbeszéléséhez. Tóth Béláné tulajdona.

211 **Mannheimer Gusztáv.** Plakát magkereskedés számára. Vízfestmény. A művész tulajdona.

212 **Mannheimer Gusztáv.** Plakát ásványvízvállalat számára. Vízfestmény. A művész tulajdona.

213 **Mannheimer Gusztáv.** Illusztráció. Tóth Béla: «A Boldogasszony dervise» című elbeszéléséhez. Tóth Béláné tulajdona.

214 **Mannheimer Gusztáv.** «Jó éjt kedves». Rajz. A művész tulajdona.

215 **Neogrády Antal.** Nyomon. Vízfestmény. 500 kor.

XI. TEREM.

216 **Mály József.** Gombosi tájrészlet Olajfestmény. 800 kor.

217 **Gross Béla** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

218 **Veress Zoltán.** Idyll. Olajfestmény. 1200 kor.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Arcképtanulmány. Olf.fa . Jelz.l.b. "Pállya"

Tanulmány. Olajvázl.fa. Jelz.l. j. "Pállya cel."

Tájkép. Olf.fa Jelz.l.b."Pállya Celesztin"

Vendéglö udvar. Olajvázl.fa.Jelz.l.b."Pállya Cel."

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv Kpt. és Tört.Muz. uj szerzemé-
ményei 1937/38. 1939.máj.-jun. Kat.

Pállya Celestin MDK

Őszi nap kelte, olf.

Műcsarnok 19o2.tavaszi nemzetközi kiállitás

MDK

Pallya Celesztin

Kisebb kollekcióval résztvett az ujpesti művészek 1909 évi Képzőművészeti kiallitasan.

Gy.: Ujpest. 1831-1930 MUM XI.1932.

Ugró 97, 463, 464.l.

MDK

Pállya Celestin, festő

1919. májusában Lipesten, a
főgimnáziumban, kiállításon
szerepelt.

Bokor Imre: Az újpesti direktórium titkára
14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. március 21.

MDK

Pállya Celesztin, festö

Ujpesti hetivásár.
Megbokrosodott lovak.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931. junius. Kat.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"Tavaszi tárlat" cimmel számol be Lázár Béla a kiállitáson szereplő müvészekről és alkotásaikról. Beszél a müvész képeiről, megemliti vásári jelenetét, a szilvás kocsit, a disznót hajtó paraszt mögött porzó országutat, a veszprémi utca szinhangulatát és cigányasszonyának melancholikus tekintetét.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

Pállya Celesztin

— **Nemzeti Tárlat Újpesten.** Az újpesti és rákospalotai festő-, valamint szobrászművészek jól sikerült kiállítást rendeztek Újpesten. A bírálóbizottság *Pállya* Celesztint és *Kocsis* Andort aranyéremmel, *Andrejka* Józsefet, *Galla* Endrét ezüstéremmel. *Turmayer* Sándort, *Korpács* Lajost bronzéremmel, *Gergelyiné-Pállya* Editet és *Kárpáti* Lászlót oklevéllel tüntette ki.

M.H.934.VI.15.
Függ.934.VI.3.

MDK

Pállya Celestin

Megvadult lovak, of.

Pihenő lovak, "

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"...Képének napba borult erdős hátterét" dicsé
ri Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójá
ban.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

Pállya Celesztin

MDK

Baromfipiac

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Pállya Celesztin

Kertben. Olajvázl.
Hetivásár. Olajf.

Fővárosi Képtár jub.kiáll.
1944.január.

MDK

Pállya Celesztin

"Ujpesti hetivásár". c.kép repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun.

Pállya Celesztin

Szerepelt az újpesti művészet kiáhításán a főgimnáziumban (1919 május)

Bakor László: A újpesti direktórium titkára

Nyugabadság 1969 III. 21

Pállya Celestin

Vásáralás tőle a kassai Nemzeti Képző-
művészeti Kiállításon.

VII 1939. XI. 15.

Pálya Celesztin

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

NU 1931. II. 22.

Pállya Celesztin

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.VI.9.

MDK

Pállya Celesztin

Lyka: Téli tárlat 1900-1. 42.1. kép

MDK

Pállya Celesztin

"Megbokrosodott lovak" c.képe a Műcsarnok tav. tárlatán.

/Kézdi./ :Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.l. 4.l.

MDK

Pállya Celesztin

"Két gyöngye volt a falunak."
Ujpesti hetiváaár.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileuimi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 12.1.

Pállya Celesztin

"Megvadult lovak" c. műve a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

Pállya Celesztin

MDK

Vásári részlet

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

MDK

Pállya Celesztin
műve:

Alvó bacchansnő.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 33.1.

Pállya Celestin

MDK

Boronálás, olf.
Az erdő mélyében, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Pállya Celesztin

Szerepel a hűsarnok
téli tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24

MDK

Pállya Celesztin:

"Őszi szántás", olf. c. művét megvásárolták az 1915/16. téli tárlaton.

Művészet 1916. 38.o.

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Pállya Celestin MDK

Trécselő kofák, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Pállya Celestin

MDK

Szőlő, barack, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Őszi reggel, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Igáslovak, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Vegyen libát! Of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Pállya Celesztin

Hetivásár, of.

Trécselő kofák, of.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat. 31.l.

Pállya Celestin MDK

Acheni tó, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Tavaszi szellő, of.

KMT. 1901. tav. nemzetk. kiáll. kat. 33.1.

Pállya Celestin

MDK

Zöldségpiac Ujpesten, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Feleségem, of.

V. Krammer Teréz mint Tosca. Of.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Pállya Celesztin

Gyümölcsös szekerek, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Pállya Celesztin

Aratás

v.Szabados B.: A győri képzőm. kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

Pállya Celestin

Fenyves erdő, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Pállya Celestin MDK

Őszi vásár Jánosházán, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Pállya Celestin

MDK

Utcai élet falun, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Pállya Celestin MDK

Debreceni vázlatok, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Pállya Celesztin

MDK

Őszi szántás, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Pállya Celesztin MDK

Falurészlet

Hazafelé

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Pállya Celestin MDK

Hetivásár, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Pállya Coelestin

1927-ben a kecskeméti művésztelepen tartozkodott.

Bende János: Vidéki centrumok.

Képzőművészet, 1927. 2.sz. 28.l.

Pállya Celestin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Pállya celesztin, festöm.

1931. évi tavaszi ill. öszi kiállitásból a 31-32 téli kiáll. keretében kiállitott szerzeslásra kijelölt mü.:

Napkelte.

Parasztszekér.

Mücs.-OMKT.1931-32. évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 13.1.

Pállya Celestin MDK

Debreceni vázlatok, olf.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Pállya Celestin MDK

Debreceni ekkós-szekér, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Pállya Celestin

MDK

Istálló ökrökkel, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MOK

Pállya Celesztin

Piaci tanulmány, of.

Piaci részlet, of.

Vásári részlet, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 46.l.

Pállya Celesztin MDK

Tanulmányvázlatok, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Ökrök, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Pállya Celestin MDK

Bujósdi, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

430. Vidéki vásár.

433. Trécselő kofák.

434. Ujpesti hetivásár.

KMTárs. 1927.őszi kiáll. Kat. 18.1.

Pállya Celeszti festőMDK

Olf.-k.vizf.-f. pasztellek:

326. Piacrészlet.

Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 19.1.

Pállya Celesztin MDK

Kerti részlet, olf.

Alföldi tájrészlet, olf.

Tájrészlet Liptómegyéből, olf.

Vásárrészlet, olf.

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Pállya Celestin MDK

Lóvásári részlet, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállya Celestin MDK

Hetivásár, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Falurészlet, olf.

Tehénistálló, olf.

Esti hangulat, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

A magyarok győzelme a kunok felett, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Gyermekarckép, olf.

Ujpesti részlet este, olf.

Vásár délután, olf.

Vásárjelenet, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Pállya Čelesztin, festöm.

63. Bujósdi. Olf.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiáll. Kat. 24.1.

MDK

Pállya Celesztin

Vásári részlet, repr.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll. kat.

Pállya Celesztin

Nemzeti Szalonnagy téli tárlatán vásári részleteivel szerepelt.

PH. 932. T. 1.

Pállya Celesztin MDK

Hazatérő munkások, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

Zöldséges kofa. ?

Műcs.-OMKT 1931-32. évi, téli kiáll. dec.20.-jan.17.Kat
18.1.

Páljya Celesztin

Hetivásár, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c. kiáll.

Pólya Celeszlein

Nemzeti Szalon téli kiállításán
kis képeivel szerepelt.

8.ó.u.932.T.1.

Pállya Celsztin festő M.D.K.

Feszty Árpád munkatársa volt a Magyarok bejövetel körkép festésénél. /sátorjelenetek/

Gárdonyi Jenő: Mi lesz a Feszty-körkép helyreállításával és elhelyezésével ?

Magyar Nemzet 1964. junius 20. 5.l.

Pállya Celesztin MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Pállya Celestin

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállí-
tásán.

PH 1931. II. 21.

Pálya Celeszkin

Nemzeti Szalon Téli Tárlatán
neve szerepelt.

NU. 1932. T. 1.

Pálya Celeszten

Nemzeti Szalon téli tárlatán festményeivel szerepelt.

M.932-T.1.

Pállya Celestin festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán két remekével szerepelt.

EK-932.T.1.

Felix Celestin

Pálya Celesztin

Alkotása, a szőv.műgyüjteményének kiáll.-én
a Műcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Pállya Celesztin festő M.D.K.

Nagyméretü történelmi képe az 1896-os ezredévi müvészeti kiállitáson

Kisdéginé Kirimini Irén: Jegyzetek Gyrfás Jenő művészetéhez 138.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Hetivásár.	Olf.
Szántá.	"

A Szent György-Czéh XI. aukciója.
1912. Kat. 26c.1.

MDK

Pállya Celestin

Piac.Olajf.10x19./Jelzett./
Falusi utcarészlet.Olajf.9x15./Jelzett./
Vásári részlet.Olajf.12x15./Jelzett./

Árverési Közlöny.94.aukció. 35.1.

MDK

Pállya Celesztin

Lovaglótér Kisbéren.Olajf. 12x21./Jelzett/
Tehenek.Olajf. 16x22./Jelzett./

Arverési Közlöny,1936.febr.1.rendk.sz.21.1

MDK

Pállya Celesztin

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest 1916. 21.l.

M.D.K.

Pállya Celesztin festőművész

A frankfurti zenetörténeti kiállitáson "a magyar hangszeripart egy festőművész képviseli. Magyarországon ugyanis Pállya Celesztin, az ismert kitünő festőművész gyártja a legjobb hegedüket." A kiállitás magyar megbizottja felkérte a müvészt, hogy vegyen rész egyik mesterhegedüjével a kiállitáson.

Pállya Celesztin festőművész sajátkészitményü hegedüje képviseli a magyar hegedüipart" c. Szinházi Élet. Bp. 1927. május 22-28. XVII. évf. 21. sz. 39.lap.

M.U.K.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"Kedves, magyaros" képeit dicséri a kritika, amelyeket Fáy Dezső, Pólya Tibor, Vass Elemér Petri-Pick Lajos müvei mellett mutattak be az Ernst-muzeum kiállitásán.

Pólya Tibor karikaturáját közli a lap, melyet a müvészről készitett.

Feiks Jenő kritikája a kiállitó müvészekről. Szinházi Élet. Bp. 1922. okt.-29. nov. 4. XI. évf. 44. sz. 16. lap.

MDK

Pállya Celesztin

Hajnali kocsizás, of.

Hetivásár, of.

Vásár, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.

53.l.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Piac. Olf. Jelz.

Lovak. " "

Árv. Cszm.1937.okt. 83.sz. / Árv.Közl. 44.sz./. 34.1.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

WGy.,SzV.,PB., T.: Wolfner Gyula-dija.
SzV. ?
PB. ?
Társulati dij.

Kitüntetések, dijak.
Műcs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 34.l.

MDK

Pállya Celestin

Magyar ciprusok.Olajf.15x22./Jelz./
Pihenő ökrök.Olajf.18x30./Jelz./
Lótanulmány.Olajf.25x36./Jelz./

Arverési Közlöny, 1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció.28.1.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1927. 5. sz. 32.l.

MDK

Pállya Celestin, festöm.

Megvadult lovak. Olf.
Pihenö lovak. "

Nemz. Szal. - A Munkácsy Céh VIII.repr.kiáll.-a.
1938. márc. 30.-ápr. 14.

MDK

Pállya Celesztin

Ger Lon Mod fest.

MDK

Pállya Celesztin,festőm.

Örömmel látjuk fiatal festőink előretörését a portréban.
P.C. egy sikerült arcképpel szerepel.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat.

Műcsarnok.- Uj Magyarság.1939.jan.29.

MDK

Pállya Celesztin

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930.34.sz. 204.l.

dik Minerva istennő nagyarfeje és
k néhány példánya.
V-IV. század, a klasszikus kor
tartalmazza. Az V. századi

MDK

Pálya Celesztin

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1932. 52. sz. 154.l.

MDK

Pállya Celesztin

A fogadó udvarán, of.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Pállya Celesztin

Londonba meghivott m.művész.

Műcsarnok, 1901. 327.l.

GAÁL FERENC:

M. kir. Vallás- és
V. Nemzeti képző
Kaos

Pállya Celestin

KUKORICAFOSZTÁS

Körökt. Minőszter –
…m. kiáll. képes tárgym –
… 1939.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"...egy-egy jól megfigyelt vásár-jeleneté"-ről dicsérettel emlékezik meg beszámolójában Lázár Béla: "Téli tárlat" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1901. febr. hó
982-994. lap

Pálya Celestin

„Beethoven: Mondschein Szonáta"
c. műve nekapcsolva
hűvsarnok téli tárlatán
(emlitve)

Az Est 1937 I. 24

MDK

Pálya Calestin festő

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 7. l.

M.D.K.

Pállya Celesztin

A nagy tavaszi tárlaton, a Műcsarnokban kiállított 443 kép és szobormü között szerepel festménye.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet Bp. 1921. juni26. -juli 2.
X. évf. 26. sz. 21. lap.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

Modern Magy.Festőművészek. Ger Lon Mod.Fest

87. l. képek

Pállya Coelestin (1864-1948)

Ökrök.
Oljf.fa.Sign.P.C.

Csörgedező patak.
Oljf.karton.Sign.

Cigányváros Kecskeméten.
Oljf.fa.Sign.

Tájkép.
Oljf.fa.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Pállya Coelestin (1864-1948)

Tanulmány. Vázlat.
Oljf. fa. Sign.

Piacrészlet.
Oljf. fa. Sign.

Ujpesti városrészlet.
Oljf. fa. Sign.

Oroszok visszatérése.
Oljf. fa. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Pállya Celestin

szerepelt a Munkácsy-céh megyei kiállításán.

VM 1950. X. 21.

Pálya Celestin

Szerepelt a chmurácsy-céli szegedi kiállításán.

PH. 1930. X. 21.

Pállya Celesztin, festőm. MD K

Vásár Ujpesten. Rajz. Repr. 265.l.

Müvészet. 1903. écf.

Pállya Celesztin

festőmüvész

Képzőmüvészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Jobb téjkép Erdei patak-ja

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Pállya Celesztin

Gyüjteményes kiállitása a Műcsarnokban.

P.H.931.X.18.

Pállya Celestin

A „Győri Művésznapok" alkalmából megrá-
sárolták egy művét.

NU. 1939. IV. 18.

M.D.K.

Pállya Celesztin

A "Téli tárlat"-on szereplő művészek között emliti a művész nevét Lázár Béla, beszámolójának "Magyar tájkép" c. fejezetében, mint aki szintén a magyar természetnek hódol tájképfestő művésztársaival együtt.

Magyar Salon, Bp. 1901. dec. hó, XXXVI. kötet. 242-253. lap

M.D.K.

Pállya

A zsánerfestő müvészek nevei között emliti meg a müvészt dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Mücsarnokban c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

M.D.K.

Pállya

"Női arczképének szinei is természetes értékükkel hatnak",-irja müvéről Lázár Béla: "~~Téli~~ t
/tárlat" c. beszámolójában.
Tavaszi"/

Magyar Salon, Bp. 19o2. május hó, XXXVII. kötet
127-14o. lap

Pállya Celentin

Fenty Árpád Mézésére vegyletek a
Kőhegy fenéséről.

Fenty Hagyaszi Ipszas Milal, Fenty
Árpád élete a muvénete
M. Dik. 1951. 76 l.

Pállya Celestin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

MDK

Pállya Celesztin, festő

Közreműködött a megfestésben.

– : Feszty körkép 6

ESTI HIRLAP Bp. 1957. márc. 17.

MDK

Pállya Celesztin

"Vásári Jelenet" c.kép repr.

Modern magyar festőművészek. 102.l.

MDK

Pálya Celesztin

Gyula társadalma festőtelepet létesit a nyari hónapokra. Egyik vendége Pálya Celesztin.

Csallóközi Farkas Lórinc: Nyári festőtelepet létesit Gyula társadalma.

Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 107, 108.l.

MDK

Pállya Celesztin

50 éves jubileumán száz képet állitott ki a Műcsarnok őszi tárlatán.
"Süvit a szél" c. kép repr.

Cikk: Tárlatok.

Képzőművészet 183.lap. [illegible] 1931.évf. 43-44. szám

MDK

Pállya Czelesztin

Közel kétszáz darabból álló gyüjteménye a Képzőművészeti Társulat tárlatán. E gyüjtemény tükre a magyar falusi és pusztai nép életének. Közülük kettőt a "Hazatérést" és "Egy kis baleset" c. képeket mutat be a lap Repr.-va. 257. oldalon.

Cikk: Képek a tavaszi kiállitásból.

Vasárnapi Ujság 1900. 47.évf. 16.sz. 254.l.

M.Dok

Pállya Celesztin

a Céh művésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935.márc.
4. l.

M.D.K.

Pállya Celesztin

A róla szoló "Fogadalom" c.anekdota a Szinhaz IV.évf.1948 jan.20-26-i, 4.sz.

Szinház IV.évf.1948 jan. 20-26-i,4 sz.

MDK

Pállya Celesztin

Esős éjjel az országuton, festm.

Képzőművészet. 1935. 11. o. kép

MDK

Páya Celesztin: Parasztleány-fej. olf.
Paradicsom-vásár. olf.

Nagy Magángyüjtemény Aukciója, 1921 Rákóczi ut 30. I.e.7.

Pálya Celestin Jezsó.

K. V. 1706/1895.

1895. jún. 10.

Festészet.

„Cserhalmi utközet" c.

Kép.

(Pállya Celestin-től).

K. T. 185/1898.

1898. febr. 20.

Pállya Celesztin Jestő.

K. T. 185/1898.
1898. Febr. 20.

MDK

Pállya Celesztin

Szépmüvészeti Muzeum Évkönyve VIII.k.182.o.

M.D.K.

Pállya Celesztin

Müveit kiemeli a kritika a Solymosi Képszalon kiállitásáról.

Szinház és Divat, Bp. 1922. ápr. 13. VII.évf. 16. sz. 23. lap

M.D.K.

Pállya Celesztin

"Arckép"-ével szerepel azon a tárlaton, melyről N. Istvánffy Gyula festőművész ir "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" cimü kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-254. lap

MDK

Pállya Celesztin

Hazai Müvásárlók Egyesülete. Mücsarnok, 1898. nov. 2o. 16. sz. 141-143 l.

MDK

Pállya Celesztin

GerLonModfest, 83-84 1. kép

MDK

Pállya Cärolus

Önarckép, of.

Arcképfestők. N.Szal. kiáll. 1930. okt.

Pállya Carolus

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /vásári részlet/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

MDK

Pállya

Uj műcárlat. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823 l.

Pállya

festőművész

Téli Tárlat – Műcsarnokban – képével szerepel.
Egyéni izlést és hangulatot szólaltat meg tájképe.

Magyarság
1934.I.14.

Pállya

festőművésza

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel tájképpel.

Magyarság 1931.VII.20.

MDK

Pállya, festö

szinvonalas tájképpel szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzőművészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Műcsarnok.-U.M. 1934 dec. 8. 21.1.

MDK

Pály Klé Flóra

Munkáival szerepelt a Szép Otthon kiallitasan.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

Pállya Celesztin

MDK

Cserfaerdő, o.

Csirkés kocsi, o.

Elhagyott táj, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Pállya Celesztin MDK

Halat vegyenek, o.

A kutnál, o.

Hortobágyi vásárrészlet, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
sp.1952.

Pállya Celesztin
festőművész

Glückselig-féle aukciós vállalat bécsi kiállitási termében tartott árverésen Magyar vásári jelenete egy xx-budapesti árverelő ujabb é s ujabb ajánlatai következtében 1050 schillingért kelt el.Kikiáltási ára 100 schilling volt.

U j s á g
1929.IV.13.

M.D.K.

Pállya Celesztin

"A fogadalom" c. tréfás megemlékezés-egy a müvészről szóló anekdóta keretében- elmondja hogy a müvész 85 éves korában meghalt. Ezermesterként emliti, hegedükészitő, repülőgép konstruktor volt többek között.

Szinház, Bp. 1948. jan. 2o-26. IV. évg. évf. 4. sz

MDK

Pállya Celesztin

Mícsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

M.D.K.

Pállya Celesztin

Fényképét feleségével együtt bemutatja a lap abból az alkalomból, hogy a müvésznek most ünnepelték nyolcvanadik születésnapját.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1944. márc. 16-22
VII. évf. 12. sz.

A MAGYAR POSTA BETEGSÉGI BIZTOSITÓ INTÉZETE

BUDAPEST 4. — POSTAFIÓK 373.

_____ szám.

19_____

FELVÉTELI IGAZOLÓLAP

a közkórházi ápolási és a betegszállítási költségnek a nyilvános betegápolási átalány terhére való elszámolására a 6000/1931. M. E. sz. rendelet 5. §-a alapján.

Igazolom, hogy _____ posta _____ nevű felesége — gyermeke a m. posta betegségi biztosító intézeténél biztosított — igényjogosult családtag és ezért az intézeti alapszabály 33. §-a értelmében a közkórház vagy állami klinika legalsó osztályán „rendes betegség"-gel _____ napi kórházi ápolásra van igénye.

Budapest, 19 _____

_____

intézeti igazgató.

P. B. B. I. 921 sz. ny. Jakab nyomda, Budapest

Pálkya Celestin

F. M. 13. 2.

Kőfaragolapjaj nelt. (Sy. 111. 64)
Kérőlb i legedül lévit (-"- 65)

P á l l y a C e l e s z t i n
festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74-75.
"Müvásár"

Pállya Celestin festő.

Katol.Szemle.1931.II.903-10.l.

Pállya Celesztin, festő

Katolikus Szemle, 1912.
I. K. 186-196.

X: Féli műkiállitá-
sok.

Pállya Celesztin festő

Népszava 1922. okt. 22. 4. o
Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban

Pállya Celestin
festő

Népszava 1919. nov. 21. 4. o.

Kiállítás a Nemzeti Szalonban

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1931. 142.l.

Pállya Celestin kiállítása. 1907.

Művészet.

VI. évf., 1907.

70–72.

Pálya Celesztin kollektív kiállítása
a Könyves Kálmán szalonban. 1906. XII. 6.

Münich.
VI. kiad., 1907.
131.

~~Párizs Goebbel Jenő~~

K

tovább

Pállya Celestin
Pástor János

MDK

Pállya Celesztin

Gergely I.: Müvészfejek. Képzőművészet 1932.
224.l.

Pállya Celestin MDK

Alkudozás, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Pállya Celestin MDK

Eke elé fogott ökrök, olf.

Tanulmány, olf.

Nagy vásár, olf.

Hazatérő csorda, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Ujpesti hetivásár, olf.

Műcsarnok 1936 jubileumi kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

A Műcsarnok 1903 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Heti piac, c. olajfestményét.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. 1.

Pállya Celesztin MDK

"Két gyöngye volt a falunak", olf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállí-
tásán a királyi várpalota számára megvásárol-
ták Heti piac cimű olajfestményét, Zöldséges
piac cimű olajfm.-ét és Zöldséges kofák c.olaj-
festményét.

Művészet, 1904. 213.l.

RÉVÉSZ-FERRYMAN FERENC MŰVEI.

(A baloldali második terem.)

Olajfestmények.

167 Figuralis kompozició 10.000.—
168 Kompozició 3 alakkal 10.000.—
169 Kompozició 4 akttal 7000.—
170 Vázlat kompozicióhoz 4000.—
171 „ „ 4000.—
172 Karnevál, dekorativ kompozició 4000.—
173 Szivárvány 3000.—
174 Tabáni utca 3000.—
175 Tabáni házak 4000.—
176 Margithid 2000.—
177 Tabáni utcarészlet 3000.—
178 Városligeti mutatványosbódék 7000.—
179 Tájkép 4000.—
180 „ 4000.—
181 Portrait kompozició 10.000.—
182 Fogolytársam 4000.—
183 Portrait 4000.—
184 Portraitkompozició 10.000.—

Pastellek.

185 Portrait vázlat 2000.—
186 Portrait 5000.—
187 Óbudai hajógyár 4000.—
188 Dunai kotróhajók 3000.—
189 Ut fákkal 2000.—
190 Gőzmalom 4000.—

Szines tusrajzok.

191 Towerbridge, London 2500.—
192 Lovak 1200.—
193 Terebélyes fa 3000.—
194 Fürdő gyerekek 2500.—
195 Folyópart csónakokkal 2500.—
196 Templomromok Worcestershireban 4000.—

PÁLLYA CÖLESZTIN MŰVEI.

(A jobboldali első iteremben.)

Olajfestmények.

134 Tavaszi hangulat faunokkal 14.000.—
135 Lótanulmány 10.000.—
136 Debreceni lóvásár 10.000.—
137 Szőllő és barack csendélet 5000.—
138 Acheni tó (Déltiról) 4500.—
139 Aggatott szőllő 3500.—
140 Kismarosi patakrészlet 3500.—
141 Barack és szöllő csendélet 3000.—
142 Fehér ló 2000.—
143 Eső utáni hangulat birkákkal 1500.—
144 Vegyes csendélet 2000.—
145 Patakrészlet Visegrádon 1800.—
146 Delelő birkák 1500.—
147 Répa föld 1300.—
148 Ribizli és cseresznye csendélet 1200.—
149 Szeles idő 1300.—
150 Kismarosi tanyarészlet 1500.—
151 Őszi barack és cseresznye 1300.—
152 Estharang 1400.—
153 Vásárrészlet Ujpesten 2500.—
154 Balatonparti részlet 1200.—
155 Vásári jelenet eladók
156 Csendélet „
157 Tájrészlet „
158 Női arckép „
159 „ „
160 „ „
161 „ „
162 Férfi arckép „
163 „ „
164 „ „
165 „ „
166 „ „

Nemzeti Szalon 1919 nov.

MD-K

Pállya Celesztin, festöm.

92. Hortobágyi vásárrészlet.

V.Nemzeti képzöm.kiáll. 1939. Kassa. Kat. 8.1.

MDK

Pállya Celestin

Vásári jelenet, of.

Piaci részlet, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 38.1.

Pállya Celesztin

MDK

Gyümölcsvásár, olf.

Boronálás, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

E. R. urhölgy arcképe, olf.

Falusi jelenet, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Hortobágyi vásár, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Pállya Celestin

MDK

Almacsendélet, olf.

T.A. urleány arcképe, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Celesztin
Pállya ~~Celesztin~~ festöm.

a fiatal magyar müvészet ezermestere. Hol technikai fölfedezésen töri fejét, hol müvészi faragásu kitünö hegedüket lészit, majd farkasokat üzö lovamintáz, annyi routinnal, h. a szonrászat mesterei is elismeréssel adóznak. Mindezt kedvtelésböl, mert hivatás szerint :festö, a falusi nép életének, a tarka piaci és vásári jelenetekrencsés ábrázolója, holott csak apró deszkókat népesit be pirinkó alakokkal. Ezekröl azonban élet szól hozzánk.

Tavaszi kiállitás a Mücsarnokban. -
Vas. Ujs. 1900. 47.évf. 15.sz. 231.1.

Pállya Celesztin

MDK

Gyümölcsös szekerek, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Zöldséges kofák, olf.

Hortobágyi vásárrészlet, olf.

Hazafelé a vásárról, olf.

Ökrök a vályunál, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

ből 18 férfi és 21 - a
Az 1847-es kimutatás s
száma, amelyből 22 fér
egyház, filiálé 4 csal
ki, hogy kereszteltek
lődnek, pl. egy bizony
és Fejes János uradalm
is megtaláljuk, aztán
1881-ben és 1883-ban i
tek.

A két háboru
csernyére. Ekkortájról
a csernyei református
vangélikus egyháznak
ténvi református eklé
ezt az egyházi adót a
ték át. Ma az a helyze
adót az evangélikus eg
meg év végén a csetény

MDK

Pállya Celesztin

Vásári részlet, repr.

KMT 1903/4. téli kiáll. kat.

Ny. – 15

Pállya Celesztin MDK

Szeles idő, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Vegyen libát/, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

A külföldi kiállitások ügye. Képzőművészet 1928. lo. sz. 116.l.

MDK

Pállya Celesztin

Thirring G.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.l.

MDK

Pállya Celesztin

Piac, of.

Lovak, of.

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz.
34.1.

MDK

Pállya Celesztin

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

Pállya Celesztin festőművészné. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c.képével.

"Pataki udvarrészlet"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19.2o.1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő,

"Mosó asszonyok" /kép/

Műcsarnok, 1903. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Zöldségpiac Ujpesten. olf.

Mücs. -OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 21.l.

Pállya Cellesztin festőművész. MDK:

"Vidéki vásár" /kép/

KM Társ. 1927. őszi kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész

"Nagy vásár" kép

KMT.1907. tav. kiáll.

PÁLLYA CELESZTIN

Heti piac. Olajf.
Zöldség piac. Olajf.
Zöldséges kofák. Olajf.

KMT 1903/4. téli kiáll.kat. 44.olda 1

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár
Piaci részlet
Hazatérő csorda

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin

MDK

Leányom arcképe
Nehéz teher
Horthy Miklós

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Pállya Celestin, festöm.

Istálló ökrökkel. olf.
Igáslovak. "

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 12.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész

"Vásári részlet" kép.

Képzőm. Társ. 1903./4. téli kiáll. kat.

PÁLLYA CELESZTIN

Vásári jelenet. Olajf.
Piaci részlet. Olajf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiállkat.
38.oldal

Pállya Celesztin festőművész. MDK.

"Vásári részlet" /kép/

Képzőm.Társ.1905/6. téli kiáll. kat. 135.

MDK

Pállya Celesztin

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyüjteménye. Magyar Művészet 1925. 6. sz. 301-308.1.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Öszi vásár Jánosházán. olf.

Mücs.-OMKT.1921. Tavaszi kiáll. Kat. 11.1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.

"Csári hóó!"/kép/

Mücsarnok, 19o4/5. téli k.

Pállya Celestin MDK

Almacsendélet, olf
T.A.urleány arcképe, olf.
E.R.urhölgy arcképe, olf.
Falusi ejelenet, olf.
Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin, festöm. MDK

müvével ö is képviselve volt az 1899. okt. 18-án egész kis képtárt kitevö sorsolásra kerülö gyüjteményben Bruck Miksa festöm.mütermében.

A Hazai Müvásárlók Egyesülete.
Mücsarnok. 1899. 396.1.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1932. 55.sz. 224.l.

Pállya Celentin

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 22.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"varró nő"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o 1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Vásári tanulmányok Békésgyuláról"/6 db/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ifjúi párbaj" c. képével.

"Őszibarackok"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészről.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"S.M.arcképe"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK;

Pállya Celesztin festőművésznő:

" Falusi nagyvásár" /kép/

Mücsarnok, 19o5. tavaszi nemzetk.kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1 864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Hetipiac Gyulán"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1 864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Vizió"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o 1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1 864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Mély ut Visegrádon"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o 1

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1 864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte
"Éjféli párbaj" c. képével.

" A müvész önarcképe"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o 1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első dijat 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Ujpesti vásár" /6 tanulmány/

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészről.
1864-ben szül.
Első dijat 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"A müvész önarcképe"188o-ban festetté.

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első dijat 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Oroszlánvadászat" 1879-ben festette.

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első dijat 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Üvegszekrényben"
a./"pont Kenyerespajtások /:bronz/
b./Lófej/gipsz/
c./Vakaródzó kutya/viasz/
d./Öreg kutya /bronz/
e./Megbokrosodott lovak/olaj miniatür/
f./Szántás " "
g.,h./A müvész két hegedüje
i./Dal szöveg nélkül /A müvész szerzeménye/
Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

/ Kertész S.né arcképe"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Cigányváros Kecskeméten"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Szokolyai utca"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészmő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj"c. képével.

"Megbokrosodott lovak"

Képzőm. Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj"c. képével.

"S.J. arcképe"

Képzőm. Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj"c. képével.

"Arcképtanulmány"

Képzőm. Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj"c. képével.

"Zebegényi ut"

Képzőm. Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj"c. képével.

" Erdőrészlet Visegrádon"

Képzőm.Társulat,1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj"c. képével.

"Női arckép"

Képzőm.Társulat,1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

MDK.

Pállya Celesztin festőművész

"Megvadult lovak" kép.

Csokássy

MDK

Pállya Czelesztin

"Öszi szántás" c. kép repr.

"Ujpesti piaczi részlet" c. kép repr.

Vasárnapi Ujság 1911. 58.évf. 51.sz. 1025.l.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

695. Lovasszekér. Olf. 17x21. J.l.b.

Arv. Csarn. 1932. I.rk.a. 33.l.

61. sz. márc.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.
sz.1875.

Déli pihenö. Jel.- Pállya C. Fa.
17x33.5.
Lovak a kutnál. Jel.: Pállya C. "
12x19.
Az istállóban. Jel.: Pállya Celestin. Fa
20x28.

Ernst Muzeum auctiói. XXXVII. Kat. 39.l.
Evsz.?.

MDK

Pállya Celestin, festöm.
sz.1875.

Déli pihenö. Jelz.: Pállya C. Fa.
16x10.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 39. l.
Evsz.?.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Vásár" /kép/

Vasxxnjs. Uj Idők, 19o7. XIII. 41. sz. 356.l.

MDK

Pállya Czelesztin festőm.

Bebérágok a Hücs.ben. Vas. Ujs. 19ol. 47.sz. 764.l.

MDK

Pállya Celesztin,festö

Aratás.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat 13.1.

MDA

Pálya Celesztin, festő

képei megállapodott stilust képviselnek.

R. Szörédi Ilona: A magyar művészetért mozgalom nagy kiállítása. Műcsarnok. - Új Magyarság. 1943 máj. 16. 13. l.

MDK

Pállya Celesztin,festö

Hetivásár. Olajf.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért
1943 máj.16-3o. Kat. 17.1.

NDK

Pállya Celesztin: Kenyerestársak. repr.

Vasárnapi Ujság 1906.213-217.o.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.
sz. 1864.

Pihenö lovak. Jelz.l. b.: Pállya C. Fa.
9.5x16.5

Lovak a kutnál. Jelz.l.b.: Pállya C. Fa.
11.5x18.5 41.l.

Ernst Muz. aukz. XVI. 1921. Kat. 4c.l. és 41.l.

Pálya Coelesztin MDK

Kofa, olajfesta.

A Gyüjtő. Szt.György czéh 41. műv. sugc. 1920.jan.

8.1.

MDG

Pólya Kölesztin festőművész

több művésztársával együtt segédkezett Feszty Árpádnak a „Magyarok bejövetele" c. körkép megfestésében.

Gárdonyi Jenő: Hol állítják fel a „Magyarok bejövetelét"?

Érdekes Ujság, Bp. 1938. március d. 10. l.

MDK

Pállya Celesztin, festő
szül. 1867

A piacon.	Jelezve. 2o x 32 cm.	Karton.
Menyecske.	Jelezve. 15 x 14 cm.	Fa.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 26.1.

MDK

Pállya Celesztin

Vásár, of.

Fekvő női akt, of.

Árv. Közl. 1929. ~~ápr~~ jun. 4.rk.sz. 28 l.

MDK

Pállya Celesztin

Vásáros szekér, rajz, repr.

Művészet 1906. 4.sz.

MDK

Pállya Celesztin

Csak nevét emliti "kitünő portraitfestők" közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

78.l.

M.D.K.

Pállya Celestin: Csunya bogár. [A müvész tulajdona]

Szign. Pállya Celestin.

Szinnyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1927.máj.15. 2o.sz. Boritékkép.

M.D.K.

Pállya Celestin

Festőművész és szobrász képe, amelyet Fodor László rajzolt az "Egy ezermester festőművész" c. riporthoz. Tréfás hangnemben ir a lap, de közben a rajzok illusztrálják s a riport is felsorolja különböző foglalkozásait:soffőr, cipész, mechanikus, hegedükészitő, csavargyáros, automobil-késztő, repülőgépkonstruktőr...feltaláló s a festőművészete mellett ráadásul kitünő szobrász."

Szinházi Élet. Bp. 1918. nov. 24. - dec. 1.
VII. évf. 47. sz. 30-31. lap.

Pállya Celesztin MDK

Vizio, olf.
Dicsértessék, olf.

Egyház és művészet
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Pállya Celestin

Lázár Wolfner gyüjt. 8o.l.

Pállya Celeszlin

Munkácsy- céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban "Hetipiac"- a szerepelt.

PH. 929. X. 20.

Pállya Cölesztin

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Uj Magyarság
1935. II.17.

MDK

Pállya Celestin

Lóvásár

Viharban

Lázár Wolfner gyüjt. 115.l.

MDK

Pállya Celestin

Kocsik a városon

Juhász

Lázár Wolfner gyüjt. 115.1.

MDK

Pállya Celesztin

Wolfner Gyula lovasarcképe

Vásárban

Bakról menet közben

Lázár Wolfner gyüjt. 115.l.

Pállya Celesztin MDK

Szegedi és ujpesti piacok, 6 drb., olf.

Eső után, olf.

Acheni tó, olf.

Kukoricaföld, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Vásári tanulmányok Békésgyuláról, hat drb.,olf.

Varró nők, olf.

Nagymarosi vadonban, olf.

Arckép, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin

Mélyut Visegrádon, olf.

A müvész önarcképe, 1891., olf.

Ujpesti vásár, hat tanulmány, olf.

A müvész önarcképe, 188o, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

A müvész önardképe, 1922. olf.

Rezgőnyárfák, olf.

Hetipiac Gyulán 6 tanulmány, olf.

Vizió, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Öreg kutya, bronz

Megbokrosodott lovak, olf.

Szántás, olf.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Oroszlánvadászat, 1879., olf.

Kenyerespajtások, bronz

Lófej, gipsz

Vakaródzó kutya, viasz

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Virágcsendélet, olf.

Igáslovak, olf.

Szeles idő, 189o. olf.

Utcarészlet Nagymarosról, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin

Szőlő és barack

Fenyves erdő a Magas Tátárában, olf.

Tehén az istállóban, olf.

Hetipiac Ujpesten, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Piac Egerben, olf.

Parasztszekér, olf.

Csunya bogár, olf.

Bujósdit játszó faunok, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Malomárok Szokolyán, olf.

A Diófa-utca Nagymaroson, olf.

Zöldség csendélet, olf.

Dunamenti tájrészletek, hat vázlat, olf.

Műcsarnok 1931. őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Kertész S.-né arcképe, olf.

Cigányváros Kecskeméten, olf.

Szokolyai utca, olf.

Megbokrosodott lovak, olf.

Műcsarnok 1931. őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Vénasszonyok nyara, olf.

S.J. arcképe, olf.

Arcképtanulmány, olf.

Zebegényi ut, olf.

Erdőrészlet Visegrádon, olf.

Műcsarnok 1931. őszi tárlat

Pállya Celesztin

Csörgedező patak, olf.

Lacikonyhák mögött, olf.

Visegrádi szakadék, olf.

Törököt fogtak, olf.

Miccarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Vásári jelenet, olf.

Kőrőspataki részlet, olf.

Süvit a stél, olf

Fekvő akt, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Elhagyott bánya, Visegrádon, olf.

Lófej-tanulmány, olf.

Napfelkelte, olf.

A S ikra-ut a Magas-Tátrában, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Tündöklő napsugár, olf.

Őszi nagyvásár Ujpesten, olf.

Fehér lófej, olf.

Erdő mélye a Tátrában, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin

Dinnyevásár, 19ol. olf.

Megvadult lovak, olf.

Tátraházi részlet, olf.

Utolsó napsugár, olf.

Miccarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Igás lovak, olf.

Dr. Istvánffy Gyula egyet.tanár arcképe, olf.

Dvorschák Rudolfné arcképe, olf.

Aszalódó szőlő, olf.

Műcsarnok 1931. őszi tárlat

MDK

Pállya Celesztin

A Műcsarnok 1903 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Zöldséges kofak, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.
Szm KT 50-136. l.

MNK

Pállya Celesztin

A Műcsarnok 1903 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Zöldséges piac, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. 1.

Pállya Celestin MDK

Száguldó ménes a pusztán, olf.

Mücsarnok 1889/9o. téli kiáll.

MDK

Pállya Cölesztin,

önálló gyüjt. kiáll. keretében mutatkozott be.

1900, 1908.

A Nemz. Szal. 400-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a.
1929. febr.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész

"Piaci részlet" kép.

Km. Társ. 19o1./2. téli kiáll.

Pállya Celestin, MDK

szőlő, olf.

Esős ut, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

MDK

Pállya Cölesztin,

a N.Sz.által rend 63 csop.kiáll. egyik-másikán szerepelt
müvèivel. 1919.

A Nemz. Szal. 4oo-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

Pállya Celestin

MDK

Debreceni Vásárról, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK.

Pállya Celesztin festőművész

"Itató" kép.

Km.Társ. 1918 tav. kiáll.

Pállya Celestin MDK

Vásári részlet, olf.

Az uj vásártéren, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

PÁLLYA CELESZTIN

olajfestmények:

Hetivásár
Baromfivásár
Csári hóó!
Tejfeles-kofa.

Műcsarnok 1904/5.téli kiáll.kat. 44.oldal

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1 864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte
"Vívói párbaj" c. képével.

"Rezgőnyárfa"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o 1.

Pállya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj c. képével.

"A művész önarcképe"/1922./

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj c. képével.

"Kukoricaföld"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj c. képével.

"Acheni tó"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.1

Pállya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj c. képével.

"Eső után"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első diját 1881-ben nyerte.
"Újféli párbaj c. képével.

"Szegedi és Újpesti piacok" /6 db tanulmány/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Arckép"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Kloß díját 1881-ben nyerte.
"Téli párbaj" c. képével.

"Nagymarosm vadonban"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festő

Pesti Hirlap. 1919. nov. 16. 3-4

K. K. L. Csoporthiállítás

állaga Celestin festőművész

Óvárelyság 1931. X. 21. 6.

tír a Nemzeti Szalon őzi kiállí-
tásáról

Pállya Celestin festö.

Mübarát.1922.II.204-205.l.

Pálya Celestin festőművén.

8 órai Ujság.
1927. II. 19., 6. old.
(:Hírek.:)

P á l l y a Celesztin festő

M Ű V É S Z E T
II. évf. 1903.
73.
"Művásar"

Pállya Celestin festőnővén.

Magyar Nemzet.
1948. I. 16. 2. old.
(:Riport.:)

Pállya Celestin festő.

Magyar Nemzet.
1946. VIII. 25.; II. évf. 188.
(: Hír. :)

Pállya Celesztin festő

Magyar Müvészet 1925.301-308.o.
Petrovics Elek: Wolfner Gyula képgyüjteménye.

Ly Jdór. 1895. 24-25 l. Virág.

Pállya Celestin: Tüzérroham.

Car Ly Jdór egyetlen
jogosított reproduktiója.

M Ű V É S Z E T éczely
V. évf. 1906. éla
237. l.

Pállya Celesztin:

Vásáros szekér.

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T :
II.évf. 1903.
265.1.

Péczely
Béla

Pállya Celesztin:

Vásár Ujpesten.

Szénrajz.

Egész oldalas kép.

Vajna Éva -

Lantos Magazin. 1929. I. évf. 10 sz.
835-838 old.

Pállya Celestin: Vásári je-
lenet.

MDK

Pállya Celesztin

kiállitást rendezett

Vasárnapi Ujság dec. 17-i. száma. Épitő Ipar 1911. dec. 24. 549.l.

Pallya Celesztin

tovább Rippl Rónai József

Réti István

Szikszay Ferenc

Szlányi Lajos

Teles Ede

Ujváry Ignác

Vaszary János

Zemplényi Tivadar

Velencei kiállítás

l. Műcsarnok

1901. 182. l.

373. Pállya Celesztin: „Csári hóó!“

6. BR. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Őszi világ.

355. Pállya Celesztin: Mosó asszonyok.

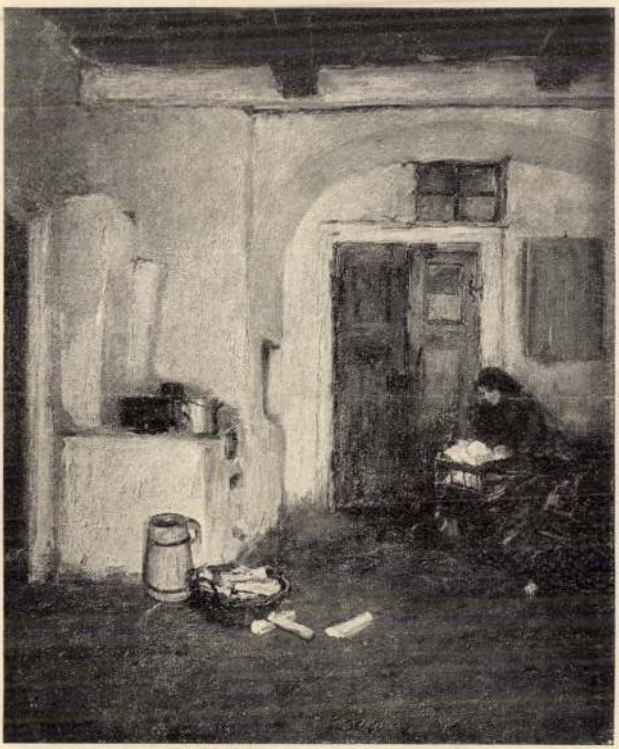

297. Bruck Miksa: Szegény asszony otthona.

296 Pállya Celestin: Itató.

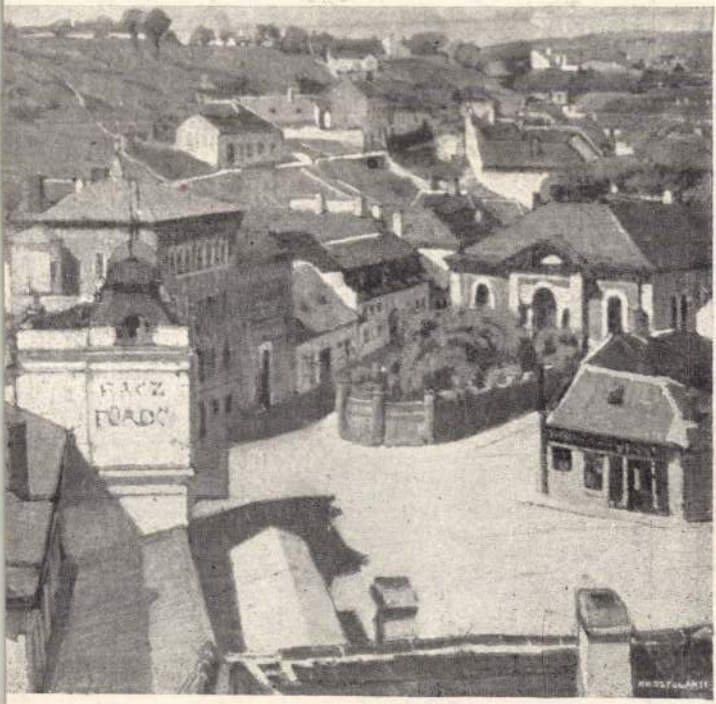

277 Kosztolányi Gyula: Tabáni részlet.

325. Pállya Celesztin: Piaci részlet.

16. Grünwald Béla: Bércek között.

321. PÁLLYA CELESZTIN: Vásári részlet.

615. VASTAGH GÉZA: Kakasviadal.

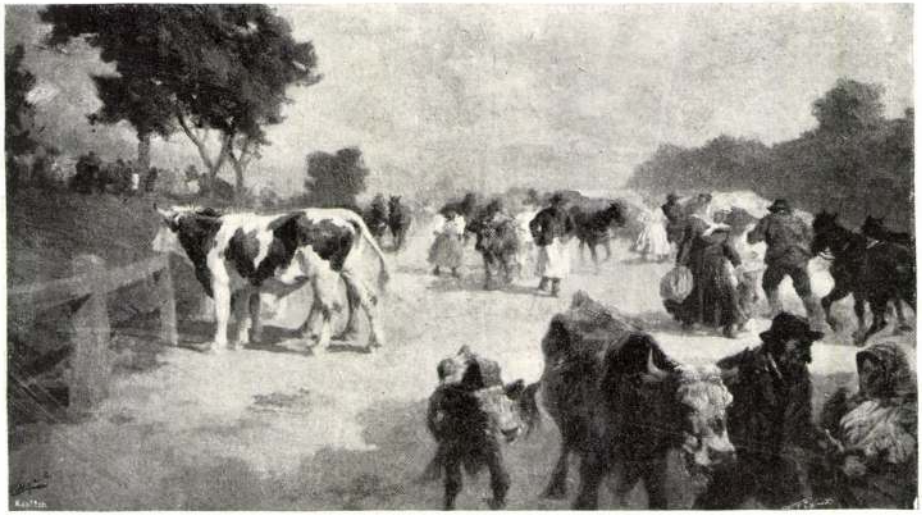

121. Pállya Celestin: Nagy vásár.

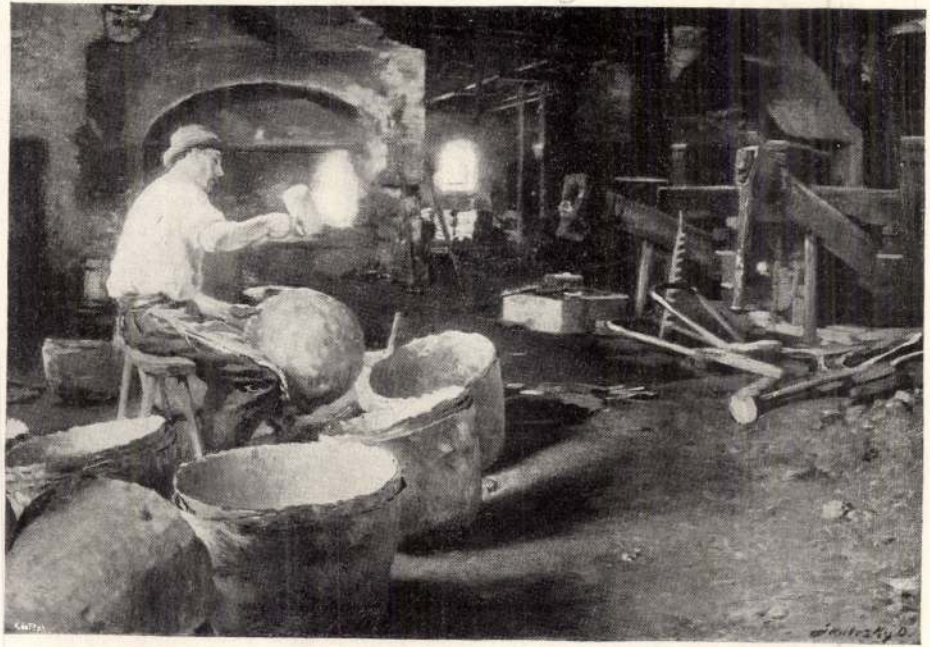

107. Skutezky Döme: Rézhámorból.

PÁLLYA CELESTIN: VIDÉKI VÁSÁR

DOLÁNYI BENCZÚR IDA: RÓZSACSENDÉLET

135. Pállya Celesztin: Vásári részlet.

262. Tölgyessy Arthur: A legelön.

115. „ „ Tormay Cécile arcképe (olajf.) Magántulajdon.

116. „ „ Októberi hangulat (olajf.) Ára 100 frt.

117. „ „ Tél az erdőben (olajf.) Ára 125 frt.

118. SZINNYEY-MERSE PÁL: Tourbillon (olajf.) Ára 300 frt.

119. „ „ „ Faun és nympha (olajf.) Ára 200 frt.

120. „ „ „ Arcképem (olajf.) Magántulajdon.

121. „ „ „ Halászó fiu (olajf.) Ára 200 frt.

122. MANNHEIMER GUSZTÁV: Tájkép (olajf.) Basch Gyula festőművész tulajdona.

123. „ „ Nympha. Ára 110 frt.

124. „ „ Processio Capri szigeten. Ára 2500 frt.

125. „ „ A maharadsa leánya (olajf.) Landauer Lipót ur tulajdona.

126. „ „ Elmulás (olajf.) Gróf Batthyányi Gézáné Ő Nagyméltósága tulajdona.

127. „ „ Jesi környékéből. Ára 400 frt.

128. „ „ Csirkefogók (olajf.) Ára 500 frt.

129. „ „ Sirkertfalak Capri szigetén. Ára 70 frt.

130. „ „ Külteleki lakosok (olajf.) Ára 750 frt.

131. „ „ Motivum Pilisen. Ára 80 frt.

140. PÁLLYA CELESTIN: Arcképtanulmány (olajf.) Magántulajd.
141. „ „ Nehéz út (olajf.) Ára 500 frt.
142. „ „ Arcképtanulmány (olajf.) Magántulajdon.
143. „ „ Dunai rész (olajf.) Ára 40 frt.
144. „ „ Város végén este (olajf.) Ára 35 frt.
145. „ „ Tájrészlet (olajf.) Ára 50 frt.
146. „ „ Győr mellett (olajf.) Ára 60 frt.
147. „ „ Esti hangulat I. (olajf.) Ára 90 frt.
148. „ „ Esti hangulat II. (olajf.) Ára 80 frt.
149. „ „ Tájrészlet I. (olajf.) Ára 30 frt.
150. „ „ Tájrészlet II. (olajf.) Ára 25 frt.
151. „ „ Tájrészlet III. (olajf.) Ára 70 frt.
152. „ „ Tájrészlet Esztergom mellett (olajf.) Ára 60 frt.
153. „ „ Vásári részlet (olajf.) Ára 300 frt.
154. „ „ Falurészlet (olajf.) Ára 70 frt.
155. „ „ Esti hangulat III. (olajf.) Ára 100 frt.
156. „ „ Reggeli hangulat I. (olajf.) Ára 75 frt.
157. „ „ Reggeli hangulat II. (olajf.) Ára 35 frt.
158. „ „ Alkonyat (olajf.) Ára 70 frt.

Nemzeti Szalon 1900. kiállítás

159. PÁLLYA CELESTIN: Reggeli hangulat III. (olajf.) Ára 50 frt.
160. „ „ Tájrészlet Győrből (olajf.) Ára 70 frt.
161. „ „ Esti hangulat IV. (olajf.) Ára 35 frt.
162. „ „ Falurészlet Erdélyből I. (olajf.) Ára 40 frt.
163. „ „ Falurészlet Erdélyből II. (olajf.) Ára 40 frt.
164. „ „ Részlet Lipótmezőről (olajf.) Ára 40 frt.

MDK

Pállya Celesztin

Kiállitás a mücsarnokban. Vasárnapi Ujság 1893. 15. sz. 256.l.

MDK

Pállya Celesztin

Lyka K.: Uj képek a Nemzeti Szalonban. Uj Idők 19o1. VII. 44. sz. 392.1.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Pállya Celesztin

Művészet 1914. 1918. 14.1.

MDK

Pállya Celesztin

Művei a téli tárlaton.

Heller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904. jan. sz. 131-136. l.

MDK

Pállya Celesztin

Képzőművészet 1935. 8o. sz.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Vásár. Olf. J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 64.l.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.

Parasztleány. Olf. 1ex8.
1ex8. J.1.b.

Árv.Közl.1.950.4.sz.55.szám. 31.1.

[illegible]

Pállya Celestin festő

Édesarnok, 19[illegible]/19[illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible].

MDK

Pállya Celesztin

Művészet 1918. 6.l.

Pállya Celesztin.

Fertőmegyének szeptoduzciói a Vasárnapi Ujság 1900 évf. 22. számában, amellyel nézetelt a tavani kiállításon. (emlitve)

Pestmegyei Hirlap 1900 évf. 29. 8 old.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.
1869

is szerepel müveivel.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
Müvészet. 1939. IV.évf. 27.sz. 69-70 sz.

7

ott 1866-ban. Okt. 28-án

z. Haja és szemöldöke szőke, szeme szürke,
gének gallérja lehajtott, nyakkendőjét
, kabátja barna.

7 cm.
1901: X. 31. (562/901.)

V. ö.!

Avvabb

Pállya Celesztin
Perlmutter Izsák
Peske Géza
Poll Hugó
Pór Bertalan
Réti István
Revész Imre
Skuteczky Dóme
Spanyi Béla
Stetka Gyula
Strobentz Friggyes
Székely Bertalan
Szenes Fülöp
Szinyei Merse Pál

l. Római nemzetk. kiáll
Kat. 1911. 205 — 211. l.

338 **Ujváry Ignác.** A vetések között. Olajfestmény. Eladó.

339 **Ujváry Ignác.** Árokpart. Olajfestmény. Eladó.

340 **Ujváry Ignác.** Téli reggel. Olajfestmény. Eladó.

341 **Kelety Gábor.** „Fóthi út." Olajfestmény. 700 kor.

342 **Kacz Endre.** Női arckép. Olajfestmény. 450 kor.

343 **Ifj. Berkes Antal.** Reggeli hangulat. Olajfestmény. 80 korona.

344 **Klein Lipót.** Tanulmányfő. Olajfestmény. 300 kor.

345 **Barta Ernő.** A Megváltó. Tempera. 1000 korona.

346 **Kacz Endre.** Tanulmány. Olajfestmény. Nem eladó.

347 **Kézdi-Kovács László.** „Régi dicsőség." Olajfestmény. 620 korona.

348 **Innocent Ferenc.** „Patricius." Olajfestmény. Eladó.

349 **Hegedűs László.** „Rabiga." Vázlat. Olajfestmény. Nem eladó.

350 **Szenes Fülöp.** Férfiarckép. Olajfestmény. B. A. úr magántulajdona.

351 **Olgyay Ferenc.** Kora tavasz. Olajvázlat. Eladó.

352 **Olgyay Ferenc.** Hajnal a velencei tavon. Olajvázlat. Eladó.

353 **Kárpáty Rezső.** Est a tengeren. Olajfestmény. Eladó.

354 **Túry Gyula.** „Atyám." Vázlat. Olajfestmény. Magántulajdon.

355 **Olgyay Ferenc.** Estalkony. Olajvázlat. Eladó.

356 **Olgyay Ferenc.** Csallóközi hangulat. Olajvázlat. Eladó.

357 **Olgyay Ferenc.** Júliusi hangulat. Olajvázlat. Eladó.

358 **Widder Félix.** Önarckép. Olajfestmény. 400 kor.

359 **Kúnfy Lajos.** Alakok a falumból (Csertán István). Olajfestmény. Eladó.

360 **Hernády Kornél.** „Marianne." Olajfestmény. Eladó.

361 **Bruck H.** Mákvirág. Olajfestmény. 400 korona.

Pállya Celesztin

IX. TEREM.

320 **Pállya Celesztin.** Vásári részlet. Olajfestmény. 500 korona.

321 **Pállya Celesztin.** Vásári részlet. Olajfestmény. 700 korona.

322 **Pállya Celesztin.** Eső után. Olajfestmény. 300 kor.

323 **Pállya Celesztin.** Parti részlet. Olajfestmény. 350 korona.

324 **Pállya Celestin.** Piaci ló-tanulmány. Olajfestmény. 300 korona.

*325 **Pállya Celesztin.** Piaci részlet. Olajfestmény. 300 korona.

326 **Pállya Celesztin.** Részlet (Római fürdő). Olajfestmény. 350 korona.

327 **Pállya Celesztin.** Piaci tanulmány. Olajfestmény. 240 korona.

328 **Pállya Celesztin.** Őszi táj. Olajfestmény. 300 kor.

329 **Pállya Celesztin.** Szilvás kocsi. Olajfestmény. 500 korona.

330 **Pállya Celesztin.** Nyirfa-erdő télen. Olajfestmény. 350 korona.

331 **Pállya Celesztin.** Esős idő. Olajfestmény. 350 kor.

332 **Pállya Celesztin.** Délutáni tanulmány. Olajfestmény. 350 korona.

333 **Pállya Celesztin.** Malomrészlet. Olajfestmény. 350 korona.

334 **Pállya Celesztin.** Gyümölcsös kocsik. Olajfestmény. 300 korona.

335 **Pállya Celesztin.** Piaci részlet. Olajfestmény. 180 korona.

336 **Pállya Celesztin.** Esti hangulat. Olajfestmény. 300 korona.

337 **Ujváry Ignác.** Virágos ákácok. Olajfestmény. Eladó.

Képzőm. Tan. 1901-2

200 **Kacziány Ödön.** Hold kelte. Olajfestmény. 500 frt.
* 201 **Kacziány Ödön.** Pieta. Olajfestmény. 250 frt.
202 **Kacziány Ödön.** Éjfélkor Lussinpiccoloban. Olajfestmény. 1500 frt.
* 203 **Karlovszky Bertalan.** Női arczkép. Olajfestmény. H. J. úr tulajdona.
204 **Karlovszky Bertalan.** Női arczkép. Olajfestmény. H. J. úr tulajdona.
205 **Baditz Ottó.** Krisztusfej. Olajfestmény. 400 frt.
206 **Baditz Ottó.** Kaszáló. Olajfestmény. 350 frt.
207 **Baditz Ottó.** Dülő út. Olajfestmény. 250 frt.
208 **Baditz Ottó.** Tanulmány. Olajfestmény. 400 frt.
209 **Cottet Charles.** A művész arczképe. Olajfestmény. 2500 frank.
* 210 **Cottet Charles.** A kenyér. Olajf. 1800 frank.
211 **Gritschker-Kunzendorf Anna.** Zongorázó leány. Olajfestmény. Magántulajdon.
212 **Gritschker-Kunzendorf Anna.** Leány mákvirággal. Olajfestmény. Magántulajdon.
213 **Schramm-Zittau Rudolf.** Tyúkok. Olajfestmény. 200 forint.
214 **Tornai Gyula.** Az Alkazár kapuja. Olajf. 500 frt.
215 **Tornai Gyula.** Egy szent sírnál. Olajf. 500 frt.
216 **Tornai Gyula.** Granadai emlék. Olajf. 600 frt.
217 **Tornai Gyula.** Női arczkép. Olajf. Magántulajdon.
* 218 **Tornai Gyula.** Csirke tolvaj. Olajfestmény. Klein Zsigmond úr tulajdona.
219 **Tornai Gyula.** Az Alkazár belseje. Olajf. 500 frt.
220 **Tornai Gyula.** Arabs koldus. Olajf. 400 frt.

Pállya Celesztin

VIII. TEREM.

221 **Schutt Elemér.** Kert alatt. Olajf. 150 frt.
222 **Bosznay István.** Téli tájkép. Olajf. 150 frt.
223 **Skutezky Döme.** A fazekas. Olajf. 500 frt.
224 **Skutezky Döme.** Tót paraszt. Olajf. 800 frt.
225 **Jendrássik Jenő.** Tanulmányfej. Olajf. Eladó.
226 **Jendrássik Jenő.** A nő. Olajf. Eladó.
227 † **Liezen Mayer Sándor.** Faust és Margaréta. Olajfestmény. 2000 frt.
228 **Pállya Celesztin.** Női arczkép. Olajfestmény. Magántulajdon.
229 **Pállya Celesztin.** Férfi arczkép. Olajfestmény. Magántulajdon.
230 **Pállya Celesztin.** Vasárnap délután. Olajf. 800 frt.
231 **Ipoly Sándor.** Éjjeli madár. Olajf. 1500 frt.
232 **Kotányi Hilda.** Koldusok. Olajf. 300 frt.
* 233 **Simonson Castelli, Ernst O.** «Caprice en Rouge». Olajfestmény. 600 frt.
234 **Moreno Carbonero José.** Az erősebb joga. Olajfestmény. 1500 frt.
* 235 **Kaufmann Izidor.** Néma ima. Olajf. 1500 frt.
236 **Stuck Franz.** A bűn. Olajfestmény. 6000 frt.
236/a **Leempoels Jef** A merengő. Olajf. 1500 frt.
237 **Bock Bernhard** Vasárnap délelőtt. Olajfestmény. 600 frt.
* 238 **Karvaly József.** Nem akar szelelni! Olajfestmény. 450 frt.
* 239 **Kriesch Aladár.** Szent László (oltárkép). Tempera. Magántulajdon.
240 **Frenzel Oszkár.** Az erdőben. Olajf. 1200 frt.
241 **Mannheimer Gusztáv.** Tiszavidéki táj. Olajf. 200 frt.

Képzőm. Társ. 1899 - tav. nemzetk. kiáll.

VI. TEREM.

125 **Simay Imre.** Kentaurszerelem. Tollrajz. Eladó.
126 **Simay Imre.** Vallomás. Tollrajz. Eladó.
127 **Simay Imre.** Dal. Tollrajz. Eladó.
128 **Simay Imre.** Kutyatanulmány, Pepi. Krétarajz. Eladó.
129 **Simay Imre.** Hattyúcsalád. Tollrajz. Eladó.
130 **Simay Imre** Hattyúpár. Tollrajz. Eladó.
131 **Simay Imre.** Engesztelés. Tollrajz. Eladó.
132 **Simay Imre.** Kutyatanulmány, Hanzi. Krétarajz. Eladó.
133 **Simay Imre.** Ismerkedés. Tollrajz. Eladó.
134 **Simay Imre.** Királynő. Tollrajz. Eladó.
135 **Kedvek János.** Női tanulmányfej. Rajz. Eladó.
136 **Conrad Gyula.** Velenczei emlék. Eredeti rézkarc.
137 **Conrad Gyula.** Őszi szántás. Eredeti fametszet. Eladó.
138 **Conrad Gyula.** Volosca. Eredeti rézkarc. Eladó.
139 **Conrad Gyula.** Kora tavasz. Szénrajz. Eladó.
140 **Conrad Gyula.** Téli szürkület. Eredeti színes fametszet. Eladó.
141 **Conrad Gyula.** Tengerparton. Eredeti rézkarc. Eladó.
142 **Rinyi Ede.** Delelő gulya a Tiszaparton. Rajz. Eladó.
143 **Hirschmann Tivadar.** Fortuna háza Ozaljban. (Horvátország.) Decor. vízf. Eladó.
144 **Krutsay Ferenc.** Festő. Olajf. Eladó.
145 **Fülöp Jenő.** Önarckép. Rézkarc. Eladó.
146 **Sarkadi Emil.** Salome. Rajz. Magánt.
147 **Novák József Lajos.** Szövegdíszitések. Tussrajzok. Eladók.
148 **Novák József Lajos.** Rosmersholm. Színes tussrajz. Eladó.

Pállya Celesztin

100 **Szlányi Lajos.** Jéghordás. Olajf. Eladó.
101 **Szlányi Lajos.** Szolnoki templom. Olajf. Eladó.
102 **Szlányi Lajos.** Éjjel. Olajf.
103 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Esti hangulat Voloskán. Olajf. Eladó.
104 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Esti hangulat (Quarnero). Olajf. Eladó.
105 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Nyíres ősszel. Olajf. Eladó.

V. TEREM.

106 **Medović Celestin.** Tájkép Dél-Dalmáciából I. Olajf. Eladó.
*107 **Skutezky Döme.** Rézhámorból. Olajf. Eladó.
*108 **Katona Nándor.** Egy novemberi nap Olajf. Eladó.
*109 **Mendlik Oszkár.** Őszi délután Scheweningennél. Olajf. Eladó.
110 **Herrer César.** Olvasó nő. Olajf.
111 **Boemm Ritta.** Interieur III. Olajf. Eladó.
*112 **Boemm Ritta.** Interieur I. Olajf. Eladó.
*113 **Horovitz Lipót.** Női arckép. Olajf. Magánt.
114 **Herrer César.** A toiletteszobában. Olajf. Eladó.
*115 **Herrer César.** Siesta. Olajf. Eladó.
116 **Skutezky Döme.** A nagy tűznél. Olajf. Eladó.
117 **Boemm Ritta.** Interieur II. Olajf. Eladó.
*118 **Coulin Arthur.** A hegedülő. Olajf. Eladó.
119 **Pállya Celestin.** Eke elé fogott ökrök. Olajf. Eladó.
120 **Pállya Celestin.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
*121 **Pállya Celestin.** Nagy vásár. Olajf. Eladó.
122 **Pállya Celestin.** Hazatérő csorda. Olajf. Eladó.
123 **Pállya Celestin.** Alkudozás. Olajf. Eladó.
*124 **Medović Celestin.** Tájkép Dél-Dalmáciából II. Olajf. Eladó.

KMT 1907. tav. kiáll.

331 **Humphreys-Johnston, John.** Barlang Belle-Ile sur Mer-ben. Olajfestmény. Eladó.

332 **Theriat, Charles J.** A d'El Kantara. Olajf. Eladó.

333 **Dannat, William T.** Aragoniai paraszt. Olajfestmény. Eladó.

334 **Thomas, S. Seymour.** V. P. asszony arcképe. Olajfestmény. Nem eladó.

335 **Marr, Carl.** A tájképfestő. Olajfestmény. Eladó.

336 **Thomas, S. Seymour.** Muffos hölgy. Pasztell. Nem eladó.

337 **Mac-Ewen, Walter.** Pieter Van Wint, a zászlótartó. Olajfestmény. Eladó.

*338 **Melchers, Gari.** A csók. Olajfestmény. Eladó.

339 **Van der Weyden, Harry.** A pásztor. Olajf. Eladó.

340 **Melchers, Gari.** Vívómester. Olajfestmény. Eladó.

341 **Melchers, Gari.** Menyasszony. Olajfestm. Eladó.

342 **Bisbing, Henry Singlewood.** Októberi reggel. Olajfestmény. Nem eladó.

343 **Humphreys Johnston, John.** Tea-rózsa. (Az 1901. évi müncheni kiállításon második aranyérmet kapott.) Olajfestmény. Eladó.

344 **Mac-Ewen, Walter.** Baba a nagymamájával (Holland). Olajfestmény. Eladó.

345 **Stewart, Julius L.** A szögletben. Olajfestm. Eladó.

346 **Humphreys Johnston, John.** Holdfényes tenger. (Az 1901. évi buffaloi panamerikai kiállításon ezüstérmet kapott.) Olajfestmény. Eladó.

347 **Thomas, S. Seymour.** Szőke szépség. Olajfestm. Nem eladó.

348 **Vail, Eugéne.** Vasárnap Bretagneban. Olajf. Eladó.

349 **Vail, Eugéne.** A Themsén. Olajfestmény. Eladó.

350 **Vail, Eugéne.** Esik a városban. Olajfestm. Eladó.

351 **Van der Weiden, Harry.** Arckép. Olajfestmény. Nem eladó.

Pállya Celestin

VIII.

MAGYAR TEREM.

352 **Zeller Mihály.** Est. Olajfesmény. Eladó.
353 **Keszthelyi Sándor** Önarckép. Olajf. Magánt.
354 **Pállya Celesztin.** Falu vége. Olajf. Eladó.
*355 **Pállya Celesztin.** Mosó asszonyok. Olajf. Eladó.
356 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
357 **Pállya Celesztin.** Magányban Olajf. Eladó.
358 **Pállya Celesztin.** Lemenő nap. Olajf. Eladó.
359 **Pállya Celesztin.** Nyári délután. Olajf. Eladó.
360 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
361 **Pállya Celesztin.** Rákospataki részlet. Olajf. Eladó.
362 **Pállya Celesztin.** Gyümölcspiac Olajf. Eladó.
363 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
364 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó
365 **Bruck Miksa.** Falusi házak. Raffaelli-féle olajpasztell. Eladó.
366 **Thein Miksa.** Gizike Olajf. Cebrián Mária grófnő tulajdona.
367 **Zombory Lajos.** Jéghordás. Olajf. Eladó.
*368 **Zombory Lajos.** Hazafelé. Olajfestmény. Eladó.
369 **Zombory Lajos.** Legelőn. Olajfestmény. Eladó.
370 **Thein Miksa.** Gyermekarckép Olajfestmény. Holitscher Béla tulajdona
371 **Zombory Lajos.** Jéghordás. Olajf. Eladó.
372 **Kézdi Kovács László.** Őszi táj. Olajf. Eladó.
373 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
374 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény Eladó.
375 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
376 **Kézdi Kovács László.** Eső után. Olajf. Eladó
377 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.
378 **Gergely Imre.** Olasz táj. Olajfestmény. Eladó.

Műcsarnok 1903. Tav. nemzetk. kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Alföldi tájképtanulmányok, hat vázlat, olf.

Makói strandfürdő, két vázlat, olf.

Almásszekerek, 1896. olf.

Erdő mélye, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin

MNK

Erdei patak, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Pállya Celesztin MDK

Piacrészlet, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Békésgyulai utca, olf.

Kertrészlet, olf.

Ekhós kocsi, olf.

Tanyai részletek, két tanulmány, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Hullámok játéka, olf.

Utolsó napsugár, olf.

Millenarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Pállya Celesztin HDK

Erdei patak, olf.

Füzes Makón, olf.

Piaci szekér, olf.

Zöldséges bódék, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celestin MDK

Vidéki vásár, repr.

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Patty Gelsomeno

Hollywood, Calif.

Miscellaneous Lobby Display Materials

Pállya Celesztin MDK

Idyll, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

M.D.K.

Pállya Celesztin

Müvei szerepelnek a kassai Máv palota ötven termében rendezett nagyméretü kiállitáson.

/k./:Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás Kassán Szinházi Magazin, Bp. 194 1939. nov. 11. II. évf. 46. sz. 4o. lap

Pállya Celesztin MDK

Lovak itatásnál, olf.

Lombhullás, olf.

Dinnyé kocsik, olf.

Idill, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Fehér ház Szokolyán, olf.

Az elefántszikla Visegrádon, olf.

Nagymarosi hegyoldal, olf.

Esti hangulatok két vázlat, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Őszi napkelte az Alföldön, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Női arckép, olf.

Igáslovak, olf.

Almák, olf.

Piaci jelenet Ujpesten, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár Ujpesten, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Kecskeméti piacon, olf.

Tátraházai fenyveserdő, olf.

Ősi világ, Visegrád, olf.

Ökrök az istállóban, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin

MDK

Országuti jelenet, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Vásári részlet, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Boronálás, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Vidéki vásár

Trécselő kofák

Ujpesti hetivásár

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Csunya bogár, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas.Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

MDK

Pállya

A pécsi Vigadó nagytermében rendezett tárlaton állitott ki.

Cikk: Megindult a képvásárlás a pécsi tárlaton.

Dunántul 1927.dec.31. 6.o.

MDK

Pállya Celesztin

Őszi eső, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 40. 39.l.

Pállya Celesztin MDK

Alföldi táj, olf.

Napkelte, olf.

Itatás az Alföldön, olf.

Siesta, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Ujpesti hetipiac, olf.

Zöldségeskofák, olf.

Ökrök a tanyán, olf.

Haza a gyulai vásárról, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Naplemente, olf.

Hullámok játéka, olf.

Delelő csorda, olf.

Pataki udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Pállya Celesztin

Jánosházi nagy vásár, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 9.1.

Pállya Celesztin

Vásári jelenet, 1894., olf.

S.M. arcképe, olf.

Falurészlet Szokolyánál, olf.

Őszibarackok, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Az oroszok kiüzéye a Kárpátokból, 1915.olf.

A gyulai piac, hat vázlat, olf.

Szarka, olf.

Ujpesti piac, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Pállya Celestin, MDK

Önarckép, olf.

Ujpesti hetipiac, olf.

Szegedi hetipiac, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Pállya Celesztin

Két plafondvázlat. Tollrajz.

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 11.lap

MDK

Pállya Celestin

festő, hegedükészitő, feltaláló, ezermester

Herman L.: A müvészasztal. Bp. 1958.

47.1.

Pállya Carolus

140. Hazafelé,	olajf.	—	—	—	—	160.—
141. Erdélyi hegyvidék	„	—	—	—	—	300.—
142. Tót vidéki ház	„	—	—	—	—	160.—

Nemzeti Szalon
1915 szept.
őszi kiáll.

75. PÁLLYA CAROLUS: Napos tájrészlet (olajf.) Ára 20 frt.

Nemzeti Szalon
1900-iki kiáll.

Rubovics Márk: *A kis horgász.*

Pállya Carolus

158	Ujpesti vásár	olajf.	800.—
159	Körmöcbányai vásár	„	1500.—

Nemzeti Szalon

1918 máj.
Tav. kiáll

át finom fehér fátyol védi,

ába öltözött fiatal leány, kis balra fordul
ész, azon pillanatban midőn a kilincses
og, mi körben a jobb kezére felhuzott
párját baljában tartja, gombolja. Zöld
isze ~~[illegible]~~ csokorra kötött széles szalag, ruhá-
zipője barna. Az ajtón rézlemez van név-
as~~tól~~ ~~[illegible]~~ Jelzése alól jobbra:

47.5 : 60 cm
2/98 sz. leirattal. Ára 500 frs.
IV. 6-án (14/99), az elszám olás elfogad-
29855 sz. leirattal (277/99.).

x

Pálya Carolus

XXIV. aukció
A Gyűjtő 1915. 174. l.

Kikiáltási ár

PÁLYA CAROLUS:

97. —: Itatás, 14 × 9 80

98. —: Ökrös fogat, 15 × 10 . . . 80

XXV. aukció.
A Gyűjtő 1915. 212. l.

137. PÁLYA CAROLUS: Behordás, 20 × 12 40

PÁPA

Pl-Tpl

Kéne VV 1859, 257 l.

Pállya Károly

Műcsarnok Képest.

1931/32. téli tárl. 296.

Pállya Celestin
Pástor János

PAIZS GOEBEL JENÖ :

201. Szakállas önarckép. - Olajf., v.77.5 x 100 cm. Jelz.l.j.: "Paizs Goebel 942".

PATKÓ KÁROLY / 1895 - 1941 / :

202. Cafe espresso. - Temp., fa. 62.5 x 75 cm. Jelz.f.j.: "Patkó".

203. Golfi di Spezia. - Temp., falem. 90 x 67 cm. Jelz.l.j.: "Patkó".

PÁLLYA CELESZTIN :

204. Kertben. - Olajvázl., fa.17 x 10.8 cm. Jelz.l.b.: "Pállya Cel."

205. Hetivásár. - Olajf., fa. 18.4 x 11.4 cm. Jelz.l.b.: "Pállya C."

PÁSZTOR JÁNOS :

206. Magvető. - Szobor, br. Mag.: 58 cm. Jelz.a talapz.felül: "Pásztor J".

PÁTZAY PÁL :

207. Szomoruság. - Szobor, br.Mag.: 37 cm. Jelz.a talapz. o.: "Pátzay".

208. Büntudat. - Szobor, br. 34.5 x 46 cm. Jelz.l.h.: "Pátzay".

Fővárosi Képtár jub. kiáll-

1944. január

1050. FALIBALDACHIN, kovácsolt
Schmiedeisen vergoldet. Österre

1051. KÉT DISZVÁZA, trébelt és e
getriebenem, versilbertem Kupfe

1052. FALIKARTUS, öntött bronz, r
Rokokodekor. XIX. Jh.

1053. KÉT TALPAS TÁL, ezüstözött
Zwei Aufsätze Kupfer versilber

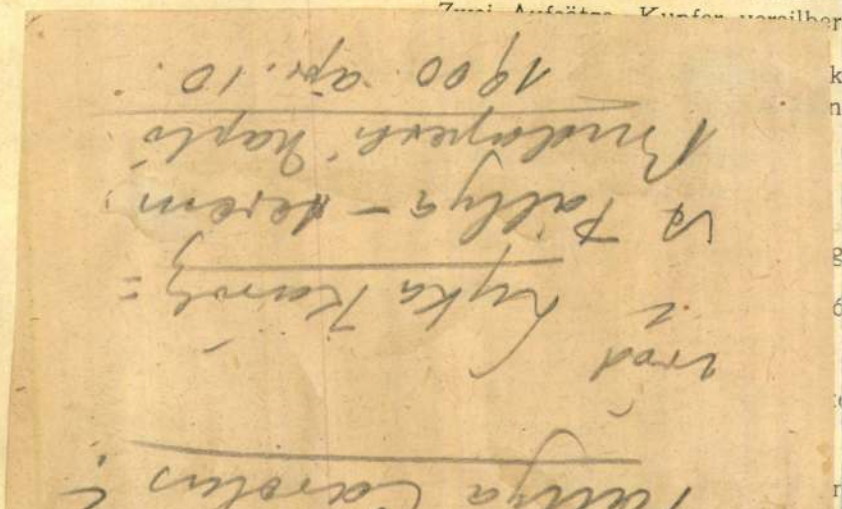

mor hält die geschweiften Arme. Der untere Teil tripos-
Jh.

delő helyzetben vörösmárvány talpon. Francia, XIX. sz.
zösisch, XIX. Jh.

réz, vésett disszel. Osztrák, 1850 k. — Tintenbehälter,
sterreich, um 1850.

dag csont- és gyöngyházberakás, nyolcszögü acélcsővel.
Kolben mit reicher Bein und Perlmutterintarsia. Deutsch,

bronz, két szfinxszel és térdelő egyiptomi, fején nyugvó
ntenbehälter, Bronze teilweise vergoldet, mit Sfinxe und
der Leuchter ruht. Um 1830.

gész felületét szürkés alapon gazdag kék-fehér indadisz
e runde Schüssel, Maleremail. Limoges, XVI. Jh.
Illusztr. XXXVI. tábla.

disszel és zárral. Gót stilus. — Kästchen, Schmiedeisen,
r Stil.

elyalak, áttört, toronyidomu fedővel. Német, XIV. sz. —
Leibung mit hohem Deckel. Deutsch, XIV. Jh.

Pállya Carolus

Gyenthon Dokumi Kőjlesd.

PÁLLYA CAROLUS 1875 julius 19-én született Budapesten, kátyjánál, P. Elesztinnél tanult, aztán Olaszországba ment. Kiállított Münchenben is

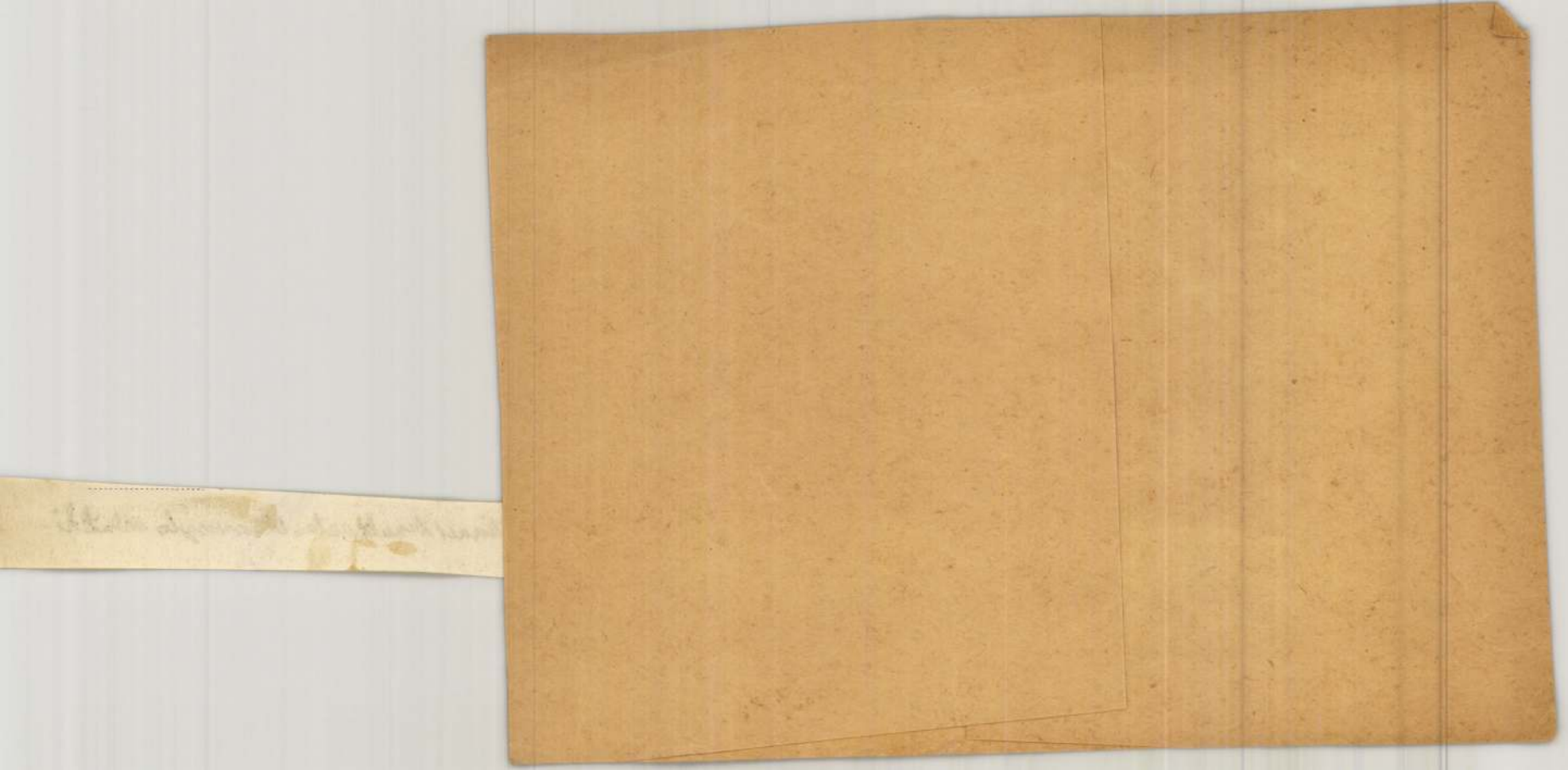

Pállya Károly

Pállya Károlyné festőművész
neje, Újpest, Gróf Károlyi-u. 14.
494-293

Bptávb 1940 szept.

Tálliga Karoly

Kapw., V. Szemelyszu-u. 2020
[illegible] 123-034
Egyetemi szaplicontoly 118-370

Pállya Károly festményei. Csaknem minden magyar gyűjtő otthonában van egy-egy képe a Pállya-családnak: fényezett hollandus kereteikből barátságosan mosolyognak felénk. A legtöbbnek szerzője Celesztin, apró vásárképeket festett, parasztgebékkel, csirkével-libával, rákospalotai „pancamárik"-kal. Ő a Pállyák jó nevének megalapítója. De nem az egyetlen, aki ezt a jó nevet föntartja. Mert a Könyves Kálmán szalónja a művészet idényét ime az ifjabbik Pállyának, Károlynak képeivel nyitja meg. Ezek sem nagyméretűek, csaknem úgy lehetne osztályozni nagyságukat, mint a könyvkereskedők a maguk portékáját: az apró harmincketted réttől legföljebb a nagy-fólióig terjednek arányaik. És ami e lapokra kerül, épp oly barátságos, melegtónusu festés, mint Celesztiné. De Pállya Károly nem annyira az emberek sokadalmát veszi ecsetjére, mint inkább a tájak strukturáját vagy a föléjük boruló ég hangulat-változatait. Az előbbire jó példa egy bányavidék hepehupás képe, rendetlenül robbantott tömbjeivel, leszakadt dombjaival. Az utóbbira azok a tenyérnyi festmények, amelyeken az alkonyat egy fa koronáját megsimogatja a pírjával. Ez a selymes meleg tónus úgylátszik kedves témája festőnknek. Egy másik tájképtipus a messzire elnyuló rét, amely felett haragos violás szinekbe borul az esti ég, de a felhők pereme még meg-megcsillan. A Vágvidékig s el Gömörig barangolt értük, nyilván benne is az a kósza piktor-vér dolgozik, ami Celesztinben. A közönség régóta rokonszenvvel fogadja az idősebb Pállya műveit. Károly ritkábban állít ki, de bizonyosnak látszik, hogy szintén szívesen látott vendége lesz a közönségnek. A kiállítás rendezése izléses és jólesőn egyöntetü. *l.*

Az arcmasszőz

Rekkenő meleg van; a mi kis városunk utcáján fuldokolva vánszorognak az emberek. Fuldokolva a nagy portól, amit a robogó automobilok, kocsik és szekerek a vizet csak eső alkalmával látott utcákon fölvernek.

Besötétített hüvös kis budoáromban dolce far nientet tartok. Kezemben egy ujság, szokásom ellenére a hirdetések rovatát olvasom.

„A női szépség, — írja nagy betűkkel a hirdetés, — valódi kincs és hatalom. A haza bölcse, Deák Ferenc is, azt mondotta: a nőnek erkölcsi kötelessége, hogy szép legyen. Saját érdekében mindenkit felszólítok, hogy igyekezzék csalhatatlan módszeremet, a masszázszsal összekötött arc-gőzfürdőt megpróbálni, stb.

Elgondolkozom az olvasottak fölött; milyen jó is annak, aki szép. Isten bizony rám is elférne egy kevés.

Szegény nagyanyám annyira puritán módra nevelt, hogy lánykoromban még a pudert, ezt az általánosan használt, ártatlan szépítőszert sem ismertem.

Férjhezmenetelem alkalmával az ismerősök és rokonok különböző emléktárgyakkal leptek meg. Postán egy kis csomagot kaptam; két doboz puder volt benne, következő felírással: Piros arcszín ellen melegen ajánlja Anonimusz.

Az a megszólt arcszín még két nüánszszal sötétebb lett. Azonban a jó tanácsot megfogadtam.

Nagyanyámnak is voltak ártalmatlan háziszerei, úgymint: az ecetes tej, bodzavirág-víz, stb., de e szerek csak konzerválták, nem szépítették meg rohamosan az arcbőrt.

Ezen eszmefuttatás közben erős kopogást hallok.

— Szabad! — kiáltom elgondolkozva.

Az ajtó gyorsan kinyílik és beroham rajta egy sajátságos női alak. Sárga, pergamentszerü, beesett arc, amely át meg át van hálózva különböző hosszúságu függőleges és párhuzamos ráncvonalakkal. Egy eleven telegráf- és telefontelep. Termete póznához hasonló; minden mozdulatnál csak úgy zörögnek a csontjai.

E gyönyörü alak kellemes vigyorgással elém lebben.

— Én Koffainé vagyok; foglalkozásra nézve: arcmasszőz. Abban a tudatban, hogy nagyságod e szép kis város társadalmának vezércsillaga; a szegények és elhagyottak nemtője; a kereskedelem és kultura nemes terjesztője, vezetője, egész bizalommal jöttem nagyságodhoz azon alázatos kérelemmel: méltóztasson engem is szíves pártfogásában részesíteni. Elsősorban méltóztasson megengedni, hogy a szépítés terén elsajátított csalhatatlan módszeremet nagyságos asszonyomon kipróbálhassam. Hogy e téren is méltó lezércsillaga lehessen e város társadalmának. Kérem: itt vannak a bizonyítványaim, több doktor által kiállítva. Egy évig voltam az ő jobbkezük, segítő-társuk. Ez év alatt sok diszkréttermészetü titokba lettem beleavatva. Kérem, mi átformáltunk parafin segélyével csúnya orrokat klasszikus szépségüvé. Még a nagy szájon is lehet segíteni . . .

— Elég, elég; mindezt elhiszem! — mondám rémülten, mivel e csontorgona sovány kezeivel folyton az orrom körül gesztikulált.

Midőn születésem előtt a túlvilágon a szépséget osztogatták, attól való félelemmben, hogy rólam meg találnak feledkezni, addig kiabáltam, hogy: nekem is tessék, míg orr és száj dolgában kissé sok is jutott a jóból.

— Teljesen meggyőzött csalhatatlan módszeréről, — folytattam tovább, — de nem vagyok hajlandó próbát tenni.

— De miért? . . . Hisz igaz, hogy nagyságod eléggé szép . . . de . . . azért mégis! . . . — mond impertinens mosolylyal.

— Tudom, hogy nem vagyok szép, de nem szeretném magamat esetleg elrútítani.

— De kérem, ha rám bízza magát, az én kezeim között pár nap alatt isteni szép arcbőre lesz; ez pedig a nőnél fődolog... Azonban, mégis, — mondá veszedelmesen közeledve, — egy kis operációra lesz szükség. Ime, kérem, itt vannak ezek a bőratkák, mit mitesszernek is neveznek; elrontják, elcsúfiítják még a legszebb arcot is. Ezeket okvetetlen el kell távolítani.

Fentnevezett izék az én erősen kifejlett szépérzékemet is bántották. Kezdettem kissé puhulni. Az én hölgyem ezt látva, tovább beszélt:

— Tessék csak rám nézni! Pár évvel ezelőtt egyike voltam a legcsúnyább aszszonyoknak; beesett arc, halánték, és lám, — mondá szemérmes pirulással, — mit műveltek belőlem a parafin befecskendezések által. Tessék csak megtapintani; ezt meg nem engedném másnak.

Tényleg az arcbőr alatt valami keménységfélét éreztem.

— Teremtő istenem, milyen lehetett e

Grieg Ede, a szeptember 4-ikén elhunyt zeneköltő

Uj Idők 1907. XIII. 51.

rozta, hogy a kis fiút újra meg kell operálni. Egy jóságos arcu betegápolónő csatlakozott hozzájuk.

— Hát csakugyan szükséges? — kérdezte a sebésztől.

Ez röviden felelt:

— Igen. Állja a kloroformot?

— Múltkor, doktor úr, meghagytam az egyik ápolónőnek, hogy doboljon az asztalon. Hadd legyen ez az utolsó hang, amely a kis fiu fülébe cseng! Mindig katonákról álmodik. Ha dobpergést hall, minden félelme megszünik.

A seborvos kemény arca kissé meglágyult, míg az alvó gyermekre nézett.

— Szegény kis ördög! — mormogta.

Az alorvosok összenéztek s a szemük mintha ezt mondta volna: — Még soha sem láttuk az öreg urat ilyen arccal. — Aztán megint a mesterre figyeltek.

— Holnap vigyék le, — parancsolta, — és adjanak neki óvatosan kloroformot. Ne feledkezzenek meg a dobról sem.

Aztán távozott.

*

Egy gyermeket visznek hordágyon a végtelen hosszu folyosókon keresztül. Mellette egészen új dob ragyog: egy ismeretlen barát ajándéka, amelyet nagy szeretettel szorít magához. Bágyadt, sajátságosan öreges kifejezésü szeme ragyog a boldogságtól: Hogy örül a dobnak!

Szép, világos szobában helyezik el s csupa fehérbe öltözött férfi veszi körül.

— Ne vegyék el a dobomat, — suttogja félénken. — Játszani akarok . . .

Odatartanak az arcához valami tölcsérfélét, amelyből egyszerre sajátságosan émelyítő és mégis kéjes illat árad szét. Homályosan emlékszik arra, hogy ugyanaz már nagyon régen, a múlt héten már megtörtént vele.

Egyre különösebb érzéssel szívja be e sajátságos illatot, míg a dobverő lassanként kicsúszik kezéből. Valaki fölveszi

— Trararam, trararam!

Kéjes borzongás futja át egész testét. Egy dandár katona ereszkedik lefelé a domb lejtőjén. Nézzétek! Mily vakító fehéren ragyog egyenruhájuk a napban!

— Traram tram, tram!

Mind halkabban és halkabban szól a dob.

— Trararam!

A kis fiu leszáll a hosszu, hosszu lejtőn. Feje fölött ragyog a nap, alatta árnyak sötétlenek. Gyorsan, egyre gyorsabban . . . A fák jobbra-balra el-elmaradnak az úton. Hátha még megelőzik őt, oly nagyon sietnek . . .

— Trararam!

Mily messziről hallatszik már a dob!

— Tra-ra-ra . . . tra-ra.

A sebész végzi munkáját.

*

Haldoklik a kis kancsalszemü. Ágya fejénél egy betegápolónő és egy alorvos állanak. Milyen csendes társaság! A lehajló nap hosszu aranysugarakat vet a padlóra s vele együtt hanyatlik el, mint a hervadó virág, a gyermek élete is. Egyszer csak suttog valamit; az ápolónő lehajol hozzá, hogy megértse.

— A dobot . . .

S az ápolónő elkezdi pergetni, előbb egészen halkan, aztán mind erősebben, meg erősebben; szíve egész melegével indulója.

Sápadt kez
szegény, kis kan
boldogan ragyog
gint lecsukódik
hirtelen örömtől
Maga sem tudja
lanatot. Nézzéte
mind azért jött,
nek a kicsi, kis

— Trara .

— Tra . .

„Göre Gábor Budapestön" a Király-Színházban

„ÉN VAGYOK A FEDÁK SÁRI SZOBALÁNYA . . ."

Strelisky fényképe

Pállya Celestin

GAÁL FERENC: KUKORICAFOSZTÁS.

M. kir. Vallás- és Közokt. Minisztr.
V. Nemzeti képzőm. kiáll. képestárlat
Kassa 1939.

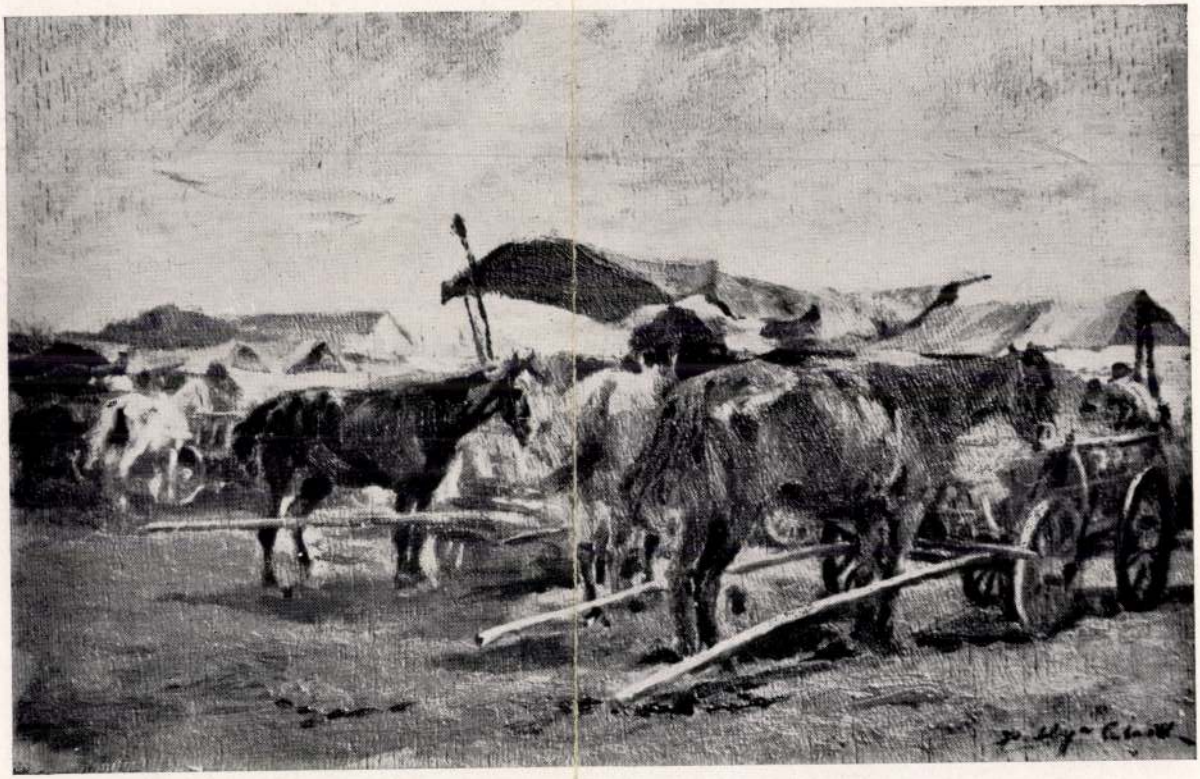

PÁLLYA CELESZTIN: HORTOBÁGYI VÁSÁRRÉSZLET.

SZÍNHÁZ

Tilla Durieux és Ernst Deutsch budapesti vendégjátéka

Tilla *Durieux*, a kiváló német művésznő és Ernst *Deutsch*, az ismert német karakterszínész, aki még sohasem járt nálunk, *legközelebb vendégszerepelni fog Budapesten:* november 17-én és 18-án együttesen felléphetnek saját társulatukkal a *Művész Színház* színpadán.

Tilla Durieux

Mindkét estén *Ibsen* »Gespenster« (»Kísértetek«) című drámája kerül színre, amelyben Tilla Durieux *Alvingnét*, Ernst Deutsch pedig *Oszvaldot* fogja játszani. A német társulat most *Svájcban* vendégszerepel és bécsi estéi után jön Budapestre.

Bokor Margit „A rózsalovag" angol filmváltozatában

A bécsi *Staatsoper* magyar művésznőjét, *Bokor* Margitot szerződtették egy *angol film* főszerepére, amely a művésznő *első filmszerepe* lesz. A film *Strauss* Richard operájából, »A rózsalovag«-ból készül *Londonban*, természetesen angol nyelven és Bokor Margit Octaviant fogja énekelni benne.

EGYIK ELŐLEGBŐL A MÁSIK

Somlay a Vígszínházban

Somlay Artúr otthagyta a *Nemzeti Színházat*, ahová nagy hűhóval másfél évvel ezelőtt a *Vígszínházból* elszerződött, tegnap aláírta új szerződését a Vígszínházzal és ma délelőtt már a Lipót-körúton próbált az új *Fodor*-vígjátékban, amelynek egyik szerepében a jövő hét szombatján fellép.

— Hogy történt a szerződtetés? — kérdezte ma valaki a Vígszínház egyik vezető-emberétől.

— Roppant egyszerűen és símán, hiszen *semmi sem változott. Még az ügyvéd sem...*

— Az ügyvéd?

— Igen. Somlay ügyvédje tavaly megjelent a Vígszínház pénztáránál és *visszafizette a művész előlegét abból az előlegből, amit a Nemzeti Színháztól kapott* és most ugyanaz az ügyvéd megjelent a Nemzeti Színház pénztáránál és *visszafizette a művész előlegét abból az előlegből, amit a Vígszínháztól kapott.* Nincs semmi új a nap alatt...

A gratuláció

A népszerű komikus megnősült. A házasságkötése előtt való napon a művészek klubjában ült és olvasott. Egy színészkollégája odament hozzá és megkérdezte:

— Gratulálhatok?

A komikus így felelt:

— *Még igen...*

Laknor bácsi Gyermekszínháza vasárnap d. e. ½11. Premier! Csipkerózsa. Modern meseoperett 2 felvonásban. Irta: Laknor bácsi. Zenéjét szerezte: Feleky László. Kedvezményes jegyek kiadóhivatalunkban (Erzsébet körút 18) kaphatók. Vígszínház

„Kati kisasszony" és „Rossz lányok"

Zenés vígjáték és női színmű a Művész Színházban

Bárdos Artúr, a *Művész Színház* igazgatója ma közölte velünk, hogy *Emőd* és *Benatzky* zenés darabjának *karácsonyra tervbevett bemutatását*, amiről tegnap hírt adtunk, *tavaszra halasztotta el* és így *Szalay* Karola esetleges vendégszereplése az »Egy lány, aki mindenkié« főszerepében csak akkor lehet ismét aktuális.

Karácsony előtt *egy másik zenés darabot* hoz színre a Művész Színház: *Török* Rezső »Kati kisasszony« című háromfelvonásos vígjátékát, címszerepében *Rökk* Marikával, akivel a színház e vendégjátékra vonatkozóan *tegnap megállapodott.* A »Kati kisasszony«-ban *hét-nyolc ének- és tánc-szám lesz;* ezeket *külföldi* »slágerek« és *magyar* dalok közül válogatják össze Rökk Marika számára.

E zenés vígjátékon kívül »Az ördög cimborája« reprize után a Művész Színház *egyik ujdonsága* a Londonban élő német írónő: Gina *Kaus* »Gefängniss ohne Gitter« című *női színműve* lesz, amelyet a színház a minap szerzett meg előadásra. »Rossz lányok« címmel *Egyed* Zoltán fordította magyarra ezt a darabot, amely *egy leányjavítóintézetben játszódik és 17 női szereplője* mellett csak két férfiszereplője van. Nem lehetetlen, hogy előadásának rendezését Bárdos Artur *vendégre: egy írórendezőre fogja bízni.*

Vicki Baum Újvidéken beszél Hollywood örömeiről és keserveiről

Vicki Baum

Újvidék, november 5
(A Est tudósítójától)

Néhány nap óta *Ujvidéken* tartózkodik Vicki *Baum*, a világhírű írónő, a »Grand Hotel« és sok más nagysikerű regény és színdarab szerzője. Édesapja, *Baum* Herman, a berlini állami operaház egykori balettmestere, egy 80 éves öregúr Ujvidéken lakik és az Amerikában élő írónő, akiről kiderült, hogy *magyar származású*, eljött meglátogatni. *Jávából jött Ujvidékre.*

— Hollywoodban szép lenne az élet — mondotta Vicki Baum, aki minden évben két-három hónapot tölt Hollywoodban — *ha nem lenne film.* Sajnos, a film elrontja a gyönyörűséget és *Hollywoodot csak az élvezhet igazán, akinek nincs szerződése.* Az írók munkája ott *egészen más*, mint ahogy azt elképzelik. Körülbelül *száz író él külön* épületben, az író mellett ott a titkárnő, aki minden szavát lesi. Mire a film elkészül, *nem marad más a munkájából, mint az alapötlet.* Mindig azzal tömik tele a filmet, aminek már előbb sikere volt.

— Nem túlzás az, amit a filmsztárok *fantasztikus nagy fizetéséről* mesélnek. Az írók is jó fizetést kapnak, mint ahogy általában az amerikai filmiparban még ma is rendesen fizetnek. Ez természetes is, mert hiszen *csak egyideig népszerű az ember:* vagy megúnják vagy kiöregszik. Az író nem írhat regényt azalatt, míg a gyárban szerződése van, mert *minden leírt sora a gyáré*, amely *nem a munkaerejét, hanem az agyát veszi bérbe a hetifizetésért. Robot, kinlódás, hajsza és küzdelem helye a film fővárosa.*

Vicki Baum még elmondotta, hogy a férje *karmester* Amerikában, egyik fia 14, a másik 19 éves. Tíz napra tervezi újvidéki tartózkodását.

A jubileumi Weber-est az Operabarátoké

Carl Maria *Weber*, a nagy német zeneszerző születésének *százötvenéves* fordulóját tudvalévően híres operájának, »A bűvös vadász«-nak nagy reprizével ünnepli meg *november végén az Operaház. Báthy* Anna. *Rösler* Endre, *Palló* Imre, *Kálmán* Oszkár lesznek az új előadás főszereplői és a reprizt a *Magyar Operabarátok Egyesülete* védnöksége alatt rendezik. Ez lesz az Operabarátok *idei első díszelőadása*, amely után az egyesület estélyt ad.

Bulla Elma
Én voltam
csak Capitol

Hubay a brüsszeli hegedűverseny, Dohnányi a varsói zongoraverseny magyar zsűritagja

A belgák nagy hegedűművésze, *Isaye* emlékére *Brüsszelben nemzetközi hegedűversenyt* rendeznek, amelyen minden nemzetiségű, 30 évet be nem töltött fiatal művész résztvehet. A brüsszeli rendezőség *magyar tagot is meghivott a zsűribe: Hubay Jenőt.* A legjobb hegedűs az első díjon kívül értékes jutalmat is kap, egy híres mesterhegedűt.

Tavasszal aztán *Varsóban* megismétlik a *Chopin-zongoraversenyt.* A Zeneművészeti Főiskolába megérkezett a rendezőség meghívása: felkérték *Dohnányi* Ernőt, hogy foglaljon helyet a zsűriben. A bíráló-bizottságnak *még két magyar tagja lesz: Bartók* Béla és *Stefániai* Imre.

* **Színpadra vitték Drakulát.** *Londoni* jelentés szerint a *Lyric-Theatre* bemutatta Hamilton *Deane* »Dracula« című drámáját, amelyet a szerző Brem *Stoker* híres regényéből írt. A címszerepet, amelyet a filmen *Lugosi* Béla alakított, V. E. *Holloway* játssza. A vampír-drámának sikere van.

Bergner 21-én végre fellép az ifjú Dávid szerepében

Közel két év óta jönnek a hírek Londonból Elisabeth *Bergner* új szerepéről: Sir J. M. *Barrie* »The Boy David« című darabjának címszerepéről. Már háromszor ki volt tűzve a premier, amelyben az angollá lett híres német színésznő eljátssza *a bibliai ifjú Dávid szerepét* és mindháromszor elhalasztották.

Most, mint *Londonból* jelentik, meglesz a roppant érdeklődéssel várt premier: *Cochran*, az új Barrie-darab producere *november 21-re hirdeti Edinburghban a próbabemutatót*, amelyet *december 14-én* követ a nagy bemutató *Londonban*, a His Majesty's Theatre-ben.

A szereposztás és az előadás elsőrendűnek ígérkezik: Bergner egyik partnere például Saul szerepében Sir John *Martin Harvey*, a leghíresebb angol színészek egyike lesz és az előadást *Komiszárzsevszkij*, a híres orosz rendező rendezi. A darabhoz a *kísérőzenét* William *Walton*, az »Ahogy tetszik«-film komponistája szerezte.

München meghívta az Operaház balerináit

Az *Operaház* igazgatósága meghivót kapott *Münchenből:* a város *decemberben* nagyszabású ünnepséget rendez, amelyre *meginvitálta Operaházunk balettkarát.* A balett-együttest azon a díszelőadáson szeretnék szerepeltetni, amelyet az ünnepség napján tartanak.

A vendégjáték aligha valósulhat meg, mert a balerinákra *itthon van szükség:* a »Hovancsina« balettrészeit kell betanulniok és készülniök kell *Hubay* Jenő »Csárdajelenet«-ére, amelyet a kormányzó névnapján, december 6-án mutatnak be.

* **Zukor ezüstjubileuma.** A *Variety* jelentése szerint *Zukor* Adolf, az amerikai magyar filmvezér, most *Hollywoodban ezüstjubileumot* ünnepel abból az alkalomból, hogy *25 év óta* van kapcsolata a *Paramount*-filmgyárral.

RENDKÍVÜLI SZÍNHÁZI KEDVEZMÉNY

Az Est-lapok olvasói és előfizetői részére

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink KÜLÖNBÖZŐ RANGÚ JEGYET RENDKÍVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak Az Est kiadóhivatalában. VII ker., Erzsébet körút 18—20. sz. (Telefon): 1-4 8-33). Reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

A kedvezményes áru előadások műsora:

CSÜTÖRTÖKÖN, NOVEMBER 5-ÉN
MAGYAR: Disraeli (8). BELVÁROSI: Udvari páholy (8). ROYAL: A Pál uccai fiúk (4. d. u.) VÁROSI: A szerelmes királynő (8), KAMARA: Sok hühó Emmiért (8). TERÉZKÖRÚTI: Dr. Kerekes Mária (9). BETHLEN TÉRI: Légitámadás (8). KOMÉDIA: Tyúkfarm (8½). ERZSÉBETVÁROSI: Tűzmadár (8¾).

PÉNTEKEN, NOVEMBER 6-AN
VIG: Erzsébet, az elérhetetlen asszony (8). BELVÁROSI: Udvari páholy (8). TERÉZKÖRÚTI: Dr. Kerekes Mária (9). KAMARA: Sok hühó Emmiért (8). BETHLEN TÉRI: Légitámadás (8). KOMÉDIA: Tyúkfarm (8½). ERZSÉBETVÁROSI: Csavargólány (8¾).

SZOMBATON, NOVEMBER 7-ÉN
VIG: Erzsébet, az elérhetetlen asszony (8). VÁROSI: A szerelmes királynő (8). KAMARA: Sok hühó Emmiért (8). BETHLEN TÉRI: Légitámadás (8). ERZSÉBETVÁROSI: Csavargólány (8¾).

MINDEN JEGYVÁSÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Pállya Károly festőművész küzdelme a gyermekeivel

A mostohaanya, a tisztifőorvos és az árvaszéki elnök is belesodródott az áldatlan családi harcba

— *Az Est tudósítójától* —

Tizenkét évre nyúlnak vissza annak az elkeseredett pereskedésnek bonyolult szálai, amelynek egyik ága most fejeződött be a kúria *Thébusz*-tanácsának jogerős ítéletével. Ennek a hosszú és érdekes perlavinának középpontjában *Pállya* Károly, vagy ahogyan művészkörökben jobban ismerik: *Pállya* Carolus festőművész áll, aki

évek során át vivott áldatlan küzdelmet egyrészt saját gyermekeivel, másrészt pedig bátyjával és egykori mesterével, Pállya Celesztinnel, a jeles festőművésszel és nővérével, Pállya Karolával.

Ez a per bővelkedett izgalmas fordulatokban és elkeseredett összecsapásokban.

Pállya Károly ellen még 1924-ben indult meg az eljárás az ujpesti gyámhatóságnál *atyai hatalmának megfosztásáért*. Ennek az eljárásnak, valamint az ebből sarjadó pereknek hatalmas tömeggé felszaporodott aktáiból *izgalmas családi háborúság* története bontakozik ki:

Feljelentés az apa ellen

Pállya Károly első házasságából három gyermek született: *Emma, Celesztin-Károly és Lujza*. A festőművész első feleségének halála után másodszor is megnősült és ebből az új házasságból két gyermek született. 1924-ben történt, hogy *Pállya* Emma eltávozott a szülői házból. Az apa ekkor megjelent az ujpesti gyámhatóságnál és kérte, hogy *leányát vezessék hozzá vissza*. Ugyanekkor *Pállya* Emma az ujpesti rendőrségen

feljelentést tett saját édesapja ellen.

A leány előadta ebben a feljelentésében, hogy mostohaanyja az ő testvéreit, a kis Celesztin-Károlyt és Lujzát *lopásra, hazugságra tanítja és kérte, hogy a rendőrség a két kiskorú gyermeket vegye el az apától.*

Ezt a panaszt az újpesti rendőrség két környezettanulmánnyal és a detektívjelentéssel együtt áttette az árvaszékhez, amelyhez közben már a gyermekek nagybátyjának és nagynénjének kérelme is beérkezett. *Pállya* Celesztin, valamint *Pállya* Karola is azt kérte a gyámhatóságtól, hogy *vonják meg Pállya Károlytól az apai hatalmat, mert igen nagyfokban ideges, gyermekeivel durván és kíméletlenül bánik, gyermekeinek életét állandóan fenyegeti, a mostohaanya pedig a kiskorú fiút lopásra bujtogatja.*

A panaszosok szerint ennek a bujtogatásnak meg is lett a határa, mert a kis *Pállya Celesztin-Károly munkaadóját ismételten meglopta.*

Az árvaszék utasítása alapján dr. *Fadgyas* Gyula, Ujpest város tisztifőorvosa megvizsgálta az apát s megállapította, hogy valóban *»nagyfokú ideggyengeségben szenved, amely erős ingerlékenységben nyilvánul meg, a kedélyizgalmak, illetőleg fokozott idegbehatások olyan erős hatással lehetnek rá, hogy így tetteinek megnyilvánulásaiban bizonyos fokú korlátoltság észlelhető«.*

Az árvaszék elveszi az apától a gyermekeket, — a bíróság visszaadja

A lefolytatott eljárás és a fenti orvosi bizonyítvány alapján a gyámhatóság

megvonta Pállya Károlytól az apai hatalom gyakorlásának jogát és a gyerekeket elvette tőle.

E határozat ellen *Pállya* Károly fellebbezéssel élt, de *elutasították*. Végső fokon a belügyminiszterhez fordult felülvizsgálattal, de ez a lépése sem vezetett sikerre.

Az apai hatalomtól megfosztó határozat kimondta, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján Pállya Károly gyermekeit annyira elhanyagolta, hogy *nála a gyermekek erkölcsi romlás veszélyének voltak kitéve.* A határozat szerint alaposnak látszik az a gyanu is, hogy a gyermekeket mostohaanyjuk *lopásra biztatta, sőt kényszerítette*, továbbá édesanyjukról súlyosan rágalmazó kijelentéseket tett, többek közt azt, hogy *a gyermekek örökölték anyjuk gyógyíthatatlan betegségét.*

Amikor ezt a határozatot a belügyminiszter jogerőre emelte, *Pállya* Károly a pestvidéki törvényszéken pert indított e határozat *érvénytelenítése* iránt. Az újabban lefolytatott bírósági eljárás alapján a pestvidéki törvényszék *meg is semmisítette a gyámhatóság határozatát és Pállya Károlyt visszahelyezte apai jogainak gyakorlásába.* Ezt az ítéletet helybenhagyta a tábla, majd jogerőre emelte a kúria is. A bíróságok mindhárom fokon kimondták, hogy az a határozat, amelyet az ujpesti árvaszék hozott, nem volt helyes és

nincs semmi olyan ok, amely jogosulttá tenné az apai hatalom megvonását.

Ennek az ítéletnek indokolása többek között megállapítja, hogy a mostohaanya és a Pállya-fiú ellen *falopás* miatt valóban indult bűnvádi eljárás, amely azonban az ujpesti járásbíróság, illetve a pestvidéki törvényszék beszerzett iratai szerint *felmentéssel* végződött. Ezenkívül a fiú inaskorában munkaadójától egyetmást eltulajdonított ugyan, de a bíróságok szerint nincsen bizonyíték arra, *hogy a mostohaanya bujtotta volna fel őt* cselekedeteinek elkövetésére.

Megállapították a bíróságok azt is, hogy a gyermekek vallomása apjuk és mostohaanyjuk ellen azért nem fogadható el, mert »különösen *mostohaanyjuk iránt ellenséges érzülettel viseltetnek* és ez, ha nem is szándékosan, de öntudatlanul is okul szolgálhatott arra, hogy mostohájuk szavait, cselekedeteit félremagyarázzák.« Rendkívül érdekes ennek az ítéletnek következő mondata:

»Az a körülmény, hogy a szülő, illetve ennek átvett jogkörében a mostoha a gyermekeket fenyítésben részesíti, a nevelés szempontjából nem jogellenes eszköz.«

Per a tisztifőorvos és az árvaszéki elnök ellen

Amíg ez az árvaszéki eljárás, majd azt követően a három bírói fórumon átmenő pereskedés folyt, természetesen hosszú évek teltek el. a gyermekek felnőttek, sőt közülük *Pállya* Emma közben férjhez is ment.

Pállya Károly, az apa, azonban nem elégedett meg azzal, hogy a bírói fórumok neki és feleségének szolgáltattak teljes rehabilitációt, hanem a pert tovább folytatta, illetve most már

kiterjesztette Kiss Ödön ujpesti árvaszéki elnökre és dr. Fadgyas Gyula ujpesti tisztifőorvosra, akik ellen hatezer pengő erejéig indított kártérítési pert

a pestvidéki törvényszéken.

Kártérítési keresetében Pállya Károly azt adta elő, hogy *az árvaszéki elnök és a tisztifőorvos szabálytalan eljárása alapján hozták meg ellene annakidején az apai hatalmat megvonó végzést, amely az ő művészi reputációját, egyéniségét és egzisztenciáját rendkívül súlyosan érintette* és neki az erkölcsieken kívül jelentős anyagi kárt is okozott.

A festőművész kártérítési igényét dr. *Fadgyas* Gyula ellen azon az alapon próbálta érvényesíteni, hogy szerinte a tisztifőorvos *az ő megvizsgálása nélkül nyilvánított véleményt.* Az árvaszéki elnök ellen is különböző állítólagos szabálytalanságokat sorolt fel keresetében.

Pállya Károlyt hatezerpengős kártérítési keresetével úgy a törvényszék, mint a tábla, majd pedig most legutóbb végső fokon a kúria *Thébusz*-tanácsa is elutasította azzal az indokolással, hogy *sem a tisztifőorvos, sem az árvaszéki elnök nem követtek el hivatalos eljárásukban olyan károkozást célzó szándékosságot, vagy pedig vétkes gondatlanságot, amelyért őket felelőssé lehetne tenni.* Ezzel a kúriai ítélettel véget ért az évek óta folyó izgalmas családi pereskedésnek ez az ága, — a többi, persze, folyik tovább...

Garami Andor

A Föld kincsei

Juri Szemjonov gazdasági földrajza mindenki számára

Ha a történelem színes kulisszái mögé nézünk, vaskosan, meztelen egyszerűséggel igen gyakran valamely »*nyersanyag*« néz vissza ránk. De az újabb történelem legtöbbször már nem is rejti kulisszák mögé a nyersanyagot. Fegyveres és gazdasági háborúk indulnak, szövetségek alakulnak és bomlanak szét az anyagok miatt, amelyeken az ember elhódít a Földtől, hogy fentartsa életét. Az átlagember azonban, aki nem merült el a világgazdasági kérdések tanulmányozásában, nem lát tisztán. Felrémlik előtte a kaucsuk, a gyapju, vagy a petróleum, mint bonyolult történések indítóoka, ám nem tudja a történéseket végiggondolni s a különböző anyagok és az értük folytatott küzdelmek jelentőségét mérlegelni.

Aktuálisabb, kivétel nélkül mindenki számára fontosabb és érdekesebb, életbevágóbb könyvet el sem lehet képzelni, mint az a hatalmas kötet, amelyet az Athenaeum most adott ki. Juri *Szemjonov* foglalta benne össze a világgazdaság forrásaira vonatkozó ismereteket »mindenki számára«. Ez utóbbi kifejezés nem pontos adatok hiányát s a tudományos igazságok felhigítását akarja jelenteni. A legpontosabb és legteljesebb számadatokat bocsátja az olvasó rendelkezésére. De ezek az adatok egy mesteri prózába vannak beágyazva. A nyersanyagok mögött láthatjuk az emberi álmot, az emberi vért és könnyet is, amely hozzájuk tapad.

A búza, a rozs, az árpa, a zab, a kukorica, a rizs, a kaucsuk, a kávé, a tea, a kakaó, a cukor, a dohány, a pamut, a gyapjú, a selyem, a kender és juta, a len, a kőszén, a petróleum, a vas, a réz, az ón, az ólom, az alumínium, a higany, az arany, az ezüst, a platina, a szárazföldi állatok és halak húsa, a só, a salétrom, a szesz és a többi, mint félelmes hatalmú, életet adó és életet pusztító mitológiai istenség vonul el előttünk. Látjuk útjaikat, hatalmuk születését, erősödését és gyengülését. Látjuk születésük helyét is, a környezetet, amelyben nagyranőnek vagy elsorvadnak s látjuk imádóik és áldozataik seregeit.

— Egy szép napon eszembe jutott, hogy olyan könyvet írjak a gazdasági életről, amely az olvasókat úgyszólván hajón viszi távoli országok felé vezető utakra, megmutatja nekik, hogy a javakat hogyan termelik, vásárolják és adják el, — írja a szerző bevezetésében. Célját valóban elérte. Olyan érzéssel tesszük le könyvét, mintha csodálatos világkörüli utat tettünk volna, de közben nemcsak a Föld színes és a szemnek kellemes foltjait látogattuk meg, hanem belenéztünk a mélységben működő titkos erők munkájába is. (—y —s)

Német-lengyel gazdasági tárgyalások

Varsó, november 5

(Az Est külön tudósítójától)

A jövő héten kezdődnek a gazdasági tárgyalások a német birodalom és Lengyelország között. Ebből az alkalomból a félhivatalos Iskra távirati ügynökség kiszámította, hogy Lengyelországnak kerek *félmilliárd márkára rúgó követelése fagyott be Németországban*, de német részről erre azt felelik, hogy ez az összeg nagyítva van, mert ha beleszámítják a lengyel állampolgároknak Németországban levő ház- és birtokvagyonát, akkor sem jön ki ez az összeg, de különben is *csak a kamatok esedékesek, maga a tőke nem.* (T)

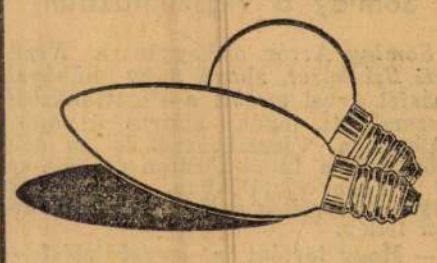

TUNGSRAM KRYPTON fényében ragyog lakása!

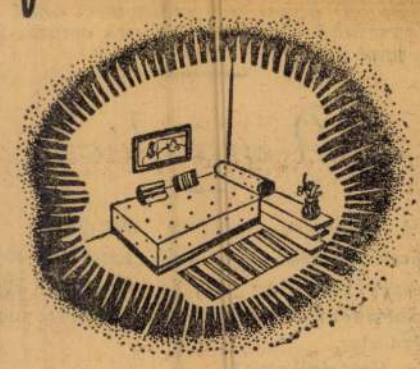

Kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál reggel felkeléskor már ¼ pohár természetes Ferenc József keserűvizet is kitűnő sikerrel adhatunk.

Hangulatos estek: PARLAMENT-PINCE étterem

Tóth Bözske új műsorát Vörös Elek és zenekara kiséri.

Reggelig nyitva! Igazgató: Márkus Imre. Tel. 1-164-05. Elsőrendű déli-ebédmenü P 1.60

Pállya Károly

— **Lehet-e befolyással peres eljárás a művészi alkotásra és a művész értékelésére?** *Pállya* Károly festőművésznek, *Pállya* Celesztin fivérének 12 év óta húzódó perében hozott ítéletet a kúria *Thébusz*-tanácsa. Tizenkét év előtt *az újpesti árvaszék megfosztotta az Ujpesten lakó Pállya Károlyt a gyermekei felett gyakorolt atyai hatalomtól* és az árvaszéknek ezt a határozatát *a belügyminiszter is jóváhagyta*. Pállya Károly a bírósághoz fordult a határozat hatálytalanításáért és *a pestvidéki törvényszék az árvaszék határozatát hatályon kívül helyezte*. A festőművész erre kártérítési pert indított dr. *Kiss* Ödön árvaszéki h. elnök és dr. *Fadgyas* Gyula tisztifőorvos ellen, keresetében azzal érvelve, hogy az árvaszék szabálytalanul járt el, a tisztifőorvos pedig kedvezőtlen orvosi véleményt adott róla az árvaszéknek. Keresetében kérte a bíróságot, hogy a h. árvaszéki elnököt és a tisztifőorvost *30.000 pengő kártérítésben marasztalja el. Az ellene folyó eljárásból származó izgalom miatt* — mondta a keresetlevél — *évekig nem tudta művészi munkáját folytatni*, amiért 6000 pengő kártérítés megítélését kérte, azon a címen pedig, hogy *az árvaszék határozata művészi nevét devalválta*, 24.000 pengő erkölcsi kártérítést követelt. A pestvidéki törvényszék a keresetet *elutasította*, kimondva, hogy az árvaszék szabályszerűen járt el, a tisztifőorvos pedig orvosi meggyőződése alapján adott a felperesről véleményt. De különben is — mondta az ítélet indokolása — *művészi produkciókra és művészi értékelésre nem lehet befolyással peres eljárás*. A törvényszék ítéletét később a budapesti kir. tábla helybenhagyta. *Pállya* Károly, aki időközben keresetét *6000 pengőre szállította le*, a kúriához fellebbezett. A kúria előtt lefolytatott tárgyaláson a közben elhúnyt dr. *Kiss* Ödön helyett *özvegye* szerepelt alperesként, akit dr. *Andor* Endre, Ujpest tisztifőügyésze képviselt, dr. *Fadgyas* Gyula tisztifőorvos képviseletében dr. *Fadgyas* Miklós jelent meg. *A kúria a táblai ítéletet indokainál fogva helybenhagyta* s így Pállya Károly tizenkétéves kártérítési perét végleg elvesztette.

Pesti Napló 1935. jún. 23.

Petőfi mint völegény	3.--	2.--
lei egy fiatal lányhoz	2.80	-.50
fia a kontár. Pesti képek	2.--	-.30
Bölöni Farkas Sándor)	3.--	1.50
3 felvonásban	1.50	-.20
matőr-kötésben	3.50	-.70
életből. Amatőr kötésben	3.50	-.60
jnok regénye. 196 l	2.--	-.50
tek. Illusztr. kötve	3.50	-.80
k. Mese. Illusztr. kötve	3.50	-.80
2 rész egyben. Kötve	4.--	1.50
művészete 150 képpel	8.--	3.60
óti J.L. 256 l	3.--	-.40
yek amatőr-kötésben	3.--	-.70
Illusztrálta: Akantisz	3.--	-.4
nyve. 228 l	3.80	-.60
tood) Ford.: Wildner Ö.	2.--	-.50
lusztr. Amatőr kötésben	3.50	-.90
2 felvonásban	-.80	-.1
vesi hüség diadala	-.80	-.10
története. 1922. 224 l	3.50	-.80
tirása. 1933	1.50	-.50
zigetvári Iván. 272 l	4.--	-.60
alapján készült kiad.	3.50	-.90
um. 228 l	2.--	-.40
s a magyar királyfiról	2.--	-.40
őfi Sándor. Illusztr.	3.80	-.80
alál. Novellák. 173 l	1.--	-.20
amentes papiron	1.60	-.20
tészete	1.--	-.40

mészet egységes, nagyszerű monumentalitását nem érzi; munkái túl vannak halmozva részletekkel, aprólékosságokkal. Széles, erőteljes kézírása ennélfogva nem is lehet; a részletek nála egységes egészbe nem olvadnak, s ezért kicsinyesen hatnak. Az ő képei csak a természet utánzásai, de nem művészi igazságok is egyben. Mert a hasonló vonások összessége csak utánzás, — a művészi igazságot sokszor egyetlen vonás is inkább kifejezi, mint a természeti tárgyak leglelkiismeretesebb leltározása. A felesleges szószaporítás, melylyel *Pálya* Károly a természet dolgait regisztrálja, csak gyengeség jele s czélját sem éri el. Mert a tájfestőnek nemcsak egy bizonyos képet kell megelevenítenie a néző előtt, hanem éreztetnie kell azt is, a mit a festő érzett az eleven kép előtt. *Pálya* Károly csak oda állit bennünket a vászon elé, hogy nézzük azt a magunk szemével és érezzük bele az érzést, ha — tudjuk. Ő csak megmutogat nekünk mindent, de megindulását nem lopja belénk. Nem érzett-e ő maga sem valami benső ellágyulást, mikor ott állott a nagy Természet előtt, vagy csak gyönge rá, hogy azt közölni is tudja velünk ecsetjével? — nem kutathatjuk. Erre a kérdésre csak maga *Pálya* Károly adhat majd feleletet — későbbi munkáival. *R—a M—s.*

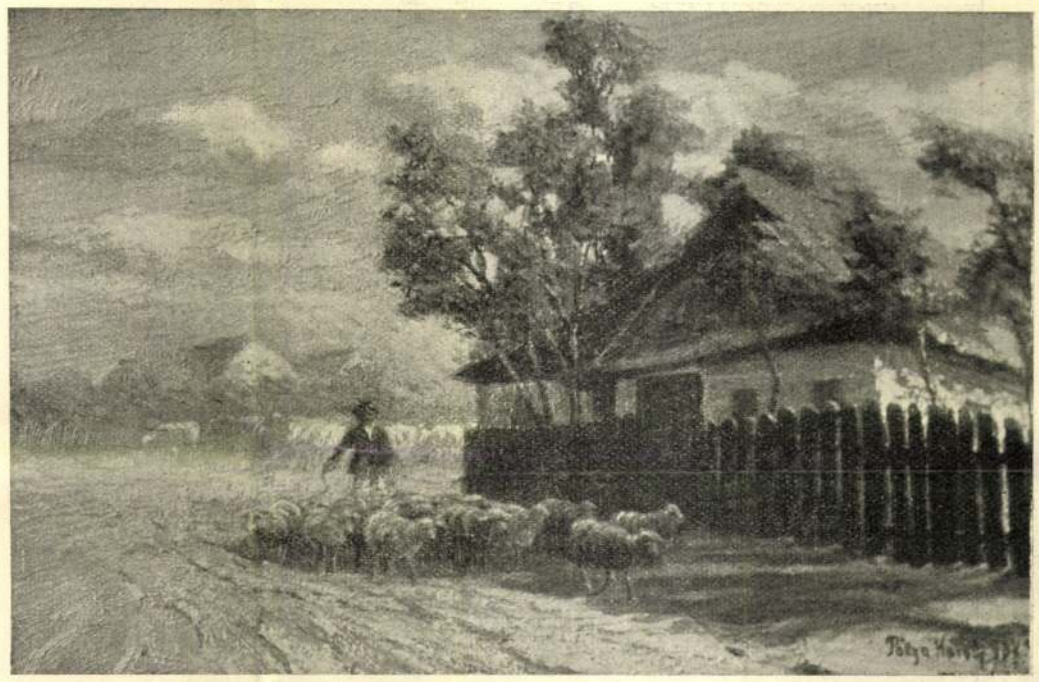

HAZAFELÉ.

SZTRÁJK ALATT.

Elbeszélés. — Irta **Sas Ede.**

I.

A kis város végén, nem valami élénk forgalmu utczában volt a Böcze Mihály műhelye és boltja. Nincs is ez a széles utcza nagy forgalomra berendezve, mert még a gyalogjárója is csak deszkapalló: kocsiútján pedig nyáron a járókelő szemét-száját ellepi a por, télen meg a feneketlen sárból alig tud kikeczmeregni az arra tévedt szekér. Az elhagyott utczában ennélfogva nagy csendesség pihen; csak néha hallatszik ki valamelyik udvarból a csörölés-pörölés: a háziasszony veszekszik a lakókkal, vagy a lakók perelnek egymás között. Itt ugyanis fölötte szegény emberek laknak: a szegény ember pedig többnyire boszus, mérges a sorsra s egymáson tölti ki a boszuságát. Itt volt kénytelen meghuzódni Böcze Mihály a kaptafájával, a külváros szélén, abban a rommá roskadt házikóban, a melynek teteje egyik oldalán már egészen lecsuszott a földre: úgy hogy szépen, kényelmesen, lassacskán fölsétált rá a gyep, a dudva, mely a giz-gazos udvart beszövi. Ide bizony nem igen járnak a vevők; de hát ez nem is szükséges. Böcze Mihály helyükbe megy a munkáért a régi jó embereinek, a kiket még abból az időkből ismer, a mikor egy hatlegényes mesternél dolgozott, a mikor még nem volt házasember, nem volt szegény feje önálló mester...

Magam is ebből az időből ismertem a nyurga, sápadt, lenhaju legényt, a ki megházasodván és önállósítván magát: megkért, hogy lábbeli dolgában tiszteljem meg a bizalmammal. De egyszer aztán hosszu ideig nem kopogtatott be hozzám: hogy kerül-e valami dolog? Talán fölvitte az Isten a dolgát és nincs szüksége a munkáért való házalásra, gondoltam mindaddig, a míg nem találkoztam vele. Nyurga teste most még jobban előre hajlott, arcza még keservesebb volt, mint azelőtt.

— No hát, hogy megy a sorja, Mihály? Virágzik az üzlet? — kérdeztem tőle.

A sápadt ember még lejebb simította az amugy is csurgóra álló bajuszát.

— Az üzlet, teknitetes uram? Hát biz azt becsukták...

— Ne mondja! Hiszen mindig azt mondta, hogy nem panaszkodhatik. Annyi a munkája, hogy csak győzze.

— Volt is. Csak az volt a baj, hogy nagyon sok ur volt a kundsaftjaim között.

— Hát az baj?

— Baj bizony. Mert a szegény emberektől csak megkaptam a pénzemet azért a kis foltozásért, talpalásért. De a finom uri kundsafttól mentse meg a jó Isten a szegény susztert. Az ur hitelbe csináltat mindent: aztán ha elmegy az ember a pénzért, hát még gorombaságot kap. Örüljön, ha ki nem dobják... Nem tudtam kifizetni a bőrt, a mit hitelbe kaptam, hát elkótyavetyélték még azt a kis butoromat is.

S lógatta a fejét a sárga ember, a kit ilyen gonosz tapasztalatra juttattak a finom urak...

— Biz ez szomoru dolog, Mihály. S hát már most mit csinál?

A tönkrement mester vállat vont:

— Mitévő lehettem? Beállottam dolgozni a gyárba! Hej az a gyár is! Hogy rogyott volna rá a fala, a ki megépitette. Az tesz tönkre mindnyájunkat, kis embereket...

II.

S abban a nehéz sóhajtásban, a mit Böcze Mihály a gyár felé küldött: benne volt a kis emberek minden panasza az ellen az ujkori Minotaurusz ellen, a mely a veszedelmes falak mögött lakik s apró exisztenciákból táplálkozik. Pár éve csak, hogy fölépitették s a nagypiacztéren fényes, csillogó, dúsgazdag raktárát megnyitották: azóta egymásután pusztultak el a varosban a szegény független mesterek, a kik aztán kénytelenek bealázatoskodni a gyáros urhoz, hogy adjon nekik munkát; adja nekik vissza a betevő falatot, a mit kivett a szájukból.

Minderre Böcze Mihály keserü, lemondó sóhajjal gondol, azonban vannak a gyárban, a kiknek a szeme haragosan fölvillan, ha a hintón járó czipőgyáros urról beszélnek. A kik szombat este, munka után, összedugják a fejüket a korcsmában, a hol a füst és a mámor sűrü fellege nehezedik rájuk. A kik sokalják a munkát, kevesellik a bért, kivált mióta meghallgatták a fővárosból lejött apostolokat, a kik az újkor három nyolczasos evangéliumáról prédikáltak nekik. S mikor az nem enged a kivánságaiknak: egy zajos, viharos, baljós vasárnap délután kimondják a sztrájkot...

Egyébként gyönyörű tavaszi délután volt, mikor a háború zászlóját kibontották. A levegő csupa gyengéden hízelkedő illat és napsugár. A zöld és fehércsipkés ágakon a röpködő zenekar most kezdte próbálgatni a tavaszi dalt. De a madarakat elkergette, a halk, édes csicsergést túlharsogta most a zengő hadüzenet: a munkás Marseillaise, mely a sztrájkolók tanyáján, a ligetben fenyegetően felhangzott. Csak a Böcze Mikály mély hangja nem vegyült bele ebbe a karba. Ő is csatlakozott persze társaihoz, de nem tudott velük kivonulni a vidám, napsugaras ligetbe, leheveredni a bársonyos gyepre. Hazaballagott lakására, a mely még eldugottabb helyen volt, mint nemrégiben a boltja. Az udvar végében, a gugyori odúk előtt, leült a törött lábú lóczára és azt mondta a feleségének:

— Holnap nem megyek a gyárba, Éva. És holnapután se. Isten tudja, mikor állunk újra munkába. A meddig a gyáros nem teljesiti a kivánságunkat: sztrájkolunk...

Az asszony szeme megvillant. Ő helyesli a dolgot. Minden munkásasszony szoczialista. Hiszen ő még jobban érzi a nyomoruságot, mint az ember, a ki ha kihúzza hazúlról a lábát: elfelejti az otthon inségét.

— Úgyis agyontöröd magad a robotban. Aztán mit kapsz érte? Alamizsnát...

S Böcze Mihály, ülvén lakása előtt egy rozoga padon, bólingat az asszony tüzelésére. Azután a gyerekeire téved a tekintete és nagyot sóhajt. A gyerekek ma még vígan játszanak, bujócskáznak az udvaron. Ma még ebédeltek...

III.

Azonban akár hetekig ott üldögélhetett Böcze Mihály az elhagyott, giz-gazos udvarban — a

HETIVÁSÁR.

PÁLYA KÁROLY KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A NAGYSZALONTAI CSONKA-TORONY BEJÁRATA AZ ARANY-SZOBOR LELEPLEZÉSE UTÁN.

gyáros nem engedett, a nagy épületbe nem térhettek vissza a munkások; pedig a dalos, virágos ligetet szívesen otthagyták volna már a komor falakért. Azt mondta: nem engedhet, ha nem akarja magát tönkre tenni. Beszélt nekik a nyomott közgazdasági viszonyokról, a szorongató versenyről, a tőke nagy koczkázatáról, — a miket a munkások nem is igen értettek, de nem is akarták megérteni. Csak azt látták, hogy finom, úri ruhában ül előttük, mikor ők kopott rongyokat viselnek; csak arra gondoltak, hogy a veszedelem hírére is abbáziai üdüléséből gyorsvonatozott haza.

S a fejüket rázták és kivonultak a szobájából, vissza a lombos sztrájk-tanyára, a hol ebéd gyanánt nagyot alusznak a puha, napsütött pázsiton és jót isznak rá a forrásvízből.

Böcze Mihály most is haza lopódzott a társai közül, a kik egymást erősítették a buzdításaikkal. Odahaza szomorú némaság fogadta. A szegénységnek, a nélkülözésnek az a gonoszabbik fajtája, a mely nem panaszkodik, hanem magába fojtja a keservét. A gyermekek már nem futkároztak vidáman előtte. A szegletbe húzódtak és ha kérdezte őket, mi bajuk, hát nem feleltek. Az anyjuk bizonyosan megtiltotta nekik, hogy az apjuk előtt panaszkodjanak, kenyeret kérjenek. De azt nem tilthatta meg, hogy köny ne fakadjon a kicsi fiú, a kicsi leány nefelejtsszeme szegletében . . .

Böcze Mihálylyal akkor egyet fordult a világ. Az a pár könycsepp, mint tűzeső hullott a szívére. Nem volt odahaza egy perczig se maradása többé. Ment, ment . . .

Odatámolygott abba a gyűlölt épületbe, a melyet odahagytak a társai. S szédelegve oda állott a gyáros elé:

— Nagyságos uram, — mondotta. — Én beállok a munkába, ha megengedi . . .

S mikor egyedül leült, a műhelyben, az alacsony, kicsi székre, összeszorított fogai közűl sziszegte:

— Áruló vagyok. Hitvány áruló . . .

IV.

S eljött az első szombat estéje, a mikor Böcze Mihály újra pénzt kapott a kezébe. Minden este a falhoz lapulva, futva osont haza a gyárból, mintha félne, hogy a társai rálesnek és megverik, — de most még jobban bujt, még jobban futott, mikor a pénzt kellett hazavinnie. Mintha szégyelte volna magát, mintha lopta volna azt a pénzt, — úgy igyekezett tőle megszabadulni. S fellélekzett, mikor odaadhatta a feleségének.

Pedig milyen ünnepet varázsolt az inséges odúba az a nehány fillér! Hogy ragyogott a gyermekek arcza, a mikor a tűzhelyen újra fellobogott a láng, rózsás, bűbájos fénybe vonva a szűk, homályos, nyirkos lakást. És mintha a mesebeli terülj abroszt varázsolta volna elébük az édesanyjuk: oly repesve ülték körül az asztalt, a hol ott párolgott előttük a tálban a sóvárogva várt, isteni gyönyörűség . . .

Az asztalon ott állott az apa tányérja is. Az asszony a legjobb falatokat rakta rá. És kérdően nézett az urára, a ki az ajtófélfához támaszkodva állott és odatapadt a szeme a mohón, csillogó szemmel falatozó gyermekeire . . .

— Hát te nem eszel, Mihály?

Böcze Mihály nem felelt. Az asszony nyugtalanúl kelt fel székéről.

— Mi bajod van? Beteg vagy?

A férfi csak a fejét ingatta. S azután megfordult és kisompolygott az udvarra.

A feleség egy perczig bámulva nézett utána. Azután letette kezéből a kanalat és ő is kisietett.

Mihály ott ült a rozoga lóczán. Két kezébe fogta és szorította a bozontos fejét. Az asszony melléje húzódott és átölelte a nyakát:

— Jere hát be, egyél hát Mihály!

A férfi felemelte a fejét, s ránézett a feleségére. Vad elkeseredés sötétlett a szemében.

— Kifordulna a számból a falat, ha ennék abból az ételből. Áruló vagyok, gazember vagyok. Hanem te eredj vissza és adj a gyerekeknek. A gyerekek egyenek . . .

És ismét a tenyerébe temette az arczát és vaskos ujjain átszivárogtak a könnyei. S az asszony is ráborult és megeredt szivéből a keserűség.

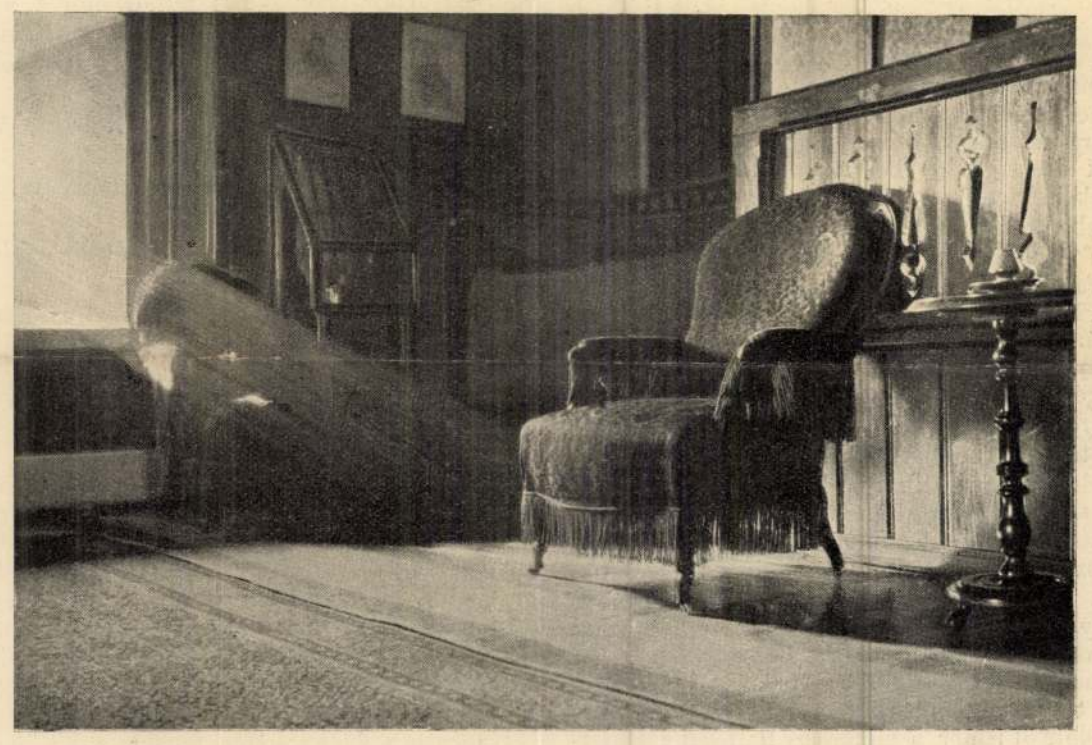

ARANY JÁNOS BÚTORAI A NAGYSZALONTAI ARANY-MUZEUMBAN.

ARANY JÁNOS IRÓASZTALA A NAGYSZALONTAI ARANY-MUZEUMBAN.

NAGYSZALONTAI KÉPEK.

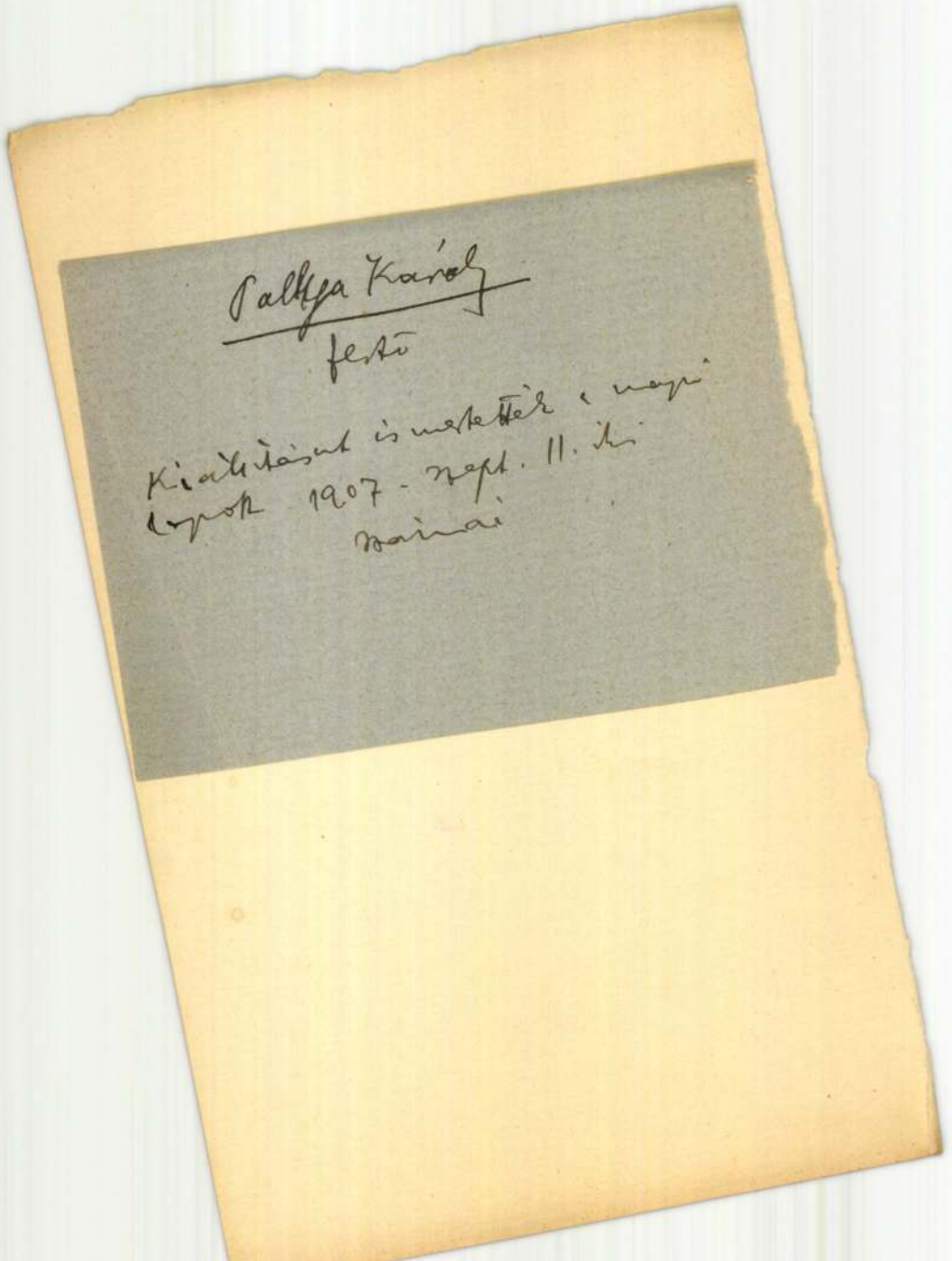

Pallya Károly

festő

Kiállítását ismertették a napi
lapok 1907 - szept. 11. ikei
számai

Zala Gy

1841. *Damjanich J*

Vállig látható, kissé j
előre fésült haja rövid, bajusz
mántgallérú atilláját legfölül
hajló babérgaly karolja át.
és jelzése a jobb váll alatt

Eredeti kerek gypszdom
1841. — Értéke 31 K. — Zala
19-én (212–899). — Átvétete
utasítás alapján (265–899)
(289–900). — Az adományt
49217 sz. leirat (140–900). -
18-iki 69490 sz. utalványny
Kifizettetett 1901 november 7
(681–902) és 1904 május 1
1901 deczember 31-én (564–9
és 1904 június 25-én (318–9
az 1902 január 12-iki 355
19411 (776–902) és az 190
határozat (856–904).

Jegyzet. Az aradi szaba
nek első domborműve.

III 3

Pl.
Ad 1899

Pállya Károly

Műcsarnok

1906. tav. kiáll. 461, 462

1906-7. téli kiáll. 398, 400, 402

Pallya Károly
festő.

Szept. 11-e után nyílt meg P. K.
kiállítása a Könyves Kálmán
szalonjában.

Kiállítások. Művészet · 1907. 339. l

PÁLLYA CELESZTIN. «Álljon meg bácsi.»

Műcsarnok 1894/95

Ács K.

Pállya Celestin

312. **Székely Bertalan** (1835—1910):
ÜLŐ NŐ. Szénrajz. 31×23 cm. (hagyatéki bélyeggel). — SITZENDE FRAU. Kohlezeichnung (mit Nachlass-stempel).

313. **Székely Bertalan** (1835—1910):
SZÉCHY MÁRIA. Olajfestmény, fa. 44×28 cm. — MARIA SZÉCHY. Öl auf Holz.

314. **Székely Bertalan** (1835—1910):
LEÁNYFEJ. Olajfestmény, papirlemez. 40×30 cm. — MÄDCHENKOPF. Öl auf Pappe.

315. **Székely Bertalan** (1835—1910):
NŐI KÉZTANULMÁNY (Erzsébet királyné keze). Olajfestmény, vászon. 46×35 cm — HANDSTUDIE (Hand der Königin Elisabeth). Öl auf Leinwand.

316. **Székely Bertalan** (1835—1910):
TÁJKÉPTANULMÁNY. Olajfestmény, papirlemez. 34×43 cm. (A művész 1911. évi hagyatéki kiállításán szerepelt.) — LANDSCHAFTSSTUDIE. Öl auf Pappe. (War auf der Nachlassausstellung des Künstlers im Jahre 1911 ausgestellt.)

317. **Szemlér Mihály** (1833—1904):
SOROZÁS. Olajfestmény, papirlemez. 42×62 cm. — ASSENTIERUNG. Öl auf Pappe.

318. **Szemlér Mihály** (1833—1904):
KEDVES MEGLEPETÉS. Olajfestmény, vászon. 78×64 cm. Jelezve alul balra: Szemlér Mihály. — ANGENEHME ÜBERRASCHUNG. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Szemlér Mihály.

319. **Szenes Fülöp** (szül. 1863):
KACSINGATÁS. Olajfestmény, papirlemez. 70×46 cm. Jelezve alul balra: Szenes. — DIE KOKETTE. Öl auf Pappe. Bezeichnet links unten: Szenes.

320. **Szirmai Antal** (szül. 1860):
BORZEB KÖLYKEIVEL. Olajfestmény, vászon. 46×57 cm. Jelezve alul balra: Szirmai A. — DACKELFAMILIE. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Szirmai A.

321. **Szirmai Antal** (szül. 1860):
KOS. Olajfestmény, papirlemez. 46×38 cm. — WIDDER. Öl auf Pappe.

322. **Tamássy Miklós:**
LÉDA. Olajfestmény, vászon. 80×100 cm. Jelezve alul balra: Tamássy Miklós 1920. — LEDA. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Tamássy Miklós 1920.

323. **Tardos Krenner Viktor:**
FAUN ÉS NIMFA. Olajfestmény, vászon. 70×55 cm. Jelezve alul balra: Tardos Krenner V. — FAUN UND NYMPHE. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Tardos Krenner V.

324. **Telepy Károly** (1828—1906):
KIDŐLT FENYŐ. Olajfestmény, papirlemez. 13×22 cm. Jelezve alul jobbra: Telepy K. — UMGEFALLENE TANNE. Öl auf Pappe. Bezeichnet rechts unten: Telepy K.

325. **Teltscher, Joseph** (1802—1838):
FÉRFIARCKÉP. Elefántcsontminiatür. 9×7.5 cm. Jelezve alul jobbra: Teltscher. — MÄNNLICHES BILDNIS. Miniatur auf Elfenbein. Bezeichnet rechts unten: Teltscher.

326. **Temple:**
SZENT EDUÁRD ANGOL KIRÁLY HALÁLA. Olajfestmény, vászon. 31×25 cm. Jelezve alul balra: Temple 1867. — TOD DES HEILIGEN EDUARD VON ENGLAND. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: Temple 1867.

327. **Teniers Dávid, ifj. köre** (XVII. század):
BOSZORKÁNYOK SZOMBATJA. Olajfestmény, fa. 70×94 cm. — Anhang von David Teniers d. J. (XVIII. Jahrhundert): HEXENSABBATH. Öl auf Holz. *(Illusztrálva II. táblán.)*

328. **Theer, Adolf** (1811—1868):
LEÁNYKA RÓZSÁKKAL. Elefántcsontminiatür. Ovális, 21×16·5 cm. Jelezve alul jobbra: Adolf Theer 1853. — MÄDCHEN MIT ROSEN. Miniatur auf Elfenbein. Bezeichnet rechts unten: Adolf Theer 1853. *(Illusztrálva XI. táblán.)*

329. **Theer, Robert** (1808—1863):
NŐI ARCKÉP. Elefántcsontminiatür. Ovális, 11×9 cm. Jelezve jobboldalt: Robert Theer Wien. — WEIBLICHES PORTRÄT. Miniatur auf Elfenbein. Bezeichnet rechts: Robert Theer Wien. *(Illusztr. XII. táblán.)*

330. **Tiepolo, Battista után:**
KÉT DARAB TOLLRAJZ, másolatok Tiepolo rézkarcai után. Méretek: 24×18 cm. — ZWEI FEDERZEICHNUNGEN, Kopien nach Radierungen von Tiepolo.

Magyar Nemzeti Renaissance Társaság

V. aukció. Bp. 1923

257. **Pállya, Carolus** (szül. 1864):

VIZIMALOM. Olajfestmény, fa. 13—15 cm. Jelezve alul jobbra: Carolus Pállya. — WASSERMÜHLE. Öl auf Holz. Bezeichnet rechts unten: Carolus Pállya.

258. **Papp Sándor** (szül. 1867):

NAPLEMENTE UTÁN. Olajfestmény, vászon. 70×100 cm. Jelezve alul jobbra: Papp S. 1901. — NACH SONNENUNTERGANG. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Papp S. 1901.

259. **Pataky László** (1857—1912):

TÜZÉRTROMBITÁS. Olajfestmény, vászon. 40×28 cm. Jelezve alul jobbra: Pataky. — ARTILLERIE-HORNIST. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Pataky.

260. **Pentelei-Molnár János** (szül. 1878):

CSENDÉLET: virágváza, edények. Olajfestmény, vászon. 76×60 cm. Jelezve alul jobbra: Pentelei-Molnár. — STILLEBEN: Blumenwase, Gefässe. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: Pentelei-Molnár.

261. **Perlmutter Izsák** (szül. 1866):

JÓ SZOMSZÉDSÁG. Olajfestmény, vászon. 115×85 cm. Jelezve alul jobbra: 913. Perlmutter. — GUTE NACHBARSCHAFT. Öl auf Leinwand. Bezeichnet rechts unten: 913. Perlmutter.

262. **Perlmutter Izsák** (szül. 1866):

A MŰVÉSZ ÖNARCKÉPE. Olajfestmény, papirlemez. 72×57 cm. Jelezve alul balra: Perlmutter 1905. — SELBSTBILDNIS DES KÜNSTLERS. Öl auf Pappe. Bezeichnet links unten: Perlmutter 1905.

263. **Peter, Emanuel** (1799—1873):

NŐI ARCKÉP. Elefántcsontminiatür. Ovális, 9·5×7·5 cm. Jelezve fölül balra: Peter 862. — WEIBLICHES PORTRÄT. Miniatur auf Elfenbein. Bezeichnet links oben: Peter 862. *(Illusztrálva XII. táblán.)*

264. **Peter, Emanuel** (1799—1873):

NŐI ARCKÉP. Elefántcsontminiatür. Ovális, 8×6 cm. — WEIBLICHES PORTRÄT. Miniatur auf Elfenbein. *(Illusztrálva XI. táblán.)*

265. **Polgár Márton:**

A MŰVÉSZ ÖNARCKÉPE. Tollrajz. 21×13 cm. Jelezve alul: Polgár. — SELBSTBILDNIS DES KÜNSTLERS. Federzeichnung. Bezeichnet unten: Polgár.

266. **Pór Bertalan:**

A ZENE. Olajfestmény, vászon. (Színvázlat freskóhoz.) 33×115 cm. Jelezve alul: Pór B. 1911. — DIE MUSIK. Öl auf Leinwand. (Entwurf zu einem Wandbilde.) Bezeichnet unten: Pór B. 1911.

267. **Pourbus, Frans,** ifj. iránya:

FÉRFIARCKÉP. Olajfestmény, fa. 40×34 cm. — Richtung des Frans Pourbus d. jüng.: MÄNNLICHES BILDNIS. Öl auf Holz.

268. **Preissler, Johann Daniel:**

Theoretisch-Praktischer Unterricht im Zeichnen. III—IV. Theil. Nürnberg, 1798 — Folio. 36 rézmetszettel. — Mit 36 Kupferstichen.

269. **Priesman, Bertram** (szül. 1868):

HULLÁMZÓ TENGEREN. Lithografia. 12×20 cm. — STÜRMISCHES MEER. Lithographie.

270. **Puccinelli A.:**

KRISZTUS KÉPMÁSA. Selyemre nyomott rézmetszet, a római Szent Péter-templomban őrzött eredeti után. 41×28 cm. — BILDNIS CHRISTI. Kupferstich auf Seide, nach dem Original in der Peterskirche in Rom.

271. **Quast, Pieter Jansz** (1606—1647):

MULANDÓSÁG. Olajfestmény, fa. 60×48 cm. — VERGÄNGLICHKEIT. Öl auf Holz. *(Illusztrálva V. táblán.)*

272. **Reinhardt, Ludwig** († 1870):

JUHNYÁJ A LEGELŐN. Olajfestmény, vászon. 50×63 cm. Jelezve alul balra: L. Reinhardt. — WEIDENDE HERDE. Öl auf Leinwand. Bezeichnet links unten: L. Reinhardt.

273. **Reinhold, Fr. Philipp** (1799—1840):

A LIPCSEI NÉPEK CSATÁJÁNAK ELSŐ ÉVFORDULÓJÁRA 1814-BEN BÉCSBEN RENDEZETT ÜNNEPÉLY. Rézmetszet, kézzel színezve. 52×74 cm. — JAHRESFEIER DER VÖLKERSCHLACHT BEI LEIPZIG IN WIEN, 1814. Kupferstich, handkoloriert.

274. **Két darab utólag szinezett rézmetszet:**

CIRO FERRI ÉS PIER LEONE GHEZZI ARCKÉPEI. Méretek: 28×18 cm. XVIII. század. — Zwei nachträglich kolorierte Kupferstiche: PORTRÄTS DER MALER CIRO FERRI UND PIER LEONE GHEZZI. XVIII. Jahrhundert.

1850. Pállya Celestin:

Káposztarakás.

(téli hangulatban ábrázolt) Nyipesti piacz

A [illegible] közepén [illegible], jobbra, [illegible] nagy káposztarakás látható, a melynek aljára [illegible] szürke ponyvát és tetejére [illegible] félig összegöngyölt gyékényt vetettek. Kissé odább [illegible] sötét ruhás asszony, kiszek fejkendője és [illegible] kötényje fehér meg [illegible] fekete fejkendőt, szürke reklit és világos kék [illegible] szoknyát viselő leány dolgozik. Tőlök nem messze, de a káposztarakás [illegible] kissé eltakarva, még hárman képeznek csoportot, [illegible] Körülök a [illegible] piros fejkendőt, [illegible] ugyanilyen [illegible] derekat és kék szoknyát viselő napszámosnő válik ki leginkább. A háttérben a templomtéri házak és fák bosztakoznak ki, az előtérben pedig az utcza egy kisebb rakás káposztát takartak le [illegible] szintén szürke ponyvával.

mögött és attól

a templomtéri

Fa, méretei 11·2 : 16·7 cm.
Vétetett 1900. ápr. 21-én a 29428. sz. leirattal. Sz. N. 426/900.
Ára 250 Kª
1900. Tav. tárlas. VIII : 3745.

A vételár elszámoltatott 1900 VII 20-án (230/900); az elszámolást tudomásul vette 1900. VIII. 25-én a 11894 szvsz. leirat (456/900)

230/900.

Pállya Celesztin

— **Pállya Celesztin Ujpest díszpolgára.** Ujpest város képviselőtestülete szerdán délelőtt *Pohl Sándor* polgármester elnöklésével ünnepi díszközgyülést tartott, amelynek keretében *Pállya Celesztin* festőművészt 75. születésnapja alkalmából a város díszpolgárává választották. A díszközgyülésen *Aggházy Tibor* MÁV főtanácsos, a Magyar Élet Pártja ujpesti szervezetének elnöke mondott ünnepi beszédet. — A magyar képzőművészek összessége nevében *Szentgyörgyvári Gyenes Lajos* festőművész, a *Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége* igazgatója üdvözölte *Pállya Celesztint*, s egyben a *Szövetség*, valamint a *Munkácsy Céh* és a *Fészek Művészek Clubja* nevében babérkoszorut adott át az ünnepeltnek művészküldöttség élén.

Pesti Hirlap
1939 márc. 30.

Budapest, postabélyeg kelte.

estvérünk!

elnémításával kapcsolatban suttogó propaganda
y szájról-szájra adta, hogy a Magyarságot hi-
jságcikkek jelentek meg arról, hogy a Magyar-
átveszti — már egyáltalában meg sem jelenik,
boldali és nemzeti szocialista eszmék szolgála-
anem éppen ezen eszmék ellenségei, a liberális

rság kemény és erélyes küzdelme már eddig is
a tanujelét a legmelegebb érdeklődésnek és sze-
i az igazság?
juk tehát közölni mindenkivel, igy elsősorban
e közöljük ellenfeleinkkel is: a Magyarság ápr.
Magyarság ugyanaz lesz, ami volt a betiltás
negalkuvást nem ismerő harcosa. Sem irányvál-
-nál nem volt és nem lesz!

1849. Pállya Celestin:

(Sz. Genovaban 1864. márczius 9-én).

⊥ a késő őszi hangulatot eláruló

Hevesi falusi ház.

Balra az apezszántói szalma-fedeles paraszt házat, melyet fehérre és a melynek meszeltek padlása nyitott kopasz fák veszik körül. A házon innen, de a kerítés mögött, ól és az épületen túl fidőtt állás tűnik szemünkbe. Jobbra pedig meg egy házat veszünk észre, melynek kerítése az erefzig ér úgy, hogy csak a szalma fedél látható. Előtte három fa áll. A háttér ⊥ dombos vidék. Az égbolt itt-ott felhős.

⊥ hová a házak közti int vezet,

Fa, méretei 9·5: 19·5 cm.

Vétettett 1900. április 21-én a 29428 sz. leirattal. Sz. N. 425/900.

Ára: 240 Ka.

1900. tav. tárlat VIII: 3732.

A vételár elszámoltatott 1900. VII. 20-án (230/900); az elszámolást tudomásul vette 1900. VIII. 25-én a 11894 szvsz. leirat (456/900).

230/900.

PÁLLYA CELESZTIN ITATÓ

A TAVASZI KIÁLLITÁS

Minden jel arra mutat, hogy az 1918. tavaszi kiállítás lesz a Képzőművészeti Társulatnak utolsó háborús kiállítása. Talán búcsút mondhat már a Társulat a Szépművészeti Múzeum ama, kiállítás céljaira alkalmatlan helyiségeinek, amelyekben a viszonyok kényszerítő erejénél fogva a mostani tavaszi tárlatot rendeznie kellett. De maga az a tény, hogy mostoha körülmények közt sem akadt meg az ország legnagyobb művészeti egyesületének munkája, sokatmondó. Alkalmazkodni kellett a körülményekhez, le kellett mondani egyről-másról, sok mindent meg kellett szorítani, a fő azonban, hogy tovább folyt a munka s ez a jövő szempontjából igen fontos. Annál fontosabb, mentül inkább meggyőznek minket maguk a tények, hogy a magyar művészek valóban nevezetes feladatokra vannak hivatva s e hivatásra fel is készültek. Gondoljunk ama sikerekre, amelyeket művészetünk Európa jelentősebb fővárosaiban a világháborút megelőző években elért; hinnünk és biznunk kell, hogy különleges fajsúlya ezután is érvényesülni fog.

Ám maradjunk a jelennél s feladatunkhoz híven számoljunk be a legújabb tavaszi kiállításról. Nem kritikát adunk az alábbiakban, hanem csupán a kiállítás anyagát vetjük áttekintő szemle alá, rámutatva arra, hogy miféle tárgykörökből hozták művészeink mondanivalójukat. E szemle emlékeztető gyanánt szolgáljon azoknak, akik a kiállítást megtekintették, objektiv tárgymutató gyanánt azoknak, akiknek a tárlat megtekintése nem állt módjában.

A kiállított szobrok és festmények (építészeti rész ezidén sincs) a Szépművészeti Múzeumból kihasított részben nyolc termet töltenek be. Szemlénket az első számú teremben kezdjük.

Ebben e teremben, a szoborcsarnoktól jobbra, mindjárt az első kép egészen a jelené, háborús aktualitású: Markó Ernőnek egy orosz fogoly-tipusa. Juszkó Bélának Tagliamento-melléki kompozíciója hasonlóképen a háborúból való tárgy. Jóval békésebb jellegű egy sor életkép, amelyeket Kóbor Henrik, Béli Vörös Ernő, Nádler Róbert, Jámbor Lajos, Rottmann Mozárt, Podvinec Erzsébet, Wolff Károly festett. Egy sor oly festmény csatlakozik ezekhez, amelyeknek tárgya legfőképpen az ember, tehát arcképek, tanulmányfejek. Arcképet állított ki Benczur Gyula, Merész Gyula, Glatter Gyula, Endrey Sándor, Frank Frigyes, Burghardt Rezső, Balló Ede, Kunffy Lajos és Papp Sándor. Tanulmányfejet s rokontárgyú festményt Missák Edit, Gaál Ferenc, Szenes Fülöp, Bednár János és Kallós Árpád. A vásár tarka életét mutatja be Pörge Gergely, alakokkal bővített városképek Gy. Sándor József és Kóbor

Művészet 1918.

A Könyves Kálmán jogositásával

BENCZÚR GYULA GRÓF TISZA ISTVÁN ARCKÉPE

Henrik festett. Az állatképet ebben a teremben Edvi Illés Aladár és Heyer Artur képviseli. Változatos a táj különféle felfogását tükröző képek sora is. Téli tájképet küldött Lovaghy Dénes és Edvi Illés Ödön, a nyár színeit mutatják Gergely Imre, Nádler Róbert, Túry Gyula és Ritter Gyula festményei. Őszi hangulatot küldött Gy. Sándor József és Edvi Illés Aiadár, tavaszit Kézdi Kovács László. Interieurök és csendéletek zárják le a festmények sorozatát. Interieur képviseli Koszkol Jenő és Reichl Kálmán művészetét, ezek mellett különböző tárgyú csendéletképek tarkítják a terem képsorát. Virágot festett Klammer Mariska és Bükkerti Mariska, porcellánt Kallós Árpád, könyveket Gerritsen Vilmos, szobrokat Krutsay Ferenc, terített asztalt Bachman Károly.

Szoborművek is kerültek ebbe a terembe, nevezetesen Imrey Lajos képmás-plakettjei, Székely Károly képmás-szobrocskája, Beszédes László kisplasztikái, amelyek háborús vonatkozásúak és egy-egy képmás Stróbl Alajostól és Damkó Józseftől.

A második teremben túlnyomó az alakos képeknek száma. Még pedig arckép és arcképszerűen felfogott alakos kép van itt Feiks Jenő, Czakóné Udvardy Flóra, Zsombolya Burghardt József, Miklósi (Mutschenbacher) Ödön, Bednár János, Szuhanek Oszkár, Bardócz Dezső műterméből, viszont az életkép régibb és újabb művelői közül képviselve van itt Spányik Kornél, Benjamin Herman, Krutsay Ferenc, Borzásy Béla, Kümmerle Pál, Miklósi Ödön, Szenes Fülöp, Nagy Ernő és Gergely Imre. Vallá-

(10 sor)

Pállya 1. Celesztin, festő, szül. 1872-ben. Gyűjteményes kiállítása volt a Könyves Kálmánnál 1906-ban és 1911-ben, 1908-ban a Nemz. Szalonban, 1922-ben az Ernst Múz.-ban. Naturalista.

P. 2. Károly, festő, szül. 1875, Bpesten. P. 1. Celesztinnél, bátyjánál tanult. Kismérvű naturalista képeket festeget.

55. Kertrészlet.
56. Ekhós kocsi.
57. Tanyai részletek. (Két tanulmány.)
58. Virág csendélet.
59. Igáslovak.
60. Szeles idő. (1890.)
61. Utcarészlet Nagymarosról.
62. Szőlő és barack.
63. Fenyves erdő a Magas Tátrában.
64. Tehén az istállóban.
65. Hetipiac Ujpesten.
66. Piac Egerben.
67. Parasztszekér.
68. Csúnya bogár.
69. Bujósdit játszó faunok.
70. Lovak itatásnál.
71. Lombhullás.
72. Dinnyés kocsik.
73. Idill.
74. Fehér ház Szokolyán.
75. Az elefántszikla Visegrádon.
76. Nagymarosi hegyoldal.
77. Esti hangulatok. (Két vázlat.)
78. Kecskeméti piacon.
79. Tátraházai fenyveserdő.
80. Ősi világ. (Visegrád.)
81. Ökrök az istállóban.
82. Alföldi tájképtanulmányok. (Hat vázlat.)
83. Makói strandfürdő. (Két vázlat.)
84. Almásszekerek. (1896.)
85. Erdő mélye. (Visegrád.)
86. Erdei patak. Visegrádon.
87. Füzes Makón.
88. Piaci szekér.
89. Zöldséges bódék.
90. Vásári jelenet. (1894.)

ÉS KITÜNTETÉSEK RÖVIDÍTÉSI JELEI:

NA. — Nagy aranyérem.
KA. — Kis aranyérem.
T. — Társulati díj.
R. — Ráth-díj.
I. — Ipolyi díj.
RSz. — Rökk Szilárd-díj.
E. — Eszterházy-díj.
Rd. — Rudics-díj.
W. — Wahrmann-díj.
H. — Harkányi-díj.
LK. — Lipótvárosi Kaszinó-díj.
EK. — Erzsébetvárosi Kaszinó-díj.
HI. — Halmos Izor díja.
F. — Fészek-díj.
W. Gy. — Wolfner Gyula díja.
KA. D. — Kohner Adolf díja.
TS. — Tolnai Simon díja.
SzJJ. — Székesfőv. Vásárpénztár Jankó János díja.
SzPB. — Székesfőv. Vásárpénztár Pállik Béla díja.
EME. — Eszterházy Miklós emlékdíja.
HV. — Herbert Viktor díja.
ÁV. — Állami vízfestmény-díj.
M. — Művészek díja.
BK. — Benkő Kálmán díja.
HA. — Halmi Artúr díja.
KE. — Kitüntető elismerés.
KT. BK. — Képzőművészeti Társulat Barta Károly ifjúsági díja.
BKTN. — Barta Károly táj és népéleti díj.
BM. — Bruck Miksa-díj.
HK. — Horváth Károly-díj.
KT. — Károlyi Tibor-díj.
A. — Akvarel-díj.
BD. — Bardócz Dezső-díj.
MB. — Műbarátok díja.
ÁI. — Állami Illusztráció-díj.

91. S. M. arcképe. Magántulajdon.
92. Falurészlet Szokolyánál.
93. Őszibarackok.
94. Vásári tanulmányok Békésgyuláról. (Hat darab.)
95. Varró nők.
96. Nagymarosi vadonban.
97. Arckép. Magántulajdon.
98. Szegedi és újpesti piacok. (Hat darab tanulmány.)
99. Eső után.
100. Acheni tó.
101. Kukoricaföld.
102. A művész önarcképe. (1922.)
103. Rezgőnyárfák.
104. Hetipiac Gyulán. (Hat tanulmány.)
105. Vízió.
106. Mélyút Visegrádon.
107. A műtárgy [illegible] (1924.)

19. Süvít a szél.
20. Fekvő akt.
21. Elhagyott bánya Visegrádon.
22. Lófej-tanulmány.
23. Napfelkelte.
24. A Szikra-út a Magas-Tátrában.
25. Tündöklő napsugár.
26. Őszi nagyvásár Újpesten.
27. Fehér lófej.
28. Erdő mélye a Tátrában.
29. Dinnyevásár. (1901.)
30. Megvadult lovak.
31. Tátraházai részlet.
32. Utolsó napsugár.
33. Igás lovak.
34. Dr. Istvánffy Gyula egyet. tanár arcképe. Magánt.
35. Dvorschák Rudolfné arcképe. Magántulajdon.
36. Aszalódó szőlő.
37. Malomárok Szokolyán.
38. A Diófa-utca Nagymaroson.
39. Zöldség csendélet.
40. Dunamenti tájrészletek. (Hat vázlat.)
41. Kertész S.-né arcképe. Magántulajdon.
42. Cigányváros Kecskeméten.
43. Szokolyai utca.
44. Megbokrosodott lovak.
45. Vénasszonyok nyara.
46. S. J. arcképe. Magántulajdon.
47. Arcképtanulmány.
48. Zebegényi út.
49. Erdőrészlet Visegrádon.
50. Női arckép. Magántulajdon.
51. Igáslovak. Magántulajdon.
52. Almák.
53. Piaci jelenet Ujpesten.
54. Békésgyulai utca.

tele" című körképén, Vágó Pál társaságában a lovascsoportokon dolgozott. Régebb idő óta foglalkozik a hegedűkészítéssel is, melynek mintapéldányai az üvegszekrényben vannak kiállítva. Első díját 1881-ben a Mintarajztanoda növendékkiállításán kapta „Éjféli párbaj" című művére, majd 1891-ben a Műbarátok díját kapta a legyezőkiállításon. Az 1896. évi ezredévi kiállításon elismerő oklevelet kapott. 1900-ban, Párisban „Húzó lovak" című képére „Mention honorable"-t. 1902-ben a zágrábi nemzetközi kiállításon dícsérő oklevelet „Itatás" című művére. 1923-ban a Műcsarnokban elnyerte a Wolfner-díjat „Szegedi hetipiac" című művére; 1927-ben ugyanitt a Pállik Béla-díjat nyerte el „Vidéki vásár" című művére; 1931-ben kapta meg művészi pályafutásának legnagyobb elismerését, a Képzőművészeti Társulat nagydíját összes művészi munkásságára.

1. Az oroszok kiűzése a Kárpátokból, 1915. (Vázlat.)
2. A gyulai piac. (Hat vázlat.)
3. Szarka.
4. Újpesti piac.
5. Alföldi táj.
6. Napkelte.
7. Itatás az Alföldön.
8. Siesta.
9. Naplemente.
10. Hullámok játéka.
11. Delelő csorda.
12. Pataki udvarrészlet.
13. Csörgedező patak. (Visegrád, Malomvölgy.)
14. Lacikonyhák mögött. (Kaposvár.)
15. Visegrádi szakadék.
16. Törököt fogtak.
17. Vásári jelenet. (Békésgyula.)
18. Kőrösparti részlet.

99. Néger Kréta szigetéről.
100. Candiai utca.
101. Körhinta a faluban.
102. Napsugárban.
103. Patak partja. Dr. Bánrévy Ferenc tulajdona.
104. Mezei út. Mihály Rudolf tulajdona.

VI. TEREM.

PÁLLYA CELESZTIN MŰVEI.

Olajfestmények. Eladók és magántulajdonok.

Kisczétényi Pállya Celesztin, a Képzőművészeti Társulat törzstagja, született 1864 március 9-én Genovában, Olaszországban, ahova édesatyja, aki postatiszt volt, 1859-ben emigrált. Művészi tanulmányait a bécsi festészeti akadémián kezdte meg 1884-ben, ahonnan 1886-ban a müncheni festészeti akadémiára iratkozott be, ahol Seitz Ottó tanítványa volt. A Budapesten a 80-as években megindult művészi föllendülés őt is hazacsalta Münchenből és 1887-ben hazaköltözött s Benczur Gyula tanítványa lett. A magyar műszerető közönség vásári jeleneteket ábrázoló miniatürjeiről ismeri, amelyekben nagy művészi tökélyt szerzett, úgyannyira, hogy egyes műveit Bécsben, Berlinben és Münchenben a művészi aukciókon Pettenkofen művei gyanánt adták el. Ilyen tanulmányok céljából bejárta Nagy-Magyarország összes híres vásárait. Hogy művészi tehetsége már 14 éves korában jelentkezett, bizonyítja kiállított műve, melyet minden művészi útmutatás nélkül festett. Nagyobbméretű művészi alkotásai közül 1896-ban a „Cserhalmi ütközet" Szolnok-Doboka vármegye tulajdonában maradt. Feszty Árpád „Magyarok bejöve-

Képzőm. Társulat
1931. őszi tárlat.

64. Kertben.
65. Párisi revue. A barcellonai kiállításon kitüntetve.
66. Akt-tanulmány. A barcellonai kiállításon kitüntetve.
67. Sakuntala.
68. Szent várakozás. Tempera.
69. A fantázia kertje.
70. Erdei lak.
71. Budapest látképe. Özv. Alpár Ignácné tulajdona.
72. Konstantinápoly. Özv. Alpár Ignácné tulajdona.
73. Tavasz. Özv. Alpár Ignácné tulajdona.
74. Pihenő. Tempera.
75. Liliomok, kertemben.
76. Tóbiás. (Páris, 1893.)
77. Virágos udvar.
78. Tündérek tánca. Olajfestmény.
79. Termékenység. Tempera.
80. Wilhelmina királynő magyar üvegablaka.
81. Pintyőke mesevilága.
82. Diófa árnyékában.
83. Ave Miriam. Tempera.
84. Freskóterv a kassai Dómból.
85. Gödöllői kert. Olajfestmény.
86. Parsival.
87. Méhes (1890).
88. Hun leány.
89. Fejtanulmány.
90. Vizió. Dr. Bánrévy Ferenc tulajdona.
91. Reggeli köd. Dr. Bánrévy Ferenc tulajdona.
92. A titok.
93. Női fej.
94. Kertrészlet.
95. Alvajáró.
96. Őszi színek.
97. Sulina.
98. Cineák.

SZERELEM HALDOKLÁSA.

ELBESZÉLÉS. IRTA BÁN FERENCZ.

Már hosszú ideje csak futólag, szórakozottan gondolt az asszonyra, a mikor egy ujsághir ismét eléje varázsolta csudás termetét, nagy barna szemét és a hideg, de mégis magához kötő mosolyát. Az ujsághir Holly Pál, a nagynevű festőművész síremlékének leleplezéséről szólott és a mint olvasta, hirtelen eszebe jutott valami följegyzése. Zsebébe nyúlt; előkotorta bőrfedelű, nagyon gyűrött noteszát és rálapozott egy oldalra . . . Nagyon régi lehetett az irás, idegen ember bizonyára nem tudta volna elolvasni a czeruzával irott, teljesen elmosódott szavakat, de Szekeres Elek észre sem vette, milyen elavultak a betűk, mint a nyomtatást olvasta: «November 10. Kimenni temetőbe. Síremlékavatás.»

Végigfutott testén az a gyönyörködtető érzés, a mit ez esemény bejegyzésekor érzett. Akkor még nagyon szerelmes volt a gyönyörű özvegybe s akkor még úgy gondolt november tizedikére, mint a diák arra a napra, a mikor kézbe veszi az érettségi bizonyítványt. Most azonban csak az emlékek melegítették szivét; a hosszú elszakadás jégfalakat rakott szerelmére és semmiképen sem tudta arra határozni magát, hogy kimenjen másnap a temetőbe. A mint töpreng és évődik, egyszerre maga előtt látja az özvegyet és erre úgy határozott, kimegy, de csak akkor, ha szép idő lesz. Másnap borult volt az ég és lágy esőcseppek peregtek kalapja karimájáról, a mint előre botorkált a temető ösvényein. Készitgette magát a gyönyörűségre, a mikor kezet fog az asszonynyal.

Mig előrehaladt, aggódott egy keveset, vajjon rátalál-e a síremlékre, de alap nélkül való volt e félelme, mert egyszeribe megpillantotta a gyönyörű, magasba nyúló sírkövek közt a durva zsákvászonnal befödöttet. Ez az, mondta és megdobbant a szive. Esernyők alatt nagyon sok feketeruhás úr állt a sír körött, kissé megzavarodott, a mikor a maga öltözetére nézett. Sok úr, sok hölgy érkezett már, de az asszony még nem volt itt. Távolabb néhány üres kocsit látott és elégülten gondolta: ő is kocsin jön. Szétnézett a megérkezettek között, de semmi kapcsot nem talált a vontatottan tereferélő társaság és a maga érzései között. Az özvegygyel való ismeretsége révén kissé fölöttük állónak érezte magát és úgy közeledett a leborított síremlék felé, a mint rokonok szoktak közeledni. Biztosan és az együttéltség megszokottságával. Hideg futott át a testén, a mikor az emlék tövében friss virágot látott és kesergőn konstatálta: még mindig nagyon szereti. Mintha ellenséges áramok szállnának feléje a leborított emlék felől, olyan messzire húzódott.

Elállt az eső és vidámabb lett a társalgás; az első mondatokra teljes erejéből figyelt, de azután nem tudott tovább érdeklődni. Az utat leste, nem jön-e már s a mikor semmit sem látott, végig hordozta szemét a temető látnivalóin. A sablonos fekete, vagy fehér obeliszkek között akadt néhány modern művészibb siremlék is. Itt-amott cziprusok hintették szeliden sötétlő árnyat a kövek csillogására. Távolabb ferdén letört, rovátkos oszlopot pillantott meg. Öngyilkos, gondolta és önkénytelenül megborzongott. Megfordult. Abban az irányban kopár mezőség fogadta. Valamivel távolabb frissebb sirok következtek, némelyiken még zöldelők a koszorúk, de a legtöbbön sárgák, elfonnyadtak. Messze-messze hatalmas mauzoleumot látott és a mint nézte szemmeresztve a távolság ködétől eltakart, csak tudatában élő temetőfalat, túl, túl rajta hallotta elhaló zajjal, mint robognak a villamosok. Puha gördülés riasztotta föl; kocsi jött s azt hitte, az asszony érkezett. Más volt. A letakart emléket nézte. Nem ismerte a férjet és a lepel alól való kidomborodásokból igyekezett megállapítani, milyen lehetett. Ráemlékezett, hogy az özvegynél látta a síremlék tervrajzát; pillavillanásig kinos érzés gyötörte, miért nem emlékezik a halott férj arczára, de azután elsimultak az arczán keletkezett redők, mert eszébe jutott, hogy akkor még nagy, fehér folt volt a fej helyén.

Megjött az asszony: egy fiatal és egy öregebb úr társaságában. Vőlegénye, ijedt meg, a mikor rápillantott az ifjabbra. Közeledett, de a hirtelen összesereglett tömeg elállta az útat és csak az asszony kalapja csúcsát láthatta. Befurakodott közéjük. Maga sem tudta, miért, de összeborzongott, a mikor egy-egy czilinderes, feketeruhás úr kétrét hajtott papirost húzott ki a zsebéből és végigkalandozott rajta a szemével, mielőtt visszadugta volna. Benne volt az özvegy felé tolongó sokaságban. Kellemetlen érzés futott át rajta, a mikor hozzásimult a finom ruhákhoz és a dörgölőzés révén eszébe jutott cselédjük, a mint surolja a konyha kövét. Hátha meg sem ismer?! Ez a föltevés megbénította a lábát és nem mert előbbre lépni. Fullasztónak érezte a levegőt és menekült. A mint kifelé tolakodott, úgy látta, mintha minduntalan eléje helyeződnék az özvegy fehér, karcsú keze; úgy érezte, mintha hivná, hivogatná újra vissza, újra magához, de ellentállott és menekült az ellentétes irányba.

Lapos sírkőre állt s innen nagyon jól láthatta az asszonyt. Sápadtabb, megtörtebb vonású volt, mint a képzeletében élő, de ezt a megöregedést a mai nap izgalmainak tudta be és olyannak, a mely el is múlik a mai nappal. Mégis némi kiábrándulást hozott magával ez a megállapitása és régi szerelmét már csak akkor érezte megélemedni, a mikor észrevette, hogy az előkelő urak, az előkelő hölgyek mily kész hódolattal járulnak alázatos kézfogásra eléje és mily büszke öntudatossággal, a maga értékességének tökéletes ismerésében fog kezet velük; hidegen, de azért mégis felette szeretetreméltóan. Meghatotta ez a jelenet, könynyek tolultak a szemébe és úgy szeretett volna most közeledni, odamenni a büszke széphez, hogy mint a többi, alázatosan ő is kezet fogjon vele. Megbecsülhetetlen értéke volt előtte e pillanatban az özvegy kézfogásának és úgy képzelte, hogy az mint valami ragyogó udvar pompázó királynője lehet csak igazi, szépségét, lelkét, külsejét méltón megillető helyén. Olyan kicsi, olyan jelentéktelen volt e mellett az asszony mellett mindenki, a ki csak feléje közeledett. Megismert néhányat közülök; nagyhirű irók, szobrászok, festők, egy államtitkár, de mind e ragyogó neveket megindultság, fölényességük megérzése nélkül mormolta el. Nézte, nézte, úgy vélte, igen távol van, elérhetetlen az ő számára és akkor megpillantotta a fiatal embert. Haragosan nézte egy ideig a közönyös arczot s azután megértette, hogy nem, ez nem lehet vőlegény, hiszen a boldogság különben ott csillogna a szeme tükörén. Akkor az asszonyt vizsgálta és azt igyekezett kiolvasni vonásaiból, hogy él-e még benne a halott uráért való rajongó szerelme, a melyet annyiszor dicsőített előtte, mindannyiszor végtelen kinjára, végtelen szomorúságára. Nem látott benne semmi olyasmit: hideg maradt az özvegy szeme akkor is, a mikor a szeme a beburkolt emlékre tévedt. Úgy vélte, ez az elhidegülés csak jót jelent a maga számára és ebben a pillanatban teljességgel érthetetlennek találta, miért nem sietett, miért nem szorított elsőül kezet az asszonynyal, a ki most már egyedül az övé. Pótolni akarta a mulasztását, de már fölállott az első szónok és nem volt bátorsága megrontani azt megillettődöttséget, a mi ebben a pillanatban elfogott minden jelenlevőt.

Hallotta ugyan a czirkalmos szavakat, de közben folyton az özvegyet látta. Gyanakodó, kétségeskedő lelke újabb meg újabb bizonyságokat követelt arra, hogy az özvegy csakugyan nem szereti többé az urát, a halott urát. Megnyugtatták az észlelődései és ébredező, vidám bonhomiával mulatott a meghatottságot követelő díszszavakon, ám rövidesen teletömődtek fülei a halott erényeinek örökös magasztalásával és úrrá lett rajta a meghatottság. A szónok odaért: «Nagy voltál és örökkön közöttünk marad neved, emlékezeted»; ebben a pillanatban nem birt érzéseivel és sirás rázta a testét. Könnyező szemmel nézte szerelmesét, az özvegyet és kétségbeesetten látta, hogy kivörösödtek szemhéjjai és meghajolt a büszke termete. A szónok visszadugta kétrét hajtott papirosát, lehullott a lepel és már egy másik szónok czövekelődött az asszony elé, hogy folytassa a halott dicsőítését. Az özvegy rápillantott a síremlék tetején magasodó fejre s ez a viszontlátás olyan tömegben szabadította föl az emlékeit, hogy megcsuklott a kemény térde és hangos zokogásra fakadt.

Megértette ebben a pillanatban, hogy csaló ábránd, hiú álom mindaz, a mit az özvegyről gondolt, megértette, hogy annak szerelme örökre hozzátapad a sirokon túlra költözött emlékéhez. A második szónoknak már minden szava elevenre talált. Minden kijelentés után zokogásra fakadt az özvegy és könnyező szemét megtörten, keserűen szögezte férje arczára. Szekeres csak most látta, milyen szép, milyen férfias az özvegy egykori férje és gyűlölettel nézett végig a maga kezén, a maga lábán, a maga termetén. Megvertnek, tönkresilányitottnak érezte magát és most már kinozta, sőt utálattal töltötte el minden dicsérő szó, a mit elmondott az ünnepi szónok. «Nem igaz, nem igaz!», szerette volna folyton közbekiáltani, de rövid ideig tartott az indulatoskodása. Az özvegy és a bronzfejű férj szemei összeolvadásából úgy látta, olyan gyönyörű, olyan igaz szerelemmel teli frigyet szakitott itt félbe a halál, hogy blaszfémia, szörnyű blaszfémia küzdeni megzavarásáért. Most érezte csak valójában, hogy mennyire igazak, menynyire szentek voltak az özvegy urát dicsérgető kijelentései és ebben a pillanatban érezte meg, botorak, milyen czéltalanok voltak az asszony meghódításáért folytatott küzdelmei. Újra az asszonyra nézett és eszébe ötlött, most, hogy azt gondolta az özvegy megérkezésekor: csak a mai nap izgalmai tették enynyire megtörtté. Még nem tudta, mire akar e megállapitásából következtetni, de rájött rövidesen. Bizony ostobaság volt azt remélnem, hogy itt éled meg a mi szerelmünk; itt, a hol mindenki a halottat dicsőíti, sőt a hol annyira közelebb érzi az özvegy a messzire elköltözöttet. Valami reménykedés lopakodott e következtetése mögött, de nem merte öntudatosan is végiggondolni, hagyta, hadd zsongjon kialakulatlanul az lelkében, mint egy szép napon amúgy is testre erősödő árnyék.

Véget ért az utolsó beszéd is, letették az utolsó koszorút is és előlről kezdődtek a kézszorongatások. Nem merte az asszony elé vinni a magáét, mert úgy érezte, valami szörnyen megszentségtelenítő, valami vásári van ebben a tömeges kézfogásban. Azután biztatni kezdte magát: én majd utoljára maradok. Újra úgy érezte, neki valahogy különváltan kell találkoznia az asszonynyal s megindult abban az irányban, a merre az özvegy kocsijának kellett haladnia. Azt remélte, útközben talál valamit, a minek bámulásával indokolttá teheti, miért áll, a mikor mindenki hazafelé siet. Valami vizcsap mellett állt meg. Sok kocsi ment el; nem tekintett föl, tudta, nem az özvegy siet mellette. Hallani vélte a hangját. Körültekintett, senki sem volt a közelében. Már elfeledte, hogy voltaképen miért állott ide. Most szörnyű illetlenségnek tűnt föl előtte, hogy magányosan, különváltan, szinte kihivóan plántálja magát az özvegy elé, úgy érezte, az lett volna helyes, ha a többivel együtt, a tömegben közelg feléje. Messzi szeretett volna lenni innen. Közvetlen közelben kocsikerék gördülése zúgott a fülébe: reszketett és rászögezte szemét valami piczi kagylódarabra. Mig elhaladt mellette a kocsi, attól tartott, megfúl, annyira összesürűsödött a levegő. Hála istennek, nem vett észre, ez volt első gondolata és a mig nézte az eltávolodott kocsit, dühösen gyávának nevezte magát. Hirtelen megindult s abban a balga reményben, hogy előbb ér a temetőkapuhoz, mint a vágtató lovak, előre sietett.

Mire a kapuhoz ért, lépései egészen lassúdakká váltak.

Glatter Gyula: Férfi arczkép.

Csók István: Züzü első sétája.

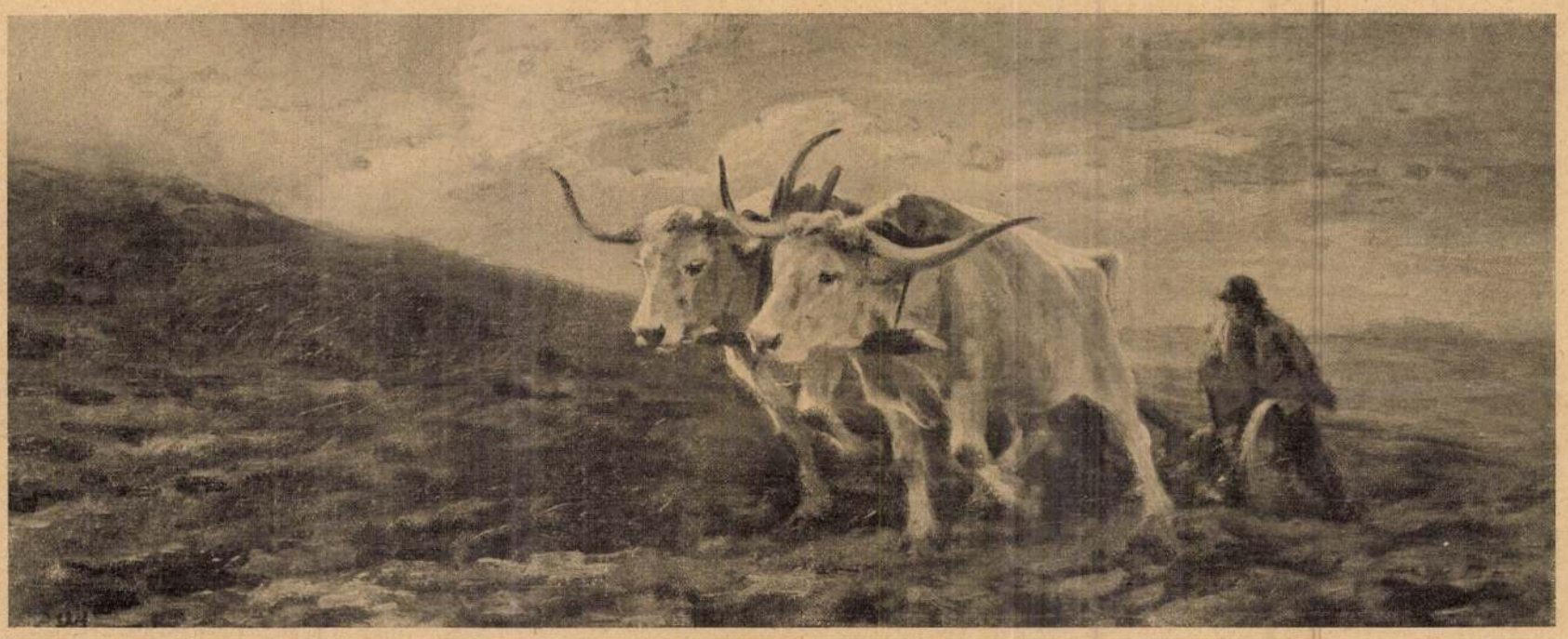

Pállya Czelesztin: Őszi szántás.

Pállya Czelesztin: Ujpesti piaczi részlet.

A NEMZETI SZALON ÉS A KÖNYVES KÁLMÁN KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Edvi Illés Aladár: Zalamegyei konyha
Edvi Illés Aladár: Cucina di Zalamegye

Pállya Celesztin: Megvadult lovak
Pállya Celestino: Cavalli imbizzarriti

Pálya Celeszti

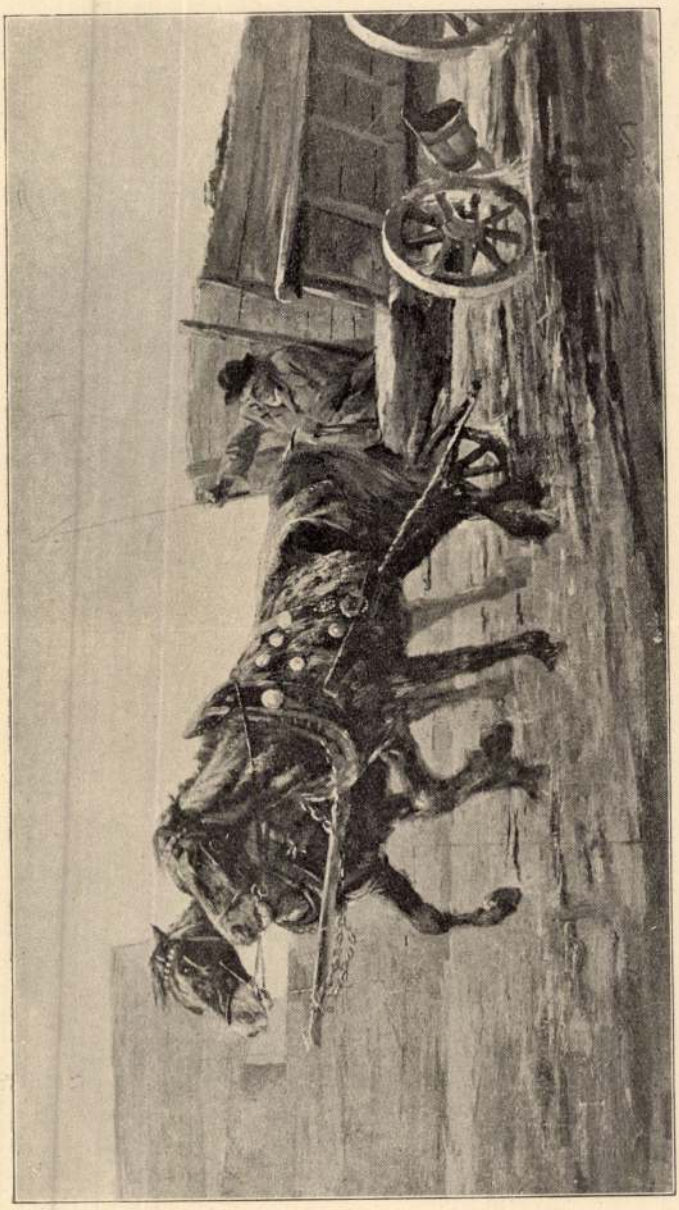

Pállya Celestin: *Nehéz út.*

Nemzeti Szalon

1900. téli kiáll

ruhát, mert hát erre az alkalomra levetettük a gyászt mindketten. Nagyon sokan igyekeztek oda: ott lesz egész Erdély szine, virága, ki kellett tennünk magunkért.

Apám előre irt egy ismerősének lakásért, de már nagyon nehezen lehetett kapni, az akkor elsőrangú «Biasini» szálló egészen le volt foglalva, ennek a szomszédságában, a «Fekete-sas»-ban vettek ki nekünk emeleti lakást.

Ez a ház ma is áll, rozoga sárga épület, az udvara ma sirkő-raktár; fedeles fagrádics vezet az emeletre; bizony nem csodálom, hogy az én kényes anyám nem volt elragadtatva tőle s csak az vigasztalta, hogy az egyik szoba nagy, háromablakos volt s még egy kisebb is volt mellette. Még jobban megvigasztalódott aztán később, mikor látta, hogy nagyobb családok, tekintélyes urinép milyen kis lakásokba szorultak.

Nagy-Szebenben szüleim egy szép napon befogattak a családi hintóba, hozzánk csatlakozott még egy-két magyar család s a fiatal emberek gárdája és így hosszú karavánban indultunk meg.

— Istenem! — kiáltott fel anyám. — Csak hogy pár hétre megszabadulok ezektől a szá-

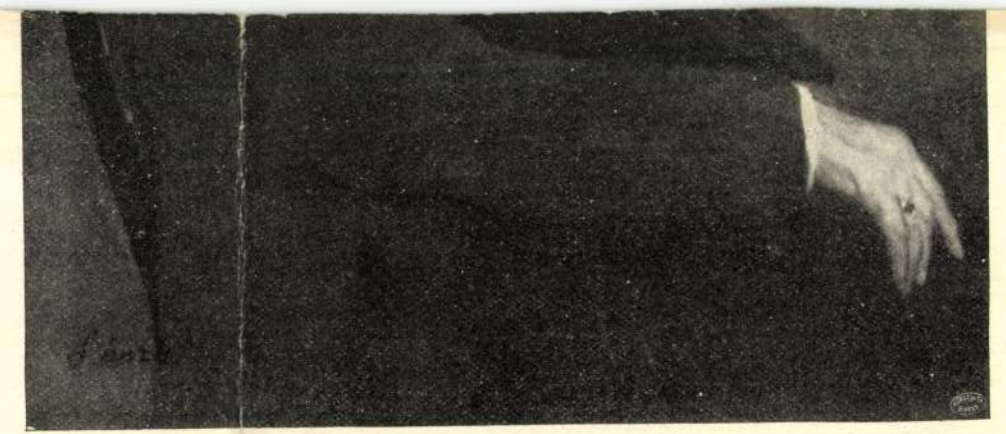

László Fülöp: Görgei Artúr arczképe.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

szenteltek fel, rajta a babérkoszorú, melyet anyám tett reá. Büszkén, méltóságteljesen lépdeltek a magyar daliák a Rákóczi hangjaira, a fellobogózott, virágdíszes házak között.

Aztán hosszú kocsisorban a díszmagyaros követek, urak, a nemzeti kokárdás, övszalagos asszonyok és kétfelől a nép ezrei falrengető éljenzések közben. Istenem, be szép volt! Addig-addig néztem, mígnem sirva fakadtam a nagy «Szökött katonát» adták. Julcsát Prielle Kornélia játszta, a mi később annyira csodált, szeretett Kornéliánk.

De hát ennek is vége szakadt. Apámnak a szabadsága letelt, vissza kellett térni a mogorva, szürke Szebenbe, a roszakaratú szászok közé. Bizony sóhajtva, könnyezve váltunk meg a kedves magyar várostól.

Sírva búcsúztak szüleim a kedves magyar ifjaktól.

— Oh, mint irigyellek ! Milyen örömest mennék én is veletek ! — szólt apám.

— Mért nem vagyok férfi, — kiáltott fel anyám, — hogy harczolhatnék én is a hazáért ! — És szinte ellenséges pillantást vetett apámra.

De apámnak mást parancsolt a kötelessége. Soká küzdött magával. A szive, a hazaszeretet a harcztér felé vonzotta, de hivatalos kötessége otthon tartotta.

A hivatal grófi elnöke az első rosz hirekre odahagyta Szebent, apámat nevezte ki helyetteséül. Egy pár öregebb magyar hivatalnok sietett nyugdíj, vagy hosszabb szabadság ürügye alatt az elnök példáját követni, csak a szász és oláh tisztviselők maradtak ; lehetett-e, szabad volt-e apámnak ezekre bízni Erdély kincseskamráinak, bányáinak kulcsát, a Thesaurariumot ?

Sokat megbeszélték, megvitatták ezt a dolgot jó barátaival, de ezeknek is az volt a véleménye, hogy maradnia kell.

Pállya Czelesztin : Falusi nagyvásár.

látott. Talált is megfelelőt, de csak őszkor lehe

Pállya Celesztin festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Pállya Celesztin (Genova, 1864. márc. 9. — Bp., 1948. jan. 15.): festő. Kezdetben fametszettel és kőfaragással foglalkozott. 1884-ben a bécsi ak.-n, majd Münchenben, végül Bp.-en Benczur mesteriskolájában tanult (1889—94). Már 17 éves korában kiállitáson szerepelt Bécsben. Vásári jeleneteket, állatokat, csendéleteket és portrékat festett. Ő festette Feszty Árpád A magyarok bejövetele c. körképének lovait. Gyüjteményes kiállitásokat rendezett a Könyves Kálmán Szalonban (1906, 1911), a Nemzeti Szalonban (1908, 1919), az Ernst Muz.-ban (1922) a Mücsarnokban (1931) és a debreceni Déri Muz.-ban (1932). Számos hazai és külföldi dijat nyert. A festészeten kivül zenével, hegedükészitéssel és különböző mechanikai problémákkal foglalkozott. — F.m. Vasárnap délután, Cigányvásár Kecskeméten, Falusi ut stb. — Irod. Décsei Géza: P.C.-nél (Élet, 1927); Polgár Géza: P.C. (Magy. Nemzet, 1942).

Kézdi-Kovách László: *Bánkódás.*

76. PÁLLYA ISTVÁN: Naplemente (olajf.) Ára 10 frt.

Nemzeti Szalon

1900. téli kiáll.

Érkezett 1907. július 26.

577/1907. sz. (Szováta, 1907. július 22.)

" Wisinszky Mór szt. felügyelő jelentése a Szombathelyi múzeum állapotáról s az építkezési tervek megküldését kéri (Elintézve a 347/9. számmal, 1907. IX. 13.)

Pállya István

Nemzeti halon 1900 téli kiáll.

Naplemente, olajf., 10 ft.

Ovalbás- és Rózsakt. minióztér

X. 214.

Ásva vármezje I. 203

kép.) — Kampis: A középkori magyar faszobrászat történetének vázlata 1450-ig. Bp. 1932., 19., 43. és 66. l. — Péter András: Könyvism. MM, VII., 1932., 320., 322. l. — Gombosi György: Könyvismertetés. MM, VII., 1932., 323. l. — Berti Toesca 942 l. — Roth:

Pallya „Istvan"

festő

Ha az „Istvan" nevű

nem sajtóhiba Celes-

tin helyett, akkor

minden bizonnyal

Ugro. 463. l.

Pállya Károly

Külföldi aukción:
Carolus Pallya: Gemüsemarkt.
Öl auf Holz, 19x13 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
464. Kunstversteigerung, Janner 1983
Katalogus 50.old., 348.sz. Taf. 13.

KATÓ KÁLMÁN.

220 Csavargőzös kikötő. Olajf. Eladó.

VIDA ÁRPÁD.

221 Tájkép. Olajf. Eladó.

GERRITSEN VILMOS.

222 Csendélet. Olajf. Eladó.

PÁLLYA KÁROLY.

223 Román falusi utca. Olajf. Eladó.

NÁRAY AURÉL.

224 Női tanulmány (vázlat). Olajf. Eladó.

VII. TEREM.

GERGELY IMRE.

225 Részlet a Lugano vidékéről. Olajf. Eladó.

NÁDLER RÓBERT.

226 Tengeri fürdő. Olajf. Eladó.

ROTTMANN MOZART.

227 Sámson kigunyolása. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

228 Kukoricakapálás. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

229 Téli napsütés. Olajf. Eladó.

KOLOZSVÁRI SZESZÁK FERENC.

230 Danaida. Bronzszobormű.

PAP EMIL.

*231 Vallomás. Olajf. Eladó.

BOSZNAY ISTVÁN.

232 Bástya és Szoliszkó a csorbai tó mellett. Olajf. Eladó.

Pállya Károly

KLAMMER MARISKA.

205 Lilienfeldi templomrészlet. Olajf. Eladó.

TÚRY GYULA.

206 Utcarészlet Assisiban.

PÁLLYA KÁROLY.

207 Patak-részlet, napsütés. Olajf. Eladó.

KRUTSAY FERENC.

208 Arckép. Hadfy J. tábornok gyermekei. Olajf. Magánt.

PÁLLYA KÁROLY.

209 Oláh udvarrészlet. Olajf. Eladó.

HEYER ARTHUR.

210 Hollandi halászok. Olajf. Eladó.

KLAMMER MARISKA.

211 Virágzó fák Olajf. Eladó.

SILIGAI FERENC.

212 Varrónő. Olajf. Eladó.

PÁLLYA KÁROLY.

213 Ökrös fogat. Olajf. Eladó.

BACHMANN KÁROLY.

214 Csendélet. Olajf. Eladó.

RUBOVICS MÁRK.

215 Eső után. Olajf. Eladó.

VIDA ÁRPÁD.

216 Részlet a Luxembourg-kertből. Olajf. Eladó.

BACHMANN KÁROLY.

217 Intérieur. Olajf. Eladó.

STROBL ZSÓFIA.

218 Arckép. Olajf. Magánt.

BACHMANN KÁROLY.

*219 Tulipános láda. Olajf. Eladó.

Képzőm. Tan. 1912/13
Téli Kiáll. Cat

n ön	PYGMALION	—	7 h
n len	MÁKVIRÁGOK	—	7 h
an lán	BARBARA ŐRNAGY	—	7 h
n ökön	A KÉT BÓLYAI	—	7 h
an ken	PYGMALION	—	7 h
én aton	A KÉT BÓLYAI	Bajza 6. előadás	7 h
in p du.	ÚRHATNÁM POLGÁR	—	1/2 3 h
in p este	A KÉT BÓLYAI	Szigeti 6. előadás	7 h

nál, hétköznap: 12—18 óráig, szombaton 12—14 óráig. (Tel.: 424-338, 427-705)

Felelős kiadó: Halász Kálmán

MDK

Pállya Károly

Fenyvesek, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 36. l.

Pállya Károly.

Művészet. 1907. 339. l.

Pállya Károly festö.

Művészet.1907.352.l.

47

Kresz, 1955.

Tapolca
Özv.Nagy Józsefné
Hossof Mária,sz.1878

Ker.

MDK

Pállya Károly

Hazafelé, repr.

Hetivásár, repr.

Vasárnapi Ujság 19o7. 759.l.

Pállya Károly (1875-)

Hetivásár.
Oljf.fa.Sign.908.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Pállya Károly

Kisebb kollekcióval résztvett az ujpesti művészek 1909 évi képzőművészeti kiallitásán.

Gy.: Ujpest. 1831-1930 MUM XI.1932.

Ugró 97, 463, 464.l.

MDK

Pállya Károly [festő]

1919. május-ában Újpesten, a Jógimnáziumban, kiállításon szerepelt.

Bokor László: Az újpesti direktórium titkában

14

NÉPSZABADSÁG, Budapest, márc. 21.

Pállya Károly

Szerepelt az ujpesti művészek kiáhításán a főgimnáziumban (1919 május)

Bakor László: A ujpesti direktórium titkára

Négyalaadság 1969 III. 21

NÁDLER RÓBERT.

160 Eső után. Olajf. Eladó.

CSABA IMRE.

161 Salon. Olajf. Eladó.

MIKLÓSI-MUTSENBACHER ÖDÖN.

162 Pünkösd napja. Olajf. Eladó.

FERENCZY VALÉR.

163 Női arckép. Olajf. Magánt.

LITKEI ANTAL.

164 Ősz. Pastell. Eladó.

AGGHÁZY GYULA.

165 Balaton. Olajf. Eladó.

MUSZÉLY ÁGOST.

166 Önarckép. Olajf. Eladó.

KATÓ KÁLMÁN.

167 Kilátás a várból. Olajf. Eladó.

PÖRGE GERGELY.

168 Tanyarészlet. Olajf. Eladó.
169 Vásárrészlet. Olajf. Eladó.
170 Parasztudvar. Olajf. Eladó.
171 Csend a Balatonon. Olajf. Eladó.
172 Mezei munka Olajf. Eladó.
173 Őszi vásár. Olajf. Eladó.
174 Balatoni halászok. Olajf. Eladó.
175 Balatoni részlet. Olajf. Eladó.
176 Dinnyevásár. Olajf. Eladó.

MARTIN HADZSY OLGA

177 Spanyol nő. Olajf.

ZORD ARNOLD

178 Édes mámor. Olajf. Eladó.

Pállya Károly

GERRITSEN VILMOS.
179 Csendélet. Olajf. Eladó.

STROBL ZSÓFIA.
180 Virágok. Olajf. Eladó.

WOLFF KÁROLY.
181 Testvérek. Olajf. Eladó.

JÁMBOR LAJOS.
182 Úrvacsora (vázlat). Olajf. Eladó.

GERRITSEN VILMOS.
183 Csendélet. Olajf. Eladó.

NÉMETH B. BERTALAN.
184 Vásári jelenet. Olajf. Eladó.

GRÓF LÁZÁR ÁRPÁDNÉ.
185 Ibolya. Olajf. Eladó.

GLATTER ÁRMIN.
186 Tanácskozás. Olajf. Eladó.
187 Női arckép. Olajf. Magánt.

PÁLLYA KÁROLY.
188 Erdélyi hegyvidék. Olajf. Eladó.
189 Piaci részlet. Olajf. Eladó.

BACHMANN KÁROLY.
190 Csendélet. Olajf. Eladó.
191 Csendélet. Olajf. Eladó

KÜMMERLE PÁL.
192 Spitzi. Olajf. Eladó.

BASCH ÁRPÁD.
193 Alkony a hegytetőn. Olajf. Magánt.

BACHMANN KÁROLY.
194 Csendélet. Olajf. Eladó.

KMT 1913. Sáv. Erall

Pálya Károly

Szerepel a Magyar Vasuti és Hajózási Klub karácsonyi Ziálításán

Magyarság 1926 XII. 21.

MDK

Pállya Károly, festö

Erdörészlet.
Vásári részlet.

zmzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

M.D.K.

Pállya Károly /1875-

617. Hetivásár. Olajf. 20xll.5 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 43. l.

PÁLLYA KÁROLY

Aukción:

Carolus Pallya: Marktfrau.
Öl auf Holz, 15x12 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum,
459. Kunstversteigerung, Febr. 1982.
Kat. Nr. 149. S. 28. Abb.Taf. 30.

1146. SZALONASZTALKA, mahagonifa, bronzverettel, ovális lapján berakás. Francia, Louis Philip. 60.—

1147. VARRÓASZTALKA, mahagonifa, négyzetes, négy oszlopos lábon. Empire. 25.—

1148. BATTHYÁNY ALAJOS IRÓASZTALA, diófa, gazdag neóbarok faragással, öt fiókkal. 250.—

1149. NAGY CSILLÁR, aranyozott fa, 18 karral. Neobarok. 200.—

1150. CSILLÁR, bronz és köszörült üveg. XIX. sz. 100.—

1151. NAGY CSILLÁR, aranyozott bronz, 30 karral, empire-stilusu diszitéssel. 400.—

1152. KIS SZABADON ÁLLÓ VITRIN, hengeralaku, rózsafa, bronz veretekkel. Louis XVI. stilus. 170.—

1153. KÉTAJTÓS NAGY RUHASZEKRÉNY, diófa, diszes intarziával, pásztor és pásztorlány alakjával. Magyar, XVIII. sz. 1500.—

Pálya Carolus

gyűjt. Kiáll. a

Könyves Kálmánban

1907 v. 8?

Pálya Carolus

Thieme Becker
XXVI. 170. l.

Lyka

Pállya Károly

Ernst Múzeum aukciói.

XIII – XIV (1920) 421. p.

Löffkovits Arthur, múzeumigazgató

II. 180

Pállya Károly

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII. 354. sz

Nemzeti Múzeum [illegible]

[illegible] és [illegible] [illegible]

Így [illegible] [illegible] [illegible]

Kolta-K is megszerzte pécsi

(jelenleg szegedi) [illegible] és [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

8470

Pállya Károly (Carolus)

festő Ujpest

Erdélyi marhavásár

c. képe repr.

Früh Dom Pestm

I. k. 32. l. után

Életr. archép

lásd

u. o. 118. l.

MOB kut. 3213.

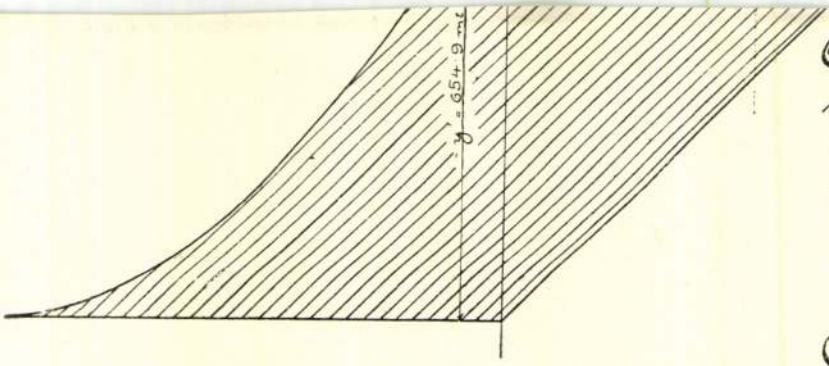

Az ideigler
eltávolítá
pontozott
nak jele

A legn

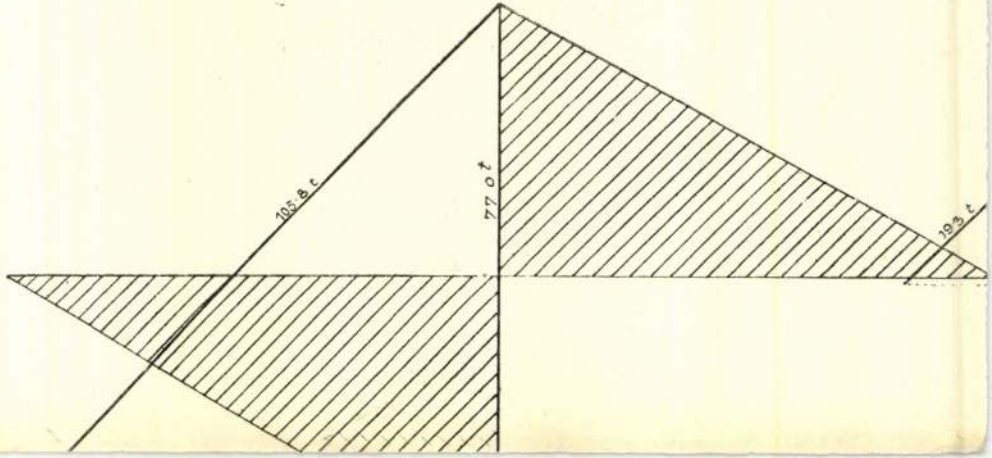

Pâllya Carolus

Magyarcsépfi Társ. 1930.

Önarckép, oláff.

PÁLLYA KÁROLY

Külföldi aukción:
Carolus Pallya: Ochsenfuhre,
Öl auf Holz, 11x16 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
466. Kunstversteigerung April 1983.
Katalogus 62.old. 406.sz., Taf. 15.

PÁLLYA KÁROLY

Külföldi aukción:
Carolus Pallya: Landschaft mit Schafen.
Öl auf Holz, 12x17 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
468. Kunstversteigerung, Okt.1983.
Katalogus 64.old. 505.sz.

PÁLLYA KÁROLY

Aukción:
Carolus Pallya: Früchtestilleben mit Weinflaschen.
Öl auf Karton, 48x60 cm, Sign.

Wien, Dorotheum,
454. Kunstversteigerung, 1981 Apr.
Katalogus 446.sz., 59. old.

PÁLLYA KÁROLY

Carolus Pallya: Heimkehr am Abend.
Öl auf Holz, 12x16 cm.- Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
440. Kunstversteigerung
16. bis 19. Jänner 1979.
Katalogus 102.sz., 23. old.

Pállya Károly

Carolus Pallya: Gemüsemarkt.
Öl auf Holz, 20x15 cm.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
623. Kunstauktion, 1979.
Katalogus 101.sz., 27.old.

PÁLLYA KÁROLY

Carolus Pallya: Stilleben.
Öl auf Holz, 49x60 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
440. Kunstversteigerung
16. bis 19. Jänner 1979
Katalogus 1337.sz., 131.old.

Pállya Károly

Festményeiből a Könyves Kálmán Müintézet kiállitó termeiben rendezett kiállitást. A kritika uj Telepy Károlynak nevezi, aki idézi a festő szavait: évek hosszu során át festett képeket mutat be, majd folytatja az zal, hogy a müvész évek hosszu során nem változott képein ugyanugy szerepelnek a gyapjas felhők, a szürke szin, az alkonyatok narancs sárgája, a távoli hegyek kobaltkékje és az előtér melegsége..Nem változott a viharos felhő, az előtérben a fa, a hullámzó és a csendes viz, az árnyék barna és a napfény sárga, egy fü és egy gabona szine..

A HÉT, Bp. 1907. szept. 15. XVIII. évf. 37. sz. 624. lap.

PÁLLYA KÁROLY

Külföldi aukción:

Carolus Pallya: Pferde an der Tranke.
Öl auf Holz, 11x15,5 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
474. Kunstversteigerung, 1-12 Oktober
1984. - Katalogus 466.sz.

PÁLLYA KÁROLY

Külföldi aukción:

Pállya, Carolus: Ungarischer Bauermarkt. Öl auf Holz, 18,5x13 cm. Sign.

München, Neumeister
Auktion 223. 12-13 September 1984.
Katalogus 966.sz.

PÁLLYA L.

Vásár részlet. O, ajf.

KMT 1903/4. téli kiáll.kat. 44.olda 1

Pállya Károly MDK

Vásári jelenet, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Pállya Károly

Az országuton, of.

Délutáni hangulat, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Pállya Károly, festöm.

79. Fenyves. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 42.l.

Pállya Károly MDK

Vásárrészlet, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Pállya Károly MDK

Oláh udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Pállya Károly

MDK

Erdélyi marhavásár, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Pállya Károly

MDK

Vajda-Hunyad vára, olf.

Mücsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Pállya Károly

Erdei ház, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Pállya Károly

Fenyves, of.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 42.l.

MDK

Pállya Károly, festőm.
1875

421. Csirkéket etető parasztasszony.J.l.b.:
Pállya Ká4 oly. /A kép hátán:1908. Fa.
15 x 12

Ernst Muzeum aukciói. XIII.-XIV. 35.l.

MDK

Pállya Károly

Hegyek közt, of.

KMT 1912. tav. kiáll. 54.l.

MDK

Pállya Károly

Hangulat, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 45.l.

MDK

Pállya Károly

Délutáni hangulat, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. 45.1.

MBK

Pállya Károly, festőm.

Vásári jelenet. ?

Műcs.-CMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20-jan.17. Kat. 19.1.

MDK

Pállya Károly

Az országuton, of.

Délutáni hangulat, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Pállya Károly

Erdei ház, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 37.1.

MDK

Pállya Károly

Erdélyi hegyvidék.Olajf.
Piaci részlet.Olajf.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 50.l.

Pállya Károly MDK

Hegyvidék, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Pállya Károly

Rákospalotai kofák, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Pállya Károly

MDK

Csirkés kofák, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

PÁLLYA KÁROLY

207. Patak-részlet, napsütés. Olajf.
209. Oláh udvarrészlet. Olajf.
213. Ökrös fogat. Olajf.
223. Román falusi utca. Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 51.old.

MDK

Pállya Károly

Őszi hangulat, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
15.1.

Pállya Károly MDK

Vásár részlet, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Pállya Károly . MDK

Hegyek közt, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyíregyházi kiáll.

Pállya Károly MDK

Falurészlet

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Pállya Károly MDK

Erdőrészlet

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Pállya Károly

MDK

Tótfalusi ház, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyíregyházi kiáll.

Pállya Károly MDK

Vajda Hunyad vára, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Pállya Károly MDK

Erdélyi marhavásár, olf.
Oláh udvarrészlet, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Pállya Károly

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek a
arcképei között szerepel arcképe.

Cserna Andor: A Szinházi Élet Tavaszi Tárlata c.
Szinházi Élet. Bp. 192o. május 9-15. IX. évf.
19. sz. 29. lap.

Pállya Károly MDK

Hegyvidék, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

PÁLLYA KÁROLY

188. Erdélyi hegyvidék. Olajf.
189. Piaci részlet. Olajf.

KMT 1913.tav.kiáll.ka t. 50. 49.oldal

Pállya Károly MDK

Csirkevásár, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Pállya Károly MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Pállya Károly MDK

Falurészlet, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Pállya Károly MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Pállya Károly

Fenyvesek

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Wydawnict. Lit. Sp. z o.o.

„Czytelnik" Kolek, Co. Ltd.

Letters Ahead

MDK

Pállya Károly

"Csirkés kofák" c. festm.

Művészet, 1917. 5.l.

Pállya Károly

MDK

Hegyvidék, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Pállya Károly MDK

Hegyek közt, olf.

Eső után, olf. I-II.

Műcsarnok 1906/7. téli kiáll

Pállya Károly MDK

Őszi hangulat, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Pállya Károly MDK

Délutáni hangulat, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Pállya Károly

MDK

Hegyek közt, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Pállya Károly

MDK

Hangulat, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

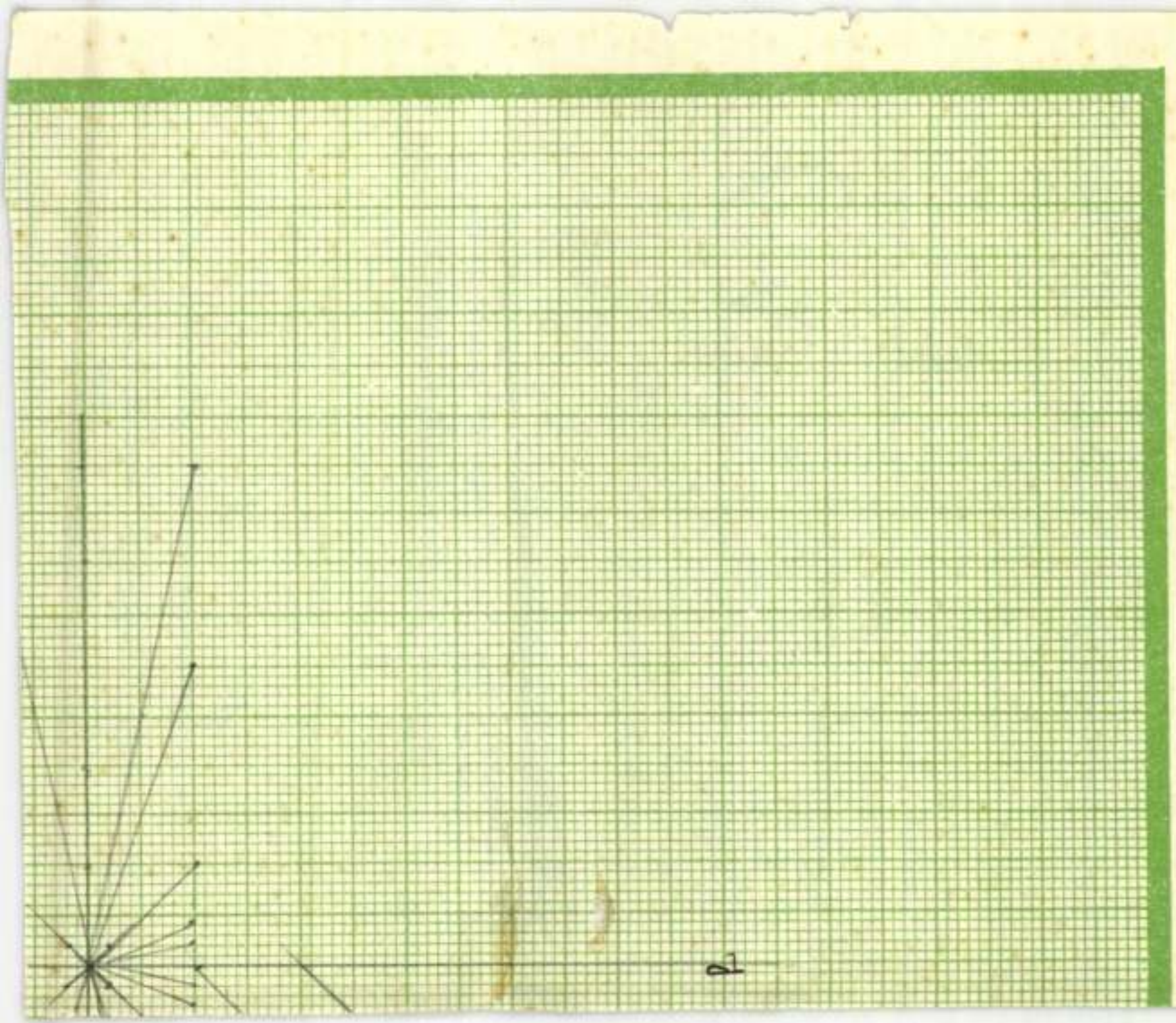
d1

Pállya Károly

Pállya Károly kiállítását ismertették a napilapok szept. 11.

1907

(Művészet 1907. 352. l.)

Pállya Károly MDK

Oláh udvar, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Pállya Károly MDK

Gyümölcsös kocsi, olf.

Piaci hangulat, olf.

Műcsarnok 1913/14 téli kiállitás

MDK

Pállya Károly MDK

Reggeli hangulat, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Pállya Károly MDK

Erdélyi hegyvidék, olf.

Piaci részlet, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Pállya Károly

Őszi hangulat, olajf.

KMT. 1915/16. téli kiáll. 52.1.

Pállya Károly MDK

Napsütött hegyek, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

PÁLLYA KÁROLY

162 Hangulat. Olajf. Eladó.
173 Délutáni hangulat. Olajf. Eladó

KMT 1912.tav.kiáll.kat. 45.old.

PÁLLYA KÁROLY

129. Napsütött hegyek. Olajf.

Képzőm.Társ. 1909.tav. kiáll.kat. 32.oldal

ologia.

e és szembe nézve ábrázolt allegoricus nő
utat, baljával pedig a térdére támasztott
el fedelén kereszt ~~van~~. Haját szinára fé-
á bő úgyú és lepelje fejét kendő alakjában

: 240 : 154 (41) cm.
ompozár éjszaki falán lévő fresco eredeti

diki előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt
ján vétetett (384/98), a vételár elszá-
2-én (18/99), az elszámolást 1900. III. 4-én
ta el (111/900).
atott 1900. XI. 5-én (550/900)
d/900.

Pállya Károly

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. 160

1909. tav. kiáll. 129

1911. tav. kiáll. 141, 142

1912. tav. kiáll. 162, 173, 309

1912-13. téli kiáll. 79, 207, 209
213, 223

1913. tav. kiáll. 188, 189, 196.

1913-14. téli kiáll. 205, 207, 208

Ár	Pénztár				Napló	
	Tartozik		Követel			
	P	f	P	f	P	f

Pállya Károly

Művészet 1907. 339. 352

Lap	Nap

mögé s onnan védett helyről követi el a ret tenetes merényletet.

Feje zúgott, szive hangosan dobogott, a mi egyre hajtogatta magában: «A macska fél, d én nem félek.» Végre aztán csakugyan elhajította lapdáját s rémülten pillantott oda, hogy mi történt. Hát biz az szerencsésen a Noszty Feri mellét érte, talán épen a szive táján. Ki hitte volna, hogy olyan jól tud czélozni.

Noszty elmosolyodott, leverte mellényéről a havat és tovább folytatta a beszélgetést az alispánnal, mintha semmi se történt volna. Oh Istenem, milyen borzasztók a férfiak!

Mari aztán úgy elszomorodott ettől, hogy bekisértette magát a két ugrifüles által a házba és ott leült a mamája mellé, megterhelt lelkiismerettel, hogy megint több titka, több bűne van egygyel. Pedig iszen nem tett valami nagyon roszat. Hiszen a többiek is mind így vihánczoltak, bolondoztak. Igaz, hogy ismeretlen embert dobott meg, de hát a többi leányok is elkövettek efféle pajkosságokat. Legfeljebb illetlenség, a mit csinált. Sőt az se, mert ezzel vélte megköszönni, hogy az új szolgabiró fölsegítette, mikor leesett. Aztán nem vette azt észre senki. Ő sem. Nem is hederített rá. Látszik, komoly ember. Pedáns hatósági közeg, szolgabiró, a kihez instancziával kell járulni

Pálya Károly képei.

Az is baj, ha a mester túlságos ambicióval oktatja a tanítványt, a tanítvány pedig minden kritika nélkül, vakbuzgó bámulattal tekint fel mesterére. *Pálya* Károlynak legalább, a ki most mutatja be munkáit a *Könyves Kálmán* termeiben, megártott az a lelkiismeretes atyai gondoskodás, melylyel a bátyja, *Pálya* Czelesztin őt a művészet ezerösvényű mezején évek óta kalauzolgatja: a fiatal festő egészen elvesztette egyéniségét. Ha ugyan egyáltalán kialakulhatott művészi egyénisége a tanulás amaz évei alatt, mikor a bátyja iránt való ösztönszerű ragaszkodás mellett erősebb hatást tettek rá a *Pálya* Czelesztin képei, mint maga a természet!

Nincs benne semmi rendkívüli, hogy a fiatal, szinte még kezdő *Pálya* képei majdnem a csalódásig hasonlítanak az idősebb, s így tehát véglegesen kialakult technikájú Pálya képeihez. Miként a művészetnél általában, a fejlődés első és végső fokán, a kezdetleges és a bevégzett alkotásokban sok a közös vonás, csak a közbeneső fokok különböznek egymástól, így van ez e festő-rokonoknál is. A kezdő *Pálya* a maga gyakorlatlanabb ecsetével azért igyekszik pontos, részletes topografiai felvételeket adni a természetről, mert így látta mindig mesterét tanulmányozni, de azt már nem vette észre, hogy az öregebbiknél e pontosság és határozottság csak arra való volt, hogy utóbb könnyed, átfogóbb kézvonással s kevésbbé aprólékosan adhassa vissza a természetnek egy-egy darabkáját, úgy, hogy benne *az egész* természet nagy benyomása visszatükröződjék.

Pálya Károly csak a részleteket látja, a ter-

Pállya Károly

Elektr.
Szefeltlex

897.898.l.

Római láda V. 245.

Pállya Károly

festő

Műcs. kiáll. 1906 tól

Pipics 118. l.

Pállya Károly

Műcsarnok

1915-16. téli kiáll. 330

1916-17. téli kiáll. 289

1917. tav. kiáll. 187

1917-18. téli kiáll. 209, 247

1918. tav. kiáll. 155.

1918-19. téli kiáll.

1919-20. téli kiáll. 325.

1926. angol-magy. kiáll.

1926. őszi kiáll. } 512

587, 601

~~Aggagedeinyek, Kőkori IX. 85.~~

Pálya Károly

U. 1843

1844

rkfentartás
j.
ja

megjelölés	Követel K.	f.
ktüzhelyjavításért	40	50
es üveges-munkáért	184	65
zödéses tetőfentartásért	1250	.

1475.15

125 K-lez érvényesíteni!

Pálya Carolus

a Könyves Kálmán szalon-
jában 1907 ben rende-
zett kiállításának katalo-
gusát lásd könyvtá-
rambam.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Pállya Carolus

Maler, geb. 19 Juli 1875
in Budapest.

Knackfuß II. 343. 1.

Réztárgy VI.178

Pállya Carolus

1918. dec. kiáll. N. kalon
Vásár, olaff. 1400.—

~~Arch. Ei VII 196~~

Pállya Carolus

Hul. 1864.

Hetivásár, olaff

15 X 21 cm

Kiállító Klein Artur

Horkombathely

761.

Pálya Károly

gyűjteményes kiállítása

a

Könyves Kálmán

szalonjában

1907.

Lásd könyvtárában -

az életrajzzal együtt-

leg dolgozandó fel-

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Pálya Károly

U. 1844.

Germania inferior V. 263.

Pałya Karól

Jestem

laid

Vaszyn

1907.

758 l

MDK

Pállya Carolus, festö

Az ujpest-rákospalotai Raffael-czéh kiállitását állandóan nagy közönség látogatja. Ujpesten lakó müvészeink mind nagyobb kollekciókkal vesznek részt rajta. Egész gyüjteménnyel szerepelt rajta.

A Raffael-czéh kiállitása. 1912.
Az Ujság 1912. dec.21.

(Carolus)

Pállya Károly

U. 1843

U. 1844

Vas. Ujs. 758. l

1907. 759. l

Pállya Károly

Jegyző

Ujpesten elh.

Ugró 463. l.

Szent Katalin, alatta: *Szent Dorottya* (9. kép)

Szent Borbála, alatta: *Szent Margit*

Fa, tempera, 136×59, ill. 139·5×62 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Höfel gyüjteményében szobros szárnyasoltáron szerepeltek.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Bécs 1839., 13. szám. — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München, 1914., 175—176. l. — Benesch Belved, 68. l. (Hozzá nem tartozó szárnyakkal keveri össze.) — Gerevich IPGY, 87. l. (Képe elsőnek 93. l.) — Pigler Evag, 131—132. l.

FESTŐ, 1440 körül

Krisztus és a tizenkét apostol. (Predella.)

Fa, tempera, 35×243 cm.

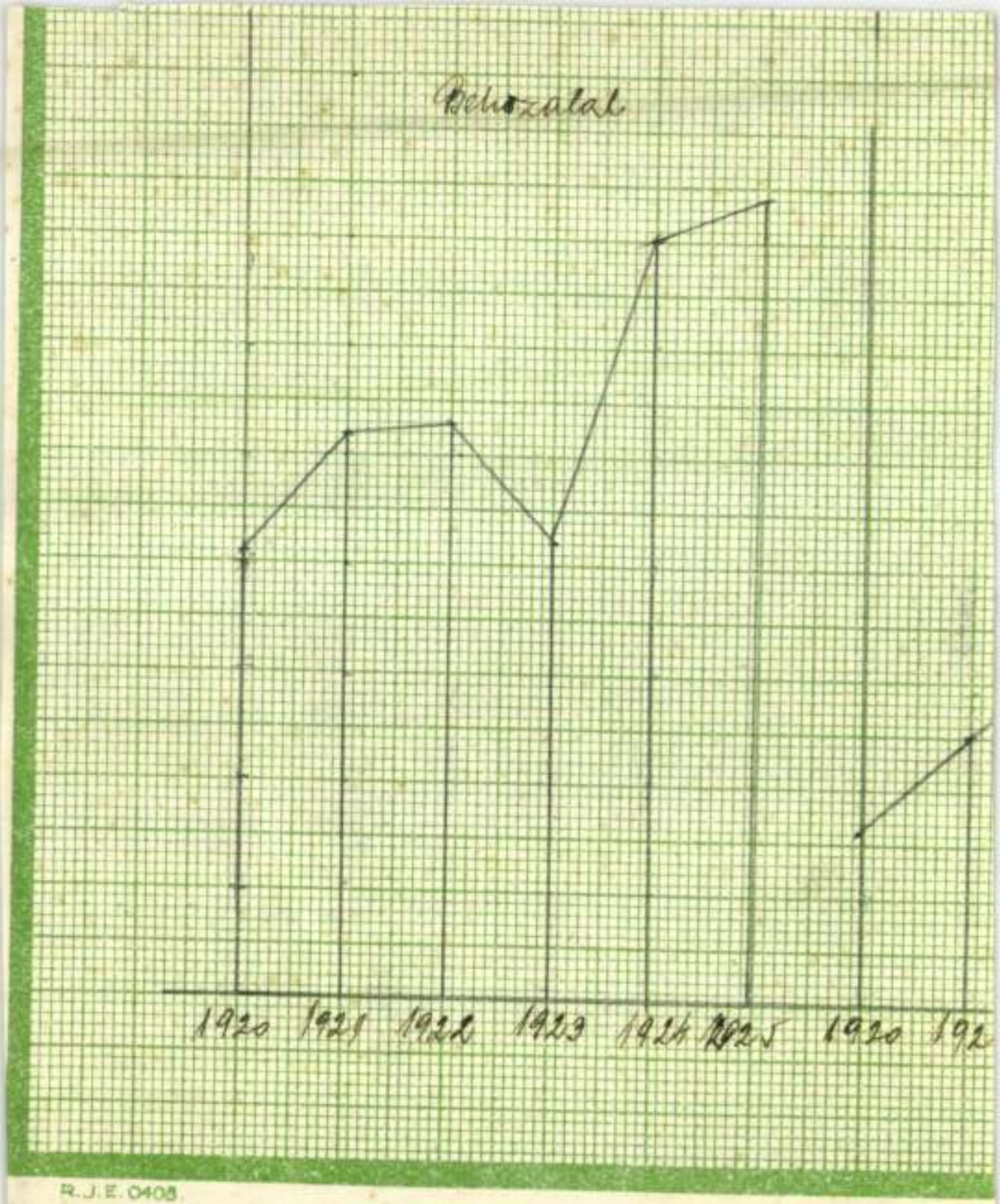
Behozatal
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927

Pállya Károly

1907 szept. 11-én nyilt
meg kott. kiállítása
a Könyves Kálmánnál

Művészet 1907.
339. l.

Debreceni ref. főiskola gyűjteménye

VII. 169

Pállya

P. 2. *Károly*, festő, * Budapest 1875. júl 19. Bátyjánál, P. 1. Celesztinnél tanult. Kisméretű naturalista képeivel 1906 óta szerepel a Műcsarnokban. 1907. gyüjt. kiállítása volt a Könyves Kálmán rt. szalonjában.

Pállya Celesztin

A Könyves Kálmán Szalonban rendezett kiállitást "az ezermester, aki a hegedükészitéstől a cipővarrásig, a keleti himzéstől a kuruzslásig tud minden mesterséghez, konyit minden tudományhoz és szabad óráiban festeni is szokott." A kritika kiemeli ragyogó szineit, rajtudását, levegős szántóföldjeit, vásári képeit, etnografikus megfigyeléseit.

A HÉT, Bp. 1906. dec. 9. XVII. évf.
49. sz. 816. lap.

Pállya Celesztin

"A magyarok győzelme a kunok fölött"c. művét különös képnek tartja Masque: "Az ezredi
év Szalonja" c. kritikájában, mely a kiállitáson bemutatott müvekről szól.

A HÉT, Bp. 1896. május 31.
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap.

térdepel, ~~nem a tabernákulum felé~~
tár pilaszterei, oszlopai, márvány~~t~~ozott
~~tve~~, mig a visszaugró falsikok és a
A párkány finom levéldisze és a ko-
oman, tompán aranyozva. ottak. (000 rép.)
ékoltár /Nep.Szt.János-oltár/ a fő-
e azonos, de felépitése kisebb és egy-
tagolásu párkányt egy-egy kőoszlop
l, volutákkal, akroterionnal végző-
os vértanuhalálát ábrázolja, kvalitá-
ől. Elötte kis tabernákulum pillérek-
letes akantuszdísszel és két mozgé-
oltárhoz sok szép fagyertyatartó tar-
nájuak. A főoltáron 5 pár áll két sor-
alkotások, fehérre festve, ~~csak di-~~
ttal finoman aranyozva.
fából ~~a leckeoldalon~~, a szószék a-
Ovális, hengeres, vájatos oszlop,
~~r körül~~. Azon kis házikó, elöl egy-
varodik.

Pallya Károly

Napnyugta, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 7 l.

Pállya Károly
Vásár-részlet, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 21 1.

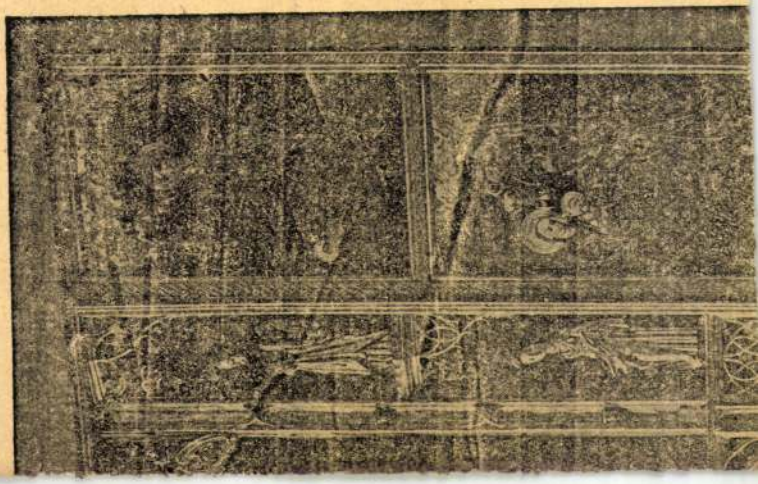

Pállya Károly
Hegyvidék, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 17 l.

Pállya Carolus

Erdélyi ökrös fogat, olaj
Vajdahunyad vára, "
Román udvarrészlet, "
Erdélyi vásár, "

Erdélyi kiállitás. Nemz. Szal. 1922. márc. 14 l.

MDK

Pállya Károly

Tót felvidéki ház, of.

Erdélyi oláh udvar, "

N.Szal. Őszi tárl. 192o. szept. 22. l.

Pálya Károly
festőművész
73 éves
(majrák)
+1948 XI. 25.
II. ker. Nyőrtemető

Halotti főkönyv
1058 folyósz.

PÁLLYA KÁROLY

Külföldi aukción:

Carolus Pallya: Gemüsemarkt.
Öl auf Holz, 27x21 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
644. Kunstauktion, 15-22 Mai 1984.
Katalogus 431.sz. kép: Taf. 175.

Kiállitás.

Pállya Károly kiállitása a Könyves Kálmán szalonban.

Művészet. 1907. 339. l.

Pállya Károly
festőművész
73 éves
+1957. XI. 25
(szív gyengeség
Óbudai Ujtemető

Halotti főkönyv
994

MDK.

Pálya Carolus festő

"Lovasszekér" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
44l.

M.D.K.

Pállya Carolus /1875-

366. Süllyedő csónak. Olajf.
367. Táj. Olajf. 20x16

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
23. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Pállya Carolus, sz. 1875

Veszteglő szekerek, of.

Ökrös szekér, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 22-23 l.

MDK

Pállya Carolus

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 29 l.

MDK

Pállya Károly, sz. 1875.

Tehenek, festm.

Ernst Mut. 55. aukc. 1937. ápr.

28 1.

MDK

Pállya Károly, sz. 1875

Tehenek

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 28 l.

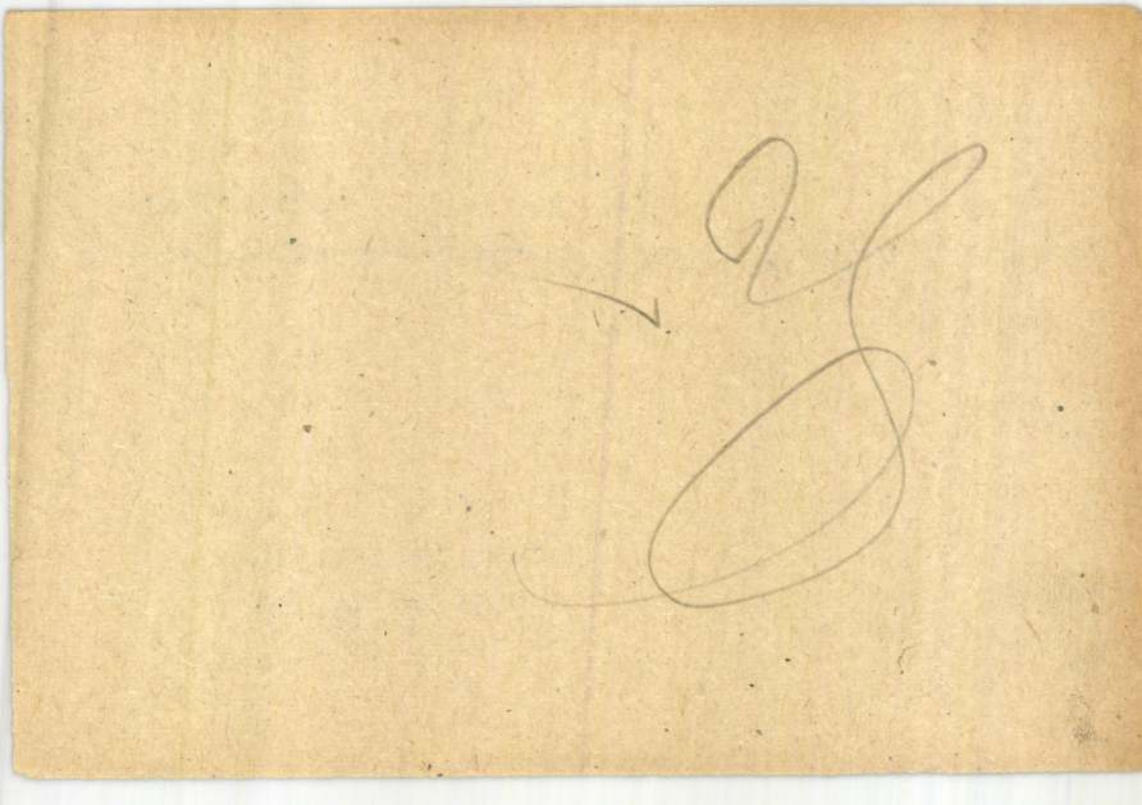

Pállya Carolus
Vizimalom, olaj

Szent-György-Céh XLVI.művészeti akciója. A Gyűjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

Pállya Carolus
festő

M.D.K.

366) Süllyedő csónak

367) Táj

(Somogym. Mur.)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

23 l.

MDK

Pálya

L.K: A szolnoki művésztelep kiáll. Új idők, 1904-5. kl. 1.sz. 19 l.

PÁLLYA CELESZTIN

Külföldi aukción:

Celestin Pallya: Zwei Elfenkinder und die Hummel. - Öl auf Leinwand auf Holz, átm. 62 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
643. Kunstauktion, 13-20 Marz 1984.
Katalogus 502.sz. kép: Taf. 63.

PÁLLYA CELESZTIN

Külföldi aukción:

Celestin Pallya: Hühnermarkt in Ujpest.
Öl auf Leiwand auf Holz, 22x35 cm. Sign.

Wien, Dortheum
475. Kunstversteigerung, 6-9 Nov. 1984.
Katalogus 551.sz.

PÁLLYA CELESZTIN

Külföldi aukción:

Celestin Pallya: Madchen.
Öl auf Holz, 10x9 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
470. Kunstversteigerung 17-24 Janner
1984. - Katalogus 607.sz.

Pállya Celesztin

Külföldi aukción:
Pallya, Celesztin:
Marktszene.
Öl auf Leinw. auf Holz, 22x35 cm. Sign.

Köln, Kunsthaus Lempertz
594. Math. Lempertz'sche Kunstversteigerung
Mai 1983
Katalogus 43.old. 384.sz.

PÁLLYA CELESZTIN

Külföldi aukción:
Celestin Pallya: Madchenkopf.
Öl auf Holz, 1ox9 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
641. Kunstauktion, Sept. 1983.
Katalogus 98.old. 677.sz. Taf.136.

PÁLLYA CELESZTIN

Külföldi aukción:
Celestin Pallya: Markttag.
Öl auf Holz, 9x15 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
465. Kunstversteigerung, Febr. 1983
Katalogus 53.old. 314.sz.

PÁLLYA KÁROLY

Pállya, Carolus: Zwei Marktfrauen.
Öl auf Holz, 13x10 cm. - Sign.

Aukción: München, Neumeister

Auktion 189. 12.bis 14.Sept. 1979.
Katalogus Nr. 1646., 154. old.

Pállya Celesztin, testő

L: Lotz Károly

–: Mi vásható?

12

Népszabadság, Bp. 1979. jül. 27.

Pállya Celesztin

Nagy Vilmos, Kunffy Lajos, Glatz Oszkár, Krusnyik, a kiváló Peske és Csolány, valamint a mindig magyar motivumokat feldolgozó Juszkó Béla és Pállya Celesztin a genre festészetben a legkiemelkedőbbek, -irja Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. beszámolójában a jubiláris tárlaton szereplő művészekről.
Az állatfestők közül elismeréssel méltatja a kiváló "macska-piktor" Heyer Arthurt, néhai Pállik Bélát, aki holta napjáig büszkén viselte a "birka-piktor" nevet és Istvánffy Gabriellát. A tárlaton szereplő teljes müvésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII.évf. 11.sz. 269-270. lap.

Pállya Celestin

Aukción:

Celestin Pallya: Mädchenkopf.
Öl auf Holz, 15x12 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
455. Kunstversteigerung, Juni 1981.
Katalogus 400.sz., 64. old.

PÁLLYA CELESZTIN

Aukción:

Celestin Pallya: Mädchenkopf.
Öl auf Holz, 15x12 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
452. Kunstversteigerung, 1981 Jan.

Katalogus 495.sz. 60.old.

PÁLLYA CELESTIN

Celestin Pallya: Pferdemarkt.
Öl auf Holz, 10x18 cm. Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
446. Kunstversteigerung
Jänner 1980.
Katalogus 131.sz., 26.old.

Pállya Celeszkin, festő

L: Lotz Károly

–: Új festménysor

12

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 9.

Pállya Celesztin

A művész több művét az
állam vásárolta meg.

Kovács Dezső: A művészetek pártfogása és . . .
A Művészet, 1980. május – 46. lap.

Constantin Pállya, festő-grafikus művész

Sándor Kálmán:
Gemälde auf Briefmarken.

Daily News, 1979. aug. 12

kam Therm

wasserreichsten Kurb

Liter (Minute) erschlossen und noch im selben Jahr der bislang ziemlich unbekannte Ort in Westungarn in die Kategorie der Kurbäder eingestuft.

die Kommunität der Aussage Cremers, die in dem Bildnis des „Aufsteigenden" einen vorläufigen Kulminationspunkt erreichte. Da sind die Studien zum Buchenwald-Denkmal (1956): In der Nacht des faschistischen Terrors werden unterschiedliche Haltungen gezeigt — der Kämpfer, der Fragende, der Gewißheit Tragende, der Zyniker —, die große Antwort der Häftlinge lautet

Pállya Celesztin

Tanulmányvázlatokkal szerepelt a Műcsarnok kiállitásán, melyről Nyitray József számol be "Műtárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1891. dec. 2o.
II. évf. 51. sz. 827-829. lap

Pállya Celesztin

"A régi divatu elnyütt formák alól némileg emancipálta magát"-irja Lyka Károly beszámolójában, mely a müncheni Salon kiállitásán szereplő magyar müvészeket méltatja.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Pállya Celesztin

Igen jó képpel szerepel a tárlaton,-irja Bojtorján: "Tavaszi kiállitás" c. kritikájában, a Müvészet c. rovatban.
Müvét nem nevezi meg.

A HÉT, Bp. 1895. ápr. 21.
VI. évf. 16. sz. 257-258. lap.

Pállya Celesztin

"Országuti jelenet" c. müve szerepel a kiállításon, melyről Masque: "A tárlat" cimmel számol be.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Pállya Celesztin

"Lóvásári részlet"-e többet ér, mint akárhány csatatér"-irja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, amely a kiállitásra beküldött alkotásokat ismerteti.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. 384-385. lap.

Pályi Aleszlin
féslő

Feszty a hőrkép elkészítésekor fel-
kérte a művészt segítőtársnak

Feszty Masa: Dankó Pista és Feszty Árpád barátsága
Nők Lapja, 1968. aug - 31 szám

Pállya Celesztin

„Az ifjabb müvészel közül kitünik a müvész ménese" -irja Pulszky Ferenc: "Séta a müvészház termeiben" c. kritikájában, a tárlaton bemutatott müről.

A HÉT, Bp. 189o. I. évf. I. kötet. mutatványszám. lo-ll. lap.

Pálya Elesztin festő

Feszty Árpád „A magyarok bejövetele" c. 1800 négyzetméternyi felület megfestésére segéderőket kért fel, úgyminit Pálya Elesztint, Ziegler Károlyt és Mihalik Dániel.

Gar ai Tamás: Látogatás a megújuló festményóriásnál.
Hétfői Hírek, 1975. jan. 27.

PÁLLYA CELESZTIN

328. Őszi táj. Olajf.
329. Szilvás kocsi. Olajf.
330. Nyirfa-erdő télen. Olajf.
331. Esős idő. Olajf.

Képzőm.Társ. 1901-2.téli kiáll.kat. 41.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

Római Nemzetk.kiáll. kat. 1911. 205-211. l.

PÁLLYA CELESZTIN

332. Délutáni tanulmány. Olajf.
333. Malomrészlet. Olajf.
334. Gyümölcsös kocsi. Olajf.
335. Piaci részlet. Olajf.
336. Esti hangulat. Olajf.

Képzőm.Társ. 1901-2.téli kiáll.kat. 41.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

320. Vásári részlet. Olajf.
321. Vásári részlet. Olajf.
322. Eső után. Olajf.
323. Parti részlet. Olajf.

Képzőm.Társ. 1901-2.téli kiáll.kat. 41.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

228. Női arckép. Olajf.
229. Férfi arckép. Olajf.
230. Vasárnap délután. Olajf.
~~231.~~

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 48.old.

PÁLLYA CELESZTIN

324. Piaci ló-tanulmány. Olajf.
325. Piaci részlet. olajf.
326. Részlet /Római-fürdő/. Olajf.
327. Piaci tanulmány. Olajf.

Képzőm.Társ. 1901-2.téli kiáll.kat. 41.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

VII.terem,külön kiállitása P.C.-nek.

Műcsarnok 1900: tav.kiáll.kat: 37.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

361. Rákospataki részlet; Olajf.
362. Gyümölcspiac. Olajf.
355. Mosó asszonyok. Olajf.

Mücsarnok 1903. tav.kiáll./nemzetk./ kat. 40.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

354. Falu vége. Olajf.
357. Magányban. Olajf.
358. Lemenő nap. Olajf.
359. Nyári délután. Olajf.

Műcsarnok 1903. tav.kiáll./nemzetk./ kat. 40.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

395 Vásári részlet.
399 Boronálás.

K.M.Tára.1929/30 téli kiáll.kat.

PÁLLYA CELESZTIN

86 Tavaszi munka. Olajf. Eladó.
111 Falusi nagy vásár. Olajf. Eladó.
112 Ötöt egy hatosért. Ol jf. Eladó.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemtetk.kiáll. 35.,36.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

182 Piaci tanulmány. Olajf. Eladó.
183. Piaci részlet. Olajf. Eladó.
184 Vásári részlet. Olajf.

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 46. oldal.

Pállya Celesztin MDK

Esős éjjel az országuton

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Pállya Celestin MDK

Ülő ut, olf.
Kis szürke veréb, olf.
Kofák az ujpesti piacon, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Pállya Celestin MDK

Acheni tó, /Déltirol/, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK

Pállya Delesztin f.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 37. l.

Pállya Celestin

MDK.

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Pállya Celesztin MDK

Hetipiac Ujpesten

Mücsarnok 1934 dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

PÁLLYA CELESZTIN

134. Piaci részlet. Olajf.
135. Vásári részlet. Olajf.
137. Heti piac. Olajf.
138. Halat vegyenek. Olajf.

Képzőm.Társ.1905/6. téli kiáll.kat. 38.oldal.

Pálya Celestin MDK

Hazafelé, olf.
Kofák, olf.
Éjjel záporban, olf.
Dicsértessék, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

MDK

Pállya Celesztin

Vége a vásárnak, of.

Tsv. kiáll. Műcs. 1925. máj. 19. l.

Pállya Celesztin MDK

Baromfipiac

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

PÁLLYA CELESTIN

119. Eke elé fogott ökör. Olajf.
120. Tanulmány. Olajf.
121. Nagy vásár. Olajf.
122. Hazatérő csorda. Olajf.
123. Alkudozás. Olajf.

KMT 1907.tav.kiáll.kat. 29.oldal

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár, olf.
Vége a vásárnak, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin festőművész

Esős éjjel az országuton

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

Pállya Celesztin

"Látogatás a hetven éves Pállya Celesztin otthonában". Gyenes Rózsa dr. keresi fel a müvészt Rákospalotán épült villájában. A falakon háromszáz Pállya-kép, melyek kö- zül két ismert képét bemutatja a lap, s müvészt is képei között, családja körében A sokoldalu müvész a festésen kivül hegedű- ket készit, motorbiciklit állit össze. Muzsikál, fest, szobrot mintáz, zenét kom- ponál. A Feszty panoráma kétharmad részét ő festette. Képeit nem adja el, otthoná- ban őrzi őket. Repr.
Délibáb, Bp. 1933. dec. 9. VII. évf. 5o. sz. 21-22. lap.

Pállya Celesztin festőművész

Heti piac Ujpesten

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Pállya Celesztin

A három kiemelkedő nagy művész között emliti meg Lázár Béla Pállya Celesztin nevét "A tavaszi tárlat" c. beszámolójában: "biztos szinfoltokkal hoz ki erőteljes hatást" a fák alatt ülő asztaltársaság, a veszprémi utca szinhangulata, a cigányasszony tekintete, vagy az abrakoló lovak mozdulatlansága egyaránt megkapja "szinhatásokat kereső tekintetét."

Otthon, Bp. 1900. évf. 6. füzet.
49-60. lap

Pállya Celesztin, festőm. MDK

részt vett a párisi kiállitáson.

Párisi kiállitás. 1900.

MDK

Pállya Celesztin

Hetivásár, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 19. l.

Pállya Celestin MDK

Szőlő, barack, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.

A Képzőművészeti Társulat Tavaszi Kiállitásán vett részt,a Szépmüvészeti Muzeumban./:

"Itató" /kép/

Művészet, 1918. 1. 1.

Pállya Celesztin

és Klein Miksa kollektiv kiállitásáról ir Diener Dénes József: "Tavaszi tárlat" cimmel.
Pállya Celesztint arra kéri a kritikus, hogy ne vonuljon többé vissza a homályba, hanem maradjon a müvészek között, gyönyörködtetve őket finom és tiszta müvészetével ugy, mint most, ezen a kollektiv kiállitáson.

A HÉT, Bp. 1900. ápr. 15. XI. évf.
15. sz. 238-239. lap.

Pállya Celesztin festőművész.

MDK.

Velencei kiállitás.

Müvarnok, 19ol.182. l.

Pállya Celesztin

MDK

Ökrök, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

PÁLLYA CELESZTIN

Hetivásár
Őszi boronálás

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok
1937.

Pállya Celestin

1. Látomlmány o. v. 33×40

2. Vásári jelenet o. fa. 11,5×20,5

Plein-air festészet a magyar művészetben
Kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok

Pállya Celestin

1 Falusi út o.fa 21,3x37,5

2 Ökrök o.fa 13x21,5

Plein-air festészet a magyar művészetben
Kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok

Pállya Celestin

1. Tájrészlet o. fa 27,5 x 16,8

2. Hazafelé o. fa 11 x 19

Plein-air festészet a magyar művészetben
Kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok

Pállya Celestin

1. Négyesfogat o.v. 15,5 x 26,2

2. Szekér o fa 13,5 x 25

Dlein-ain festészet a mappes művészetben
Kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok.

Pállya Celesztin

Ökrök repr.

Plein-air festészet a magyar művészet-ben kiállítás M.N.G. 1973. szolnok.

Pálya Celeszt[illegible]

Bemutatott műve:

176/a sz. „Önarckép", olaj.

Balogh J.: „A magyar képzőművészetért", I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII

131

Pállya Celesztin

A müvész is azok közé tartozik, akiket Huba: "A Téli tárlat" cimmel felsorol, s a kiállitáson szereplő müveikat nagyra értékelve irja: "örömmel követi őket a szabad természetbe, amelynek százféle megvillanását poétai érzékkel lesték el."

A HÉT, Bp. 1900. dec. 2. XI. évf.
48. sz. 77o-771. lap.

Pállya celesztin

"Apróságai igen szépek" A müvész azok közé tartozik, akik nem maradtak alatta saját nivójuknak, -irja L.: "A téli tárlat" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Pállya Celesztin

A "Tavaszi tárlat"-on szerepel müveivel, melyekről a kritika nem ir, csupán a müvészt emliti meg "szorgalmas"-ként Pamacs sign.-val.

A HÉT, Bp. 1902. ápr. 13. XIII. évf. 15. sz. 242-243. lap.

Pállya Celesztin

Falusi jeleneteit, biztos vonalaikkal, élénk szinezésükkel, méltatja a Tavaszi tárlat-ról szóló ismertetésében Voinovich Géza.

A HÉT, Bp. 1903. ápr. 12. XIV. évf. 15. sz. 242-243. lap.

Pállya Celeszkin

Múve a Könnyű fele adomá-
nyozás révén hezult a Tanácsi
község képtárába.

Ordas Iván: Képtar a kamrában.
Tükör, 1977. Augusztus 21 – 10. lap.

Pállya Celesztin, festő

L: Feszty Masa

Feszty Masa: Egy kéjnőt – a művén lóvya 6

Esti Hirlap, Bp. 1978 jan. 13.

Pállya Celesztin

Két festmény bemutat a lap a Mücsarnok tavaszi tárlatáról: Udvary Géza: "Zongoránál" c. és Pállya Celesztin: "Vásári részlet" c. képét.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 25. I. évf. 17. sz. 539, 541. lapokon.

Pállya Celesztin

Képe falusi szekér mellett, kosár fölött guggoló parasztasszonyokat ábrázol. C ime: "Vásári részlet."
Repr.

Élet, Bp. 1909. május 30. I. évf. 22. sz. 702. lap.

Pállya Celesztin

Az Ernst Muzeumban rendezett XXI. Csoporkiállitáson szereplő müveivel kapcsolatban irja a "Müvészeti Revü" c. rovat kritikája: "régi ember, madártávlatfestő. Arcképtanulmánya az egyetlen artisztikusabb képe... rezignált bucsu intése egy elmuló festőpályának.."

Revü Bp. 1922. okt. 21. 3. sz.
38. lap

Pálya Celesztin

Önarckép, olajfestmény

Magyar Képzőművész
I. Kiáll. Katalógus 1946 j

Pállya Celesztin
festő

Részt vett az 1896-os millenniumi ki-
állításra.

Kiszléginé: Gyártás terő 20.
Corvina 1971.

Pállya Celesztin

Falusi témái, a kocogó szekér, vagy a delelő lovak "brilliáns" alkotások, -irja "Nemzeti Szalon" c. kritika, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1903. dec. 27. XIV. évf.
52. sz. 859. lap.

Pállya Celesztin

Számtalan kedves képecskéjét méltatja a Képzőművészet c. rovatban közölt beszámoló a Műcsarnok kiállitásáról, melyet Telepy Károly rendezett.

A HÉT, Bp. 189o. nov. 23.
I. évf. 47. sz. 335-336. lap.

Pálya Celesztin

Parányi Lépe Kovács Antal
gyűjteményében – Debrecenben
/Szolnoki lovas vásár/

Mügyüjtő 1975/1

Siold

Pálya Celesztin

A mintegy 1200 négyzetméternyi festménya: „Magyarok bejövetele" – t Feszty Árpa, Medny ánszky László, Vágó Pál, Spányi Béla, Pálya Celesztin művesztársaival alkotta. A mű jelentős ev megsérült a második világháború alatt. Most Szeged vállalta felújítását.

Moldvay Győző: A szegedi vár fogolya. Népújság (Heves), 1975. szept. 26.

Pállya Celestin

Feszty árpád körképe a „Magyarok bejövetele" alkotásán több művész szerénykedett, kortársak és tanítványok. A művész is dolgozott a művön.

Tandi Lajos: Körök és félkörök a Feszty-körkép körül.
Délmagyarország (Szeged), 1975. aug. 10.

Pállya Celesztin

Naiv falusi tájrészleteit, gyümölcs-csendéleteit, férfiportréit szigoruan birálja a kritika. Néhány jó képét elismeri ugyan, de azok sem tudnak a müvészi szinvonal átlaga fölé emelkedni, -mint K.E.: "A Nemzeti Szalon uj csoportkiállitása" cimmel megállapitja az ott bemutatott müvekről.

A HÉT, Bp. 1919. nov. 2o.
XXX. évf. 15. sz. 236. lap.

PÁLLYA CELESTIN, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-A gyűjtemény jegyzéke:
80.-PÁLLYA CELESZTIN: Ujpesti vásár.-Fa,olaj.-12,5;17 cm.-Jelezve jobbra lent:Pállya C
Régi Lusz:77/N:50/.-Elveszett.
299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés század-eleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Pállya Celesztin

A magyar táj iránti szeretetét kiemeli Lázár Béla kritikájában, melyet "Téli tárlat" cimmel ir a müvész ott szereplő müveiről.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó
18-29. lap

Pállya Celestin, festő

Munkatársa volt festynek.

↓

Szücs Gábor: Körházban a Körkép

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 6.

Pállya Celesztin

J.P. /Jean Preux/ a Müvészet c. rovatban először apró, pepecselő pikturának nevezi a müvész alkotásait, unalomüző szórakozásnak, játéknak, aminek nem sok köze van a müvészethet. Majd ennek az ellenkezőjét is elmondja: hogyha "aranykedélyü" kritikus volna, miképpen vélekednék róla: „müvészet mindaz, amivel az ember az érzéseit ki tudja fejezni, hogy a legérdekesebb a világon az emberi lélek, s szeretni kell az olyan müvészetet, amelyen keresztül egy ilyen lélekbe bepillantást lehet nyerni."

A HÉT, Bp. 1911. dec. 1o. XXII. évf. 5o. sz. 814-815.lap.

Pállya Celesztin

Kallivoda Kata, Márffy Ödön, Katona Nándor, Glatz Oszkár, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Mihalik Dániel, Vaszary János müvészeket sorolja fel Rm. a "modernek közül", akik alkotásaikkal részt vettek a Szent György-céh tagjainak aukcióján, melyet a Nemzeti Szalonban rendeztek.
Müvészet c. rovat köleménye.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 17.
XXI. évf. 16. sz. 263. lap.

Pállya

Női portréját dicsérettel emliti Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában, kiemeli szinezésének természetességét.

Otthon, Bp. 19o2. május hó
18-28. lap

Pállya

Nádler és Háry "igazi kollektivisták" mondja a kritika Pamacs sign.-val a Téli tárlaton szereplő müveikkel kapcsolatban. Tavasztól őszig bejárták a hazai és külföldi tájakat, s lemondva minden magasabb igényről, nagy rutinnal mindennap megfestettek két három képet az eléjük táruló látványról. Közöttük Pállya "ecsetkezelése a leggondosabb, legrészletesebb."

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf. 46. sz. 738-739. lap.

György vt.

Csütörtök

25

Márk ev.

Péntek

26

Marcellin

Szombat

27

Kaniz. Sz. Pét. et.

☾ Utolsó negyed 5 ó. 21 p.

Nap kelte 4 ó. 52 p. — Nyugta 19 ó. 05 p.

Izraelita naptár

Nizan

V	18	
H	19	
K	20	
S	21	P. 7. n.
C	22	P. 8. n.
P	23	
S	24	A. M.

Pállya Celesztin

irod

Szana Szárév

318, 319. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) disztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) disztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Pállya Celestin
festő

V. Kminkiáll. 1943

állami vásárlás,
nem volt kiállítva:

Hetivásár Újpesten,
olaj.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest, 6 agosto 1935.

Illustre Signore,

Nella mia qualità di Commissario del Governo ungherese per la Esposizione d'arte italiana contemporanea che si terrà a Budapest sotto gli auspici del Regio Ministero italiano per la stampa e propaganda, nei mesi di ottobre e novembre pp.vv.,- tengo a pregarLa anche da parte de

Pálhya Celesztin

Parasztszekér c.
köpe repr.

Szana Házév

319. l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj"c. képével.

"Igáslovak"

Képzőm.Társulat,1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművészmő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
"Éjfli párbaj"c. képével.

"Almák"

Képzőm.Társulat,1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

Pállya Celesztin festőművészné. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj"c. képével.

"Piaci jelenet Ujpesten"

Képzőm.Társulat,1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznek. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Békésgyulaim utca"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművésznek. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Újféli párbaj" c. képével.

"Kertrészlet"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművészn. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Ekhós kocsi"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
Éjféli párbaj" c.képével.

"Tanyai részletek" /2 tanulmány/

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
Éjféli párbaj" c.képével.

"Virág csendélet"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
Éjféli párbaj" c.képével.

"Igáslovak"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
Éjféli párbaj" c.képével.

"Szeles Idő" 189o.

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
Éjféli párbaj" c.képével.

"Utcarészlet Nagymarosról"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.1.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
"Éjféli párbaj" c. képével.
1881-ben első díját nyerte.

"Szőlő és barack"

Képzőm. Társulat, 1931. őszitárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
"Éjféli párbaj" c. képével.
1881-ben első díját nyerte.

"Fenyveserdő a Magas Tátrában"

Képzőm. Társulat, 1931. őszitárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
"Éjféli párbaj" c. képével.
1881-ben első díját nyerte.

"Tehén az istállóban"

Képzőm. Társulat, 1931. őszitárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
"Párbéli párbaj" c. képével.
1881-ben első díját nyerte.

"Hetipiac Ujpesten"

Képzőm. Társulat, 1931. őszitárlat 17,18,19.20.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
"Éjféli párbaj" c. képével.
1881-ben első díját nyerte.

"Piac Egerben"

Képzőm. Társulat, 1931. őszitárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli bárbaj" c. képével.

"Parasztszekér"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli bárbaj" c. képével.

"Csunya bogár"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli bárbaj" c. képével.

"Bujosdit játszó faunok"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli bárbaj" c. képével.

"Lovak itatásnál"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

Pállya Celesztin festőművészné. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
"Téli bárbaj" c. képével.

"Lombhullatás"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

PÁLLYA CELESTIN

Aukción:

Celestin Pallya: Mädchenkopf.
Öl auf Holz, 17x12 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum,
459. Kunstversteigerung, Febr.1982.
Kat. Nr. 148. S.28.

PÁLLYA CELESTIN

Aukción:

Celestin Pallya: Pferdemarkt.
Öl auf Holz, 19x24 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum, Kunstabteilung
460. Kunstversteigerung, April 1982
Kat. Nr. 407. S. 56. Abb.Taf. 20.

PÁLLYA CELESTIN

Aukción:

Celestin Pallya: Marktszene.
Öl auf Holz, 12x16 cm. Sign.

WIEN, Dorotheun, Kunstabteilung
458. Kunstversteigerung, Jan.1982.
Kat. Nr, 129, S.27. Abb. Taf. 36.

Pá llya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Dinnyés kocsik"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.1

Pá llya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Idill"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.1

Pá llya Celesztin festőművésznő MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Fehér ház Szokolyán"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.1

MDK.

Pál Ilya Celesztin festőművésznő
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Az elefántszikla Visegrádon"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféi párbaj" c. képével.

"Nagymarosi hegyoldal"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19,2o,1.

MDK.

Pá llya Celesztin festőművésznő
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Esti hangulatok"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.1

Pállya Celesztin festőművészn. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Kecskeméti piacon"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféi párbaj" c. képével.

" Tátraházai fenyveserdő"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19,2o,1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféi párbaj" c. képével.

"Ősi világ" /Visegrád/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19,2o,1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféi párbaj" c. képével.

"Ökrök az Istálóban"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19,2o,1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféi párbaj" c. képével.

"Alföldi tájképtanuémányok /6 vázlat/"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19,2o,1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Makó strandfürdő / 2 vázlat/"

Képzőm, Társulat, 1931, őszi tárlat 17, 18, 19, 20
1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Almásszekerek" /1896./

Képzőm, Társulat, 1931, őszi tárlat 17, 18, 19, 20
1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

" Erdő mélye" /:Visegrád/

Képzőm. Társulat, 1931, őszi tárlat 17, 18, 19, 20
1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészné.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Erdei patak Visegrádon"

Képzőm. Társulat, 1931, őszi tárlat 17, 18, 19, 20
1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészről.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Füzes Makon"

Képzőm. Társulat, 1931, őszi tárlat 17, 18, 19, 20 l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Piaci szekér"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Zöldséges bódék"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Vásári jelenet" /:1894:/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Téli párbaj" c. képével.

"Falurészlet Szokolyánál"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,20.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-bèn szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Dvorschák Rudolfné arcképe"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Aszalódó szőlő"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o 1.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfli párbaj" c. képével.

"Malomárok Szokolyán"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjfeli párbaj" c. képével.

"Diófa-utca Nagymaroson"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ejféli párbaj" c. képével.

"Dunamenti tájrészletek" /6 vázlat/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészné.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

Zöldség csendélet"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve:

"Tavaszi hangulat faunokkal" 14.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve:

"Lótanulmány" lo.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Bereceni lóvásár" lo.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Szőlő és barack csendélet" 5.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Acheni tó" /:Déltirol:/ 4.5oo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Műve:

"Aggatott szőlő" 3.5oo.--
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Műve:

"Kismarósi patakrészlet" 3.5oo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Műve:

"Barack és szölő csendélet" 3.000.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Müve:

"Fehér ló" 2.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Müve:

"Eső utáni hangulat birkákkal" 1.5oo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész: MDK.
Müve:

"Vegyes csendélet" 2.ooo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve:

"Patakrészlet Visegrádon" 1.800.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve:

"Delelőbirkák" 1.5oo.-
olajfest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve:

"Répa föld" 1.300.-
olaj fest.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Ribizli és cseresznye csendélet" 1.2oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Szeles idő" l.3oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve:

"Kismarosi tanyarészlet" 1.5oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Estharang" l.4oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müvei:

"Őszibarack és cseresznye" l.3oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Vásárrészlet Ujpesten" 2.5oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Balatonparti részlet" 1.2oo.-
olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Vásári jelenet" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Műve:

"Csendélet" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Műve:

" Tájrészlet" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve :

"Női arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve :

"Férfi arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Női arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve :

"Férfi arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Műve :

"Férfi arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
Müve :

"Férfi arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Női arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Női arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919.nov.

Pállya Celesztin festőművész. MDK.
Müve:

"Férfi arckép" olajfestm.

Nemzeti Szalon, 1919. nov.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Arcképtanulmány" /:olajf.:/

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Nehéz ut" /olajf.:/ 5oo.-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"A rcképtanulmány" /olajf./

Nc,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Dunai rész" /olajf./ 4o.-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Város végén este" /olajf./ 35.-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

NDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Pályrészlet" /olajf/ 5o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Győr mellett" olajf. 6o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Esti hangulat" I. /olajf/ 9o.-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Esti hangulat" II. /olajf./ 8o.-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Tájrészlet" I. /:olajf.:/ 3o:-Frt.

Ne,zeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Tájrészlet" II. /olajf/ 25.-Frt.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Tájrészlet" III. /olajf/ 7o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

" Tájrészlet"Esztergom mellett" /olajf/ 6o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"
Vásári részlet" /olajfa/ 350.-Frt.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Falurészlet" /olajf./ 7o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

Pállya Celesztin festőművész MDK.

"Reggeli hangulat" I. /olajf/ 75.-Frt.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll.

Pállya Celesztin festőművész MDK.

"Reggeli hangulat" II. /olajf/ 35,-Frt.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll.

Pállya Celesztin festőművész MDK.

"Alkonyat" olajf. 7o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

Pállya Celesztin festőművész MDK.

"Esti hangulat" III. olajf. loo.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Reggeli hangulat III. /olajf/ 5o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Tájrészlet"Győrből"/olajf./ 7o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Esti hangulat" IV. /olajf/ 35.-Frt.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Falurészlet Erdélyből" I. /olajf/ 4o,-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Részlet Lipótmezőről" /olajf/ 4o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

"Falurészlet Erdélyből" II. /olajf/ 4o.-Frt.

Nemzeti Szalon, 19oo. téli kiáll.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.

1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Az oroszok kiüzése a Kárpátokból" 1915./vázlat/

Képzőm. Társulat, 1931.tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

" A gyulai piac" /6 vázlat/

Képzőm. Társulat, 1931.tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Szarka"

Képzőm. Társulat, 1931.tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Ujpesti piac"

Képzőm. Társulat, 1931.tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.

1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

" Alföldi táj"

Képzőm. Társulat, 1931.tárlat 17,18,19,2o l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ijféli párbaj" c. képével.

"Napkelte"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Siesta"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celegztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

" Itatás az Alföldön"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Naplemente"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c.képével.

"Delelő csorda"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19.2o.1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Hullámok játéka"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c.képével.

"Lacikonyhák mögött"/Kaposvár/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19.2o.1

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c.képével.

"Csörgedező patak"/:Visegrád, Malomvölgy:/

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19.2o.1

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c.képével.

"Visegrádi szakadék"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18,19.2o.1

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Vásári jelenet" /:Békésgyula:/

Képzőmű Társulat 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Körösparti részlet"

Képzőmű Társulat 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Süvit a szél"

Képzőmü Társulat 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Fekvő akt"

Képzőmü Társulat 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.1.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Elhagyott bánya visegrádon"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ejféli párbaj" c. képével.

"Napfelkelte"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ujfáli párbaj" c. képével.

" Lőfej-tanulmány"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.1.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

" A Szikra-ut a Magas-Tátrában"

Képzőm.Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.l.

Pállya Celesztin festőművésznő. MDK.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj"c. képével.

"Vénasszonyok nyara"

Képzőm. Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19,2o.l.

MOK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Tündöklő napsugár"

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19.?o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Őszi nagyvásár Ujpesten"

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Ijféli párbaj" c. képével.

"Fehér lőfej"

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Erdőmélye a Tátrában"

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Eső díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Dinnyevásár" /1901/

Képzőm.Társulat, 1931.őszi tárlat 17,18,19.2o.l.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díjat 1891-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Megvadult lovak"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.10.19.2o.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Tátraházai részlet"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.13.19.2o.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Utolsó napsugár"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Igás lovak"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17.18.19.2o.

MDK.

Pállya Celesztin festőművészről.
1864-ben szül.
Első díját 1881-ben nyerte.
"Újfalui párbaj" c. képével.

"Dr Istvánffy Gyula egyet. tanár arcképe"

Képzőm. Társulat, 1931. őszi tárlat 17,18,19,2o 1

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.

Ujpest város diszpolgára.

Pesti Hirlap, 1939. márc.3o.

M.D.K.

Pállya Celestin

Arcképe szerepel a Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között.

Cserna Andor: A Szinházi Élet Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 192o. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 29. lap.

MDK.

Pállya Celesztin festőművésznő.
1864-ben szül.
Első díját 1891-ben nyerte.
"Éjféli párbaj" c. képével.

"Törököt fogtak"

Képzőm. Társulat 1931. őszi tárlat 17,18,19.2o.1.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.
sz.1864.

420. Kisbéri részlet. L.b.: Lovaglóter Kisbér.
Pállya C. Fa.
12.5 x 21

Ernst Muzeum aukciói. XIII.-XIV. 35.l.

Pállya Celesztin, festőm. MNK
sz.1864.

417. 1. Déli nap. J.l.j.: Pállya C.
2. Esti hangulat. Jolójo: Pállya C. Fa

Mindkét kép mérete: 11 x21.

418. A csikós. J.l.j.: Pállya. 25 x 14

419. Vásári jelenet. J.l.j.: Pállya C. Vászon.
42 x 68

Ernst Múzeum gyűjteményei. 13/XIII/. 14/XIV/ 35.l.

Pállya Celesztin, festöm.
sz.1864.

561. Gyümölcsesendélet. J.l.b.: Pállya Celesztin.
30.5 x43. Fa.

562. Parasztfiogat. J.l.j.: Pállya Celesztin.
1o x 2o.5. Fa.

563. Leányfej. J.l.b.: Pállya Celesztin.
27 x 21. Fa.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 43.l.

MDK

Pállya Celesztin, festöm.
sz. 1864.

438. Hazatérés. J.l.b.; Pállya C. Vászon.
21.5 x 34.5

Ernst Muzeum aukciói. XXI. 35.l.

mDK

Pállya Celesztin, festöm
sz.1864

442. Tájkep. J.l.j.: Pállya C. Fa
13.5 x 21

Ernst Muzeum aukciói. XII. 36.l.

MDK

Pállya Celesztin

Hortobágyi vásárrészlet, festm. repr.

Vall.- és Közokt.-miniszter 5.nemz.képz. kiáll.

1939. Kassa.

MDK

Pállya Czelesztin

Ujpesti piacz c.festmény repr.-ja a 803.old.

Vasárnapi Ujság 1905. 52.évf. 50.sz.

- Pállya Celesztin

Hetivásár Ujpesten, of.

6. N.Képzőm.Kiáll.on megvásárolt képek. Szépmüvészet, 1942. 2o5. l.

MDK

Pállya Celesztin, festöm
sz. 1864

Szénásszekér. 9 1/2 x 17 Fa

Magy. Nemz. Renèszánsz Társ. I. aukciója. Bp. 1921.
Kat. 27.1.

Pállya Celestin, festöm. MDK

arany
15 db-ból álló harmadik dijat nyert szép legyezö-festményével.

Dalmady Z.: A Mübarátok Köre 25 éves története.
Legyezö-kiállitás. 34.l.
Mücs. 1891.márc.8.

PÁLYA CELESZTIN

803. Menyecske. Olajf. 15x12.
804. Pihenő. Olajf. 20x32.

Árverési Csarnok aukcio kat.1931.dec. 4.sz.

44.oldal

PÁLLYA CELESZTIN /szül.1864./

531. Parasztnő. Fa 29,5x8.

Ernst Muzeum aukciói. XV. /1921./ 42.oldal

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

69. Szilváskocsi.1895.
7o. Lejtős ut.
71. Vásári jelenet
72. Szakadék
73, Pihenő ökrök

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.6.oldal
XXI.Csoportkiáll.1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

74. Novemberi hangulat
75. Arcképtanulmány
76. Amorettek
77. Heti piac
78. Tátraháza

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.6.oldal
XXI.Csoportkiáll.1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

79. Erdő mélye.
8o. Utcai élet falun
81. Istállóban
82. Napsugár az erdőben
83, Kőfal

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.6.oldal
XXI.Csoportkiáll.1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

84. Delelő csorda. 1895.
85. Mély ut.
86. Tanyarészlet
87. Ökrök ekével
88. Almacsendélet

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.6.oldal
XXI.Csoportkiáll.1922.október

PÁLLYA CELESZTIN

94. Utcarészlet
95. Igáslovak
96. Istálló belseje
97. Erdőtisztás.
98. Patak az erdőben

Az Ernst Muzeum kiállitásai·LVI.kat. 6.oldal
XXI. Csoportkiállitás. 1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

89. Erdő belseje
90. Lomnici csucs
91. Malomrészlet
92. Lombhulláskor
93, Fenyveserdő

Az Ernst Muzeum kiállitásai LVI.kat.6.oldal
XXI.Csoportkiáll.1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

99. Falusi ház.189o.
loo. Faluvége. 189o.
lol. Maros partja

Az Ernst Muzeum kiállitásai·LVI.kat. 6.oldal
XXI. Csoportkiállitás. 1922.október

PÁLLYA CELESZTIN festőművész

lo2. Huzó lovak
lo3. Ökrös kocsi
lo4. Napos ut
lo5. Paraszthház.

Az Ernst Muzeum kiállitései LVI.kat. 6.oldal
XXI. Csoportkiállitás. 1922.október

PÁLLYA CELESZTIN

7o7 Szekfü. Olajf. 2oxl4
7o8 A vásár. Olajf. llxl7

Árverési Csarnok aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 32.oldal

PÁLLYA CELESZTIN

756. Lovaglótér Kisbéren. Olajf. 12x21.
757. Fuvaros. Olajf. 15x3o.

Árverési Közlöny 1936.2.sz. 48.oldal

Pállya Celesztin

egyéni gyűjteményének 100 egy néhány alkotása tölt meg egy termet. Kontemplatív művész lélek. Legkorabbi művészi megnyilatkozása a főmeg mozgás ábrázolása volt. – Amellett kiváló fatartummal kezeli a hegedűt, melyet maga készít. – Szobrokat alkotott, zenét szerzett, mindert lírai egyszerűséggel.
Vásári genre-képei nemzetközi értékek. Ezekkel a legnagyobb értékű díjakat nyerte. – Tavalyi legnagyobb kapott festői díjra méltó felelet ez a kiállítás

(b. m.): Őszi tárlat. – Pállya Celesztin 50 éves jub.-a
E. K. 931. X. 18.

Pállya Celesztin
retrospektiv kollekciója az érdemes művész
öléviszedes működését tukrözik a MAPE
kiállitásán.

– io: A Műcs. őszi tárlata
P. N. 931. X, 18.

Pállya Celestin

gyűjteményes munkaivel szerepel e tárlaton.

Kézdi Kovács L.: A Nücs. Őszi tárlata.

P. H. 931. X. 18.

Pállya Celestin

(művészi)

50 éves jubileumát ünnepli az
őszi párlat keretein belül.
Különös en kisebb méretű városképei
kiállítási megnyitására a kritikát.

Őszi párlat a Műcsarnokban.
Est, 931. X. 18.

Pállya Celesztin

kollekciója művészi munkásságát mutatja be a MAPE kiállításán.

– io: A Műcs. őrzi tárlata.

P. N. 931. X. 18.

Pállya Celestin
gyűjteményéből a kismeretű tanulmá
nyokat kell kiemelnünk.
Frissen őr ökitik meg a magyar vidéki
élet jelenetei.

Ybl Ervin: Őszi tárlat.
B.H. 931.X.18.

MDK

Pállya Celestin

Heti piac, of.

Zöldséges piac, of.

Zöldséges kofák, of.

Király vásárlások a Mics. tárlatain. SzmKT 50 - 136.l.

Pállya Celesztin

100-nál több képpel nerepel.
Apro genre-jei, kis tájképei, főleg vásári
jelenetek máig sem vesztettek népszerű-
ségükből.

Gy. T.: Az őszi tárlat kollektív anyaga.
8. Ó. U. 931. X. 21.

Pállya Celesztin MDK

Hazafelé a malomból

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin
egyjtemennyel ünnepli 50. jubileumát
az Őszi Tarlaton.

m. v.: A Müos. őszi tárlata.
N. U. 931. X. 18.

Pállya Celesztin

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban képével szerepel

/"Ujpesti netivásár" és a "Megbokrosodott lovak"/

Pesti Hirlap 1931, VI.21.

Pállya Celesztin

MDK

Ujpesti hetivásár

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Hetipiac Gyulán

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Pállya Celestin

a valamikor nagyon népszerű műbéketét ez a kiállítás ujra fölelevenítí.

(c. a.): A műcs. őszi tárlata
Ujság, 931. X. 18.

Pállya Celesztin,

a most 67 éves művész 100 nál több képből álló kollekcióját látjuk a MAPE kiállitásán. Sokoldalmágáról szobrai, maga készítette hegedűi és zenei kompozíciói. Fanuskodnak.

Pipics Zoltán dr: A Műcs. őrzi fárlata.
M. 931. X. 18.

Pállya Celesztin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

P.H. 1931. IV. 25.

Pállya Celeszkin festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

EK. 932. II. 21.

Pálya Celesztin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 ó. lí. 1931. IV. 26.

MDK

Pállya Celestin

Nehéz teher. Olajf.

Műcsarnok, 1912. tav.kiáll. 64.l.

Pállya Celesztin

válogatott alkotásainak kiállítása
a tárlat attrakciója lesz.

A Műcsarnok őszi kiállítása.
M. 931. IX. 23.

Pállya Celesztin, festőm. MDK

élre kell állitanunkmesteri kvalitásait re-
prezentáló kis képeit, melyek közül
Haza a gyulai vásárról c. impressziója
különösen erös.

/gy./: A Mücsarnok téli Tárlata.
Képzömüvészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

Pállya Celesztin

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Mücsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

Pállya Cölesztin

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Pállya Célesztin

Tavasz Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepelt / nagyobb kompozició /

Magyarország 1931.VI.21.

MDK

Pállya Celesztin

Pállya Celesztin tajképe a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán:Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1943.nov.21. 14.1.

MDK

Pállya Celesztin, festőm.

127. Heti vásár. Olf.

KMT 1898/09. téli kiáll. Kat. 27.1.

MDK

Pállya Celesztin

Művével résztvett a kiállitason.

Amkars. 1943. marc. - apr. tav. kiall.
Kiallitó művészek névsora. 28.lap

Pállya Celesztin, MDK

Alvó bacchánsnő, olf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Pállya Celestin

Vásári részlet.Olajf.
Palotai menyecske.Olajf.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiáll.kat.30.l.

MDK

Pállya Celesztin

Szekér a mezei uton

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Pállya Celesztin

Mitárlat Ujpesten. Uj Idők 1899. V. 37. sz. 815.l.

Pállya Celesztin MDK

Önarckép

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Piaci ló-tanulmány. Olajf.
Piaci részlet. "
Részlet (Római fürdő) "
Piaci tanulmány. "
Őszi táj. "

KMTars. 1901/2. téli kiáll. 41.l.

MDK

Pállya Celesztin

Hazatérők az itatónál

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Műcs. 1927. jan.

MOK

Pállya Celesztin

Trécselés, olajfm.
Kenyeres társak, olajfm.
Vásári részlet, "

KMTárs, 1906. tav.kiáll. 25. lap és 26.l.

MDK

Pallya Celesztin

Szilvás kocsi. Olajf.
Nyirfa-erdo télen. Olajf.
Esős idő. "
Délutáni tanulmany. "
Malomrészlet. "

KMTárs. 1901/2. téli kiáll.41.1.

MDK

Pállya Celesztin

Vásári részlet, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Pállya Celesztin

Külön gyűjteménnyel szerepel a MAPE kiáll. án 50. évfordulóját ünnepli ezzel.
(Ennyrált külök gyermekeként Olasz O. ban szül.)
Vasári élet képem átizzik forró magyarsága.
Pompás magy. bájhangulatai, lótanulmányai, csendéletei pleutőcsek. Kisebb szobrocskákat és hegedűt készített. (kifaragott hegedűfejekkel.)

Kézdi Kovács L.: A Műcs. ősz. tárlata.
P. H. 931. X. 20

MDK

Pállya Celesztin

Vásár

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Pállya Celesztin

Csür, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Pallya Celesztin

Gyümölcsös kocsik. Olajf.
Piaci részlet. "
Esti hangulat. "

KMTárs. 1901/2.téli kiall. 41.1.

MDK

Pállya Celesztin

Vásári részlet. Olajf.
Vásári részlet. "
Eső után. "
Parti részlet. "

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. 41.l.

Pállya Celesztin MDK

Napkelte

Parasztszekér

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Pállya Celesztin

MDK

Hazafelé, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

MDK

Pállya Celesztin

Falurészlet, of.

Tehénistálló, of.

Esti hangulat, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 43.l.

MDK

Pállya Celesztin

Vásár-jelenet, of.

Kerti részlet, of.

Alföldi tájrészlet, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 43.1.

MDK

Pállya Celesztin

Lacikonyhák mögött.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkacsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 16.1.

Pállya Celesztin MDK

Zöldséges kofa, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Pállya Celestin

Hetipiac.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI.A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 17.1.

MDK

Pállya Celesztin

Parasztudvar, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Műcs. 1927. jan.

MDK

Pállya Celesztin

Vásár előtt, of.

M. táj. és életképfáll. 19-20. sz. Műcs. 1927. jan.

MDK

Pállya Celesztin

Gyermek-arckép, of.

Ujpesti részlet este, of.

"Vásár" délután, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 43.l.

Pállya Celestin

MDK

Vásári jelenet, olf.

Piaci részlet, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Pállya Celesztin

Cigányváros Kecskeméten, olf.

Micsarnok 1932. Budapest községének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Pállya Celesztin

Tájrészlet Liptómegyéből, of.

Vásárrészlet, of.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 43.l.

Pállya Celesztin MDK

Vásári részlet, olf.

Palotai menyecske, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Pállya Celestin MDK

Tavaszi szellő, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

Vásári részlet.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.JÚN.1-18-ig. 34.1.

Pállya Celesztin MDK

Mosó asszonyok, repr.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Lemenő nap, olf.

Nyári délután, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

Süvit a szél

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 7o.l.

MDK

Pállya Celestin

Vásári részlet, of.

Palotai menyecske, of.

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 30.l.

Pállya Celesztin MDK

Heti piac, olf.

Zöldség piac, olf.

Vásár részlet, olf.

Zöldséges kofák, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Vásári jelenet, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Pállya Celesztin

MDK

Ősz szántás,

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Pállya Celesztin MDK

Álljon meg bácsi, repr.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Piaci tanulmány, olf.

Piaci részlet, olf.

Vásári részlet, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Pállya Celestin MDK

Korcsmaudvar, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Pállya Celesztin MDK

Hetivásár

Őszi boronálás

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Malom, olf.

Tájrészlet, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Esti hangulat, olf.

Falusi ut, olf.

Faluvége, olf.

Vásári részlet, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Falu vége, olf.

Mosó asszonyok, olf.

Magányban, olf.

Lemenő nap, olf.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

Hortobágyi vásár

Képzőművészet 1934. 38.l.

Pállya Celesztin

MDK

Hazafelé

Micsarnok 1902.

A bpi.Orvosszövetség Mikiállitása

Pállya Celesztin MDK

Hazafelé, olf.

Tavaszi tájrészlet, olf.

Dülőut, olf.

Pásztorélet, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Pállya Celesztin

festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.
Állatképek.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Pállya Celesztin

"Álljon meg bácsi!", olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Dinnyés kocsi, olf.

A lacikonyha mögött, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin

Szerepel a Műcsarnok tél. tárlatán

Magyarság 1938 II. 6

Pállya Celesztin

MDK

Beethoven

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Süvit a szél, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Pállya Celesztin MDK

Düllő ut, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Pállya Celestin MDK

Nehéz tehher, olg.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

PÁLLYA CELESZTIN

Beethoven.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Pállya Celesztin MDK

Fenyves a Tátrában, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok Kiállitása

Pállya Celesztin MDK

Őszi eső, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin

MDK

Piaci jelenet, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Pállya Celesztin MDK

Országuti jelenet, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Pállya Celesztin MDK

Rossz uton, olf.

Gyümölcspiac, olf.

Falurészlet, olf.

Hetivásár, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Pállya Celesztin

Tüzérség Balassa-Gyarmaton, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

MDK

Pállya Celesztin

Női arckép, of.

Férfi arckép, of.

Vasárnap délután, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat.
48.l.

Pállya Celentin

Műve nevepel a Munkácsy-
léh Ernst Museumban rendezett kiállitásán.

P. H. 934. V. 13. E. K. 934. V. 15.
N. U. 934. V. 20. N. Ú. 934. V. 13.

Pálya Celentin

Művével nevepel a
Műcsarnok 75 éves jubi-
lázis kiállításán

N. U. 936. V. 3.

Pállya Celesztin

Ujpesti hetivásár

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Pállya Celesztin

Szerepel a Nemzeti Szalon karácsonyi kiállításán

Nemzeti Ujság 1938 XII. 10

MDK

Pállya Celesztin, festö

Hortobágyi vásárrészlet.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul. 1.-aug. 1.-ig. Bp. 1941. Kat. 7. l.

MDK

Pállya Celesztin festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 37 l.

Pállya Celestin

szerepelt a nemzeti irodalomban.

PH 1933. IV. 20.

Pálya Celestin

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Pállya celesztin MDK

Alvó bacchánsnő

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK.

Pálya Czélesztin festőművésznő.

"Falusi nagyvásár" /kép/

Vas.Ujs. 1905. 244. l.

Pállya Celesztin MDK

Vásári részlet

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK.

Pállya Celesztin festőművész.
A Képzőművészeti Társulat Tavaszi Kiállitásából.

"Mosó Asszonyok" /kép/

Vas.Ujs. 1903. 218. l.

Pállya Celesztin MDK

"Két gyöngyë volt a falunak"

Mocsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Pálya Celestin

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

NU. 929. X. 20.

Pállya Celestin

Dénve nezapal a Nemzeti
Szalonban rendezett (port-
művészeti) kiállításon.

Kiemelik „motorpásos" c.
művét.

P. H. 934. v. 20. m. 934. v. 20.
M. H. 934. v. 20.

Tokiói jelek

A talányos márka

A hosszabb ideje tartó folyamatok, trendek az elmúlt héten is többé-kevésbé visszaigazolódtak a valutakereskedelemben. A dollár alacsonyan tartott kamataitól hivatalból azt remélik, hogy a gazdaság fellendül, a németek viszont akár elégedettek is lehetnek, mert gazdaságuk gyengülését sikerült kivédeni, sőt. A dollár árfolyama a nyár közepe óta 1,6 német márka, illetve 105 japán jen körül mozog, az amerikai valuta körülbelül 8 százalékot veszített ez idő alatt a márkához képest. A japán jen ereje némiképp más történet, s félő – mondják a szigetországban –, hogy megrendülhet az egész gazdaság.

Az elmúlt napokban sok tekintetben visszaigazolódtak a tartósabb folyamatok. A múlt hét elejének csöndesebb óráiban a valutatőzsdék környezetében *a márka erősödését* igyekeztek „termőre fordítani" a kereskedők. A *dollár* ugyancsak némiképp erősödött a *jennel* szemben. Ám nem tartott sokáig a nyugalmi állapot, hiszen Tokióban a hét elején már esni kezdett a dollár. Ennek hátterében az is áll, hogy Japánban a biztosítótársaságok jelentős mennyiségben adtak el ausztrál dollárt. Csak New Yorkban volt tapasztalható rövid ideig a *dollár erősödése*, ám a kedvezőnek mondható jegyzéssel gyorsan fölhagytak. Mindeközben Európában jóformán nem történt semmi, legfeljebb annyi, hogy a korábbi márkaerősödés nyomán tisztes profitra tehettek szert kereskedők.

A hét közepén vásárolt tekintélyes mennyiségű márkát a francia jegybank, de ez érthető is volt, hiszen devizatartalékait célszerűnek látta feltölteni. A márka egy nappal később főképp a dollárral szemben került rosszabb pozícióba, gyengült, míg a dollár New Yorkban erősödni látszott. A németek háza táján egyébként is elterjedt egy *kamatleszállításra* vonatkozó hír, s ez nyomban márkagyöngülést eredményezett a dollárral szemben. De ez az állapot sem tartott sokáig, hiszen a német gazdaság helyzetének értékelése manapság két előjelet visel magán, ebből következően a *pozitív* folyamatok jóslatai mellett is pálcát törtek. (Mindenesetre ez utóbbiak táborába tartoznak a Budapesti Árutőzsde valutakereskedői, hiszen hosszú távra előre erős márkával számolva kötötték meg üzleteiket.)

(g. l.)

Budapesti Éréktőzsde

Életre kelt a Novotrade, megint stabil a Pillér

Továbbra is *élénk üzletmenet* jellemezte a Budapesti Értéktőzsdét. A részvénypiacon újabb és újabb papírok közelítik meg eddigi maximumukat, illetve hagyják el azt. A több mint 280 millió forintos részvényforgalom zömét a *Fotex* (115 millió) és a *Pick* (59 millió) papírjai adták.

A Pick-részvények árfolyama furcsa pályát írt le az elmúlt öt nap során. A hét elején 3100-ról 3430 forintig emelkedett, majd a hét második felében 3200-ig esett vissza. A Fotex-részvények 345 forintos heti záró árfolyama közelíti a tőzsdei bevezetéskor regisztrált 350 forintot. Az elmúlt öt nap alatt kilenc forinttal nőtt az ár, miközben 338 ezer részvény cserélt gazdát.

Elérte a tőzsdét a *Zalakerámia* kárpótlási jegyekért cserélt papírjainak első hulláma, legalábbis erre következtethetünk a közel ötezres heti forgalomból. Az árfolyam a várakozásoknak megfelelően nem esett vissza, az 1400–1460 forintos sávban mozgott.

A hét két meglepetéspapírjának a *Hungagent* és a *Novotrade* bizonyult. Előbbinél a két hete tartó emelkedő trend folytatódott. A névre és bemutatóra szóló papírok közötti árfolyamkülönbség a hét elején 200 forintra zsugorodott. A hét közepére a társaság közleménye – a bemutatóra szóló papírok átváltásának feltételeiről – megszüntette a kettős árfolyamot. A névre szóló papírok már 3400 forinton zártak, ami tőzsdei bevezetése óta a legmagasabb ár.

A Novotrade is rekordot döntött. A héten 300 forinton is születtek üzletek, aminek közelében már jó egy éve nem „járt" a papír.

A *Skála*-részvényeket továbbra is keresik a bemutatóra (S) és a névre szóló (T) papírok együttes forgalma meghaladta az 55 millió forintot. A T-sorozat piaca érezhetően lanyhul, vélhetően nincs már túl sok eladó részvény Magyarországon.

A névre szóló papíroknál viszonylag kicsi volt az árváltozás; 2300–2400 forint között látszik stabilizálódni az árfolyam. Az S-sorozat a T-vel szemben egyértelműen emelkedik. Bár még nem érte el a néhány héttel ezelőtti 2200 forintos „csúcsorikus árát", de az 1800 forinton kötött üzletek biztatóak lehetnek azok számára, akik a csúcs körül vásároltak be a papírból.

Bizakodhatnak azok is, akik a *Pillér* Ingatlanalap jegyeibe fektettek. Ennek a papírnak az árfolyama hosszú stagnálás után emelkedett valamelyest, s a héten a vevők már 450 forintot is megadtak érte.

–zó

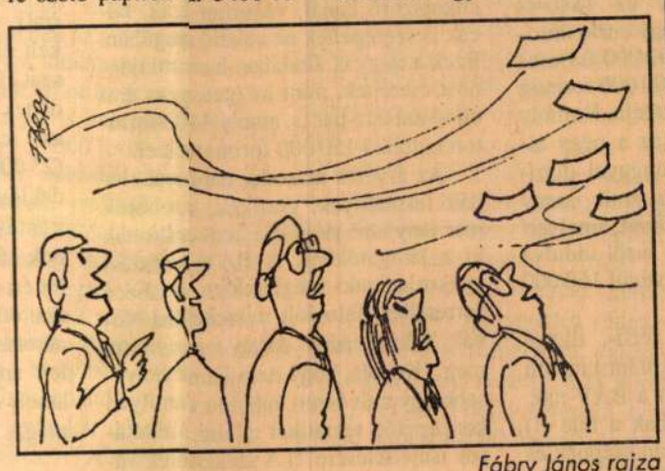

Fábry János rajza

Árutőzsde

Erős forgalom, ingadozó árak

Kedden a Budapesti Árutőzsde gabonaszekciójában tovább folytatódott a malmi búza és a kukorica piacán az egy héttel korábban megkezdődött árcsökkenés, és jelentős mennyiség mellett az idei termésű áruk ra szinte az összes jegyzett határidőre alacsonyabban zárt a piac. A nap 48 üzletében 631 kontraktus cserélt gazdát, a napi forgalom 152,6 millió forint volt.

A *takarmánykukorica* piacán hatalmas volt az eladói kínálat, így a bevezető ajánlatokat követően pillanatok alatt megindultak lefelé az árak. Az októberi kötés jegyzés nélkül esett 11 200 forintra, november 11 050 forinton, míg december 11 000 forinton zárt.

A nap legaktívabb terméke a *malmi búza* volt. A jegyzések szinte kivétel nélkül negatív irányban változtak, ami egyértelműen utal az erős kínálatra.

A *takarmánybúza* piacán semmi érdemleges esemény nem történt.

Csütörtökön a gabonaszekcióban 7060 tonna árura kötöttek üzletet 90,544 millió forintos forgalom keretében.

A *takarmánykukorica* piacán az októberi ár 400 Ft/t-val esett, míg a többi határidőre szinte ugyanilyen mértékű áremelkedés következett be. Összesen 3900 tonna találna vevőre. Az azonnali kukoricaárak is emelkedtek, ugyanis az utóbbi napok esőzése hátráltatja a betakarítási munkákat, a tavalyi készlet pedig már elfogyott.

Az *étkezési búza* piacán is hasonló áremelkedés söpört végig, mint a kukorica esetében. Összesen 2700 tonnára jött létre kötés, az októberi ár változatlanul 12 200 Ft/t, a decemberi és a márciusi határidő 400 Ft/t-val emelkedett. Ugyancsak emelkedtek az 1994. évi újtermésű határidők elszámoló árai is, 100–150 Ft/t-val.

A *takarmánybúza és -árpa* piacán minden változatlan. Jelentősebb kötés nem történt.

Kedden a hússzekcióban üzletkötés nem volt. Az árak jelentősen emelkedtek. Az I. osztályú vágósertés októberre és novemberre 113, decemberre 115 Ft/kg-on zárt. Októberre első osztályú árat ért el a II. osztályú vágósertés.

Csütörtökön a hússzekcióban 20 tonna árura kötöttek üzletet a brókerek 2,3 millió forint értékben. A közepes forgalom mellett az árak stabilizálódása volt a jellemző. A vágósertés-kontraktus kivételével – ahol is az elszámló ár 3 Ft/kg-mal emelkedett, és a határidő 116 Ft/kg-on zárt – valamennyi határidőben az árak változatlanok maradtak. Jelenleg a piacon stabilan 110 Ft/kg fölött lehet értékesíteni.

Balázs József
bróker

DEVIZAPIACOK A 38. HÉTEN

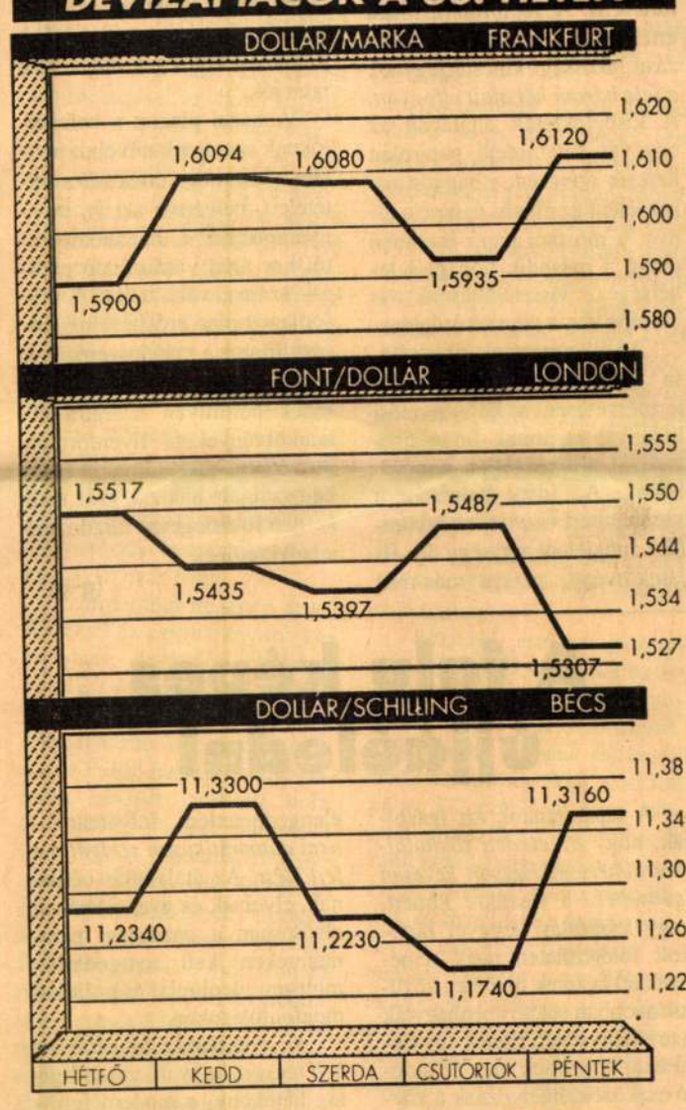

MNB-DEVIZAÁRFOLYAMOK A 38. HÉTEN (A DEVIZÁK 1 EGYSÉGRE FORINTBAN)

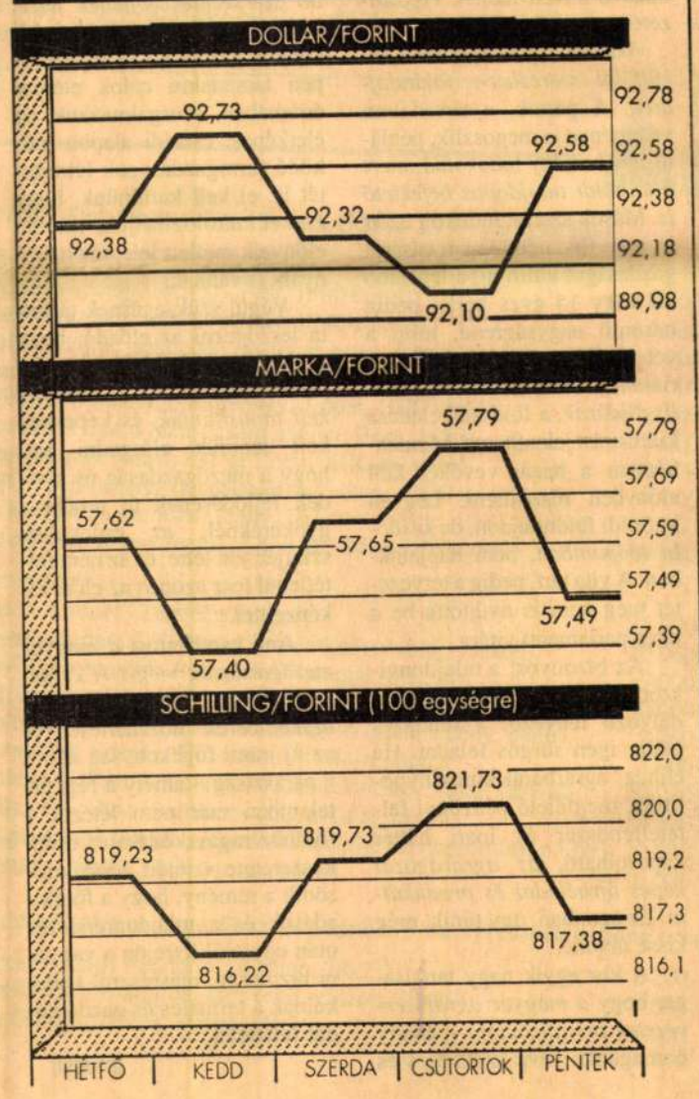

Tőzsdei forgalom: 1993 szeptember 13–17.

Kötvények – Kincstárjegyek

Kötvény megnevezése	Kamat %	Futamidő	Kamatf. dátuma	Kötések száma	Átlagos névérték Ft	Minimum árf.érték Ft	Maximum árf. %	Maximum. árf. %	árf. %
Államkötvény 1995/A**	21.00	1992. 10. 6. – 1995. 10. 06.	10. 06.	8	358 000 000	402 432 200	92.596		
Államkötvény 1995/D**	17.00	1993. 06. 9. – 1995. 06. 09.	06. 09.	3	1 400 000	1 405 540	95.800		
Államkötvény 1994/A**	16.00	1991. 12. 1. – 1994. 12. 01.	12. 01.	2	1 200 000	1 355 500	97.500		
Államkötvény 1995/F**	21.50	1991. 12. 1. – 1994. 12. 01.	12. 01.	1	1 000 000	1 079 500	98.000		
Kamatozó k. jegy 94/I *	17.00	1993. 07. 2. – 1995. 07. 02.	07. 02.	1	200 000	198 980	95.900		
Összesen				15	361 920 000	406 573 100			

(* Brutto átlagos árfolyam ** Netto átlagos árfolyam)

Kincstárjegy megnevezése	Futamidő	Kamatf. dátuma	Kötések száma	Kötések névérték Ft	Kötések árf.érték %	Átlagos árf. %	Minimum árf. %	Maximum. árf. %	Átlagos hozam
360 kincstárjegy II.	1992. 09. 30. – 1993. 09. 27.	09. 27.	1	12 000 000	11 916 000	99.300	99.300	99.300	18.379
180 kincstárjegy V.	1993. 06. 03. – 1993. 11. 30.	11. 30.	1	2 000 000	1 924 440	96.200	96.200	96.200	18.483
180 kincstárjegy IV.	1993. 05. 05. – 1993. 11. 01.	11. 01.	4	141 600 000	138 282 440	97.657	97.590	97.840	19.284
360 kincstárjegy 93/II.	1993. 07. 01. – 1994. 06. 27.	06. 27.	1	5 800 000	4 993 800	86.100	86.100	86.100	20.677
180 kincstárjegy VI.	1993. 06. 30. – 1993. 12. 27.	12. 27.	6	311 800 000	295 409 500	94.743	94.700	94.880	19.823
180 kincstárjegy VIII.	1993. 09. 01. – 1994. 02. 28.	02.28.	1	22 000 000	20 136 600	91.530	91.530	96.590	20.595
Összesen			14	495 200 000	472 662 340				

Részvények

Üzletkötések 52 – hét

Részvény neve	Üzletek száma	Árf. érték Ft	Értékpapír darab	Átlag-ár	Minimum-ár	Maximum-ár	Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Jegyzett kategória								
IBUSZ Rt.	43	17 122 100	3 800	2 253	2 150	2 310	3 500	800
Dunaholding Rt.	4	112 400	4	14 050	14 000	14 200	27 250	14 000
Pick Szeged Rt.	234	118 822 000	17 630	3 370	3 100	3 520	3 625	1 200
Fotex Rt.	38	230 633 400	38 600	341	334	345	341	235
Zwack Unicum Rt.	56	21 156 100	3 350	3 158	3 105	3 225	3 205	2 200
Konzum Ker. és Ip. Rt.	5	1 201 600	1 500	401	400	402	450	269
Styl Ruhagyár Rt.	2	754 000	70	5 386	5 350	5 400	5 840	5 150
Csemege-Julius Meinl Rt.	4	487 200	21	11 600	11 600	11 600	18 500	10 000
Zalakerámia Rt.	52	14 167 700	4 970	1 425	1 405	1 460	1 500	700
Forgalmazotti kategória								
Hungagent Rt.	17	9 600 900	1 510	3 179	2 700	3 400	3 250	500
Skála-Coop Rt./S	97	91 541 900	27 120	1 688	1 500	1 800		
Skála-Coop/T	**13**	**25 274 200**	**5 250**	**2 407**	**2 150**	**2 470**	**3 000**	**680**
Novotrade Rt.	16	40 717 000	17 770	1 1456	900	1 300	1 200	500
Müszi Rt.	1	160 000	50	1 600	1 600	1 600	4 650	1 600
Budaflax Rt.	1	24 000	30	400	400	400	650	340
Agrimpex Rt.	2	1 364 000	37	18 432	18 400	18 500	30 000	14 000
Bonbon Hemingway Rt.	1	57 600	20	1 440	1 440	1 440	1 500	1 200
Összesen	586	573 196 100	421 732					

Kárpótlási jegyek

Üzletkötések 52 – hét

Kárpótlási jegyek neve	Üzletek száma	Árf. érték Ft	Érték-papír darab	Átlag-ár	Minimum-ár	Maximum-ár	Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Kárpótlási jegy	194	275 851 500	230000	600	590	610	810	510
Összesen	194	275 851 500	230000					

Befektetési alapok

Üzletkötések 52 – hét

Befektetési alap neve	Üzletek száma	Árf. érték Ft	Érték-papír db	Átlag-ár	Minimum-ár	Maximum-ár	Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
Pillér Ing. B Alap	8	895 600	1 030	434	420	450	690	400
Tallér Bef. Alap	2	342 000	18	9 500	9 500	9 500	9 750	9 500
Hunnia Bef. Alap	1	288 000	18	8 000	8 000	8 000	9 700	7 250
Összesen	11	1 525 600	1 066					

Kelet-európai valuták szabadpiaci árfolyama Bécsben

PÉNZNEM	VÉTELI	ELADÁSI
	árfolyam 100 egységre schillingben	
Bolgár leva	30,00	50,00
Cseh korona	37,00	44,00
Szlovák korona	—	—
Magyar forint	11,25	13,25
Lengyel zloty	0,04	0,07
Román lej	0,80	1,80
Orosz rubel	0,0001	1,30

Irányadó keresztárfolyamok

	USD	GBP	DEM	JPY	CHF
			(100 egységre)		
USD		1,5070	0,4168	0,6576	0,7667
GBP	0,6547		0,4053	0,6270	0,4658
DEM	1,6150	2,4665		1,5469	1,1490
JPY	104,38-43	159,41-49	64,62-65		74,26-30
CHF	1,4053	2,1462	0,8700	1,3460	

Mérsékelt siker a BÁV őszi aukcióján

Zsúfolásig megtelt az aukciósterem, háromszázkét darab kikiáltásra kerülő tétel, közepes licitáló kedv jellemezte a *Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt.* által megrendezett kétnapos ékszer- és művészetikép-árverést. A sok érdeklődő ellenére viszonylag sok (ötven) tétel nem kelt el, s a felkínált tárgyak zöme megközelítően a kikiáltási áron cserélt gazdát. Hasznosak és igen szép kivitelezésűek voltak a BÁV ez alkalomból megjelentetett, színes árverési katalógusai, ám borsos áruk miatt többen azonos példányból kísérték végig az aukciót. S ahogy az árverés vezetője is említette, sajnos a „nyomda ördöge" sem tétlenkedett, e drága katalógusokban is előfordult néhány hiba.

Az első aukciós napon az igen nívós, szép ékszereket árverezték, s a 4 298 700 forintos összkikiáltási árról a százhatvankét tétel leütési ára 5 200 700 forintra emelkedett. A kamaraárverések gyakorlatához hasonlóan keresettek voltak a karkötők, az órák iránt, mint oly sokszor, csekély volt az érdeklődés.

Az igen magas árról indított arany karkötőkért a kikiáltási ár sokszorosát is megadták, mint azért az antik aranyból készült darabért, amely az 1840-es években készült, s egy nagy citrin díszítette. Ezért a karkötőért 92 000 forintos kikiáltási árról indulva, 200 000 forintig kellett új gazdájának licitálnia. Komoly „harcikedvet" váltott ki az a négy almandinnal és valódi gyönggyel díszített, szőlőleveles, rozettás, antik, arany karkötő is az 1850-es évekből, amelyért 80 000 forintos kikiáltási árról indulva lehetett licitálni, s amely végül 160 000 forintért kelt el.

A különböző női,-, férfi-, illetve zsebórák árverezése már korántsem volt ilyen jövedelmező feladat a BÁV-nak. Az aukcióra hozott óráknak a fele (!) nem talált gazdára, s igazán szépnek és hibátlannak kellett lennie azoknak a daraboknak is amelyek közel kikiáltási áron keltek el.

Néhány érdekes és értékes használati tárgy is kalapács alá került. Többek között ezüstből készült csengő, ánytű, cukorszóró kanál, valamint vázák, tálcák is szerepeltek az aukció anyagában. Ezek a tárgyak általában hamar gazdát cseréltek, mint az igen magas árat elérő aufsatz-pár is, amely 44 000 forinton indult, s 150 000 forintért kelt el.

Az árverés második napján aukcionált festmények, grafikák, s szobrok már lanyhább licitálási kedvet váltottak ki a látogatókból. A BÁV árverezési gyakorlatának megfelelően az ábécé sorrendben felsorolt műveket Aba-Novák Vilmos négy darab rajza nyitotta meg. (Kérdés, hogy nem lenne-e helyesebb egy művészeti aukción valamilyen koncepciót, tematikát találni az alkotások ismertetésére?!) A szakemberek várakozásával ellentétben egyik rajz sem kelt el, talán a viszonylag magas kikiáltási ár riasztotta el a vásárlókat.

Az elég nehézkesen beinduló licitálással végül néhány műalkotás igen magas árat ért el. A kikiáltási ár (8000 forint) többszöröséért, 34 000 forintért kelt el *Pállya* Carolus: Vadkacsavadászat című olaj képe, s ugyancsak kelendőnek bizonyult *Pásztor* János Ülő női akt című, 30 cm-es bronz szobra (25 000 Ft – 65 000 Ft) Nagy volt az érdeklődés a külföldi festők alkotásai iránt is: Franz *Meerts* Tollát hegyező írnok című olajfestménye 170 000 forintot ért meg új tulajdonosának (kikiáltási ára: 60 000 Ft). Az egyetlen védett műalkotás, amelyet ismeretlen, valószínűleg angol festő festett 1600 körül, s amely egy főúri hölgy képmása, szintén magas áron, 240 000 forintért kelt el.

(makay)

Az aukciós világ központjaiban

Régiségek: bélyegektől borokig

Természetesen mindenekelőtt festmények, bútorok, porcelánok, az emberiség kultúrkincsei az ókori Egyiptomtól a kortárs festészetig – ezek a fő műfajai az árveréseknek. De ezek mellett többszáz fajta tárgyra licitálnak világszerte. A *Sotheby's* őszi programjának elején *bélyeggyűjtemények* árverése volt a szenzáció, mégpedig egy olyan tartály megtalálása nyomán, amely évtizedekig árválkodott valahol lepecsételten, miközben benne eredeti állapotban szunnyadozott egy kínai bélyegkollekció az 1938–48 közti időkből. A gyűjtemény becsértéke mintegy 8-10 ezer font.

Szeptember közepén árverezték el az egyre nagyobb keresletnek örvendő *játékokat, babákat és önműködő, felhúzható automatákat*. Köztük a legmagasabb becsértéke egy, Lajos Fülöp francia király számára készült játéknak volt, (1,8 méter magas narancsfa kert, ágain madarak mozognak és hatféle dalt játszanak, fütyülnek, énekelnek) mindez 80-120 ezer fontot kóstált. Egy kígyóbűvölő nő, francia munka 1900 tájáról, természetesen zenekísérettel, kígyóval és zeneszerszámmal 40-60 ezer font becsértékű, míg a Holdnak szerenádot adó Pierrot (a híres bohócfigura), ugyancsak francia mestermű, 15-20 ezer fontot ért, hasonlóan egy néger gyümölcsárus-automatához. A *Christie's*-nél december 6-án egy nagy *Teddy-mackó* árverésre készülnek.

Szeptember 22-én kezdődik a *borok* árverésének szezonja Londonban. Híres francia és belga pincészetek termékeit viszik kalapács alá. Hat évtized palackos boraira lehet licitálni, a derékhad azonban az 1955 és 1985 közötti évek terméséből kerül ki. Néhány híres név: Chateau Pétrus, Chateau Mouton Rotschild, Cateau La Mission Haut Brion, Chateau Pichon Longueville Lalande. A palackok a legváltozatosabb űrtartalmúak. Egy reimsi pincészetből kiváló pezsgők érkeztek az aukcióra, köztük egy 1985-ös Szentpétervári Hermitage Cuvée.

Ékszerek, európai iparművészeti tárgyak színesítik az árverési programot, portugál, angol, német és más dísztárgyak, kisbútorok, európai és keleti textíliák, becsértékük a 4-500 és az 1-2 ezer font közti sávban, elkészülési időpontjuk a múlt század közepétől e század első évtizedéig. Angol porcelánok és fazekasáru, majd *repülős és katonai kitüntetések* árverése csigázza a gyűjtők érdeklődését, szeptember végén pedig *keleti szőnyegek* árverése lesz, a legértékesebb darab becsértéke 1500-2000 font.

Külön műfaj, és ezért külön árverés illeti meg a XVII–XIX. századi *kerti szobrokat*. A közismert kerti törpékkel egy évezredben sem említhető, művészi alkotások szinte kivétel nélkül a Napkirály, XIV. Lajos versailles-i kertjének szobrait utánozzák. A szeptember 28-i árverés három, legjobb darabja pedig éppenséggel pontosan ennek a legendás kertnek három szobormásolata. Két további bronz urna (1860-ból való másolat ugyancsak XIV. Lajos kertjéből) érdemel még figyelmet. Két, öntöttvas gyerekszobor-másolat, kerubok, puttók és vízköpő figurák sorakoznak egymás után többezer font becsértékben (mind másolat). Egy ókori római szobormásolat – Dianát ábrázolja –, amelyet az 1810-ben alapított Pas de Calais-i Doucel műhely készített, 12-18 ezer font becsértékkel bír, eredetije a Louvre-ban látható.

Múlt pénteken New Yorkban volt XIX. századi *bútorok* árverése, az anyag nagy része magángyűjteményből került az árverőházhoz. Egy XVI. Lajos stílusú asztal 100-150 ezer dollár, egy íróasztal ugyanabban a stílben 20-30 ezer dollár, míg egy ugyancsak XVI. Lajos stílusú (neorokokó) zongora 70-100 ezer dollár becsértékű volt.

A Sotheby's londoni központjában már postázták a meghívókat az október közepi nagy eseményre, amikor is a *Thurn és Taxis hercegi család* gyűjteményéből árvereznek több mint 3500 tételt, kilenc napon át a bajorországi St. Emmeram kastélyában, Regensburg mellett. Legközelebb részletesen szólunk erről

P. P.

„Autószalon" árverés alatt

Nagy *játékautó-gyűjtemény* kerül kalapács alá a *Christie's* aukciós ház szeptember 30-i árverésén Londonban. A több mint hétszáz harci járműből, személyautóból, sport- és versenykocsiból, valamint teherautókelték a gyűjtőt. Az árverés legértékesebb darabja egy közép-kék *Morris Oxford* (1500-1800 font). Nagy érdeklődésre tarthatnak számot a Dinky cég francia gyárában készült autók, különösen értékes egy *Citrën DS19* limu-

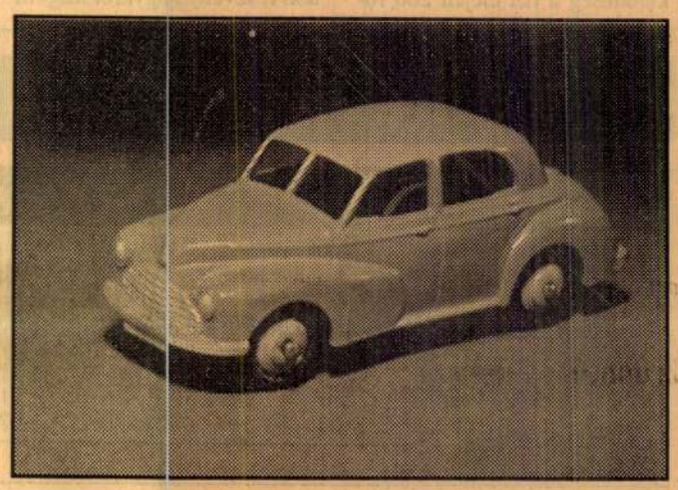

zin (300-400 font), egy *Renault 'Michel Tanguy'* (200-300 font), amely egy 1960-as francia tévésorozatból lépett elő, csakúgy, mint a *'Thumderbirds'* vagy a *'Captain Scarlet'*. Mindkettő 30-100 fontos kikiáltási árral indul. Szintén érdekes egy ritka, francia cirkuszkocsi, 200-300 fontos kikiáltási árral.

Kérdés, sikerül-e Cooper úr gyűjteményének túlszárnyalnia az eddigi két legmagasabb árat, amelyet 1993. május 20-án egy házhozszállító-teherautó szet állított be – 5500 fontért kelt el –, illetve egy Dinky személyautó, amely 1992. május 19-én, 4950 fontért talált vevőre.

(h. j.)

ból álló gyűjtemény várhatóan 40 000 fontért fog elkelni.

A gyűjtemény bizonyos *Cooper* úré volt, aki 1947-ben, tizenhét éves korában kezdte el gyűjteni a *Dinky játékgyár* termékeit és 1955-re már több mint kétszázötven Dinky járműve volt. Módszeres gyűjtő lévén állandó megrendelése volt az új modellekre a helyi játékboltban egészen addig, amíg az 1972-ben be nem zárt. A játékok legtöbbje makulátlan és az eredeti dobozuk is nagyrészt megvan. Ilyen például az 1963-as *Mayfair* luxusautó ajándékszet, kikiáltási ára 400-500 font. Szokatlan színvariációk is érde-

Forintos Percek...

Jön a „folyamatos" lakossági kincstárjegy

– A *devizakincstárjegyen* gondolkodunk, de még semmi konkrétum nincs, amit közzé tehetnék – jelentette ki a *Forintos Percek* rádiós gazdasági hírmagazinban szombaton reggel *Szauter* Tamás, a *PM Állami Értékpapír-kibocsátást Szervező Iroda* vezetője. A 102,1-es hullámhosszon hallható Rádió Bridge betétműsorban, a reggelenként elhangzó pénzügyi tájékoztató programban *Feyér* Zoltán főszerkesztő készítette az interjút az állampapírok neves szakértőjével: ebből közlünk most érdekesebb részleteket. (A *Daiwa-MKB Rt.* értékpapír-piaci tevékenységéről ugyancsak múlt héten sugárzott interjú nyomtatott keresztmetszete csütörtöki mellékletünkben lesz olvasható.)

„Az állam, a költségvetés az utóbbi időben lényegesen nyitottabb a lakosság, a magánszemélyek felé" – jelentette ki Szauter Tamás. Ebből következően egyre népszerűbbé válnak nemcsak a rövid lejáratú állampapírok, hanem a hosszú lejáratúak is. A 10 milliárd forint értékű, 19,5 százalék kamatozású lakossági kincstárjegynek *a fele három hét alatt elfogyott*. A kisbefektetők általában az egyéves futamidejű papírokat keresik szívesen, s nagyon sokat jelent az állami garancia ténye, a mostani papír esetében pedig a második hónaptól lehetséges visszaváltásnak is szerepe van a népszerűségben.

Az állampapírok kibocsátása tervszerű folyamat, mely természetesen a költségvetési hiánnyal és annak finanszírozásával áll közvetlen kapcsolatban. Az idén, beleértve a szeptembert is, *minden hónapban* megjelent egy-egy új államkötvény, persze más-más futamidővel, s általában 10-20 milliárd forint értékben. Márciusban kibocsátottak egy kamatozó kincstárjegyet is. Most pedig egy *lakossági kincstárjegy előkészítése van soron, ám ez folyamatosan lesz jelen a piacon*. Az év végéig természetesen a finanszírozási szükségletnek megfelelően döntenek további állampapírokról, illetve a futamidőkről.

Érdekes kalkulációs folyamat a százalékok meghatározása, különösképp nálunk, ahol az állampapír is a banki kötvények hasonló feltételekkel jelentek meg az utóbbi időben. Az iroda a piacot elemzi nap mint nap, s a tapasztalatok eredményeképp is születnek az ajánlások. A nemzetközi gyakorlatban sem ritka, sőt, szinte mindenütt létező dolog az állam kibocsátotta értékpapír. Az Egyesült Államokban például a 15 éves futamidejűek is igen népszerűek, nemcsak azért, mert forgalomképesek a másodlagos piacokon is. Eléggé általános, hogy a szülők államkötvényt vesznek a születő gyereknek, ami aztán később az iskolai költségek fedezésére igen jók.

A hazai piacon a befektetőknek szeretnék növelni, javítani a közvetlen értékesítés feltételeit, beleértve azt is, hogy gyarapodjon a magánbefektetői kör által vásárolható papírok száma, választéka. A másodlagos piac erősítése ugyancsak fontos a magánszemélyek számára: azaz bármikor vehessenek bármilyen lejáratra államkötvényeket. Ilyenformán igen fontos a forgalmazás érdekeit szolgáló hálózat, azaz nem kelljen fölöslegesen fáradoznia a befektetőnek.

(g–ó)

A falu képes újjáéledni

A tapasztalatok azt igazolják, hogy *az eredeti földtulajdon kimérését nagyon kevesen igényelték*, a részükre kimért, vagy kárpótlási jeggyel birtokolt földterületen nagy reményekkel kezdtek új életet, közülük azonban sokan abbahagyták a tevékenységet. Ennek egyszerű oka: nincsenek meg az induló eszközök, hiányoznak a közgazdasági feltételek is. Fokozta a sikertelenséget, hogy a több éves aszálykár termeléskiesései miatt a felvett hitelek visszafizetése sem vált lehetővé.

Nálunk ma központban áll: *külföldi szerezhet-e földtulajdont*. A pártok, a társadalom véleménye is megoszlik, például *a tőkehiány indokolná, mert a külföldi tulajdonos befektető is*. Mások szerint indokolt azért is, mert föld nélkül nem vásárol gazdaságot külföldi, a legalább 10 vagy 15 éves bérlet pedig hasonló nagyságrend, mint a vételár lenne. Ismét mások szerint *még nem alakultak ki a reális földárak*, a föld mai eladása kiárusítást jelenthetne. Mindenképpen a hazai vevőket kell előnyben részesíteni. Legyen külföldi földtulajdon, de *későbbi időpontban*, nem napjainkban. A vita tart, pedig a tervezetet még nem is nyújtotta be a tárca parlamenti vitára.

Az bizonyos: a tulajdonviszonyok rendezetlensége akadályozó tényező, a rendezés pedig igen sürgős feladat. Ha ehhez agrárbarát kormánypolitika, megfelelő pénzügyi feltételrendszer és ipari háttér kapcsolható, *az agrárágazat képes újraéledni és produkálni*. Ez azonban, úgy tűnik, még kissé távoli…

A kor egyik nagy tanulsága, hogy *a magyar agrárszervezetek privatizációja* – amely önmagában véve szükséges és elengedhetetlen folyamat – *nem automatikusan szolgálja a fejlődést*. Az átalakulás céljainak, elveinek és gyakorlatának elsősorban a gazdasági paramétereken kell nyugodniuk, mintsem ideológiai és politikai megfontolásokon.

Az átalakulás fő célja az kell legyen, hogy új, gazdaságilag hatékony, a modern farmtechnológákat hatékonyan hasznosító és a dolgozók által elfogadott, *életképes gazdálkodó szervezetek jöjjenek létre*. Miközben népszerűsítjük és bizonyos gazdasági és legfőképpen társadalmi célok elérése érdekében szorgalmazzuk az életképes, családi alapon működő farmgazdaságok létrejöttét is, el kell kerülnünk, hogy ezeket mitologizáljuk, miután előnyeik mellett jelentős hátrányaik is vannak.

Végül szükségesnek tartotta leszögezni az előadó, hogy az átmenet időszakában *a „politikacsinálóknak" türelmet kell tanúsítaniuk*, és képesnek kell lenniük elfogadni azt, hogy a mezőgazdaság és a vidék fejlődésének új rendje a gyökereknél, az érdekeltek szintjén jön létre, és az nem feltétlenül lesz azonos az előre elképzelttel.

Ami csodálatos: *a magyar mezőgazdaság mégis él és készen áll a kibontakozásra;* a szakemberek hozzáértése, és az új iránti fogékonyság adott, a parasztság – amely a régi értelemben már nem létezik – földhöz ragaszkodása és munkaszeretete szintén adott, erősödik a remény, hogy a földkiadások és a tulajdonrendezés után egyfelől létrejön a vagyoni biztonság, másrészről kialakulnak a termelés és gazdálkodás feltételei.

(mucsi)

Árcédula

A BÁV őszi, szeptember 13–14-i, ékszer- és képaukciójából

Ékszerek		
Óralánc (arany, 18,3 gr., Pest, 1900 körül)	18 000	26 000
Melltű (ezüst gránát kövekkel, 1940-es évek)	4 000	10 000
Fülbevalópár dobozban (arany és ezüst, 6 briliáns, Bécs, 1910)	12 000	60 000
Karkötő (antik arany, 4 almandin és gyöngy, 1850-es évek)	80 000	160 000
Női gyűrű (arany, 8 félgyöngy, 1 opál, 1870 körül)	6 000	13 000
Teaszűrő kanál (ezüst csont nyéllel, Bécs, 1855)	7 000	20 000
Aufsatz-pár (ezüst, 881 gr., Pest, XIX. sz. vége)	44 000	150 000
Női gyűrű (arany, 16 smaragd, 1 gyöngy, 1930-as évek)	4 000	28 000
Nyitott Doxa férfióra (arany, 16 köves, Svájc, 1930 körül	20 000	22 000
Gyertyatartó pár (ezüst, 420,6 gr., Bécs, 1920 körül)	17 000	48 000
Festmények		
Basch Andor: Csendélet (olaj, fa)	25 000	46 000
Czencz János: Erdőrészlet fürdőző nővel (olaj, vászon)	20 000	32 000
Edvi Illés Aladár: A tanya védőszentje (olaj, fa)	15 000	44 000
E.J. Hauser jelzéssel: Madárkalitka macskákkal (olaj, vászon)	30 000	80 000
Hoffman, Joseph: Keleti mecsetbelső (vízfestmény, papír)	8 000	20 000
Kernstock Károly: Ülő női akt (tusrajz, papír)	5 000	17 000
Molnár C. Pál: A szent család menekülése… (olaj, vászon)	70 000	100 000
Pállya Carolus: Vadkacsavadászat (olaj, fa)	8 000	34 000
Rippl-Rónai József: A festő és modellje (lavírozott tus, pa-pír)	20 000	55 000
Vaszary János: Vízözön (tus, papír)	6 000	8 500

A Licit Általános Árverőház szeptember 9-i árverésének néhány eredménye:

Barcsay Jenő: Fiú portré (rézkarc, 28x21)	2 200	2 900
Guzsik Ödön: Soproni utca (olaj, vászon, 39x30)	8 000	8 000
ijjl: Guzsik: Női akt (kréta, 39x29)	1 000	1 300
Német nyelvű útikönyv	300	400
Levesescsésze aljjal, alpacca	150	450
Herendi porcelán tálka	1 800	2 100
Sótartó, petrezselyemmintás por elán	500	900
Áttörtszélű porcelán tál kék mi tával	1 500	1 800
„Alföldi" porcelán tányérkészlet 18 db-os	700	1 100
Kézitükör, faragott fa kerettel	300	800

A Műgyűjtők Galériájának sze tember 10-i árveréséből:

Bornemissza László: Mese (olaj fa, 60x45)	12 000	20 000
Mednyánszky L.: Táj (kétoldala) (papír, ceruza; papír, akvarell, 21 31)	30 000	30 000
Herman Lipót: Fürdőzők (rézka c, 30x28)	2 000	2 000
Gábor Marianne: Mityu (olaj, b iszon, 80x60)	16 000	–
Joe Grozar: Boldog vidékiek (sz nezett rézkarc, 47x53)	4 000	7 000
Méhes László: Önarckép (papír, oll, 15x11)	1 600	2 900
Szirmai Antal: Birkanyáj pászto ral (olaj, vászon, 67x84)	15 000	17 000
Ismeretlen: Női fej (hidegtű, 21 11)	2 000	7 500
Herman Lipót: Férfiportré (olaj, vászon, 40x30)	8 000	15 000
Molnár C. Pál: Falusi táj (olaj, k arton, 19x28)	20 000	31 000
Pállya Celesztin: Tájkép (olaj, fa , 14x20)	6 000	16 000
Szőnyi István: Gyümölcsszedők (rézkarc, 29x34)	3 000	3 000
Szász Endre: Leányfej (monot., 27x30)	8 000	8 000
Tölgyessy Artúr: Naplemente (o aj, karton, 40x50)	12 000	18 000
Rippl-Rónai: Három akt (nyom. 34x27)	8 000	8 000
Hárencz jel.: Falusi idill (olaj, ka rton, 11x15)	3 500	6 500
Endre Béla: Tájkép (olaj, vászor , 37x50)	12 000	22 000
Medgyessy Ferenc: Gondolkodó (terr., 40 cm)	5 000	33 000

FavoritTOURS

Bangkok—Pattaya
11 nap, 9 éjszaka repülővel.
Thaiföld varázslatos világa várja Önt!
Gazdag programok,
meseszerű környezet!
Indulás: febr. 8. Ára: 94 900 Ft/fő.

FAVORITTOURS
1126 Beck Ö. F. u. 5.
Tel.: 202-2017, 202-2046, 202-2162.
Tx: 22-3830. Fax: 156-4995.

SÍUTAK A MODULOR TOURS-nál

Hétvégék a **SEMMERINGEN**
Síelés gyógyfürdővel **SZOVÁTÁN**
Apartmanok **FRANCIAORSZÁGBAN**

SÍTÁBOR OKTATÁSSAL ISKOLÁKNAK
KIS-FÁTRA - VRATNA-völgy
1 hét teljes ellátással, busszal 8800 Ft
SÍBUSZ DONOVALY
szombatonként 850 Ft

SÍBÖRZE jan. 8-tól szombatonként
Sportszerek, síutak árusítása.

JELENTKEZÉS: MODULOR TOURS,
1076 Budapest,
Thököly út 18. tel./fax: 121-4886.

MEGJELENT AZ EUROTOURS ÚJ PROGRAMFÜZETE!
Osztrák szinvonalon magyar árak:
KRÉTA repülővel egy hét szállással 18 900 Ft-tól, **MALLORCA** repülővel, egy hét félpanziós szállással 25 900 Ft-tól, **COSTA BRAVA** 10/7 nap reggelivel, autóbusszal 13 900 Ft-tól,
ASPROVALTA PARALIA
9900 Ft-tól.
Most 10% kedvezménnyel veheti meg útjainkat február 15-ig.
EUROTOURS,
V., Nagy Ignác u. 14.
269-1426, 269-1427.
VI., Ó utca 15. 269-4375, 269-4376.
Szeged, Hungária Szálló
(06-62) 480-580. Nyitás 10-én 10 órakor.

GARANCIÁT AKAR?
KERESSE EZZEL AZ EMBLÉMMAL JELÖLT IRODÁKAT!
180
BRIK
BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA IDEGENFORGALMI MEGBÍZOTT
UTASVÁRÓ
utazási irodák napi ajánlatai

DELTA SKANDINÁVIA
REPÜLŐJEGY-AKCIÓ EURÓPA fő városaiba!
Március 15-ig 10 000 Ft-tól 20 000 Ft-ig.
Például: **KOPPENHÁGA** 15 000 Ft.
HELSINKI: 17 500 Ft.
PÁRIZS 20 000 Ft. **MÜNCHEN:** 10 000 Ft.
STOCKHOLM: 19 000 Ft. **LONDON** 18 300 Ft.
AMSZTERDAM 15 000 Ft.
BARCELONA: 15 000 Ft.
AMERIKÁBA: 39 900 Ft-tól!
Útjaink: 4 nap/3 éj, szálloda, repülő, ellátás.
Amszterdam 23 670 Ft-tól. **London** 25 200 Ft-tól, **Koppenhága** 25 920 Ft-tól, **Stockholm** 30 700 Ft-tól.
Helsinki 31 310 Ft-tól, **Párizs** 33 500 Ft-tól.
Ciprus március 7-ig, 8 nap/7 éj, félpanzió + meglepetés! 35 600 Ft!!! **Madeira** hetente! 75 000 Ft-tól. **Finnország — Katinkulto sportcenter** 8 nap/7 éj 51 050 Ft-tól.
Izrael, körutazás a Szentföldön, március 6—13-ig 63 900 Ft.

DELTA SKANDINÁVIA
V., Kecskeméti u. 8.
Telefon: 118-7549, 266-1518.

A VARÁZSLATOS TÁVOL-KELET ÖNRE VÁR!
SLÁGERÁRON január 27-én és február 8-án!
Január 27-től 14 nap/12 éj
BANGKOK—PATTAYA 99 900 Ft.
BANGKOK—PATTAYA—SZINGAPÚR 119 850 Ft.
THAIFÖLDI KÖRUTAZÁS 119 900 Ft.
Február 8-án 11 nap/9 éj
BANGKOK—PATTAYA 94 900 Ft.
BANGKOK—PATTAYA—SZINGAPÚR 114 850 Ft.
Távol-keleti útjaink kéthetente indulnak Budapestről, kérje részletes tájékoztatónkat!

TAN-TÚRA Utazási Iroda
1065 Budapest, Lázár u. 6.
Telefon: 131-5368, 132-5527.

A TÉLI SLÁGER
EILAT
ÜDÜLJÖN A VÖRÖS-TENGER IZRAELI PARTJÁN EILATON!
Január 18-tól március 22-ig minden kedden budapesti indulással EL AL járattal
7 éjszakás üdülőprogram.
Elhelyezés 3—4—5 csillagos luxusszállodákban büfé reggelivel, fakultatív félpanziós ellátással 48 900 Ft-tól.
SIVATAG, PÁLMAFÁK, NAPSÜTÉS ÉS ÉGSZÍNKÉK TENGER VÁRJÁK ÖNT A SZÖRFÖZŐK ÉS BÚVÁROK PARADICSOMÁN, EILATON!
Jelentkezését várjuk a
CHEMOL TRAVEL UTAZÁSI IRODÁBAN
1052 Budapest, Vörösmarty tér 2.
Telefon: 266-2261, 266-2173, 266-2174.

PROTEA
25 UTAZÁSI IRODA AJÁNLATÁT BÖNGÉSZHETI EGY HELYEN A BELVÁROS SZÍVÉBEN!
TUNÉZIA már 23 950 Ft-tól AKCIÓS ÁR!
THAIFÖLD—SZINGAPÚR 99 900-tól
AKCIÓS ÁR!
VELENCEI KARNEVÁL 9900 Ft.
Üdülés **EILATON** 52 800 Ft-tól.
Kanári-szigetek 42 900 Ft-tól.
Kairó—Luxor—Hurgada 49 950 Ft-tól.
Marokkó 44 850 Ft-tól.
PROTEA UTAZÁSI IRODA
1073 Budapest, Erzsébet krt. 20.I/2.
Telefon: 142-6157, telefon/fax: 121-4012.
7621 Pécs, Széchenyi tér 6.
Telefon/fax: (06-72) 336-150.

FOCUS TRAVEL
ISZTAMBUL-ban is most vásárolhat a legolcsóbban. 4 nap repülővel, központi 3 csillagos szállodában, félpanzióval, városnézéssel, fakultatív program lehetőséggel.
KÉRÉSRE MEGBÍZHATÓ DISZKONT VÁSÁRLÁSI LEHETŐSÉG NAGYKERESKEDŐNÉL.
Ár: 29 900 Ft/fő (a magyar nyelvű csoportkísérőt és a biztosítást tartalmazza)
Indulási időpontok: január 29., február 12., 26., március 12., 26.
Egzotikus üdülések, körutazások: MALDIV-SZIGETEK, INDONÉZIA, KENYA, SRÍ LANKA, DÉL-INDIA.
SZLOVÉNIÁ-ba egyéni és csoportos utak.
FOCUS Travel, 1081 Bp., Köztársaság tér 10.
Tel.: 134-0966, 114-1613, 114-0459.
Fax: 114-0616. Tx: 224765.

---

falcontravel-pannonia

Síelés PIANCAVALLÓ-n

'94. I. 29.—II. 5. Pályaszállás 4 személyes apartman 43 500 Ft
'94. II. 19—26. Pályaszállás 6 személyes apartman 42 500 Ft.

Jelentkezés: Falcontravel-Pannonia
Budapest V. ker., Alkotmány u. 20. (a Nyugatitól 3 percre)
Tel.: 269-2681, 269-2687.

MINŐSÉG, BIZTONSÁG AZ UTAZÁSBAN...

KOMPAS
NINCS MÉG VÉGE A TÉLNEK! SÍELJEN VELÜNK!
SZLOVÉNIA
Bohinj — Hotel Kompas
7 éj, félpanzióval 1 főre 17 500 Ft.
OLASZORSZÁG
Cortina d'Ampezzo — Residence Corte
4 fős apartman ára 7 éjre 30 400 Ft.
SZLOVÁKIA — Magas-Tátra
Puchov — Hotel Wili
7 éj félpanzióval 1 főre 14 500 Ft.
Érdeklődjön személyesen vagy telefonon irodáinkban:
KOMPAS KFT.
Buda-Penta Szálló
1013 Budapest,
Krisztina krt. 41—43 I. emelet.
Telefon: 156-6333/111 vagy 112 mellék.
Fax: 155-8882.

KENYA — Egy álom most elérhető áron.
Teljes ellátással ***** szállodában az Indiai-óceán partján.
Szafarik, egzotikus hajóút és egyéb programlehetőségek.
+1 HÉT AJÁNDÉK:
1 hetet fizet, 2 hetet marad.
2 hetet fizet, 3 hetet marad.
2 hét ára: 117 000 Ft, most 3 hét ára 135 000 Ft.
Indulás: 1994. január 3.—április 30-ig
HETENTE.
Kérje színes tájékoztató füzetünket.
INTERJET GOLD
1085 Budapest, Üllői út 24.
Telefon: 114-1656.
Telefon/fax: 133-9938.
7100 Szekszárd, Széchenyi u. 21.
Telefon: (06-74) 319-922.
Telefon/fax: (06-74) 319-933.

DANUBIUS travels
1052 Budapest, Szervita tér 8.
Tel.: 117-3652, fax: 117-0210

MÁR MOST... AKCIÓ!!!
Már most, jó előre gondoskodjon családja nyári üdüléséről!!!
Ha 1994. április 30-ig befizeti nyári üdülésének 50%-át,
OLASZORSZÁGI APARTMANÁRAINKBÓL 10% KEDVEZMÉNYT ADUNK!
Az apartmanok az olasz **ADRIÁN, VELENCE** szomszédságában, **CAVALLINO-ban** vannak.
A legolcsóbb előszezoni ár:
10 500 Ft/ház/hét/3 fő! —10%
A legdrágább főszezoni ár:
60 500 Ft/ház/hét/6 fő —10%

MANAGER TOURS

VELENCEI KARNEVÁL
1994. febr. 12—15.
Részvételi díj: 17 500 Ft/fő

LONDON
1994. febr. 3—6., 17—20.
Részvételi díj: 37 000 Ft/fő

Jelentkezés és felvilágosítás:

MANAGER TOURS
1065 Nagymező u. 12.
Tel.: 122-6666, 142-8834
Fax: 142-3399.

LONDON
Világhírű Brodway-musicalek a West Enden...
MACSKÁK — HAIR — PIAF — STARLIGHT EXPRESS — JOHN LENNON — CAROUSEL és 10 más előadás.
1. Színházjegy és hozzá retúr repülőjegy Londonba összesen 19 900 Ft-ért.
2. 4 nap LONDONBAN repülőgéppel, belvárosi szállodában, 1 színházjeggyel és egész napos városnézéssel együtt összesen 29 900 Ft-ért.
3. 1 hét LONDONBAN, repülőgéppel, belvárosi szállodában, 2 színházjeggyel, egész napos városnézéssel és a „Színház varázsa a kulisszák mögött..." félnapos programmal együtt összesen 39 900 Ft.

MERCATOR TRAVEL
Utazási Iroda
Nyitva: hétköznap 9—18 óra és szombaton 10—13 óra között.
1065 Bp., Bajcsy-Zs. út 65. I. em. 5.
Tel.: 269-4395,153-4038.
Fax: 269-4396

Tours Emmanuelle

VÖRÖS-TENGER
Egyhetes üdülés Hurghadán már 29 900 Ft-tól
Napsütés, gazdag programok.

Cím: 1052 Budapest, Váci utca 9.
Tel.: 266-0029.
6720 Szeged, Oroszlán u. 1.
Tel.: 62/ 471-066.
8000 Székesfehérvár, Várkörút—Romkert
Tel.: 22/ 329-503.

Napfény, tenger, egzotikum...'94.
EGYIPTOM—ISZRAEL—JORDÁNIA
10 nap/9 éj február 18. 89 900 Ft.
RIO de JANEIRO
8 vagy 15 nap, február 11. március 11., 124 500 Ft.
BRAZÍLIA—ARGENTÍNA—PARAGUAY
17 nap/14 éj, február 9., március 8., 199 500 Ft.
SZENTFÖLDI KÖRÚT
8 nap/7 éj, március 15. április 19., 69 900 Ft.
MAURITIUS
14 nap/11 éj, március 13., 153 000 Ft.
Kárpótlási jegyet elfogadunk!
TAN-TÚRA UTAZÁSI IRODA
1065 Budapest, Lázár u. 6.
Telefon: 131-5368, 132-5527.

PRIMAtour
Tel.: 117-1140
Fax: 117-7034

SÍSZÁLLÁSOK OLASZORSZÁGBAN
5 fős apartmanok már 21 450 Ft-tól.

Viaje Hungria
KANÁRI-SZIGETEK
PLAYA DEL INGLES
NON STOP CHARTERGÉP
SZERDÁNKÉNT BUDAPESTRŐL
SZÁLLÁS, FÉLPANZIÓ, TELEPÍTETT ID.VEZETŐK

JELENTKEZÉS: VIAJES HUNGRIA,
1111 Bp., Karinthy F. u. 22.
Tel.: 185-0381, 185-1075.

LAST MINUTE-LEHETŐSÉGEK!!

SFINX TOURS
BP.V.DOROTTYA U.3/I/3
T.2667017-1182951
*****
17 nap EGYIPTOMBAN!
teljes ellátás
gazdag programokkal
csak 99.000.-Ft!
7 nap Kairó Vörös-tenger
félpanzió
csak 65.000.-Ft!
FAX:1178348

● Textus ● Fordítás ●
● Kommentár ●

Az **1000 példányban** megjelentetett, közel **ezer oldalas** mű ára: **számozott bőrkötésben: 8600 Ft, vászonkötésben: 4200 Ft.** Megrendelés: 4000 Ft (bőr), illetve 2000 Ft (vászon) előlegfizetéssel lehetséges az **MHB 222-19921 sz. számlánkra.** A kötetek **postai utánvéttel,**

vagy a **LOGOS Kiadó**
bemutatótermében vehetők át:
1074 Budapest, Huszár u. 3. (Tec)
Telefon: 142-4478

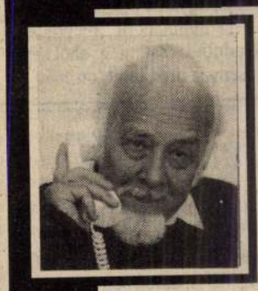

VÉRES DOKTOR
TABUK NÉLKÜL A SZEXRŐL

Hívja a **06-90-30-44** + tárcsázza a témák után álló két számjegyet

Ha közben felébred a gyermek	90
Rejtelmes női váladékok	91
Az első szerelem veszélye	92
Fitymaszűkületről idejében	93
Érték-e a szüzesség?	94
Önkielégítésről – magunk között	95
Mire jó a mandragóra?	96
Mikor korai a magömlés?	97
Napjaink krimije az AIDS	98
Nemi öröm a terhesség alatt	99

HÍVJON MOST! A hívás ára percenként csak 70Ft

A hívás ára percenként csak 70Ft

Budapest forgalmas részén található, ipari és kereskedelmi tevékenységre egyaránt alkalmas 7120 m², valamint 4000 m² területű fűtött csarnoképületek a szükséges kiszolgálóhelyiségekkel, kiemelkedően jó infrastruktúrával bérelhetők, lízingelhetők, esetleg eladók.

A csarnok címe: 1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.

Érdeklődni lehet:Pólus Holding RT.
Villás Károly üzletágigazgató
Telefon:280-1877, 280-1563

PÁLYÁZAT!

A Baki Mezőgazdasági Részvénytársaság nyilvános pályázatot hirdet 2,5 t/ó teljesítményű, Skjold típusú takarmánykeverőjének részleges felújítására

A pályázó feladata:
— adalékanyagok térfogatarányos mérésének átalakítása súly szerinti mérésre,
— kézi és automatikus üzemmód helyreállítása a villamos hálózat rekonstrukciójával egyidejűleg,
— új főelosztó szekrény készítése.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
— a kiviteli árajánlatot,
— a befejezési határidőt.

A pályázat beérkezésének határideje: a megjelenéstől számított 10. nap.
A pályázati borítékra kérjük ráírni: „Pötrétei takarmánykeverő".

Érdeklődni lehet telefonon vagy személyesen.
Telefon: (92) 361-013.
Cím: 8945 Bak, Béke tér 2.
MH 503

A
GÉP- ÉS SZERSZÁMÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
1101 Budapest, Kőbányai út 47/B
nyilvános,
egyfordulós pályázatot hirdet
a
BUDAPEST VI., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 37.
alatti üzlethelyiség bérleti jogának értékesítésére

A bérlemény jellemzői:
Az üzlethelyiség szintszáma:

pince	238,70 m²
földszint	432,50 m²
magasság pince	2,50 m
földszint	5,00 m
párkánymagasság	5,10 m.

A pályázat benyújtásának határnapja: 1994. március 1. 10—12 óráig.
A pályázat beadásának helye: 1101 Budapest X., Kőbányai út 47/B.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
— a megajánlott árat,
— a fizetés módját.

Irányár: 31 800 000 Ft, mely az áfát nem tartalmazza.
A vagyonértékű jog megvásárlására kárpótlási jegyet is befogad a kiíró, mivel az ÁVÜ-nek jogában áll, hogy a pályázat során a vagyontárgyat elvonja és a jelen pályázat keretében maga értékesítse azt. Ebben az esetben az ÁVÜ jogosult az elbírálási határidő meghosszabbítására. A kárpótlási jegyet a letét napján érvényes kamattal növelt értéken veszi figyelembe a kiíró.
A vételárból minimum 5 000 000 Ft-ot készpénzben kell kiegyenlíteni.
A kiírónak és az ÁVÜ-nek — kárpótlási jegyben tett ajánlat esetén — jogában áll új ajánlatokat kérni.
A pályázónak 90 napos ajánlati kötöttséget kell vállalnia.
A pályázatok felbontása zárt körben, a kiíró és a közjegyző jelenlétében történik.
A pályázatok felbontásának ideje a beadási határidő utolsó napján déli 12 óra.
A pályázatok elbírálásának határideje a benyújtási határnaptól számított 60 nap.
A kiíró a pályázóktól ajánlatuk módosítását, kiegészítését kérheti.
A pályázaton való részvétel feltétele a részletes tenderfüzet titkossági nyilatkozat ellenében, 10 000 Ft + áfa összegért történő átvétele a pályázat beadásának helyén.
A kiíró fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat eredménytelennek nyilvánítsa.
A vállalattal megkötendő adásvételi szerződés érvényességének feltétele a szerződés ÁVÜ általi jóváhagyása.
A jelen pályázati felhívásban nem szabályozott kérdésekben az ÁVÜ versenyeztetési szabályzatának rendelkezései az irányadók.
Részletes felvilágosítás a Gép- és Szerszámértékesítő Vállalat privatizációs biztosánál, Fontana Györgynél szerezhető be a 127-1660/320-as telefonon.

481 MH

Most piacbevezetési áron!

Ideális megoldás Önnek!
Homlokzati és mobil állványok

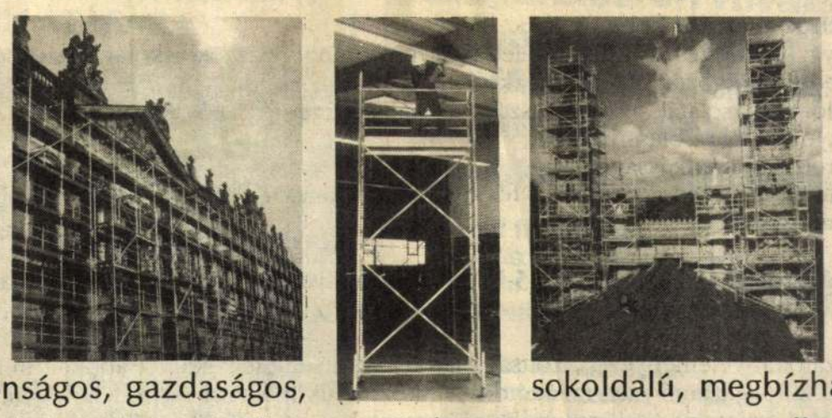

Biztonságos, gazdaságos, sokoldalú, megbízható, praktikus, hosszú élettartamú, könnyen, gyorsan szerelhető.

alucon KFT

Forgalmazó, információ, felvilágosítás:
ALUCON Fémszerkezeteket Előállító és Forgalmazó Kft.
6800 Hódmezővásárhely, Szántó Kovács János u. 162.
Tel.: (62) 345-402, 342-509; **Fax:** (62) 342-257; **Telex:** 82-379

Rosta

Az áldás szálljon ránk!

Meglepetéssel elegy örömmel értesültem róla, hogy a Magyar Rádió egyik, a maga nemében igen kvalitásos műsora — Máról holnapra a szeretet jegyében — pápai áldásban részesült.

Azért lepődtem meg a híren, mert megvallom, nem tudtam róla, hogy egyáltalán érhet ilyesfajta kitüntető megbecsülés egy tömegkommunikációs produktumot. Örömöt pedig azért éreztem, mert az esemény háttértörténetéből kiderül, hogy a magyar katolikus egyház némely képviselői igenis megkülönböztetett figyelmet szentelnek annak, ami a médiumban történik.

Eleddig ez nem volt ilyen nyilvánvaló. Például a magas elismerést kiérdemlő éjszakai beszélgetőműsor riportere sem tudta ezt; gyanútlanul vezette december 25-én is az élőadást, amikor is éjfél után egyszer csak megszólalt a telefon a stúdióban, és dr. Bánk József, nyugalmazott, de amúgy felettébb aktív váci püspök közölte, hogy a Máról holnapra a szeretet jegyében megkapta őszentsége apostoli áldását. És azon nyomban be is olvasta a vonalba a Vatikánból érkezett levelet. Mondanom se kell, a jelenlévők alig tértek magukhoz a hír hallatán.

Akkor még nem tudták ugyanis, hogy a püspök úr — rendszeres hallgatója lévén a rokonszenves adásnak, amely sokat segít a különféle ügyekben-bajokban rászorultakon — úgy vélte, beajánlja a pápánál is ezt az ökumenikus alapon szerkesztett, szelíd hangú és hasznos műsort; egyebek között nyilván abból a megfontolásból, hogy őszentsége aligha hallgatja a magyar rádiót. Szerencsére azonban a Vatikánban még hitele van az „alulról jövő" véleményeknek, s így a váci püspök karácsonyi ajándékul prezentálhatta a szentatya áldását.

Ám ez az áldás — nem tudom, tisztában vannak-e vele — nem következmények nélkül való. Az apostoli áldás birtokában, mint arra dr. Bánk József felhívta a műsorvezető-riporter figyelmét, ezentúl is tartózkodni kell minden trágárságtól avagy pornográfiától, s nem lehet gyűlölködő, primitív, önző és kisszerű hangvételt használni. Vagyis az áldás kötelez.

És éppen ezért tartom rendkívüli horderejűnek ezt a példaértékű kitüntetést. Szerény nézetem szerint ugyanis benne foglaltatik a médiumháború megoldása. Gondoljuk csak meg: ahol senki és semmi nem segít, ott még bizakodhatunk az áldásban. Hiszen ha a katolikus klérus vezető tisztségviselői nem csak az éjszakai műsorokat hallgatják — s tételezzük fel, hogy nem —, akkor valószínűleg érzékelik, mennyi ügyről és bajról, s mennyi segítő szándékkal szólnak egyéb adások is. (Hogy hamarjában csak a 168 Órát és a Gondolat-jelet említsük.) Amennyiben tehát a püspöki kar tevékeny közreműködésével valamennyi, a humanista eszményeknek megfelelő produkció megkaphatná viszonylag rövid időn belül a pápai áldást, akkor ezáltal — vélhetően — olyannyira erős védelmet élveznének, hogy talán még Csúcs László is legalább kétszer meggondolná, felszámolhatja-e őket.

Másrészt ellenállhatatlan húzóereje volna a pápai áldás puszta reményének is. Hiszen ha esetleg eljuthatnánk odáig, hogy a rádióban — s miért ne terjesszük ki a dolgot mindjárt a televízióra is? — többpárti közmegegyezéssel az apostoli áldás volna a legitimáció és az egzisztenciális biztonság záloga, akkor nyilvánvalóan valamennyi műsor vállvetve igyekezne azt kiérdemelni. Egyszeriben mindenhonnan eltűnne a primitívség és a gyűlölet, a kisszerűség és az agresszivitás. És amikor — alighanem legutoljára — a Vasárnapi Újság meg A Hét is átvenné a megérdemelt áldást, akkor végre beköszöntene a médiumban az Úr békéje.

Úgyhogy most már feltehetően minden a katolikus egyházon múlik. Az elmúlt rendszer évtizedei alatt amúgy sem arról volt nevezetes, hogy a szeretet nevében beleártotta volna magát a sajtó körüli hercehurcákba. Ki tudja persze, hogy a Mozgó Világnak vagy a Tiszatájnak annak idején jót tett volna-e a pápai áldás, nem is beszélve például a sokáig üldözött Szetáról, noha kétségkívül egyként felemelték szavukat bizonyos társadalmi igazságtalanságok ellen, többek között éppen a szegények védelmében is. De hát akkoriban, mint jól tudjuk, az egyház kiállását akadályozták az úgynevezett „békepapok", akik kollaboráltak a totális rendszerrel.

Ám új időket élünk, az egyház politikai alávetettségének vége; itt az idő, hogy a püspöki kar Róma lelki hatalmával a társadalmi megbékélést szolgálja. Csak napközben is oda kell ülniük a rádió és a televízió elé.

— rosta —

„A félreértések oka a médiumbojkott miatti feszült légkör"

A fortélyos félelem természetrajza

A múlt vasárnapi Gondolat-jel című rádióműsorban Kertész Imre nyilvánosságra hozta azt az incidenst, mely Németországban történt a közelmúltban. A tutzingi evangélikus akadémia felkérésére Kertész meghívást kapott tavaly novemberben a Közép-európai dialógusok címet viselő konferenciára. A meghívottak között szerepelt még Nádas Péter (aki betegsége miatt nem utazhatott oda), Ungvári Rudolf, Dalos György, Zsuzsanna Gahse, Eva Haldiman. A konferencia előtt néhány nappal Susanne Heil a tutzingi akadémia tanulmányi osztályának vezetője telefonon megkereste a Berlini Magyar Ház igazgatóját, Kurucz Gyulát, és felkérte, hogy az időközben megbetegedett Eva Haldimant helyettesítse a tanácskozáson. A Berlini Magyar Ház vezetője lemondta a részvételt, arra hivatkozva, hogy a meghívottak teljességgel nem reprezentálják a mai magyar irodalmat. Kertész a rádióban úgy nyilatkozott, hogy a Berlini Magyar Ház igazgatója a Susanne Heillel folytatott telefonbeszélgetésben megjegyzéseket tett személyére, többek között azt, hogy az író „Konrád bandájába" tartozik.

A történet különös fordulatot vett, amikor Susanne Heil elküldte a telefonbeszélgetésről készített jegyzőkönyvet Kertész Imre németországi kiadójának, a Rowohlt Verlagnak. A kiadó pedig értesítette az esetről a berlini szenátus kulturális osztályát, amely állítólag válaszában felháborodását fejezte ki.

A berlini Magyar Ház igazgatója Kurucz Gyula a történtekkel kapcsolatban levelet juttatott el lapunkhoz, melyben kifejti: megdöbbentő volt számára a rádió múlt vasárnapi Gondolat-jel című műsorában Kertész Imre vádaskodása.

„Egy bajorországi, a magyar irodalmat bemutató rendezvény adta az indító lökést - írja az igazgató. A tutzingi intézmény vezetőjével telefonálva azt mondtam, hogy a mi excellence német írónő (és kitűnő műfordító) Zsuzsanna Gahse, Dalos György és Kertész Imre hármasa nem a teljes magyar irodalmi palettát, hanem annak egy részlet képviseli. Az irodalmi esten valaki botrányt okozott, a vezetőnő elmondta Kertésznek, amit neki mondtam — s e ponton kezdődött a dolgok eltorzítása. Kertész Imre eljött Berlinbe, rávette a Rowohlt kiadó egyik lektorát: kérje írásban Bajorországtól a magánbeszélgetésem tartalmát, majd fogalmazzon egy tiltakozó levelet a szenátushoz. Az egész akció természetesen a tudtom és megkérdezésem nélkül zajlott le — a fogalmazás szabályai szerint. Miszerint én Nádas Péter ellen szóltam volna (a legnagyobb élő magyar írónak tartom), Eva Haldimant bántanám (nagyra becsülöm, kapcsolatunk zavartalan).

Miszerint én »Konrád bandájáról« beszéltem volna, nem értettem volna egyet az ő bajororszägi felléptetésükkel — mindez oly módon hangzott el a Gondolat-jelben mintha összefüggés lenne a Szerzői Jogvédő Hivatal levele és az én telefonom között, s feltételezi, hogy esetleg az a tutzingi közbekiabáló is kapcsolatban lenne velem. Ez tehát a nagy összeesküvés elmélete.

Felnőtt európai sohasem használ »banda« kifejezést (az összeesküvés-teóriáktól is tartózkodik). Felnőtt ember nem mond olyat — Tutzingban —, hogy Kurucz meghívott egy irodalmi estre, de nem fogadtam el — hiszen jó negyven »tanú« előtt rendeztük meg tavaly Kertész Imre könyvbemutatóját. (Azzal a Rowohlt Verlaggal van megegyezésünk minden magyar szerzőjük népszerűsítéséről, akinek egyik — erről nem tudó — lektorát Kertész ellenem állította tanúnak.)

A berlini kulturális szenátus fel van háborodva — állította Kertész a rádióban. E sorok megírása előtt felhívtam őket. A rágalomra — akkor — azt válaszolták: Nem így ismerik a Magyar Házat, sem engem" — hangsúlyozza Kurucz Gyula.

Arról a levélről, melyre a berlini Magyar Ház igazgatója is utal a Gondolat-jel múlt heti műsorban volt szó. Ezt Kertész Imre a Szerzői Jogvédő Hivataltól kapta, s az író értelmezése szerint bírósági eljárással fenyegeti őt, amennyiben nem vonja vissza a rádióban sugárzott műveinek letiltását. Kertész Imre tavaly december 27-én a Szerzői Jogvédő Hivatalnak küldött válaszlevelében értetlenségét fejezte ki és magyarázatot kért.

Faludi Gábor, a Szerzői Jogvédő Hivatal jogi igazgatója a december végi zárva tartás miatt csak január 3-án vehette kézbe Kertész levelét, így az író csak a rádiós nyilatkozata után kapta meg Faludi magyarázó levelét, mely szerint csupán „kötelességérzetből és a segíteniakarás szándékával" értesítették az írót és semmilyen perrel nem fenyegetőztek, éppen ellenkezőleg, jogi tanácsot kívántak adni neki.

Faludi Gábor lapunknak úgy nyilatkozott, hogy Kertész Imre a Szerzői Jogvédő Hivatalnak is elküldte a műveinek a rádióból való „letiltására" vonatkozó nyilatkozatot, ezért az első levelet elsősorban a szerzők vagyoni jogainak védelmét biztosító hivatal „udvariasságból és a jogszabályok pontos ismertetésének szándékával" fogalmazta meg az írónak. A jogi igazgató leszögezte, ilyen jellegű „jogi tanácsadást" minden olyan bojkottáló szerző kapott, aki nyilatkozatát azzal címezte a hivatalnak, hogy azt továbbítsák a rádiónak és a televíziónak, vagy pedig a hivatalnak címzett levélből az tűnt ki, hogy nem csak tájékoztatásul küldte az érintett szerző a nyilatkozatot. Faludi Gábor szerint Kertész Imre félreérthette a helyzetet és a levelet személye elleni akciónak értelmezte. A rádióban elhangzott interjú előtt küldött a SzJH egy levelet Kertész Imrének, melyben közérthető szavakkal ismét elmagyarázta az első levélben adott jogi tájékoztatás tartalmát.

Tehát semmiféle alapja nincs Kertész Imre gyanakvásának, s aligha található összefüggés a SzJH levele és a Tutzingban történtek között, így nem tekinthető irányított akciónak Tutzingban történt szerencsétlen incidens, mikor is az említett konferencián egy stranbergi magyar származású úr — akire nemigen lehetünk büszkék — antiszemita hangot ütött meg.

Kertész Imre a Szerzői Jogvédő Hivatal levelével kapcsolatban kérdésünkre kifejtette, a hivatal válasza megnyugtatta, ezzel befejezettnek tekinti az ügyet. Hozzáfűzte azonban, hogy a félreértések oka lehet a rádió és televízió bojkottjával kapcsolatos feszült légkör, amely pillanatnyilag a magyar értelmiség köreiben uralkodik. A tutzingi történetet a Gondolat-jel című rádió műsor kérésére hozta nyilvánosságra, mert úgy véli, hogy ilyen jellegű telefonbeszélgetést, mint a tutzingi evangélikus akadémia tanulmányi osztályának vezetője és a Berlini Magyar Ház igazgatója között lezajlott, nem szabad titokban tartani egy demokratikus berendezkedésű országban. Az őt és írótársait „megsértő" ügyben bocsánat kérést, mentegetőzést senkitől nem vár csupán annyit szeretne, hogy a közvélemény pontosan ismerje meg a történteket, mint a korra jellemző jelenséget.

• Balogh Gyula

Egy „huszadrangú író" a londoni Timesban

A Times hétfői száma hét hasábba tördelt, szellemes és nyíltan rokonszenvező írásban mutatja be Esterházy Péter Hrabal könyve című művének angol fordítását. (Fordítója Szöllősy Judit, kiadója a Quartet, ára 12.95 font). Tibor Fischer, a recenzens elmondja, hogy 1983-ban, amikor Magyarországon járt, országjárásra indult, hogy Esterházy Péter Fuharosok című könyvét megszerezze volt valamelyik falusi könyvesboltból. Mindezt könnyű megérteni, hiszen míg „Nyugaton valószínűleg Konrád György a legismertebb magyar regényíró, otthon Esterházyt tartják a legjelentősebbnek — ami szinte egyedülálló teljesítmény, ha figyelembe vesszük, hogy semmi sem okoz nagyobb fájdalmat egy magyar számára, mint egyetérteni egy másik magyarral."

Fischer felteszi a kérdést, mennyiben tekinthetők Esterházy Péter könyvei a szó szoros értelmében „regénynek". Hiszen Esterházy világa „egyfajta verbális pirotechnika, amelyben a történet sokszor maga a nyelv". A recenzens szerint ez jellemzi a Hrabal könyvét is, amelyben igen nehéz lenne felfedezni egy egyenesvonalú történetet, amelynek Esterházy Péter amúgy is régen búcsút mondott már. Esterházy „briliáns stiliszta," „nemzedéke (Nádas, Temesi, Fábry) legjobbja". A patinás londoni napilap szerint egyébként „ez a magyar irodalom élvonala". De egyben figyelmezteti is a brit olvasókat arra az általunk is jól ismert tényre, hogy ezeket a szerzőket fokozott figyelemmel kell olvasni. Tibor Fischer egyébként maga is regényíró, a Penguin kiadásában tavaly megjelent könyvét felterjesztették a rangos Booker Prize díjra.

Szegény magyar „nemes konzervatívoknak" mármost azt kell eldönteniük, hogy tiszteletre méltó hagyományaik alapján kinek hisznek inkább. A Timesnak vagy Csúcs Lászlónak? Egyikük ugyanis bizonyosan téved a magyarság valódi, külhonban is megbecsült értékeinek megítélésében.

• H. I. G.

Mától tekintheti meg a nagyközönség Pallos Sch. Jutta festőművész kiállítását Budapesten, a Vármegye Galériában. A művésznő negyvenéves munkásságának válogatása március 10-éig látható FOTÓ: CZAGÁNY BALÁZS

Az SZDSZ a kultúra finanszírozásáról

A hosszú kar politikája

A nonprofittörvény mielőbbi kidolgozását és elfogadását, kultúrabarát adó- és ösztönzőrendszert, a kuturális vállalkozások széles körű elterjedése jogi feltételeinek megteremtését, és a könyvtárhálózat privilegizált támogatását szorgalmazza a SZDSZ kultúrafinanszírozási programtervezete, amelynek részleteit tegnap sajtóbeszélgetés keretében ismertette Rajk László és Fodor Tamás. A legnagyobb ellenzéki párt kulturális referensei hangsúlyozták: a korábbi Elefánt a porcelánboltba című programtervezetük továbbgondolásával elkészült anyag meghatározza azokat a feladatokat, amelyeket a párt esetleges kormányra kerülése esetén végre kívánnak hajtani.

— Elsősorban kedvező feltételek kialakításáról lehet szó, mert a mecenatúra feladata mindenekelőtt a kultúrában rejlő belső erők felszabadítása lehet, nem pedig valamifajta adminisztratív irányítás — hangsúlyozta Fodor Gábor. Az SZDSZ szerint egy liberális kormány kulturális politikája olyan karhoz lenne hasonlatos, amely elég hosszú ahhoz, hogy elérhesse, és szükség esetén kisegíthesse az intézményeket. De elég rövid ahhoz, hogy ne tudjon a fejükre koppintani. Rajk László a kultúra pozícióinak javításához a legnagyobb lehetőségeket a nonprofit vállalkozások elterjedésében látja. Ezek lényege, hogy — intézményen belüli keresztfinanszírozás keretében — a keletkező nyereség az önmagában ráfizetéses közhasznú tevékenységek támogatására fordítható. Így egyszeri tőkeinjekció után önfinanszírozóvá tehetők a kulturális vállalkozások. A könyvtárak kiemelt támogatásának szükségességét a kulturális referensek azzal indokolták, hogy a közművelődés e területének viszonylagos fejlettsége elősegítheti a kulturális esélyegyenlőség megőrzését, és hozzájárulhat új művészeti ágak népszerűsítésében.

Az SZDSZ szogalmazza az alapítványi szféra és a kormányzat viszonyának rendezését, az összefonódások megszüntetését, valamint a mindenkori hatalomtól független kulturális közalapítványi rendszer létrehozását is.

• B. P. P.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Budapest Főváros Önkormányzata
pályázatot hirdet az átalakulással létrejött
Fővárosi Csatornázási Művek Rt.
vezérigazgatói
munkakörének betöltésére

Pályázati feltételek:
— szakirányú műszaki vagy közgazdaság-tudományi egyetemi végzettség,
— magyar állampolgárság,
— büntetlen előélet,
— vezetői gyakorlat, továbbá
— közüzemi szolgáltatásban szerzett tapasztalat.

Az idegennyelv-tudás a pályázat elbírálásánál előnyt jelent.
A pályázatoknál értékelésre kerül a szakmai felkészültség, a korszerű, hatékony gazdálkodás elősegítésére irányuló elképzelés, a csatornázás, szennyvíztisztítás fővárosi feladatainak eredményesebb ellátására irányuló koncepció.

A pályázathoz csatolni kell:
— a pályázó részletes szakmai önéletrajzát, mely tartalmazza az iskolai végzettséget, hol és meddig dolgozott, milyen gyakorlatra tett szert,
— a diploma másolatát, az egyéb szakmai végzettséget igazoló okirat másolatát,
— érvényes erkölcsi bizonyítványt,
— szakirodalmi munkásságot,
— a csatornázás, szennyvíztisztítás fővárosi feladatainak eredményes ellátására irányuló műszaki-gazdasági koncepciót.

A pályázatokat 1994. február 25-ig lehet benyújtani a Főpolgármesteri Hivatal közműügyosztályához (1052 Budapest, Városház utca 9—11. Telefon: 117-4437).

A pályázatokat véleményező bizottság által a szakmailag legalkalmasabbnak minősített pályázók közül — személyzeti tanácsadó cég közreműködésével — pszichológiai, általános műveltségi, valamint általános szakmai ismeretek vizsgálatával történik a kiválasztás.
A Fővárosi Csatornázási Művek Rt.-vel kapcsolatos információk, adatok a Főpolgármesteri Hivatal közműügyosztályától szerezhetők be (Budapest V. kerület, Városház utca 9—11. II. emelet 252. szoba, Buzinkay Pál alosztályvezető. Telefon: 117-4437).
A pályázatok elbírálásának határideje: 1994. március 31.

Budapest Főváros Önkormányzata

Budapest Reklám

A BUDAPESTI HÍRLAP-KERESKEDELMI RT. PÁLYÁZATOT HIRDET HÍRLAPSZÁLLÍTÁSI FELADAT ELLÁTÁSÁRA

Budapest határain belül rendszeresen ismétlődő fuvarfeladat ellátása hétfőtől szombatig 24 járat (gépkocsi), valamint vasárnap 15 járat egyidejű kiállítását kívánja. A járatok előállási időpontja ...4 óra között történik, átlagos időtartama 4,8 ..., az útvonal átlagos hossza 47,7 km.
...tokat kizárólag nyugati típusú, megbízható ...zaki állapotú, legalább 1,2, legfeljebb 2,5 ...a teherbírású gépjárművel lehet ellátni.
...es a rendszeres fuvarfeladat miatt a meg... biztonsági garancia a vállalkozó részéről. ...n legalább két járat egyidejű ellátására ...s vállalkozók jelentkezését várjuk. A pá... benyújtási határideje 1994. január 31.
...ELBÍRÁLÁS VÁRHATÓ IDŐPONTJA: 1994. FEBRUÁR 15.
...részletes leírása átvehető személyesen ...Rt. Budapesti Hírlapfeldolgozó Üze... ...dapest VIII., Orczy tér 1.), Széll Atti... ...osztály-vezetőnél. Egyéni vállalkozó ...lcsi bizonyítvány benyújtását kérjük.
Bud... XII. ... 79/3... 52/31... Kakas... Ravágy... 46/355 189 •... •OMTE...

Budapest XXII. Kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala pályázatot hirdet VÁROSRENDEZŐI IRODAVEZETŐI munkakör betöltésére

Pályázati feltételek:
— építészmérnöki diploma,
— városrendezési és városigazgatási feladatokban jártasság.

A pályázat tartalmazza:
— részletes szakmai önéletrajzát,
— iskolai végzettség okiratainak másolatát,
— erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatokat 1994. január 31-ig kérjük eljuttatni a Bp. XXII. ker., Városház tér 11., Hajas Ervin polgármester részére.

495 MH